

تەنھەسەر رەوان

بۇ تەنھەسەر قورئان

بەرگى [۵]

نوسىنى

مەلا مەھمۇدى گەللى

جزمى [۹]

منتدى اقرأ الثقافي

www.iqra.ahlamontada.com

تەفسىرى رەۋان

بۇ تېگە يىشتى قورئان

بەرگى پىنچەم

نووسىنى

مەلا مەحمۇدى گەلا ئەيى

جزمى (۹)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

-
- ❖ تەفسیری دەوان بۆ تیگەشتنی قورئان .
 - ❖ نووسینی : مەلا مەحمودی گەلەلەیی .
 - ❖ چاپی یەكەم .
 - ❖ چاپخانەى ئۆفستى تىشك .
 - ❖ تىراز : (۵۰۰) دانە .
 - ❖ ژمارەى سپاردن : (۱۷۰) ى سالى (۱۹۹۹) .
 - ❖ مافى چاپكردن پارىزراوه و تەنها ى نووسەرە .
 - ❖ چاپ و بىت چىنىنى : مەلەبەندى كۆمىيوتەرى ئاۋىزە - سالىمانى .

پیشو یانو، ده فەرموئیت: ئیمه نه گەر پاشگەز ببینه‌وه و بگەری‌ینه‌وه بۆ سەر
 نایینی ئیوه ﴿قَدْ أَفْرَيْنَا عَلَى اللَّهِ كَذِبًا إِنَّ عُدْنَا فِي مِلَّتِكُمْ بَعْدَ إِذْ نَجَّانَا اللَّهُ
 مِنْهَا﴾ نه‌وه بێگومان بوختانمان بۆ خودا هەلبەستوه، بەدرۆو بێ بەلگە
 هاوه‌لمان بۆ خودا پریار داوه، نه‌گەر ئیمه دواي نه‌وه‌ی خودا له‌شیرکتو
 بیروباوه‌ری به‌تال رزگاری کردوین بگەری‌ینه‌وه بۆ سەر نه‌و بیروباوه‌ره به‌تالو
 پوچه، نه‌وه ئیمه به‌ دهستی نه‌نقه‌ستو له‌گەل نه‌وه‌دا که ده‌زانین نایینی
 خۆمان راسته‌و نایینی ئیوه پوچه ئیفتیرا له‌ سەر خودا ده‌که‌ین و به‌ ناحه‌ق و
 بێ بەلگه‌ی عه‌ق‌لی و نه‌ق‌لی هاوه‌لی بۆ داده‌نیین! ئای که بوختانیکی گه‌وره‌یه
 ئیمه له‌ سەر خودا هه‌لی ده‌به‌ستین نه‌گەر بگەری‌ینه‌وه بۆ سەر نایینی ئیوه!!؟
 ئای که تاوانیکی گه‌وره‌یه!! چونکه کوفرو داپۆشینی حه‌ق له‌گەل زانین
 خراپ‌ترن جو‌ری کوفره، ئیفتیرا کردن به‌ خودا و هاوه‌لدانان بۆی، گه‌وره‌ترین
 بوختانو تاوانیکه که به‌ هیچ جو‌ریک پاساوی نادریته‌وه!

که ده‌فەرموئیت: (إِذْ نَجَّانَا) به‌ شیوه‌ی ته‌غلیب هه‌زه‌ته‌ی شو‌عه‌یب
 خۆی خستۆته‌ ریزی شو‌نکه‌وتوه‌کانی، نه‌گینا هه‌ر شو‌نکه‌وتوه‌کانی مه‌به‌سته،
 چونکه پیغه‌مبه‌ران له‌ کوفر پارێزاون!

﴿وَمَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَعُودَ فِيهَا﴾ هه‌رگیز بۆ ئیمه نابێ و له‌ شانی ئیمه
 ناوه‌شیته‌وه که له‌ نایینی خۆمان پاشگەز ببینه‌وه و بگەری‌ینه‌وه بۆ سەر
 نایینی پرۆپوچی ئیوه، هیچ هێزیک نه‌ه‌ه‌توانی ئیمه له‌ بیروباوه‌ری خۆمان
 به‌شیمان بکاته‌وه، چونکه ئیمه د‌ل‌نایین که نایینی خۆمان حه‌قه‌و نایینی ئیوه
 به‌تاله‌ ﴿إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ﴾ مه‌گەر خودا بیهوێ ئیمه بێ‌ینه‌وه سەر نایینی
 ئیوه! چونکه بر‌وای پته‌ومان به‌ مه‌شینه‌تو ئیراده‌ی خودا وامان لی ده‌کات
 که هه‌موو شتی‌ک حه‌واله‌ی په‌روه‌ردگار بکه‌ین، خودا هه‌موو شتی‌ک ده‌زانێ و
 حیکمه‌ت و دانایی له‌ هه‌موو شتی‌ک دا ره‌ها و موته‌له‌قه.

نه‌گەر ویستی شتی‌ک نه‌ه‌جام‌دا نه‌وه عاتید به‌خۆیه‌تی چونکه هه‌ر زاتی
 پاکی هه‌ل‌سو‌پ‌نهری کاروباری ئیمه‌یه!

نه‌مه‌ش جه‌خت کردنه‌وه‌ی هه‌زه‌ته‌ی شو‌عه‌یبه له‌سەر ره‌ت‌کردنه‌وه‌ی
 داواکاری گه‌له‌که‌ی و هه‌زه‌ته‌ی شو‌عه‌یب. پێی راگه‌یاندن که به‌هیچ جو‌ریک

داواکارییه که یان جی به جی ناکا، چونکه په‌روه‌ردگار بۆ خوی واده‌ی داوه (واده‌ی نه‌ویش حقه‌و پاشگه‌زی‌بونه‌وی نیه) واده‌ی داوه که به‌نده موخلیصه‌کانی له‌سهر تیمانز باوه‌ر ده‌هیل‌تیه‌وه و ناهیل‌ی بگه‌رینه‌وه بۆ گومرای. بیگومان خودا زۆر له‌وه دووره که پی‌ی خوشبی موسولمانان بگه‌رینه‌وه بۆ سهر کوفرینه‌وه زۆر له‌هیکمه‌تو دانایی خودا دووره، همرگیز خودا دابو نه‌پرتی خوی ناگۆری، به‌لگه‌ی خوی پوچ ناکاته‌وه! که‌وابی ده‌ستی خوتان بن سهری خوتان بده‌نو به‌ته‌مای نه‌وه مه‌بن!

﴿وَسِعَ رَبُّنَا كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا﴾ په‌روه‌ردگار هه‌موو هیکمه‌تو به‌رژه‌وه‌ندییه‌ک ده‌زانئ، زانیاری ره‌هاو مطلقه، فمضلو به‌خششی زۆرو زه‌به‌نده‌یه، هه‌موو کارو کرده‌وه‌یه‌کی هیکمه‌تو دانایی‌یه، ویستو ئیراده‌ی هه‌موو هیکمه‌تو خێرو بی‌ره بۆ مرۆف! ئیراده‌ی به‌گۆره‌ی هیکمه‌تی له‌کاردایه.

به‌کورتی په‌روه‌ردگار زانییه به‌هه‌موو شتی‌ک: نه‌وه‌ی بووه‌و نه‌وه‌ی ده‌بی، هیچی لی هون نابئ، حالو چۆنییه‌تی به‌نده‌کانی ده‌زانئ، ده‌زانئ چۆن گۆرانکاری به‌سهر دلو ده‌روونیان دا دئ، چۆن دوا‌ی دل نه‌رمی دل‌په‌قیان به‌سهر دا دئ، دوا‌ی له‌شساعی نه‌خۆش ده‌بن، دوا‌ی تیمان هینانز باوه‌ر په‌یدا کردن کافر ده‌بنه‌وه‌و به‌پێچه‌وانه‌شه‌وه! که‌وابی پێویسته‌ که‌س له‌مه‌کری خودا نه‌مین نه‌بی، وه‌کوو له‌شوی‌نیک‌ی تردا ده‌فرمویت: ﴿قُلْ لَا يَأْمَنُ مَكْرُ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ﴾ ئیمه‌ وێرای نه‌وه‌ی که‌هه‌رچی خودا له‌سهری پێویست کردوین پابه‌ندی ده‌بینو به‌لێ‌بور‌دویی‌یه‌وه پارێزگاری ش‌ه‌رعو ئاینه‌که‌ی ده‌که‌ین ﴿عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا﴾ له‌هه‌موو کارو بارێ‌کماندا پشتمان به‌خودا به‌ستوه، پشتی پی ده‌به‌ستین که‌له‌سهر بی‌رویاوه‌ری راست راگیرمان بکا، توفیقمان بدا بۆ زیده‌یه‌قینو پروا دامه‌زران پشتگیری نه‌ومان به‌سه‌ بۆ به‌ره‌نگار بوونه‌وه‌ی هه‌ره‌شه‌ی نی‌وه. ﴿وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ﴾ الطلاق/۳، مه‌رجی ته‌وه‌ککولی راستو دروستیش ته‌وه‌یه: به‌گۆره‌ی ش‌ه‌رعو به‌به‌رچاو‌گرتنی سونه‌تی بونه‌وه‌ری، که‌سی‌ک هۆکاره‌ مادیه‌کان به‌به‌رچاو نه‌گرێو سونه‌ته‌ که‌ونییه‌کان پاشگۆی بخا نه‌وه ته‌فه‌سیری ره‌وان

نه‌زاتیکی له‌خۆبایی بووه، نه‌ک خاوه‌ن ته‌وه‌ککولیکی خاوه‌ن پاداش لای خودا! نه‌ی ته‌وه نه‌بوو کاتیکی کابرا عهره‌به ده‌شته‌کییه‌که عمرزی پیغه‌مبه‌ری کرد ﷺ و‌تی: قوربان نه‌ری و‌شته‌که‌م بیه‌ستمه‌وه یان ته‌وه‌ککولم له‌سه‌ر خودایی؟ پیغه‌مبه‌ر ﷺ فرمووی: (اعْقَلْهَا وَ تَوَكَّلْ) رواه الترمذی.. بیه‌ستمه‌وه، ته‌وه‌ککولیش له‌سه‌ر خوابی.

هه‌روه‌ها په‌روه‌ردگار که خیطاب ناراستی پیغه‌مبه‌ر ده‌کاو فرمانی پی ده‌کات، که‌راوی له‌گه‌ل هاوه‌لانی بکا، ده‌فرموی: ﴿فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ﴾ دیاره‌ عه‌زمو جه‌زم کاتیکی ده‌بی، که هۆکاره‌ مادییه‌کان فه‌راهه‌م هین‌این. که‌ره‌سه‌ی پیویست ده‌سته‌به‌ر کرابی. نه‌و کاته‌ی نه‌م نایه‌ته‌ نازل‌بوو، پیغه‌مبه‌ر ﷺ دوو زری پۆشیبوو چه‌ک تفاق پیویستی بۆ جه‌نگان له‌که‌ل دوژمن‌دا ده‌سته‌به‌ر کردبوو! به‌گویره‌ی ده‌ستووو باوی نه‌و رۆژگاره‌ له‌شکری موسولمانانی سازو ته‌یار کردبوو؛ نه‌مجار له‌گه‌ل هه‌بوونی نه‌و هۆکاره‌ مادییانه‌ فرمانی پی‌کردن که پشت به‌ خودا بیه‌ستن و ته‌وه‌ککولیان له‌سه‌ر نه‌ویی!

به‌کورتی و پوختی حمزه‌تی شوعه‌یب به‌هه‌موو جوړیک داواکاری‌یه‌کانی گه‌له‌که‌ی ره‌ت کرده‌وه و هه‌موو هه‌ولۆ ته‌قه‌للاو هه‌ره‌شه‌کانی پوچ کردنه‌وه! نه‌مجار حمزه‌تی شوعه‌یب‌که نا‌ئومید بوو، له‌ ئیمان‌هینانی گه‌له‌که‌ی ده‌ستی دوعای بۆ قابی کردگار به‌رز کرده‌وه، دوعای لی‌کردنو، و‌تی: ﴿رَبَّنَا افْتَحْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ وَأَنْتَ خَيْرُ الْفَاتِحِينَ﴾ په‌روه‌ردگار! نه‌تو به‌حه‌قو راستی حوکم بکه له‌نیوان ئیمه‌و گه‌له‌که‌مان دا، خواجه‌! به‌گویره‌ی سونه‌تی نه‌گۆراوی خۆت له‌ بونه‌وه‌ردا که دادگایی نیوان پیغه‌مبه‌ران و کافران ده‌که‌ی، له‌نیوان خاوه‌ن به‌رنامه‌ی حه‌قو خاوه‌ن بروای پوچ‌دا بریار ده‌ده‌ی، خودایه‌! به‌و قانونه‌ دادوه‌رانه‌ی خۆت کیشه‌ی نیوانمان کۆتایی پی‌به‌ینه‌و، له‌ نیوانمان‌دا حوکم بده‌! بیگومان زاتی پاکی تۆ باشترین دادوه‌رو چاکترین حاکمه‌ بۆ یه‌کالا‌کردنه‌وه‌ی کیشه‌ی نیوانمان، چونکه‌ تۆ زانای به‌ هۆکاری کیشه‌و نیزاعی هه‌موو تاقبو گرو‌هه‌کان هه‌رگیز حوکمی سته‌مکارانه‌ ناده‌ی،

به‌هه‌واته حوکم ناکه‌ی! نه‌مجار که کافره‌کان نا‌ئومید بوون، له‌ پاشگه‌ز بوونه‌وه‌ی شوینکه‌وتوانی‌ی حه‌زره‌تی شوعه‌یب بۆ سهر نایینی نه‌وان په‌نایان برد بۆ هه‌ره‌شه‌و ته‌ه‌دید ﴿قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لَئِنْ اتَّبَعْتُمْ شُعْبًا إِنَّكُمْ إِذَا خَاسَرُونَ﴾ نه‌شرافو پیاو ما‌قوله‌کانی گه‌له‌که‌ی شوعه‌یب، نه‌وانه‌ی ئینکاری نایاتی خودایان ده‌کردو پی‌غه‌مبه‌ره‌که‌یان به‌ درۆ ده‌خسته‌وه‌و رۆ‌چوو‌بوون له‌ گومرایی‌دا، به‌ هه‌ژارو شوینکه‌وتوانی‌ی شوعه‌یب‌بیان گوت: نه‌گهر ئیوه شوین شوعه‌یب بکه‌ونو چیتان پی‌ده‌ئیی: به‌قسه‌ی بکه‌نو خودا به‌یه‌ک بناسنو شوعه‌یب به‌ پی‌غه‌مبه‌ری نه‌و بزائن: نه‌وه‌ بی‌گومان ئیوه خه‌ساره‌تمه‌ندنو مایه‌ پوچ خۆتان!

خه‌ساره‌تمه‌ندی مه‌عنه‌وی ده‌بن، به‌م جو‌ره‌ شه‌ره‌فو که‌سایه‌تی خۆتانو باو‌کئو با‌پیرانتان له‌ ده‌ست ده‌چی، چونکه‌ نایینی دیرینی خۆتانو باو‌کئو با‌پیرانتان له‌ ده‌ست ده‌ده‌نو بنا‌غه‌ی خۆتان ده‌رو‌خینن، ئی‌عتراف به‌وه‌ ده‌که‌ن که‌ پێش‌ینانی ئیوه گومراو سه‌رلی شی‌واو بوون، به‌مه‌ش را‌برد‌ووی خۆتان ریشه‌کیش ده‌که‌نو ره‌گه‌ی خۆتان ده‌په‌نه‌وه‌!

خه‌ساره‌تمه‌ندی مادیش ده‌بن، چونکه‌ قازانجی ته‌رازو بازی‌و فرت‌و قیل‌ کردنی سه‌وداو مامه‌له‌تان نامینن، ر‌گه‌ی چا‌وه‌سته‌کی له‌ غه‌ریبی‌و نه‌زانانتان لی‌ده‌گیر‌ی‌و نا‌هیل‌ی ما‌لو کال‌ای خه‌لک که‌م نرخ بکه‌نو به‌هه‌رزان بی‌کرنو به‌گران بی‌فرۆشه‌وه‌!

به‌گورتی: په‌روه‌ردگار یه‌که‌مجار وه‌صفی قه‌ومی شوعه‌یبی به‌گومرا‌بوو کرد، پاشان وه‌صفی به‌گومرا‌که‌رو ری‌لی‌تیک‌ده‌ر کردن، نه‌مجار وه‌صفی کردن به‌وه‌ که‌ تیر‌ۆ‌رست‌و را‌وه‌دونه‌ری موسو‌لمانه‌کان بوون، نه‌مجار به‌شوین نمایش کردنی نه‌م هه‌لو‌یست‌و ره‌وشتانه‌یاندا کۆتایی ژیانو چۆنیه‌تی سزادانیان له‌ناو‌برد‌نیان دیاری ده‌کا‌و ده‌فه‌رمو‌یت: ﴿فَأَخَذْتَهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جَاثِمِينَ﴾ بوومه‌له‌رزه‌ لی‌دانو هه‌ریه‌که‌یان له‌ مالی خۆیدا سه‌ره‌نگری‌و قونگه‌و تلو‌ور که‌وت‌نو له‌ناو‌چو‌نو مردن..

تیبینی نه‌وه‌ ده‌کری‌په‌روه‌ردگار له‌م سو‌ره‌ته‌دا جو‌ری عه‌زابه‌که‌یانی به‌

[رجفت بومه‌لهرزه] دیاری کرد له‌سوره‌تی هوددا به [صیحت نه‌رهو ناله‌وگرمه] ده‌ست نیشان کرد، چونکه بومه‌لهرزه بی‌گرمه و ناله نابی له سوره‌تی (شعراء) دا قورئان نه‌وه ده‌گه‌یه‌نی که په‌روه‌ردگار هه‌زه‌تی شوعه‌یبی بۆ سمر ((أَصْحَابُ الْأَيْكَةِ)) ناردوو، که له ره‌چه‌له‌کو نه‌ژاددا برای (أَصْحَابُ مَدْيَن) بیون سزادانی دانیشتوانی مه‌دیه‌ن به (صیحة) و (رُجْفَة) بووه. سزادانی (أَصْحَابُ الْأَيْكَةِ) به‌ره‌ش‌ه‌بای ئا‌گراوی و گ‌رو‌گرمای به‌ه‌یز بووه.

نه‌وه بوو: هه‌ورئکی بۆ ناردن، هه‌موویان له‌خۆشیان چوونه ژێر سیبهره‌که‌یه‌وه وایانزانی گهرمای به‌تینی خۆریان لی که‌م ده‌کاته‌وه، ئیتر هه‌وره که هه‌ورئکی ئا‌گراوی و پر له بریسو و چه‌خماخه‌بوو ئا‌گری غه‌زه‌بی خودای به سهردا باراندن.

که‌وابی قه‌ومی شوعه‌یب هه‌موو نه‌م جۆره عه‌زابو سزایانه‌یان به‌سه‌ردا هه‌نراوه، عه‌زابی هه‌وری ئا‌گراوی و ئا‌گرباران و شریخو هور و گرمه و ناله له‌ئاسمانه‌وه بومه‌لهرزه و رات‌له‌قاندن له‌زه‌ویه‌وه، هه‌موو نه‌مانه له‌قه‌ومی شوعه‌یب کۆبوونه‌وه و زه‌نده‌قیان چوو لاشه‌کانیان سلار بوونه‌وه چوونه زێلدانی میژوووه، سزای دوا مردنیشیان بۆ هه‌تاهه‌تایی هه‌ر خودا ده‌زانئ چۆنه‌!

ده‌ی با‌یزانین کئ خه‌ساره‌تمه‌ند بوو؟ شوێنکه‌وتوانی شوعه‌یب، یان نه‌وانی بروایان پئ نه‌کرد؟

له راستی دا ﴿الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعْبًا كَأَن لَّمْ يَغْنَوْا فِيهَا﴾ نه‌وانه‌ی هه‌زه‌تی شوعه‌یبیان به درۆ خسته‌وه، هه‌ر نه‌وان خه‌ساره‌تمه‌ند و چاره ره‌ش بوون! نه‌وانه ریشه‌کیش کرانو له‌ناویران هه‌ر ده‌تگوت: قه‌تقه‌ت نه‌وانه له‌و شارو هه‌رمه‌دا ها‌توچۆیان نه‌بووه له‌و خانو به‌ره‌ی خۆیان دا نیشته‌جئ نه‌بوون و پشویان نه‌داوه!!

نه‌م به‌ش‌ه‌ی ئایه‌ته‌که وه‌لام‌دانه‌وه‌ی کافره‌کان بوو که‌به شوعه‌یبی شوێنکه‌وتوانی نه‌وان گوت: ﴿لَنُخْرِجَنَّكَ يَا شُعْبُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَكَ مِنْ قَرْيَتِنَا﴾ نه‌وه‌تا نه‌مانه به هه‌لاک چوونو گونده‌که‌شیان ویران بوو، هه‌چ

سوودیان لی نه‌بینی وه لأمی نهو همره شه‌یه‌شیان کهوتیان: ﴿لَئِنْ أَتَبَعْتُمْ شُعْبًا
 أَنْتُمْ إِذَا الْخَاسِرُونَ﴾ به‌شه‌که‌ی تری نایه‌ته‌که‌یه: که ده‌فرموی: ﴿الَّذِينَ
 كَذَبُوا شُعْبًا كَانُوا هُمُ الْخَاسِرُونَ﴾ واته: نه‌وانه‌ی شوعه‌یبیان به‌درؤ
 خسته‌وه و پییان وابو همرکه‌سانیک شوین شوعه‌یب بکه‌وی خه‌ساره‌تمه‌ندو
 چاره‌په‌شو به‌دبه‌ختن! دونیاو قیامه‌تیا له کیس چوو، شوین که‌وتوانی
 حه‌زرتی (شوعه‌یب) یش سهر‌فرازو سهر‌که‌وتوو به‌مراز گه‌یشتون! وه‌کوو له
 شوینیکی تردا ده‌فرموی: ﴿وَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَحْنُ شُعْبًا وَالَّذِينَ
 آمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَأَخَذَتِ الَّذِينَ ظَلَمُوا الصَّيْحَةَ، فَأَصْبَحُوا فِي
 دِيَارِهِمْ جَاثِمِينَ﴾ مود/۹۴ نایه‌ته‌که‌ ناماژهی نه‌وه‌شی تیدا به‌که‌همرکه‌سیک
 زنده‌په‌وی بکا له‌نیشتمان خوشه‌ویستی داو بیه‌وی جگه‌ له‌خوی که‌سی تر
 تیدا هه‌وا هه‌لنه‌مژی تی‌یدا دانه‌نیسی، زؤرو ستم له‌حق‌خوازان بکا
 تی‌یدا، نه‌وه سهره‌نجام بو خوی له‌نیشتمانه‌ بی‌بش ده‌بی، همر وه‌کوو چون
 همرکه‌سیک هه‌لپه‌ی خواردنی مالی خه‌لکی هه‌بی به‌شیوه‌ی نارپه‌واو
 نه‌گونجاو، نه‌وه بو خوی له‌مالو سامانی جیهان بی‌بش ده‌بی.

نه‌وه‌ش ده‌گه‌یه‌نی که‌هه‌موو کاتی سهره‌نجام بو ته‌قواکارانه، حه‌لال
 بخواو خو‌دوره‌ پهریز بگری له‌مالی حرام، هه‌روه‌ها فه‌وتازو له‌ناو‌چوونو
 نیفلاس بوون بو نه‌و کافرو خوا نه‌ناسانه‌یه که‌رؤده‌چن له‌حرام
 خواردنو، مالی خه‌لک به‌نارپه‌واو ناحق ده‌خون!

جا که‌ نه‌و عه‌زابو سزایانه‌ تووشی گه‌له‌ کافره‌که‌ی شوعه‌یب بوو
 ﴿فَتَوَلَّى عَنْهُمْ﴾ پیش هاتنی عه‌زابه‌که، حه‌زرتی شوعه‌یبو شوینکه‌وتوانی
 له‌وا‌چه‌یه‌ چونه‌ ده‌ری عه‌زابه‌که‌ نه‌یگرته‌وه، نه‌مجار به‌دلیکی ناخوشه‌وه
 ﴿قَالَ يَا قَوْمِ لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ رِسَالَاتِ رَبِّي وَنَصَحْتُ لَكُمْ﴾ نه‌ی گه‌لو
 هه‌زه‌که‌م! نه‌من به‌دلسوزی‌یه‌وه په‌یامی خودای خوم پی راگه‌یاندن، نه‌و
 نه‌رکه‌ی پی‌م سپیرا بوو پیتان بگه‌یه‌نم نه‌نجامم دا، زؤرم ناموژگاری کردو
 هه‌ولم له‌گه‌ل دان، به‌لام به‌داخه‌وه گویتان لی نه‌گرتمو به‌قسه‌تان نه‌کردم، تا
 به‌و درده‌ چوون که‌ پی‌ی چوون!! ﴿فَكَيْفَ آسَى عَلَى قَوْمٍ كَافِرِينَ﴾ چون

من غم بۆ قهومی کافرو خوانه ناس ده خۆم؟ واته: من خهفته بۆ له ناوچوونی گهلو هۆزیک ناخۆم که ینکاری تاکو ته نهایی خودایان ده کردو پیغه مبه ره که یان به درۆ خسته وه و پروایان پی نه کرد!!

ته مهی به سمرتات هاتوه ناکامی کرده و هی ناپه سهندی خۆتانو، پاداشی پراویری سه ریچی و لوتبه رزی له خۆبایی بوونی خۆتانو، به بخۆزو بیچیژن عه زابی سهختی نه براوه و هه تاهه تایی! نه فره تی خودا له سته مکاران!

پهروه ردگار پیس نه وهی نه ته وهیه که له ناو به ری به خۆشی و

ناخۆشی به تاقییان ده کاته وه

وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِّن نَّبِيٍّ إِلَّا أَخَذْنَا أَهْلَهَا بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ لَعَلَّهُمْ

يَضُرَّعُونَ ﴿٩٤﴾ ثُمَّ بَدَّلْنَا مَكَانَ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ حَتَّىٰ عَفَوا وَقَالُوا قَدْ مَسَّ

عِبَادَنَا الضَّرَّاءُ وَالسَّرَّاءُ فَأَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٩٥﴾

پاش نه وهی پهروه ردگار حاله تی پیغه مبه رانی له گه ل گه له کانیان باس کرد، شیوهی عه زابو چۆنه تی له ناو بردنی گه له سته مکاره کانی رون کرده وه، ته مجار دی له م نایه تانه دا نه وه راده گه یه نی که به هیلا کدانو ریشه کیش کردن ته نیا هه بۆ ته و چهند گه لو نه ته وانه نه بووه و تایبه ته نه بوه به و روژگارانه وه به لکو له گه ل هه موو سته مکارو سه ریچی کار نکدا پهروه ردگار دابو نه ری تو سوننه تی خۆی نه گۆریوه..

ته وهش روون ده کاته وه که سوننه تی یه زدانی ده رحه ق به و که سانهی پیغه مبه ریان به درۆ خستونه وه و هاتوه: له سه ره تادا تووشی نه خۆشی و بی بارانی و جوژه ها نا په حه تی ترمان کردوون بۆ ته وهی به خۆیاندا بچنه وه. پابه ندی فرمانو جله و گیری یه کانه مان ببن، ته مجار خستوماننه حاله تی خۆشی و هه رزانی یه وه، بۆ ته وهی بی ریک له خۆیان بکه نه وه له نازو نیعمه تی تیمه ورد بیه وه ده ست بکه ن به خودا په رستی، ته مجار نه گه ر هه ر له سه ر کوفرو سپله یی خۆیان به رده وام بن، ته وه عه زابی بنه پکه رو ریشه کیش و دوا

بروامان به‌ناگه‌هان بۆ ناردوون، تاسزای بی ره‌زاو کوشنده‌مان یه‌خه‌ی بی‌نه‌گرتوون به‌خویان نه‌زانیوه.

ته‌مه‌ش هه‌ره‌شه‌یه له‌قوره‌یشی به‌کانو هی تریش، هه‌لنایانه بۆ ئیمان هینان به‌به‌یامی پیغه‌مبه‌ری ئیسلام ده‌فه‌رمویت: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِّنْ نَّبِيٍّ إِلَّا أَخَذْنَا أَهْلَهَا بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَاءِ لَعَلَّهُمْ يَضُرَّعُونَ﴾ واته: سوننه‌تی ئیمه له‌بونه‌وه‌ردا ناگۆریو نه‌گۆراوه، ئیمه هه‌رکاتی پیغه‌مبه‌ری‌کمان بۆ سه‌ر گه‌لو نه‌ته‌وه‌یه‌ک ناردیو به‌درویان خستییته‌وه ئیمه یه‌کسه‌ر عه‌زابمان بۆ نه‌ناردوون له‌ناومان نه‌بردون، به‌لکو بۆ ماوه‌یه‌ک مۆله‌تمان داوونو به‌لاو موصبیبه‌تو گیروگرفتمان توش کردون، توشی گرانیو هه‌ژاریو نه‌خوشی جوړاو‌جوړ بوون، بۆ ته‌وه‌ی به‌خویاندا بچنه‌وه‌و دلیان نه‌رم بیو به‌ندایه‌تیو ملکه‌چیو زه‌لیلی خویان رابگه‌یه‌ننو هاوارمان لی بکه‌ن ته‌و ناخوشیانه‌یان له‌سه‌ر لابه‌رین!

چونکه به‌نه‌زموونو تاقی‌کردنه‌وه لای زانیان چه‌سه‌پاوه که ته‌نگو چه‌له‌مه‌و گیروگرفت خه‌لک باش په‌روه‌رده ده‌کا، نه‌خلاقو ره‌وشتیان مشتومال ده‌کا!!

﴿ثُمَّ بَدَّلْنَا مَكَانَ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ حَتَّىٰ عَفَوا﴾ پاشان له‌شوین ته‌و حاله ناخوشه‌ی تی‌ی که‌وتبوون، له‌جیاتی ته‌و ته‌نگو چه‌له‌مه‌ی تووشیان بویوو، خیرو خوشیمان پیداون، له‌باتی هه‌ژاریو نه‌خوشیو قاتو قپریو کیشمو شه‌رو هه‌رای ناویان هه‌رزانیو ته‌ندروستیو مالو سامانی زۆرو برایه‌تیو ناشتیو ته‌باییمان خسته ناویان ﴿حَتَّىٰ عَفَوا﴾ هه‌تا ژماره‌یان زۆر بوو، له‌شساغو ته‌رده‌ماغ بوون، مالو‌مندالیان په‌ره‌ی ساندو وه‌چه‌و ته‌وه‌ی زۆریان لی که‌وته‌وه، زه‌ویان ناوه‌دان کرده‌وه، خانو باله‌خانه‌یان هه‌لچینیین.

ته‌ی ته‌وه‌ نیه هه‌ر که‌می‌ک پیش ئیستا له‌م سوره‌ته‌دا له‌چه‌یرۆکی هه‌زه‌تی هودا باسی نازو نیعمه‌تی خودا ده‌کات به‌سه‌ر ته‌و گه‌له‌سته‌مه‌کاره داو له‌سه‌ر زویانی هه‌زه‌تی هود ده‌فه‌رمویت: ﴿وَاذْكُرُوا إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِنۢ بَعْدِ قَوْمِ نُوحٍ وَزَادَكُمْ فِي الْخَلْقِ بَسْطَةً فَاذْكُرُوا آلَاءَ اللَّهِ

لَعَلَّكُمْ تَفْلَحُونَ ﴿۱﴾ الاعراف/۶۹ ههروه ها ههزرتى (صالح) یش بهقه ومه کهى گرت: ﴿وَاذْكُرُوا اِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِنْ بَعْدِ عَادٍ وَبَوَّأَكُمْ فِي الْاَرْضِ، تَتَّخِذُونَ مِنْ سَهُولِهَا قُصُورًا وَتَنْحِتُونَ الْجِبَالَ بُيُوتًا فَاذْكُرُوا آلاءَ اللَّهِ وَلَا تَغْتَوُوا فِي الْاَرْضِ مُفْسِدِينَ﴾ الاعراف/۷۴.

تیسه نهو گهلو نهتهوانه مان بهخوشى و ناخوشى بهتاقى کردنهوه بۆنهوهى بهخویان دا بچندهور بگهرینهوه بۆ لای خودا بهلام پهنديان وهرنهگرتو ته مبی خواردو نه بیون ﴿وَقَالُوا﴾ بهبی نهوهى نهو روداوانه کاریان تی بکهن، وتیان: ﴿قَدْ مَسَّ آبَاءَنَا الضَّرَاءُ وَالسَّرَاءُ﴾ بیگومان باوک باپیرانیشمان ناوا توشى ناخوشى و خوشى هاتون، ده میک ههژارو لهش بهبارو دهر بهدرو بی لانهو خانه بیون، کاتیکیش له نازو نیعمه تدا گوزه راندویانه، خاوهن مالو ساماندارو له شساعو تهرده ماخ له ژیر بالی ناشتی و ته بایی دا ژیاون، نهوه ههلویستی رۆژگاره، له گهل ناده میزاد دا، کهوابی نه تهنگو چهله مهو ناخوشى سزاو تۆلهی تاوانه، نه ههرزانی و ناشتی و له شساعی پاداشی کردهوهی چاکیه!!

بهگورتی نهوانه ی له سوننه تو دابو نه پیتی پهروه ردگار له بونه وهردا حالى نه بیون، هۆکاری خوشبهختی و کامرانی، یان هۆکاری بهدبهختی و چاره پرسی ناده میزاد تی نهگه یشتون، ناگیان له یاسای خودا نیه که ده فرموی: ﴿اِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتّٰى يُغَيِّرُوْا مَا بِاَنْفُسِهِمْ﴾ الرعد/۱۱ جاکه نهو گهلو نهتهوانه، بهو گۆرپانکاریانه پهنديان وهرنهگرتو ته قهلوباتی رۆژگار کاری تی نهکردنو بهخویان دا نهچونهوه، گویان نه دایه نه صیحه ت و نامۆژگارییه کانی پیغه مبهره کهیان، سهره نجام ﴿فَاَخَذْنَاهُمْ بِغَتَّةٍ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ﴾ له نکاو یکنو به ناگه هان عهز اتمان بهسردا دانوتیکمانهوه پیچان بهبی نهوهی ههست بهتهو ■ بکهن که سزایان بۆ نازل ده بی، وه کوو له نایه تیکی تر دا ده فرموی: ﴿فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ، فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ ابْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ، حَتّٰى اِذَا فَرِحُوا بِمَا اَوْتُوا اَخَذْنَاهُمْ بِغَتَّةٍ فَاِذَا هُمْ مُبْلِسُونَ﴾ الانعام/۴۴

خوینهری هیژا! مامۆستا سه‌یید ده‌فرمۆت: سییاقی قورئان لیڤه‌دا
 روداو ناگیرتیه‌وه به‌لکوو سوننه‌تی په‌روه‌ردگار روون ده‌کاته‌وه، میژوو
 ژیاننامه نمایش ناکا به‌لکوو هه‌نگاوه‌کانی قه‌زاو قه‌ده‌ری خودا راده‌گه‌یه‌نی..
 ته‌وه‌مان بۆ ناشکرا ده‌کا: که‌قانونو یاسایه‌ک هه‌یه بونه‌وه‌ر به‌گویره‌ی ته‌و
 یاسایه له‌کاردایه‌و هه‌لده‌سوپی، له‌سه‌ر ته‌و رتووشۆینه کاره‌کان نه‌نجام
 ده‌درین، میژووی ئاده‌میزادیش له‌سه‌ر زه‌وی به‌و قانونه‌ گۆرانکاری تیدا رو
 ده‌دات، نه‌رکی پیغه‌مبه‌رایه‌تی (به‌و هه‌موو گه‌وره‌یه‌ی) هۆکاریکه
 له‌هۆکاره‌کانی نه‌نجامدانی ته‌و یاسا گشتی‌یه یه‌زدانییه.

ته‌وه‌مان پێ راده‌گه‌یه‌نی: که کاروباری بونه‌وه‌ر به‌هه‌واته نه‌نجام
 نادرین، ئاده‌میزاد به‌ته‌نیا لهم زه‌ویه‌دا به‌ره‌لا نه‌کراوه‌و بۆ خۆی به‌ته‌نیا
 (وه‌کوو مولحیده‌کانی ته‌م رۆژگاره‌ بۆی چوون) به‌لکوو هه‌رچی لهم بونه‌وه‌ره‌دا
 رو ده‌دا به‌ته‌گه‌یرو ته‌قدیری خودایه، له‌حیکمه‌تو دانایی خوداوه
 سه‌ره‌لده‌داو به‌ره‌و ئامانجێک ده‌روا.....

پێویسته ته‌وه‌ش بزانی که په‌روه‌ردگار زۆر له‌وه‌ دوره‌ که به‌هه‌واته‌و
 بێ هۆ به‌نده‌کانی تووشی گیروگرفتو ناخۆشی بکا و رقو قینی خۆی
 به‌به‌نده‌کانی پرژێو ته‌نها مه‌به‌ستی تۆله‌و دامرکانه‌وه‌ی رقو کینه‌ بێ، به‌لکو
 په‌روه‌ردگار که سه‌رپێچیکارانو به‌درۆخه‌ره‌وه‌ی پیغه‌مبه‌ره‌کانی به‌ته‌نگو
 چه‌له‌مه‌و قاتو قریو نه‌خۆشی به‌تاقی ده‌کاته‌وه بۆ مه‌شت و مال‌کردنی دلو
 ده‌رونیانه، بۆ ته‌وه‌ی وێژدانیان به‌ئاگا بیته‌وه. ته‌گه‌ر خێر له‌دلو ده‌رونیان‌دا
 مابێ، بۆ ته‌وه‌یه دلیان نه‌رم بێ، بۆ ته‌وه‌یه به‌نده‌ بێ هیزه‌کان روو بکه‌نه
 باره‌گای خودای به‌تواناو ده‌سه‌لات، لی‌ی بپارێنه‌وه، داوای ره‌حمه‌تو
 لی‌خۆشبوونی لی‌بکه‌ن، ئیعلانی زه‌لیلی و ملکه‌چی و به‌ندایه‌تی خۆیان بۆ خودا
 رابگه‌یه‌نن. شاکراشه‌ خودا په‌رستی و به‌ندایه‌تی کردن بۆ زاتی کردگار
 مه‌به‌ستیکی سه‌ره‌کییه له‌دروست کردنی ئاده‌میزادو جندۆکه‌دا وه‌کوو
 ده‌فرمۆت: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُون﴾ خۆ ته‌گه‌ر
 ئاده‌می جندۆکه هه‌موویان به‌یه‌کدلو یه‌ک زویان طاعه‌تی خودا بکه‌ن چ
 له‌گه‌وره‌یی و ده‌سه‌لاتی خودا زیاد ناکه‌ن، ته‌گه‌ر هه‌مووشیان تیکرا له‌خودا

یاخی بنو سهریچی فرمانه کانی پهروه رگار بکهن توزقالتیک له خودایه تی و
 گهوره بی کهم نایته وه .. کهوایی گهردنکه چی بو خوداو پارانه وهی بهنده کانی
 له قاپی ره حمه تی نیعلانکردنی بهندایه تی خویان بو خودا سوودی بو خویانی
 ههیه، زیانو بژیوی خویان پی زیاد ده بی، بهخته وهری قیامه تیان ههستگیر
 ده بی، ههرکاتی بهته وای لیبران بو خودا په رستی و نیعلانی بهندایه تی خویان
 بو پهروه رگار کرد، نه وه له بهندایه تی کردن بو شهیتانو قوتایه کانی رزگاریان
 بووه، وازیان له بهندایه تی کردن بو هه وای ناره زوی سهرکه شی خویان هیناوه،
 ریگای سرشتی و خوداپه سندیان ره چاو کرده. بویه مه شینه تو ویستو
 سوننه تی خودا واهاتوه که نه هلو دانیشتووی ههرشار کومه لگایه کن
 پیغه مبهریان بو نیردرا بی و به درویان خستبته وه که خودا بیانگری و تووشی
 تهنگو چه له مهیان بکا، به لاو موصیبه ت له گیانو جهسته و زهره رو زیان
 له مالو سامانیان بدا، بو نه وهی به تازاری نه و به لاو موصیبه تانه دلیان زیندو
 بیته وه چونکه نازارو ناخوشی به هیزو کاریگرن بو پالفته کردن، زور به باشی
 ههستو شعور مشو مال ده کن، کانیاوی خیریان تیدا ده ته قینته و نه گهر
 خیریان تیدا بی!

هه لانی ئاده میزادان بو ئیمان و ترساندنیان له کوفرا

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ مِّنَ السَّمَاءِ
 وَالْأَرْضِ وَلَٰكِن كَذَّبُوا فَأَخَذْنَاهُم بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٩٦﴾ أَفَأَمِنَ أَهْلُ
 الْقُرَىٰ أَن يَأْتِيَهُم بَأْسُنَا بَيِّنًا وَهُمْ يَقِيمُونَ ﴿٩٧﴾ أَوَآمِنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَن
 يَأْتِيَهُم بَأْسُنَا ضُحًى وَهُمْ يُلْعَبُونَ ﴿٩٨﴾ أَفَأَمِنُوا مَكْرَ اللَّهِ فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ
 اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٩٩﴾ أَوَلَمْ يَهْدِ لِلَّذِينَ يَرِثُونَ الْأَرْضَ مِن بَعْدِ
 أَهْلِهَا أَن لَّوْ شَاءَ أَصْبَنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ

وَنَطْبَعُ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ﴿۱۰۰﴾

له‌نایه‌ته‌کانی پیش‌وو‌دا په‌روه‌ردگار شه‌وی روون کرده‌وه: که شه‌و گرو‌هانه‌ی له‌خوا عاصی بوونو به‌لاو موصیبه‌ت نه‌رمی نه‌کردنو نازو نیعمه‌ت نه‌یکردن به‌سویاس‌گوزاری خودا؛ په‌روه‌ردگار به‌ناگه‌هان غافل‌گیری کردنو له‌ناوی بردن، له‌م نایه‌تانه‌ی تیرش دا شه‌و روون ده‌کاته‌وه که شه‌و گرو‌و دانیش‌توانه‌ی شارو کو‌مه‌لگا‌کان نه‌گمر بۆ خیردا لی بپرانایه‌و به‌ندایه‌تی په‌روه‌ردگاریان بکړدایه، خودا ده‌رگای خیری لی ده‌کردنه‌وه و له‌هه‌موو لایه‌که‌وه خیرو خوشیان به‌سهردا ده‌رژا!!

نه‌مجار بۆ دووباره‌ کردنه‌وه جه‌خت له‌سهر کردنه‌وه‌ی مانای نایه‌ته‌کانی پیش‌وو ناده‌میزادان ده‌ترسینن له‌هاتنی سزای زوو. ه‌ست‌له‌جی نه‌گمر په‌یامی پیغ‌ه‌مبه‌ران به‌درو‌بخه‌نه‌وه. فرموی: ﴿وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بُكَاةَ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ﴾ نه‌گمر دانیش‌توانی مه‌ک‌که‌و ده‌ورو‌بهری، هه‌روه‌ها دانیش‌تووی هه‌موو شارو شارو‌چکه‌یه‌ک نیمانیان به‌خودا به‌ینایه‌و پروایان به‌فریشته‌کانی، به‌کتیبه‌کانی، به‌پیغ‌ه‌مبه‌رانی خودا به‌ینایه‌و روژی قیامه‌تیان به‌راست بزانیایه، خویان بپاراستایه له‌و شتانه‌ی خودا نه‌ی لی‌کردووه: وه‌ک هاوه‌لدانان بۆ خوداو به‌ریا کردنی فیتنه‌و ناشووب له‌سهر زه‌وی، شه‌و په‌روه‌ردگار خیرو بی‌ری زوری له‌ناسمانه‌وه به‌سهردا ده‌باراندن، بارانی پرپیستو به‌ره‌که‌تی له‌کاتی پیوست دا بۆ ده‌رژاندن، له‌زه‌وی خیرو خیراتی بۆ ده‌رده‌هینان، کانو گه‌نچو خه‌زینه‌ی نیشان ده‌دان، زانستو زانیاری قیره‌ه‌کردن، بۆ شه‌وی له‌سوننه‌تی بونه‌وه‌ر حالی ببین!

به‌کورتی نه‌گمر شه‌و خه‌ل‌که‌ه پروایان بکړدایه‌و موسولمان بوونایه په‌روه‌ردگار هه‌موو خیرو بی‌ریکی بۆ ده‌سته‌به‌ر ده‌کردن، رزقو روژی بۆ زور ده‌کردنو بی‌ری تیژو فکری رونی ده‌دانی، له‌ژبانی دونیاو قیامه‌تدا به‌خته‌وه‌رو کامه‌ران ده‌بوون، نه‌مه‌ ناماژه‌ی شه‌وی تیدایه: که نیمانو باوه‌ری راستو دروست هوکاری هه‌رزانی و له‌شساعی و کامه‌رانییه!!

﴿وَلَكِنْ كَذَّبُوا﴾ به لّام دانیشتوی نهو شارانه له جیاتی نهو هی تیمان بهیننو برّوا به پیغه مبره کانیان بکمن به دروین خستنه وه و تیمانیان پی نه هینان، خوین له نه هی به کانی خودا نه پاراستو ته قوای پهروه ردگاریان نه کرد، ﴿فَأَخَذْنَاهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ﴾ تۆله مان لی ستاندن به له ناویردن، به هوئی نهو هه لو یستو بی گوتی بهی که بهرامبر په یامی پیغه مبره که یان نواندیان، له سر شهریک دانان بو خوداو نه نجامدانی تاوانی وا که یاسای کۆمه لی ئاده میزاد تیک ده دا، ژیانی دانیشتون تال ده کا!

نایه ته که ناماژه هی نهو هی تیدایه: که سزاو تۆله ئاکامیکی سه د درسه دی تاوانو سه ریچی کردنی فهرمانی خودایه!

نه مجار پهروه ردگار جاریکی تر هه ره شهو ترساندنی ئاده میزادانی دووباره کرده وه؛ جاریکی تر هه ره شهی له ناویردنو ریشه کیش کردنی لی کردنو له ئاکامو سه ره نجامی گوتی نه دان به فهرمانی خودا ترساندنی و سهیری به بی ناگایی و نه فامی نهو خه لکه هاتو فرموی: ﴿أَفَأَمِنْ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَن يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا بَيَاتًا وَهُمْ نَائِمُونَ﴾ نایا دانیشتوانی مه که وه دانیشتوانی شارو کۆمه لگای تریش، نهوانه ی بانگه وازی ئیسه لامیان پی گه یشتوه؟! که مته رخمی ■ که نو ناترسین لهو هی عه زابی کوشنده و ریشه کیش کمری ئیمه یان بۆبی له کاتی بی ناگایی و پالده نه و یاندا؛ له کاتی که نهوان له شیرین خودابن! نایا دانیشتوانی شارو گونده کان نه مینو دلنیا نهو هی که عه زابی خودایان بو نایه؟ (نهو دابونه ریتی خودایه له بونه وه ردا؛ ئاده میزاد تا قی ده کاته وه به خوشی و ناخوشی نهو په شماوه و شوینی سه ریچی کارانو به دروخمه وه کانه نهوانه ی که له پیش ئیوه دا لهو شارو گوندانه دا نیشته جی بوونو تییدا هاتو چوین ده کردو کاروباری رۆژانه ی خوین نه نجام ده دان، دواپی به جییان هیشتوو چوونه زبلدانی میژوه وه) نایه نهو خه لکه دلنیا نو ناترسن لهو هی که خودا له نکاو یک غافل گیریان بکاو، عه زابی له ناویردنیا نهو بنیری؟! عه زابی کوشنده ی زنده ق بهر، خوین له ناویردنو شارو گوندیان ژیرو زه بهر بکری له کاتی که نهوان له شیرین خودابن، چونکه ئاده میزاد له خه ودا

ناگای له هیچ نییه، هیچ شتیکی پی له خو دوور ناخړته وه، ته نانه ت ناتوانی
می شو له و میرو له له خو دوور بخته وه نهی ده بی چی بکا له بهرام بهر
عه زابی سامناکی په ورو دگار که ناده میزا له کاتی به ناگای و
خو نامه ده کردنیش دا که مترین بهر هنگاری لی پی ناکری!

پیگومان عه زابی خودا زور له وه به هیتره که ناده میزادان خو پی
رابگرنو بهر هنگاری بکن: نوستین یان به ناگابن، خویان بو بهر هنگاری کردن
نامه ده کرد بی یان بی ناگابن، وه لی قورنان لیره دا نهو کاتانه دیار ده کات که
مروث له نهو پهری بی ده سه لاتی دایه، بو نه وه ویژدانی ناده میزاد به هیتر
راتله قینی! ترسو به ناگای بخته دلو د ورو نیانه وه! ﴿وَأَمِنْ أَهْلِ الْقُرَىٰ أَنْ
يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا ضُحًى وَهُمْ يُلْعَبُونَ﴾ یان نه وه دانیشتی نهو شارو گوندانه
ناترسن له وهی عه زابی نیمه یان بوی له چی شته نگاودا! له کاتی که دا نهو
خبری کی گالته وگه پن، سهر قالی نه نجامدانی کاروباری خویانن که وه کوو
گالته میندا لای وایه که چ سودی کی لی پهیدا نابی

﴿فَأَمِنُوا مَكْرَ اللَّهِ﴾ نایا هو ی نه وهی که نه مینن له عه زاب، نه وهیه که
نه مینن عه زابی نیمه یان به شو یان چی شته نگاو له کاتی غه فله ت دا بوی، یان
هو که ی نه وهیه له مه کری خودا نه میننو له گرتنو توله ستاندنه وهی ناترسن؟
بی ناگان له وهی که خودا ده توانی سزایان بو بنیری به جوړیک که به خویان
نه زانن؟! نه گهر هو که نه وهی نه وه بایزانن که خویان خه ساره تمه ندی دویاو
قیامت کردو، چونکه ﴿فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ﴾ که س
له مه کری خودا نه مینن نابی مه گهر قهومی خه ساره تمه ندو به دبه ختو
چاره ره ش!

ناکامی نه مین بوون له مه کری خوداو غافل بوون له توله ی خودا
خه ساره تمه ندییه، که سی که له مه کری خودا نه مینن ده بی که شیایو نهو
خه سارو تمه ندییه!!

نایا وهنده نه فامن له مه کری خودا نه مین بوون؟ له کاتی که دا نهو
میراتگرو جی نشینی گهلو نه ته وهیه کن که له پیش نه وانه وه بوونو به هو ی

تاوانو بی تاگاییان له مه کری خودا له ناوچون، نایا پاشماوه و ناساری نهو گه له له ناوچوانه نایهته بیرخه وه بۆیانو رایان ناچله کینیو، به هۆش خۆیان ناهینهته وه؟!

نایا له ناویردنی نهو گهلو نهته وه سهریچیکارانه نهبوته په ندو عیبرهت بۆ نه مان؟!

نه مجار پاش رونکردنه وهی حالی نهو کافرانهی خودا له بیخ ریشه کیشی کردنو له ناوی بردن پهروه دگار نهو «روون ده کاته وه: که مه بهست له گیرانه وهی نه م چیرۆکو به سهرهاتانه پهنه لی وه رگرتنو ته می خوارد و بوونه بۆ هه موو که سیک که موکه له فو به پرسیار بی، بۆ نه وهی به رژه وه ندیی خۆیان «هه یاره ی نایینو خودا پرستی لی ره چاو بکه نو فدرمووی: ﴿أَوَلَمْ يَهْدِ لِلَّذِينَ يَرِثُونَ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِ أَهْلِهَا؟﴾ نایا ناشکرا نه بوه بۆ نه وانه ی جیگیریو میراتگراتنی زه و بیان پی پراوه و دوا له ناوچوونی دانیشه وه سته مکاره کانی پیش نه مان، ناوه دانکردنه وهی زه و بیان پی سپراوه به تایبه تی نهو قوره یشی یانه ی که زیدو نیشتمانی گهلو نهته وه له ناوچوه کانیان پی پراوه له شوینی نه وان نیشه جی بوون؟! نایا بۆیان مه علوم نه بووه ﴿أَنْ لَوْ نَشَاءُ أَصَبْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَنَطْبَعُ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ﴾ که دابو نه پیتی نیمه له گه له مانیش هه مان سوننه تو یاسایه که له گه له نه واندا به کارمان هینا؟ نه گهر مه یلمان هه بی و بمانه وی ده یانگیرنو عه زابیان به سهردا ده دهین، تۆله ی تاوانو کرداره خراپه کانیان لی ده ستینین!

چۆن عه زابو سزمان به سهر گهلو نهته وه سهریچیکاره کانی پیش تیه دادا، نه گهر هه زمان لی بی میراتگره کانیش وه کوو میرات لی گیراوه کان ده وهوتینین!

خۆنه گهر به هیلاکیان نه بهینو به عه زاب ریشه کیشیان نه کهین نه وه ده رگای دلیان داده ههینو مۆری ده کهین، به جۆریک که نه صیحه تو نامۆزگاری نه بیسی، قبولی رینومایی نه کاو له عاست بانگهوازی هه قو راست دا کهرو کویر ببن!

وه كو له شو تىكى تر دا ده فرموت: ﴿وَمَا تَغْنِي الْآيَاتُ وَالنَّذْرُ عَنْ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ﴾ يونس/۱۰۱

پتويسته نه وه بزاني: كه په روه دگار بهم هه پر شهو ترساندنه، نايه وي كه ناده ميزدان هه ميشه له ترسو دل هراوكي و زه نده ق چوون دابن، هه ميشه به ترسو له رزو هه ناسه سواريه وه چاو ه پواني به هيلاك چوون و لا ت ويران بوون بن؛ شهو و رژ له خه يالي نه وه دابن ها ئيستا نايستا بومه له رزه و زريان و ره شه باي سه ختو نه و جوړه عه زابانه له ناويان ده به نو تيكيانه وه ■ پيچنو له ناود چن!!! چونكه ترسي هه ميشه يي له عه زايكي مه جهوولو ديار نه بوو، دل هراوكي له ناينده ي نزيكو دور، به ته مابووني ويران و لا ت تيكي چوون له هه مو نانو ساتي كندا، هي زو تواناي ناده ميزاد په ك ده خا و پهر ته وازه ي ده كا. سهره نجام ناو مي دي ره شبيني له كارو به ره مه پي نان دا په يداد ه ب و پهره ده سي ني، له مپه ره ده خاته به رده م ناوه دان كرده وه ي و لا ت و نا هيل ي ژيارو شار ستانيه تو ژيان گه شه بكا. نه مه ش پيچه وانه ي ربي زاي ئي سلامه!! په روه دگار به ته م هه پر شهو ترساندانه ده يه وي موسو لمانان هه ميشه وريا و هه ستيار و ته قواكارين، چاو ه دي ري نه فسو هه واي خزيان بكه نو، په ند له ته زمونزو به رسه هاتي رابور دوان وه ري گرن، به چاو يكي وردي ني هه وه سه يري حه ره كاتي مي ژووي مرو قايه تي بكن، هه ميشه به خودا وه په يوه ست بز و په يوه نديان به و هي زه ره هايه به هي ز بكن، به خو شگوزه راني و هه رزاني و هات و هه بووني ده سه لا ت له خزيان بايي نه بن!

چونكه په روه دگار هه ميشه واده ي ناسايش و دل شارا مي و ره زامه نديي خوي و سهر كه و تن و سهر فرازي دونيا و قيامت به موسو لمانان ده دا، به مهر جي ك به ني خلاصه وه به ندايه تي بكن و ته قواكارين، پتويسته بهم جوړه له هه پر شه و مكر ي خودا بترسين! ده بي بزاني خودا قايه وي ئيمه هه ميشه هو شيار بين و هه ستيار بين، ره وره وه ي ژيان په ك نه خه ين به لكو پاريز گاري بكه ين نه هيلين له جاده ي راست و دروست لا بدا، پشت نه ستور بين به ره حمه تي خودا له ره حمه تي به رفراواني ناو مي د نه بين، له تاست هاتني عه زابي نه و له قه له قو دل هراوكي دا بژين به لكو ده يه وي موسو لمانان په ند له رابور دوو وه ري گرن،

هه‌له‌ی گهلو نه‌تموه‌سته‌مکاره‌کان دوباره‌نه‌که‌نه‌وه، له‌شوینه‌وارو پاشماوه‌ی نه‌وان عیبره‌ت په‌یدا بکمن. قورئانی پیروژ له‌زۆر نایه‌ت دا ئەم راستییە دوباره ده‌کاته‌وه؛ یه‌کێ له‌و شویانه‌ی نه‌وه‌یه: که ده‌فرموی: ﴿أَفَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنَ الْقُرُونِ يَمْشُونَ فِي مَسَاكِينِهِمْ، إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّأُولِي النَّهْيِ﴾ طه/۱۲۸.

په‌ند وه‌رگرتن له‌چیرۆکو به‌سه‌ره‌اتی دانیشه‌توانی شارو

شاروچکه‌کان

تِلْكَ الْقُرَىٰ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِهَا وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا مِنْ قَبْلُ كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِ الْكَافِرِينَ ﴿١٠١﴾ وَمَا وَجَدْنَا لِأَكْثَرِهِمْ مِنْ عَهْدٍ وَإِنْ وَجَدْنَا أَكْثَرَهُمْ لَفَاسِقِينَ ﴿١٠٢﴾

پاش نه‌وه‌ی په‌روه‌ردگار چیرۆکو به‌سه‌ره‌اتی قه‌ومی نوح و هوود و لوط و شوعه‌یبی بۆ پیغه‌مبەر ﷺ گێراپه‌وه، شیوه‌ی ناردنی عه‌زابو به‌هیلاک بردنی کافره‌کان و رزگار کردنی موسوڵمانه‌کانی روون کرده‌وه، نه‌مجار په‌روه‌ردگار ده‌یه‌وی دڵه‌وایی پیغه‌مبەر بکا، بۆ نه‌وه‌ی به‌رده‌وامی له‌سه‌ر بانگه‌وازیه‌که‌ی خوگرسی له‌به‌رامبەر کافره‌کانی قوریه‌ش دا، هه‌روه‌ها بۆ نه‌وه‌ی په‌ند و عیبره‌ت له‌به‌سه‌ره‌اتی نه‌و گهلو نه‌توانه‌ وه‌ریگری، نه‌وه‌ی بۆ دوباره ده‌کاته‌وه؛ که نه‌و نازار و نا‌په‌ته‌یه‌ی له‌گه‌له‌که‌ی تووشی ده‌بی شتیکی تازه‌ بابه‌ت نیه، به‌لکو دابو نه‌ریتیکی کۆنه، زۆر له‌گهلو نه‌تموه‌ پێشینه‌کان به‌رامبەر پیغه‌مبهره‌کانیان نواندویه‌نه: «ده‌فرموی: ﴿تِلْكَ الْقُرَىٰ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِهَا﴾ نه‌وه‌ی باسکرا به‌سه‌ره‌اتی شارو شاروچکه‌ی نه‌و پینج نه‌توانه‌یه که دوا له‌ناوچون و وێران بوون و رۆژگاریکی دوورو درێژیان به‌سه‌ردا تێپه‌ریوه، بری له‌به‌سه‌ره‌اته‌کانیان به‌سه‌ر تۆدا (ئه‌ه‌ی محمدا!) ده‌خوینینه‌وه،

بۆ ئەوێ بێتە پەندو عیبرەت بۆ خۆت بۆ قەومەکەت؛ بۆ ئەوێ تۆ زیاتر لەسەر بانگەوازی خۆت خۆراگریتو سوربێ، قەومەکەشت بەخۆیاندا بچنەووە پەندو عیبرەت لەو نەتەوێ لەناویراوانە وەرێگرن، سەیری شۆنەوارو پاشماوێ شارو گوندەکانیان بکەن و فام بکەنەو، پەرور گار بۆیە چیرۆکتو بەسەرھاتی شارو شارۆچکەێ ئەم پێنج نەتەوانەێ بەتایبەتی گێرپایەو، چونکە ئەوان بەھۆی ئەووە کە خودا مۆلەتی دانو نازو نێعمەتی زۆرو زەبەندەشی بەسەردا رشتبوون، وایانزانی لەسەر حەقنو رێبازیان راستو دروستە؛ ئیتر پەرورەدگار ئەم بەسەرھاتی گێرپایەو بۆ ئەوێ قورپەیشی یەکانو هی تریش وەھۆشی خۆیان بێنەووە و خۆپارێزن لەو کردارو کارانەێ ئەوان ئەنجامیان داو، ھەروەھا چونکە زێدو نیشتمانی ئەم قەومانە لەولاتی عمرەبدا بوو، یان جیرانیان بوون.

لەلایەکی ترەوێ دانیشتوانی مەککە برێ چیرۆکتو بەسەرھاتی ئەم نەتەوانەیان بۆ یەکتەر دەگێرپایەو، تیکرپای چیرۆکەکانیش یەکت شێوێو شێوازێون، لەوێدا کە ھەریەکیک لەو نەتەوانە پێغەمبەرەکیان بەدرۆ خستۆتەووە سەرەنجام عەزابی ریشەکیشو بنێرکەریان بەسەردا نازل بوو لەناوچوون، پەندو عیبرەت وەرگرتن لەھەموویاندا وەکوو یەکت وایە. بۆیە لەمەودوا لەچیرۆکتو بەسەرھاتی حەزەرەتی موسادا بەدرۆی چیرۆکی موسا دەگێرپیتەووە چونکە قەومەکەێ موسا ئیمانیان ھێناو موسولمان بوون، ئەوانەێ کە برپوایان پێنەکرد فیرەوونو دارو ■ ھستەکەێ بوون!

ھۆی سزادانو لەناو بردنی ئەو گەلو نەتەوانە سەریپچی کردنیان بوو بۆ پەیامی پێغەمبەرەکانیان...

﴿وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ﴾ بێگومان ئەو نەتەوانە یەکت بەدوای

یەکتدا ھەرنەتەوێ یەکت پێغەمبەرێکیان بۆ سەرھاتوو، بەلگەێ بەھێزو پێزیان پێبوو لەسەر راستی پەیامەکیان. بەھەموو جۆرێک بەبەلگەو دەلیل گەلەکانیان بۆرداوە، بەلام ئەو ملھورو نەفامانە ﴿فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا مِنْ قَبْلُ﴾ لەو گروھانە نەبوون کە برپا بەپەیامی پێغەمبەرەکیان بکەن بەھۆی حەق بەدرۆخستنەوێیانو سووربوون لەسەر ئەو باوەرە بەتالەێ کە

پیش هاتنی پیغه ممبره که یان له سهری بوون، واته: بمرده وام بوون له سهر نایینی خویانو همر له سهره تای ناراسته کردنی بانگه وازی بویان که یه کتاپهرستی نه نجام بده نو به دل عیباده تی خودا بکه نو پیش هاتنی موعجیزه کان نه وانه له سهر برپوای پووچی خویان بوون لی پاشگهز نه بوونوه، به لگه و موعجیزه کان کاریا تی نه کردن.

یان مانای ﴿فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَبُوا مِنْ قَبْلُ﴾ بهم جورده یه: نه و گرو هانه له وانه نه بوون تیمان بینن، تاته مه نیان ته و او بوو به کافری مردن؛ به هوی نه وه لوئسته ی که یه کهم جار له کاتی هاتنی پیغه ممبره بۆ سهریان نو اندیان که بریتی بوو، له وه پیغه ممبره که یان به درۆ خسته وه و برپوایان پی نه کرد، له سهر نه و کوفره ی پیشوویان بمرده وام بوون تامرند! و تپای په ندو ناموژگاری پیغه ممبره کانیا که بمرده وام خمریکیان بوون نه صیحه تیان ده کردن موعجیزه یان نیشان ده دان به لگه یان بۆ ده هیئانه وه نه و ان له بیرویا وهری پرپووچی خویان پاشگهز نه بوونوه پیان له که لله ی شهیتان نه هیئایه خورای!!!

نه مه ده ستوروو باوی سهر پیچی کارانو حق به درۆ زانانه؛ نه وانه ی پیغه ممبران به درۆ ده خه نه وه به مله وری به نه نقه ست یان به لاسایی کردن وه و شوینکه وتنی کوثرانه! نه وانه یان تینکارو سهر پرده و گوهران، ده زانن په یامی پیغه ممبره که حقه و به نه نقه ست برپوای پی ناکه ن، یان شوینکه وتو و لاسایی کمره ون، له شت ورد نابنه وه و ژیرانه بیرناکه نه وه. ﴿كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِ الْكَافِرِينَ﴾ همر به و شیوه ی که خودا ده رگای دلی کافره کانی گه له پیشینه کانی مؤر کرده، دلی هه موو کافریک که خودا له عیلمی خوی دا به کافری داناه و ده زانی که همر گیز تیمان ناهینی مؤر ده کاو هیچ نه صیحه ستو ناموژگاری به که و نه رناگرنو لیکوئینه وه و باس کردن له که لیان بی سود و چی لی شین نابی! نه وانه وه کوو پارچه دراویک وان که له کاتی تونده وه له بوته ی خوی دا نوسراویکی تایبه تی خوی لی دراوه و نیتر له وه به ولاره نه و نوسراوه ناسرپته وه و قبولی هه لوه شانوه ناکا!!

نایه‌ته که دل‌دانده‌ی پیغه‌مبیری تیدایه‌و هه‌ل‌نانه بۆ ته‌وه‌ی که له‌سهر بانگه‌وازی خۆی بهره‌وام‌بی،؛ هه‌والی ته‌وه‌ی پێ‌را ده‌گه‌یه‌نی: که سهر ره‌قی و یاخی بوونی نه‌هلی مه‌ککه شتیکی تازه‌بابه‌ت نه‌و نمونه‌یان له‌میژووی گه‌ل‌ونه‌ته‌وه پیشینه‌کان‌دا زۆرو زه‌به‌نده‌یه. که‌وابی ته‌هی موحه‌مه‌د! به‌سوربونیان له‌سهر کوفر دل‌گران مه‌به‌و خه‌فه‌تی پێ مه‌خۆ! تو په‌یامی خۆت بگه‌یه‌نه‌و ئهرکی سهر شانت نه‌نجام ده‌، چونکه تو ههر راگه‌یان‌دنت له‌سهر وه به‌س!

﴿وَمَا وَجَدْنَا لِأَكْثَرِهِمْ مِنْ عَهْدٍ﴾ ئیمه له‌زوری ته‌وه گه‌لو نه‌ته‌وانه نه‌مان بینێ وه‌فا به‌عه‌ده‌و په‌یمانی خۆیان بکه‌ن، جا ته‌وه عه‌ده‌و په‌یمانه عه‌ده‌و په‌یمانی فیتعه‌ت بی؛ ته‌وه عه‌ده‌و په‌یمانه‌ی که له‌پشتی باوه ئاده‌میان‌دا لی‌ی وه‌رگرتون، یان ته‌وه عه‌ده‌ی که خودا سروشتی ئاده‌میزادی وا دا‌رشتوه: که هه‌ست به‌ده‌سه‌لاتیکی نه‌ینی بکه‌ن که له‌ژوور هه‌موو ده‌سه‌لاته‌کانه‌وه‌یه، هه‌روه‌ها هه‌ستی ته‌وه‌ی تیدا خولقاندوه: که شتی باش هه‌لبژێرنو خۆ له‌خراپه‌ بپارێزن، هه‌زیان له‌شتی کامل‌وته‌واوبی و که‌موکوپیان پێ‌ناخۆش‌بی....

وی ده‌چی ته‌وه عه‌ده‌هه عه‌ده‌ی ئیمانه‌ینانی پیشینانیان‌بی که ئیمانیان به‌پیغه‌مبهره‌که‌یان هی‌نا، دوا ته‌وان چینه‌و وه‌چه‌کان ورده‌ ورده‌ له‌و رێبازه لایان‌داو پاشگه‌ز بوونه‌وه، تا‌ویان لی‌ هات له‌عه‌ده‌ی ئیمان ده‌رچوونو گه‌رانه‌وه سهر دابو نه‌پیتی جاهیلیه‌ت!

﴿وَأَنْ وَجَدْنَا أَكْثَرَهُمْ لَفَاسِقِينَ﴾ بیگومان ئیمه زوری ته‌وانه‌مان به‌سنور به‌زێنو ده‌رچو له‌عه‌ده‌و په‌یمانی سروشتی و شه‌ری و عورفی ده‌ست که‌وت، ته‌وانه په‌یمان شکینه‌و سنوور به‌زێنو تا‌وانبارن!

که له‌نایه‌ته‌که‌دا وشه‌ی ﴿اکثر﴾ واته: زۆرینه‌ی به‌کار هی‌نا، ناماژه‌یه بۆ ته‌وه که بپێک له‌و گه‌لو نه‌ته‌وانه ئیمانیان هی‌ناوه‌و هه‌موو عه‌ده‌و

باقی مه‌نده‌ی چیرۆکی حه‌زره‌تی شوعه‌یب

﴿ قَالَ أَلَمْ لَا الَّذِينَ اسْتَكَبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لَنُخْرِجَنَّكَ يَشْعَبُ وَالَّذِينَ
ءَامَنُوا مَعَكَ مِنْ قَرْيَتِنَا أَوْ لَتَعُوذُنَّ فِي مِلَّتِنَا قَالَ أَوَلَوْ كُنَّا كَارِهِينَ ﴿٨٨﴾
قَدْ افْتَرَيْنَا عَلَى اللَّهِ كَذِبًا إِنْ عُدْنَا فِي مِلَّتِكُمْ بَعْدَ إِذْ نَجَّيْنَا اللَّهَ مِنْهَا وَمَا
يَكُونُ لَنَا أَنْ نَعُودَ فِيهَا إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّنَا وَسِعَ رَبُّنَا كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا
عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا رَبُّنَا افْتَحْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ وَأَنْتَ خَيْرُ
الْفَاتِحِينَ ﴾ ﴿٨٩﴾

وَقَالَ أَلَمْ لَا الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لَبِئْسَ اتَّبَعْتُمْ شُعَيْبًا إِنَّكُمْ إِذًا
لَخَسِرُونَ ﴿٩٠﴾ فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جَنَثِمِينَ ﴿٩١﴾
الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَأَنْ لَمْ يَغْنَوْا فِيهَا الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَانُوا هُمْ
الْخَاسِرِينَ ﴿٩٢﴾ فَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَنْقُومُ لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ رِسَالَاتِ رَبِّي
وَنَصَحْتُ لَكُمْ فَكَيْفَ ءَاسَىٰ عَلَىٰ قَوْمٍ كَافِرِينَ ﴿٩٣﴾

ئەم نایەتانه پاشماوه‌ی چیرۆکی حه‌زره‌تی شوعه‌یبه له‌گه‌ل گه‌له‌که‌ی داو
ئەو چیرۆکه ته‌واوده‌کەن.

بەسی یه‌که‌م: گه‌توگۆی حه‌زره‌تی شوعه‌یبه له‌گه‌ل ریش سپی و سه‌مرانی
گه‌له‌که‌ی دا، بانگه‌وازیکردو تیکۆشانیه‌تی له‌گه‌لیاندا بو ئه‌وه‌ی پی له‌که‌للەه‌ی
شه‌یتان به‌ینه‌ خوارۆ و تیمان بینن..

بەسی دووه‌م: ده‌ست نیشانکردنی سه‌ره‌نجامی کافره‌کانو نازلیبونی
سزای گشتی و ریشه‌کێشکه‌ر بو سه‌ریان. گه‌توگۆ یه‌که‌، به‌م شیوه‌ ده‌ست پی

ته‌فسیری ره‌وان

ده‌کاتو ده‌فرموت: ﴿قَالَ أَمَّا الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لُخْرَجْنَا يَاشْعَيْبُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَكَ مِنْ قُرَيْبِنَا أَوْ لَتَعُودَنَّ فِي مِلَّتِنَا﴾ نه‌شرافو پیاوماقوولی گه‌له‌که‌ی، نه‌وانه‌ی لوت‌بهرزیان کرد له‌ئیمان هینانو پابه‌ند نه‌بون به‌فرمانو جله‌وگیری لی کردن له‌ناشوویگیری و فیتنه‌جۆی!

نه‌و پیاو ماقو‌لو نه‌شرافانه‌هه‌ره‌شهیان له‌حه‌زهره‌تی شو‌عه‌یبو شو‌ینکه‌وتوانی کردو وتیان: سو‌یندی نه‌گهر واز نه‌هینی نه‌ی شو‌عیب! له‌م هه‌لو‌یسته‌ت پاشگه‌ز نه‌یه‌وه، خو‌تو شو‌ینکه‌وتوانت له‌ولات ده‌رده‌که‌ینو ناهیلین تی‌یدا دانیشن! واته: ئیوه ئیستا دوو ریگاتان له‌بهرده‌م‌دایه: یان ده‌گهرینه‌وه بۆ سه‌ر ئایینی خو‌مانو باو‌کتو باپیرمان، یان له‌ولات ده‌رتان ده‌که‌ینو ناهیلین تی‌یدا دانیشن!!

حه‌زهره‌تی شو‌عه‌یب له‌بهرام‌بهر نه‌م هه‌ره‌شه‌ناشکرای پهر‌وایه‌ی گه‌له‌که‌ی‌دا روی‌تیکردنو به‌سه‌ر سو‌رمانو پرس‌یاری ئینکار نامیزه‌وه ﴿قَالَ أَوَلَوْ كُنَّا كَارِهِينَ؟﴾ پی‌ی گو‌تن: ئایا ئیوه داوای نه‌وه‌مان لی ده‌که‌ن بگه‌رپینه‌وه سه‌ر ئایینی ئیوه‌و له‌ئایینی خودا په‌سندی خو‌مان پاشگه‌ز ببینه‌وه ته‌نانه‌ت نه‌گهر پێشمان ناخو‌ش بی ئیوه له‌سه‌ر هه‌لو‌یستی خو‌تان سو‌ورنو پیکیشی‌مان لی ده‌که‌ن که‌ ده‌بی بگه‌رپینه‌وه بۆ سه‌ر ئایینی ئیوه؟ نه‌گینا ده‌رمان ده‌که‌ن؟؟ ده‌تانه‌وی به‌تو‌زیو زۆره‌ملی ئیمه‌ پاشگه‌ز ببینه‌وه‌و بی‌ینه‌وه سه‌ر ئایینی ئیوه؟؟ به‌راستی ئیوه تی‌نه‌گه‌ی‌شتو‌ونو که‌م‌فامن! ئیوه نازانن که‌ ئایین بریتییه‌ له‌بیرو باوه‌رو کرده‌وه، به‌سو‌نگه‌ی ئایینه‌وه مر‌وژ له‌خودا نزیک ده‌بیته‌وه؟ ئیوه نازانن ئایینی ئیمه‌ چۆن له‌د‌لو ده‌روونمان‌دا چه‌سپیه‌وه چه‌ند کاریگه‌ر له‌ژانمان‌دا!

ئیه‌وه نازانن خو‌شه‌ویستی ز‌ئ‌دو نیشتمان ته‌نگ به‌بیروباوه‌رمان هه‌ل‌ناچنی و ناچین بۆ نه‌وه‌ی له‌ولات ده‌رنه‌کرین واز له‌عه‌قیده‌و بیروباوه‌رمان بینین! ئیمه‌ هه‌رگیز ره‌زامه‌ندی خوداو به‌ندایه‌تی بۆ کردنی ناخه‌ینه‌تای ته‌رازووی ز‌ئ‌دو نیشتمان‌ه‌وه، هیچ شتیک نیه‌ به‌ه‌روای ئیمه‌ هاوتای ئایینو بیروباوه‌ر بکا؟ بۆ هیچ شتیک ئیمه‌ واز له‌ ئایینی خودا په‌رستی ناهینین!

نه‌مجار بی‌په‌روا نه‌وه‌ ره‌ت ده‌کاته‌و که‌ بگه‌رپینه‌وه بۆ سه‌ر ئایینی

په یمانیکیان له گه‌ل خ‌وداو به‌نده‌کانی خ‌ودادا جی‌به‌جی کردوه
پیچه‌وانه جو لانه‌وه‌ی عه‌هدو په‌یمانی فیت‌ره‌تی راستو دروست که
له‌سمر داننان به‌یه‌کتا‌په‌رستی سمر‌چاوه‌ی گرتبی هه‌روه‌ها په‌رستنی غه‌یری
په‌روه‌ردگار به‌بی به‌لگه‌و ده‌لیل هه‌ردوکیان به‌هوی کار‌یگه‌ری بینو ده‌ورو‌په‌ر
دینه‌کایه‌و

نیمامی موس‌لیم هه‌دی‌پیتک ریوایت ده‌کا، که ده‌فرم‌وی: ﴿يَقُولُ اللَّهُ
تَعَالَى: إِنِّي خَلَقْتُ عِبَادِي حُنَفَاءَ، فَاجْتَلَيْتَهُمْ عَنْ دِينِهِمْ، وَحَرَمْتُ عَلَيْهِمْ
مَا أَخْلَلْتُ لَهُمْ﴾ په‌روه‌ردگار ده‌فرم‌وی: من به‌نده‌کانم به‌خواناس دروست
کردون، هه‌موویان به‌سروشت خ‌وداناسن، شه‌یاتینی په‌لاماریان دانو له‌تایینی
سروشتی خ‌ویان لایان دان، نه‌و شتانه‌ی بۆم به‌حه‌لال دانابون نه‌وان لییان
حرام کردن!

له (صه‌حیحه‌ین) یش هاتوه ده‌فرم‌وی: ﴿كُلُّ مَوْلُودٍ يُولَدُ عَلَى
الْفِطْرَةِ، فَأَبْوَاهُ يَهُودِيَّةٍ، أَوْ يَنْصَرَانِيَّةٍ، أَوْ يُمَجْسَانِيَّةٍ﴾ واته: هه‌موو
که‌سیک له‌سمر فیت‌ره‌تی خ‌ودا ناسی له‌دایک ده‌بی باوک‌و دایکی ده‌یکه‌نه
جوله‌که، یان مه‌سیحی، یان نا‌گر‌په‌رست یانهتد

پیغه‌مبه‌رانیش هه‌موویان هه‌ر له‌یه‌که‌م پیغه‌مبه‌ره‌وه تا پیغه‌مبه‌ری ناخ‌ر
زه‌مان ﷺ هه‌موویان جله‌و‌گیریان له‌ دژایه‌تیکردنی فیت‌ره‌تی سه‌لیم کردوه،
جله‌و‌گیریان له‌ه‌اره‌ل‌دانان بۆ خ‌ودا کردوه، وه‌کوو ده‌فرم‌وی: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَا
مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا
فَاعْبُدُون﴾ الانبیاء/ ۲۵ یان ده‌فرم‌وی: ﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا
إِنَّ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ﴾ النحل/ ۳۶.

چیرۆکی حه‌زه‌تی موسا له‌گه‌ڵ فیرعه‌ون و پیاو ماقولانی

ناقمی فیرعه‌ون

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فَظَلَمُوا بِهَا
فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ﴿١٠٣﴾ وَقَالَ مُوسَىٰ يَٰفِرْعَوْنُ إِنِّي
رَسُولٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٠٤﴾ حَقِيقٌ عَلَىٰ أَنْ لَا أَقُولَ عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقُّ
قَدْ جِئْتُكُمْ بِبَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ فَأَرْسِلْ مَعِيَ إِسْرَءِيلَ ﴿١٠٥﴾ قَالَ إِنْ
كُنْتَ جِئْتَ بِآيَةٍ فَأْتِ بِهَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الصّٰدِقِينَ ﴿١٠٦﴾ فَأَلْقَىٰ عَصَاهُ فَإِذَا
هِيَ ثُعْبَانٌ مُبِينٌ ﴿١٠٧﴾ وَنَزَعَ يَدَهُ فَإِذَا هِيَ بَيْضَاءُ لِلنّٰظِرِينَ ﴿١٠٨﴾

قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ إِنَّ هَذَا لَسَاحِرٌ عَلِيمٌ ﴿١٠٩﴾ يُرِيدُ أَنْ
يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ فَأَمَّا تَأْمُرُونَ ﴿١١٠﴾ قَالُوا أَزِجُّهُ وَأَخَاهُ وَأَرْسِلْ فِي
الْمَدَآئِنِ حَاشِرِينَ ﴿١١١﴾ يَأْتُوكَ بِكُلِّ سَاحِرٍ عَلِيمٍ ﴿١١٢﴾ وَجَاءَ السّٰحِرَةُ
فِرْعَوْنَ قَالُوا إِنَّ لَنَا لَأَجْرًا إِنْ كُنَّا نَحْنُ الْغَالِبِينَ ﴿١١٣﴾ قَالَ نَعَمْ وَإِنَّكُمْ
لَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿١١٤﴾ قَالُوا يَمْوَسَىٰ إِمَّا أَنْ تُلْقَىٰ وَإِمَّا أَنْ نَكُونَ نَحْنُ
الْمُلْقِينَ ﴿١١٥﴾ قَالَ أَلْقُوا

فَلَمَّا أَلْقُوا سَحَرُوا أَعْيُنَ النَّاسِ وَأَسْتَرَهُبُوهُمْ وَجَاءُوا بِسَحَرٍ عَظِيمٍ

نهمه شه‌شه‌مین چیرۆکه له‌چیرۆکی پیغه‌مبه‌ران که له‌م سوره‌ته‌دا باس کراون، نهم چیرۆکه گه‌لێک رونکردنه‌وه‌و شیکردنه‌وه‌ی تێدان که له‌چیرۆکه‌کانی تردا نین، چونکه موعجیزه‌ی حه‌زهره‌تی موسا له‌هی پیغه‌مبه‌ره‌کانی تر گه‌وره‌ترن، سه‌ره‌رقی و نه‌فامی نه‌ته‌وه‌ی فیرعه‌ون که مووسایان بۆ سه‌ر نێردرا‌بوو، زۆر له‌هی نه‌ته‌وه‌کانی دیکه زیاتر بوو. له‌لایه‌کی تره‌وه حه‌زهره‌تی موسا نێردراو بوو بۆ سه‌ر گه‌لی خۆی و غه‌یری گه‌لی خۆشی، به‌لام پیغه‌مبه‌ره‌کانی پێشوو ته‌نیا بۆ گه‌لو نه‌ته‌وه‌ی خۆیان نێردرا بوون! حه‌زهره‌تی موسا له‌قورئاندا زیاتر له سه‌دوسی جار ناوی هاتوه، چیرۆکێ بۆ سه‌ره‌هاتی سه‌یرو سه‌مه‌ره‌ی به‌سه‌ر هاتوه! هه‌ر له‌روژی له‌دایک‌بو‌نیه‌وه تا روژی له‌دو‌نیا ده‌رچوونی ژبانی پره له‌رو‌دا‌وی سه‌رسو‌په‌ینه‌ر! نه‌و سه‌رده‌مه‌ی نه‌و له‌سکی دایکی‌دا بوو دارو ده‌سته‌ی فیرعه‌ون من‌دال‌ی تیرینه‌ی به‌نو‌یس‌رائیلیان ده‌کوشتن و مێینه‌کانیان ده‌هێشتنه‌وه، که موسا له‌دایک بوو، دایکی به‌تیلهامی خودا خسته‌ی صندوقیکه‌وه‌و ده‌م رویاری نیلی‌دا، پاشان خودا موسای گه‌رانده‌وه بۆ‌لای دایکی بۆ‌ته‌وه‌ی شیرێ پێ‌ب‌دا!! هه‌روه‌ها وه‌کوو ده‌رچوونی له‌میسرو رو‌یشتنی بۆ ولاتی مه‌دینه‌ن له‌کاتی گه‌نجی‌دا، نه‌وه‌ش له‌ناکامی کوژرانی پیاوێکی میسری به‌ده‌ستی نه‌و، که ویستی یارمه‌تی کابرایه‌کی عیبری ب‌دا که هانای بۆ هینا؛ نهم به‌سه‌ره‌اته له‌سوره‌تی (القصص/ ۲۲-۲۵) و سوره‌تی (طه/ ۴۰) باس کراوه. نه‌م‌جار ئاودانی نا‌ژه‌له‌کانی کچه‌کانی حه‌زهره‌تی شوعه‌یب، نه‌مه‌ش له‌سوره‌تی (القصص/ ۲۲-۲۵) دا باس‌کراوه نه‌م‌جار زاوا به‌ندی‌یه‌تی بۆ حه‌زهره‌تی شوعه‌یب و ریک که‌وتنی له‌گه‌لیدا. القصص/ ۲۶-۳۸. طه/ ۴۱ نه‌م‌جار ده‌ ساڵ شوانی کردنی بۆ حه‌زهره‌تی شوعه‌یب له‌جیاتێ ماره‌یی کچه‌که‌ی. پاشان له‌کاتێک‌دا که ده‌چوو ناگر بێنی بۆ نه‌وه‌ی له‌گه‌ل خێزانه‌که‌ی‌دا خۆیانێ پێ گه‌رم بکه‌نه‌وه کرا به‌پیغه‌مبه‌ر و نیگای بۆ هات. نهم چیرۆکه له‌م شوێنانه‌دا باس کراوه: سوره‌تی الاسرا/ ۲-۳. طه/ ۹-۱۶ و ۱۷-۳۶ و ۴۲-۴۷. القصص/ ۴۵-۴۶ و ۲۹-۳۵. الفرقان/ ۳۵-۳۶. الشعراء/ ۱۲-۱۶. النحل/ ۷-۱۲. السجدة/ ۲۳-۲۵. النازعات/ ۱۵-۱۹.

نه‌مجار گه‌رانوه‌ی بۆ میصر له‌گه‌ل هارونی برای‌داو بانگه‌وازی کردنی
فیرعه‌ون بۆ نیمانه‌پینان به‌په‌یامه‌که‌ی نه‌مه‌ش له‌سوره‌تی (الاعراف/ ۴-۱-
۱۰۵)، سوره‌تی الشعراء/ ۱۷-۲۲. باس کراوه.

نه‌مجار گه‌توگۆ کردنی له‌گه‌ل فیرعه‌ون‌دا ده‌رباره‌ی په‌روه‌ردگاریه‌تی
خودای مه‌زنو، نیشاندانی موعجیزه‌ی به‌هێزو ناشکرا له‌سه‌ر راستی
پێغه‌مبه‌رایه‌تیه‌که‌ی. سوره‌تی طه/ ۵۵، سوره‌تی الشعراء/ ۲۴-۲۸ هه‌روا
هه‌لۆیستی فیرعه‌ونی مله‌پوو خۆ به‌خودا زان له‌ناستی په‌روه‌رگار وهردیستی
خودای مه‌زن‌دا، هه‌روا فه‌رمانکردنی فیرعه‌ون که هه‌مانی وه‌زیری
باله‌خانه‌یه‌کی به‌رزی بۆ دروست بکا، پێیدا سه‌ریکه‌وی بۆ ناسمانو خودای
موسا بپینیی!!! سوره‌تی القصص/ ۳۸، سوره‌تی غافر/ ۳۶-۳۷
به‌ده‌رخستنی موعجیزه‌ی گۆچانو ده‌ستی موباره‌کی له‌به‌رچاوی فیرعه‌ون.
له‌سوره‌تی الاعراف/ ۱۰۶-۱۲۶. یونس/ ۷۵-۸۹. طه/ ۵۷-۷۶.
الشعراء/ ۲۹-۵۲. هه‌لۆیستی فیرعه‌ون به‌رامبه‌ر نه‌م موعجیزاته‌و
به‌رده‌وام‌بوونی له‌سه‌ر مله‌پوو و لوتبه‌رزی خۆی الاعراف/ ۱۰۷-۱۲۹.
غافر/ ۲۳-۲۷.

رێکخستنی پیلان له‌لایه‌ن دارو ده‌سته‌ی فیرعه‌ونه‌وه بۆ له‌ناوێردنی
موسا و داکوکی کردنی موسولمانیک له‌موسا. سوره‌تی غافر/ ۲۸-۳۵ و
۳۸-۴۶. گه‌له‌پیکردنی فیرعه‌ون به‌موسا. سوره‌تی الزخرف/ ۵۱-۵۴.
النازعات/ ۲۲-۲۶.

نه‌مجار هه‌ندێ نیشانه‌و موعجیزه‌ که بوونه عه‌زاب بۆ فیرعه‌ونو
دارو ده‌سته‌که‌ی: که بریتی بوو له‌گرانی، که‌مبونی مالو دارایی، که‌م بوونه‌وه‌ی
گه‌راو ره‌چه‌له‌کیان، که‌مبونی به‌روبووم، هه‌لقولانی ناو، کولله، نه‌سپیی، بۆق،
خوین.

باسی نه‌م موعجیزه‌و نیشانه‌ له‌سوره‌تی: الاعراف/ ۱۳۰-۱۳۵.
الاسراء/ ۱۰۱-۱۰۲. طه/ ۵۹. النحل/ ۱۳-۱۴. القصص/ ۳۶-۳۷.
الزخرف/ ۴۶-۵۰. القمر/ ۴۱-۴۲. النازعات/ ۲۰-۲۱. نیتربه‌و شیوه
زنجهیره‌ی به‌ره‌نگاریکردنی فیرعه‌ون یه‌ک به‌دوایه‌کدا ده‌ست پێ‌ده‌که‌ن، هه‌ر

له زنجیره ی بهر هنگاری کردنی فیرعه ونو داروده سته که ی بۆ پیغه مبهرایه قی
مووسا و ساحیره کان، زالبوونی حق به سمر به تالدا، نیمانه پینانی سیحریازه کان
به پیره ره گاری بونه ورو، هه ره شه کردنی فیرعه ون لییانو، سووریوونی
باوه ره پینه ره کان له سمر عه قیده ی خودا پهرستی و، وازه پینان له بیرو باوه پری
فیرعه ون خودایی!!!

ئه مجار چه وساندنه وه ی به نوئیسرا نیلی به کانو نازلبوونی سزای جوړاو جوړ
بۆ سمر فیرعه ونو داروده سته که ی به گرانی و که مبهوونی به وریووم، ئه مجار
هه لقولانی ناو له ژیریان کولله بارینو ئه سپی بارینو پهیدا بوونی بۆ قو خویناوی
بوونی شتومه کیان، له هه موو جار یکیش دا هاواریان بۆ حه زره قی مووسا
ده هیئا: که بۆیان له خودا پیا پیتسه وه ئه و سزایه یان له سمر هه لبگری. که
سزاکه یان له سمر لاده چوو ده گه رانه و بۆ سمر حاله قی پیشوویان له خودا یاخی
ده بو نه وه. ئه مجار ئه و یان راگه یاند که به هیچ شیوه یه ک نیمان ناهینن، تا
له سمره نجام دا فرمانی خودایان له سمر چه سپاو هه موویان له ناوی ده ریادا
خنکان، به هوی به درۆ خسته و یان بۆ نایاتی خوداو، بۆ ناگایان له حیکمه قی
تاقیکردنه و یان به جوړه ها خوشی و ناخوشی: پیش له ناو بردن یان.

ئه مجار جیگیر کردنی نه ته وه ی مووسا له شوین دارو ده سته ی فیرعه ون
له پاساوی خۆراگریان له سمر به لاو ته نگو چه له مه ی که توشیان هات له سمر
خودا پهرستی، تپه پریوویان له و روژگارو ده رده سهریه.

ده ی با بزانی قورنانی پیروژ لیره دا چون ئه م چیرۆکه مان بۆ ده گیریتسه وه و
چون نمایشی ده کات. ده فیرمویت: ﴿ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِمُ مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا إِلَىٰ
فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فَظَلَمُوا بِهَا﴾ واته: ئه مجار پاش ناردنی ئه و پیغه مبهرا نه ی
که له وه پیش باس کران (موسا) مان کرده پیغه مبهرو به به لگه و موعجیزه ی
راستو دروسته وه نارد مان بۆ سمر فیرعه ونو داروده سته که ی: به لām ئه وان
به پیر بانگه وازی به که یه و نه هاتو ئینکاریان کردو، برپایان به په یامه که ی
مووسا نه کرد. سته میان له خۆیان کرد، سته میان له په یامه که کردو مافی
شیاوی خۆیان نه دایه، به لکو سته میان له هه موو مسکینو بۆره پیاوه کانی ژیر
ده سه لاتی خۆیان کرد، چونکه فیرعه ونو داروده سته که ی نیمانیان به پینایه

همو میسریه کان نیمانیان ده هیئا؛

﴿فَانْظُرْ كَيْفَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ﴾ نهی موحه ممد! سهیر بکده پروانه
ناکامو سمرنجامی ناشو یگپرانو فیتنه جویان له سمر زهوی چۆن بوو؟ چییان
لی هات؟؟ نهوانه ی خه لکیان له پنگای خودا مهنع کردو نه یانه یشت
موسولمان بین، پیغه مبهری خودایان به درو خسته وه!!

نهی موحه ممد! سمرنج بده چمان پی کردن! چۆن له ناومان بردن، له بمر
چاوی موسا و نه ته وه که ی چۆن نهو سته مکارانه مان له ناوی ده ریادا
خنکاندن؟! بۆ نهوی سزا که له سمر فیرعه ونو دارود هسته که ی به تیش تری،
همروه ها بۆ نهوی موسا و پروادارانو شوینکه وتوانی زیاتر دلپان نارام بگریو
برینی دلپان سارپژ بین: به وه که بینپان دوژمنی سمرسه ختیان ناوا له ناوچوو!
نه مجار پاش نهم سمرنج راکیشانه، دوا ی نهم ناگادار کردنه وه
به ته ما کردنه، پمروه دگار چیرۆکه که له سمره تاوه تا کوتایی ده گیرپته وه
دفرموی: ﴿وَقَالَ مُوسَىٰ يَا فِرْعَوْنُ اِنِّیْ رَسُوْلٌ مِّنْ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ، حَقِیْقٌ
عَلٰی اَنْ لَا اَقُوْلَ اِلَّا الْحَقَّ﴾ واته: حه زه تی موسا ﷺ په یامی خوی
به فیرعه ون گه یاندو وتی: نهی فیرعه ون! من رهوانه کراوم بۆ سمر تیوه له لایهن
پمروه دگاری بونه وه ره وه، له لایهن خودای هممو که سه وه، له لایهن به دیه پنهرو
هه لسو پنهری هممو کارویاریکی بونه وه ره وه. نه وه ی له سمر من پیویسته و
نابی لی لایه م، نه وه یه: که ده ریاره ی پمروه دگار نابی جگه له حقو راستی
هیچ شتیکی تر بلیم: نابی به ده م خودا وه درو هه لبه ستم، چی حقه و چی
راسته ده بی نه وه بلیم. حه زه تی موسا به م وته یه ی بیرویا وه پری
یه کتا پهرستی و عه قیده و باوه پری پیغه مبهرایه تی راگه یاندو به گوئی فیرعه ونو
خه لکه که ی دادا، که نهو پیغه مبه ره، پیغه مبه رایه تیه ک که خودا
بهره خساندن موعجیزه پالپشتی لی ده کاو پیویسته به شیوه یه کی راستو
رهوان له لایهن پیغه مبه ره که وه نه نجام بدری!

نه مجار حه زه تی موسا باسی موعجیزه و به لگه ی راستی
پیغه مبه رایه تیه که ی ده کاو دفرموی: ﴿قَدْ جِئْتُكُمْ بِبَیِّنَةٍ مِّنْ رَبِّکُمْ﴾ نه من

هاتووم بۆ سمر ئیوه به‌صیفه‌تی پیغه‌مبری و به‌لگه‌ی به‌هیزم پییه له‌لایه‌ن په‌روه‌ردگاری ئیوه‌وه له‌سمر راستی په‌یامه‌که‌م راستی نه‌وه‌ی که پیتانی ده‌لیم. که‌واته: نه‌ی فیرعه‌ون ﴿فَارْسِلْ مَعِيَ بَنِي إِسْرَائِيلَ﴾ هیچی تر نه‌ته‌وه‌ی به‌نی ئیسرائیل مه‌چه‌وسینه‌وه‌و به‌ندیان مه‌که‌و مه‌یانکه‌ره کۆیله‌و ژێرده‌سته، وازیان لی پینه با له‌گه‌ل خۆمدا بیانبه‌مه‌وه بۆ خاکی پیروژ: بۆ فه‌له‌ستین که زێدو نیشتمانی خۆیان‌ه‌و شوینی له‌دایک بوونی باوکنو باپیرانه، بۆ نه‌وه‌ی لی بپرێن بۆ خودا پرستی و به‌ندایه‌تی کردنی خودای منیشو ئیوه‌ش، چونکه نه‌م گه‌له، نه‌ته‌وه‌و وه‌چه‌ی پیغه‌مبریکی به‌پرێن: که (ی‌ه‌عقوبی کوری ئیسحاقی کوری حه‌زره‌تی ئیبراهیم). که به (خلیل الرحمن) به‌ناویانگه. نه‌وه‌ش وه‌کوو له‌میژوودا هاتوه: کاتی حه‌زره‌تی یوسف له‌دوینیا ده‌رچوو کورو کوره‌زاو که‌چه‌کانی له‌دوینیا ده‌رچوون، فیرعه‌ون به‌سمر نه‌ته‌وه‌ی به‌نو ئیسرائیلدا زال بوو، کردنی به‌به‌نده‌و کۆیله‌ی خۆی، تا له‌ناکاما په‌روه‌ردگار له‌سمر ده‌ستی حه‌زره‌تی موسا له‌چنگی فیرعه‌ون رزگاری کردن. ئیوان نه‌و رۆژه‌ی حه‌زره‌تی یوسف چوه میسرو نه‌و رۆژه‌ی حه‌زره‌تی موسا هاته ناوی چوار سه‌د سال بووه.

فیرعه‌ون له‌وه‌لامی حه‌زره‌تی موسادا ﴿قَالَ إِن كُنْتَ جِئْتَ بِآيَةٍ فَأْتِ بِهَا إِن كُنْتَ مِنَ الصّٰدِقِیْنَ﴾ وتی: نه‌گه‌ر نه‌تۆ به‌نیشانه‌و موعجیزه‌وه هاتووی و له‌لایه‌ن نه‌و که‌سه‌ی که تۆی نارده‌و به‌لگه‌ی به‌هیزت هی‌ناوه وه‌کوو ده‌لیی: ده‌موعجیزه‌کانت بنوینه‌و نیشانم ده‌: یزانم چینه‌و چۆن؟ نه‌گه‌ر تۆ راستگۆی و له‌پیری راستانی و حق بیژی!!

حه‌زره‌تی موسا ده‌ستبه‌جی به‌کرده‌وه وه‌لامی دان‌ه‌وه (نه‌ک به‌قسه) ﴿فَأَلْقَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُّبِينٌ﴾ عه‌صاکی (گۆچانه‌کی) که‌به‌ده‌ستی راستیه‌وه بوو له‌به‌رده‌م فیرعه‌وندا هاویشتییه سمر زه‌وی ئیتر خیرا له‌ناکاوێک بوو به‌تیرینه‌ ماریکی زه‌به‌للاح به‌ناشکرا هه‌موو خه‌لکه‌که به‌چاری خۆیان بینییان ده‌جولایه‌وه له‌گۆره‌پانه‌که‌دا ده‌هاتو ده‌چوو وه‌کوو نه‌ژدیهایه‌کی راستی لهم شوینه‌وه ده‌کشا بۆ شوێنیکی تر.

﴿وَنَزَعَ يَدَهُ فَإِذَا هِيَ بِيْضَاءُ لِلنَّاطِرِينَ﴾ نه‌مجار ده‌ستی خسته
 باخه‌لیه‌وه‌و ده‌ری هی‌نایه‌وه سپی بویو به‌جۆرکی وا ■ ده‌ره‌وشایه‌وه‌و چاوی
 بینهرانی له‌بهره‌لنه‌ده‌هات، له‌بهر ورشه‌و بریسکانه‌وه‌ی ده‌تگوت: خۆره‌و
 روناکی لی هه‌لده‌قولی، به‌بی نه‌وه‌ی سپی بوونه‌که‌ی له‌بهر نه‌خۆشی به‌له‌کی
 بویی! وه‌کوو له‌شوینیکی تردا ■ هه‌رمویت: ﴿وَأَدْخَلَ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ
 فَخَرَجَ بِبَيْضَاءٍ مِنْ غَيْرِ سُوءٍ﴾ النمل/۱۲.

شتیکی سه‌رسوهرینه‌ر بوو، روداوکی گۆزو گوممه‌ت بوو: گۆچان بوو
 به‌نه‌ژدیهایه‌کی راستی و گومان له‌(مار)یتی‌دا نه‌بوو له‌لایه‌کی تره‌وه، ده‌ستی
 گه‌نم ره‌نگی ده‌خاته‌ باخه‌لیه‌وه‌و ده‌ری ده‌هی‌نیتسه‌وه، وه‌کوو خۆر
 ده‌ره‌وشایه‌وه، به‌بی نه‌وه‌ی هۆی سپی بوونه‌که‌ی نه‌خۆشی به‌له‌کی بویی، که
 ده‌ستی ده‌خسته‌وه باخه‌لیه‌وه‌و ده‌ری ده‌هی‌نایه‌وه وه‌کوو جاری پی‌شو ده‌چوه‌وه
 سه‌ر حالی گه‌نم ره‌نگی و وه‌کوو خۆی لی ■ هه‌هاته‌وه!

به‌لام نایا فیرعه‌ونو داروده‌سته‌که‌ی ته‌سلیم بوونو ملکه‌چی خۆیان
 راگه‌یاند، دانیان به‌په‌روه‌ردگاریتی خودا دانا؟؟ دیاره‌ فیرعه‌ون شتی واکا،
 چونکه‌ نهم مله‌وره‌ خۆی به‌خودا ده‌زانی، نه‌گه‌ر ئیعتراف به‌په‌روه‌ردگاریه‌تی
 خودا بکا؛ تاجو کورسی و فه‌رمانه‌وایی نامینی، دارو ■ هه‌سته‌که‌ی پله‌وپایه‌یان
 له‌کیس ده‌چی!

نه‌گه‌ر بانگه‌وازی هه‌زه‌تی مووسا پی‌ته‌جی و زاتی (الله) به‌په‌روه‌ردگاری
 بوونه‌وه‌ر بناسری و فه‌رمانه‌وایی و حاکمییه‌ت ته‌نها بۆ خودا بی!! نه‌دی
 فیرعه‌ونی مله‌وری خۆ به‌خودازان بۆ کوێ ده‌چی؟ بۆیه‌ وێرایی نه‌و موعجیزه
 گه‌وره‌و ناشکرایانه‌ی هه‌زه‌تی مووسا، فیرعه‌ونو داروده‌سته‌که‌ی هیه‌چ
 سه‌رخۆیان نه‌هی‌ناو موعجیزه‌کان کاریان تی نه‌کردن. به‌له‌کوو ﴿قَالَ الْمَلَأُ مِنْ
 فِرْعَوْنَ إِنَّ هَذَا لَسَاحِرٌ عَلِيمٌ﴾ داروده‌سته‌ی فیرعه‌ونو هه‌وادارانی وتیان:
 نهم کابرایه‌ سیحریازیکی شاره‌زاو لێزانسه، هه‌موو جۆره‌ سیحریک ده‌زانی و
 خه‌ته‌ر ■ له‌سه‌ر نێمه؛ به‌هۆی نهم سیحرو جادوگه‌ریه‌وه خه‌لک هه‌لده‌گه‌رپه‌ته‌وه
 لێمازو له‌ناکاما ﴿يُرِيدُ أَنْ يَخْرِجَكُم مِّنْ أَرْضِكُمْ فَأَمَّا تَأْمُرُونَ﴾ ده‌یه‌وی

به‌هوی نهم سیحریازییه‌وه به‌سهرماندا زال بیی و ده‌سه‌لاتو فرمانره واییمان لی داگیر بکاو له‌خاکو زیدی خومان وه‌ده‌رمان ده‌نی!!! فرمانتان به‌چییه و چی بکه‌ین باشه؟؟ هه‌موو نهم قسانه‌ی فیرعه‌ونو داروده‌سته‌که‌ی به‌ناشکرا له‌شوینی تری قورئاندا تۆمار کراون. نه‌وه‌تا روبه‌روی موسا و هارون ﴿قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَلْفِتْنَا عَمَّا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا وَتَكُونَ لَكُمَا الْكِبْرِيَاءُ فِي الْأَرْضِ وَمَا نَحْنُ لَكُمَا بِمُؤْمِنِينَ﴾ یونس/۷۸، نه‌مه‌ش ره‌نگدانه‌وه‌ی قسه‌کانی فیرعه‌ونه که خودا له‌سهر زوبانی نه‌و ده‌فرموی: ﴿قَالَ لِلْمَلَآئِكَةِ: إِنَّ هَذَا لَسَاحِرٌ عَلِيمٌ يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ بِسِحْرِهِ، فَمَاذَا تَأْمُرُونَ﴾ الشعراء/۳۴-۳۵، ئیتر هه‌ر نهم قسانه‌ی فیرعه‌ون بوون داروده‌سته‌که‌ی ده‌یانجونه‌وه و نه‌میان بۆ نه‌وی تریانی ده‌گیرایه‌وه، چونکه دابو نه‌پرتی ئاده‌میزاد وایه قسه‌و ناخاوتنی پاشاو سه‌روکه‌کانیان بۆ یه‌کتر بگپرنه‌وه و بلاوی بکه‌نه‌وه و به‌یه‌کتری رابگه‌یه‌نن!

نه‌مجار دوا‌ی نه‌وه‌ی پیاوه‌کانی فیرعه‌ون گفتوگۆی نیوان خزیانیان ته‌واو کردو قسه‌ی فیرعه‌ونیان به‌لاوه راست بوو، بۆ‌چوونه‌که‌ی نه‌ویان چووه دله‌وه، که‌وتنه‌ راو ته‌گبیر له‌ناو خزیاندا؛ چی بکه‌ن باشه! چۆن پیلانی کورژاندنه‌وه‌ی چرای بانگه‌وازی هه‌زرتی موسا دابریژن؟! به‌ترسه‌وه ده‌یانپوانیه بانگه‌وازیه‌که‌ی ده‌ترسان خه‌لکی لی کۆبیته‌وه و بانگه‌وازییه‌که‌ی په‌ره‌بستینی! هه‌موو قسه‌یان هاته سهر نهم بریاره‌ی که په‌روه‌دگار لییان ده‌گیرته‌وه و ده‌فرموی: ﴿قَالُوا أَرْجِهْ وَأَخَاهُ وَأَرْسِلْ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ﴾ داروده‌سته‌که‌ی به‌فیرعه‌ونیان گوت: جاری بریاری خۆت ده‌ریاره‌ی موسا و براکه‌ی دوا بخه، بنیره بۆ شارو ولاته‌کانی ژیر ده‌ستت با کاربه‌ده‌ستو پولیسرو یاساوله‌کانیان هه‌ول بده‌ن چی سیحریازو جادوگر هه‌یه، کۆیان بکه‌نه‌وه بیانیه‌ین بۆ ئیتره. چونکه له‌و رۆژگاره‌دا دیارده‌ی سیحریازی و جادوگری باویوو، له‌هه‌موو شارێک کۆمه‌لیک سیحریاز هه‌بوون، واشیان ده‌زانی که موعجیزه‌کانی موسا له‌جۆری سیحرو جادو بازی نه‌و ساحیرانه‌یه؛ بۆیه له‌هه‌موو لایه‌که‌وه به‌تواناترین سیحریازیان بۆ کۆکردنه‌وه، بۆ نه‌وه‌ی به‌ریه‌رچی موسا بده‌نه‌وه! وه‌کوو په‌روه‌دگار له‌سهر زوبانی فیرعه‌ون

ده فرموی: ﴿قَالَ اجْتَنَّا لِنَخْرِجَنَّا مِنْ اَرْضِنَا بِسِحْرِكَ يَا مُوسَىٰ
فَلَنَأْتِيَنَّكَ بِسِحْرٍ مِثْلِهِ، فَاجْعَلْ بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ مَوْعِدًا لَا نُخْلَفُهُ نَحْنُ
وَلَا أَنْتَ مَكَانًا سَوًى. قَالَ: مَوْعِدُكُمْ يَوْمَ الزَّيْنَةِ، وَأَنْ يُحْشَرَ النَّاسُ
ضُجًى، فَتَوَلَّىٰ فِرْعَوْنُ فَجَمَعَ كَيْدَهُ وَاتَىٰ طه/۵۷-۶۰. به فرعه و نیا
وت: قوریان! نه گهر به پزتان یاساوله کانت بنیری بۆ شاره کان ﴿يَأْتُوكَ بِكُلِّ
سَاحِرٍ عَلِيمٍ﴾ همرچی سیحریازی لیزانو لیها تو هیه له ولاتدا کویان
ده که نه وه، ده یانه پین بۆ ئیره، به ناسانی بهرهرچی موسا ده ده نه وه،
راستی نه وه ی موسا هیناویه تی ناشکرای ده که نو ئیتر که سی پی
هه لئاخه له تی!!

سیحر بریتییه له کرداری ناوازه و سه رسوپه پنه و فرتوقیل؛ که
حه قیقه تو راستی نه و کردارانه له جه ماوه که هون ده کری، چونکه هۆیه کانی
نازان.

سیحرو جادویازی فه ننیك بووه، له وه نه نانه ی که له مرۆژگاری کۆندا،
میسرییه کان له تهك زانستی تری گهرد و ناسی له قوتا بخانه و فیرگه کانیان دا
ده یا نه خویندنو، قیری ده بون، بابلیه کانو هیندییه کانیش چایان لی کردنو،
گرنگیان به فیریونو کارییکردنی سیحر ده دا. ته نانه ت ئیستاش هیندییه
بتپهرسته کان سیحری وا ده که ن مرۆژ سه ری لی سوڤه مینی.

برپی له لیکۆله وه ئینگلیزه کان گرنگیان به توژینه وه ده رباره ی
سیحر دا وه، و یستوریانه حه قیقه تی سیحر بزانونی بکه نه وه، په بیان
به هۆکاری هه ندیک سیحر بردو، بۆ زانینی هۆکاری زورییه ی زۆریشیان
ده سه وه سانو کۆله وار مانوه!

سیحریازی به زۆری له ناو کۆمه لگای نه خوینده وارو نه فام دا گه شه ده کاو،
په ره ده سینێ، پیا یان وایه شتیکی حه قو راسته. وه لی له ناو کۆمه لگا و لا تانی
پیشکه وتودا نه و گرنگییه ی پی نادریو، به خه یالو فرتوقیل و چاویه سه ته کی ی
حلیب ده که ن.

سیحر سی جۆری هه یه:

۱- به هۆی به کاره یانی هۆکاری سروشتییه وه که له لای سیحریازه که وه

ناشکرایه و خه لکانی تر پی نازان، وه کو نه وه که ده لئین: سیحریازه کانی
فیرعه ون جیوه یان کردبوه ناو گۆچازو هه بلو گوریسه کانیا نه وه، بویه که
ده یانها و یشتن ده جولانه وه!!

نه گهر له روژگاری تیمه دا زانا شاره زاکانی زانستی سروشتی ناسرو
کیمیا گهر ته کنه لوجیا ئیدیعیای سیحرو جادو یازیان بکردایه به تاییه تی
له ولاته دوا که وتوه کان دا که سیحر باوی هیه له ناویان دا، شتی وا
سهیروسه مهره یان ده خسته روو نیشانی خه لکیان ده دا، نه گهر لافی خودایه تی و
پیغه مبهرایه تیان لی بدایه، خه لکه که باوه رپان پی ده کردنو گهر دنکه چیان
ده بوون.

۲- سیحریازییه که به هۆی ده ست سوکی و شار دنه وهی هه ندی شتی تر
نه نجام ده دری! کابرای ساحیر هه ندی شت نیشانی بینهرانی ده داو هه ندی
شت هون ده کاو هه ندی کیان له سه ر غه یری رهنگو شیوازی خویان ده ده خاو
چاوه سه ته کی له بینهران ده کات!

۳- سیحریازی وا هیه: نه نجامدانه کهی به هۆی کاریگه ری نه فسی
ئیراده به هیز له نه فسی زه عیفو زه بوون که ناماده باشی نه وهی تیدایه قبوولی
نه وهامو خه یالاتی پرو پوچ بکا کاری تی بکری، زانایانی ده رووناسی به م
جوړه نه فسه زه بوونانه ده لئین (نه فسی هه ستیری).

بو نه نجامدانی نه م جوړه سیحره، سیحریازه کان په ناد به نه بهر گیانی
شه یاتینی و جندۆ که، هه یانه نوشته ی ره شو و یفوق ته له سم ده نووسنو بو
خۆشه ویستی یان بو بو غضاندن له نیوان نه مو نه ودا چل دانه فال ده گر نه وه،
نووشته ده نوسن!.....هتد

نه وهی نه مپۆ به ناوی زانسته وه دایانه یناوه و پیی ده لئین: خه ولیخستنی
موگناتیزی جوړیکه له م به شهی سیحرو قری به سه ر زانسته و نیه!^۱
جیاوازی نیوان سیحرو موعجیز نه وهیه: موعجیزه حقیقه تی که له سه ر

^۱ ته فسیری مه نار ج ۵۶/۷ ته فسیری مونیر ج ۴۳/۹ ته فسیری مه راغی بهرگی
سپه م ج ۲۶/۹-۲۷.

دهستی که سیکن پیدایا ده بی که نیدیعای پیغه مبرایه تی ده کاو خودا پشتیوانی لی ده کاو زوریه کی کات له ناکامی ته حه داگردنی کافرو سهر پیچیکارانوه له سهر دهستی پیغه مبر پیدایا ده بی.

به لام سیحر دیاردهیه کی خه یالی یه حه قیقه تیکی عیلمی نیه و له سهر دهستی مروقیکی فلسیق پیدایا ده بی.

نیمامی نه بو به کری رازی ناسراو به (الجصاص) ده فرموی: نهوانه ی پیان وایه که پیغه مبر ﷺ سیحر لی کراوه و سیحره که کاری تی کردوه به جوریک که فرمویه تی: (اِنَّهُ يُخِيلُ اِلَيَّ اَنْبِيَ اَقْوُلُ الشَّيْءِ وَاَفْعَلُهُ، وَلَمْ اَقْلُهُ وَلَمْ اَفْعَلُهُ) واته: وام لیها تووه پیم وایه شتیکم گوتوه شتیکم کردوه که چی له راستیدا نه گوتوموه نه کردومه. همره ها ده لین: نافرده تیکی جوله که سیحر لی کردوه له تو یکللی دار خورماو شانه و نهو موانه ی که له کاتی سهره شانه کردن دا به ددانی شانه که وه دین. شانه و موه کان خراونه ناو تو یکلله که وه نه مجار جیبریل هاتوه و پی گوتوه که سیحر لی کراوه و سیحره که له ژیر نهو بمرده دایه که نهو که سه ی نار له بیره که هه لدینجی له سهری ده وهستی، نیتیر چون له ژیر بمرده که سیحره که یان ده رهینا و دیارده نه خوشی یه که له سهر پیغه مبر ﷺ لاچوو.

نیمامی نه بو به کر ده فرموی: نه مه شتیکم بی بناغیه و له راستییه و دووره، نه مجوره چیرزکانه له لایه ن مولحیدو خوانه ناسانه و دروست کراوه و ده یانه وی پله و پایه ی پیغه مبران بکنه گالتو موعجیزه ی پیغه مبران ﷺ به تال بکنه وه، ده یانه وی نهو بخنه دلی خه لکه وه که جیاوازی له نیوان موعجیزه و سیحر دا نیه همره دوکیان یه ک جورن.

به لی: بابگه پیینه و بۆ سهر ته فسیری نایه ته کانو، چی تر دریشه به باسی لاوه کی نادهین!

فیرعه ون ناردی ساحیره کان گردبوونه وه، هاتن بۆ لای فیرعه ونو، له باره ی روبه رو بوونه وه ی موسا و تو ویز کرا، وه کوو ده فرموی: ﴿وَجَاءَ السَّحَرَةُ فِرْعَوْنَ﴾ له هه موو لایه که وه ساحیره کان هاتن بۆ ده رباری

فیرعه ونو، نمرکی سمر شانیان پی راگیاندر، مبهستی بانگ کردنه کیان تی
گیاندر، ﴿قَالُوا﴾ ساحیره کان وتیان: ﴿إِنَّ لَنَا لَأَجْرًا إِن كُنَّا لَنَحْنُ
الْغَالِبِينَ﴾ نایا نیمه پاداشمان ده دریموه نه گمر سمرکه وتینو موسا مان
بورد؟ ﴿قَالَ نَعَمْ وَإِنَّكُمْ لَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ﴾ فیرعه ونو تی: به تی: نیوه پاداشی
گه وره و به نرخ و هرد گرن له پاسای نمو کاره گرن گته تاندا، و پرای پاداشی
نواندی که هه میشه لیم نریکن له دهریاری مندا ریزدار ده بنو پله و پایی
بهرزتان پی ده دری، نیوه هه مالو دارایتان پی ده دری هه پله و پایی
کاربه دهستی و ریزداریتان ده ده می! به مدهش خوشبهختی دونیاتان دهست
ده گه می!

ساحیره کان بهم واده و به لینه دلخوش بوونو خویان بو روژی
بهرامبریکردن ناماده کرد. روژی دیاری کراو هاتو هه موویان له شوینی
دیاری کراودا کویونه و رویره تی حمزره تی موسا وستانو، زور به خوشیان
راده پرموو، لیکه تی ته واریان به خویان هه بوو، له روانگی نیم بر و به خویونه و
﴿قَالُوا يَا مُوسَى إِمَّا أَنْ تُلْقَى وَإِمَّا أَنْ نَكُونَ لَحْنُ الْمَلِئِينَ﴾ وتیان: نهی
موسا! سهریشکبه، یان تو له پیشدا ماره که تی خوت بهاوژوه و موعجیزه که تی
خوت بنوینه، یان نیمه ماره کانی خومان ده هاوژین!

حمزره تی موسا و لامیکی زیره کانه تی دانه و، ﴿قَالَ أَلْقُوا﴾ فیرموی:
نیوه لهیه کهم جاردا گوریسو حبله کانی خوتان بهاوژن، هه لبه ته حمزره تی
موسا بویه نه و هی هه لبارد که خوی دوا بکه می، چونکه نمو که سهی دوا
ده که می له کاری تا وادا به ته واری ناگاداری هه و لو ته قه لای بهرامبره که تی
ده بی و ده بین تی چون کاره که تی نه نجام ده دا، له هه مان کاتدا حمزره تی موسا
بروای ته واری به موعجیزه که تی خوی هه بوو ده یزانی سه د ده سه د بو پریان
ده دا، بویه به بی نه و هی گرن گیان پی بدا ﴿قَالَ﴾ فیرموی: نیوه
له پیشدا گوریسو حبله کانتان بهاوژن، نه و هی ده تانه می به هاوژن،
ده به هاوژن! حمزره تی موسا بهم قسه دهی مبهستی نه و بوو: خه لکه که
نیشه که یان ببینی و تییان بفکرنو ساحیره کانیش نمو پیری هیرو توانای خویان

بخنه‌کار که نه‌وان کاری خویان نه‌نجام‌داو نه‌وهی پییان بوو خستیانه گه‌رو شه‌عه‌زه و فرت‌وقی‌لی خویان نواند؛ نه‌مجار نه‌ورهی نه‌وهی هات: نه‌م موعجیزه‌ی حقو به‌هی‌زی خوی‌بنوینی، بو‌نه‌وهی زیاتر کار له‌خه‌لکه‌که بکا، ﴿فَلَمَّا أَلْقَوْا سَحَرُوا أَعْيُنَ النَّاسِ، وَاسْتَزْهَبُوهُمْ، وَجَاءُوا بِسِحْرِ عَظِيمٍ﴾ که ساحیره‌کان گوریسو حبله‌کانی خویان هاویش‌تو، وه‌کوو مار ده‌جولانه‌وه، چاویه‌سته‌کیان له‌خه‌لکه‌که کرد، بینمران وایان هاته پیش چاو که کاره‌کیان حه‌قیقه‌تی هه‌یدو شتیکی راسته! ته‌نانه‌ت حه‌زده‌تی موساش وا هاته پیش چاوی که حبلو گۆچانه‌کان بوونه ماری راستی و ترستیکی له‌دل‌دا په‌یدا بوو، وه‌کوو له‌شوینیکی تر‌دا قورنان له‌م باره‌وه ده‌فرموی: ﴿قَالَ: بَلِّ الْقَوَا، فَإِذَا حَبَالُهُمْ وَعَصِيَّتُهُمْ يَخِيلُ إِلَيْهِ مِنْ سِحْرِهِمْ أَنَّهَا تَسْعَى. فَأَوْجَسَ فِي نَفْسِهِ خِيفَةً مُوسَى، قُلْنَا لَا تَخَفْ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعْلَى وَالْقَى مَا فِي يَمِينِكَ تَلْقَفْ مَا صَنَعُوا، إِنْ مَا صَنَعُوا كَيْدُ سَاحِرٍ، وَلَا يَفْلَحُ السَّاحِرُ حَيْثُ أَتَى﴾ طه/۶۶-۶۹، به‌راستی نه‌وان سیحری گه‌وره‌یان نه‌نجام‌دا کاریگری له‌بینمران کرد، خه‌لکه‌کیان سه‌رسام کرد، به‌لام حه‌زده‌تی موسا زور زوو نه‌و ترسه‌ی که هه‌یبوو ره‌وی‌یه‌وه ثیقه‌ی ته‌واوی به‌خوی په‌یدا کردو ده‌یزانی که موعجیزه‌که‌ی موعجیزه‌ی خودایی‌یه‌وه، له‌جوری سیحر نیه. وه‌کوو په‌روه‌ردگار له‌شوینیکی تر‌دا ده‌فرموی: ﴿قَالَ مُوسَى: مَا جِئْتُكُمْ بِهِ السِّحْرُ، إِنَّ اللَّهَ سَيُبْطِلُهُ، إِنَّ اللَّهَ لَا يُضْلِحُ عَمَلَ الْمُفْسِدِينَ. وَيُحَقِّقُ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ﴾ یونس/۸۱-۸۲ واته: موسا وتی: نه‌وهی ئیه‌وه هی‌ناوتانه سیحره‌وه خودا پووچی ده‌کاته‌وه، بی‌گومان خودا کرده‌وهی موفسیدو ناشوب‌گی‌ران په‌ره پی ناداو سه‌ریان ناخا، هر حق ده‌چه‌سپینی، با تاوانباران پییان ناخوش بی.

نیمانه‌نیانی ساحیره‌کان به‌خودای مه‌زن

﴿وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ﴾^(۱۱۷)
 فَوْقَ الْحَقِّ وَتَحْتَ الْبَطْلِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۱۱۸﴾ فَعَلَبُوا هُنَالِكَ وَانْقَلَبُوا
 صَغِيرِينَ ﴿۱۱۹﴾ وَأَلْقَى السَّحَرَةُ سَجْدِينَ ﴿۱۲۰﴾ قَالُوا آمَنَّا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ
 ﴿۱۲۱﴾ رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ ﴿۱۲۲﴾

نهمه دیمه‌نیکی تره له‌دیمه‌نه‌کانی به‌سهره‌اتی هه‌زهره‌تی مووسا له‌گهل
 فیرعه‌وند، موواجه‌نده‌و رودا‌ی‌کی تره له‌پیش چاوی فیرعه‌وندو
 داروده‌سته‌که‌ی، له‌پیش چاوی ساحیره‌و کاهینه‌کان، له‌پیش چاوی جه‌ماوه‌ری
 بینهرانو له‌و گۆره‌پانه‌ی که‌ نمو سیه‌ره‌ گه‌وره‌یدی تیدا نه‌نجام درا، دیمه‌نیکیه
 حه‌قو به‌تالی تیدا ده‌رده‌که‌وی، لیک جیا ده‌بنده‌و، با بزانی‌ن قورسانی پیروژ
 چون نه‌م دیمه‌نه‌ نیشان ده‌دات؟!

که‌ ساحیره‌کانی فیرعه‌وند هه‌بلو گۆچانه‌کانی خۆیان هاویشته‌و
 خه‌لکه‌که‌یان سه‌رسام کردو، ته‌نانه‌ت هه‌زهره‌تی مووساش ترسیکی لی نیشته‌و،
 چونکه‌ سیه‌ره‌که‌یان شتیکی ئاسایی نه‌بوو، به‌لکوو سیه‌ره‌کی گه‌وره‌ بوو؟!
 به‌سه‌ بۆ گه‌وره‌یی نمو سیه‌ره‌ قورنان به‌ (سحر عظیم) ناو برده‌و، سیه‌ره‌که‌ی
 بوو جه‌ماوه‌ره‌که‌ی سه‌رسام کرد، ترسی خسته‌ دلیانه‌وه‌، به‌لام کاری به‌تال
 چه‌ندیکه‌ سه‌رسوهرینه‌ر بی، ئالامی پوچانه‌وه‌یه‌، بلی سهر ناوه‌و پایه‌دار نیه‌،
 ئاگری که‌ره‌که‌لایه‌و زوو داده‌مرکیتیه‌وه‌ به‌ده‌وام نابیی، نه‌وه‌تا قورنان
 ده‌فهرموی: ﴿وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ﴾ په‌روه‌ردگار نیگای بۆ
 مووسا کردو فهرمانی پی‌کرد؛ به‌هاویشته‌نی عه‌صاکه‌ی ده‌ستی و فهرموی:
 عه‌صاکه‌ت به‌اوێژه‌! ﴿فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ﴾ له‌پیکا نمو عه‌صایه‌ بووه
 ماره‌تیرینه‌یه‌کی زه‌به‌لاحی وا که‌ ماره‌ درۆزنه‌کانی ساحیره‌کانی قووت‌دا، نمو
 شتانه‌ی رووکه‌شیان کردبوو، به‌حەقو راستییان حلیب کردبوو هه‌مووی تیکه‌وه‌

بیچانو قووتی دان.

نیبنو عه‌باس ده‌فرموی: عه‌صاکه‌ی حه‌زره‌تی مووسا به‌لای همر
یه‌کیک له‌عه‌صار حه‌بلی ساحیره‌کان‌دا برژیشتایه یه‌کسهر قووتی ده‌دان،
هه‌ندیک له‌رافه‌که‌رانی قورتان پییان وایه: ﴿تَلَقَّفْ مَا يَأْفِكُونَ﴾ مانای
ئه‌وه‌یه: یه‌که یه‌که سیحره‌که‌یانی ناشکرا کرد، حه‌قیقه‌تی سیحره‌که‌یانی بۆ
بینهران روون کرده‌وه، چاره‌سته‌کی و فیلّه‌که‌یانی پوچ کرده‌وه، نیتر
ساحیره‌کان بۆیان «هرکه‌وت که نه‌مه شتیکه له‌ناسمانه‌یه‌و سیحرو
چاره‌ست نیه، بۆیه یه‌کسهر سیحریازه‌کان چوونه سوچه‌و وتیان تیمانمان
به‌خودای بوونه‌وهر هیناو پایه‌ندی فرمانو جله‌وگیریه‌کانی» ه‌بین.

به‌لی ﴿فَوَقَّعَ الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ حه‌قو راستی چه‌سپا
وه‌کوو خۆر ناشکراو نمایان بوو، فیل و چاره‌سته‌کی ساحیره‌کان پوچایه‌وه‌و.
کاریگهری نه‌ما، بۆیان ده‌رکه‌وت موعجیزه‌ی مووسا له‌زورور سیحره‌وه‌یه‌و،
شتیکی خودا کرده!

﴿فَغَلِبُوا هُنَالِكَ وَانْقَلَبُوا صَاغِرِينَ﴾ ساحیره‌کان بۆردران، له‌پیش
چاوی ئه‌و جه‌ماوه‌ره زۆرو بینهره «سیحریازه‌کان به‌زینو به‌زه‌لیلی و تیشکاوی
فیرعه‌ونو قه‌ومه‌که‌ی له‌مه‌یدانی رویه‌و بوونه‌وه‌دا خۆیان دزیه‌وه‌و پاشه‌کشیان
کردو بۆردرانو هیجیان به‌ده‌سته‌وه نه‌ما خۆی پێ‌پانۆنسن. به‌لام» یمه‌نی
گرنگو رودای چاره‌روان نه‌کراو بۆ فیرعه‌ونو دارده‌سته‌که‌ی ئه‌وه بوو، که
﴿وَأَلْقَى السَّحَرَةُ سَاجِدِينَ﴾ ساحیره‌کان به‌سوچه‌وه‌دا که‌وتنو تیمانیان
هینا، چونکه حه‌قو راستی، نه‌وانی سه‌رسام کردو هه‌لینان بۆ سوچه‌و بۆ خودا
بردنو ﴿قَالُوا آمَنَّا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ وتیان: پرومان هه‌یه‌و تیمانمان به‌خودای
بوونه‌وهر هینا: ﴿رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ﴾ خودای مووسا و هارون، خودای
هه‌موو شتی که له‌دروستکراوان، خودای ئاده‌میزادو جندۆکه‌و شتی تریش.

به‌راستی ئه‌و ساحیرانه راستگۆ بۆون له‌گه‌ل نه‌فسی خۆیان، عاقلانه
هه‌لسو که‌وتیان کرد، سه‌رپیچی‌یان نه‌کردو لووتبه‌ریزان نه‌نواند، به‌لکو
حه‌قیقه‌تیان بۆ ده‌رکه‌وت درۆیان له‌گه‌ل خۆیان نه‌کرد، بویرانه دانیان به‌حه‌ق‌دا

نا و ملکه چی واقیع بوون!! وه کوو ده لّین: فیرعهون له پّیش ده سّتیگردنی
موباره زه کهو رویه رویونه و یان له گهل حه زره تی موسا بانگی ماموستاو
ساحیره گه وره کانی کرد، وتی: چیتان ناماده کرده، وتیان سیحریکمان ناماده
کرده وه؛ ساحیری هه موو دونیای پی بۆر ده دین، مه گهر کاری ناسمانو
شتیک له ناسمانه وه بی نهو. نیمه توانای به ره نگاری ناسمانان نیه.

چونکه ساحیره کان له زانستی سیحرده کارامو لیهاتوو بوون ده ست
ره نگینو لّیزان بوون، بۆیه که بۆیان ده رکوت موعجیزه که ی موسا کاریکی
له توانا به دهری ناده میزاده و شتیکی ناسمانیه یه کسر له حاله تی کوفره وه
چونه ناو نوری نیمانه وه.

هه ره شه ی فیرعهون له ساحیره کانو سوور بوونیان له سهر برّوا

به خودا

قَالَ فِرْعَوْنُ ءَاْمَنْتُمْ بِهٖ قَبْلَ اَنْ اٰذِنَ لَكُمْ اِنَّ هٰذَا لَمَكْرٌ مَّكَّرْتُمُوْهُ فِی
الْمَدِیْنَةِ لِتُخْرِجُوْا مِنْهَا اَهْلَهَا فَسَوْفَ تَعْلَمُوْنَ ﴿۱۲۳﴾ لَا قُطْعَنٌ اَیْدِیْكُمْ
وَاَزْجُلُكُمْ مِّنْ خِلَافٍ ثُمَّ لَا صَلْبَبْكُمْ اَجْمَعِیْنَ ﴿۱۲۴﴾ قَالُوْا اِنَّا اِلٰی رَبِّنَا
مُنْقَلِبُوْنَ ﴿۱۲۵﴾ وَمَا تَنْقِمُ مِنَّا اِلَّا اَنْ ءَاْمَنَّا بِعَآیَتِ رَبِّنَا لَمَّا جَآءَتْنَا رَبَّنَا
اَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَتَوَقَّنَا مُسْلِمِیْنَ ﴿۱۲۶﴾

نه مهش به شتیکی تر. له چیرۆکی حه زره تی موسا له گهل فیرعهون. لیره دا
به ره ردگار هه ره شه ی فیرعهون له ساحیره کانو خوراکری ساحیره کان را
ده نوینی: که ده فرموی: ﴿قَالَ فِرْعَوْنُ ءَاْمَنْتُمْ بِهٖ قَبْلَ اَنْ اٰذِنَ لَكُمْ﴾
فیرعهون نیمانه یانی ساحیره کانی زۆر له سهر شان گران بوو، نهو کۆمه له ی
که له م رویه رویونه و یه دا پستی پی به ستبوون له کیسی چوون، پی ی وا بوو
نهوان هه رگیز له فرمانی ده رناچن، وهیده زانی نهوان کویرانه ئیطاعه ی
ده کهن، ته نانه ت نه گهر نیمانیس به یین ده بی نهو ریگیان بداو فرمانیان پی

بکا!!

بۆیه به‌سهرسورمانه‌وه وتی: نه‌وه ئیوه ئیماننان هینا پیش نه‌وه‌ی
 روخصدت له‌من بخوازنو منیش ریگاتان بئی بدهم؟! ﴿إِنَّ هَذَا لَمَكْرٌ مَّكْرُمُوهُ
 فِي الْمَدِينَةِ لِتُخْرِجُوا مِنْهَا أَهْلَهَا﴾ نهم سیحر کردنه‌تانو زالبونی مووسا
 به‌سهرتان دا لهم رۆژه‌داو سهره‌نجام ئیماننه‌ئیناننان به‌ موسا نه‌خشه‌و پلانیکه
 له‌وه‌پیش له‌سهری ریک که‌وتوو نو خۆتان پئی رازی بوون!! وه‌کوو له‌نایه‌تیکی
 تر دا ده‌فرموئ: ﴿إِنَّهُ لَكَبِيرُكُمْ الَّذِي عَلَّمَكُمُ السِّحْرَ﴾ طه/۷۱، ئیوه
 خۆتان نهم پیلانه‌تان دارشتوه بۆ نه‌وه‌ی به‌م سیحره‌تان میصریه‌کان لهم شاره
 وه‌ده‌رئینو، خۆتان له‌گه‌ل به‌نوئیسرا ئیلی‌یه‌کان تی‌یدا نیشته‌جی بن؛ ﴿فَسَوْفَ
 تَعْلَمُونَ﴾ له‌وه به‌ولاه ده‌زانن چیتان لی ده‌که‌م؛ ده‌بینن چ سزاو تۆله‌یه‌کتان
 توش دی له‌سهر نهم پیلانه‌و چۆن عه‌زابتان ده‌ده‌م!!

نه‌مجار شیوه‌ی عه‌زابو سزاکیان بۆ شی ده‌کاته‌وه‌و ده‌لی: ﴿لَأَقْطَعَنَّ
 أَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِنْ خِلَافٍ﴾ سویند بئی من راستو چه‌پ ده‌ستو قاچتان
 ده‌بهرم، ده‌ستی راستو قاچی چه‌پتان ده‌بهرمه‌وه‌و به‌پێچه‌وانه‌شه‌وه. ﴿ثُمَّ
 لَأَصْلَبَنَكُمْ أَجْمَعِينَ﴾ پاشان به‌ده‌ستو قاچ قرتاوی هه‌لتان ده‌هاوه‌سم، نه‌که
 یه‌کتو دو به‌لکو یه‌که یه‌که هه‌موانتان به‌سهر دار خورماوه هه‌لده‌هاوه‌سم!!
 وه‌کوو له‌شوئینیکی تر دا ده‌فرموئ: ﴿فِي جُذُوعِ النَّخْلِ﴾ طه/۷۱، بۆیه‌تان
 هه‌لده‌هاوه‌سم تابینه په‌ندو عیبه‌رت بۆ هه‌رکه‌سیک پیلان له‌ئیمه‌ بکاو بیه‌وی
 له‌ژێر ده‌سه‌لاتی ئیمه‌ ده‌رچی.

ئیبینو عه‌بباس ده‌فرموئ: فیرعه‌ون یه‌که‌م که‌س بووه که به‌مه‌به‌ستی
 سزادان ده‌ستو قاچی ناحه‌زانی خۆی به‌پێچه‌وانه‌وه‌و پریره‌و دوایی
 هه‌لیواسیون!!

هه‌لبه‌ته‌ فیرعه‌ون نهم قسانه‌ی بۆ چه‌واشه‌کاری بوو، بۆ داپۆشینی
 تیشکانو بۆردانه‌که‌ی بوو، بۆ نه‌وه‌ی بوو که ساحیره‌کانی تر شوئین نه‌وان
 نه‌که‌ونو ته‌وانیش نه‌چنه‌ ریزی ساحیره ئیماننه‌ئینه‌ره‌کانه‌وه، چونکه بۆخۆی
 ده‌یزانی نهم قسانه‌ی بۆشو بئی بناغه‌ن! هه‌ر نه‌و بوو یاساوه‌لکه‌کانی خۆی ناردن

بۆ شاره کانی ژیر ده سه لاتی خوی بۆ کۆکردنه وهی ساحیره کان له ناوچه کانو
هینانیان بۆ دهر باره ی نامو باره کی! خوی کۆبوننه وهی له گهل کردنو واده ی
به خششو دیاری به ترخی پیدان نه گهر سهر که وتن! حه زره تی موسا هیچ که سی
لهو ساحیرانه نه ناسیوه و لهو پيش که سیانی نه دیبوو کۆبوننه وهی له گهل هیچ
کامیان نه کردبوو!

ساحیره کان که گوئیان له م هه ره شه یه ی فیرعه ون بوو زۆر نه ترسانه و
بویرانه ﴿قَالُوا إِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ﴾ وتیان: ئیمه گوئی به کوشتن ناده ی نو
له مردن ناترسین! چونکه ئیمه دلنایین له وه که ده گهری یننه وه بۆ لای خودای
خۆمانو پاش له دنیا دهر چونمان زیندو ده کری یننه وه له رۆژی قیامه تدا
پاداشی ده ستو قاچی براومانو کوشتنمان له لایه ن تۆوه له خودا
وه ده گر یننه وه، ئیمه ده مانه وی گییانی خۆمان به خت بکه یین بۆ نه وه ی
له عذابی خودا رزگارمان بۆ، سزای پهروه ردگار زۆر له سزای تۆ به ئیش تره؛
رق و غه زبه یی خودا له سهر نهو شته ی دارامان لی ده که ی ته نجامی بده یین، نهو
سیهره ی به زۆر پیمان ده که ی، زۆر له قینو قاری تۆ به هیز تره، نه مرۆ ئیمه
له سهر سزای تۆ خۆراگر ده یین بۆ نه وه ی له سزای دۆزه خی سامناک رزگارمان
بۆ! وه کوو له شو ئینکی ترده ده فرموئ: ﴿قَالُوا: لَا ضَيْرَ، إِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا
مُنْقَلِبُونَ. إِنَّا نَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لَنَا رَبُّنَا خَطَايَاَنَا إِنَّ كُنَّا أُولَ
الْمُؤْمِنِينَ﴾ الشعراء/ ۵۰-۵۱.

زومه خشهری ده لی: ده گونجی مانای نایته که به م جوړه بۆ: ئیمه و تۆ
نه ی فیرعه ون ده گهری یننه وه بۆ لای خودا، نهو له ئیوان ئیمه و تۆدا هوکم ده کا.
به مهش ئیمانداره کان ناماژه بۆ دوو شت ده که ن: په که م به درۆ خسته نه وه ی
فیرعه ون که لافى خودایه تی لی ده داو ده یگوت: من پهروه ردگارو بالا ده ستی
ئیه م. دووهم ناماژه بۆ نه وه ده که ن که نهوان پاداشی لای خودایان
هه لبژاردوه و پاداشی فیرعه ونیان ناوی له خودا ده ترسن منه تیان له فیرعه ون
نیه.

﴿وَمَا تَنْقِمُ مِنَّا إِلَّا أَنْ آمَنَّا بِآيَاتِ رَبِّنَا لَمَّا جَاءَنَا﴾ ته مجار
ساحیره کان (پاش ئیمان هینانیان) نه وه یان درکانه که زۆرانبازی ئیوان نهوان
ته فیسیری دهوان

فیرعه‌ونو داروده‌سته‌که‌ی زؤرانبا‌زی عه‌قیده‌و بی‌روبا‌وه‌ره، بۆیه رقی لی هه‌لگرتون چونکه ئیمانیان به‌خودای بونه‌وهر هیناوه، وتیان: تو هیچ خرابیه‌ک له‌ئیمه‌دا نابینی جگه له‌با‌وه‌ره‌هینانمان به‌ئایاتی خودای خۆمان، که‌بریتی به‌له‌په‌یامی حه‌زهرتی موسا‌و بۆمان هات که له‌راستی‌دا ئهم ئیمان هینانه‌مان باشترین کرده‌وه هه‌لۆسته، بنه‌مای هه‌موو چاکه‌و خێرو بی‌ریکه؛ جیگای فخر و شانازی‌مانه، به‌مه‌ش ئیعلانی بریارکیان کرد که‌گه‌را‌نه‌وه‌ی تیدا نیه‌و له‌ناخی دل‌یا‌نه‌وه به‌بروا‌یه‌کی پته‌وه‌وه ئهم ر‌یازیه‌یان هه‌لبژاردوه وه‌کوو نه‌وه ده‌لێن: تازه تو به‌هیوای نه‌وه مه‌به‌ ئیمه له‌ئیمان‌هینانی خۆمان پاشگه‌ز بینه‌وه. وه‌کوو له‌شو‌ئینیکی تردا ده‌فرموی: ﴿فَاقْضِ مَا أَنْتَ قَاضٍ﴾ طه/۷۲، چیت له‌ده‌ست دی بیکه‌و بی منه‌ت به.

نه‌مجار ده‌ستی نزیان بۆ لای ئاسمان به‌رز کرده‌وه وتیان: ﴿رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَتَوَلَّنَا مُسْلِمِينَ﴾ په‌روه‌ردگارا! هی‌زو توانای خۆرا‌گریمان پی‌به‌خشه، سه‌بر و خۆگری فراوانمان به‌سه‌ردا برێژه، له‌سه‌ر بی‌روبا‌وه‌ری خودا ناسی و ئایینی خۆت به‌رده‌وامان بکه، به‌سه‌بر و ئارام دامان پێ‌ۆشه! ﴿وَتَوَلَّنَا مُسْلِمِينَ﴾ به‌موسولمانی بمان م‌رینه، له‌حالیک‌دا گیانمان بکێشه که به‌رده‌وام‌بین له‌سه‌ر ئیسلامه‌تی، پا‌به‌ندی په‌یامی پی‌غه‌مبه‌ره‌که‌ت بین که حه‌زهرتی موسایه.

ئیب‌نو عه‌بباس فرمویه‌تی: ساحیره‌کان ده‌مه‌ویه‌یانی و سه‌ره‌تای روژ ساحیره‌ خوا نه‌ناس بوون، ده‌مه‌و ئیواره‌ خواناس و شه‌هیدبوون! وا دیاره فیرعه‌ون هه‌ره‌شه‌که‌ی خۆی به‌جی هیناوه‌ستو قاجی ساحیره‌ با‌وه‌ره‌هینه‌ره‌کانی له‌که‌نا‌ر چۆم و رو‌بار‌ک بریه‌وه‌وه نه‌و سزایه‌ی ترساند‌بوونی لی به‌سه‌ری‌دا سه‌پاندن! چونکه په‌روه‌ردگارا له‌سه‌ره‌تای چیرۆکه‌که‌دا ده‌فرموی: ﴿فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ﴾ که مه‌به‌ستی به‌(مفسدین) فیرعه‌ونو داروده‌سته‌که‌یه‌تی.

وتووژی فیرعه‌ونو داروده‌سته‌که‌ی ده‌رباره‌ی مووسا
 شوینکه‌وتوانی، ناموژگاریکردنی مووسا بو قه‌ومه‌که‌ی
 وَقَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ أَتَدْرُ مُوسَى وَقَوْمَهُ لِيُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ
 وَيَذَرَكْ وَءَالِهَتَكَ قَالَ سَنُقَتِّلُ أَبْنَاءَهُمْ وَنَسْتَحْيِي نِسَاءَهُمْ وَإِنَّا فَوْقَهُمْ
 قَاهِرُونَ ﴿١٢٧﴾ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ اسْتَعِينُوا بِاللَّهِ وَأَصْبِرُوا إِنَّا الْأَرْضُ لِلَّهِ
 يُورِثُهَا مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٢٨﴾ قَالُوا أَوْذَيْنَا مِنْ
 قَبْلُ أَنْ تَأْتِيَنَا وَمِنْ بَعْدِ مَا جِئْتَنَا قَالَ عَسَى رَبُّكُمْ أَنْ يُهْلِكَ عَدُوَّكُمْ
 وَيَسْتَخْلِفَكُمْ فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ ﴿١٢٩﴾

نه‌مه به‌شی پینجه‌مه له‌چیرۆکی حه‌زه‌تی مووسا له‌گه‌ل فیرعه‌ون.
 لیره‌دا پهره‌ردگار نه‌وه‌مان بو ده‌گیرته‌وه که فیرعه‌ونو پیارانی ده‌رباری
 پاش نیمانه‌ینانی ساحیره‌کان ده‌ستیان کرد به وتووژیو پیلان دانان بو تو‌له
 ستاندنه‌و له‌مووسا شوینکه‌وتوانی. به‌تایبه‌تی که ساحیره‌کان ناوا به‌کۆمه‌لو
 به‌ناشکراو له‌پیش چاوی بینهران تیمانیان هی‌ناو له‌ژیر ده‌سه‌لاتی فیرعه‌ون
 چوونه‌ ده‌ری! نیتر یاسا‌لو چلکاوخۆره‌کانی فیرعه‌ون به‌نه‌ندازه‌ی فیرعه‌ون
 به‌لکو زیاتریش ترسیان لی نیشتو هه‌ستیان به‌خه‌ت‌م‌ری په‌یامی مووسا کرد،
 بۆیه سه‌ره‌تا نه‌وان ده‌ستیان به‌ناخاوتن کردو نه‌وان ده‌ده‌نه‌ی فیرعه‌ونیان‌دا که
 نابی ناوا ده‌سته‌وتنه‌ژنو دابنیشیو به‌ی‌لی مووسا شوینکه‌وتوانی په‌یامی
 خۆیان پهره‌ پی بده‌ن! نه‌وه‌تا قورشان ده‌فرموی: ﴿وَقَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ
 فِرْعَوْنَ أَتَدْرُ مُوسَى وَقَوْمَهُ لِيُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ﴾ واته: پی‌او ما‌قولو
 داروده‌سته‌که‌ی قه‌ومی فیرعه‌ون وتیان: نه‌وه تو‌ی خاوه‌ن شکۆ ری‌گه ده‌ده‌ی
 مووسا شوینکه‌وتوانی ناوا به‌نازادی بی ترس په‌یامی خۆیان بلا‌ویکه‌نه‌وه‌و
 به‌و جۆره مسکینو ره‌عیبه‌ت تیک بده‌نو له‌نایینی تو ژوانیان بکه‌نه‌وه‌و

بيا نځه نه سمر ناييني څويان؟؟ يان بيا نځه نه ژر رکيفي څويانه وه له ژر
 ده سه لاتي تو دهر يان بهينن؟ ناي لتيان ده گهړتي ناوا بانگيان بکهن بو
 پهرستني خوداي څويانو واز له پهرستني تو بهينن! ناي ده هيلی نه وان واز
 له څو تو څواکانت بهيننو عيباده ت نه کهنو سهر پيچي فهرمانه کانت بکهن؟؟
 شتيکي چه سپاوه له ميژوي ميسري کوندا که ميسري به کان چه ند
 خودايه کيان بو څويان دانابو، يه کي لهو شتانه ي به خودايان داده نا (څور) بو
 پتيان ده گوت: (رع) به لای ميسري به کانه وه فيرعه ون کوړو وه چه ي څور بو وه.
 شيخ حه سه ني به صري ده فهرموي: فيرعه ون بو څوي بته پهرست بو وه، واته:
 بو څوي بتي ده پهرستو څوشي ده پهرسترا.

نيمامي ته يمي ده فهرموي: شتيکي له ملي څوي کردبو نهو شته ي
 ده پهرست.

فيرعه ون له وه لامي پرسياي داروده سته که ي څوي دا ﴿قَالَ سَنُقْتِلُ
 أَبْنَاءَهُمْ وَنَسْتَحْيِي نِسَاءَهُمْ﴾ وتي: له تيستا به ولوه کوره کانيان ده کوژين،
 نيرينه کاني نه ته وه ي تيسرائيل له ناوده بهينو ميينه کانيشيان به زيندوي
 ده هيلينه وه وه کو له وه پيش په پره ومان ده کرد، ناهيلين ژماره يان زياد بکا،
 ناوا هه لسو که وتيان له گدل ده که ين هه تا به يه کجاري ناسه واريان ناميني و
 به ته ووي ده وه وتين. ﴿وَإِنَّا فَوْقَهُمْ قَاهِرُونَ﴾ تيمه بالاده ستيما به سمر
 نه وان دا هيه، ده توانين سمرکوتيان بکهن، ناتوانن فساد له خاکی تيمه دا
 بلا ريکه نه وه، تواناي نه وه يان نيه زيانمان پي بگه يه نن؛ ده سه لاتي نه وه يان نيه
 له ژر ده سه لاتي تيمه بچه دهر وه.

له موقوفيکي تر دا قورنان نه وه ده گه يه ني که فيرعه ون پاش تيمانه يناني
 ساحيره کان ويستې حه زره تي موسا بکوژي، وه کوو ده فهرموي: ﴿وَقَالَ
 فِرْعَوْنُ ذَرُونِي أَقْتُلْ مُوسَى وَلْيَدْعُ رَبَّهُ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُبَدِّلَ دِينَكُمْ
 أَوْ أَنْ يُظْهِرَ فِي الْأَرْضِ الْفَسَادَ﴾ غافر/۲۶. جا که فيرعه ون برپاري
 نه وه ي دا که نيرينه کاني نه ته وه ي تيسرائيل بکوژي و ميينه کان مهره خه س
 بکاو به ناشکرا راي گه ياند، تيسرائيلي به کان نه مه يان بيستو زانيان، ترسيان

لی‌نیش‌ت خوربه‌یان پی‌که‌وت ﴿قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ اسْتَعِينُوا بِاللَّهِ وَاصْبِرُوا﴾
 حمزره‌تی مووسا دلنه‌وایی کردنو نامۆژگاری کردن، وتی: پشت به‌خودا
 بیه‌ستنو داوای کۆمه‌گی و یارمه‌تی له‌زاتی پاکی نه‌و بکه‌ن، لی‌ی بیارپینه‌وه
 که فیرعه‌ون نه‌م همه‌شه‌یه‌ی بۆ نه‌نجام نه‌دری، خۆپاگرو وره‌به‌رزین! خودا
 پشتو پهنای بی ده‌سه‌لاتانه‌و یارمه‌تی ده‌ریان‌ه له‌کاتی ته‌نگو چه‌له‌مه‌دا،
 به‌صه‌برو نارام بن، چونکه صه‌بر چه‌کی به‌کاری موسولمانانه کلیلی ده‌رگای
 خوشی‌یه. دلنیا بن که ﴿إِنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ يُرِثُهَا مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ﴾
 به‌راستی زه‌وی فه‌له‌ستین، یان هه‌موو زه‌وی ملکی خودایه، به‌ناره‌زۆی خۆی
 به‌میرات ده‌یدا به‌به‌نده‌کانی خۆی، نه‌م ولاته ده‌که‌وتنه ژیر ده‌ستی ئیوه‌ی
 خاوه‌ن باوه‌ره‌وه، نه‌مه‌ش واده‌پیدانیان بوو به‌سه‌رکه‌وتن.

﴿وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ﴾ دلنیا بن که سه‌ره‌نجام ژیا نی به‌خته‌وه‌ری و
 سه‌رفرازی بۆ که‌سانیکه که ته‌قواکارو له‌خوا ترسن، سه‌رکه‌وتن بۆ
 خودا په‌رستانه نه‌که بۆ فیرعه‌ونو داروده‌سته‌که‌یه‌تی!

به‌لام نه‌م په‌ندو نامۆژگاریانه کاری تی نه‌کردن، نه‌و ترسو بیمه‌ی
 له‌فیرعه‌ون چوبوه دلپانه‌وه نه‌په‌وییه‌وه، به‌لکو به‌دل له‌همه‌شه‌کانی فیرعه‌ون
 ده‌ترسانو هیشتا نازارو نه‌شکه‌نجه‌ی له‌وه‌پیشیان به‌ده‌ست فیرعه‌ون له‌یاد دا
 مابوو، ﴿وَقَالُوا أَوَذِینَا مِنْ قَبْلِ أَنْ تَأْتِنَا وَ مِنْ بَعْدِ مَا جِئْتَنَا﴾ وتیان: ئیمه
 پیش له‌دایک بوونی تۆو پیش هاتنی تۆ به‌ناوی پیغه‌مبه‌ری و دوا هاتنیش‌ت
 تووشی جوژه‌ها نازارو نه‌شکه‌نجه بووین، نه‌وه‌ی پی‌کردین که تۆ به‌چاوی
 خۆت ده‌تبینی، کوپه‌کانی ده‌کوشتین، نازارو نه‌شکه‌نجه‌ی ده‌داین، درپنده
 له‌گه‌لمان ده‌جولایه‌وه به‌وه‌په‌ری دلپه‌قی و سه‌ته‌مکاری‌یه‌وه هه‌لسو که‌وتی
 له‌گه‌لمان ده‌کرد، وانه‌مپۆش ده‌یه‌وی هه‌مان کاره‌ساتو چه‌وساندنه‌وه
 ره‌شه‌کوژی و گه‌را برپه‌نده‌مان ده‌ست پی‌بکاته‌وه! که نه‌مه‌یان به‌موسا گوت:
 له‌وه‌لام دا ﴿قَالَ عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَنْ يُهْلِكَ عَدُوَّكُمْ وَيَسْتَخْلِفَكُمْ فِي الْأَرْضِ
 فَيَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ﴾. حمزره‌تی مووسا وه‌لامی دانه‌وه، دلنیا ی کردن که
 کۆمه‌گی خودایان بۆدی، له‌و ته‌نگو چه‌له‌مه‌و چه‌وساندنه‌وه‌یه رزگاریان ده‌بی‌و

فیرعهون له ناده چی! وتی: تۆمیدم به خودا وایه داواکارم له پیره و ردگاری خۆم که دوژمنی سهرسهختتان له ناو بهری؛ فیرعهونو دارودهستو رژی می سهرهنگون بکا! تیوه بکاته جیگرو جی نشینی نهوان له خاکی میسردا، فیرمانه وایی نهام ولاته به تیوه بیه خشی، نه مجار سهیری کارو کرده و هی ههلوستان بکا چی ده که نو چی ناکهن! سوپاسگوزار ده بن، یان سپله و پی نهزان! به گویره ی کردارو گوشتارتان پاداش ده درینه وه، چاکه به چاکو خراپه به خراپه.

ناوا بهو جۆره پیغه مبهری خودا: (هه زه تی موسا) به یارمه تی خودا هیواداریان ده کا، مژده ی له ناو چوونی دوژمنه که یان پی ددها، واده ی جی نشین بوونیان له شوینی نهو دوژمنه سهرسهخته یان ده داتی.

هه زه تی موسا پیغه مبهرو به چاوی پیغه مبهرییه وه سهیری رودای رابردو و داهاتوو ده کا، دلنیا به له دابو نه ریتی پهروهر دگار له بونه وه ردا، ده زانی: که نهام دابو نه ریت به گویره ی واده ی نه زه لی خۆی بو خاوه ن سهبرو خۆگرانو به گویره ی هه ره شه ی خۆی له سه بری چیکاران نه نجام ددها به یه گه له که ی هه لده نی بو نه وه ی بچه سهر ریبازی خودا په سنده تا دابو نه ریتی خودایان به سهردا جاری ببی بهو شیوه ی که ده یه وی!

نهو پیغه مبهرو ده زانی جی نشین کردنیان له سه ر زه ی بو نه زموونو تاقی کرد نه وه یه، بو نه وه یه پهروهر دگار ده ری بخا که کرانه جی نشین چۆن هه لسو کهوت ده که نو ره فتاریان چۆن ده بی. ناشکرا شه پهروهر دگار هه موو شتی که ده زانی چی شتی که رویدا، پیش نه وه ی رویدا ناگای لییه تی. به لام دابو نه ریتی خودا واهاتوو که هیچ کهس نه خاته بهر لی پرسینه وه و هیساب له گه ل کردن هه تا به ناشکرا نهو شته ی که له زانستی بی سهره تای خودا دا چه سپاوه نهوان نه نجامی نه ده نو نه ی هیینه نسا روه. هه رکاتی بهویستی خۆیان کاره که یان کرد نه مجار هیسابو لی کۆلینه وه یان له گه ل ده کا.

جۆره‌کانی سزادانی په‌روه‌ردگار له‌دونیادا بو فیرعه‌ونو
داروده‌سته‌که‌ی.

وَلَقَدْ أَخَذْنَا آلَ فِرْعَوْنَ بِالسِّنِينَ وَنَقْصٍ مِنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ
﴿۱۳۰﴾ فَإِذَا جَاءَتْهُمْ الْحَسَنَةُ قَالُوا لَنَا هَذِهِ وَإِنْ تُصِيبُهُمْ سَيِّئَةٌ يَطَّيَّرُوا
بِمُوسَى وَمَنْ مَعَهُ إِلَّا إِنَّمَا نَطِيرُهُمْ عِنْدَ اللَّهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ
﴿۱۳۱﴾ وَقَالُوا مَهْمَا تَأْتِنَا بِهِ مِنْ آيَةٍ لِيَتَسَحَّرَنَا بِهَا فَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ
﴿۱۳۲﴾ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الطُّوفَانَ وَالْجَرَادَ وَالْقُمَّلَ وَالضَّفَادِعَ وَالْذَّمَ عَائِشَ
مُفَصَّلَاتٍ فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُّجْرِمِينَ ﴿۱۳۳﴾

خوێنهری هه‌ژا نێستا سییای قورئانه‌که په‌رده به‌سه‌ر دیمه‌نی موسا و
شوێنکه‌وتوانی دا ده‌داته‌وه، بو شه‌وی له‌لایه‌کی تروه‌ په‌رده له‌سه‌ر دیمه‌نیکی
تر هه‌لداته‌وه: دیمه‌نی فیرعه‌ون داروده‌سته‌که‌ی، که خودا به‌هۆی بوغراپون و
سته‌مکاریانه‌وه له‌ناویان ده‌با، واده‌ی موسا بو قه‌ومه‌که‌ی ده‌هینیته‌ جی،
نه‌و به‌لێنه‌ی که له‌وه‌پێش موسا به‌شوێنکه‌وتوانی دابوو دێته‌ جی!

دیمه‌نی که به‌هیدی و له‌سه‌ره‌خۆ ده‌ست پی ده‌کات، به‌لام ورده‌ورده
ره‌شه‌بای مرگی سته‌مکاران تی‌یدا هه‌لده‌کا، پێش شه‌وی په‌رده‌که
دابدرێته‌وه، ره‌شه‌باو زریانکه‌ په‌رده‌هه‌سینی و هه‌موو شتی که راپێچ ده‌کا و لولی
ده‌دا و له‌ناوی ده‌با، سه‌ر رووی زه‌وی له‌بوغرا و مله‌پو و سته‌مکارو
داروده‌سته‌کانیان خالی ده‌بی و پاک ده‌بیته‌وه!! شه‌وه‌مان بو ده‌رده‌که‌وی که
نه‌شه‌وه‌ی تیسرا ئیل صه‌برو نارامیان گرت و پاداشی خوێان و هرگرتیه‌وه.
فیرعه‌ونو داروده‌سته‌که‌ی یاخی بوون سزای یاخی بوونه‌که‌یان له‌ناوچون بوو!
په‌روه‌ردگار واده‌و هه‌ره‌شه‌کانی هینانه‌دی، دابو نه‌ریتی خۆی له‌ته‌نجامدانی
له‌ناویردنی به‌دروخه‌ره‌وه‌کان دوباره‌ کردیه‌وه، پاش شه‌وی سته‌مکارانی

به‌ناخوشی خوشی به‌تاقی کرده‌وه، جوره‌ها گۆرانکاری له‌ژیانیان‌دا نه‌نجام‌داو
 نه‌وان په‌ندیان «هرنه‌گرتو نه‌هاتنه سمر ریبازی جه‌قو راستی» نه‌مجار له‌ناوی
 بردنو ئاسه‌واری برینه‌وه «خستنیه زیلدانی میژووه‌وه. ده‌ی با‌بازنین
 په‌روه‌ردگار چۆن نه‌م دیمنه‌ نمایش ده‌کاو چۆنی راده‌نوینی؟! باب‌ه‌دلیکی
 هوشیاره‌وه گۆی بۆ قوربان بگریزو به‌وریایی‌یه‌وه سه‌یری دیمنه‌که بکه‌ین؛ که
 ده‌فهرموی: ﴿وَلَقَدْ أَخَذْنَا آلَ فِرْعَوْنَ بِالسِّنِينَ وَنَقْصِ مِنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ
 يَذْكُرُونَ﴾. پاش نه‌وه‌ی که جه‌زه‌تی موسا ﷺ مزگینی به‌قه‌ومه‌که‌ی
 خۆی‌دا که هومید وایه په‌روه‌ردگارمان دوژمنه سدرسه‌خته‌که‌مان له‌ناو‌بهری،
 لی‌ره‌دا جۆری عه‌زابه‌که‌ی (که پیش عه‌زایی له‌ناو‌بردنو خنکاندنیان) بۆیان
 تیردراوه رون ده‌کاته‌وه، بۆ نه‌وه‌ی بینهرانو بیسهران له‌هه‌موو رۆژگارێک‌دا
 له‌سزای خودا بترسینی و خۆپیارێزن له‌کوفرو سهریچی کردنو به‌درو‌خستنه‌وه‌ی
 پیغه‌مبهرانو په‌یامه‌که‌یان، ده‌فهرموی: به‌راستی ئیمه‌ داروده‌سته‌که‌ی
 فیرعه‌ونمان به‌گرانی و که‌م بارانی و هه‌ژاری گرت به‌روبو‌مان که‌م کردنه‌وه،
 به‌لکو بیرێک له‌وه‌زع‌ی خۆیان بکه‌نه‌وه، هه‌ست به‌بی ده‌سه‌لاتی و زه‌بوونی
 خۆیان بکه‌ن له‌به‌رامبهر هی‌زی ره‌های په‌روه‌ردگار، بۆیان ده‌ریکه‌وی که
 فیرعه‌ونی مله‌پوو پاشایانو خودا درۆزنه‌کانیان چه‌ند بی ده‌سه‌لاتن له‌به‌رامبهر
 ده‌سه‌لاتی خودای بالاده‌ستو بی هاوه‌ل‌دا. بۆ نه‌وه‌ی وازی‌نن له‌ستم کردن
 له‌نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیل و به‌پیر بانگه‌وازییه‌که‌ی موساوه بچنو موسولمان ببن!
 چونکه به‌تاقیکردنه‌وه ده‌رکه‌وتوه که به‌لاو موصیبه‌تو ناخوشی دل نه‌رم
 ده‌کاو سروشت پالفته ده‌کاو ده‌روون والی ده‌کا هانا بۆ په‌روه‌ردگار به‌ری و
 هه‌ولی و ده‌سته‌ینانی ره‌زامه‌ندی زاتی پاکی خودا بداو پارانه‌وه و لالانه‌وه
 ته‌نیا ناراسته‌ی نه‌و بکاو به‌ندایه‌تی و ملکه‌چی هه‌ر بۆ نه‌و بنوینی!

په‌روه‌ردگار له‌سوره‌تی (الإسراء) دا نه‌وه راده‌گه‌یه‌نی: که جۆری سزاکان
 نو جۆر سزای ناشکراو نو‌مایان بوون: ده‌فهرموی: ﴿وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى
 تِسْعَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ﴾ (الإسراء/ ۱۰۱)، به‌لام لی‌ره‌دا حه‌وت جۆر سزای تری دیاری
 کرده‌وه که ده‌فهرموی: ﴿وَقَالَ مُوسَى رَبَّنَا إِنَّكَ آتَيْتَ فِرْعَوْنَ وَمَلَأَتْهُ
 زِينَةً وَأَمْوَالًا فِي الْحَيَاتِ الدُّنْيَا رَبَّنَا لِيُضِلُّوا عَنْ سَبِيلِكَ رَبَّنَا

اَظْمَسْ عَلَىٰ أَمْوَالِهِمْ، وَاشْتَدُّ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُوا حَتَّىٰ يَرَوْا
 الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿یونس/ ۸۸﴾، نهم جوره‌ش ده‌خړته پال حه‌وته‌کان! به‌یضاوی
 ده‌فرموی: نو جوره نایه‌ته‌کانی که درابوون به‌موسا و پییان نیردرابوو بۆ سهر
 نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیل هه‌ندیکیان بریتی بوون له‌چهند حوکمو یاسایه‌ک فهرمانیان
 پی کرابوو که پابه‌ندیان بن، هه‌ر هه‌نیکیشیان نیشانه‌و نایاتی سزابوون
 فیرعه‌ونو داروده‌سته‌که‌ی پی سزا دران، نو نایه‌ته‌که ته‌مانه بوون: عه‌صا،
 ده‌ستی سپی و ورشه‌دار، کولله، نه‌سپی، بۆق، خوتین، هه‌لقولانی ناو له‌به‌ردی
 ره‌ق، لیک جودابوونه‌وه‌ی ناوی ده‌ریا، راگرتنی کیوی طوور له‌ژووهر سهری
 نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیل. هه‌ندیک له‌جیاتی نه‌و سی نیشانه‌ی دواپی سی شتی تریان
 ده‌ست نیشان کردوه (طوفان - گرانی - که‌مبوونی به‌روبووم).

ته‌فسیری مونیر دواي راگواستنی بۆچونه‌که‌ی به‌یضاوی ده‌فرموی:
 له‌راستی‌دا لیک جیابوونه‌وه‌ی ناوی ده‌ریا له‌دواي ته‌واوبوونی نیشانه‌کان بووه،
 هه‌لقولانی دوازد سهرچاو له‌به‌رده‌که پاش له‌ناوچوونی فیرعه‌ونو
 داروده‌سته‌که‌ی بووه، ناگونجی بکری به‌نیشانه‌و به‌لگه بۆ فیرعه‌ونو
 قه‌ومه‌که‌ی که نیمان به‌موسا یینن! عه‌صاو ده‌ستی سپی و شوعله‌وه‌ر
 موعجیزه‌ی حه‌زهره‌تی موسا بوون، نیشانه‌ی سزا نه‌بوون. که‌وابی سهرجه‌م
 نایه‌ته‌کانی به‌م جوره ریزه‌ند ده‌کړن. گرانی، که‌مبوونی ما‌لو سامانو
 که‌مبوونی ژماره‌ی خودی خویانو که‌مبوونی به‌روبووم، طوفان، کولله، نه‌سپی،
 بۆق، خوتین.

حه‌وت نیشانه لیره واته له‌سوره‌تی (الاعراف) دا ده‌ست نیشان کراون،
 نیشانه‌یه‌ک له‌سوره‌تی یونس دا باس کراوه،

بایی‌ننه‌وه سهر باسی رافه‌کردنی نایه‌ته‌کانی نیره که ده‌فرموی: ﴿وَلَقَدْ
 أَخَذْنَا آلَ فِرْعَوْنَ بِالْسِّنِينَ وَنَقَّصْنَا مِنَ الثَّمَرَاتِ﴾ داروده‌سته‌که‌ی
 فیرعه‌ونمان گرتن به‌که‌م بارانی و گرانی و برسیایه‌تی، به‌که‌مبوونه‌وه‌ی به‌روبووم
 میوه؛ له‌لادیکان دا کشتوکال که‌م بووه‌و به‌روبوومی نه‌ده‌دا، له‌شاره‌کان دا
 میوه به‌روبووم که‌م بووه‌وه. به‌م ته‌نگو چه‌له‌مانه به‌تاقیمان کردنه‌وه
 ﴿لَعَلَّهُمْ يَذْكُرُونَ﴾ به‌لکو به‌خویانو دا بچنه‌وه، په‌ندو عیبه‌رت وه‌ریگرن،

له کوفرو سهرپنچی کردن پاشگهز بینهوه، پیغه مبهرو نایه ته کانی خودا به درۆ نه خه نهوه، واز لهسته مکاری و چهوساندنه وهی نه ته وهی نیسرا تیل بهینن، برپا به خودایه تی پهروه دگار بکه نو به پیر بانگه وازی موساوه بچن، چونکه دابو نه ریتی خودا وا هاتوه که بهنده کانی به جۆره ها به لاو موصیبه ت تاقی بکاته وه تادلیان نهرم بی و به خۆیان دا بچنه وه و بگه پنه وه بۆ لای خودا.

جا نه گهر گهرانه وه و ریگای هیدایه تیان گرت شه و خپرو به ره که تو خوشییان به سهردا ■ هباری، نه گهر ههر له سهر کوفرو بی دینی خۆیان به رده وام بوون شه و گرانی و به لاو موصیبه تیان له سهر توندتر ده بی و له نا کاما له نا وچوون.

بیگومان فیرعه ونو داروده سه ته که ی پشتیان له بانگه واز هه لکردو گو تیان به ههر شه و نامۆزگاری موسا نه دا، شه وه بوو سهره نجام ریشه کیش کرانو له نا وچوون !! ته مجار پهروه دگار شه وه رون ده کاته وه که شه وه موو به لاو موصیبه تانه کاریان له فیرعه ونو داروده سه ته که ی نه کرد. به لکو زیاتر شیت گیر بوونو پاخی بوونو سهرپنچی کردنیان په ره پیدایه ت نه انت ﴿فَإِذَا جَاءَهُمْ الْحُسْنَىٰ قَالُوا لَنَا هَذِهِ﴾ نه گهر ههر زانیان بۆ ده هاتو رزقو رۆژیان زۆر ده بوو، ناژه لیان زاووز تیان باش ده بوو له نه خوشی و به لاو موصیبه ت پاریزراو ده بوون؛ ده یانگوت: ته مه مافی خۆمانه و به کرد وه و زانیاری خۆمان به ده ستمان هیناوه، شانمان هه لی ده گری، ﴿وَإِنْ تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ﴾ نه گهر به لاو ناخوشی به ک روی تی یکردنایه، گرانی و هه ژاریان توش بوایه، ﴿يُظْهِرُوا بِمُوسَىٰ وَمَنْ مَعَهُ﴾ ره شبینیان به موسا و شوینکه وتوانی ده کردو وایانده زانی سوچی موسایه؛ واته: ده یانگوت: ته مه شومی موسا و داروده سه ته که یه تی، ته مه پی و قدومی نه وانه نیمه توشی ته م هه موو به دبه ختی و نه گبه تیانه بووین! له وه بی ناگابوون که ده بوایه نه وان سوپاسگوزاری نیعه ته کانی خودا بوونایه و کوفرانی نیعه تیانه کردایه؛ بی ناگان له وه که شه وه به لاو موصیبه تانه به هوی خراپه کاری نه وانو شه ره نگیزی و دلو ده روونی پیسیان توشیان بوون!

نمونه دی نهم نایه ته نایه تی کی تره که هه لوئستی کافره کانی مه که
 بهرامبر پیغه مبري نیسلام دیاری ده کاو ده فرموی: ﴿وَأَنْ تُصِيبَهُمْ
 حَسَنَةٌ يَقُولُوا: هَذِهِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ، وَأَنْ تُصِيبَهُمْ سَيِّئَةٌ يَقُولُوا: هَذِهِ
 مِنْ عِنْدِكَ قُلْ: كُلٌّ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ﴾ النساء/۷۸.

نه مجار پمروهر دگار بژچونه بی بناغه که دی داروده سته ی فیرعه ون رت
 ده کاتمه وه ده فرموی: ﴿إِلَّا إِنَّمَا طَائِرُهُمْ عِنْدَ اللَّهِ﴾ ناگادار بنه وه همرچی
 که توشیان دی له خپرو شهر نه وه به قهزاو قه ده ری خودایه، پمروهر دگار خپرو
 خوشی که ده دا به بنده کانی بو نه وه یه ده ری بخا کی سوپاسگوزاره کی
 سپله و پی نه زانه، که به لاو ناخوشی به سر به بنده کانی دا دینی بو تاقیکردنه وه
 تیمتیحانه بو نه وه یه ده ری بخا کی خژگرو به صبرو نارامه، کی نارازی و
 گله یی بازه، بو نه وه یه تی سدر پیچیکاران له گومرایی و فساد و سدرلی شیواوی
 خویان پاشگمز ببڼه وه، واز له کرداری چه وتو نا قولاً بیڼن، به خویان دا بچڼه وه
 رویکه نه خداو پابه نندی فرمانو نه هی به کانی بین.

زومه خشمی ده لی: مانای (طَائِرُهُمْ عِنْدَ اللَّهِ) واته: هوکاری خپرو
 شهر که توشیان ده بی لای خودایه که بریتی به له بریارو ویستی زاتی بیچونی!
 واته: همرچی توشیان ده بی له خپرو شهر، له خوشی و ناخوشی به گویره ی
 قهزاو قه ده ری خودایه، چونکه پمروهر دگار یاساو نیظامی بو که ون داناوه، بو
 هه مو شتی که هوکاری خوی بو دیاری کرده هه مو معلوماتیک عیله تی
 خوی هدی، به گویره ی نهم یاساو نه خشه یه به لاو موصیبه تیان بو دینو به تاقی
 ده کړنه وه، بو نه وه ی تویه بکمنو بو لای خودا بگمړنه وه، ده ست
 له سته مکاری و چه وساندنه وه ی ژیر ده سته کانیان هه لبرگن، زیده ره ی نه کهن!!
 ﴿وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ﴾ به لام زوریه ی زوری نه وان هیکه ته و
 نه ینی کاره کانی پمروهر دگار له بوونه وه را نازانن، هوکاری خپرو شهر
 نادوزنه وه، نه وه نازانن که هه مو شتی که له بوونه وه را به ویستو نیراده ی
 خودا دیته جی. که وایی نه وه به لاو ناخوشیانه ی تووشی قهومی فیرعه ون
 هاتوه به هوی شوومی مووسا و قهومه که ی نیه، هوکاره که ی خراپه کاری و
 سپله یی خویانه؛

جا ویرای نیم هه‌موو گۆرانکارییه‌ی به‌سهریان هات، نهو هه‌موو خۆشی و ناخۆشی‌یه‌ی پی‌ی تاقی کرانه‌وه نه‌وان په‌ندو عیبه‌رتیان وه‌رنه‌گرتو نه‌وه‌ی پتیوست بوو به‌رامبهر به‌خودا بی‌کهن ته‌نجامیان نه‌دا، به‌لکو رۆژ له‌دوای رۆژو سات له‌دوای سات زیاتر شیت‌گیر ده‌بوونو په‌ریان به‌یاخی بوونو سهر‌پچی کردن‌دا؛ به‌ره‌نگاری هه‌قو راستی بوونه‌وه له‌سهر به‌رویاوه‌ری به‌تالو پوچی خۆیان سوور بوونو به‌ناشکرا نیم سوور بونه‌ی خۆیان راگه‌یاندا. ﴿وَقَالُوا﴾ به‌حه‌زهره‌تی مووسایان گوت: ﴿مَهْمَا تَأْتِنَا بِهِ مِنْ آيَةٍ لِّتَسْحَرَنَا بِهَا فَمَا لِحُكِّنْ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ﴾ چه‌ندی‌ک تو به‌لگه‌و نیشانه‌و نایه‌تمان بۆ بی‌نی! هه‌رچی به‌لگه‌و نیشانه‌ هه‌یه‌ به‌یه‌نی بۆ سه‌لماندن نه‌وه‌ی که تو له‌سهر هه‌قی و بانگه‌وازیه‌که‌ت راسته‌و به‌توئی نیمه‌ تیقناع بکه‌ی له‌نایینی خۆمان لابده‌ینو بی‌ینه‌ سهر نایینی تو؛ نیمه‌ ره‌تی ده‌که‌ینه‌وه‌و قبولمان نیه‌و به‌روات پی‌ ناکه‌ین، به‌هیچ جوړیک به‌روا به‌قسه‌و په‌یامه‌که‌ت ناکه‌ینو شوینت ناکه‌وین!

بۆیه په‌روه‌ردگار له‌تۆله‌ی به‌رده‌وام بوونیان له‌سهر کوفرو سوور بوونیان له‌سهر هه‌لو‌تستی نا‌قولاو تاوانکارییان جوړه‌ها سزای بۆناردن وه‌کوو ده‌فرموی: ﴿فَارْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الطُّوفَانَ﴾ له‌سزای نه‌و تاوانکارییه‌یان‌دا (توفان) مان بۆ ناردن، واته: نه‌وه‌نده‌مان باران بۆ باراندن که کوشتوکالی له‌ناو‌بردن، زه‌ویو زاری تیک دان، گۆگیاو به‌روبو‌میان هه‌موو به‌ئاو که‌وتو رزیو پۆلکا،

﴿وَالْجَرَادَ﴾ کوله‌مان ناردنه‌ سهر، هه‌رچی کشتوکالیان هه‌بوو هه‌موویان خوارد، ته‌نانه‌ت ده‌رگاوه‌ل‌اشی خانه‌وه‌کانیشیان خواردن، ته‌نانه‌ت پۆشاکیشیان خواردن، به‌لام هیچ کامی له‌م کولانه‌ نه‌چونه‌ مالی نه‌ته‌وه‌ی نیسراتیلی‌یه‌که‌نه‌وه‌.

دوایان له‌حه‌زهره‌تی مووسا کرد که داوا بکا نیم به‌لایه‌یان له‌سهر هه‌لگری، نه‌ویش بۆیان له‌خودا پارایه‌وه‌و نه‌و به‌لایه‌یان له‌سهر لاجوو له‌واده‌ی خۆیان په‌شیمان بونه‌وه‌و وتیان نیمه‌ له‌نایینی خۆمان لانه‌ده‌ین!

﴿وَالْقَمَلَ﴾ نه‌مجار په‌روه‌ردگار نه‌سپی‌ی به‌سهر‌دا زال کردن هه‌رچی

مابوه وه له خوارده مه نی و کولله نه یگه ییشتبویه نه وان خوار دیان، نه م ته سپی به
 جوړیک بووه همرچی شینا و هردو کشتو کالیک مابوه وه کولله کان
 نه دیا خوار دبو نه وان روتان دیان هوه وه قه لاچویان کرد، دوباره هانایان بو
 حمزه تی موسا برده وه داویان لی کرد له خودا بیارپرت هوه نه م به لایانه یان
 له سمر لاهری! نه ویش نرای بو کردنو به لایان له کول بووه وه، که چی دوباره
 ژوان بوونه وه واده ی خویان نه برده سمر، نه مجار یه زدان ویستی به به لایه کی
 تر به تاقیان بکاته وه، وه کوو ده فمر موی: ﴿وَالضَّفَادُ﴾ واته: بو قمان
 ناردنه سمر، هه مو ماله کانایان پریون گوزه و دیزه و قاپو مه نجه لایان پریون
 له بو ق. ته نانه ت نه گمر یه کیکیان بیویستایه قسه بکا خیرا بو قیک بازی
 ده دایه ناو ده میه وه ده می ده گرت! که بو ق همراسانیان لی هه لگرتن،
 مه نجه لایان له سمر ناگر ده کولا، ته نوریان له کلی ناگردا بوو بو قه کان خویان
 تی فری ده دانو به هه مو جوړیک تینیان بو هینان نه وانیش هانایان بو
 حمزه تی موسا برده و تیان: نه گمر نه مجار ره حمان پی بکه ی، تیتر
 توبه یه کی راستالانه ده که یو ژوان نایینه وه، نه ویش واده به لینی لی
 وهرگرتنو بو یان له خودا پارایه وه، خودا به لای له سمر لاهردن، که چی سمر له نوی
 په یمانی خویان شکاندو پابه ندی به لینه کانایان نه بوون!! نه مجار یه زدان به خوین
 سزای دان وه کوو ده فمر موی: ﴿وَاللَّهُمَّ﴾ واته: به خوین سزیمان دان، همرچی
 ناوی هه یانبوو بوو به خوین، له جوگهو جو بار ناویان هه لده گرت ده بوو به خوین،
 له همر شوینیک ناویان هه لنجایه یه کسمر ده بوو به خوین! له لای فیرعه ون
 شه کوای حالی خویان کرد نه ویش وتی: نه وه سیحری لی کردن، ته نانه ت
 نه گمر قیبطی یه که نیسرا نیلی یه که له یه که مه نجه ل ناویان هه لنجایه لای
 قیبطی یه که ده بوو به خوین!

هه مو نه م نیشانانه ((آیاتِ مَفَصَّلَاتِ)) نیشانه ی ناشکراو نمایان
 بوون، هه مو خاوه ن عه قلیک ده یزانی که له خودا وه ناراسته کراونو که سی تر
 نه ده سه لاتمی نیه نه وه خودا بو یان ده تیبری بو نه وه ی په ندی لی وهریگرتنو
 توله ی سووریونیه له سمر کوفر! به لگه ی نه وه یه: که حمزه تی موسا
 پیغه مبه ره و همر شه کانی یه که یه که دینه جی و پیویسته به خویان دا بچنه وه و

ملکه‌چی فرمانو نه‌یه‌کانی بن!!

شایانی باسه له‌وه پیش حمزه‌تی موسا یه‌که یه‌که هه‌ره‌شهی به‌هاتنی
 نهم به‌لایانه لی کردبون. به‌لام نه‌وان ﴿فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُّجْرِمِينَ﴾
 به‌رده‌وام بوون له‌سهر کوفرو بی‌دینی خویان، له‌ناستی عیبادت کردن بۆ خودا
 لوت‌به‌رزیان کردو گه‌لو نه‌ته‌وه‌یه‌کی تاوانبار بوون به‌رام‌به‌ر خویان خه‌ل‌کانی
 تریش، سورر بوون له‌سهر تاوان کردنو مله‌پوری.

هانا بردنیان بۆ موسا بۆلا بردنی به‌لاو په‌یمان شکینیان و

خنکاندنی فیرعه‌ون و قه‌ومه‌که‌ی

وَلَمَّا وَقَعَ عَلَيْهِمُ الرِّجْزُ قَالُوا يَمْوَسَىٰ اٰدُعْ لَنَا رَبَّكَ بِمَا عٰهَدَ عِنْدَكَ لَئِنْ
 كَشَفْتَ عَنَّا الرِّجْزَ لَنُؤْمِنَنَّ لَكَ وَلَنُرْسِلَنَّ مَعَكَ بَنِي إِسْرٰٓءِیْلَ ﴿١٣٤﴾ فَلَمَّا
 كَشَفْنَا عَنْهُمْ الرِّجْزَ اِلٰى اٰجَلٍ هُمْ بَدَّلُوْهُ اِذَا هُمْ يَنْكُثُوْنَ ﴿١٣٥﴾ فَانْتَقَمْنَا
 مِنْهُمْ فَاَغْرَقْنٰهُمْ فِی الْیَمِّ بِاَنَّهُمْ كَذَّبُوْا بِاٰیٰتِنَا وَكَانُوْا عَنْهَا غٰفِلِیْنَ

﴿١٣٦﴾

له‌م نایه‌تانه‌ش‌دا په‌روهر د‌گار به‌شیکی ترمان له‌چیرۆکی حمزه‌تی موسا
 له‌گه‌ل فیرعه‌ون‌دا بۆ ده‌گیریتسه‌وه، نهم به‌شهی چیرۆکه‌که نه‌وه باس د‌کا:
 کاتی‌ک نه‌و به‌لاو مو‌صبیه‌تانه‌ی له‌وه‌پیش ناما‌ژه‌مان بۆ کردن یه‌ک له‌دوای
 یه‌ک‌و له‌کاتی جیا جیادا ن‌یردرانه خوارئ بۆ سهر فیرعه‌ون و قه‌ومه‌که‌ی،
 ژبیانیان لی‌تی‌ک چوو هه‌راسانیان لی هه‌ل‌گیراو ته‌نگیان پی هه‌ل‌چنرا. داویان
 له‌حه‌زه‌تی موسا کر. له‌خودا بی‌پار‌یتسه‌وه نه‌و سزایه‌یان له‌سهر لا‌به‌ری،
 په‌یمانیان دایه که نه‌گهر سزایان له‌سهر هه‌ل‌گیری ب‌پروا به‌په‌یامه‌که‌ی ده‌که‌ن،
 که حمزه‌تی موسا دو‌عای بۆ ده‌کردنو به‌لا‌که‌یان له‌سهر لاده‌چوو هه‌موو
 جار‌یک په‌یمان‌ه‌کانی خویان هه‌ل‌ده‌وه‌ش‌ان‌ده‌وه، تا له‌ناکام‌دا خودا له‌ده‌ریادا
 خنک‌اندنی و له‌ناوی بردن. وه‌کوو ده‌فهرموئ: ﴿وَلَمَّا وَقَعَ عَلَيْهِمُ الرِّجْزُ قَالُوا

يَا مُوسَى اِذْ غَلَا رَبُّكَ بِمَا عٰهَدَ عِنْدَكَ ﴿۱﴾ که سزای به تیشو ناره حه تیان هاته
 سمر. نمو جوړه عه زابانه ی که له نایه ته کانی پیشوودا ناماژ هیان بۆ کرا یه ک
 به دوا ی یه کدا هاتنه سمریان، نیتر ژیان یان لی ده شیواو ترسیان لی ده نیشستو
 به ته واهه تی تینیان بۆ ده هاتو هه موو جاری هانایان بۆ حه زره تی موسا
 ده بردو ده یانگوت: نهی موسا بۆ مان له خودا بیار پیره وه، به هوی نمو واده
 به لئانه ی پی ی داو، به هوی نمو هر که ی خستویه تیه سمر شانت که
 پیغه مبرایه تی و رابرایه تییه، له بر نمو ریزو پله و پایه ی پی ی داوی، له بر
 نه وه تو خوشه ویستی لای خودا، بۆ مان بیار پیره وه که نهم تهنگو چه له مو
 به لاو ناخوشیانه مان له سمر لابه ری. سویندیان بۆ خوارد وتیان: ﴿لَنْ كُشِفَتْ
 عَنْ الرَّجْزِ لَوْ مَنَّ لَكَ﴾ ته گهر نهم سزاو ناره حه تیه مان له سمر لابه ری، برپا
 به پیه یامه که ت ده که یین، نیمانت پی ده هینینو شوین ریبازی توده که وین.
 ﴿وَلَوْ سَلَفْنَا مَعَكَ بَنِي إِسْرَٰئِيلَ﴾ ویرای نه وه ش نه ته وه ی نیسرائیلت له گه لدا
 ده تیر یین بۆ خاکی فله ستین که به قسه ی حوتان زیدی حوتانه و نیشتمانی واده
 پی دراوتانه! بۆ حوت له وه پیش داوی نه وه ت لی کرد بووین، نیمه ریگه یان
 ده ده یین بگهرینه وه بۆ زه وی واده پی دراویان باله وی به تاره زوی خویان خودا
 به رستی بکن!

که چی ویرای نمو هه موو واده به لئانه ی که به موسایان ده دان ﴿فَلَمَّا
 كَشَفْنَا عَنْهُمْ الرِّجْزَ إِلَىٰ اٰجَلٍ هُمْ بِالْعَوۡهِ اِذَا هُمۡ يَنْكُثُوۡنَ﴾ هه موو جاری که
 عه زابمان له سمر هه لده گرتن بۆ ماوه یه کتو (تاکاتی هاتنی ته جه لی که که پی ی
 ده گن که خنکاندنیانه) ده که وتنه وه حالی پیشوویان، نمو ناکه س به چانه واده
 به لئنی خویان هه لده وه شانده وه، ژسوان ده بوونه وه.. واته: نیمه عه زابمان
 له سمر لاهردن تاماوه یه کی دیاریکراو، که ماوه که ته واهه سوو کاتی دیاریکراو
 هات؛ عه زابمان له سمر هه لگرتن به لکو به خنکاندن به هیلاکمان بردن!

ماموستا سه یید ده فهرمو ی: لیره دا قورنان عه زابه کانی وا راده نوینی که
 به یه کجاری هاتبنو ژسوان بوونه وه کانیشیان یه کجار روی دابی، چونکه
 تاقیکردنه وه کان هه موویان یه که بوون، ناکامه کانیشیان یه که بوون! نه مه ش

جۆزیکه لهرانواندنی قورئانی پیروژ بۆ چیرۆکه‌کان، سهره‌تاکانیان کۆده‌کاتهوه چونکه لیکن ده‌چن کۆتایی و ئاکامه‌کانیشیان کۆده‌کاتهوه چونکه لیکن ده‌چن! چونکه دلی داخراو کویره‌وه بوو تاقیکردنه‌وه جۆراو جۆره‌کان به‌یه‌ک جۆر ده‌زانی و هیچ که‌لکی لی وهرناگری و پهن‌نامیز نابێ!

ماوه‌ته‌وه بزانیین نهم نیشانه‌وه عه‌زابو سزا جۆراو جۆرانه چۆن بونو چۆن توشی فیرعه‌ونو قومه‌که‌ی بوون! جگه له‌ده‌قه‌که‌ی قورئان، هیچ سهرچاوه‌یه‌کی ترمان به‌ده‌سته‌وه نیه، بۆیه ئیمه لهم جۆره باسانه‌دا جگه له‌ده‌قه‌کانی قورئانو فهرمووده‌کانی پیغه‌مبهر ﷺ پشت به‌هیچ سهرچاوه‌یه‌کی تر نابه‌ستین، بۆ نه‌وه‌ی خۆمان له چیرۆکو قسه‌و یاسی بی بناغه‌ی جوله‌که بیاریزین، قسه‌و ریوایه‌تی پرپیوچ و نه‌خینه‌ ئیو ته‌فسیری قورئانه‌وه، که به‌داخه‌وه زۆر له‌و چیرۆکه ئیسرائیلیانه‌و قسه‌و باسه بی بناغانه خزانته‌ ئیو ته‌فسیر «کۆنه‌کانی قورئانه‌وه و ته‌فسیریک نیه لهم خرافاته خالی بی، ته‌نانه‌ت ته‌فسیری پیروزی طه‌هری له‌گه‌ل نه‌و به‌نرخ‌یه‌ی و ته‌فسیری ئیبنو که‌ثیر له‌گه‌ل نه‌و پله به‌رزیه‌ی که هه‌یه‌تی لهم دیارده زیان به‌خشیه رزگاریان نه‌بووه!! بیگومان ریویاتو سهرگوروشته‌ی جوئی جوئی لهم باره‌وه» له‌ئیبنو عه‌باسه‌وه له‌سه‌عیدی کوپی جوبه‌یره‌وه له‌قه‌تاده‌وه «له‌ئیبنو ئیسه‌حاقه‌وه گیردراونه‌وه ئیبنو جهریری طه‌هری له ته‌فسیره‌که‌ی داو تاریخه‌که‌ی دا گیراونه‌وه، نه‌مه‌ی دوا‌ی یه‌کیکه له‌و ریوایه‌تانه! (ئیبنو حه‌مید بۆی گیراینه‌وه، وتی: یه‌عقوبی قومسی بۆی باس کردین، نه‌وه‌یش له‌جده‌عفری کوپی موغه‌یره‌وه له‌سه‌عیدی کوپی جوبه‌یره‌وه، وتی: کاتی حه‌ززه‌تی موسا هاته سهر فیرعه‌ون وتی: نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیل مه‌ره‌خه‌س بکه باله‌گه‌لم دا‌یین بۆ فه‌له‌ستین، فیرعه‌ون نه‌یکرد، خودا تۆفانی بۆ ناردن؛ بارائیکه به‌لیزمه‌و درێڤخایه‌نیان به‌سهردا باری، ترسان که نه‌و بارانه عه‌زاب بی» به‌حه‌ززه‌تی موسایان گوت: بۆمان له‌خودا بیاریه‌وه» با نهم بارانه‌مان له‌سهر لایه‌ری تیمانت پی‌ده‌هینین و به‌نو ئیسرائیلی یه‌کانت له‌گه‌ل دئیرینه‌وه» بۆ فه‌له‌ستین حه‌ززه‌تی موسا بۆیان له‌خودا پارایه‌وه» بارانه‌که وه‌ستایه‌وه که‌چی ژوان بوونه‌وه تیمانیان نه‌هینا و جوله‌که‌کانیشیان مه‌ره‌خه‌س نه‌کردن، له‌و ساله‌دا

کشتوکالیان هاتی بوو! همرگیز لهوه پيش کشتوکالو زه راعه تی وایان بهخۆوه نه دیبوو، ئەمە ئەو زەرعاتو بهروبومهیه که ئاواته خوازی بووین! پهروهردگار سنو کولله ی ناردنه سهری، کشتوکالەکه یانی خوارد، که دیتیان وا کولله ده می ژه نیوته کشتوکالیان، زانیان که هیچ شتیکیان بۆ پاشه کهوت ناکری وتیان: ئەمی موسا! بۆمان له خودا بیارپیره وه ئەم سنو کولله یه مان لی دوور بختاهو. ئیمانت پی ده ئینین نه ته وهی ئیسرا ئیلیشت له گه ل ده ئیرینه وه، نه ویش له خودا پاراپیه وه سنو کولله ی لی دوور خستنه وه، که چی پاشان له واده و به ئینی خۆیان ژوان بوونه وه؛ ئیمانیان پی نه هیئاو جوله که کانیان مهره خهس نه کردن. کشتوکالیان دروینه کردو وه به ره مه میان هیئاو له مال دا په زمه نده یان کردو هه لیا نگر تو وتیان: سه رکه وتنمان به ده ست هیئا! نه مجار خودا نه سپی بۆ ناردن دانه و ئله که یان له عه مبارو که ندودا نه سپی لی دا، پیای وایان هه بوو (۱۰) قسناغ گه نمی ده برد بۆ ناش بیهار پی سی گۆیلکی نارد نه ده هیئا یه وه! وتیان: ئەمی موسا! بۆمان له خودا بیارپیره وه با ئەم سزایه مان له سه ر هه ل بگری ئیمانت پی ده هیئینو جوله که کانیش له گه ل ده ئیرینه وه بۆ فله ستین، هه زره تی موسا دوعای بۆ کردنو سزاکه یان له سه ر لاچوو که چی له واده و به ئینی خۆیان پاشگه ز بوونه وه جوله که کانیان له گه ل نه نار د نه وه بۆ خاکی واده پیدراویان!! نه مجار پهروهردگار بۆقی بۆ ناردن، وه کوو ریوایه ت کراوه ده لێن: کاتی که هه زره تی موسا لای فیرعه ون دایشتبوو گۆی له ده نگی بۆقی که بوو، به فیرعه ونی گوت: ئاخۆ خۆتو گه له که ت له م ده عبایه چیتان تووش دی؟ فیرعه ون گوتی: جا ده بی پۆلی ئەم گیانداره بی هیزه چی بی؟! ئەو رۆژه هیشتا ئیواره دانه هات بۆق هه راسانی کردن ته نانه ت پیاو هه بوو داد نه یشت تا بینه قاقای بۆق دایان پۆشی بوو، پیاو هه بوو ده می ده کرده وه قسه بکات خیرا بۆقی که خۆی فریده دایه ناو ده میه وه!! تینیان بۆ هاتو داوایان له هه زره تی موسا کرد بۆیان له خودا بیارپیره وه، ئەم بۆقانه یان له کۆل بکاته وه. ئیتر ئیمانی پی ده هیئینو جوله که کانیشی بۆ مهره خهس ده که ین برۆنه وه بۆ فله ستین. پهروهردگار ئەو سزایه شی له سه ر هه لگر تن که چی ئیمانیان نه هیئاو له به ئینی خۆیان په شیما ن بوونه وه. نه مجار

په‌روەردگار سزای خوینینی بۆ سەر ناردن، به‌جۆریک له‌هەر سەرچاوه‌و بیرو
 جۆگاو رویاریک ناویان بخواردایه‌وه یان بیان کردایه ده‌فرو گۆزه‌و دیزه‌و
 مهرکانه‌ی خۆیانه‌وه یه‌کسەر ناوه‌که ده‌بووه خۆنیککی گه‌شا هاواریان بۆ
 فیرعه‌ون برد، وتیان: ئهم دیارده‌ی خۆنه‌ ته‌نگی پێ هه‌لچنیوین، ئاومان
 ده‌ست ناکه‌وی بۆ خواردنه‌وه، فیرعه‌ون وتی: دلنایام سیحری لی کردون! وتیان:
 سیحری چی؟! له‌کوی سیحری لی کردوین. ئیمه له‌هیچ شوینیک ئاومان
 ده‌ست ناکه‌وی جگه له‌خۆنی گه‌شا! نه‌مجار وتیان: نه‌ی موسا! دوامان بۆ
 بکه ئهم سزایمان له‌ سەر لایه‌ری و ئهم دیارده‌ی خۆنه‌مان له‌سەر نه‌میێ!
 ئیتر ئیمه ئیمان پێ ده‌هینین و نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیلیشت له‌گه‌ل داده‌نێینه‌وه،
 حه‌زه‌تی موسا دوعای کردو سزاکه‌یان له‌سەر لاچوو که‌چی ژوان بونه‌وه‌و
 ئیمانیا پێ نه‌هیناو جوله‌که‌کانیشیان بۆ مه‌ره‌خه‌س نه‌کردن! ^۱ نه‌مجار
 به‌گۆیه‌ی سونه‌تی خودا له‌تاقیکردنه‌وه‌و گیرۆده‌ کردنی به‌درۆخه‌ره‌وه‌کان
 به‌خۆشی و ناخۆشی، پاش ته‌وه‌ی که‌هاتنی جۆره‌ها سزایه‌ بۆ سه‌ریانو رزگار
 بوونیا له‌و سزایانه‌و ته‌نبی نه‌بوونیه‌وه، ناکامی سه‌رنج راکیشیان دیو
 کاره‌سات ده‌قه‌ومی، پاش ته‌وه‌ی په‌روه‌ردگار ترساندن، مۆله‌تی دانو سودیان
 لی نه‌بینی و فرسه‌تیا له‌کیس‌چوو گه‌یشتنه ته‌جه‌لی خۆیان که ده‌بوايه پێی
 بگه‌ن! کاتی له‌ناویردنیا هات ﴿فَأَتَقَمْنَا مِنْهُمْ﴾ تۆله‌مان لی ستاندن، به‌و
 جۆره که ﴿فَاَعْرِفْنَاهُمْ فِي آيَتٍ﴾ له‌ده‌ریادا خنکاندمان و ناسه‌وارمان بپینه‌وه
 ﴿بِأَنَّهُمْ كَذَبُوا بِآيَاتِنَا﴾ چونکه نه‌وان نایاتی جۆراو جۆری ئیمه‌یان
 به‌درۆخستنه‌وه، به‌هیچ شتی که‌پر وایان نه‌ده‌کردو بیران له‌نیشانه‌کانی
 خودایه‌تی ئیمه نه‌ده‌کرده‌وه، رویان لی وه‌رگیرانو هیچ گرنگیا پێ نه‌داون
 ﴿وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ﴾ وه‌کوو که‌سی که‌ابوو که‌غافل بی! واته: نه‌وان
 له‌کاتی هاتنی هه‌موو نایه‌تی که‌دا، له‌و ماوه‌دا که عه‌زابه‌که‌یان له‌سەر بوو،
 ئیمانی خۆیان ده‌رده‌خست، واده‌ی ئیمان هینانیا ده‌دا، که عه‌زابه‌که‌یان
 له‌سەر نه‌ده‌ما ژوان هه‌بوونه‌وه! تاماوه‌ی دیاریکراو ته‌واو بوو ته‌جه‌لیان هات،

^۱ في ظلال القرآن ج ۳/ ۶۱۸-۶۱۹ به‌ده‌ستکاریه‌وه.

نیتر تۆله مان لی ستاندزو له ناومان بردن، چونکه نهوان هه موو نایه ته کانیان به درۆ خستنه وه بێ ناگا بوون له وهی که به درۆ خستنه وه که یان ده بیته هۆکاری سزای دونیاو قیامت بۆیانو خهساره تمهندی دونیاو قیامت ده بن. چونکه نهو موعجیزه و نایه تانه بهراو بۆ چوونی زوریه یان شتی که بوون له جۆری سیحرو ده سترکرد. بۆ خوشیان له بواری سیحرو سیحریازیدا گه یشتبونه پلهو پایه یه کی بهرز، بۆیه له گه ل هاتنی هه ر نایه تی که دا هه ول یان ده دا که ساحیره کانیان زانا کانیان به رهه لستی بکه نهو دژی بوه ستین و وینه ی به خه نه روو، شتی وا بکه ن، که بۆشیان نه ده کرا ده یانگوت : خه تای مووسایه و نهو له سحر یازی دا به سهر ساحیره کان دا زاله، پێیان وابو که هه زه ته ی مووسا هه موو شت که بۆ خودا ده گه ر پێنیه وه و پال نهوی ده دا، وه کوو نهو پال دانه ی نهوانه که له رێگه ی لاسای کردنه وه و هه شته کانیان پال خودا درۆ زنه کان ده دا، له کاتی که دا هۆکه ماو پیاوه عاقله کانیان بر وایان بهو خودا درۆ زانه یان نه بوو، به لām بۆ ژێر ده سته کردنی ره شه خه لکه که پارێزگاریان لهو نایه نه پووجه ی خۆیان ده کرد.

به لām هه ندیک یان به لگه و موعجیزه کانی هه زه ته ی مووسایان له دل دا چه سپابوو، برێکیان لهوانه که گه ور. ساحیرکان بوون به ناشکرانیان به په یامی مووسا هیناو سوژده ی به ندایه تی یان بۆ خودا برد، هه شیان بوو به دزییه وه له دلی خۆیان دا موسولمان بوو بوون

وه کوو نهو که سانه که له ناو داروده سته ی فیرعه ون دا په نجه ی ناره زامه ندییان هه لپری دژی تیروژ کردنی هه زه ته ی مووسا. هه شیان بوو به نه نه سته له بهر لوتبه رزی و ینکاری په یامی مووسایان کرد وه کوو فیرعه ونو گه وره لپه رسراوانی ده رباری فیرعه ونو وه زیه کانی.

جاوه کو چۆن داروده سته ی فیرعه ونو کار به ده سته کانی یارمه تیده ر بوون بۆ ره شه خه لکه که له سهر بلاو بوونه وه ی بیرو با وه ری پووچ و په ره پیدانی له ناویان دا، هه سه لاتداره کانی جیهانی نیسلا می و حکومه ته کانی به ناو موسولمان هاوکاری ره شه خه لکه که ده که ن بۆ هه ر شتی که له نایین دا په یدای بکه ن. با له نایینیش دا نه بی، بۆ نمونه حکومه ته نیسلا میه کان ما ل و سامانیکی زۆر خه رج ده که ن بۆ نا هه نگه بیده ته ناسایی به کان که سالانه

نه‌نجام ده‌درتن و به‌ناه‌نگی نی‌سلامی حلیب ده‌کرین وه‌کوو ناه‌نگی مه‌لورو دنامه که هر له ماموستا ناینی به‌کانه وه تاره‌شه‌خه‌لکه که تیگرابه‌شداری تیداده‌کهن له‌کاتیکدا نه‌م جوړه ناه‌نگانه چهند تاوانی گه‌وره‌یان تیداده‌کری به‌ناشکرا نایینی نی‌سلام دژی نه‌و تاوانانه‌یه‌وه‌که‌سی به‌لایه‌و تاوان نه‌بن به‌کوپای زانایانی نی‌سلام له‌تایین ده‌رده‌چی و ده‌چیته ریزی کافرو هه‌لگه‌راوه له‌تایین! زوریه‌ی جه‌ماوه‌ر بی‌تاگان له‌زبانی نه‌م جوړه بیدعه‌تانه که‌کراون به‌شه‌عائیری نی‌سلام ناه‌نگیان به‌بونه‌وه ده‌گپ‌دری و سه‌فهری دورو دریزیان بو ده‌کری و مالو سامانی زورو زه‌بنده‌یان تیدا خرج ده‌کری، جاری واده‌بی گه‌وره‌ترین شه‌عائیری نی‌سلام که‌نوژده به‌بونه‌ی گپ‌رانی نه‌و جوړه ناه‌نگانه‌وه پاشگوئی ده‌خری، خویندنو قیرکردنی زانیاری پیوست له‌مزگه‌وتو خویندنگان‌دا راده‌گیری!

من خوم کاتی قوتابی کولیزی (نیمام نه‌عظمه) بوم له‌به‌غدا سالانی (۱۹۷۲ی ز) و له‌وه پاشیش له‌ناه‌نگی مه‌لورودا له‌نه‌عظمه‌میه دیارده‌ی ناپه‌سندی وام بینیه که له‌و ناه‌نگه‌دا نه‌نجام ده‌دران پیاو شرمی به‌خودا ده‌هاته‌وه، لیم روون بوو که ده‌ستی کوفرو نه‌زانی نه‌و ناه‌نگه هه‌لده‌سورپنی. ته‌نانه‌ت تا تیستاشو له‌وه پیشیش هه‌موو سالی نه‌م ناه‌نگه به‌و شیوه ناشمرعییه نه‌نجام ده‌دری، هر له‌گوره‌پانی عه‌تسه‌روه تا مزگه‌وتی (اعظمیه) نه‌و هه‌موو کوروکچه به‌تیکه‌لایو بی‌په‌رده پاله‌په‌ستوو ترانجاندنو خولیک خشانندیانه، هر له‌نوژی عه‌سره‌وه تانیو شه‌ویکی دره‌نگ هه‌روبه‌ری مزگه‌وتی (اعظمیه) به‌و هه‌شاماته زوره‌وه له‌کوپری گه‌نچو نافرته‌ی سفور ناپوره ده‌دری و غزه‌بیارینه!

په‌نگه له‌ولاتانی وه‌کوو مه‌غریبو میسر نه‌م دیارده‌یه زور له‌هی (اعظمیه) تیپه‌راندبی! بویه ماموستای خوالیخوشبوو، ماموستا محمد غزالی کتیبیکی نویسه‌و ناوی ناوه ((ثَلَاثَةُ لَيْسَ مِنَ الْإِسْلَامِ)) سی شت له‌تایینی نی‌سلام دا نین یه‌کیک له‌و سی شتانه‌ی که نایینی نی‌سلام لییان

بو زیده زانیاری له‌م باره‌وه سه‌یری (تفسیر المنار ج ۹۶/۹) بکه.

به‌ریسه له‌نایین‌دا نین به‌ناهنگی مه‌لوردی له‌قه‌لم داوه و زۆر به‌توندی دژی ته‌نجامدانی تاهه‌نگی مه‌لوردی به‌و شیوه ناشه‌رعیه دواوه. که‌سیک مه‌به‌ستی بی باسه‌یری کتییی ناویراو بکا.

نه‌ته‌وهی ئیسرائیل دواي فیرعه‌ونه‌کان و عه‌مالیقه‌کان خاکی

میسرو شام به‌میرات ده‌گری

وَأَوْرَثْنَا الْقَوْمَ الَّذِينَ كَانُوا يُسْتَضْعَفُونَ مَشْرِقَ الْأَرْضِ وَمَغْرِبَهَا الَّتِي بَرَكْنَا فِيهَا وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ الْحُسْنَىٰ عَلَىٰ بَنِي إِسْرَءِيلَ بِمَا صَبَرُوا وَدَمَّرْنَا مَا كَانَ يَصْنَعُ فِرْعَوْنُ وَقَوْمُهُ وَمَا كَانُوا يَعْرِشُونَ ﴿١٣٧﴾

ئه‌مه به‌شیکی تره یان بلێین به‌شی ده‌یه‌مه له‌چیرۆکی هه‌زهره‌تی موسا له‌گه‌ل فیرعه‌ون‌دا.

لێره‌دا سییاقی قورنان لاپه‌ره‌یه‌کی تر ده‌خاته سه‌ر شاشه‌و نمایشی ده‌کا، نه‌ویش لاپه‌ره‌ی جیگیر کردنی هه‌ژارو بی نه‌وایه‌کانه له‌سه‌ر زه‌وی.

جا هه‌رچه‌نده نه‌ته‌وهی ئیسرائیل له‌و رۆژگارو سه‌رو به‌ندانده‌دا که بپیک له‌خۆشی‌دا بوونو هیشتا به‌ته‌واوی له‌خودا یاخی نه‌بووونو ژێر ده‌سته‌و په‌رته‌وازه نه‌بووون، نه‌وان دانیشه‌توی ولاتی میسر نه‌بوونو له‌خاکو نیشتمانی فیرعه‌ونو داروده‌سته‌که‌ی‌دا نیشته‌جی نه‌بوون، به‌لکو نه‌وان له‌ولاتی شام‌دا نیشته‌جی بوون! دواي ده‌یان سال له‌روداوی خنکانه‌نی فیرعه‌ونو له‌ناوچوونی، نه‌مجار خاکی میسریان به‌میرات ده‌ست که‌وتوه.. دواي وه‌فاتی هه‌زهره‌تی موسا دواي ری لی‌تی‌که‌چوونو سه‌ر لی شیوانیان له‌ده‌شته‌کاکی به‌کاکی‌یه‌که‌دا بۆ ماوه‌ی چل سال، نه‌مجار بوونه جیگیرو میراتگری فیرعه‌ونو له‌ولاتی میسر و شام‌دا نیشته‌جی بوون! به‌لام لێره‌دا سییاقی قورنانه‌که رۆژگارو روداوه‌کانی ه‌پ‌چ‌یته‌وه‌و لولیان ده‌داو خێرا لاپه‌ره‌ی میراتگرتو جیگیر بوونیان نمایش ده‌کا بۆ نه‌وه‌ی لاپه‌ره‌ی دیمه‌نه‌ لیک جیاکان (فه‌وتانی فیرعه‌ونو جینشین بوونی نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیل له‌و شوێنو

جیگایانه) پیکوه بگونجینی و ده فرموی: ﴿وَأَوْزَنَّا الْقَوْمَ الَّذِينَ كَانُوا
يُسْتَضْعَفُونَ مَشَارِقَ الْأَرْضِ وَمَغَارِبَهَا الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا﴾ به میرات خاکی
پریتو بره که تو پیروزمان دا به نه ته وهی بی ده سلاتو چوساوه و
ژرده سته ییسرائیل. نهو نه ته وهی بهی که فیرعه ون ده یچوساندنوه.
کور هکانی ده کوشتن، نهی ده هیشت تیره کانیا ن دوا ی له دایکبون بژین،
می به کانیشیانی ده هیشتوه، کاره کیری خرمه ت چیه تی پی ده کردن،
سهرانو مهراندی لی ده ستاندن، نهو پیاوانه که به زیندوی ده هیشتنوه
خرمه تکاری پی ده کردن!

خاکی پیروزی میسرو شامان دا به نهو نه ته وه ژرده سته زه بونوه
کرده مانن به جینشینی فیرعه ونی مله ورو داروده سته یی سترمکاری.
خوره لاتی نهو خا که پیروزه که له سنوری شاموه ده ست پی ده کا تا
خورناوای که سنوری میسره هه موومان خسته ژر ده سلاتی نهوانه وه، نهو
خاکی که به پیروزمان داناوه، خاکی پریتو بره که تو به وروبوو میوه جاته،
خواه نی سهرچاوه و کانیاو و جوگو و جوبارو روباره، ولاتیکی دلگیرو ههوا سازو
پر باخو دارستانه، نهوه ش بق به جیهیانی واده و به لینی خومان که له وه پیش
دابوومان به نه ته وه ییسرائیل!

واده و به لینه کش نهویه که ده فرموی: ﴿وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى
الَّذِينَ اسْتَضَعُّوا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أُمَّةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ،
وَنُمَكِّنَ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ، وَنُرِيَ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا مِنْهُمْ مَا
كَانُوا يُحْذِرُونَ﴾ القصص ۵-۶.

۱- شیخ حه سنی به سروی قه تاده: لمرافه کردنی ﴿مَشَارِقَ الْأَرْضِ
وَمَغَارِبَهَا الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا﴾ فرمویانه مده ست بهو خا که خاکی ولاتی
شامه.

۲- زهیدی کوری نه سلم ده فرموی: مده ست گونده کانی شامه.
عده وولاتی کوری شه وده ب ده لی: مده ست خاکی فله ستینه.

۳- که عده ولاته حبار ده لی: به ورو دگار پیروزی و به ره که تی خستوته

ولآتی شاموه له فوراتهوه تا ((عریش)) .

نه‌وی که پالپشتی نه‌و ریوایه تانه ده‌کا فدرموده‌ی پهره‌ردگاره: که
له‌چیرۆکی حه‌زهره‌تی نیبراهیم‌دا ده‌فهرموئ: ﴿وَنُحِيتَاهُ وَلَوْ طَا إِلَى الْأَرْضِ
الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا لِلْعَالَمِينَ﴾ .

یان له‌چیرۆکی حه‌زهره‌تی سوله‌یمان‌دا ده‌فهرموئ: ﴿وَلِسُلَيْمَانَ الرِّيحَ
تَجْرِي بِأَمْرِهِ إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا﴾ یان له‌باسی شه‌وره‌وی
پیغه‌مبه‌ردا ده‌فهرموئ: ﴿سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ
الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ﴾ .

۴- نیمامی له‌بشی کورپی سه‌عد ده‌فهرموئ: مبه‌ست به (الأرض)
له‌نایه‌ته‌که‌دا خاکی میسره، نه‌و خاکی که نه‌ته‌وه‌ی نیسرائیلی تیدا بوون.

۵- برئ رافه‌که‌رانی تر ده‌فهرمون: مبه‌ست به (الأرض) خاکی میسر و
فه‌له‌ستینه.

۶- برئکی تر پییان وایه: مبه‌ست به (الأرض) جینسی زه‌ویه،
چونکه حه‌زهره‌تی داود و حه‌زهره‌تی سوله‌یمان که له‌ته‌وه‌ی نیسرائیلن
فهرمان‌ه‌وایی هه‌موو زه‌ویان کردوه!!

﴿وَمَتَّ كَلِمَةً رَبِّكَ الْحُسْنَىٰ عَلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ بِمَا صَبَرُوا﴾ واته:
جئ به‌جئ کراو ره‌هابوو که‌لیمه‌ی خودای تۆ به‌ناکام گه‌یشت. مبه‌ست
به (که‌لیمه) لێره‌دا واده‌و به‌لێنی پهره‌ردگاره بۆ نه‌ته‌وه‌ی نیسرائیل به‌وه که
دوژمنیان بۆ له‌ناو به‌ریو خۆیان ببه‌ جیگرو میراتگری دوژمنه‌کانیان له‌سهر
زه‌وی، نه‌و واده‌و به‌لێنه‌ی که قورئان ناماژه‌ی پی ده‌کاو له‌سهر زویانی
حه‌زهره‌تی موسا ده‌فهرموئ: ﴿عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَنْ يُهْلِكَ عَذُوْكُمْ
وَيَسْتَخْلِفَكُمْ فِي الْأَرْضِ﴾ الاعراف/۱۲۹، هه‌روه‌ها نه‌م واده‌یه‌ی که نایه‌تی
﴿وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضِعِفُوا فِي الْأَرْضِ﴾ القصص/۵.

به‌لئ: ﴿وَمَتَّ كَلِمَةً رَبِّكَ الْحُسْنَىٰ عَلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ بِمَا صَبَرُوا﴾
فهرمانی پهره‌ردگاری تۆ جئ به‌جئ بوو، واده‌و به‌لێنی خودای تۆ به‌باشی و
ته‌واوی هاته جئ به‌سهر نه‌ته‌وه‌ی نیسرائیل‌دا، به‌مرادی گه‌یاندن و رزگاری

کردن، چونکه له‌به‌رامبەر سته‌مکاری فیرعه‌ون‌دا خۆیان گرتو به‌صه‌برو نارام بون، زۆریان نه‌زیه‌تو چه‌رمه‌سه‌ری له‌ده‌ستی فیرعه‌ونو داروده‌سته‌که‌ی بیینی! به‌لام نه‌وان خۆیان راگرتو گوئی بیسی چه‌زه‌تی موسا بوون: که‌فه‌رمانی پی‌کردن: داوای کۆمه‌کی له‌خودا بکه‌نو خۆگر بن ﴿قَالَ مُوسَى: اِسْتَعِينُوا بِاللّٰهِ وَاصْبِرُوا﴾ الاعراف/۱۲۸، به‌لای صه‌برو نارام گرتن له‌به‌رامبەر به‌لاو ته‌نگانه‌دا کلیلێ پزگاری‌بونه! که‌سێک له‌به‌رامبەر به‌لاو موصیبه‌ت‌دا دادو فیغان‌بکاو هاواری لی‌هه‌لستی، په‌روه‌ردگار کۆمه‌کی پی‌ناکاو به‌به‌لاک‌ه‌ی هه‌سپیری.

که‌سێکیش له‌به‌رامبەر به‌لاو موصیبه‌ت‌دا به‌صه‌برو نارام بی، په‌روه‌ردگار پزگاری‌بونی بۆ ده‌سته‌به‌ر ده‌کاو سه‌رنه‌نجام به‌مراز ده‌گا. ﴿وَدَمَرْنَا مَا كَانَ يَصْنَعُ فِرْعَوْنُ وَقَوْمُهُ وَمَا كَانُوا يَعْرِشُونَ﴾ نه‌وه‌ی فیرعه‌ون و داروده‌سته‌که‌ی بنیاتیان نابوو روخاندمان تیکماندا هه‌رچی باله‌خانه‌و خانوو به‌ره‌ی دروستیان کردبوو، هه‌رچی باغو داری به‌رداری په‌روه‌رده‌یان کردبوو، هه‌رچی که‌پرو ساباتی دروستیان کردبوو بۆ داره‌به‌رداره‌کانیان، بۆ باغه‌کانیان داره‌کان لقو پۆسی خۆیان به‌سه‌ر نه‌و که‌پرانده‌دا په‌خش ده‌که‌ن. هه‌مومان تیک روخاندن! هه‌روه‌ها هه‌رچی فرتو فی‌ل‌و سی‌حری‌ازیه‌کی به‌کاریان هینا هه‌مومان پوچه‌ل کردنه‌وه‌و له‌ناومان بردن! هۆکاری نه‌م پوختنه‌و تیک‌دانه‌ چه‌ند شتیکن:

۱- نه‌و نایه‌تو نیشانانه‌ی که‌په‌روه‌ردگار بۆ پالێشتی کردنی چه‌زه‌تی موسا نیشانی فیرعه‌ونو قه‌ومه‌که‌ی دان‌وه‌کوو تۆفانو کولله‌و خۆینو گرانی‌و نه‌سپیی و نه‌م جو‌ره‌شتانه‌.

۲- رزگارکردنی نه‌ته‌وه‌ی نیسرائیل له‌چنگی فیرعه‌ون، مه‌ه‌روو‌میبوونی فیرعه‌ونو داروده‌سته‌که‌ی له‌به‌کاره‌ینانو چه‌وساندنه‌وه‌ی نه‌ته‌وه‌ی نیسرائیل و سوود نه‌بینیان له‌کارو کرده‌ویه‌یان.

۳- له‌ناو‌بردنی فیرعه‌ونو داروده‌سته‌که‌ی مه‌ه‌روو‌میبوونی گه‌لو ولات له‌به‌روبوومی تیشو کاره‌که‌یان له‌بواری ئاوه‌دانبوونه‌وه‌ی ولات‌دا.

خۆینه‌ری هه‌ی! سه‌یری‌که‌ قورئانی پی‌روژ چون‌په‌رده‌به‌سه‌ر دیمه‌نه‌کان‌دا

«دهاتهوه، له‌لایه‌ک پهرده‌ی دیمه‌نی له‌ناوچونی فیرعه‌ونو داروده‌سته‌که‌ی پوخانی خانوبیره‌و قه‌صرو باله‌خانه‌و، ویرانبونی باغو پمبانی که‌پرو ساباتی نیو باغه‌کان که‌ بۆ داره‌بهرداره‌کان دروست‌کرا‌بون؛ ده‌ده‌اته‌وه!!

له‌لایه‌کی تره‌و دیمه‌نی جی‌گریو میرات‌گرتنی نه‌ته‌وه‌یه‌کی ژێرده‌سته‌و چه‌وساوه‌ له‌ ولاتی‌کی پرپیستو به‌ره‌که‌تدا پاده‌نوینی که‌ ده‌بنه‌ میرات‌گری فرمان‌په‌وایه‌کی سته‌م‌کارو مله‌پور! ته‌وه‌تا له‌ چاولی‌کنایه‌کدا له‌دوتوی چه‌ند وشه‌تی‌کدا دیمه‌نی له‌ناوچونی فیرعه‌ونی مله‌پوو سته‌م‌کارو داروده‌سته‌که‌ی به‌هۆی خنکانیان له‌ناو ده‌ریادا، پوخانو ویرانبونی خانو به‌ره‌و باله‌خانه‌و باغو باغاتیان هه‌موو نه‌مانه‌ پاده‌نویندری‌و لاپه‌ره‌ی روپه‌شی میژوویان ده‌پێچ‌ریت‌ه‌وه‌و ده‌بنه‌ په‌ندو عیبه‌رت بۆ هه‌تاه‌تایه‌!!

په‌ند وهر‌گرتن لهم‌ نایه‌تانه‌ به‌دوو‌جو‌ره‌:

۱- ده‌بی‌ی تیمه‌ که‌ ته‌م‌ نایه‌ته‌ پی‌رو‌زانه‌ ده‌خوینینه‌وه‌ ته‌وه‌مان بۆ

«ه‌ریکه‌وی که‌ بی‌روبا‌وه‌ری راسته‌قینه‌ چ‌رۆلی‌کی کاریگری هه‌بو‌وه‌ له‌هه‌لس‌و‌که‌وتی حمزه‌تی موساو حمزه‌تی هارونی برای‌دا (دروودی خوایان لی‌بی) که‌ به‌ه‌وزو تینی ته‌و بی‌روبا‌وه‌ریان به‌گۆ پاشایه‌کی مله‌پوری سته‌م‌کاری وه‌کو‌و فیرعه‌وندا چ‌وونه‌وه‌. به‌ناش‌کراو بی‌ پهرده‌ داوایان لی‌ کرد که‌ واز له‌سته‌م‌کاری و کوفرو یاخی بوون بینی. چی‌دی نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیل به‌کۆیله‌ سه‌یر نه‌کا‌و نه‌یان‌چه‌م‌وسپێت‌ه‌وه‌، نه‌ک‌ هه‌ر ته‌وه‌نده‌و به‌س! به‌ل‌کو هه‌ره‌شه‌یان لی‌ کردو ترسان‌دی‌انو به‌رده‌وام بوون له‌سه‌ر به‌ریه‌ره‌کانی کردنی و به‌ل‌گه‌ هی‌نانه‌وه‌و بۆ‌پدانی! تا سه‌ره‌نجام به‌سه‌ری‌دا سه‌رکه‌وت‌زو نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیلیان له‌چنگی خۆی داروده‌سته‌که‌ی رزگار کرد. که‌وابی پتویسته‌ موسولمانان؛ ته‌وانه‌ی پروایان به‌خوداو پێغه‌مبهر هه‌یه‌ که‌ سه‌رنجی ته‌م‌ جو‌ره‌ روداو سه‌رگوروش‌تانه‌ ده‌ده‌ن، بی‌ر له‌واده‌و به‌ل‌ینی په‌روه‌ردگار بکه‌نه‌و» که‌ له‌سه‌ر زویانی پێغه‌مبهران به‌ل‌ینی یارمه‌تی دانو کۆمه‌کی پی‌ کرد‌نو سه‌رکه‌وتنی پی‌دا‌ون به‌مه‌رجی‌ک پابه‌ندی فرمانی خودا بنو شوین په‌یامی پێغه‌مبهر بکه‌ون، نابێ جگه‌ له‌خودا له‌هیچ هی‌زیک بترسن، چونکه‌ هی‌زی راسته‌قینه‌ ته‌نها هی‌زی په‌روه‌ردگار» ته‌و هی‌زه‌یه‌ که‌ گه‌وره‌ترین دیکتاتۆرو

ملهوری به دوو کس له ناو برد اگوره ترین ده سولاتو حوکومه تی شهو
روژگار هی به دوو کس ژترو زه بر کرد!

په روه ردگار بۆ خوی ده فهرموئ: ﴿إِنْ تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ﴾ هه روه ها
ده فهرموئ: ﴿وَكَانَ حَقًّا عَلَيْنَا نَصْرُ الْمُؤْمِنِينَ﴾

۲- عیبره تی دووهم: شهویه: له روژگاری نیه ده ا ململانییه کی سامناک
له گۆپییه له سهر شهو خاکه کی په روه ردگار به خاکی پیروزو موقه ده سی داناوه.
شهوه تا: نیستا شهو خاکه پیروزه به دهستی جولوه کوهیه، موسولمانانی لی
وه ده تر نراونو جولوه که داگیری کرده: مزگهوتی قدوس که یه کهم قیبله ی
موسولمانانو سییه م حهره می پیروزه که وتۆته ژتر چنگی شهو خوانه ناسو
ناپه سهندو ناشوویگیرانه وه کردویانه به پایته ختی فیتنه و ناشووبو، گالته
به هه ستو شعوری زیاد له ملیار تک موسولمان ده که نو، روژ له دوا ی روژ زیاترو
زیاتر ده سولاتی خویان ده سه پینو فراوانی ده که نو هه ولی دامه زرانندی
حکومه تی تیسرائیلی گه وه ده ده نو ده یانه وی هه موو ولاتی نیوان نیلو
فورات کۆنعرۆل بکه ن! روژانه خه لکی موسولمانی فله ستینی له زیدو
نیشتمانی خویان وه ده رده تین خانو به رهیان داگیر ده که نو ده پوخینن، له ههر
چوار لای دونیا وه جولوه که کۆده که نه وه به ره و فله ستین راکیش ده که نو
کۆمه لگای هاوچرخیان بۆ دروست ده کری و نیشته جی ده که نو

هۆکاری شه مه ش ناشکراو نمایانه، هه موو موسولمانی کی خاوه ن بیرو
هۆش ده زانی که هۆیه که ی دور که وتنه وه ی موسولمانانه له پدیامی قورشان،
وازه یانه له جیهاد، دروست بوونی پارتو نه حزابی عیلمانی و بیگانه په رسته،
که وه کوو دارده ستو مقاش وان به ده دهستی داگیر که رانه وه، موسولمانان بۆ
خویان بوونه دهیه ها حکومه تو سه ده ها تا قمو حیزبو گروهو ریکه خراوی جیسا
جیاو هه ریه که یان له هه وایه ک ده خوینی و شاده به لایه ک دینی، هه موویان له ناو
خویان دا شهرو هه راو کیشو نیزاعیانه: برپر بوونو تیک بهر سوون، دوژمنیان
پالی لی داوه ته وه سه بیریان ده کا، کابرا وته نی: نه گهر میشان کیشه یان
تیکه وی پیاو خوی لی ده که وی!

قورثانیش به ناشکراو نمایان به موسولمانان ده کا که په رته وازه

نه بن، کیشیهان تی نه که وی ده فرموی: ﴿وَلَا تَنَازَعُوا فَعَشَلُوا وَتَذَهَبَ رِيحُكُمْ﴾ به کورتی هتا نهو گیانه ی که عومری کوری خه ططابی هه لئاو هات قودسی رزگار کرد، هروه ها نهو گیانه ی که (صلاح الدین) ی هه لئا بۆ رزگار کردنه وی قودس له چنگی خاج پهرستان نه که پرتیه وه بۆ ناو موسولمانانو بهو بیروباوه وه جاریکی تر پانه بنه وه موسولمانان هه سودیان پی نابری قودسی پیروزی رزگاری نابی!!

سپله یی نه ته وه ی ئیسرائیل به رامهر نیعمه ته کانی خودا
وَجَوَزْنَا بِبَنِي إِسْرَءِيلَ الْبَحْرَ فَأَتَوْا عَلَى قَوْمٍ يَعْكُفُونَ عَلَى أَصْنَامٍ لَهُمْ
قَالُوا يَمُوسَى اجْعَلْ لَنَا إِلَهًا كَمَا لَهُمْ آلِهَةٌ قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ ﴿١٣٩﴾
قَالَ إِن هَؤُلَاءِ مُتَّبَرِّ مَا هُمْ فِيهِ وَبَطِلٌ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤٠﴾
أَغْيَرِ اللَّهُ أَبْغِيكُمْ إِلَهًا وَهُوَ فَضَّلَكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿١٤١﴾ وَإِذْ
أَنْجَيْنَاكُمْ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ يَقْتُلُونَ أَبْنَاءَكُمْ
وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ وَفِي ذَٰلِكُمْ بَلَاءٌ مِّن رَّبِّكُمْ عَظِيمٌ ﴿١٤٢﴾

پاش نه وه ی پهره رزگار جوهره کانی نیعمه تی خوی که دابونی به نه ته وه ی ئیسرائیل رون کردنه وه، بهم شیوه دوژمنی سهرسه ختی له ناویردنو خاکه ولاتو شارو دپهاتی فیرعه ونو قهوه که ی به میرات پیدانو، کردنی به جیگری نهوان. نه مجار به شوین نه وه دا باسی نیعمه تیکی تری گه وه ده کا که پی ی به خشین؛ نه ویش بریتی بوو له وه که به سه لامه تی له ده ریا بهراندیه وه! که چی له جیاتی شوکرانه ژمیری و سواسگوزاری هه لگه پانه وه « داویان له حذره تی موسا کرد بته رستی بکه نو بتیان بۆ دیاری بکا.

نه مهش دلدا نه وه ی پیغه مبهری ئیسلامه بۆ نه وه ی به هه لوستی جوله که کانی مه دینه دلته نگ نه بی، چونکه نهوان له گه ل پیغه مبهری خویان:

حه‌زره‌تی مووسا) کاری خراپ‌تریان کرده، هه‌لوئستی ناشیرین‌تریان نواندوه؛ له هه‌مان‌کاتدا هه‌لنانی موسولمانانی تئدایه بۆ نه‌وه‌ی سوپاسی خودا بکه‌ن له‌سهر نیعمه‌ته‌کانی و وه‌کوو نه‌ته‌وه‌ی نیسرائیل سپله‌و ناکه‌سه‌به‌چه نه‌بن.

به‌لێ پدروهر دگار نه‌ته‌وه‌ی نیسرائیلی له‌چنگی فیرعه‌ونو دارو هه‌سته‌که‌ی رزگار کرد، به‌سه‌لامه‌تی له‌ده‌ریا پهرینه‌و به‌سهر بنکی ده‌ریادا به‌رویشتن- به‌بی که‌شتی و به‌لم پهرینه‌وه! نه‌مه‌ش دوای نه‌وه‌ی که‌یه‌زدان نیگا بۆ هه‌زره‌تی مووسا کر که‌له‌ده‌ریا بدا، نه‌ویش لی داو ده‌ریا روێو کۆلان کۆلان بوو، ناوه‌که‌ی نیوان ریگاکان وه‌کوو کپوی گهور به‌رز بووه، هه‌زره‌تی مووسا نه‌ته‌وه‌ی نیسرائیل به‌ریبازه‌کاندا رویشتنو نه‌و به‌رکه‌وتن. فیرعه‌ونو له‌شکره‌که‌ی شوینیان که‌وتن ویستیان پێیان بگهن، هه‌شتا سه‌ره‌تای له‌شکری فیرعه‌ون نه‌گه‌یشتبوونه که‌ناری نه‌و به‌رو پاشه‌تاکه‌شیان له‌به‌ر چو بوونه ناو ده‌ریاکه‌وه، نیتر ده‌ریا ویکه‌اته‌وه‌و ناو دا‌پۆشینو خنکان! پدروهر دگار نه‌م روداوه سه‌ر سه‌ور هه‌ینه‌وه‌ی له‌شوینیکی تر دا باس کرده ده‌فرموی: ﴿فَاَوْحَيْنَا اِلٰی مُوسٰی اَنْ اَضْرِبْ بِعَصَاكَ الْبَحْرَ، فَانْفَلَقَ فَكَانَ كُلُّ فِرْقٍ كَالطَّوْدِ الْعَظِيمِ. وَاَزْلَفْنَا ثَمَّ الْاٰخِرِيْنَ، وَاَنْجَيْنَا مُوسٰی وَمَنْ مَعَهٗ اٰجْمَعِيْنَ، ثُمَّ اَغْرَقْنَا الْاٰخِرِيْنَ، اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيَةً وَّمَا كَانَ اَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِيْنَ﴾ الشعراء/ ۶۳-۶۷، لیره‌ش دا زنجیره‌یه‌کی تر له‌چیرۆکه‌که‌ ده‌گیرێته‌وه‌ ده‌فرموی: ﴿وَجَاوَزْنَا بِبَنِيْ اِسْرٰٓئِيْلَ الْبَحْرَ﴾ له‌ته‌ک هه‌زره‌تی مووسادا نه‌ته‌وه‌ی نیسرائیلمان له‌ده‌ریا نه‌و به‌ر خستن، به‌سه‌لامه‌تی و بی دهردی سه‌ری له‌ده‌ریا تێپهرین، زۆر نیشانه‌ی گه‌وره‌یی خودایان به‌چارای خۆیان بینی، ده‌ریا بۆیان شه‌ق بوو رێبازی تێکه‌وتن، به‌وشکانی دا رویشتن، به‌چارای خۆیان بینیان فیرعه‌ونو له‌شکره‌که‌ی له‌ناو ده‌ریادا خنکان. پاش پهرینه‌وه‌یان له‌ده‌ریا، ﴿فَاَتَوْا عَلٰی قَوْمٍ يَّعْكِفُوْنَ عَلٰی اَصْنَامٍ هُمْ﴾ به‌لای گه‌له‌ نه‌ته‌وه‌یه‌ک دا تێپهرین که‌بتیان به‌پرستن. ده‌لێن: نه‌و نه‌ته‌و به‌تپه‌رسته‌ عه‌ربه‌ که‌نعانیه‌کان بوون- جا که‌ دیتیان نه‌و قومه‌ به‌ته‌کانیان ده‌په‌رستن نه‌وانیش یادی بت په‌رستی کۆنی خۆیان کرده‌وه، داویان له‌ هه‌زره‌تی مووسا کردو ﴿قَالُوْا يٰمُوسٰی اجْعَلْ لَّنَا اِلٰهًا كَمَا هُمْ اِلٰهَةٌ﴾ وتیان: نه‌ی مووسا! بتو ته‌فسیری ره‌وان

صه‌نه‌ممان بۆ په‌یدا بکه بۆ ته‌وه‌ی بته‌پرستی بکه‌ین! وه‌کوو چۆن نه‌وگه‌له
بتیان هه‌زو ده‌یان په‌رستن!

وادیاره سروشتی نه‌ته‌وه‌ی نیسرائیل- وه‌کوو قورئان له‌ چه‌ند شوئینکدا
رای ده‌نوئیی- سروشتیکی لاوازی له‌ قۆک بووه، گیانیکی له‌رزۆکنو دلیکی
راپایان هه‌بووه، رڱگای هیدایه‌تیاں دۆزیو ته‌وه‌ که‌میکی پێیدا رویشتوونو
خیرا رڱگایان لی گوم بووه، تۆزیک به‌رزوونه‌وه‌ ناھیکیان تیگه‌راوه‌ ته‌وه
که‌چی له‌پر سه‌ریان لی شیواوه‌ ته‌وه‌ که‌تونه‌ ته‌ زه‌لکاوی گومرایی به‌وه‌! نه‌گینا
چۆن به‌و جوړه هه‌لسوکه‌وتیاں ده‌کرد؟! ته‌وه‌تا له‌گه‌ل ته‌وه‌دا که‌ چه‌ز به‌تی
موسا بیست سال له‌هه‌ندی ریوايه‌تدا بیستو سئ سال بوو هه‌میشه‌ ده‌رسی
داده‌دانو فیری خودا په‌رستی ده‌کردن، که‌چی هه‌ر به‌وه‌نده‌ که‌ ته‌وگه‌له‌یان
بینی- هه‌موو موعجیزه‌ نيعمه‌ته‌کانی خودایان له‌بیر چووه‌وه‌ داویان
له‌موسا کرد بتیان بۆ دیاری بکا بپه‌رستن!

سه‌یره! ته‌گه‌ر هه‌ر بۆ خویان بتیکیان دیاری بکردایه‌و بیان په‌رستایه
کاره‌که‌یان ته‌وه‌نده‌ سه‌رسوپه‌ینه‌ر نه‌ده‌بوو، به‌لام لی‌ره‌دا سه‌یره‌که‌ له‌وه‌دایه‌ که‌
داوا له‌چه‌ز به‌تی موسا بکه‌ن پێغه‌مبه‌رو فروستاده‌ی خودا که‌ ته‌و رازی‌یی
به‌بت په‌رستیانو بۆ خوشی نه‌رکی ده‌سنیشان کردنی بته‌که‌یان بۆ بگرتیه‌
ته‌ستۆ! ته‌و له‌جیاتیی خودای په‌روه‌ردگار بتو صه‌نه‌میان بۆ دیاری بکاو بیان
په‌رستن. به‌لام ده‌لێتی چی ته‌وه‌ نه‌ته‌وه‌ی نیسرائیلو ته‌وه‌ هه‌لسوکه‌وتیاں بووه‌!
پاش زیاد له‌بیست سال بانگه‌وازی چه‌ز به‌تی موسا بۆیانو ده‌رس دادانو
فیرکردنیاں هه‌ر ته‌وه‌نده‌ له‌یه‌کتا په‌رستی حالیی بوونو ته‌وه‌نده‌ فیری خودا
ناسی بوون! ناشکرایه‌ ته‌م جوړه‌ داویانه‌ نیشانه‌ی گیلی و نه‌زانی و زه‌بونی
شاده‌میزاده‌ له‌هه‌موو چه‌رخو روژگارینکدا- بۆیه‌ هه‌ندی له‌هاوه‌لانی
پێغه‌مبه‌ر ﷺ که‌تازه‌ موسولمان بوون داویاکی له‌م جوړه‌یان له‌پێغه‌مبه‌ر ﷺ
کرد چونکه‌ هیشتا ده‌ماری بت په‌رستی له‌ناخیاندا مابوو!

نیمامی نه‌حه‌دو نه‌سائی له‌ته‌بو واقیدی له‌یثیی به‌وه‌ ده‌گیرنه‌وه‌ ده‌لێ:
له‌خزمه‌ت پێغه‌مبه‌ردا به‌ره‌و حونه‌ین رویشتین به‌لای دره‌ختیکی سیدردا

تیپهرین، وتم قوریان تۆیش نهم دره‌خته‌مان بۆ بکه به (خاوه‌ن نۆط) ^۴ وه‌کو چۆن کافره‌کان دره‌ختی (خاوه‌ن نۆط) یان هه‌یه، پیغه‌مبهر ﷺ فدرموی: (الله اکبر) نهم داوه‌یه‌ت ده‌ق وه‌کو داواکاریه‌که‌ی نه‌ته‌وه‌ی نیسرائیل وایه که به‌حه‌زهره‌تی مووسایان گوت: ﴿إِجْعَلْ لَنَا إِهْلًا كَمَا لَهُمْ آلِهَةٌ﴾ نیه به ریبازی نه‌وته‌وانه‌ی پیش‌خۆتان دا ده‌رۆن.

به‌داخه‌وه ئیستاش موسولمانان نهم ره‌گه به‌تپهرستی‌یه تیدا ماوه، له میسر داری حه‌نه‌فی و داری (ست المنصوره) به‌ناوبانگ بوون، خه‌لکی ریزی لی گرتوونو به‌پیرۆزیان زانیون تا له‌م سالانه‌ی دوایی دا داری حه‌نه‌فی یان له بیخ ده‌ره‌ینا. ^۵ نازانم دره‌ختی (ست المنصوره) ماوه یان نا؟! له‌سلیمانی خۆشمان داریک له‌مزگه‌وتی گه‌وره‌دا هه‌بو، نزیك نارامگای کاک نه‌حه‌دی شیخ خه‌لکی به‌پیرۆزیان ده‌زانی، له‌دوای سالانی: ۱۹۶۵ی زاینیه‌وه که مزگه‌وته‌که تازه‌کرایه‌وه داره‌که‌ش سه‌ری تیدا چوو به‌لام تا سالی ۱۹۷۸ی کۆلکه داره‌که‌ی بنکی مابوو، خه‌لکی ته‌لاش ته‌لاش لی یان ده‌کرده‌وه بۆ موته‌فرک، ته‌نانه‌ت من بۆخۆم به‌چاوی خۆم بینیمه‌هه‌ پرۆپیرۆن زه‌وییه‌که‌یان بۆ هه‌لده‌کۆلی بۆ نه‌وه‌ی به‌ته‌ندازه‌ی نینۆکیکیان له‌بنه‌ ته‌له‌که‌ی وه‌گیر بکه‌وی بۆ ددان هه‌یشه‌و سک‌هه‌یشه‌و مندالبوونو نهم جۆره‌ شتانه به‌کاریان ده‌هه‌ینا. چونکه به‌موته‌فرکیان ده‌زانی! باش بوو له‌ده‌وره‌ی سه‌ری سالی ۱۹۸۳ی دا شوینه‌که‌یان کۆنکریتو کاشی کردو تاسه‌واری نه‌ماو له‌بیرچوه‌وه.

نه‌که ههر نه‌وه‌نده به‌لکو ئیستاش له‌زۆر شوینی جیهانی ئیسلامی دا خه‌لکی نارامگایه‌ک یان دره‌ختیک یان به‌ردیک به‌پیرۆز ده‌زانن له‌ده‌وری کۆده‌بنه‌وه، به‌ده‌ورییا دینو ده‌چن، ماچی ده‌که‌ن، خۆی تی هه‌لده‌سوون ده‌لیتسه‌وه لی ده‌پارینه‌وه نه‌خۆشیان بۆ چاک بکاته‌وه، دوژمنیان بۆ

^۴ کافره‌کان له‌ده‌وری دره‌ختی سیدر رمه‌کانیان ده‌مانه‌وه، شمشیرو رمه‌کانیان پی دا ده‌که‌ن به‌م جۆره دره‌ختیان ده‌گوت: (ذات أنواط).

^۵ تفسیر المراغي ج ۳/ جزمی ۵۲/۹.

له‌ناوبه‌ری، نه‌زۆک مندالی بیی فلان سوودیان پی‌یگه‌یه‌نی، فیساره‌ زانیان لی
دوور بختاموه. له‌کاتی‌کدا نه‌مانه‌ به‌نه‌صصی قورشانو به‌گوێره‌ی فەرموده‌ی
پیغه‌مبەر ﷺ حەرامن نایین به‌ناپه‌سندیان ده‌زانی، نه‌مه‌ بیانه‌وێ و نه‌یانه‌وێ
جوړیک له‌ بته‌پرستی و شه‌ریک بۆ خودا دانانه‌، چونکه‌ حه‌قیقه‌تی عیباده‌ت
بریتیه‌ له‌ وتنی قسه‌، یان کردنی کار: که‌ ناراسته‌ی ریز لی گیراوێکی بکه‌ی و
هیوای سودت پی‌ی یان ترسی زیانت لی هه‌بی!

حه‌زه‌تی موسا که‌ نه‌م داوا نابه‌جیه‌ی له‌نه‌ته‌وه‌که‌ی به‌رگوێ که‌وت
رقی هه‌لساو توپه‌بوو ﴿قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ كَاهِلُونَ﴾ وتی: به‌راستی ئیوه‌ گه‌لو
نه‌ته‌وه‌یه‌کی نه‌فامو ئینه‌گه‌یشتون پله‌و پایه‌ی خودایه‌تی و یه‌کتا‌پرستی
نازانن، به‌ته‌ماوی گیلو گه‌وجن، تانیستا فی‌ری نه‌وه‌ نه‌بوون که‌ ته‌نیا خودا
شیایو پرستنه‌و هه‌ر نه‌و عیباده‌تی بۆ ده‌کری. نه‌مجار هه‌زه‌تی موسا
دریژه‌ به‌ره‌تکردنه‌وه‌ی داواکاریه‌که‌یان ده‌داو زیاتر نه‌زانی و گه‌وجییان
ده‌ستنیشان ده‌کاوه‌ول ده‌دا وه‌هۆش خۆیان بیتیته‌وه‌ له‌هه‌لو‌ستیان ژوان
بینه‌وه‌ نه‌وه‌کو به‌ده‌ختو چاره‌ ره‌شی دونیاو قیامه‌ت ببزو فەرموی: ﴿إِنَّ
هَؤُلَاءِ مُتَّبَرِّمٌ فِيهِ وَبَاطِلٌ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ پی‌یگومان نه‌و بته‌پرستانه‌ی
که‌ له‌دووری بته‌کانیان کۆبوونه‌وه‌و بته‌پرستی ده‌کەن، برپاری له‌ناو‌چوونیان
دراوه‌و سه‌رته‌نجام به‌ره‌و فه‌وتان ده‌رۆزو کرده‌وه‌کانیان پو‌و‌چو به‌تاله‌و هه‌یج
سوودی لی نایینن، نه‌و دیاره‌ی بته‌پرسته‌ی که‌ نه‌وانه‌ نه‌نجامی ده‌ده‌زو نه‌و
فره‌ خودایی و شه‌ریک دانانو لادان له‌ یه‌کتا‌پرستی و په‌ی‌ره‌و کردنی رای پو‌و‌چو
هه‌لانه‌ هه‌موویان به‌تالزو ده‌فه‌وتینو به‌ر‌ق‌ر‌ار نابن.

نه‌مه‌ مژده‌یه‌ که‌ له‌حه‌زه‌تی موساوه‌: که‌ نه‌و ولاته‌ بته‌پرستی تیدا
نه‌مینی! مژده‌که‌ش وه‌دی هاتو شکور بته‌پرستی له‌و خاکه‌دا ناسه‌واری
نه‌ماوه‌.

نه‌مجار هه‌زه‌تی موسا زیاتر غیره‌ت ده‌یگری و سه‌رس‌پ‌رمانی زیاتر لی
دیاری ده‌داو پی‌ی سه‌یره‌ که‌ گه‌له‌که‌ی ناوا به‌زویی نه‌و هه‌مو نیعمه‌تو
به‌خشانه‌ی خودایان له‌یاد کردو ناره‌زۆی بته‌پرستیان که‌وتوته‌وه‌ سه‌رو ﴿قَالَ

أَغْنَىٰ اللَّهُ أَبْغِيكُمْ إِلَهًا وَهُوَ فَضْلُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿۱۳۹﴾ فَمَرَمُوهُ نَابَا چُون
 ده گونجی من جگه له خودای پمروه ردگار پمستر اوئیکی ترتان بۆ دیاری بکه مو
 رینگه بده مو رازی بم نیوه بته پمستی بکه من، له حالیکدا که پمروه ردگار
 به دیهینه ری ناسانه کازو زه ویسه، ثم هه مو نازو نیعمه تانه ی به نیوه
 به خشیون، له دهستی دوژمنو سته مکارو مله پوری وه کوو فیرعه ون رزگاری
 کردن، به هوی یه کتا پمستی و خودا ناسینه وه به سهر هه مو ناده میزادانی
 هاوچمرخه خوتان دا ریزداری کردون، به کورتی: هه زه تی موسا سهره تا
 «لامه که ی به وه دانه وه که نه وان نه فام نه زانو گیلن، پله و پایه ی خودایه تی
 یه کتا پمستی نازان، نه مجار نه وه ی روونکرده وه: که نه وه ی نه وان داوای
 ده که ن به تالو پوچه و پایه دارنیدو له ناوده چی، نه مجار نه وه ده چه سپینی که
 عیباده تکردن بۆ غهیری خودا شتیکی نه گونجاوو نادرسته، به هیچ شیوه یه ک
 نابی بیر له وه بکه نه وه، جا پمستر او وه که مه خلوقیکی ریزدار بی وه کوو
 فریشته و پیغه مبه ران؛ یان دروستکراوئیکی بی ریز بی وه کوو بتو صه نه م،
 نه مجار نار هه زامه ندی خوی ده ریری به رامبه ریان که وه نده گیلن داوایان لی کرد
 نه و خوی بتو صه نه میان بۆ دیاری بکا! بۆ نه وه ی تییان بگه یه نی که
 داواکردنی ثم جوړه کارانه نیشانه ی نه وه یه هیشتا له مانای پیغه مبه رایه تی
 تی نه گه یشتوون نه مجار پمروه ردگار باسی منه تو نیعمه ته کانی خوی به سهر
 نه ته وه ی نیسرائیل دا ده کاو ده فمروئ: ﴿وَإِذْ أَخَيْنَاكُمْ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ
 يَسُومُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ﴾ نه ی نه ته وه ی نیسرائیل یادی نه و نیعمه ته
 گوره یه ی نیمه بکه نه وه: که به هوی ناردنی موسا و پالپستی کره مان بوی،
 نیوه مان رزگار کرد له چنگی فیرعه ونو داروده سته که ی: که سزای به تیشیان
 پی ده چه شترو ده یانچه و ساندنه وه به م جوړه درپدانه که ﴿يَذَبْحُونَ آبْنَاءَكُمْ﴾
 هه مندالیکی تیرینه له دایک بوایه خیرا ده یانکوشتو له ناویان ده برد
 ﴿وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ﴾ مندالی میینه یان ده هیشته و بۆ نه وه ی زیاتر
 هیزو تواناتان که م بیته وه باشتو ناماده باشیتان تیدابی بۆ خرمه تکردن،
 ﴿وَفِي ذَلِكُمْ بَلَاءٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَظِيمٌ﴾ له و سزاو نازاردانه تان به وشیه

دږندانو نامروځانه‌یه، نه‌مجار رزگار یوتان له چنگی نه‌و مله‌وړه سته‌مکاره‌و
ریژدار کردنتان به‌سمر هه‌موو ناده‌میزادانی هاوچهرخی خوتانو جیگیر یوتان
له‌سمر خاکی پیروز، تاقیکردنه‌ویه‌کی گه‌وره‌یه بۆ ئیوه، په‌روړه‌گار به‌و نالو
گۆږه تاقیتان ده‌کاته‌وه، به‌راستی به‌تاقیکردنه‌ویه‌کی مه‌زنو به‌سووده له‌لایه‌ن
خودای خوتانه‌وه!

نای که جوی خویه‌تی ئیوه سوود له رودای میژوو وه‌ریگرن، چونکه
که‌سیک دواي ناخوځی خوځی بدرتی، له کویلايه‌تی رزگاری بی‌و نازادی
سرفرازی ده‌ست بکوی پیویسته سواسگوزاری خاوه‌ن نیعمت بی. ده‌ی له
هه‌موو شتی‌ک سه‌یرتر نه‌ویه: که سمریاری نه‌و هه‌موو نیعمتو خوځی‌یه‌ی
خودا به‌نیوه، داوی نه‌و هه‌موو موعجیزه‌و نیشانه‌ی به‌چاوی خوتان بینیتان
له سمر ده‌ستی موسا که‌چی بین داوی نه‌وه‌ی لی‌بکه‌ن که له په‌ستترین
مه‌خلوقات صه‌نه‌متان بۆ ده‌ست نیشان بکا بۆ نه‌وه‌ی بیهرستن، بۆ نه‌وه‌ی
بیکه‌نه واسیتو وه‌سیله له‌نیوان خوتانو په‌روړه‌دگارا!!

گفتوگو کردنی هه‌زه‌تی موسا له‌گه‌ل په‌روړه‌دگارا

قَالَ يٰمُوسٰى اِنِّىْ اَصْطَفَيْتَكَ عَلَى النَّاسِ بِرِسَالَتِيْ وَبِكَلِمَتِيْ فَخُذْ مَا
ءَاتَيْتَكَ وَكُن مِّنَ الشَّاكِرِيْنَ ﴿١٤٤﴾ وَكَتَبْنَا لَهُ فِى الْاَلْوَا حِ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ
مُّوْعِظَةً وَتَفْصِيْلًا لِّكُلِّ شَيْءٍ فَخُذْهَا بِقُوَّةٍ وَّاْمُرْ قَوْمَكَ يٰأَخْسِيْهَا
سٰوْرِىْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٤٥﴾

پاش نه‌وه‌ی په‌روړه‌دگار کو‌مه‌لنیک نیعمه‌تی خوځی به‌سمر نه‌ته‌وه‌ی
نیسرائیلدا ژماردن، وه‌کوو رزگار کردنیان له‌کویلايه‌تی کردنی فیرعه‌ون،
وه‌ده‌سته‌نیانی سهره‌خوځیو سرفرازی، نه‌مجار لی‌ره باسی هاتنه‌ خواره‌وه‌ی
ته‌ورات ده‌کات بۆ سمر موسا نه‌و ته‌وراته‌ی که ده‌ستورو یاسای ژبان بوو،
روونکه‌ره‌وه‌ی شه‌ریعتو حوکمی خودا بوو بۆیان..

وه‌کوو ریوایه‌ت کراوه: هه‌زه‌تی موسا هیشتا له میسر بوو، واده‌ی

به‌به‌نو نیسرائیل دا: که نه‌گهر خودا دوژمنی سهرسه‌ختی له‌ناویرد، له‌لایهن خوداوه په‌راوئیکیان بۆ ده‌هینئ هه‌موو یاساو حوکمیکی تیدا بی چی ده‌که‌نو چی ناکهن تیدا روون کرایتسه‌وه؛ جا که فیرعه‌ون به‌هیلاکچوو، هه‌زهره‌تی مووسا داوای نامه‌ی ناسمانی له‌په‌روه‌ردگاری خۆی کرد.. نیتر نه‌م نایه‌تانه‌ی نیره‌ی باسی چۆنیه‌تی هاتنه‌ خواره‌وه‌ی ته‌ورات ده‌که‌نو ده‌فرموی: ﴿وَوَاعَدْنَا مُوسَى ثَلَاثِينَ لَيْلَةً وَأَتَيْنَاهَا بَعْشَرَ فَمَنْ مِيقَاتُ رَبِّهِ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً﴾

واته: په‌روه‌ردگار واده‌ی گفتوگۆ کردنی له‌گه‌ل مووسادا داوای ته‌واو بوونی (سی) شه‌و، فرمانی پی کرد که نه‌و سی رۆژه به‌رۆژوو بی، شه‌ویش به‌رۆژوو بوو، سی رۆژه که له‌مانگی (ذی القعیده) دا بوو، که ته‌واو بوو مووسا بۆنی ده‌می خۆی پی ناخۆش بوو به‌لقه‌ دارئک سیواکی کرد، په‌روه‌ردگار فرمانی پی کرد که ده‌ رۆژی تر له‌مانگی (ذی الحجة) به‌رۆژوو بی، کاتی ناخاوتن ده‌گفتوگۆ کردن له‌گه‌ل په‌روه‌ردگادا به‌رۆژوو بی. نیتر کاتی گفتوگۆ که که‌وته کۆتایی ته‌واو بوونی چل شه‌وه‌که.

نیستا قۆناغی یه‌که‌م له‌و نه‌رکه‌ی هه‌زهره‌تی مووسای بۆ روانه‌ کرابوو ته‌واو بوو، قۆناغی رزگار کردنی نه‌ته‌وه‌ی نیسرائیل له‌ژیانی کوله‌ مه‌رگی و چه‌وسانه‌وه‌ و نازار چه‌شتن به‌ده‌ست فیرعه‌ونو دارو ده‌سته‌که‌یه‌وه‌ کۆتایی هات، له‌ژیانی ژیر ■ ده‌سته‌ی به‌ندایه‌تی رزگاری کردن به‌ره‌ و ساری به‌رفراوانو هه‌وا ساز ره‌وی پی کردن بۆ خاکی پیروژ... به‌لام هیشتا نه‌و گه‌له‌ تازه‌ رزگار کراو ■ ناماده‌ باشی نه‌وه‌یان تیدا نه‌بوو که‌نه‌رکی جینشینی بگرنه‌ نه‌ستوو پابه‌ندی نایینی په‌روه‌ردگاریان بن..!

ته‌ی نه‌وه‌ نه‌بوون بینیمان هه‌ر به‌وه‌نده‌ که‌ چاریان به‌گه‌لیک که‌وت بتیان ■ په‌هرستن نه‌وانیش خیرا دلایان بۆ به‌ته‌هرستی کورکانه‌ی ناره‌زۆی هاوه‌لدانان بۆ خودایان جولا، شه‌و بیروباوه‌ره‌ی مووسا فی‌ری کردبوون ده‌ریاره‌ی یه‌کتا په‌هرستی و خوداناسی کرمۆل بوو لییان تیکچوو! بۆیه‌ پیویست بوو کتیبیکی فراوانیان بۆی، په‌یره‌ و پرۆگرامیکی دورو درۆیان به‌خریته‌ به‌رده‌ستو به‌سه‌ریان دا به‌خویندریته‌وه‌و له‌ژیر رۆشنایی نه‌و نامه‌ ناسمانیه‌دا په‌روه‌رده‌ بکرین، ناماده‌ بکرین بۆ نه‌و نه‌رکه‌ گرنگه‌و کاره‌گه‌وره‌یه‌ی

له‌پیشیان، جا بۆ هه‌سته‌به‌ریونی ته‌م په‌راوه‌ پیرۆزه‌ په‌روه‌ردگار واده‌ی به‌حه‌زه‌تی مووسادا که به‌چینه‌ سهر کیوی (طور) به‌خودا بگاوه‌ په‌دیامی لی وه‌ریگری؛ ته‌م واده‌ پیدانه‌ی په‌روه‌ردگار بۆ حه‌زه‌تی مووسا بووه‌ قوناغیک که مووسا خۆی تیدا ناماده‌ بکا بۆ ته‌م مه‌وقیفه‌ سامناکه‌ گه‌وره‌یه‌و ناماده‌باشی ته‌وه‌ی تیدا بی له‌په‌روه‌ر گار په‌دیامی ناسمانی وه‌ریگری.

ماوه‌ی خۆناماده‌ کردن سی شه‌و بوو دواپی ده‌شه‌وی تریشی خراوه‌ سهر، ماوه‌که‌ بوو به‌چل شه‌و، له‌و ماوه‌دا حه‌زه‌تی مووسا په‌راوه‌ی به‌نه‌فسی خۆی ده‌کره‌ بۆ ته‌م موقابه‌له‌ پیرۆزه‌ی که‌واده‌ی پی درابوو، له‌و ماوه‌دا له‌گشت مه‌شغه‌له‌تیک‌ی دونیایی گوشه‌گیر بویوو، له‌کاروباری سهر زه‌وی دا‌پرابوو بۆ ته‌وه‌ی رۆچی له‌نیگای ناسمانی‌دا، له‌و ماوه‌دا دوور په‌ریز بوو له‌دروستکراوان بکه‌وتنه‌ حاله‌تیکه‌وه‌ رۆچی له‌وه‌رگرتن و بیستنی که‌لامی دروستکه‌رو به‌دییه‌نهری تاکو ته‌نیا، بۆ ته‌وه‌ی گیانی مشتو مال بیی، چاوی دلی رووناک بیی، هیژو تواناو عه‌زیمه‌تی بگاته‌ ناستیک بتوانی روه‌پروی ته‌م مه‌وقیفه‌ چاوه‌روانکراوه‌ بیته‌وه‌ ناماده‌باشی ته‌وه‌ی تیدا بی ته‌رکی وه‌رگرتن و گه‌یاندنی په‌دیامی واده‌پیداوه‌ له‌ته‌ستۆ بگری!

جا پیش ته‌وه‌ی حه‌زه‌تی مووسا به‌نو ئیسرائیلی‌یه‌کان به‌جی‌پیلی و په‌روا بۆ سهر کیوی ((طور)) حه‌زه‌تی هاپونی برای کرده‌ جینشین خۆی نامۆزگاری کرد ﴿وَقَالَ مُوسَىٰ لِأَخِيهِ هَارُونَ اخْلُفْنِي فِي قَوْمِي وَأَصْلِحْ وَلَا تَتَّبِعْ سَبِيلَ الْمُفْسِدِينَ﴾ واته‌: حه‌زه‌تی مووسا کاتیک وستی بۆ گفتوگو کردنی په‌دیام په‌روا بۆ سهر کیوی ((طور)) به‌حه‌زه‌تی هاپونی برای گوت که له‌ته‌مه‌ندا بالاتر بوو، نه‌ی برای خۆشه‌وستم بیه به‌جینشینو تا دیمه‌وه‌ له‌شوینی من کاروباری قه‌ومه‌که‌م به‌په‌یه‌به‌ره‌، ههر په‌رسیارو کاروباریکی نایینی هاته‌ پیشیان بۆیان روون بکه‌ره‌وه‌و شتی ناپیکه‌وپیکیان بۆ راست بکه‌ره‌وه‌، ناگات له‌خۆت بی و وریابه‌ شوین ریبازی ناشوب‌گیران مه‌که‌وه‌ له‌خرابه‌کاری و فیتنه‌ جویی‌دا هاویه‌شییان مه‌که‌وه‌.

هه‌لبه‌ته‌ حه‌زه‌تی مووسا ده‌زانن که هاپون پیغه‌مبه‌ره‌و له‌خوداوه‌ ره‌وانه‌ کراوه‌، به‌لام پیوسته‌ موسولمان نامۆزگاری برای موسولمانی بکا، که‌وا بی

نهم ناموژگاری و «سییه‌تنامه‌یهی موسا بۆ هاپون ناگادار کردنه‌وه و هبیر هینانه‌وه جه‌خت کردنه ویه. نه‌گینا حه‌زهره‌تی هاپون لای خودا پیغه‌مبهریکی ریزدارو خاوه‌ن پله‌وپایه‌یهو له‌سهر داواکاری حه‌زهره‌تی موسا، هاپون کرا به‌وه‌زیرو یارمه‌تده‌رو پالپشتی؛ وه‌کوو ده‌فرموی: ﴿وَاجْعَلْ لِي وْزِيْرًا مِّنْ اَهْلِيْ، هَارُوْنَ اَخِيْ اَشَدُّ بِهٖ اَزْدِيْ، وَاَشْرِكْهُ فِيْ اَمْرِيْ﴾ طه/۲۹-۳۲.

سهرۆکایه‌تی نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیل به‌حه‌زهره‌تی موسا سپێدرابوو، حه‌زهره‌تی (هاپون) یش وه‌زیرو یارمه‌تیده‌ری بوو!!

﴿وَلَمَّا جَاءَ مُوسٰی لِمِيقَاتِنَا وَكَلَّمَهُ رَبُّهُ﴾ کاتی‌ک موسا هات بۆ نه‌و شوئنه‌ی بۆی دیاری کرابوو، بۆ نه‌وه‌ی ناخواتن له‌گه‌ڵ خودای خۆی بکاو شه‌ریعه‌تی بداتی، په‌روه‌ردگاری خۆی به‌بی ناوه‌ندو واسیته‌ی فریشته له‌گه‌ڵی داوا به‌شێوه‌یه‌ک ناخواتنی له‌گه‌ڵدا کرد که به‌رپێکتو پێکی له‌هه‌موو لایه‌که‌وه ده‌نگه‌که‌ی ده‌بیست.. ئیتر نه‌فسی حه‌زهره‌تی موسا هیمن بویه‌وه به‌ته‌واوی ئولفه‌تی به‌خوداوه گرتو ئارامی گرت! نه‌مجار ئاره‌زۆی نه‌وه‌ی کرد که په‌روه‌ردگار خوشی نیشان بدا، بۆیه عمرزی باره‌گای بی نیازی کردو ﴿قَالَ رَبِّ اَرْنِيْ اَنْظُرْ اِلَيْكَ﴾ وتی: په‌روه‌ردگارا! خۆتم نیشان بده، با بۆت به‌پوانبو به‌دیدارت شاد بم، زاتی پیروزت بینم، هی‌زو توانام بده‌ری بتوانم تیت به‌پوانم! ﴿قَالَ لَنْ تَوَانِيْ﴾ په‌روه‌ردگار فرموی: نه‌تۆ ئیستاو له‌روژگاری داها‌تۆش! من نابینی، چونکه ئاده‌میزاد له‌دونیادا توانای نه‌وه‌یان نیه به‌پواننه‌ مزو بم بینن! نه‌مجار په‌روه‌ردگار نهمرو نیانییه‌کی له‌گه‌ڵ به‌کار دیتۆ بۆی شی ده‌کاته‌وه که هۆی چیه ناتوانی بیبینی، بۆ نه‌وه‌ی که‌می‌ک له‌قورسایى وه‌لامی پرسیاره‌که‌ی که‌م بکاته‌وه، نه‌و شته‌ی که «ه‌ریاره‌ی سونه‌نی خودا نه‌یزانیبوو قیری بیی، بۆی ناشکرایبی که هیچ شتی‌ک له‌بونه‌وردا نیه بتوانی خودا ببینی! وه‌کوو له‌حه‌دیشی نه‌بو موسا داها‌توه و نیمامی موسلیم ریوایه‌تی کردو ده‌لی: پیغه‌مبهر ﷺ فرمویه‌تی: (حِجَابُهُ النُّوْرُ، لَوْ كَشَفَهُ لَأَحْرَقَتْ سَبْحَاتُ وَجْهِهِ اَنْوَارُهُ مَا اَنْتَهٰی اِلَيْهِ بَصَرُهُ مِنْ خَلْقِهِ).

فرمودی: (وَلَكِنْ انْظُرْ إِلَى الْجَبَلِ فَإِنَّ اسْتَقَرَّ مَكَانَهُ فَسَوْفَ تَرَانِي) وەلى: ئەتۆ پروانە بۆ ئەو کێو، پرتەوی زاتى خۆمى نیشان دەدەم ئەگەر لەکاتى دەرکەوتنى زاتى مندا بۆى، لەشوێنى خۆى مایەو و خۆى راگرت، ئەو تۆش لەو بەولارە دەمبینى، جا ئەگەر کێو کە بەو هەموو پتەوى سەختیەو خۆى رانەگرت ئەو تۆ چۆن خۆرا دەگرى بۆ پرتەوی زاتى من!! ﴿فَلَمَّا تَجَلَّى رَبُّهُ لِلْجَبَلِ جَعَلَهُ دَكًّا﴾ جا کاتیک پەرەردگار کەمیک لەجیلەو نوورى خۆى نیشانى کێو کەدا، کێو کەى وردو خاش کردو بوو بەخۆلەمیش، وەکوو سورمەى چا و نەرم بوو! ﴿وَوَخَّرَ مُوسَى صَعْقًا﴾ هەزرەتى مووسا کە ئەمەى یینی لەهەبەتا لەرزەگرتى و لەهۆش خۆى چوو بەرەو دەم کەوتو بى ناگابووا ﴿فَلَمَّا أَفَاقَ﴾ کاتى مووسا وەهۆش خۆى هاتەو بەخۆى دا روانى و هیزو توانای خۆى بۆ دەرکەوتو زانى کە ئەو لەپرسىار کردنە کەدا زیدە رەوى کردو و لەسنورى تێپەرانندە ﴿قَالَ سُبْحَانَكَ تُبْتُ إِلَيْكَ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُؤْمِنِينَ﴾ وتى: پەرەردگار! ئەتۆ پاکو بى باکو گەرەو بى هاو لەو بى وینەى. ئەمن تۆبەم کردو پەشیمانم لەداواکردنى یینى زاتى پاکت، هەرگیز شتیک داوا ناکەم کە ئەگونجى بێتەجى! ئەمن یەکەم کەسم لەنەتەوئى ئیسرائیل لەسەر دەمى خۆمدا کەپروام هەیه بەگەرەبى و بەرزى و شکوئەندى زاتى پاکت.

تیبینو عباس دہ فرموی: واتہ: من یہ کہم کہسم کہ پروام ہدیہ لہ دونیادا کہس ناتبینی تاروژی قیامت.

نه مجار پيرو دگار دلدا نه وهی حذرتهی موسای کردو ریزو پلهو پایهی
که هیه تی لای خودا ناشکرای کردو ﴿قَالَ يَا مُوسَى إِنِّي اصْطَفَيْتُكَ عَلَى
النَّاسِ بِرِسَالَتِي وَبِكَلَامِي﴾ فسر موی تهی موسا! من توّم هه لبّار دوه
به سهر تاده میزادانی سهرده می خوژدا زیده له هه موو کهس به بی ناوهندو
فریشته گفتوگوم له گه لدا کردی، پلهو پایهی پیغه مبهرایه تیم پی به خنشیوی
شهریعتو یاسام پی داوی ﴿فَخُذْ مَا آتَيْتُكَ وَكُنْ مِنَ الشَّاكِرِينَ﴾ نهو
شهریعتو یاسایه پیّم داوی - که ته وراته - به باشی وهری بگروه جی به جییان

بکهو کاریان پی بکه، له‌تاقمو کومه‌لی سویاسگوزاران به: سویاسی
نیعمه‌ته‌کانی من بکه که داومه به‌توو به‌گه‌له‌که‌ت؛ چاکمو فه‌ضلی من
به‌سرخوتهو! ببینمو یادیان بکه‌روه!

﴿وَكُنْتُمْ لَهُ فِي الْأَلْوَابِ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَوْعِظَةً وَتَفْصِيلًا لِكُلِّ شَيْءٍ﴾
واته: چهند پارچه ته‌خته‌یه‌کمان پی‌دا، له‌هه‌موو جوړیک هوکوو ناموژگاری
کاریگرم‌مان بو تیدا نویسیوو، کاروباری نایینمان له‌هه‌لالو حرامو بنه‌مای
عقیده و ناداب بو رون کردبوه‌وه، به‌دورو درئی نه‌صیحه‌تو ناموژگاری
پیوستمان تی‌دا بو شی کردبوه‌وه، هرشتیک نه‌میزاد هه‌لبنی بو
طاعه‌تو له‌توان دووری بخاته‌وه، تی‌دا بوو. نه‌م پارچه ته‌ختانه ته‌وپاتیان
تیدا نووسراو بوو، په‌که‌م شریعه‌تو یاسا بوو، درا به‌موسا!

﴿فَخُذْهَا بِقُوَّةٍ﴾ پیمان گوت: نه‌مه وه‌سییه‌تو بنه‌مای شریعه‌تی
نیمه‌یه به‌هیزی دلو نیشاطی جه‌سته‌وه وه‌ری بگره، به‌عه‌زم نییه‌تیکی
راسته‌قینه‌وه په‌یره‌وی بکه! ﴿وَأْمُرْ قَوْمَكَ يَأْخُذُوا بِأَحْسَنِهَا﴾ فرمان
به‌گه‌له‌که‌شت بکه فرمانو نه‌هییه‌کانی په‌یره‌و بکه‌ن، له‌په‌ندو
ناموژگاریمه‌کانی ورد ببنه‌وه، شته جوانه‌کانی وه‌ریگرن - هرچی تی‌دایه
جوانو به‌که‌لکه - په‌یره‌وی فرمانه‌کانی - وه‌کوو قیصاص، لی‌بوردن،
یارمه‌تیدان، خو‌پاگرتن... هتد - بکه‌ن. به‌راستالی خودا پرستی بکه‌ن، چونکه
خودا پرستی راستی عه‌قل جوان ده‌کاو نه‌فس مشتومال ده‌کا. ﴿سَأُرِيكُمْ
دَارَ الْفَاسِقِينَ﴾ واته: نه‌گرم نیو! پابه‌ندی نمو په‌یامه نه‌بن که بومان
ناردوون، شوین یاسا جوانه‌کان نه‌که‌ون، نه‌وه ده‌چنه پی‌پی سهری‌چیکارانو
لاده‌ران له‌ریبازی خوداو ده‌بن به‌هاونشینی فاسقان، نه‌و سزایه‌ی به‌سهر
فاسقان‌دا درا که داروده‌سته‌ی فیرعه‌ون بوون، ده‌که‌و‌تیه سهر نیوه‌ش.

له‌وه به‌ولاره خانوو به‌ره‌ی فاسقه له‌دین ده‌رچوه‌کانتان له‌قیامه‌تا نیشان
ده‌ده‌م چو‌ن سزا ده‌درین؛ یان له‌دونیادا له‌کاتی ها‌تو‌جو‌یان لی‌ره‌و له‌وی
به‌ولاتان‌دا شوینو نیشتمانی له‌نایین ده‌رچوه‌کانتان نیشان ده‌ده‌م؛ هتا بزائن
چو‌ن ویران بووه‌و دارو به‌ردی به‌سهریه‌کندا ترش‌اوه.

نیینو کمثیر ده‌فرموی: مانای ﴿سَارِيكُمْ دَارَ الْفَاسِقِينَ﴾ واته: له‌وه به‌ولاو. سهره‌نجامی نه‌وانه‌تان نیشان ده‌دهم که سهریچی فرمائی نیمه ده‌که‌ن، به‌چای خوتان ده‌بینن چۆن له‌ناویان ده‌به‌ینو خانو به‌ره‌یان خاپور ده‌که‌ین!

قەتاد: ده‌فرموی: واته خانو به‌ره‌ی نه‌و کافرا نه‌تان نیشان ده‌دهم که له‌پیش ئیوه ژیاون له‌ناومان بردون، «ه‌کوو جه‌بابیره‌و عه‌مالیقه‌کان.... بو نه‌وه‌ی په‌ندیان لی وه‌ریگرن، مه‌به‌ست شوینه‌واری گه‌لی عادو نه‌موودو گه‌له‌کانی تره که به‌هۆی فیسقو خراپه‌کاری له‌ناویراون.

مامۆستا سه‌ید ده‌فرموی: وا پی‌ده‌چی (دار الفاسقین) ناماژه‌بی بو خاکی پیروژ ((الأرض المقدسة)) که له‌و رۆژگاره‌دا به‌تیرستی تیدا نیشته‌جی بوون، نه‌وه مژده‌ بووه بو نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیل که ده‌چنه‌ناوی. هه‌رچه‌نده له‌سه‌رده‌می موسادا نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیل نه‌چوونه‌ ناو نه‌و خاکه پیروژه‌وه، چونکه هیشتا پیوستیان به‌په‌روه‌رد کردو پیگه‌یانندن هه‌بوو، نه‌وه بوو له‌سه‌ر سنووری نه‌و خاکه راوه‌ستانو قاچیان چه‌قاندو به‌پیغه‌مبه‌ره‌که‌یان گوت ﴿يَا مُوسَى إِنَّ فِيهَا قَوْمًا جَبَّارِينَ. وَإِنَّا لَن نَدْخُلُهَا حَتَّى يَخْرُجُوا مِنْهَا، فَإِنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا فَإِنَّا دَاخِلُونَ﴾ المائدة/۲۲.

پاشان که دوو پیاوه موسولمانه له‌خودا ترسه‌کان پیکیشی‌یان لی‌کردو سه‌رکۆنه‌یان کردو هه‌لیان نان بو هیرش بردو وه‌لامی موسایان به‌شیوه‌یه‌کی ناشرین دا به‌وه، وه‌لامیکی ترسنۆکانه‌و حیزانه: ﴿قَالُوا: يَا مُوسَى إِنَّا لَن نَدْخُلُهَا أَبَدًا مَا دَامُوا فِيهَا، فَاذْهَبْ أَنْتَ وَرَبُّكَ فَقَاتِلَا، إِنَّا هَاهُنَا قَاعٍ عِيدُونَ﴾ المائدة/۲۴، به‌راستی نه‌م جوژه هه‌لوێسته‌ی نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیل ره‌نگدانه‌وه‌ی تیک روخاوی داوه‌شاوی نه‌و کۆمه‌لگایه‌ بوو، نیشانه‌ی ترسنۆکی و بی هیژی و هیچ له‌بارانه‌بووی نه‌و گه‌له‌ بوو، که پیوست بوو عه‌قیده‌و شه‌ریعه‌تیک وایان بو بی ده‌ره‌مانی ده‌رده‌کانیان بکا، بۆیه که په‌روه‌ردگار ته‌وراتی دا به‌حه‌زده‌تی موسا پی‌ی فرموو: به‌هیزو توناو نیشاته‌وه نه‌م شه‌ریعه‌ته وه‌ریگه‌ره فرمان به گه‌له‌که‌شت بکه که به‌ته‌واوی به‌نیشاتو دلسۆزییه‌وه پا به‌ندی فرمانو

نه‌هیه‌کانی بنو خویان وا ناماده بکهن: له‌ناستی نه‌و نهرکه‌داین!
 به‌لی: ناشکرایه، ده‌بی شمریعت به‌عه‌زیمه‌تو هی‌زو تواناو نیشاته‌وه
 وه‌بگیر، به‌لی‌هاتویی و لی‌بور دوی‌یه‌وه جی‌بی جی‌بکری، بۆ دروست‌کردنو
 دامه‌زاندنی نه‌ته‌وه‌ی خوداپه‌رست به‌شی‌وازیک‌ی تاز ■ باب‌ت! یه‌که‌م که‌سی‌کیش
 که نه‌نجامدانی نه‌م نهرکه‌ی به‌وشی‌وه لی‌ چاوه‌پروان ده‌کری، پی‌غه‌مبه‌رو
 بانگه‌وازی‌کهری نه‌و شمریعت‌هن، ده‌بی به‌کرداو گو‌فتار ما‌مؤ‌ستا ■ رابه‌رو
 پی‌شه‌نگ بۆ، نه‌مه سونه‌تی خودایه بۆ به‌رپوه‌چوونی هه‌موو ئینقلابو
 شۆ‌رشی‌ک؛ بۆ تازه‌کردنه‌وه دامه‌زاندنی هه‌موو سیسته‌می‌کی کۆ‌مه‌لایه‌تی
 یان رامیاری..... ته‌نانه‌ت نه‌گهر سیسته‌مه‌که‌ ئایینی بوو نه‌وه زۆر زیاتر
 پی‌وستی به‌وه هه‌یه که ئینقلاب له‌ناوه‌وه و ده‌ره‌وه‌ی ئاده‌میزاده‌کان‌دا بکا!
 بی‌گومان سه‌له‌فی صالحی ئیمه‌ قورئانیان به‌حه‌زمو عه‌زیمه‌ته‌وه
 وه‌رگرتوه، به‌وپه‌ری لی‌هاتویی و لی‌بور دوی‌یه‌وه کاریان پی‌ کردوه، بۆ‌یه فی‌ری
 بوون کاری پی‌ بکهن، نه‌ک بۆ مو‌تفه‌رک‌و ته‌به‌روک‌و به‌ده‌نگ خو‌یندنی
 له‌ته‌عه‌زییه‌و مونا‌سه‌بات‌دا. یان له‌په‌رۆیه‌کی‌وه پی‌چنو له‌لای ئافره‌تی زه‌ییستان
 داینی‌ن بۆ نه‌وه‌ی شه‌وه ده‌ست له‌زارۆ‌که ساواکه‌ی نه‌وه‌شی‌نی‌و، ئافره‌ته
 نه‌خۆشه‌که نه‌ترسی‌نی؟!

بۆیه موسولمانان له‌ماوه‌یه‌کی کورت‌دا له‌ژێر رۆشنایی قورئان‌دا هه‌موو
 نه‌و گه‌لو ئیمپراتۆرییه‌ته‌ خاوه‌ن هی‌زو تواناو چه‌ک‌و جبه‌خانه‌یان خسته‌نه‌ ژێر
 رکیفی خۆیانه‌وه‌و، ژیا‌نی کامه‌رانی و خۆشه‌ختی دونیا و قیامه‌تیان به‌ده‌ست
 هی‌نا!! به‌لام کاتی پش‌تیان له‌په‌یامی قورئان هه‌ل‌کردو پا‌به‌ندی فه‌رمانو
 نه‌هیه‌کانی نه‌بوون ئاکامیان به‌م حا‌له‌ گه‌یش‌ت که‌پی‌ی گه‌یش‌تون!

سزای لوتبه‌رزى و کوفر نه‌وه‌یه که دلی لوتبه‌رزى کافره‌کان
 لاده‌دری له‌تیگه‌یشتنى به‌لگه‌کانى نیشانه‌ی خودایه‌تی
 سَأَصْرِفُ عَنْ آيَاتِيَ الَّذِينَ يَتَكَبَّرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَإِنْ يَرَوْا
 كُلَّ آيَةٍ لَا يُؤْمِنُوا بِهَا وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الرُّشْدِ لَا يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا وَإِنْ
 يَرَوْا سَبِيلَ الْغَيِّ يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا
 عَنْهَا غَافِلِينَ ﴿١٤٦﴾ وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ حَبِطَتْ
 أَعْمَالُهُمْ هَلْ يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤٧﴾

نهم نایه‌تانه باسی سروشتی لوتبه‌رزیه‌کانی رابوردو هاوچهرخ ده‌که‌ن. که
 له‌نایه‌ته‌کانی پیشوودا پمروه‌ردگار نه‌وانه‌ی رون کرده‌وه. که به‌سمر فیرعه‌ونو
 قدمه‌که‌ی هات، به‌هوی لوتبه‌رزى سته‌مکاریه‌وه و سمره‌نجام له‌ناوچوون!
 نه‌وه باس ده‌کا که تیمان نه‌هینانی قوره‌یشیه‌کان به‌پیغه‌مبهر له‌بهر
 لوتبه‌رزى و خۆبه‌زل زانیانه، نه‌مه‌ش نه‌وه ده‌گه‌یه‌نئى که هوی پشت هه‌لکردن
 له‌تیمان هینانو سووربوون له‌سمر مانه‌وه‌ی به‌کافری خۆبه‌زل‌زانینو لوتبه‌رزیه.
 لوتبه‌رزى ناده‌میزاد له‌حق لاده‌داو هه‌لیان ده‌نئى بۆ به‌درۆخسته‌وه‌ی حه‌قو
 وا ده‌کا لوتبه‌رز له‌نیشانه‌کانی خودایه‌تی خودا بئى‌تاگا بئى‌تیان نه‌فکریو
 لییان وردنه‌بیته‌وه.

واته: نهم نایه‌تانه روونکردنه‌وه‌ی سونه‌تی خودان له‌بوونه‌وردا ده‌رحه‌ق
 به‌و ناده‌میزادانه‌ی به‌هوی لوتبه‌رزیه‌وه بانگه‌وازی‌کهرانى حه‌قو خیر
 (پیغه‌مبهرانو شوێنکه‌وتوانیان) به‌درۆ خه‌نه‌وه‌و گویى بۆ نامۆژگاریو
 په‌یامه‌که‌یان ناگرن. چونکه ره‌وشتی لوتبه‌رزى هه‌میشه ده‌بیته‌هۆکاری
 نه‌وه‌ی خاوه‌نه‌که‌ی رو له‌تیفکهرینو به‌لگه‌ی حه‌قو راست وهریگێرنو شوێنى
 په‌یامى خودا نه‌که‌ون، له‌به‌لگه‌و نیشانه‌کانی خودایه‌تی خوا بئى‌تاگابن! نه‌مه
 دیارده‌یه‌کی ناشکراو حالو چۆنه‌تی پاشاو سهرۆکئو مله‌وره‌گوهراکانى

وه کوو فیرعه‌ونو داروده‌سته‌که‌ی و نه‌مرودو سته‌مکارانی میژوه. ده‌فرموی: ﴿سَأَصْرِفُ عَنْ آيَاتِ الَّذِينَ يَتَكَبَّرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ﴾ له‌وه به‌ولاه-وه‌کو له‌وه‌پیش‌هوه‌کردوومه‌انه- دلی لوتبهرزو خویه‌لزانه‌کان: نه‌وانه‌ی لوتبهرزی ده‌که‌ن له‌به‌ندایه‌تی کردن بۆ منو له‌ناستی ناده‌میزادان خویان به‌زل ده‌زان، دلیان لاده‌ه‌ه‌ین له‌تیگه‌یشتنی به‌لگو ده‌لیلی جوړاو جوړ له‌سهر گه‌وره‌یی و به‌ده‌سه‌لاتی و خودایه‌تی خوم، چاوی دلیان کوړ ده‌که‌مین به‌جوړیک که‌هیدایه‌تی ناو شریعه‌تی نیمه‌ نابین، سود له‌ناموژگاری پیغه‌مبهر وهرناگرن، به‌پیر بانگه‌وازی پیغه‌مبهر وه‌نایه‌ن، چونکه نه‌وان به‌هوی لوتبهرزی خویانه‌وه‌رویان له‌بانگه‌وازی خودا وهرگیراوه، خوداش دلی نه‌وان له‌حق لاده‌دا وه‌کوو ده‌فرموی: ﴿فَلَمَّا زَاغُوا أَزَاغَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ﴾ الص‌ف/۵.

خطابی نایه‌ته‌که هه‌موو نه‌ته‌وه‌و تاکیک ده‌گرته‌وه به‌مهرجی لوتبهرزی بکه‌ن.

بۆ نمونه فیرعه‌ونو دارو ده‌سته‌که‌ی چونکه لوتبهرزیان کرد په‌روه‌دگاریش دلی لادان له‌وه‌ی که له‌موعجیزه و نیشانه‌کانی راستی پیغه‌مبهرایه‌تی حه‌زهرتی مووسا حالی ببین! واده‌بی له‌هه‌ندیکی حالی ده‌بن، به‌لام له‌بهر له‌خویایی بوونو خویه‌لزانیان نینکاری ده‌که‌نو گوئی پی ناده‌ن، حه‌قو راستی لای نه‌وان نرخه‌ی نیه‌و بایه‌خی پی ناده‌ن نایانه‌وی تی بگه‌ن، بۆیه په‌روه‌دگار ده‌رحه‌ق فیرعه‌ونو تاقه‌که‌ی ده‌فرموی: ﴿وَجَحَدُوا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَا أَنْفُسُهُمْ ظُلْمًا وَعُلُوًّا﴾ النمل/۱۴، هه‌روه‌ها کافره‌کانی قوره‌یش دلنیا برون که پیغه‌مبهر ﷺ ره‌وانه‌ کراوی خودایه‌و پیغه‌مبهرایه‌تیه‌که‌ی حه‌قو راسته، وه‌لی له‌بهر لوتبهرزی و خویه‌سندیان دلیان نه‌ده‌دایه‌ موعجیزه‌کانی و تییان نه‌ده‌فکرین. بیرو بۆچونیان وابوو: که نه‌وان له‌پیغه‌مبهر به‌رزترن، پییان وابوو: نه‌وان پیاو ماقولو سه‌روکتو ده‌وله‌مه‌ندی قوره‌یشن، که‌وابوو شایانی نه‌وان نیه: که شوین که‌سیک بکه‌مون له‌ته‌مه‌نو هیژو توانا و سامانداری و که‌سداری دا له‌وان نرم تری.

نه‌مجار په‌روه‌دگار حالو ره‌وشتی خویه‌لزانو لوتبهرزه‌کان دیاری ده‌کاو

ده فرموی: ﴿وَإِنْ يَرَوْا كَلَّ آيَةٍ لَا يُؤْمِنُوا بِهَا﴾ نمو لوتبهرزو له خویابی
 بوانه ره وشتیان وایه همر نایه تو موعجیزه یه ک بیینن که به لگه بی له سمر
 حه قو حه ق سهرین بی، نهوان بر وای پی ناکهن، چونکه موعجیزه سوود
 به که سیکن نایه خشی که ناماده باشی تیدا نه بی بو تیگه یشتنو تیفریسنو
 وهر گرتنی حه قو راستی! وه کو له نایه تیکی تردا ده فرموی: ﴿إِنَّ الَّذِينَ
 حَقَّتْ عَلَيْهِمْ كَلِمَةُ رَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ، وَلَوْ جَاءَتْهُمْ كُلُّ آيَةٍ حَتَّى يَرَوْا
 الْعَذَابَ الْأَلِيمَ﴾ یونس ۹۶-۹۷.

پهروهر دگار ■ هریاره ی نهوانه ی به ناحق له سمر زهوی لوتبهرزی ده نوینن
 نیعلانی ویستو دابو نه پرتی خوی ده کا: دلایان لاده دا له ورد بو نموه له حه قو
 تیگه یشتنی راستی، هیدایه تیان نادا بو تیگه یشتنو پیگه یشتن، همر
 به ننده یه ک له به ننده کانی خودا به ناحق له سمر زهوی خویمل بزانی بهر سهره کانی
 خودا ده کا، چونکه (تکبر) صیفه تیگه تنها بو خودا ده شی که سی تر مافی
 ته که بور کردنی نیه، خرابترین لوتبهرزی و خویمل زانی نموه یه کابرا نییدیعی
 مافی خودایه تی بکاو حه قی ته شریع دانان پدا به خوی و جهخت له نا ه میزادان
 بکا پابه ندی نمو یاساو ته شریعه بن که نمو بو یان داده نی، زوریان لی بکا واز
 له شریعه تو یاسای حه قو راستی ناسمانی بهیننو پابه ندی شریعه تو یاسای
 به تالو ■ هستکردی پووجی نهوین!

ره وشتیکی تری نمو لوتبهرزانه نموه یه ﴿وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الرُّشْدِ
 لَا يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا﴾ نهوانه نه گهر ریباری هیدایه تو سهر فرازی به دی بکهن
 لی لاده ده نو لی دور ده که ونمونه، نایکه نه ریباری خویان، شه قامهرتی
 سهر فرازی و رزگار یون واز لی دینن، ﴿وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الْغَيِّ يَتَّخِذُوهُ
 سَبِيلًا﴾، هه ندیکیان به نه نقه ستو هه ندیکیان به نه زانی ریگای گومرایی
 ده گر نه بهر، نهوانه ی ره وشتیان بهو جو ره یمو نموه هه لسو که وتیانه، نهوانه
 خودا ده رگای دلی داخستورنو گو یچکه ی هاخنیونو موری کردونو، پهردی
 به سمر چاودا هیناون، ریباری حه ق لایان ناخوشو قیزه ونه، روی تی ناکهنو
 پی تیدا نارونو رقیان لیه تی. بویه همر له گهل ریباری گومرایی و فسادیان چاو

پی ده‌که‌وی خیرا ده‌یگر نه‌بهر و پی‌یدا ده‌رۆن، شوین هه‌واو هه‌وه‌سی خۆیان ده‌که‌مون... نه‌مجار هۆکاری نه‌م جالو چۆنیه‌ته‌ی تیی که‌وتوون دیاری ده‌کاو ده‌فرموی: ﴿ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ﴾ نه‌و وازه‌ینانه‌یان له‌ریگه‌ی حه‌قو گرتنه‌به‌ریان بۆ رێبازی گومپایی و هیدایه‌ت نه‌دانی ئیمه‌ بۆیانو دل لادانیان له‌حەق، به‌هۆی نه‌وه‌وه‌یه‌که به‌لگه‌و نیشانه‌کانی خودایه‌تی ئیمه‌و راستی پیغه‌مبه‌رایه‌تی پیغه‌مبه‌ر به‌درۆ ده‌خه‌نه‌وه، بی ناگان له‌تیف‌کری و وردبوونه‌و له‌نایه‌ته‌کانی خودا!

به‌کورتی په‌روه‌ردگار نه‌و لوتبه‌رزو به‌فیزانه‌ی وا دروست نه‌کردوه که به‌سروشت ناوێته‌ی کوفرو گومپایی بووین! به‌لکو نه‌و حاله‌ته‌یان به‌هۆی کر هه‌وه هه‌لوێستی خۆیان بۆ هاتۆته‌دی، نه‌وان به‌ویستو ئیراده‌ی خۆیان به‌لگه‌و نیشانه‌و موعجیزه‌ی پیغه‌مبه‌رانیان به‌درۆ خستۆته‌وه. به‌حه‌زو ئاره‌زۆی خۆیان نغزۆی شه‌هوه‌تو گومپایی بوون، په‌رده‌یان به‌سه‌ر چاوو دلو نامیری بیستنی خۆیان دا‌داوه‌ته‌وه! حەق ناییسزو راستی نایینزو وازیان له‌شه‌قامه‌ری به‌خته‌وه‌ری رزگار بوون هیناوه، وه‌کوو له‌شوینیکی تردا ده‌فرموی: ﴿وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِّنَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ، لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا، وَلَهُمْ أَذَانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَٰئِكَ كَانُوا لِنِعْمِ رَبِّ لَهُمْ أَصْلٌ، أُولَٰئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ﴾ الاعراف/۱۷۹، نه‌وانه به‌ته‌نقه‌ست دلو چاوو گوێچکه‌ی خۆیان له‌کارخستوه، دلیان هه‌یه بۆ تیگه‌یشتن به‌کاری ناهینن، چاویان شتی پی نایینن، گوێچکه‌یان شتی پی نایست، نه‌وانه وه‌کوو ئاژهل وه‌هان! به‌لکو له‌ئاژهلش زیاتر بی هۆشو هه‌ستو تیف‌کری! نه‌وانه نیشانه‌کانی بوونی خودا (که هه‌موو بوونه‌وه‌ر نیشانه‌ی هه‌بوونی خودایه‌) به‌درۆ ده‌خه‌نه‌وه، موعجیزه‌ی هاوکاتی پیغه‌مبه‌ران ره‌تده‌که‌نه‌وه، ﴿وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ؟﴾ نه‌وانه‌ی ئایه‌ته ئیرداوه‌کانی ئیمه‌یان به‌درۆ خستوه‌وه. ده‌خه‌نه‌وه نه‌و ئایه‌تانه‌ی به‌حه‌قو راستی ناردومانن بۆ سه‌ر پیغه‌مبه‌رانمانو نه‌وان ره‌تیان کردۆته‌وه‌و پابه‌ندی نامۆزگاری و فرمانو نه‌هیه‌کانی په‌یامی پیغه‌مبه‌ران نه‌بوونو سه‌ره‌نجام زیندو بوونه‌وه‌و سزاو پاداشی رۆژی قیامه‌تیشیان به‌درۆ له‌قه‌لم‌دا، ته‌فسیری ره‌وان

نهوانه ﴿حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ﴾ کرده ده کانیاں پوچهل کراونه وه مانه دیوونیاں به فیرو ده چی چونکه نهوان کرده ده کانیاں بو غمیری خودا بوون، خویان له شتیکندا ماندو کرده که خودا پی رازی نه بوه، کرده ده کانیاں ده بنه هوی سزاو ناره حمتی بزیان. ﴿هَلْ يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ نایا نهوانه پاداشیاں ده دریتسه وه جگه له وهی له دونیادا ده یکهن؟ واتسه نهوانه سزاو پاداشیاں نادریتسه وه جگه لهو کارانه ی بمرده وامن له سهرته نجامدانیان، نهوانه بمرده وامن له سهر کوفرو سهر پیچی کردنی فمرمانی خودا؛ که وایی همر سزای خراپه کاری خویان وهرده گر نه وه، کوفرو بی دینی دلو ده روونو روحی پیس کردونو تیکی داوه، سوننه تی خوداش وه ها هاتووه و ده بی سزاو پاداش له قیامتدا به گویره ی کرده وهی دنیا ده بی؛ چاکه به چاکه و خراپه به خراپه خودا-ته نانت- به نه ندازه ی گهر دیله به کیش ستم له کهس ناکا!!

چیرۆکی به خودا دانانی گۆله که له لایهن سامیرییه وه

وَأَتَّخَذَ قَوْمُ مُوسَىٰ مِنْ بَعْدِهِ مِنْ خُلِيِّهِمْ عِجْلًا جَسَدًا لَهُ خُورٌ أَلَمٌ يَرَوْنَ أَنَّهُ لَا يُكَلِّمُهُمْ وَلَا يَهْدِيهِمْ سَبِيلًا اتَّخَذُوهُ وَكَانُوا ظَالِمِينَ ﴿١٤٨﴾
وَلَمَّا سَقَطَ فِي أَيْدِيهِمْ وَرَأَوْا أَنَّهُمْ قَدْ ضَلُّوا قَالُوا لَئِنْ لَمْ يَرْحَمْنَا رَبُّنَا وَيَغْفِرْ لَنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿١٤٩﴾

له نایه ته کانی پیشوودا چیرۆکی گفتوگو کردنی موسای له کهل بهر وهرده گاردا بو گپراپنه وه، باسی نازل بوونی تهوراتی کرد بو سهر موسا! نه مجار لیته دا باسی نهو روداوه سه یرو سهرنج راکیشه ده کا که له کاتی گفتوگو که دا له ناو گه له که ی روی دا؛ که بریتی بوو له وهی سامیری له خشل و گه واهیر لاشیه کی دروست کرد له وینه ی گۆله که و. وتی: نه مه خودای موسا و ئیوه یه موسا لی هون بووه!! ئیتر بر وایان پی کردوو ده ستیان کرد به گویره که بهرستن. بهراستی هه لویتستیکی سهیره و روداوتکی سهرنج راکیشه،

نه‌ه‌تا له‌و کاته‌دا که حه‌زه‌تی مووسا ﷺ له خزمه‌ت په‌روه‌ردگاردا یه‌و
خه‌ریکی گه‌توگوژ کورنه له‌گه‌ل زاتی حق ئاله‌و مه‌وقیفه‌ بی وینه‌یه‌دا که دلو
هه‌ستو شعور له هه‌ولێ تیگه‌یشتن و به‌دی‌کردن دانو چاو کۆله‌واره له دیستن،
روح هه‌ستی پی‌ده‌کاو هۆش تی‌یدا سه‌رگه‌ردانه، له‌و کاته‌ ناوازه‌ و نه‌رخ‌داره‌دا
که حه‌زه‌تی مووسا راسته‌وخۆ یه‌یه‌ه‌ندی له‌گه‌ل په‌روه‌ردگاردا به‌و شیوه
بی‌وینه‌یه هه‌یه‌و سه‌رگه‌رمی ناخاوتن و وه‌رگرتنی په‌یام و یاسای یه‌زدانی یه‌...
گه‌له‌که‌ی سات به‌ سات نزم ده‌بنه‌وه‌و دیاره‌ی خوێ‌په‌تی و گیلێ و نه‌فامیان
زیاد ده‌کا، له‌جیاتێ خودا په‌رستی و سوپاس‌گوزاری و شوکرانه ژمی‌ری، لاشه
گۆله‌که‌یه‌کی بی‌گیان. که بۆ‌ره‌بۆ‌ری لیوه دی‌ ده‌یکه‌نه خودای خوێ‌انو
ده‌په‌رستن و، واز له خودا په‌رستی و، یه‌کتا په‌رستی ده‌هینن!

لی‌ره‌دا سییاقی قورئان دیاره‌یه‌که‌مان نیشان ده‌دا که زۆر له دیاره‌و
حاله‌تی نایه‌ته‌کانی پێش‌وو جیاوازه، گواستنه‌وه‌و گۆرانکارییه‌کی سه‌رنج
راکیش دینیته‌ گۆ‌ری، له‌ که‌شو هه‌وایه‌کی به‌رزو عاله‌میکی بالا‌ی باره‌گای
ئه‌قدسییه‌وه، له‌ باسی پله‌وپایه به‌رز‌کردنه‌وه‌ی حه‌زه‌تی مووسا که خودا
گه‌یانده‌ نه‌وه گوه‌توگوژ له‌گه‌ل زاتی حق‌دا بکا، سییاقه قورئانییه‌که
ده‌مان‌گۆ‌زیته‌وه بۆ که‌شو هه‌وایه‌کی پیسو پۆخ‌لێ نو‌غ‌رۆ‌سو له‌گوم‌پایی‌دا،
دیمه‌نی گه‌لو نه‌ته‌وه‌یه‌کی سه‌رلی شێ‌واو پر‌پ‌سو‌چو خوێ‌ری سه‌په‌مان بۆ
ده‌کی‌شی و ده‌فه‌رموی: ﴿وَإِتَّخَذَ قَوْمُ مُوسَى مِنْ بَعْدِهِ مِنْ خُلَائِهِمْ عِجْلًا
جَسَدًا لَهُ خُورٌ﴾ واته: نه‌ته‌وه‌ی ئیس‌رائیل -دوای نه‌وه‌ی حه‌زه‌تی مووسا
له‌سه‌ر واده‌ی په‌روه‌ردگار چوو بۆ سه‌ر کی‌وی (طور) بۆ گه‌توگوژ کردن له‌گه‌ل
خودای مه‌زندا- له‌خش‌لی زێ‌رو زوی قیبطی‌یه‌کان که به‌ته‌مانه‌ت لی‌یان
وه‌رگرتبون لاشه‌ گۆ‌یره‌که‌یه‌کیان دروست کرد بۆ‌ره‌ بۆ‌ری لیوه ده‌هات! ده‌نگو
ره‌نگی له‌گۆ‌یره‌که ده‌چوو! ده‌ستی‌ان کرد به‌په‌رستن! وه‌کوو ده‌لێن: ئه‌و خسه‌له
ه‌ی قیبطی‌یه‌کان بوو دوای نه‌وه‌ی په‌روه‌ردگار فیرعه‌و نو قیبطی‌یه‌کانی
خنکاند له‌لای نه‌ته‌وه‌ی ئیس‌رائیل ما‌بو‌یه‌وه!

سامیری که پیا‌ویکی قسه‌ رو‌یشتوو بوو له‌ناو نه‌ته‌وه‌ی ئیس‌رائیل‌دا نه‌و
زێ‌رو زیوه‌ی کۆ‌کرده‌وه‌و لاشه‌ی گۆ‌یره‌که‌یه‌کی لی پێک هێ‌ناو بۆ‌ره‌ بۆ‌ری لیوه
ته‌فه‌سیری ره‌وان

ده‌هات! وتی: ئەمە خودای موسایەو لی‌ی هون بوو، نیتەر ئەوانیش دەستیان کرد بە‌گوێرە‌که پەرستن!!

لێ‌ره‌دا پرسیاری‌ک دێ‌ته‌ کایه‌وه: ده‌گوتری: سامیری خشل‌ه‌که‌ی کۆ‌کرد‌ه‌وه‌و لاشه‌ی گوێ‌ره‌که‌که‌ی لی‌ پێ‌ک هینا، ئە‌دی بۆ‌چی کاره‌که‌ وه‌پال هه‌موان دراوه‌؟؟ له‌وه‌لام‌دا ده‌لێ‌ن: چون‌که سامیری ئە‌و کاره‌ی به‌رای زوریه‌یان نه‌نجام داو، که‌سیان ناره‌زایی به‌رامبه‌ر کاره‌که‌ی سامیری ده‌رنه‌بڕی هه‌موویان رایان له‌سه‌ر بوو، وستیان ئە‌و لاشه‌ گوێ‌ره‌که‌یه‌ به‌رستو پێ‌ی رازی بوون! که‌وابی جێ‌ی خۆیه‌تی که‌ کاره‌که‌ پال هه‌موویان به‌ری!

ئیه‌بنو که‌ئیر «هه‌رموی: رافه‌که‌رانی قورئان، ده‌رباره‌ی ئە‌م لاشه‌و گوێ‌ره‌که‌یه‌ کێ‌شه‌یان تی‌ که‌وتوه‌: له‌وه‌دا نایا ئە‌و جه‌سته‌یه‌، بوو به‌گۆشتو ئیسقانو خوێ‌نو گیانی تێ‌دا بوو، بۆ‌ره‌که‌ی سروشتی بوو؟؟ یان لاشه‌که‌، هه‌ر به‌زێ‌و‌زیوی ماوه‌ته‌وه‌و، ناو‌که‌ی بۆ‌ش بوو‌وه‌ که‌ به‌ره‌و هه‌وا دانراوه‌و هه‌وای تی‌ چوه‌؛ ده‌نگی لێ‌وه‌ هاتوه‌و وه‌کوو گوێ‌ره‌که‌ بۆ‌راندویه‌تی!؟ دوو را هه‌یه‌:

۱- قه‌تاده‌و هه‌سه‌نی به‌هه‌ر کۆمه‌لێ‌کی تر پێ‌یان وایه‌: که‌ لاشه‌که‌ بوو به‌گۆشتو خوێ‌نو ئیسقانو گیانی تێ‌گه‌راوه‌ته‌وه‌و بۆ‌ره‌که‌ی سروشتی بوو. ده‌لێ‌ن: ئە‌و کاته‌ی نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیل له‌ده‌ریا ده‌په‌رنه‌وه‌ سامری هه‌ززه‌تی جویرانیلی بیه‌نی سواری نه‌سه‌پێ‌ک بوو، نه‌سه‌په‌که‌ی قاچی له‌هه‌ر شوێ‌نێ‌ک دابنایه‌ یه‌که‌سه‌ر ژبانی تی‌ ده‌گه‌راو گیاو کژی لی‌ شین ده‌بوو؛ سامری هه‌ندێ‌ک گلی له‌ شوێ‌ن پێ‌ی نه‌سه‌په‌که‌ هه‌لگرت، جا که‌ دوایی جه‌سته‌ی گوێ‌ره‌که‌که‌ی دروست کرد لوێ‌چێ‌ له‌و گله‌ی هاویشه‌ ناو جه‌سته‌که‌و لاشه‌که‌ بوو به‌گۆشتو خوێ‌نو ئیسقانو جارێ‌ک بۆ‌راندی، سامری وتی: ئە‌مە خودای ئێ‌وه‌و خودای موسایه‌!

۲- زوریه‌ی زۆری رافه‌که‌رانی موخته‌زله‌ پێ‌یان وایه‌: که‌ کاره‌که‌ی سامیری چاوبه‌سته‌کی تێ‌دا بوو‌وه‌و شێ‌وه‌ سی‌حرێ‌ک بوو، سامیری لاشه‌که‌ی ناو کلۆ‌ر دروست ک‌ردبو، له‌ژێ‌ر ئە‌و شوێ‌نه‌ی که‌ لاشه‌ گوێ‌ره‌که‌که‌ی لی‌ دان‌درا بوو به‌نه‌هینی ئاده‌میزادیکی لی‌ بوو فووی پێ‌دا ده‌کر «ده‌نگیکێ‌ وه‌کوو بۆ‌ره‌ی گوێ‌ره‌که‌ی له‌کلۆ‌رای لاشه‌ له‌خشل دروستکراوه‌که‌دا په‌یدا ده‌کرد.

۳- هندیکی تر پییان وایه بۆره که له‌وه پهیدا ده‌بوو که هه‌وا ده‌چوه ناو کلۆرای لاشه‌کهو له‌ده‌میه‌وه ده‌رده‌چوو نه‌و شتیه بۆره‌یه‌ی لێوه ده‌هات: ده‌لێن: سامیری په‌یکهری گوێره‌که‌یه‌کی دروست کرد‌بوو ناوه‌وه‌ی کلۆر بوو، به‌شێوه‌یه‌کی فه‌ننی و کارسازی چه‌ند بۆریه‌کی تیدا دانابوو، به‌ره‌و هه‌وا دانرابوو که هه‌وا ده‌چوه ناو کلۆرای په‌یکهره‌که‌وه ده‌نگیکی لێوه ده‌هات له‌بۆره‌ی گوێره‌که‌ ده‌چوو، نه‌مجار سامیری نه‌وه‌ی خسته‌ دلپانه‌وه: که نه‌م گوێره‌که‌یه‌ خودای ته‌وانو خودای موسایه، نیتر جگه‌ له‌حه‌زه‌تی هارون- هه‌موو به‌نو ئیسرائیلی‌یه‌کان ده‌ستیان به‌گوێره‌که‌ په‌رستن کرد!!

ماموستا سه‌یید قوطب ده‌فه‌رموی: که به‌نو ئیسرائیلی‌یه‌کان نه‌و لاشه‌ گوێره‌که‌یان بینێ و گوێیان له‌بۆره‌و قۆره‌ی بوو لێ کۆیونه‌وه‌و ده‌وریان‌دا؛ که سامری پێی گوتن: ﴿هَذَا إِلَهُكُمْ وَإِلَهُ مُوسَى﴾ نه‌مه‌ خودای ئێوه‌و خودای موسایه‌که‌ چوه‌و بۆ ناخاوتن له‌گه‌ڵی‌دا. موسا مه‌وعیده‌که‌ی لێ تێک چوه‌- ره‌نگه‌ به‌هۆی زیاد کردنی ده‌ رۆژه‌که‌ی کۆتای بوویی که‌ سی شه‌وه‌که‌، کرا به‌چل شه‌و، به‌نو ئیسرائیلی‌یه‌کان به‌مه‌یان نه‌ده‌زانی، هه‌زه‌تی موسا دوا‌ی سی شه‌وه‌که‌ نه‌گه‌رپه‌وه‌ ناویان‌و، ده‌ رۆژی تر دواکه‌وت! نیتر سامیری پێی گوتن: موسا، مه‌وعیده‌که‌ی له‌گه‌ڵ خواکه‌ی‌دا له‌بیر چۆته‌وه‌و نه‌مه‌ خودا‌که‌یه‌تی! نیتر هه‌موویان ده‌ستیان کرد به‌گوێره‌که‌ په‌رستن!!!

سه‌یره به‌نو ئیسرائیلی هه‌موو راسپێری و سه‌یته‌کانی هه‌زه‌تی موسایان له‌بیر کردو شه‌وه‌یان له‌یاد چوه‌، که موسا پێی گوتن: ئێوه‌ خودایه‌ک ده‌په‌رستن که به‌چار نابیندری و په‌روه‌ردگارو به‌دییه‌نهری بوونه‌وه‌ره‌» هیچ له‌حه‌قیقه‌تی نه‌م لاشه‌ گوێره‌که‌یه‌ ورد نه‌بوونه‌وه‌ که سامیری بۆی دروست کرد‌بوون. بۆیه‌ په‌روه‌ردگار شه‌و گومرایی‌یه‌یان ره‌ت ده‌کاته‌وه‌ و لۆمه‌و سه‌ره‌زه‌نشتیان ده‌کاو ده‌فه‌رموی: ﴿أَلَمْ يَرَوْا أَنَّهُ لَا يَكْلَمُهُمْ وَلَا يَهْدِيهِمْ سَبِيلًا﴾ نایا نه‌وانه‌ له‌وه‌ وردنه‌بوونه‌وه‌ که شه‌و گوێره‌که‌ هیچ صیفه‌تیکی خودایه‌تی تیدا نیه‌، زمانی ناخاوتنی نیه‌، ناتوانی قسه‌یان له‌گه‌ڵ بکا، شاره‌زایان نا‌کا بۆ رێبازی خێرو چاکه‌، ناتوانی خۆشه‌ختی دونیاو قیامه‌تیان

بۆ دابین بکا؛ ﴿اتَّخَذُوهُ وَكَانُوا ظَالِمِينَ﴾ نهوان نمو گویره که یه یان له روی به لگمو ده لیلوه به خودا نه زانی، به لکو له روی لاسایی کردنه وهی میصریه کۆنه کان که له وه پێش گویره که په رست بوون، ههروه ها لاسایی کردنه وهی نمو قهومه ی که بینیان بتیان ■ په رستن له فله ستینا! که وایی نهوان که نمو گویره که یان به خودا داناو په رستیان سته میان له خودی خویان کرد. چونکه شتیکیان په رست که سودی پی نده که یاندن به لکو زیانی بۆیان هه بوو! نهوان هه رچه نده هه زه ته ی هارون (دروودی خوی لی بی) له ناویان دا بوو هه ولی دا له و گه و جی و گومرایی به بیانگیر پته وه هه وله کانی بی سود بوون، هه ندی عاقل مه ندی تریشیان وستیان به رگری له م کاره ناپه سه نده بکه ن به لام هیچیان بۆ نه کرا، به تاییه ته ی که گویره که له نا لتون دروستکرا بوو، نه ته وه ی (نیسرائیل) یش به سروشت نا لتون په رستن.

﴿وَلَمَّا سَقَطَ فِي أَيْدِيهِمْ وَرَأَوْا أَنَّهُمْ قَدْ ضَلُّوا﴾ کاتی که به هوش خۆ هاتنه وه و حه قیقه تیان بۆ روون بووه، زانیان هه له یان کرده و گومرایی بوون. نه هجار نۆره ی په شیمانی و په نجه شکاندنه وه هات، په شیمان بوونه وه و شهرمه زارو خه فته بار بوونو نه یانده زانی چون نه م هه له یه یان چاک بکه نه وه، دانیان به هه لخلیسه کانی خویان داناو ﴿قَالُوا لَئِنْ لَمْ يَرْحَمْنَا رَبُّنَا وَيَغْفِرْ لَنَا لُنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾ وتیان: نه گه ر په روه ردگارمان به زه یی پیمان دا نه یه ته وه و لیمان خۆش نه بی و تۆیه مان لی وهر نه گری نمو ئیمه مآلۆیرانی دونیا و قیامه ت بووین، ده چینه پی پی نهوانه ی خۆشه ختی و کامه رانی دونیا و قیامه تیان له ده ست داوه؛ له دونیا دا سه ربه خۆی و سه رفرازی و نازادی واده پی درومان له خاکی پیروزدا له کیس ده چی، له قیامه تیشا نازو نیعمه ته ی به هه شتمان نا درتی!

مامۆستا سه یید لیره دا ده فرموی: نه م گه رانه وه دان به هه له دانا نه یان نمو ده گه یه نی که تانه و کاته بری ناماده باشییان تیدا بووه بۆ صالح بوون، وایاره تا نمو کاته نه گه یستونه ته نمو دلره قییه ی که په روه ردگار ده یاره یان ده فرموی: ﴿فَهِیَ كَالْحِجَارَةِ أَوْ أَشَدُّ قَسْوَةً﴾.

رق هه‌لسانی مووسا و سه‌رزه‌نشت کردنی بو هارون له‌سه‌ر

گویره‌که په‌رستی نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیل!!

وَلَمَّا رَجَعَ مُوسَىٰ إِلَىٰ قَوْمِهِ غَضْبَنَ أَسِفًا قَالَ بِئْسَمَا خَلَفْتُمُونِي مِنْ
بَعْدِي أَعَجَلْتُمْ أَمْرَ رَبِّكُمْ وَأَلْقَى الْأَلْوَاحَ وَأَخَذَ بِرَأْسِ أَخِيهِ يَجُرُّهُ
إِلَيْهِ قَالَ ابْنُ أُمَّ إِنْ أَلْقَوْمْ أُسْتَضْعَفُونِي وَكَادُوا يَقْتُلُونَنِي فَلَا تُشْمِثْ بِيَ
الْأَعْدَاءَ وَلَا تَجْعَلْنِي مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿١٥٠﴾ قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِأَخِي
وَأَدْخِلْنَا فِي رَحْمَتِكَ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿١٥١﴾

له‌وه پێش په‌روه‌ردگار چیرۆکی سامیری باس کرد: که گویره‌که‌ی کرد
به‌خودا بو نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیل، دوا به‌دوای نه‌وه باسی کاریگه‌ری نه‌م رووداو
ده‌کا له‌سه‌ر دلی هه‌زه‌تی مووسا!! چونکه نه‌وه که گه‌راپه‌وه ماندوو شه‌که‌ت
بوو، هه‌شتا نه‌وه له‌سه‌ر کتبی طور بوو په‌روه‌ردگار نه‌م هه‌واله‌ی پێ راگه‌یاند،
جاکه نه‌وه واقیعه تاله‌ی بینی له‌قه‌ومه‌که‌ی، رقی هه‌لساو خه‌فه‌تی زۆری
خوارد، په‌لاماری هه‌زه‌تی هارونی برای دا، به‌قسه سه‌رزه‌نشتی کردو،
به‌ده‌ست سه‌ری گرتو رایکیشا! وتی: بۆچی هه‌شتت نه‌ته‌وه‌که‌م له‌خودا
په‌رستی هه‌لگه‌رپه‌نه‌وه گویره‌که په‌رستی بکه‌ن!!!

به‌لی: وه‌کوو له‌سوره‌تی (طه) داهاتوو: هه‌شتا هه‌زه‌تی مووسا
له‌سه‌ر کتبی طور بوو، په‌روه‌ردگار هه‌والی هه‌لگه‌رانه‌وه‌ی قه‌ومه‌که‌ی
پێ راگه‌یاندن: وه‌کوو ده‌فرموی: ﴿قَالَ: فَإِنَّا قَدْ قَدَفْتَنَّا قَوْمَكَ مِنْ بَعْدِكَ
وَأَضَلَّهُمُ السَّامِرِيُّ، فَرَجَعَ مُوسَىٰ إِلَىٰ قَوْمِهِ غَضْبَانٌ أَسِفًا، قَالَ:
يَا قَوْمُ! لِمَ يَعَذَّبُكُمْ رَبُّكُمْ وَعَدَّا حَسَنًا، أَفَطَالَ عَلَيْكُمُ الْعَهْدُ، أَمْ أَرَدْتُمْ
أَنْ يَجِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبٌ مِنْ رَبِّكُمْ، فَاخْلَعْتُمْ مَوْعِدِي﴾ طه: ۸۵-۸۶.

لێره‌ش دا ده‌فرموی: ﴿وَلَمَّا رَجَعَ مُوسَىٰ إِلَىٰ قَوْمِهِ غَضْبَانٌ أَسِفًا﴾
کاتی هه‌زه‌تی مووسا، له‌کتبی طور وه‌ به‌غه‌مباری گه‌راپه‌وه بو ناو

قهومه که ی؛ بهرق هه لساوی له هارونی برای تووړه بوو، چونکه هیشتا ههر له میقات دا بوو، خمریکی گفتوگۆ بوو، له خزمهت پهروهر دگارا. ذاتی حق ههوالی پیدا که قهومه که ت پاشگمز بونه وه و دهستیان کردو. به گویره که په رستی! بهو حال ته تووړه یی و غه مبارییه وه گه یشته وه ناو قهومه که ی. که نه و واقعیه تالهی پاشگمز بونه وه ی به چاوی خوی بینی؛ نه وه نده ی تر په قی هه لساو تووړه بونی زیاد بوو؛ ده هری بوونو تووړه یی له گفتارو کرداری دا دیاری دا؛ حه زره تی مووسا، مافی خوی بوو که تووړه یی پودا وه که سامناکه، گوزرانکارییه که زور کاریگه ره، بویه: روی کرده گه له که یی و ﴿قَالَ: بِئْسَمَا خَلَقْتُمُونِي مِنْ بُعْدِي﴾ و تی: به راستی به ناشیرن تر شیوه، به خراپ ترین کار، دوی چونم بۆ خزمهت باره گای خودا جیگای منتان گرتوه، که من لیږه نه بوم کاری ناشیرن تنان کردو، جیگری خراپ بوون! من به جیم هیشتن هیدایه تدر اوو نایین پهروهر بوون، که چی دوی من گومر ابون، سدرتان لی شیوا، من به خودا په رستی جیم هیشتن، ئیوه جیگری منتان به گویره که په رستی نه نجام دا؛ ناموژگاری منتان له یاد چوه و شوین سامیری که وتن!! وازتان له عیباده تو یه کتاپه رستی پهروهر دگار هینا، دهستان کرد به گویره که په رستن! نه من یه کتاپه رستی و خودا ناسیم فیر کردن، دلود وروونم له بت په رستی و هاوه لدانان بۆ خودا پاک کرد بوه وه، ترساند بوو من له وه ی وه کوو نه وه و بت په رسته ی که دوی رزگار بونتان له جنگی فیرعه ون به لایان دا تی په ریزو بینیتان په یکمری مانگایان. په رستو ویستیان ئیوه ش چاو له نه وانه بکه نو بت په رستی بکه ن! داواتان لی کردم بتیکتان بۆ ده ست نیشان بکه مو بی په رستن. له بیرتانه چۆن نه هیم لی کردنو ناموژگاریم کردنو خودا په رستی و یه کتاپه رستیم فیر کردن؟!

کویرا نه و ناموژگارییانه تان له بیر خوتان برده وه و له نایین پاشگمز بونه وه؟! بونه وه؟!

﴿أَعَجَلْتُمْ أَمْرَ رَبِّكُمْ﴾ و اته: نایا په له تان له هاتنی واده ی خودا کرد خوتان رانه گرت؟ چونکه نه وان که حه زره تی مووسا له سه هری سییه مین شه و نه هاته وه، وایان مه زنده کرد مردوه؛ بهو هیان نه زانی بوو که ماوه ی مانه وه ی ته فیسیری ره وان (۹۳)

مووسا له‌میقاتا ده شهوی تری لی زیاد کړاوه بووه به چل شهو!! واته: په‌له‌تان کرد بموه که زوو بریاری مردنی منتاندا.

زومه‌خشمی ده‌فرموی: واته: په‌له‌تان له‌فرمانی خودا کرد که بریتی بوو له‌وه چاوه‌روانی حمزه‌رتی مووسا بکه‌زو پاریزگاری عه‌ده‌و پدیمانه‌کانی بکه‌زو پدیره‌وی تاموژگاریمه‌کانی بکه‌ن. که‌چی ئیوه دواي ته‌واو بوونی سی شه‌وه‌که واتان مه‌زنده کرد، ماوه‌ی مانده‌وی من له‌میقاتا ته‌واو بووه، نه‌گه‌راومه‌وه بۆ ناوتان، ئیتر -بهبی به‌لکه- منتان به‌مردوو داناو، بۆ خوتان پاشگمز بوونه‌وه، وه‌کوو چوئن نه‌ته‌وه‌ی پیش ئیوه دواي له‌دونیایا درچوونی پیغه‌مبیره‌کانیان له‌ناینه‌کیان هه‌لگه‌رانه‌وه!

ریوایت کړاوه که‌سامیری گویره‌که‌که‌ی بۆ دروست کردن وتی: ﴿هَذَا إِلَهُكُمْ وَإِلَهُ مُوسَى﴾ طه/۸۸. نه‌مه خودای ئیوه خودای مووسایه، وتی: مووسا، تازه ناگه‌رپته‌وه بۆ ناوتانو نه‌و له‌دونیایا درچووه،

نه‌ی قوم‌که‌م! ئیوه فرمانتان پی کړا که من رویشتم بۆ میقات، ئیوه له‌شوینی خوتان، له‌سر نایینی یه‌کتاپه‌رستی، له‌سر یاساو حالو چو‌نیه‌تی خوتان به‌رده‌وام بن، ده‌ی بۆچی وا خوتان به‌دبه‌ختو چاره ره‌ش کردو دل‌ی منیشتان بریندار کرد؟

نه‌مجار تووړه بوونه‌که‌ی زیاتر بوو، رقی هه‌لساوی گه‌یشته نه‌و نه‌ندازه‌یه: که ﴿وَأَلْقَى الْأُلُوحَ وَأَخَذَ بِرَأْسِ أَخِيهِ يَجُرُّهُ إِلَيْهِ﴾ نه‌و له‌و خانه‌ی که په‌روهردگار پی‌ی دابوونو نادابی نایینیان تیدا بوو فریسی دانو په‌رتو بلاوی کردنه‌وه، په‌لاماری حمزه‌رتی هاپونی داو، قژی سهری گرتو، بۆلای خوی رایکیشا! چونکه پی‌ی وابوو: حمزه‌رتی هاپون که‌مترخه‌می کردووه، سهرکی پی‌ویستی سهرشانی خوی نه‌نجام نه‌داوه، به‌رگری له‌قوم‌که‌ی نه‌کردووه: به‌م جوړه نه‌هیل‌ی گویره‌که‌ په‌رستی بکه‌ن! سهرزه‌نشتی بکردنایه‌و گویره‌که‌که‌ی له‌ناو به‌ردایه: وه‌کوو چوئن حمزه‌رتی مووسا بۆخوی په‌یکه‌ری گویره‌که‌که‌ی سوتاندو فری‌دایه‌و ناو ده‌ریاوه. یان که هیچ نه‌بی شوین حمزه‌رتی مووسا بکه‌وتایه‌و بۆ سهر کتوی طوور.... وه‌کوو له‌شوینکی تر‌دا قورنان ناماژه‌ی بۆ کردووه ده‌فرموی: ﴿قَالَ: يَا هَارُونُ!

مَا مَنَعَكَ إِذْ رَأَيْتَهُمْ ضَلُّوا إِلَّا تَتَّبِعَنِ أَفَعَصَيْتَ أَمْرِي ﴿۹۲﴾ طه/۹۲.

حه‌زره‌تی موسا که گه‌بیشته‌وه ناو قه‌ومه‌که‌ی باسی گویره‌که پهرستی له‌نزیکه‌وه بیستو، به‌چاوی خۆی بینی! گه‌له‌که‌ی سه‌رگرمی گویره‌که پهرستن!! عمرزی به‌چاوی خۆی نه‌دیو له‌تاوی نایینه‌که‌ی جامی غه‌زه‌بی پر بوو، به‌ته‌واوی غیره‌تی جوو‌لا! چونکه حه‌زره‌تی موسا هر له‌سروشستی خۆی‌دا پیاو‌تیکی رق نه‌ستور بوو، حه‌زره‌تی هارون له‌ئهو نه‌رمو له‌سه‌ره‌خۆتر بوو، بۆیه له‌ناو نه‌ته‌وه‌ی نیسرائیل‌دا هارون خۆشه‌یستر بوو،

نیبنو نه‌بی حاتم له‌ نیبنو عه‌بباسه‌وه ده‌فرموی: پیغه‌مبهر ﷺ فرموی: خودا ره‌حم به‌ موسا بکا، بیستن وه‌کوو دیتن نه‌، په‌روه‌ردگار له‌سه‌ر کتوی طور هه‌والی پیدا که گه‌له‌که‌ی توشی فیتنه‌یی کراونو سامیری گومرایی کردون، که‌چی به‌بیستنی نه‌و هه‌واله‌ له‌وی له‌وحه‌کانی فری نه‌دان، که‌هاته‌وه به‌چاوی خۆی بینی قه‌ومه‌که‌ی گویره‌که «پهرستن له‌وحه‌کانی فری‌دان!

له‌وحه‌کانی فری‌دانو قۆی سه‌ری حه‌زره‌تی هارونی برای گرتو بۆ لای خۆی راکیشی کرد؛ نه‌م هه‌لسو که‌وته نیشانه‌ی توو به‌ووتیکی زیاد له‌نه‌ندازه‌بوون، چونکه له‌وحه‌کان په‌یامی خودایان تیدا‌بوو، هیدایه‌تو ره‌حه‌تی یه‌زدانیان تیدا تو‌مار کرابوو، هه‌لبه‌ته نه‌که‌رتوو به‌ونی حه‌زره‌تی موسا نه‌گاته نه‌وپه‌ری ئینقیعال، نه‌و له‌وحانه فری نادا!! هه‌روه‌ها په‌لاماردانی بۆ حه‌زره‌تی هارونی برای پیغه‌مبهر به‌نده‌ی پاستالی خودا، به‌وجۆره قۆ راکیشانی و سه‌رزه‌نشترکردنی، نیشانه‌یه‌کی تری نه‌ویه: که رق هه‌لسانه‌که‌ی گه‌یوه‌ته نه‌وپه‌ری له‌تاوانا که‌وا پاش نه‌و هه‌موو ماندوبوونه‌ی له‌گه‌ل قه‌ومه‌که‌ی‌دا، ناوا پاشگه‌زی‌بوونه‌وه، نه‌یتوانیوه دان به‌خۆیا بگه‌ریو به‌شپوه‌یه‌کی هیمانه به‌ره‌و روی واقیعه‌که بیته‌وه!

هه‌لبه‌ته حه‌زره‌تی موسا عوزری هه‌بوه. نه‌و له‌بهر خاتری حق ره‌قی هه‌لساره‌و روداوه‌که ته‌وه‌ی هیناوه نه‌و پیغه‌مبهر ناوا به‌وجۆره به‌ره‌و روی بیته‌وه، ته‌وه‌تا پیغه‌مبهری نیسلام حه‌زره‌تی موحه‌مه‌د ﷺ له‌بهر خودی خۆی رقی هه‌لنه‌ساوه، به‌لام هه‌رکاتی بیدیتبا سوکایه‌تی به‌تایینی خودا

ده‌کری، به‌وپیری رق هه‌لساوییه‌وه به‌ره‌نگاری بوه‌ته‌وه.

به‌لام حه‌زره‌تی هارون له‌به‌رامبه‌ر نه‌وه‌ه‌لسو که‌وته‌ی حه‌زره‌تی مووسادا، هه‌لوئستیکی نه‌رمو نیسانی نواند، جاری سۆزی براییه‌تی ده‌خاته کارو وه‌کوو ناویکی سارد بۆ ده‌روونی گهرمی حه‌زره‌تی مووسا به‌کاری دینی، بۆ نه‌وه‌ی رقه‌که‌ی بنیشینیته‌وه. ته‌مجار راستی هه‌لوئستی خۆی له‌به‌رامبه‌ر کاری ناهه‌مواری گه‌له‌که‌یان‌دا بۆ حه‌زره‌تی مووسا شی ده‌کاته‌وه: بۆی روون ده‌کاته‌وه: که نه‌وه‌هیچ که‌مته‌رخه‌می نه‌کردوه، وه‌کوو پیوست نه‌رکی سه‌ر شانی خۆی ته‌نجام داوه‌وه، توانای خۆی به‌کار هی‌ناوه: ا

﴿قَالَ: يَا ابْنُ آدَمَ! إِنَّ الْقَوْمَ اسْتَضَعُّفُونِي وَكَادُوا يَقْتُلُونَنِي﴾

حه‌زره‌تی هارون له‌وه‌لام‌دا وتی: نه‌ی کۆری دایکم! تۆ مۆلتم بده‌ه با روداوه‌که‌ت بۆ روون بکه‌مه‌وه، په‌له‌مه‌که له‌سه‌ر زه‌نشست کردنه‌وه، لیم توو‌په‌مه‌به، وا مه‌زانه که‌مته‌رخه‌م بووم بۆ ته‌نجامدانی نه‌رکی سه‌رشانم به‌رامبه‌ر خوداو نایینی خودا، چونکه من دژیان وه‌ستم به‌ره‌نگاری کاره‌که‌یانم کرد، نامۆژگاریم کردن، به‌لام نه‌م گه‌له‌چه‌قاوه سووه هی‌چ بایه‌خیان به‌ نامۆژگاریه‌کانم نه‌دا، به‌ته‌نیا بوومو ده‌ره‌قه‌تیان نه‌هاتم، گوئیان به‌قسه‌کانم نه‌دا، به‌بی هی‌زو تواناو بی پالېشتو که‌سو کاریان زانیم، ته‌نانه‌ت نه‌وه‌نده‌م کیشمه‌ کیشم له‌گه‌ل‌دا کردن نزیک بوو ده‌ستم بۆ درێژ بکه‌ن بمکوژن؛ نیت من له‌به‌ر بی ده‌سه‌لاتی و ناتوهانی خۆم وازم لی هی‌نان!!

نه‌ی برای شیرینم: ﴿فَلَا تُشْمِتْ بِيَ الْأَعْدَاءَ، وَلَا تَجْعَلْنِي مَعَ الْقَوْمِ

الظَّالِمِينَ﴾ کاریکی وه‌هام له‌گه‌ل مه‌که دوژمن پیم خوش بی، هی‌واو ناواتیان مه‌هینه‌دی، مه‌مخه‌ره ریزی سته‌مکارانه‌وه نه‌وانه گویره‌که‌یان په‌رستو له‌پیری نه‌وان حلیم مه‌که، رقت له‌من هه‌لنه‌ستی وه‌کوو له‌وان رقت هه‌لساوه، من له‌هی‌چ شتی‌که‌دا له‌گه‌ل نه‌وان نیمو لی‌یان به‌رییم!!

ته‌مجار په‌روه‌ردگار کاریگه‌ری نه‌م سکا‌لایه‌ی حه‌زره‌تی هارون له‌دلی مووسادا دیاری ده‌کاوه‌هه‌رموی: ﴿قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِإِخِي وَأَدْخِلْنَا فِي رَحْمَتِكَ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ﴾ که مووسا له‌واقیعه‌که‌حالی بوو، گه‌پایه‌وه

بۆ سهر حالّی سروشتی خۆی، له‌خودا پارایه‌وه‌و وتی: په‌روه‌ردگارا! له‌من
خۆشبه‌و چاوپۆشی بکه‌ له‌و کردارو گوفتارانهم که د‌لشکانی هارونی برامی
تیدا بوو، نازارم به‌د‌لو ده‌روونی گه‌ياند، هه‌روه‌ها له‌هارونی براشم خۆشبه
نه‌گه‌ر له‌کاتی جیگه‌ری من‌دا که مته‌رخه‌مییه‌کی ک‌ردب‌یی وه‌کوو پ‌یویست
به‌هه‌نگاری گه‌له‌که‌ی نه‌بۆته‌وه‌و ترساوه‌ که نه‌گه‌ر زیاتر پ‌یکیشیان لی بکا
بیکوژن! هه‌ردو کمان به‌خه‌ره‌ نیو ره‌حه‌ته‌و به‌زه‌یی خۆته‌وه‌. که به‌شی هه‌موو
که‌س ده‌کا، به‌فه‌ضل و گه‌ره‌یی خۆت، به‌ره‌حه‌تی خۆت، دامان پۆشه‌! زاتی
پاکت له‌هه‌موو خاوه‌ن ره‌حه‌تیک به‌ره‌حم ته‌ره‌ بۆ به‌نده‌کانی. په‌روه‌ردگارا! وا
بکه‌! ره‌حه‌ته‌و به‌زه‌یی خۆت هه‌میشه‌ به‌سه‌رمان‌دا برژۆ له‌دونیاو قیامه‌ت‌دا
لی ب‌ی‌به‌ش نه‌بین!

حه‌زه‌تی موسا نهم نزاو پارانه‌وه‌ی ک‌رد؛ بۆ ته‌وه‌ی د‌لی هارونی برامی
رازی بکا، بۆ دوژمنانیشی به‌سه‌لم‌ینێ که له‌هارون رازییه‌و د‌لی لی
نه‌ره‌نجاوه‌ بۆ ته‌وه‌ی پ‌یی خۆش نه‌بن!

نهم چیرۆکه‌ ته‌وه‌ ده‌گه‌یه‌نی که حه‌زه‌تی هارون به‌ته‌ندازه‌ی حه‌زه‌تی
موسا عه‌زیمه‌ته‌و ئیراده‌ی به‌ه‌یز نه‌بوه‌، عه‌وزخواهی به‌که‌ی حه‌زه‌تی
(هارون) یش ناماژه‌ی ته‌وه‌ی تیدا به‌که‌ ته‌و له‌تاوانی گوێره‌که‌ په‌رستی
به‌رییه‌و، ته‌وه‌نده‌ی له‌تاوان‌دا بو‌ که مته‌رخه‌می له‌به‌رگه‌ری
نامۆگاری ک‌ردنیان نه‌ک‌رده‌و، به‌گوێره‌ی توانای خۆی ته‌رکی سه‌رشانی خۆی
ته‌نجام داوه‌! په‌روه‌ردگاریش لی خۆش بووه‌! د‌عاکه‌ی حه‌زه‌تی موسای
قبوول فه‌رموه‌.

ته‌مه‌ش به‌ل‌گه‌یه‌ له‌سه‌ر ته‌وه‌ی که چیرۆکی ناو ته‌ورات (که دروست‌ک‌ردنی
گوێره‌که‌که‌ پال هارون ده‌دا) درۆیه‌و به‌نهمایه‌کی راستی نیه‌.

سزای ستمکارانی گویره‌که پهرستو قبول کردنی توبه‌ی توبه‌کاران

إِنَّ الَّذِينَ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ سَيِّئًا لَهُمْ غَضَبٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَذِلَّةٌ فِي الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُفْتَرِينَ ﴿١٥٢﴾ وَالَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ ثُمَّ تَابُوا
مِّن بَعْدِهَا وَعَامَنُوا إِنَّ رَبَّكَ مِن بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٥٣﴾

پدیوه‌ندی نیوان نهم نایه‌تانهو نایه‌ته‌کانی پی‌شوو ناشکرایه، دوی نه‌وه‌ی
په‌روه‌دگار باسی سه‌ره‌نشتو لومه‌کردنی هه‌زه‌تی مووسای کرد له‌هارونی
برای، نه‌مجار نزاو پارانه‌وه‌ی له‌خودا بۆ خۆیو بۆ هارونی برای، نه‌مجار باسی
سزادانی نه‌و ستمکارانه ده‌کا، که گویره‌که‌یان پهرستو کردیانه خودای
خۆیان، هه‌روه‌ها باسی نه‌وه‌ش ده‌کا که توبه‌ی نه‌وانه‌ی قبول کرد که به‌دل
توبه‌یان کردو گه‌رانه‌وه‌و ده‌فرمودی: ﴿إِنَّ الَّذِينَ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ سَيِّئًا لَهُمْ
غَضَبٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَذِلَّةٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا﴾ بی‌گومان نه‌وانه‌ی دوی رو‌یشتنی
پی‌غه‌مبه‌ره‌که‌یان (هه‌زه‌تی مووسا) بۆ سه‌ر کتوی طوور گویره‌که‌یان کرد
به‌خودای خۆیانو له‌سه‌ر گویره‌که‌ پهرستی به‌رده‌وام بوون؛ وه‌کوو سامیریو
داروده‌سته‌که‌ی، نه‌وانه له‌لایهن خوداوه سزایه‌کی کوشنده‌یان پی ده‌گا!
سزاکه‌شیان نه‌وه‌یه: که له‌سوره‌تی (البقرة) دا باسی کراوه، بریتیه له‌وه که
توبه‌که‌یان لی وه‌رناگیری هه‌تا یه‌کتری نه‌کوژن، ده‌بی شه‌ریان بی‌و
هه‌ندیکیان هه‌ندیکیان بکوژن! وه‌کوو ده‌فرمودی: ﴿فَتَوَبُّوا إِلَىٰ بَارِئِكُمْ،
فَاقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ عِنْدَ بَارِئِكُمْ، فَتَابَ عَلَيْكُمْ، إِنَّهُ هُوَ
التَّوَّابُ الرَّحِيمُ﴾ البقرة/۵۴.

هه‌روه‌ها توشی زه‌لیلو په‌راگه‌نده‌یی ده‌بن، له‌زیدو نیشتمانی خۆیان
وه‌ده‌رده‌نرین، له‌پیش چاوی ئاده‌میزادانی تر سووکتو ریسوا ده‌بن، به‌چاوی
سووکتو بی‌ریزی سه‌یریان ده‌که‌ن، هه‌میشه هه‌لپه‌ی کۆکردنه‌وه‌ی سامانی
ته‌فسیری ره‌وان (۹۸)

دونیایانه، هه‌میشه چا و چنۆکنو مادده پهرستن، له‌ناو هه‌موو گه‌لو نه‌ته‌وه‌یه‌کندا بێ ریزو قیز لیکراونو به‌چاوی ریزه‌وه سهر ناکرێن! نه‌مه‌ش له‌مانادا نه‌به‌ری زه‌لیلی و سوکایه‌تی پێ کردنه، وه‌کوو له‌شوێنیکێ تردا «فرموی: ﴿وَضْرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذِّلَّةُ وَالْمَسْكَنَةُ وَبَاوُوا بِغَضَبٍ مِنَ اللَّهِ﴾ البقره/۶۱. جا نه‌م زه‌لیلی‌یه‌ نزیك بێ، یان دور بێ، هه‌ردی و هه‌ردی، واده‌ی خودایه‌و به‌دی نه‌هاتنی محاله، دروست بوونی ده‌وله‌تۆکه‌ی ئیسرائیل له‌سه‌ر خاکی فه‌له‌ستین، نه‌وه‌ می‌خه‌ته‌ بۆ موسولمانان. نه‌گینا توێژینه‌وه‌ زانستی‌یه‌کان، نه‌وه‌ یان سه‌لماندوه‌ که‌ مانه‌وه‌ی حکومه‌تی جوله‌که‌ له‌فه‌له‌ستین‌دا شتیکی محاله، بارودۆخی رۆژگار له‌به‌رژه‌وه‌ندی مانه‌وه‌ی نه‌و ده‌وله‌تۆکه‌ نه‌، زۆر فرموده‌ی پیغه‌مبه‌ر ﷺ هه‌ن که‌ مزگینی له‌ناوچوونو ده‌رکردنی جوله‌که‌ له‌خاکی فه‌له‌ستین ده‌گه‌یه‌نن! هه‌موو شتیك نه‌ج‌له‌و ماوه‌ی خۆی هه‌یه‌!

نه‌گه‌ر له‌چهرخو رۆژگارێکی تایبه‌تی‌دا جوله‌که‌ ده‌سه‌لات به‌سه‌ر هه‌ندی ولاته‌و شوێن‌دا بگرن، هه‌ندی‌له‌مالو سامانی جیهانیان بکه‌وته‌ ژێر ده‌ست، له‌ده‌زگا‌کانی راگه‌یاندنو پرۆیاگه‌نده‌ی جیهان‌دا ده‌سه‌لات په‌یدا بکه‌نو قسه‌ رویشتنو بن، وه‌زعو چۆنیه‌تییه‌کیان بۆ به‌ر‌خسێ بتوانن نه‌وه‌ی ده‌یان‌ه‌وی نه‌نجامی بدن، هه‌ندی گه‌لو نه‌ته‌وه‌ بخه‌نه‌ ژێر ده‌ستی خۆیانو له‌خاکو زیدی خۆیان وه‌ه‌ریان بنێن، هه‌ندی ده‌وله‌تی جیهان‌خۆرو ئیستیعمارو گومرا پالېستییان بکه‌نو یارمه‌تییان بدن.... وه‌کوو نه‌مه‌رۆ به‌چاوی خۆمان ده‌بیینیان نه‌مه‌ مانای وانیه‌ واده‌ی خودا نایه‌ته‌جێ، یان نه‌وه‌ی خودا له‌چاره‌ی نووسیون له‌زه‌لیلی و ژێر ده‌سته‌یی نایه‌ته‌ دی...!!

جوله‌که‌ به‌هۆی نه‌و ره‌وشته‌ ناشیرینانه‌ی هه‌یانه‌ رۆژ دوا‌ی رۆژ رقو کینه‌ی خه‌لک بۆ خۆیان په‌زمه‌نده‌ ده‌که‌ن! به‌ده‌ستی خۆیان پلانی له‌ناوچونی خۆیان ده‌کێشن، رقو غه‌زه‌بی خودا له‌خۆیان زیاتر ده‌که‌ن.... نه‌وان که‌ ئیسته‌ له‌سه‌ر خاکی فه‌له‌ستین نه‌وه‌ه‌موو تاوان بارییه‌ ده‌که‌نو به‌رواله‌ت سال دوا‌ی سال به‌هێزتر ده‌بن، نه‌و «هۆیه‌که‌ی نه‌وه‌یه‌: خه‌لکه‌که‌ پشتیان له‌تایین کردوه‌، موسولمانی راسته‌قینه‌ نه‌ماوه‌، کۆمه‌ل کۆمه‌لو گه‌رۆ گه‌رۆ هه‌ر تاقمه‌و خۆی

خزاندوته ژیر شیعارو نالایه کی نه تهوهیی، نژادی، نایمن همه موویان له ژیر نالای
 نایینی نیسلام دا کوبینه وه، بویه ده بینین له همه موو هه لوئستو کاروبار یکیان دا
 سهرکه وتوو نین، نیسرائیل لییان بوته مۆرانه و کنه یان لی ده کا! به لام
 پیویسته نه وه بزانی: نه مه حاله تیکه بهرده وام نابی، نه مه حاله تیکه
 نا ناسایی به موسولمانان تی کی وتوون، هۆکاره کهشی نه وه به: که وازیان له و
 چه که، له و مهنه جو پرۆگرامه هینا وه که پیش چواره سده به هۆیه وه
 سهرکه وتنیان به ده دست هینا. نه و شیعارو نالایه کی له ژیر سایه یان دا همه موو
 دونیا یان خسته ژیر ده سلاتی خویان نیستا وازیان لی هینا وه پاشگو ییان
 خستوه، نه و نالایه یان فری داو که له ژیر سایه یان له و پیش سهرکه وتن!
 نه مه بارود و خیکه بهر قهرار نابی، هر ده بی روژگار یک بیته پیشه وه
 موسولمانان له خوی غه فلهت رابین، ده بی روژگار یک بی نه وه ی داها تووی
 موسولمانان تاوده نه چه کی کاریگری موسولمانانی پیشوو، هه مان
 سهرکه وتنی نه وان به ده دست بینن!

کی نالی همه موو مرقایه تی روژی له روژان دژی مله پوری له خویایی
 بوونی جو له که رانله پیری؟! بۆ نه وه ی واده ی پهره ردگار بیته جی و هر ده بی
 بیته جی!! ده بی نه و زه لیلی و ژیر ده سته یی به ی خدا بۆ نویون تووشیان
 بی و بیته دی! نه مه له لای موسولمانان شتی که قاییلی مونا قه شه نه!!

﴿كَذَلِكَ نُجْزِي الْمُفْسِرِينَ﴾ وه کوو نه و سزایه کی له دونیا دا به سهر
 سته مکاره کانی نه ته وه ی نیسرائیل مان دادا؛ سزای همه موو گه لو نه ته وه یه کی
 بوختانکه رو هاوه لده نهر بۆ خدا ده ده یین، له همه موو چهرخو روژگار یکدا، واته:
 هر که سییک له نایینی خودا دا به درو شت هه لبه سته ی و هاوه ل بۆ خودا دانی،
 راستی له تاده میزادان بشارتته وه، خه لکی گومرا بکا، سزای تاوانه کانی
 غه زه بی خودایه لی و زه لیلی و ژیر ده سته یی به له دونیا دا. وه کوو چۆن
 سامیری و هه واداران ی ریسوا بوونو درۆ که یان ده رکوت، ههر که سییک بوختانو
 درۆ له نایین دا هه لبه سته ی به و جوړه ریسوا فمضخ ده بی!

(ابو قلابه الجرهی) که نه م نایه ته ی خوینده وه، فهرموی: سسوتندم
 به خودا نه مه همه موو که سیکی بوختانکه رو بیدعهت دا هینهر ده گرته وه

تاروژی قیامت.

(سوفیانی کورپی عوینه) فمرویه‌تی: هه‌موو (بیدعه‌ت) داهینه‌ریک
زه‌لیلو ژێرده‌سته‌یه!

ئوسلوبی قورئان زۆر جار به‌رامبهری شته‌کان ده‌کا به‌دژی خوێان، واته:
که باسی موسولمانی کرد، باسی کافریش ده‌کات، باسی دونیای هینا باسی
قیامه‌تیش ده‌کا.... هتد جا لێره‌دا دواي نه‌وه‌ی باسی سزای سته‌مکارانی کرد،
نه‌مجار ده‌رگای هیوا له‌ به‌رده‌م تۆبه‌کاراندا ده‌کاته‌وه‌ ده‌فهرموئ: ﴿وَالَّذِينَ
عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ ثُمَّ تَابُوا مِنْ بَعْدِهَا وَآمَنُوا﴾ نه‌وانه‌ی له‌وه‌ پێش کرده‌وه‌ی
خراپیان نه‌نجام داوه، تاوانی گه‌وره‌یان کردوه، تاوانی کوفرو شیرکیان لی
رۆدراوه، پاشان له‌و کردارانیه‌یان په‌شیمان بوونه‌وه‌، بۆلای خودا گه‌ڕانه‌وه‌،
نه‌گه‌ر کافر بووی نیمانی هینابی، نه‌گه‌ر خراپه‌کار بووی وازی له‌خراپه‌که‌ی
خۆی هینابی، به‌شێوه‌یه‌کی ریکو پێک پابه‌ندی شه‌ریعه‌تی خودا بی،
نیمانیکی راستالانه‌ی هینابی، وێرای بڕواکه‌ی کره‌وه‌ی چاکیشی هه‌بی،
نه‌وه‌ ﴿إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ بێگومان په‌روه‌ردگاری تو (نه‌ی
موحه‌مه‌د!) دواي تۆبه‌کردن له‌و تاوانانه‌ لیخۆشبوو لێبور، ێه، تاوانیان
داده‌پۆشی به‌ره‌حمو به‌زه‌یی‌یه، پاداشی چاکه‌یان ده‌داته‌وه‌ به‌چهند چهندانه‌ ده‌
چهندانه.

پرسار له‌عه‌بدوللای کورپی مه‌سعود کرا ده‌ریاره‌ی پیاویک زینا له‌گه‌ڵ
نافره‌تیکدا ده‌کاو دوايی ماره‌ی ده‌کا، نه‌ویش نه‌م نایه‌ته‌ی خوێنده‌وه‌
﴿وَالَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ، ثُمَّ تَابُوا مِنْ بَعْدِهَا، وَآمَنُوا، إِنَّ رَبَّكَ مِنْ
بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ عه‌بدوللا ده‌ جار نه‌م نایه‌ته‌ی خوێنده‌وه‌، نه‌فهرمانی پێ
کردن، نه‌نه‌هی لی کردن. نه‌مه‌ نه‌وه‌ ده‌گه‌یه‌نی: نه‌گه‌ر ێه‌کتیک خراپه‌یه‌کی
کرد، پێوسته‌ پێش هه‌موو شتیک په‌شیمان بێته‌وه‌ تۆبه‌ بکا، واز له‌و کاره‌
ناشرینه‌ بێنی و بۆی نه‌گه‌ر پته‌وه‌، نه‌مجار بڕوای به‌خودا پته‌وه‌یی، لی
یه‌قینیی که جگه‌ له‌ په‌روه‌ردگار هیچ خودای ترنن... نه‌م نایه‌ته‌ ناماژه‌یه‌ بۆ
نه‌وه‌ که هه‌موو گوناھیک (با زۆر گه‌وره‌ش بی) قبولی لیخۆشبوون ده‌کاو

ده‌کری تویه لی بکری، نه‌مش خوی له‌خوی دا مزگینی به‌کی گه‌وره
دل‌خوشکمره بۆ تاوانباران!

کۆتایی چیرۆکی گویره‌که په‌رستی

وَلَمَّا سَكَتَ عَنْ مُوسَى الْغَضَبُ أَخَذَ الْأَلْوَاخَ وَفِي نُسَخَتِهَا هُدًى وَرَحْمَةٌ

لِّلَّذِينَ هُمْ لِرَبِّهِمْ يَرْهَبُونَ ﴿١٥٤﴾

پاش نه‌وه‌ی یه‌زدان حالو چۆنه‌تی نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیلی به‌یان کردو،
کردنی به‌دوو تاقم، تاقمیکیان سوور بوون له‌سەر گویره‌که په‌رستی،
تاقمیکشیان په‌شیمان بوونه‌وه‌و بۆ لای خودا گه‌رانه‌وه، نه‌مجار باسی حالو
وه‌زعی حمزه‌تی موسا ده‌کا: دوا‌ی نه‌وه‌ی که رقه‌که‌ی نیشته‌وه‌و هاته‌وه
سەر حالی ناسایی خۆی؛ وادیاره حمزه‌تی موسا چهند زوو تووڤه بووه ههر
به‌و جوړه‌ش زوو رقی نیشته‌وته‌وه ناسایی بۆته‌وه!

﴿وَلَمَّا سَكَتَ عَنْ مُوسَى الْغَضَبُ أَخَذَ الْأَلْوَاخَ﴾ کاتیک موسا

په‌قه‌که‌ی نیشته‌وه‌و به‌هۆی عوزر هینانه‌وه‌ی هاپونی برای تویه‌کردنی زۆربه‌ی
قه‌ومه‌که‌ی ژێوان بوونه‌وه‌یان له گویره‌که په‌رستی و تویه‌کردنیان، نه‌مجار
گه‌راپه‌وه بۆلای له‌وحه‌فێدراره‌کانو هه‌لی گرتنه‌وه، نه‌و له‌و حانه‌ی که
گه‌راپه‌وه قه‌ومه‌که‌ی بینی گویره‌که ده‌په‌رستن له عه‌یبه‌تان چاوی عه‌ززی
نه‌بینی و فێری دان! که له‌وحه‌کانی هه‌لگرتنه‌وه‌و گه‌راپه‌وه سه‌رباری ناسایی و
رێنمونی قه‌ومه‌که‌ی.

﴿وَفِي نُسَخَتِهَا هُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلَّذِينَ هُمْ لِرَبِّهِمْ يَوْهَبُونَ﴾ له‌نوسراوی

سەر نه‌و له‌وحانه، یان له ههر نووسه‌یه‌ک که له‌بهر نه‌وله‌وحانه بنووسرێته‌وه
رێنمونی و شاره‌زایی کردنی تیدا هه‌بوو، ره‌حمه‌ت و به‌زه‌یی خودا بۆ
به‌نده‌کانی نومایان بوو تی‌یدا، نه‌م رێنمونی و ره‌حمه‌ت بۆ نه‌و که‌سانه‌یه که
به‌دل له په‌روه‌ردگاری خۆیان ده‌ترسن، خۆیان ده‌پارێزن له‌و بیروباوه‌پو کرده‌وه
ناله‌بار نه‌گونجاوانه که خودا له ناده‌میزادنی قه‌ده‌غه‌کردون!

هه لبراردنی موسا ﷺ که جهفتا کهسی هه لبرارد بو چوون بو
میقاتو ناخاوتنو گفتوگو له گهل خودادا

وَاخْتَارَ مُوسَى قَوْمَهُ سَبْعِينَ رَجُلًا لِّمِيقَاتِنَا فَلَمَّا أَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ قَالَ
رَبِّ لَوْ شِئْتَ أَهْلَكْتَهُم مِّن قَبْلُ وَإِنِّي أَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ السُّفَهَاءُ مِنَّا إِن
هِيَ إِلَّا فِتْنَتُكَ تُضِلُّ بِهَا مَن تَشَاءُ وَتَهْدِي مَن تَشَاءُ أَنتَ وَلِيْنَا فَاغْفِرْ لَنَا
وَارْحَمْنَا وَأَنتَ خَيْرُ الْغَافِرِينَ ﴿١٥٥﴾

نهم نایه‌ته در یژه‌ی نهو باس‌یه که په‌یوه‌ندی به‌گفتوگوی هه‌زده‌تی
موساوه هه‌یه له خزمه‌ت خودادا له‌سهر کیوی طوور. له‌سهره‌تاوه په‌روه‌ردگار
چیروکی ناخاوتنی موسا له‌گهل خودادا باس ده‌کا، نه‌مجار داواکردنی
بینینو شادبون به‌دیدار، نه‌مجار چیروکی گویره‌که‌پهرستی هینایه پیشه‌وه،
پاشان گه‌رایه‌وه بو چیروکی روداوی میقاته‌که که بریتی‌یه له میقاتی گفتوگو
داواکردنی بینین. واته: نهم میقاته‌ی لی‌رده‌ا هاتووه هه‌مان میقاته که له
نایه‌تی (۱۴۳) دا ده‌فرموی: ﴿وَلَمَّا جَاءَ مُوسَى لِمِيقَاتِنَا...﴾ نه‌مجار لی‌رده‌ا
ده‌فرموی: ﴿وَاخْتَارَ مُوسَى..... لِمِيقَاتِنَا﴾ که‌وابی مده‌ست به‌م میقاته‌ی
نی‌ره نهو میقاته‌ی نه‌وییه!

ماموستا سه‌یید، ده‌فرموی: ریوایه‌تی جو‌راو جو‌ر هه‌ن ده‌ریاره‌ی ده‌ست
نیشان کردنی نهم میقاته. وی ده‌چی نهم چوون بو میقاته بو نیعلانی تویه‌و
داوا لی‌خوشبوون بو نه‌ته‌وه‌ی نیسرائیل بوو بی، له‌ناکامی نهو کوفرو تاوانه‌ی
تی‌ی که‌وتوون له‌سوره‌تی (البقرة) دا نه‌وه ده‌گه‌یه‌نی: که که‌فاره‌تی لی‌خوشبوون
لی‌یان به‌کدی کوشتن بووه، خودا په‌رسته‌کان هه‌ل‌گه‌راوه‌کان بکوژن؛ نه‌وه بوو
ده‌ستیان به‌یه‌کتر کوشتن کرد تا په‌روه‌ردگار فەرمانی پی کردن که کوتایی
به‌کوشتاره‌که‌یان به‌ینزو تویه‌که‌یان لی وه‌رگیرا!!

﴿وَاخْتَارَ مُوسَى قَوْمَهُ سَبْعِينَ رَجُلًا لِمِيقَاتِنَا﴾ واته: په‌روه‌ردگار نیگای

بۆ مووسا کرد که هفتا کەس لە قەومە کە ی هەلبژێری بۆ میقات، ئەویش لەناو قەومە کە ی دا هفتا کەسی پیاو ماقوڵو ریزداری هەلبژارد بۆ ئەو میقاتە ی که خودا بۆی دیاری کردبوو، هینانی بۆ کتوی طور، لەوێ حەزرەتی مووسا گفتوگۆی لە گەڵ خودادا کرد، فەرمانی پێی کردن که رۆژوو بگرن، خۆیان پاکو خاوین رابگرن، پۆشاکیان خاوین بێ!

بە گۆڕە ی زنجیرە ی نایە تە کان وا پێی دە چێ هەلبژاردنی ئەم ژمارە یەو چوونیان لە گەڵ حەزرەتی مووسا بۆ میقات لەو سەرو بە ندانە دا بوو که مووسا داوای بینینی پەرورە دگاری کرد، واتە: پێش گوێرە که پەرستە کە یان بوو، بۆ یەش لە گەڵ خۆی دا بردونی بۆ ئەو ی گوێیان لی بێی که مووسا لە گەڵ یەزدان دا ناخاوتن دە کا، لییان یە قین بێی که مووسا راست دە کاو پێغە مبەرە، بیستنی ناخاوتنە که بە لگە بێی لە سور راستگویی حەزرەتی مووسا! کاتی هاتن بۆ میقات وتیان: ئە ی مووسا! تێمە هەتا خودا بە چاوی خۆمان نە بینین پروات پێی ناکە ی نو ئیمان ت پێی نا هینین، ئە تۆ ناخاوتنت لە گەڵ دا کرد، وە پێشانمان بە ده! ئیتر زۆر پێکیشیان لی کردو داوای بینینی پەرورە دگاریان کرد، تا کێو که لە رزە ی پێی کە وتو رای تە کاندنو هە موویان لە هۆش خۆیان چوون!

﴿فَلَمَّا أَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ﴾ که ئەو لە رزە و راتلە قاندنە ی کێو که گرتنی و هە موو لە هۆش خۆیان چوون لا لۆ پال کە وتن، ﴿قَالَ رَبِّ لَوْ شِئْتَ أَهْلَكْتَهُم مِّن قَبْلُ وَإِنِّي﴾ موسا وتی: پەرورە دگا را! ناواتە خوازی ئەو م: که ئە گەر لەو پێشو پێش هاتنیان لە گەڵ من دا ئیرادە و مە شینە تت وای و یستوە و وات بریار داوە لە ناویان بە ری، ئە گەر خواستت ببوایە ئەوانیش و منیشت لە ناو دە برد لە پێش ئەو دا بێ ی ن بۆ میقات و من گیرۆ دە ی ئەم ریسوایە ئە دە بووم! ئیستە من کە وتوومە حالە تێکی بە خۆ دا شکانە وە و هەزار سویندیان بۆ بخۆم و قسە یان بۆ بکەم گە لە کە م پروام پێی ناکە نو دە ئین: مووسا قیلی لی کرد یسو بە پیلان ئەو هفتا کە سە ی که پیاو ماقوڵی ئە تە وە کە مان سوون بردنی بۆ کتوی طور و لە ناوی بردن. واتە: جا چونکە زاتی پاکت لەو پێشو ئەو ئیرادە یە ت نە کردو وە لە ناوت نە بردون، ئیستا من دا واکارم و هیوام بەرە حمە تت ئەو یە: که ئیستاش لە ناویان نە بە ی و نە یان قەوتینی!

نه‌مجار حمزه‌تی مووسا دریژه‌ی به‌تکاو پارانه‌وه و قسه‌کانی داو وتی:
﴿أَتَهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ السَّفَهَاءُ مِنَّا﴾ پمروه‌دگار! نه‌تو به‌هوی کرده‌وی
نه‌فامه‌کانمان نییم له‌ناومه‌به.

پارانه‌وه داوا کردنه‌که به‌شیوه‌ی نیستیفهام هیندراوه، بۆ شه‌وی زیاتر
داوای له‌ناونه‌بردنه‌که جه‌خت بکاته‌وه، واته‌ خودایه! لمره‌حمه‌تو
عه‌داله‌تکاری بی‌تو دووره‌که به‌هوی کرده‌وی خرابی نه‌فامه‌کانمازو هه‌لسو
که‌وتی بی‌ته‌ده‌بو ناشیرینیان نییم له‌ناو به‌ریی.

نه‌مه‌ناماژه‌ی شه‌وشی تیدایه‌که عاقل مه‌ندو خاوه‌ن بیرو فامه‌کانی
نه‌شه‌وی نیسرائیل گویره‌که‌یان نه‌پدرستوه، نه‌وانه‌ی گویره‌که‌ی پهرستیان کره
بی‌عاقلو نه‌فامه‌کانیان بوون که‌ی زۆریه‌ی نه‌شه‌وه‌که‌یان پی‌ک ده‌هینا!

﴿إِنْ هِيَ إِلَّا فِتْنَتُكَ تُضِلُّ بِهَا مَنِ تَشَاءُ وَتُهْدِي مَنِ تَشَاءُ﴾
نه‌و کرده‌وه هه‌لۆیسته‌ی که‌بوو به‌هۆکاری شه‌م لمرزه‌و راتله‌قاندنو له‌هۆش
خۆچونی شه‌م حه‌فتا که‌سه هه‌لۆیتره‌وه‌ی قه‌ومه‌که‌م؛ جگه‌له‌تاقیکردنه‌وه‌و
نیمتیحانکردنی زاتی پاکت بۆ شه‌وان هیچی ترنیه. شه‌م کاره‌ساته‌ده‌خولقی‌نی
بۆ شه‌وه‌ی به‌نده‌کانت به‌تاقی بکه‌یه‌وه، ده‌ری بخه‌ی که‌تا ۱ نه‌ندازه‌یه‌ک
ناماده‌باشیان بۆ هیدایه‌تو گومرای تیدایه، چی له‌دلیاندا شیردراوه‌ته‌وه،
کامیان شیاوی سزاو تۆله‌یه، کامیان شیاوی پاداشو به‌خشیشه! نه‌مانه
هه‌مویان به‌گویره‌ی سوننه‌تی خۆت له‌بوونه‌وه‌ردا نه‌نجام ده‌درین شه‌م
روداوانه‌ده‌خولقی‌نی بۆ تاقیکردنه‌وه‌ی به‌نده‌کانت، جا نه‌وانه‌ی که‌هه‌ست
به‌سروشتی روداوه‌کان ده‌که‌نو ده‌زانن که‌ته‌و کاره‌ساتانه‌ییمتیحانی خودایی‌نو
هیکه‌مه‌تیکی تیدایه، سنووری خۆیان ده‌زاننو زنده‌په‌وی ناکه‌ن نه‌وانه
له‌تاقیکردنه‌وه‌که‌ده‌رده‌چسو سهر‌فرازو به‌مراز گه‌ییشتون. نه‌وانه‌شیان که‌
هه‌ست به‌سروشتی روداوه‌کان ناکه‌نو بی‌ناگیانه‌هه‌لسوکه‌وتیان له‌گه‌لدا
ده‌که‌ن له‌تاقیکردنه‌وه‌که‌دا گومراو سهر‌لی شیواو ده‌بن.

فرمان فرمانی تۆیه‌و بریار بریاری تۆیه، شه‌و که‌سه‌ی خواستت له‌سهر
گومرا کردنی بی، لمریگه‌ی به‌لاوه‌گومرای ده‌که‌ی شه‌و که‌سه‌ی به‌هوی
هیدایه‌تی به‌هی هیدایه‌تی ده‌ده‌یو رینمونی ده‌که‌ی. که‌شه‌ویان گومرا ده‌که‌ی

سته‌می لی ناکه‌یو که نه‌میان رینمونی ده‌که‌ی مبرایی بۆ ناکه‌ی. به‌لکو همدو حاله‌ته‌که (گومرایی کردنو هیدایه‌تدانه‌که) موافیقی سروشتو که سبو ویستی خویانه، نه‌گمر همدو لایه‌نه‌که وازیان لی به‌یترئ همدیه‌که‌یان بۆ خوی کاری بۆ دیاری کراوی خویان نه‌نجام ده‌ده‌ن.

همزه‌تی موسا به‌وه‌زانی که قوم‌ه‌که‌ی له‌نایین هه‌لگه‌رانه‌وه که پهمه‌ردگار پی‌ی فمرموو: ﴿فَإِنَّا قَدْ فَتَنَّا قَوْمَكَ مِنْ بَعْدِكَ﴾ طه/۸۵.

شایانی باسه همزه‌تی موسا گومرا کردنو هیدایه‌تدانه‌که‌ی پال خودادا، فمرموو: ﴿تَضِلْ مِنْ تَشَاءُ وَتَهْدِ مِنْ تَشَاءُ﴾ که سیک بته‌وی گومرای بکه‌ی، گومرای ده‌که‌ی، که سیکیش بته‌وی رینمونی بکه‌یو هیدایه‌تی بده‌ی هیدایه‌تی ده‌ده‌ی چونکه تاقیکردنه‌وهو می‌هنه‌ته خودایی‌یه‌که بزیان هۆکاری گومرا بوون، یان هیدایه‌تدانیانه. نیتر به‌شیوه‌ی مه‌جاز گومرا بوونو هیدایه‌ته‌که‌ی پال خودا داوون.

﴿أَنْتَ وَلَيْنَا فَأَغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الْغَافِرِينَ﴾ پهمه‌ردگارا! نه‌تۆ سهرپهرشتیارو چاودیری کاروباری نیمه‌ی، ناگاداری کردارو گوفتارمانی، ده‌زانی نه‌فسو ده‌رومان چۆنه‌و چی تیدایه، خودایه! خوش‌بیه له‌و تاوانه‌ی له ناکامی کردارو گوفتارمان دیته کایه‌وه‌و ده‌بیته سهرپیچی کردنی سونه‌تی تۆ له‌گه‌ل به‌نده‌کانتدا، یان که مته‌رخه‌می ده‌که‌ین له‌ ذیکرو سوپاسگوزاری به‌ندایه‌تی بۆ کردنت دا.

خودایه تاوانو هه‌له‌مان پهمه‌پۆش بکه، به‌عه‌فو لی‌بوردنت وایان لی‌بکه که همر نه‌مانکردبن، همرچه‌نده نیمه که مته‌رخه‌میمان کردبی تۆ لی‌مان خوش‌بیه، به‌مانخه‌ره به‌ره‌حه‌ته به‌زه‌یی تایبه‌تی خۆت زیاد له ره‌حه‌ته‌ی گشتیت که به‌سه‌ر مه‌خلوقات خۆتدا رشتوته. به‌راستی نه‌تۆ باشت‌ترین لی‌خوش‌بووی، گه‌وره‌ترین داپۆش‌ری تاوانی به‌نده‌کانتی، همرتۆی له تاوان خوش ده‌بی و همرتۆ به‌راستی چاوپۆشی له تاوانو هه‌له‌ ده‌که‌ی، ره‌حه‌ته به‌زه‌یی به‌شی هه‌موو شتیک ده‌کاو، لی‌خوش‌بوونو ره‌حه‌ته‌ی تۆ به‌مه‌به‌ستی به‌رژه‌وه‌ندی و هۆکارو عیوه‌ض نیه، غه‌یری تۆ که لی‌خوش‌بوونیکی رواله‌تی بنوینی، به‌حه‌تمی مه‌به‌ستیکی له لی‌خوش‌بوونه‌که‌دا هه‌یه،

بهر ژوه نندییه کی خوی تیدابه دی ده کا، بزیه خۆشه دی. به لām لیخۆشبوونی تو له روانگهی فضل و گهره یی و سه خاوه تو کهره می بی شماری هه لده قولی و هیچ بهر ژوه نندی زاتی پاکت لهو لیخۆشبوونه دا نیه.

قیبیلی: پتویسته نهوه بزانی که مه بهست به گومرا کردن له فرمایشتی قورنان دا ﴿تَضِلُّ بِهَا مِنْ تَشَاءُ﴾ زۆره ملو و زهخت لی کردن نیه بو گومرا بوون؛ واته: مانای نهوه نیه خرده نهوان به تویزی گومرا ده کا. وه کوو جهریه کان ده لێن. چونکه نه یفه مووه: ﴿تَضِلُّ بِهَا مِنْ تَشَاءُ مِنْ عِبَادِكَ عَنْ الدِّينِ﴾ به لکو فرمووی ﴿تَضِلُّ بِهَا﴾ واته: بهنده کانت به (رجفة) به تاقی ده که یه وه، چونکه ناشکرایه پهروه دگار به (رجفة) راتله قاندن) خه لک گومرا نا کا، که وابوو ده بی له (تضل) مانای (تعاقب) یان (تهلك) وه ریگرین، نهو کاته: مانا که بهم جۆره ده بی: که سیك مه یلت لی بی سزای ده ده ی به مهر جی نیمان نه هینی، یان که سیك مه یلت لی بی بهو راتله قاندن له ناوی ده به ی! ههروه ها وشه ی هیدایهت له فرمایشتی ﴿وَتَهْدِي مِنْ تَشَاءُ﴾ مه بهست تهو فیک دانو شاره زایی کردنه بو لایه نه کانی هیدایهت و ریبازه کانی.

ناشکراشه نهو که سه ی به دیهینه ره بو داخوازی نیمان یان کو فر پهروه دگار، ناده میزاد به هو ی نهو توانایه وه که هیده تی بو نیمان، یان بو کو فر، لایه کیان هه لده پزیری، که وابوو هیدایهت و گومرایی به دروست کردن به دیهینه یان له خرده وه نهو به دیهینه ریانه، به کرده وه هی ناده میزاد و که سه به که نهو ده یکا

باقی مانده‌ی دوعاو پارانده‌وی حمزرتی موسا له ناکامی
راتله‌قاندنه‌که‌داو، په‌یوه‌ندی نیمن به پیغه‌مبه‌رایه‌تی حمزرتی
موسا و حمزرتی موحده‌مه‌د ﴿۱۵۷﴾

• وَأَكْتُبْ لَنَا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ إِنَّا هُنَا إِلَيْكَ
قَالَ عَذَابِي أُصِيبُ بِهِ مَنْ أَشَاءُ وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ فَسَأَكْتُبُهَا
لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِنَا يُؤْمِنُونَ
﴿۱۵۶﴾ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ
مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ
وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَهُمْ أَلْطَمَتِ عَلَيْهِمُ الْخَبَاتِثُ
وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَاتِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي
كَانَتْ عَلَيْهِمْ فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ
الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ أُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿۱۵۷﴾

نومه له ته‌واوکمری پارانده‌وی حمزرتی موسایه له ناکامی [ره‌جفه-
راتله‌قاندنه‌که‌دا] نموه‌بو: له سمره‌تا‌دا نیعلانی نه‌وی کرد که هیچ که‌س
وله‌لیو پالېشتی نه‌وان نیه جگه له خودا، نموه‌بو: فرموی ﴿أَنْتَ وَلِئْنَا﴾
همرتو وله‌لیو چاودېری تیمه‌ی «نموه‌لیو له‌وه‌لیو چاودېری چاوه‌پروان ده‌کری
دووشته: . یه‌که‌میان زیان لی دوورخستنه‌ویه. دوه‌میان: . سوود پی
که‌یاندنه. چا‌چونکه زیان لی دوورخستنه‌و» له سوود پی‌که‌یاندن له‌پیش‌ترو
گرن‌گتره؛ سمره‌تا دا‌وای زیان لی دوور خستنه‌وی کردو فرموی: ﴿فَاغْفِرْ﴾

لَنَا وَارْحَمْنَا ﴿۱﴾ نه مجار داوای سوود پیگه یاندنی لی کردو فرموی: ﴿وَاكْتُبْ لَنَا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ﴾ پروهردگار! بهره حمدتو فلهلو کهره می خوت ژیا نیکی خوشو پر کامرانو سرفرازیمان بده ری، رزقو روژیمان گوشاد بکه، توفیقمان بده بو خودا پهرستی له دونیادا، پاداشتو لهوایی چاکمان له قیامتدا بده ری، بمانخهره بهه شتموه، بمانگه یه نه بهره زامه ندی خوت، نهم پارانه ویه وه کوو نهو پارانه وه وایه که له شو نیکی تر دا قورنان قیرمان ده کا: که ده فرموی: ﴿رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً﴾ البقرة ۲۰۱ چونکه بهر وویومی نایین له سدر زویانی هه موو پیغه مبران بریتیه له ده سته بهر وویونی خوشبه ختی دونیاو قیامت.

﴿إِنَّا هَذَا إِلَيْكَ﴾ خودایه! نیمه تویه مان کردوه و گهراینه وه بو قایی ره حمدت، په شیمانین له وهی که قومده که مان داوای نهو هیان کرد که ریگیان بده مو بتيك دیاری بکهم بزیان بیهرستن، نه مجار نه فامو بی عه قله کانی قومده کهم گویره که هیان پهرستو عاقله منده کانیان که مترخه مییان کردو ریگیان لی نه گرتن، ههروه ها پیوا ماقولانی قومده کهم داوای نهو هیان کرد به چاری خزیان خودا ببینن، چه نده ها هه له و تاوانی تریش.

خودایه! لهو کردارو گوفتاران به شیمانین و گهراینه وه بو ژیر نالای نیمانو له وه به ولاره کرداری باش ده که یزو سهر پیچی فرمانو نه هیه کانت ناکه یین، خودایه! وه کوو چو ن تویه ت له باب به گه و ره مان ((ناده م)) وهر گرت هیدایه ت داو هه لت بژارد، خودایه! به هه مان شیوه تویه له نیمه ش وه ریگروه بهره حمدتی خوت دامان پو شه! پروهردگار بهم شیوه وه لامی دایه وه ﴿قَالَ: عَذَابِي أُصِيبُ بِهِ مَنْ أَشَاءُ وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ﴾ فرموی: سزای من تایبه ته بهو که سانه ی ده مه وی سزایان بدهم له کافرو یاخی بسوان، ههر که سی به مه وی سزای بدهم سزای منی ده گاتی! به لام ره حمدت به شی هه موو که س ده کا له بو ونه وهر داو لییان زیاده، بیگومان ره حمدت صیفه تیکی نه زه لی منو کاروباری بو ونه وهر بهو صیفه ته به نده ■ عذاب صیفه تی من نیه به لکو لهو کر ■ وه انه مه، که له صیفه تی داد پروه ری مه وه پهیدا ده بی و سهر چاوه

ده‌گری، ره‌حمه‌تم گشتی‌یهو بۆ هه‌موو که‌سه. نه‌و ره‌حمه‌ته گشتی‌یه نه‌بوایه هه‌موو کافرو خودا نه‌ناسی‌ک دوا به‌دوا بی‌دینی‌یه‌که‌ی یه‌کسر له‌ناوم ده‌برد!! وه‌کوو له‌شوی‌نیکی تردا ده‌فرموئ: ﴿وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِمَا كَسَبُوا مَا تَرَكَ عَلَى ظَهْرِهَا مِنْ دَابَّةٍ﴾ فاطر/۵۸، مه‌به‌ست له‌م نایه‌ته‌ی تیره که باسی عذاب ده‌کا. نه‌ویه ده‌فرموئ: من هه‌رچی به‌موئ ده‌یکه‌م، هه‌ر هوکمی‌کم بوئ برپاری ده‌ده‌مو که‌س نیه بتوانی بی‌ته له‌مپه‌رو ده‌ستم بگری.

وه‌لی له‌هه‌موو کردارو برپاری‌کم‌دا حیکه‌متو داناییو عه‌داله‌تکاری به‌کار ده‌هینم، نه‌مجار دلی به‌نده‌کانی خوش ده‌کا به‌وی که ره‌حمه‌تی پیش خه‌شه‌و قاری که‌وتوه، ره‌حمه‌تی زاله به‌سهر غه‌زه‌بی‌دا، ره‌حمه‌تی گشتیو شامیله هه‌موو شتی‌ک ده‌گری‌ته‌وهو به‌شی هه‌موو که‌س ده‌کا. نه‌م نایه‌ته وه‌کوو نایه‌تیکی تر وایه که له‌سهر زویانی هه‌لگرانی عهرشی په‌روه‌ردگار ده‌فرموئ: ﴿رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَحْمَةً وَعِلْمًا﴾ غافر/۷۰.

نه‌مجار په‌ر د‌ردگار وه‌صفی نه‌وانه ده‌کا که شیایو نه‌و ره‌حمه‌ته‌نو به‌شیوه‌یه‌ک باسیان ده‌کاو نیشانه‌کانیان ده‌فرموئ: ده‌ق ئوممه‌تی پیغه‌مبه‌ری ئیسلام؛ هه‌زه‌تی موحه‌مه‌د ﷺ ده‌گری‌ته‌وه، ده‌فرموئ: ﴿فَسَاكُتُهَا﴾ له‌وه به‌ولاه نه‌و ره‌حمه‌تم تایبته ده‌که‌مو ده‌یچه‌سپینم بۆ: ۱- ﴿لِلَّذِينَ يَقُولُونَ﴾ بۆ نه‌و ناده‌میزادانه‌ی خویان له‌هاوه‌لدانان بۆ خوداو تاوانکردن ده‌پاریزن، سه‌ری‌چی فرمانی په‌روه‌ردگار ناکه‌ن.

۲- ﴿وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ﴾ زه‌کاتی مالو سامانی خویان ده‌رده‌که‌ن دلو ده‌روونی خویان له‌رژدیو به‌خیلی پاک ده‌که‌نه‌وه. بۆیه به‌تایبه‌تی (له‌نیو عیباده‌ته‌کان‌دا) باسی زه‌کاتی کرد؛ بۆ نه‌وه‌ی نه‌خو‌شی ده‌روونی مادییه سوود خۆره‌کانی جوله‌که چاره‌سهر بکا، هه‌روه‌ها چونکه به‌گشتی ده‌روونی ناده‌میزاد رژدیو به‌خیلی تیدایه.

۳- ﴿وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِنَا يُؤْمِنُونَ﴾ هه‌ر ده‌ها بۆ نه‌وانه‌یه که برپایان به‌هه‌موو نه‌و نایه‌تانه هه‌یه؛ که نیشانه‌ی تاکو ته‌نهایی ئیمه‌یه، به‌لگه‌ن

له‌سمر شه‌و که شهریه‌تو یاسای نیمه بی عه‌یبو بی که‌مو کورپیه‌و گونجاوه
بۆ کارپیکردنو به‌که‌لکی هه‌مبوو نه‌ته‌وه‌یه‌ک دیتی بۆ هه‌مبوو رۆژگاریک ده‌بی.
بروایان به‌پیغه‌مبه‌رایه‌تی پیغه‌مبه‌رانمان هه‌یه.

ئه‌و ئاده‌میزادانه‌ی شه‌و سی ره‌وشتانه‌یان تیدان: ئه‌وانه: ﴿الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ
النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ﴾ که‌سانیکن شوینکه‌وتووی پیغه‌مبه‌رتکی نه‌خوینده‌وارن، شه‌م
صیفه‌ته‌ نیشانه‌یه‌که‌ تایبه‌ته‌ به‌حه‌زه‌رتی موحه‌مه‌ده‌و ﴿وَهُمْ هِيَ كَامِيَ
لَهُ﴾ پیغه‌مبه‌رانی شه‌و ره‌وشته‌یان نه‌بوو، نه‌خوینده‌واری نیشانه‌یه‌ک بسوو
له‌نیشانه‌کانی پیغه‌مبه‌رایه‌تی حه‌زه‌رتی موحه‌مه‌ده‌و ﴿وَهُمْ هِيَ كَامِيَ
لَهُ﴾ شه‌و‌ی که‌ نوسینو خوینده‌وه‌ی نه‌زانیه‌و، په‌یامیکی هیناوه‌ به‌سوود ترینو
باشترین زانیاری له‌خۆ گرتووو، کاملترین زانیاری له‌باره‌ی عه‌قیده‌و خودا
پهرستیو رامیاریو کۆمه‌لایه‌تی نابوویری شه‌خلاقو ره‌وشته‌و تیدایه‌؛ به‌و
شهریه‌تو یاسایه‌ی هیناوه‌تی ده‌توانی پیرویاوه‌ری ئاده‌میزاد راست
بکرتیموه‌ شه‌خلاقو ره‌وشتی جوان قیر بکرتین، کرده‌و‌یان به‌سوود بی ژانیان پر
کامه‌رانیو به‌خته‌وه‌ری بی!

هه‌ر وه‌کوو چۆن پیغه‌مبه‌ر ﴿وَهُمْ هِيَ كَامِيَ لَهُ﴾ به‌و شهریه‌تو یاسایه‌ توانی ره‌وره‌وه‌ی
رۆژگار بگۆرچۆ دپ به‌تاریکی شه‌وه‌ زه‌نگی کوفرو نه‌زانی بدا؛ ناینیکی بلاو
کرده‌وه‌ که‌ کایگهریه‌کی ته‌واری له‌ژانی گهلانی ده‌ورو به‌ردا هه‌بوو، ته‌نانه‌ت
شه‌و کاریگهریه‌ شتیکێ کاتی وا نه‌بوو که‌ به‌له‌دو‌نیا ده‌رچوونی پیغه‌مبه‌ر ﴿وَهُمْ هِيَ
كَامِيَ لَهُ﴾ به‌تپهر بوونی سه‌رده‌و رۆژگاری هاوه‌لانی، شه‌و کاریگهریه‌ پپوکیته‌وه‌،
به‌لکو شه‌وه‌ چواره‌ سه‌ده‌ زیاتره‌ شه‌و کاریگهریه‌ زیندویه‌تی خۆی له‌ده‌ست
نه‌داوه‌!!!

به‌راستی شه‌مه‌ هه‌والیکی گرنه‌گه‌، گه‌واهی شه‌وه‌ ده‌دا که‌ نه‌ته‌وه‌ی
نیسرائیل هه‌والی هاتنی پیغه‌مبه‌رتکی نه‌خوینده‌واریان پیدراوه‌، زۆر له‌میژه
شه‌م هه‌واله‌یان له‌سمر زویانی پیغه‌مبه‌ری خۆیان حه‌زه‌رتی موساوه‌ حه‌زه‌رتی
عیسا پی راگه‌یاندراره‌، خه‌به‌ری یه‌قینیان به‌وه‌انه‌کردنی پیغه‌مبه‌ری نیسلام،
ره‌وشتو نیشانه‌کانی شه‌و پیغه‌مبه‌ره‌یان بۆ شی کراوه‌ته‌وه‌، شهریه‌تو

پیغمبرایه‌تی و تاییه تمه‌ندی نه‌توه‌که‌ی بۆ شه‌وان رونکراوه‌توه‌و پئی‌یان
را‌گه‌یان‌دراوه همرکاتّی نه‌و پیغم‌مبیره ره‌وانه‌کرا خیرا بروای پی بکمنو شوینی
بکهن. صیفات‌ه‌کانیشی نه‌مانه‌ن!

۱- نه‌و زاته: پیغم‌مبیریکه نه‌خوینه‌وار؛ نه‌خوینه‌نده‌ ده‌زانی نه‌نووسین.
۲- ﴿الَّذِينَ يُجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ﴾ نه‌و
پیغم‌مبیره‌یه که نه‌توه‌ی نیسرانیل ره‌وشته‌کانی له‌ناو ته‌وراتو ئینجیل‌دا
به‌نوسراوی ده‌بینزو هیچ گومانیان له‌وه‌دا نیه که نه‌و وه‌صفانه هی نه‌م زاته‌ن
که ناوی موحه‌مه‌ده‌و پیغم‌مبیری نیسلامه، چۆن کورپی خو‌یان ده‌ناسن ناوا
نه‌و پیغم‌مبیره ده‌ناسن. به‌لکو زیاتریش ده‌یناسن.

۳، ۴- نه‌و زاته پیغم‌مبیریکه فرمان ده‌کا به‌چاکو نه‌هی ده‌کا له‌خرابه،
همر شتی‌ک عه‌قلی ساغو سه‌لیم به‌باشی بزانی، طه‌بیعه‌تی ساغ پی‌ی چاک پی،
نه‌و پیغم‌مبیره فرمانی پی ده‌کا وه‌ولی چه‌سپاندنی ده‌دا، همر شتی‌ک
ده‌روونی صافو پی گمرد قیزی لی بکاته‌وه. عه‌قل به‌باشی نه‌زانی نه‌و
پیغم‌مبیره نه‌هی لی ده‌کا!! به‌کورتی نه‌و پیغم‌مبیره که فرمان ده‌کا ته‌نها
فرمان به‌چاکه ده‌کا!! که نه‌هی ده‌کا ته‌نها نه‌هی له‌خرابه ده‌کا.

بۆیه عه‌بدوللای کورپی مه‌سه‌رود ده‌فرموئ: همر کاتّی په‌روه‌ردگار
له‌قورئان‌دا ده‌فرموئ: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا﴾ باش گو‌یچکه‌ی خۆتی بۆ کلور
بکمو دلّی به‌دری؛ چونکه یان فرمان به‌چاکه ده‌کا، یان نه‌هی له‌خرابه ده‌کا.

بیگومان گرنگ‌ترین نه‌و شتانه‌ی په‌روه‌ردگار فرمانی پی ده‌کا
عیباد ته‌کردنی په‌روه‌ردگار به‌شیوه‌یه‌کی به‌کتا په‌رستی! گرنگ‌ترین نه‌و
شتانه‌ش که نه‌هی لی ده‌کا، به‌ندایه‌تی‌کردنه بۆ غه‌یری خودا. هه‌موو
پیغم‌مبهران ﷺ یه‌ک به‌دوایه‌ک نه‌م راستی به‌یان دو‌ریات کردۆته‌وه: وه‌کوو
قورئان له‌شوئتیکی تر‌دا ده‌فرموئ: ﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ
اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ﴾ النحل/۳۶.

۵- ۶- ره‌وشتیکی تری نه‌و پیغم‌مبیره نه‌ویه: ﴿يُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ﴾
همر خواردنو خواره‌مه‌نییه‌ک ته‌بیعه‌تی میانه‌ره‌و به‌پاکو خاوتنی بزانی نه‌و

بۆیان حەلال دەکا، وەکوو لەشوێنی تردا قورئان دەفرموی: ﴿كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ﴾ البقره/۵۷، ۱۷۲ - الاعراف/۱۶۰ - طه/۸۱، ئەو شتانهی که بۆ خۆیان لەخۆ و لەسەر خۆیان حەرام کردبوو وەکوو ((بەحیره و سائبە و وەسیلە و الحام)) شتی تریش که خۆیان لەسەر خۆیان یاساغ کردبوو.

هەروەها هەر خواردن و خواردنەویەک که تەبیعیەتی میانە، بەناچارو ناشرینی بزانێ و لێ نەیان بێ؛ وەکو: ((مردارە وە بوو گوشتی بەرازو خوێنی رەوانو هەر مالو سامانیەک که بەناحەق وەرەگیرێ وەکوو ریبو و بەرتیل و داگیرکردن و خیانه‌تکردن)) لێیان یاساغ دەکا و نەهیان لێ دەکا که نزیکی بکەن و نەو.

۷- رەوشتیکی تری ئەو پیغەمبەرە ﴿يَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ﴾ ئەو ئەرکە قورسانە که لەسەر شانیان بوو وەکو: قیصاصی قەتل، که بکوژ بە ئەنقەست یان بەهەڵە ئەو کارە لە دەست بقموایە دەکوژایە، خوێن وەرگرتن لە یاسای ئەواندا نەبوو، یان خۆکوژی بۆ تۆبە کردن، یان نەگەر یەکیکیان تاوانیکی بکردایە، دەبوو ئەو ئەندامە تاوانەکە ی پێ کراوە ببردێ. نەگەر پۆشاکیان پیس بواوە دەبوو یی بپرن چەندەها ئەرکی قورسی تریش) ئەم ئەرکانەیان لەسەر لادەبرێ!

بەگورتی ئەو پیغەمبەرە نایینی ئاسانو لەتوانادا بوو یان بۆ دەهێنێ! وەکوو لەفرمودە یەکندا که خەطیب لەجاییروە ریاویەتی دەکا: پیغەمبەرە! ﴿فَرْمُوهُتْ: ((بُعِثْتُ بِالْخَنَفِيِّ السَّمْحَةَ))﴾ من بە نایینیکی بێ خەوش و ئاسان رەوانە کراوم، هەروەها پیغەمبەرە! ﴿كَاتَيْتُكَ مَعَاذُ رَبِّكَ مَوْسَى﴾ ئەلنەشەری ئاردن بۆ یەمەن پێی فرموی: ((بَشِّرَا وَلَا تُنْفِرَا، وَيَسِّرَا وَلَا تُعَسِّرَا، وَطَأَوْعَا وَلَا تَحْتَلِفَا)) مزگینی بەدەن خەڵک مەرەتین، شت ئاسان بکەن قورسی مەکەن، بەگوێی یەکتەری بکەن بەرەبەرەکانی یەکدی مەکەن!

ئەمجار پەرەردگار چۆنیەتی شوێنکەوتنی ئەو پیغەمبەرە دیاری دەکا و پلەو پایە ی شوێنکەوتنەکان و پاداشیان لەلای پەرەردگار رۆن دەکات وەو.

ده‌فهرموی: ﴿فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ
مَعَهُ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ جا نهو ناده‌میزادانه‌ی تیمانیان هیناوه بهو
پیغه‌مبهری که خاوه‌نی نه‌م ره‌وشتانه‌یه، له قه‌ومی مووسا و قه‌ومه‌کانی
تریش، ویرای تیمان هینانیان پی‌ی به‌چاوی ریزه‌وه سه‌یری ده‌که‌نو له‌دوژمنو
ناحه‌زانی ده‌پیاریزنو پاریزگاری لی ده‌که‌ن، به‌زویانو به‌شمشیر یارمه‌تی
ده‌ده‌ن، په‌پره‌وی نه‌و نورو روناکییه ده‌که‌ن که‌بوی نیردراوه‌ته خواری؛ شوین
نه‌و قورنانه ده‌که‌ن که له‌گمل پیغه‌مبهرایه‌تییه که‌ی دا بوی نیردراوه. نه‌و
ناده‌میزادانه روژی قیامت سمر فرازو به‌مراز گه‌یشتون، هر نه‌وان رزگاریان
ده‌بی‌و ره‌حمدتو ره‌زامه‌ندی خودایان ده‌ست ده‌کوی.

پیغه‌مبهرایه‌تی حه‌زرتی موحه‌مه‌د گشتی‌یه‌و بو هه‌موو که‌سه
قُلْ يٰٓأَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ
وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ
الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٥٨﴾

پاش نه‌وی له‌وه‌پیش په‌روه‌ردگار نه‌وی روون کرده‌و که ناو‌نیشانو
ره‌وشتی پیغه‌مبهر ﷺ له‌ته‌وراتو نینجیل‌دا دیاری کراون، باسی نه‌وه‌شی
فهرمو: که هر که‌سیک شوین پیغه‌مبهری نیسلام بکه‌وی؛ خوشبه‌ختی
دونیو قیامه‌تی بو ده‌سته‌بهر ده‌بی، نه‌مجار لایه‌نیکی گرنگی ریساله‌ی
نیسلامی روون ده‌کاته‌وه؛ نه‌ویش نه‌ویه که په‌یامی نیسلام گشتی‌و بو
هه‌موو که‌سه، حه‌زرتی موحه‌مه‌د کراوه به‌پیغه‌مبهری هه‌موو ناده‌میزادو
بو سهریان ره‌وانه کراوه، بانگیان ده‌کا بو تیمان هینان به‌په‌یامه‌که‌ی
هر که‌سیک‌ش شوینی بکه‌وی و پابه‌ندی په‌یامه‌که‌ی بی خوشبه‌ختی
کامرانی هر دوو دونیای ده‌ست ده‌کوی! ده‌فهرموی: ﴿قُلْ يٰٓأَيُّهَا النَّاسُ
إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا﴾ نه‌ی موحه‌مه‌د! به‌هه‌موو ناده‌میزاد
رابگه‌ینه، به‌هه‌موو عه‌ره‌بو غه‌یری عه‌ره‌ب، به‌ره‌ش پیستو سپی پیستیان

بهه موو چینو توژیو گهلو نه تهویه ک بلی: من رهوانه کراوی خودام بۆلای
 هه موواتان، پیغه مبهری خودام بۆ هه موو کاتو شوینیک تا رۆژی قیامت،
 رهوانه کراوم بۆ سر هه موو ناده میزاد به گشتی! وه کوو له شوینیکی تردا
 ده فرموی: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ﴾ الانبیاء/۱۰۷، یان
 ده فرموی: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا﴾ سبا/۲۸،
 یان ده فرموی: ﴿وَأَوْحِي إِلَىٰ هَٰذَا الْقُرْآنِ لِتُنذِرَكُمْ بِهِ وَمَنْ بَلَغَ﴾ الانعام/۱۹.

زۆر فرموده ی چه سپاوو صدحیحی پیغه مبهری نیسلام ﷺ هه من جهخت
 له سر نهوه ده کهمن که پیغه مبهرایهتی پیغه مبهری گشتی بۆ هه موو کهسه...
 وه کوو نهو فرموده یه که بوخاریو موسلیمو نهسانی له جابیری کوری
 عه بدوللاوه له پیغه مبهروه ﷺ ده یگیر نهوه: که فرموده تی ((أُعْطِيتُ حَسًّا
 لَمْ يُعْطَهُنَّ أَحَدٌ مِّنَ الْأَنْبِيَاءِ قَبْلِي: نَصَرْتُ بِالرَّغَبِ مَسِيرَةَ شَهْرٍ، وَجُعِلَتْ لِي
 الْأَرْضُ مَسْجِدًا وَظَهْرًا، فَإِنَّمَا رَجُلٌ مِّنْ أُمَّتِي أَذْرَكَهُ الصَّلَاةُ فَلْيُضَلَّ،
 وَأُحِلَّتْ لِي الْفَنَائِمُ وَلَمْ يُحَلَّ لِأَحَدٍ قَبْلِي، وَأُعْطِيتُ الشَّفَاعَةَ، وَكَانَ النَّبِيُّ يُعْتَرُ
 إِلَىٰ قَوْمِهِ خَاصَّةً وَبُعِثْتُ إِلَى النَّاسِ عَامَّةً)) پینج بههره پی دراوون بههیج
 کامی له پیغه مبهرایی تری پیش خۆم نه دراوون؛ مانگه ریهک دوژمن لیم
 ده ترسی، سر زه ویم بۆ کراوه به شوینی نوژیو پاکوه کهر؛ هه ناده میزادیک
 له تۆمهتی من نوژی پی گهیشته له هه شوینیک بوو بانوژده که ی بکا.
 غه نیمه تم بۆ حهلال کراوه بۆ هیچ پیغه مبهریکی پیش من حهلال نه بووه، پلهو
 پایه ی شه فاعه تکرده من پی دراوه پیغه مبهرایی تر نیردراوون بۆ سر
 نه تهوه کانیا به تایبهتی! نه من نیردراوم بۆ سر هه موو ناده میزاد به گشتی!
 ته مجار بهروردگار تا کو ته نهایی خۆی له ربووییه تو تلو هییه ته دا
 ده چه سپینیو ده فرموی: بلی: من رهوانه کراوی خودایه کی نهو تۆم ﴿الَّذِي لَهُ
 مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ﴾ که هه رچی ملک
 سه لته نه تی ناسمانه کانو زهوی هیه هی نهوه، هیچ خودا نین جگه له زاتی
 پاکی، ده مرینیو ده ژینی، واته: مردنو ژیا به دهستی خۆیهتی، دوا ی مردن
 رۆژی قیامت هه موو مردوان زیندو ده کاتهوه.

نایه ته که همرسیک بنه مای سهره کی عه قیده ی له خو گرتوه: که نیمان به تاکو تنهایی خودایه له پرووییه تو نولو هیه تا نیمان به پیغه مبرایه تی حذر ه تی موحه ممد ﷺ و پیغه مبرانی تریشه.

نیمان به یزیندویوننه وه ی روژی قیامه ته.

نه مجار دوا به دوا ی چه سپاندنی نهو سی بنه ما سهره کییانه بانگه وازی هه موو ناده میزاد ده کاو ده فمرموی: ﴿فَأَمِنُوا بِاللَّهِ﴾ نه ی ناده میزادینه! هه موتان نیمان یینن به خودای تاکو ته نیاو بی شهریک له پرووییه تو نولو هییه ته تا! نهو خودایه ی که همرچی شیایو ژیان بی ده یژنی، همرچی شیایو مردن بی ده یمرنی ﴿وَرَسُولُهُ النَّبِيُّ الْأُمِّيَّ﴾ نیمان یینن به ره وانه کراو پیغه مبره نه خوینه واره که ی که ره وانه ی کرده بو سهر هه موو ناده میزاد به گشتی بو نه وه ی فیری قورثانو حکمه تیان بکا، له بیروباوهری پروویچو شهریک دانان بو خودا، له بیروباوهری نه فامی و دوژمنکاری پاکیان بکاته وه، بو نه وه ی به هوی شاره زایی کردنی پیغه مبر بو یان بینه یه ک نوممه تی پتهوی خودا پهرستو هاریکار له ناوخویان داو، هه موویان به چایو برایه تی سهیری یه کتر بکن، ﴿إِلَّا الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ﴾ نهو پیغه مبره ی بوخوی پیش هه موو که سیک پروای ته وای به تاکو تنهایی خودا هیه، هه ووه ها نیمانی بهو که لیماته ته شریعیانه هیه که نیردراونه خواری بو هیدایه تدانی ناده میزادو دیارده به کن له دیارده کانی عیلمو ره حمه تی پهروردگار بو ناده میزاد. هه ووه ها پروای به که لیماتی ته کوینی خودا هیه؛ که نیشانه ی ده سه لاتو ویستو حکمه تی یزدانن، پروای ته وایشی بهو نیگایه هیه که بو سهر خو ی نیردراوه له لایمن پهروردگار وه.

مه به ست به که لیمات: له نایه ته که دا نهو نه حکامو ناموژگاری به لگه به یزانن له سهر هه بوونی خودا و تاکو ته نیایی و ده سه لاتو توانای ره های، که له ته وراتو ینجیل و قورثان دا خو یان ده نوینن.

تائیره فرمان به نیمانه یینان بوو نه مجار فرمان ده کا به نیسلام بوونو ده فمرموی: ﴿وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ﴾ نه ی خه لکینه! شوین ری بازی

پیغمبر بکهن، پایه‌ندی فرمانرو نه‌هیه‌کانی بن. هرچی پستان ده‌لئو بۆتان
دینن: وهری بگرن، به‌لکو هیدایهت بدرین بۆ شه‌قامه‌رتی خوداپهرستی؛ که
هیچ که‌ندو له‌ندی تیدا نیه! یان به‌لکو هیدایهت بدرین به‌هزی نیمانو
شوتنکه‌وتنی شهریه‌توه بۆ ریبازی‌ک که خوشبه‌ختی دونیاو قیامه‌تی تیه‌وی
تیدا به.

له‌راستی دا هیدایه‌تی سه‌حیح و برده‌وام له‌مقورنان دا نه‌بی، ده‌ست
ناکه‌وی، خیره خوشی هر له‌نایین دا هیه، ته‌نها به‌شوتنکه‌وتنی شهریه‌تی
سهرداری پیغمبران خوشبه‌ختی و کامه‌رانی دونیاو قیامت ده‌سته‌بر ده‌بی،
چه‌ندیک ئاده‌میزاد پایه‌ندی شهریه‌ت بی نه‌ونده به‌خته‌وه‌ری دونیاو
قیامه‌تی ده‌ست ده‌که‌وی! چونکه نه‌م نایینه ته‌نیا بیروباوه‌ریک نیه
له‌ده‌روون دا خۆی بچه‌سپین و به‌س! هر وه‌کوو چون بریتی نیه له‌نه‌نجامدانی
شه‌عانیرو طوقوسیکی بی گیانو به‌س! به‌لکو نایینی نیسلام بریتی به
له‌شوتنکه‌وتنی ته‌واو بۆ ریبازی پیغمبر ﷺ بۆ هرچی له‌خوداوه ده‌یه‌تین و
ده‌یگه‌یه‌تی بۆ هرچی شهریه‌تو یاسایه‌ک که له‌خوداوه پیمان ده‌گه‌یه‌تی!
پیغمبر ﷺ هر نه‌ونده نه‌به‌وه فرمان به‌خه‌لکی بکا نیمان به‌خوداوه
پیغمبر به‌یتن و به‌س، هر وه‌کوو چون فرمانی پی نه‌کردن شه‌عانیرو
خوداپهرستی نه‌نجام به‌ده‌ن و به‌س! به‌لکو نه‌و پیغمبر به‌گوفتارو کرده‌وه
شهریه‌تی به‌روه‌ردگاری پی راگه‌یاندن به‌لئو به‌ناخاوتن و به‌کرده‌وه
به‌شیوه‌یه‌کی کوللی و بنه‌ره‌تی و له‌ناخه‌وه!

نه‌وه‌شمان له‌یاد نه‌چی که تاناده‌میزاد شوتن به‌یامی پیغمبر نه‌که‌ونو
به‌گوفتارو کرده‌وه ریبازی پیروزی ته‌وه‌چاو نه‌که‌ن، به‌هیدایهت ناگه‌نو
به‌خته‌وه‌ر نابین! تاته‌مه‌یه نایینی خوداوه ده‌بی به‌و شیوه به‌یه‌ی بکری! جگه
له‌م شیوه به‌یه‌ی ویکردنه هیچ شیوه‌یه‌کی تر په‌سند نیه.

نهتهوهی ئیسرائیل هه‌ندیکیان شوێن حه‌ق کهوتن، په‌روه‌ردگار
له‌چۆله‌وانی‌یه‌که‌دا نیه‌مه‌تی خۆی به‌سه‌ر نه‌تهوه‌ی ئیسرائیل‌دا
رشت

وَمِنْ قَوْمِ مُوسَى أُمَّةٌ يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ ﴿١٦١﴾ وَقَطَعْنَاهُمْ
أَثْنَتَيْ عَشْرَةَ آصِبًا أُمًّا وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ إِذِ اسْتَسْقَاهُ قَوْمُهُ أَنِ
أَضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ فَانْفَجَسَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا قَدْ عَلِمَ كُلُّ
أُنَاسٍ مَّشْرِبَهُمْ وَظَلَّلْنَا عَلَيْهِمُ الْغَمَمَ وَأَنزَلْنَا عَلَيْهِمُ الْمَنَّٰنَ وَالسَّلَوى كُلُوا
مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَمَا ظَلَمُونَا وَلَكِنْ كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ

دوای نمدوی پسر و مردگار لمانایسته کانی پیشوودا نمدووی تیسراتیلی
هملنا بز شوینکووتنی نایینی حنزه تی موحه ممد و ه صفی نماندهی کرد
که ریزی لی ده گرنو پارزگاری لی ده کمنو یارمستی دده ن، فخر مووی: نمانه
رزگار بوو به مزاز گمیشتون. نه مجار سی حالتیان بز دیاری ده کا:

۱- ههنتیکیان شوتن پهیامی حمزه‌تی مووسا کۆتوونو ههروه‌ها شوتن
په‌غمبهری ئیسلام کۆتوونو پابه‌ندی نایینی حق بوونو کاربان پێ کردوه.

۲- پسر و مردگار کردنى بدوانزه کومللو گروو هوز؛ بدمندازهى ژماره‌ی
کوپه‌کانى نیسرائیل.

۳- بفرموده که ای که حنزه هستی موسی عهصا که ی پیدادا دوانزه سهرچاوه ی لی هدلقولا به نمنداره ی ژماره ی کوبه کانی نیسرانیل. ده فرموی: ﴿وَمِنْ قَوْمِ مُوسَى أُمَّةٌ يَهْتَوُونَ بِالحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ﴾ کومه لیک لمنتومه ی نیسرانیل لفسرده می موساداو پاش له دنیا دهرچونونیشی شوتن حلق کهوتزو به حقو عدالت حوکیان کرده، یابندی فرمانو نهیه کانی نایینی خودا

بوون، نه‌وانه خاوه‌ن باوهره تۆبه‌کاره‌کان بوون له‌نه‌ته‌وه‌ی نیسرائیل، نیمانیان به‌موسا هیناوه، نه‌وانه بۆ عوزر هیناوه‌وه داوای لیخۆش‌بوون له‌په‌روه‌ردگار، بۆ نه‌وه‌ی له‌گوێره‌که‌ په‌رستی نه‌ته‌وه‌که‌یان خۆش ببی له‌گه‌ل هه‌زه‌ته‌ی موسادا چون بۆ میقات.... نه‌وانه کۆمه‌لیک بوون دلو ده‌روونی خۆیان به‌نیشان به‌هیز کردبوو، خه‌لکیان شاره‌زا کرد بۆ نایین، له‌پیناو نایینه‌که‌یاندا تیده‌کوژان، پابه‌ندی نامۆزگارییه‌کانی ته‌ورات بوون، به‌گوێره‌ی نه‌و کتێبه‌ ئاسعانییه‌ له‌ناو نه‌ته‌وه‌که‌یاندا حوکیان ده‌کرد، هه‌ر له‌م تاقبو گرووه‌انه که‌سانێک هه‌بوون پیشوازیان له‌په‌یامی پیغه‌مبهری ئاخ‌زه‌مان کرد، نایینی نیسلامیان قبول کردو، گه‌ردنکه‌چی فه‌رمانو نه‌هیه‌کانی بوون؛ چونکه له‌ته‌وراتی خۆیاندا ناماژه به‌هاتنی پیغه‌مبهری نیسلام کرابوو، نیشانوه ره‌وشته‌کانی پیغه‌مبهری تیده‌اشی کرابوه‌وه به‌هۆی نه‌و ناوونیشانانه پیغه‌مبهریان وه‌کوو کوپی خۆیان ره‌ناسی! له‌ریزی هه‌ره‌ پیشه‌وه‌ی نه‌و جوله‌کانه‌ی نیمانیان به‌پیغه‌مبهر هینا، هاوه‌لی به‌پیزی پیغه‌مبهر عه‌بدوللای کوپی سه‌لام بوو، که‌ رۆلێکی گرنگی هه‌بوو له‌بانگه‌یشتنی جوله‌که‌کان بۆ نیمانه‌پینانو، به‌ده‌قه‌کانی ته‌ورات پیغه‌مبهرایه‌تی هه‌زه‌ته‌ی موحه‌ممه‌دی پێ ده‌سه‌لماندن.

وه‌کو له‌شۆنێکی تردا په‌روه‌ردگار ده‌فه‌رموی: ﴿وَمِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ أُمَّةٌ قَائِمَةٌ يَتْلُونَ آيَاتِ اللَّهِ آنَاءَ اللَّيْلِ وَهُمْ يَسْجُدُونَ﴾ آل عمران/۱۱۳. یان ده‌فه‌رموی: ﴿وَإِنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَمَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِمْ خَاشِعِينَ لِلَّهِ...﴾ آل عمران/۱۹۹، یان ده‌فه‌رموی: ﴿وَمِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ إِنْ تَأْمَنَهُ بِقِنطَارٍ يُؤَدِّهِ إِلَيْكَ، وَمِنْهُمْ مَنْ إِنْ تَأْمَنَهُ بِدِينَارٍ لَا يُؤَدِّهِ إِلَيْكَ إِلَّا مَا دُمْتَ عَلَيْهِ قَائِمًا﴾ آل عمران/۷۵، به‌کورتی: نه‌و هه‌واله‌ی له‌م نایه‌ته‌ وه‌رده‌گیری په‌یوه‌ندی به‌کۆمه‌لیکی خاوه‌ن باوهره‌وه هه‌یه له‌نه‌ته‌وه‌ی نیسرائیل له‌سه‌رده‌می هه‌زه‌ته‌ی موساو داوای له‌دونیا ده‌رچوونیشی! نه‌م کۆمه‌له‌ ده‌بنه‌ سێ تاقبو گرووه‌!!!

۱- تاقمێکیان هاوچه‌رخێ هه‌زه‌ته‌ی موحه‌ممه‌د بوونو به‌خزمه‌ته‌ی گه‌یشتوونو نیمانیان پێ هیناوه نه‌مانه: نه‌و کۆمه‌له‌ن که‌ ناماژیان بۆ کراوه؛

لهم نایه‌تدا که ده‌فهرموی: ﴿وَالَّذِينَ آمَنَّا هُمْ الْكِتَابُ يَتْلُونَهُ حَقَّ تِلَاوَتِهِ، أُولَئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ﴾ البقرة/۱۲۱.

۲- کۆمه‌لیکیان نه‌واندن، که نیمانیان به‌هزرتی موسا هی‌ناو دوایش شون نه‌و پیغه‌مبیرانه که‌وتون که به‌دوا موسادا هاتون. نه‌مانه نه‌و کۆمه‌لن که لهم نایه‌ته‌ی تیره‌دا ناماژه‌یان بۆ کراوه.

۳- تاقمیکیان ده‌گونجی له‌کۆمه‌لی یه‌که‌م بن یان له‌کۆمه‌لی دووهم بن، نه‌وانه بهم نایه‌ته ناماژه‌یان بۆ کراوه که پیش که‌میک نویسمان ﴿مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ أُمَّةٌ قَائِمَةٌ، يَتْلُونَ آيَاتِ اللَّهِ.....الآیة﴾.

نه‌مجار دوا‌ی هاتنه‌وه له‌میقات بۆ جاری دووهم داوای دامه‌زرانی نه‌ته‌وه‌ی نیسرائیل له‌خاکی فه‌له‌ستینو جیگیربون تی‌دا ﴿وَقَطَعْنَا هُمْ النَّقِیَّ عَشْرَةَ أَسْبَاطٍ أُمَّةً﴾ نه‌ته‌وه‌ی نیسرائیلمان کرد به‌دوازه کۆمه‌ل، حالو چونیه‌تی نه‌مانه وابوو له‌نه‌ته‌وه‌ی دوازه کۆره‌که‌ی نیسرائیل بون، هر کۆمه‌لیکیان نوممه‌تی بون له‌ناو خویان‌دا، هر کۆمه‌له‌و دابو نهریتیکی تایبه‌تی هه‌بوو، له‌بهر نه‌و «له‌و جیگه‌دا له‌یه‌کمان جودا کردنه‌وه، بۆ نه‌وه‌ی نه‌وه‌ی هر کۆریک له‌وانه خزمه‌تی خویان بکن، له‌ناو خویان‌دا گه‌وره‌و بچوکی خویان دیاری بکن، گه‌ره‌لاوژی و هرچی و په‌رچی له‌ناویان‌دا په‌یدا نه‌بی، و، فیتنه‌و ناشوییان تی‌نه‌که‌وی! بۆ هر قه‌بیلو هۆزیکیان هه‌زرتی موسا رابهر و پیشه‌وایی دابنی، چاودیری یاسای دینو دونیایان بکا.

﴿وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ إِذِ اسْتَسْقَاهُ قَوْمُهُ أَنِ اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ، فَانْبَجَسَتْ مِنْهُ اثنَا عَشْرَةَ عَيْنًا.... قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ مَّشْرِبَهُمْ﴾ نیگامان بۆ موسا کرد له‌و کاته‌دا که قه‌ومه‌که‌ی له‌ده‌شته‌ی فه‌له‌ستین داوای ناوی خۆشو گوارایان لی کرد، پیمان گوت: به‌عه‌صاکه‌ت له‌و به‌رده گه‌وره بده که‌وا له‌کیوی (حوریب)ی شیوی سینادایه!

هه‌زرتی موسا به‌فهرمانی خودا به‌عه‌صاکه‌ی دای له‌به‌رده که، دوانزه سه‌رچاوه‌ی لی هه‌لقولا، هه‌ریه‌کی لهم سه‌رچاوانه‌ی بۆ به‌ره‌بابو هۆزیکیان دیاری کرد، بۆ نه‌وه‌ی له‌سه‌ر ناو تیگ به‌رنه‌بنو ناشووبو ناژاوه‌یان تی‌دا په‌یدا

نهی، هر بهره‌بایو هۆزیکیان ده‌یانزانی سهرچاوه‌ی تایبه‌تی خۆیان کامه‌یه‌و
لێیان تیگ نه‌ده‌چوو!

رافه‌که‌مرانی قورنان گه‌لی راوو بۆچونی جیا جیا‌یان ده‌ریاره‌ی قه‌باره‌ی نه‌و
به‌رده‌و شوینه‌که‌ی باسکرده‌و، زۆریه‌یان مۆرکی خه‌رافاتی ئیسرائیلیاتیان پێوه
دیاره‌و عه‌قل وه‌ری ناگرێ!

له‌واقیع‌دا ده‌بی نه‌و به‌رده‌و به‌ردیکی گه‌وره‌و زه‌به‌للاحی وابووێ
که‌جیگای دوازه‌و سهرچاوه‌ی جیاوازی تیدا جی بوویتیته‌وه‌و خه‌لکه‌که
توانییتیان به‌ناسانی به‌شیوه‌یه‌کی رێکو پێک ناویان لی وه‌ریگرنو پاله
په‌ستوو قه‌ره‌بالغی دروست نه‌بی.

جا چونکه‌ نه‌وان له‌وه‌ پێش له‌میسردا ناوو هه‌وای خۆشیان هه‌بوو، کاتی
هاتنه‌ نه‌و ده‌شته‌و گه‌رمه‌لانه‌ی سینا زۆر به‌گه‌رماکه‌ی ناره‌حه‌ت بوون زه‌حه‌ت
بوو بتوانن تییدا هه‌لبکه‌ن، بۆیه **﴿وَوَلَّلْنَا عَلَيْهِمُ الْغَمَامَ﴾** هه‌ورمان کرد
به‌چه‌ترو سیبهر به‌سه‌ریان‌دا، له‌گه‌رمای خۆر ده‌پیارستن، نه‌گه‌ر سیبهری
هه‌وره‌که‌ نه‌بایه‌، گه‌رمای خۆر ده‌یسوتاندن!! چونکه‌ له‌وه‌ ده‌شته‌و گه‌رمه‌دا
دارو دره‌خت نه‌بوو سیبهریان لی بکا....!

سه‌ریاری نه‌و نیعمه‌تانه‌ (هه‌لقولانی ناوو سیبهری هه‌ور) **﴿وَأَنْزَلْنَا
عَلَيْهِمُ الْمَنَّاءَ وَالسَّلْوَى﴾** خواردنو خواردنه‌وه‌مان بۆ ئاسان کردن، له‌باتی نان
گه‌زۆمان به‌سه‌ردا باراندن،^۶ له‌جیاتی گوشت په‌له‌وه‌ری ((شه‌لاقه‌)) مان بۆ
ناردن به‌ناسانی بۆیان ده‌گیرانو، سه‌ریان ده‌پێنو، گوشته‌که‌یان ده‌خواردن، ئه‌م
خواردنو خواردنه‌وه‌مان بۆ دابین کردنو له‌سه‌ر زمانی موسا پێمان گوته‌ن:
﴿كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ﴾ بخۆنو بخۆنه‌وه‌ له‌و رزقو رۆژه‌و خاوینه‌ی
که‌ پێمان داو نه‌وه‌ نیعمه‌تی ئێمه‌یه‌و به‌تایبه‌تی به‌ئێوه‌مان به‌خشیه‌وه‌
پێویسته‌ ئێوه‌ سوپاسگوزارو شوکرانه‌ ژمێر بن!

که‌چی وێرای نه‌و هه‌موو رزقو رۆژییه‌ی که‌ پێمان داوون!! نه‌و نه‌ته‌وه‌

^۶ گه‌زۆ ماده‌یه‌کی شیرینه‌و وه‌کوو شه‌ونم ده‌که‌وێته‌ سه‌ر گه‌لادارو (شوکه‌ی) ده‌که‌وێته‌
سه‌ر به‌رد، له‌که‌وردستان ناخرو ئۆخری به‌هارو هاوین به‌زۆری هه‌یه‌.

به‌دیه‌خته، کوفرائی نیعمه‌تی نیمه‌یان کردو، پهره‌یان به سهریچی‌کردنو
 نافرمانی نیمه‌دا ﴿وَمَا ظَلَمُونَا وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ﴾ نهران
 به‌وهی که کوفرائی نیعمه‌تی نیمه‌یان کرد سته‌میان له‌نیمه نه‌کردو زیانیان پی
 نه‌گیان‌دین، به‌لکو سته‌میان له‌خودی خویان کرد، چونکه پهره‌ردگار بی
 تاجه له‌ده‌موو عالم، نه‌گهر هه‌موویان تیکرا نافرمانی خودا بکمن هیچ
 له‌خودایه‌تی خودا کهم ناکا، نه‌گهر هه‌مووشیان کوبینه‌و» وه‌سهر
 خودا پهرستی، هیچ له‌خودایه‌تی زاتی پاکی زیاد ناکا.

فه‌رمان کردن به‌نه‌ته‌وهی نیسرائیل که (بیت المقدس) بکه‌ن

به‌نیشته‌مه‌نی خویان

وَإِذْ قِيلَ لَهُمْ اسْكُنُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ وَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ وَقُولُوا
 حِطَّةٌ وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا نَغْفِرَ لَكُمْ خَطِيئَتَكُمْ سَنَزِيدُ الْمُحْسِنِينَ
 ﴿١٦١﴾ فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ لَهُمْ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ
 رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَظْلِمُونَ ﴿١٦٢﴾

دوای نه‌وهی په‌زدان حالو وه‌زعی نه‌ته‌وهی نیسرائیلی به‌یان کرد، جوړی
 نیعمه‌ته‌کانی پی دابوون راینواندن، سهریچی و سته‌مکردنیان ده‌ست نشان
 کرد؛ گونجاو بوو که جوړیکی تر له‌سهریچی و سته‌مو نافرمانییان بو خودا،
 باس بکاو فهرمووی: ﴿وَإِذْ قِيلَ لَهُمْ اسْكُنُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ﴾ نهی موحه‌مه‌دا
 باسی نه‌وه بو گه‌له‌که‌ت بکه، که له‌لایه‌ن موساوه به‌نه‌ته‌وهی نیسرائیل
 گوترا: پرون نیشته‌جی بن له‌و شاره ناوه‌دانه‌ی که شاری به‌یتولمه‌قدیسه،
 ﴿وَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ﴾ به‌ناره‌زوی خوتان له‌هر شوینی وستان
 له‌رزقو روژی نه‌و شاره بخوژو بخوژنه‌وه و سوودی لی وهریگرن ﴿وَقُولُوا
 حِطَّةٌ﴾ بلین خودایه! تاوانمان لی به‌کینه‌و له‌گونا‌همان خوش بیه؛
 ﴿وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا﴾ به‌شیوه‌ی خو به‌که‌م زانین و سوپاس‌گوزاری بو

په‌روه‌دگارو سهر نه‌وی کردنو کپ‌نووش بردنو لالانه‌وهو پارانه‌وه له‌خودا بچنه ده‌رگای باره‌گای نه‌و شاره پی‌روژه‌وه، به‌جاری هاوار له‌په‌روه‌دگار بکمن لیستان خوش بی‌و، کامه‌پانی‌و به‌خته‌وه‌ریتان پی‌یداو، تی‌یدا بجه‌سینه‌وه، ده‌ست بکمن به‌کارو کاسپی‌و هه‌ولدان بۆ دابین کردنی پی‌داویستی ژیان، هه‌روه‌ها پی‌ویسته جیهاد بکمن بۆ نه‌وه‌ی نیشتمان‌که‌تان له‌دوژمن وه‌ریگره‌وه‌و به‌سهریه‌ستی‌و نازادی تی‌یدا ژیان به‌سهریهرن ||

ته‌گهر وا بکمن ﴿نَفَقُوا لَكُمْ خُطِيئَاتِكُمْ﴾ له‌پاداشی پابه‌ند بوونتان به‌غهرمانی تیمو له‌پاداشی نه‌و جیهاده‌تاندا له‌تاوانه‌کانتان خوش ده‌بینو چاو پۆشیتان لی ده‌که‌ین، زیاد له‌وه‌ش ﴿وَسَنَزِيدُ الْمُحْسِنِينَ﴾ پله‌و پایه‌ زیاد ده‌که‌ین بۆ نه‌وانه‌ی به‌دلسۆزی‌و نی‌خلاصه‌وه نه‌رکی سهرشانیان نه‌نجام ده‌ده‌نو چاکه‌کارن!

پی‌ویسته ناماژه بۆ نه‌وه بکری: که نه‌م چیرۆکه له‌سوره‌تی (البقرة/ ۵۸) - ۵۹ دا هاتوه‌و، به‌سهرماندا تی‌په‌ری، به‌لام له‌گه‌ل جوداوازی له‌ده‌قه‌که‌یاندا، بۆ نه‌وه‌ی بگه‌نجی له‌گه‌ل به‌لاغه‌تو ئوسلووی قورئانو سهرناسایی نه‌و نامه‌ ناسمانیه، چونکه دووباره کردنه‌وه‌ی وشه‌روسته به‌هه‌مان ده‌قی پی‌شوو ناچیته چوار چیه‌وه‌ی به‌لاغه‌توه به‌لکو به‌لاغه‌ت نه‌وه‌یه: که مانایه‌ک به‌چه‌ند ئوسلووبو شیوازی جیا جیا بگه‌یه‌ندری:

نیامی رازی هه‌شت خالی جوداوازی نی‌وان ده‌قه‌که‌ی تی‌ره‌و ده‌قی سوره‌تی (البقرة) ده‌ست نیشان کردوه به‌م جوهره‌ی:

۱- لی‌ره‌دا فه‌رموی: ﴿أَسْكُنُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ﴾ له‌وی فه‌رموی ﴿أَدْخُلُوا.....﴾. فانی‌ده‌ی مانای نایه‌ته‌که لی‌ره ته‌واو ته‌ره! چونکه: نی‌شته‌جی بوون، مانای چونه ناویشی لی وه‌رده‌گیری به‌لام پی‌چه‌وانه‌که‌ی وایه.

۲- لی‌ره فه‌رموی: ﴿وَكُلُوا﴾ له‌وی فه‌رموی: ﴿فَكُلُوا﴾ چونکه ده‌ست کردن به‌خواردن پاش چونه ناوه‌وه ده‌بی! که‌وابی وا جوانه به‌(فانسی ته‌عقیب بی نه‌ک به‌واو، چونکه وا نه‌وه ده‌گه‌یه‌نی که‌ خواردنه‌که له‌گه‌ل

نیشته‌جی بوون ده‌سته‌بیر ده‌بی نه‌ک پاش نیشته‌جی بوون.

۳- له‌موی وشدی ﴿رَغْدًا﴾ هی هیناو کردی به‌صیفه‌تی (الا) به‌لام لی‌ره‌دا وشدی ﴿رَغْدًا﴾ نه‌هیناوه.

۴- لی‌ره‌دا وتنی ﴿حَطَّة﴾ پیش فرمان به‌چونه زوره‌وهی خست، به‌لام له‌موی به‌پیچموانموه هینانی.

۵- لی‌ره‌دا فرمانموی: ﴿لِنَغْفِرَ لَكُمْ خَطِيئَاتِكُمْ﴾ له‌موی فرمانموی: ﴿نَغْفِرْ لَكُمْ خَطَايَاكُمْ﴾.

۶- لی‌ره‌دا فرمانموی: ﴿سَنَزِيدُ الْحَسَنِينَ﴾ به‌بی واو، له‌موی فرمانموی: ﴿وَسَنَزِيدُ الْحَسَنِينَ﴾ به‌واوه‌وه.

۷- لی‌ره‌دا فرمانموی: ﴿فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِجْزًا﴾ له‌موی فرمانموی: ﴿فَأَرْسَلْنَا عَلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا﴾.

۸- لی‌ره‌دا فرمانموی: ﴿بِمَا كَانُوا يَظْلِمُونَ﴾ له‌موی فرمانموی: ﴿بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ﴾.

به‌گورتی مانای نایه‌ته‌که‌ی تیره نموده: په‌روردگار هه‌لسو‌که‌وتی جو‌له‌که پیشینه‌کانی وه‌بیر جو‌له‌که هاوچه‌رخه‌کانی سهرده‌می پیغه‌مبیر ده‌هینیتمه‌وه: که فرمانی پی‌ کردن پرۆنه ناو شاری قودسه‌وه (یان شاریکی تر بووه) له‌خودا بیارپنمه‌وه که له‌گوناهیان خوش بی، گردن‌که‌چی خویان بو‌ خودا بنوینزو کړن‌ووش به‌رنو شوکرانه بیژی بکه‌ن! په‌روردگار له‌پاسای نموده‌دا دوو شتی پیداون؛ لی‌خو‌شبو‌رنو زی‌ده چاکه‌یان ده‌داتی، ﴿فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ لَهُمْ﴾ به‌لام نموانه‌ی سته‌مکار بوون له‌نه‌تموه‌ی نیس‌رائیل نموده‌ی بییان گو‌ترابو‌و گۆری‌سان، له‌جیاتی (حطه) ده‌یانگوت (حبه). له‌جیاتی نموده‌ی مل‌که‌چ بکه‌نو کړن‌ووش به‌رنو به‌سهردانمواندنه‌وه بچه‌نه ناو قودسه‌وه به‌قنگه خشکی چورونه ناو قودسه‌وه!!

سروش‌تی جو‌له‌که هه‌میشه بریتی بووه له‌سهرپی‌چی‌کردنو یاخی بوونو هه‌لگه‌پرانمه‌وه له‌پاسای خوداو نافرمانی کردنو سپله‌ییو هه‌لپه‌کردن بو‌ سهرپی‌چی‌کردنی فرمانی خودا به‌گوفتارو کردار. نموده‌بوو له‌جیاتی نموده‌بلین:

(حطه) ده‌یان‌گوت: (حبة في شعرة) له‌جیات‌ی ته‌وی به‌ملکه‌چی و خوش‌و
ای‌خ‌و و عه‌وه برۆنه ناو به‌یتولمه‌قدیس‌ه‌وه به‌قن‌گه‌خشکی و چاو له‌حه‌وا چو‌ونه
ژو‌وره‌وه ((رۆیشتنه ناو شاره‌که‌وه)).

ده‌ی باب‌زانین ناکام چۆن بوو سهره‌نجام چییان به‌سهره‌ات...؟ ﴿فَأَرْسَلْنَا
عَلَيْهِمْ رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَظْلِمُونَ﴾ له‌سزای ته‌و سهری‌چی و
شیرسه‌ختی و بی‌گوی‌یه‌یان‌دا عه‌زاییکی ژۆرمان بۆ سهر ناردن؛ ته‌و ئاسمانه‌ی
که‌ له‌وه‌پیش لی‌یه‌وه گه‌زۆو گۆشتی په‌له‌وه‌ری ((شه‌لاقه‌)یان بۆ ده‌نیردرایه
خواری، هه‌ور سی‌به‌ری لی ده‌کردن، ئیستا به‌هۆی سهری‌چی و سته‌م‌کاریان‌ه‌وه
عه‌زاییان لی‌یه‌وه بۆ ده‌نیردری! عه‌زاییک دلو ده‌روون به‌له‌رزه‌ دینی و،
کاروباری ژاییان لی دشیوتی!

نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیل له‌کاتی‌که‌دا موسا چوو بۆ کیتی (طوور) بۆ
ناخوتن له‌گه‌ل په‌روه‌ردگار، نه‌وان هه‌چ گۆییان به‌نام‌وژگاری هه‌زهره‌تی موسا و
هه‌زهره‌تی هاروون نه‌دا و گۆیره‌که‌یان په‌رست! دوایی خودا عه‌فووی کردن!
له‌میقات‌دا داوای یینینی خودایان کردو (ره‌جفه‌) گرتی و دوایی که‌ وه‌هۆش
خۆ هاتنه‌وه خودا عه‌فووی کردن، چهند نیعمه‌ت و به‌خششی پێدان، که‌ له‌وه
پیش چهند جاریک ناماژه‌مان بۆ کر که‌چی ته‌وه‌تا نه‌وان نافرمانی ده‌که‌ن،
قسه‌ ده‌گۆرن فه‌رمانیان پێ ده‌کرێ بچنه ناو شاریکی تایبه‌تییه‌وه‌وه هه‌مو
رزق و رۆژی خێروخێراتی ته‌و شوینه‌یان بۆ هه‌لال ده‌کرێ به‌مه‌رجی دوعا و
نزیه‌کی تایبه‌تی بکه‌نو به‌شیوه‌ کړنووش بردن بۆ خودا و به‌ملکه‌چی بچنه ناو
شاره‌که‌وه، به‌مه‌به‌ستی ئیعلانه‌کردنی گه‌ردنکه‌چی بۆ خودا له‌کاتی سهرکه‌وتن و
زال بوون به‌سهر دوژمن‌دا کوچی نه‌یان کرد (وه‌کو چۆن پیغه‌مبه‌ری ئیسلام
له‌مرزگار کردنی شاری مه‌که‌که‌دا کاتی چووه ناو شاره‌وه، له‌سهر پشتی
ولاغه‌که‌ی سوچه‌ی بۆ خودا برد و به‌و شیوه‌ ملکه‌چییه‌وه بۆ خودا چووه ناو
مه‌که‌که‌وه).

له‌به‌رامبه‌ر فه‌رمانبه‌رداری نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیل بۆ فه‌رمانی خودا، واده‌یان
ده‌داتی که‌ له‌گونا‌هیان خۆش بی و له‌چاکه‌ی چاکه‌کاران زیاد بکا. که‌چی
ده‌بینین: کۆمه‌لیکیان شیوازی دوعا و پارانه‌وه‌که‌ ده‌گۆرن، ته‌و شیوه‌ چوونه

ژوروه‌هی فرماینان پی کراوه ده‌یگۆزنو به‌شیویه‌کی تر ده‌یانهوئی بچنه ناو
شاره‌کهوه، چونکه نه‌وان لاریو سهرپنچیکردن بوته به‌شیک له‌سروشتییانو
همه‌میشه ده‌یانهوئی له‌ریگه‌ی راست لابه‌دن. بۆیه په‌روه‌ردگار سزای دانو
عه‌زایی زۆری بۆ سهر ناردن!

به‌کورتی هه‌زه‌تی موسا به‌نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیلی فرموو: ته‌گهر ئیوه
به‌راستی ده‌تانه‌وئی به‌ندایه‌تی خودا بکه‌نو پله‌و پایه‌ی له‌وه‌پیشتان وه‌ده‌ست
به‌پننه‌وه‌و نیشتمانی خۆتان نازاد بکه‌نه‌وه، پتویسته جیهاد بکه‌نو به‌رامبه‌ر
به‌دوژمن بجه‌نگین... پڕۆن شاری قودس وه‌ریگره‌وه‌و دوژمنی لی وه‌ده‌رنێنو،
ئاوه‌دانی بکه‌نه‌وه‌و فرمانه‌وایی خۆتانی تیدا بچه‌سپینین، نه‌وسا خودا
له‌تاوانتان خوش ده‌بۆو پله‌و پایه‌ی دونیاو قیامه‌تتان پی ده‌به‌خشی؛ به‌لام
نه‌وان گۆیان به‌قسه‌کانی هه‌زه‌تی موسا نه‌داو جیهادیان نه‌کردو، خودا
له‌سارای سینادا گیرۆده‌ی کردن، به‌سهر شۆری ژانیان برده‌سهر، پاش له‌دونیا
ده‌رجوونی موسا به‌خۆیاندا چونه‌وه‌و ده‌ستیان کرد به‌جیهاد له‌گه‌ڵ نه‌ته‌وه‌ی
یوشعدا عليه السلام توانیان قودس وه‌ریگره‌وه‌و.....

فرتو فیلی جوله‌که بۆ راوکردنی ماسی له‌روژی شه‌مه‌داو

سزای سهرپنچیکاران!

وَسَأَلُهُمْ عَنِ الْقَرْيَةِ الَّتِي كَانَتْ حَاضِرَةَ الْبَحْرِ إِذْ يَعْدُونَ فِي السَّبْتِ إِذْ
تَأْتِيهِمْ حِيتَانُهُمْ يَوْمَ سَبْتِهِمْ شُرَّعًا وَيَوْمَ لَا يَسْبِتُونَ لَا تَأْتِيهِمْ كَذَلِكَ
نَبْلُوهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿١٦٣﴾ وَإِذْ قَالَتْ أُمَةٌ مِّنْهُمْ لِمَ تَعْطُونَ قَوْمًا
اللَّهُ مُهْلِكُهُمْ أَوْ مُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا قَالُوا مَعْذِرَةٌ إِلَىٰ رَبِّكُم وَلَعَلَّهُمْ
يَتَّقُونَ ﴿١٦٤﴾ فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ أَنجَيْنَا الَّذِينَ يَنْهَوْنَ عَنِ
السُّوءِ وَأَخَذْنَا الَّذِينَ ظَلَمُوا بِعِصِّ بَعِيسٍ بِّمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿١٦٥﴾

فَلَمَّا عَتَوْا عَنْ مَآئِهِمْ قُلْنَا لَهُمْ كُونُوا قِرَدَةً خَاسِئِينَ ﴿١٦٦﴾

نهم نایه‌تانه باسی جۆریکی تر له‌یاخی بوونو سه‌ریچی کردنی نه‌ته‌وه‌ی نیسرائیل ده‌که‌ن، دوا‌ی نه‌وه‌ی له‌وه‌پیش باسی فرمان پی کردیان بۆ چونه ناو به‌یتولمه‌قدیس کرا. نه‌مجار لی‌ره‌دا چیرۆکی قیل کردیان له‌بوا‌ری ماسی گرتن‌دا ده‌گیریته‌وه؛؛ شایانی باسه نهم چیرۆکه له‌سوره‌تی (البقره) دا به‌کورتی ناما‌ژه‌ی بۆ کرا: که فرمانوی: ﴿وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ الَّذِينَ اعْتَدُوا مِنْكُمْ فِي السَّبْتِ﴾ البقره/ ۶۵. له‌سوره‌تی (النساء) دا له‌نایه‌تی (۱۵۴، ۴۷) دا ناما‌ژه‌ی بۆ کرا، لهم سوره‌ته‌ش دا واته: سوره‌تی (الاعراف) ه، که سوره‌تیکی مه‌که‌یی به‌و پیش نه‌وه‌ی پیغه‌مبهر ﷺ و تویژ له‌گهل جوله‌که بکا، نازل بووه تا به‌لگه بی له‌سهر سهر ناسایی قورشان. چونکه پیغه‌مبهر ﷺ پیاوکی نه‌خوینده‌وار بووه، هیچ زانیاری و زانستیکی نه‌خویندوه، له‌هیچ کتییکی نه‌روانیوه، که‌وابی هه‌والدانی به‌و چیرۆکه موعجیزه و نیشانه‌ی پیغه‌مبهرایه‌تی به‌لگه‌یه له‌سهر نه‌وه که نه‌و چیرۆکه له‌خوداوه‌به‌و کهلامی په‌روه‌ردگاره!

هینانی نهم چیرا که سوودیکی تریشی هه‌یه، نه‌ویش هۆشیار کردنه‌وه‌یه له‌سهر نه‌وه که به‌درۆ خستنه‌وه‌ی حه‌زه‌تی موحه‌مه‌د ﷺ ره‌تکرده‌وه‌ی موعجیزه‌کانی شتیکی تازه باب‌ه‌ت نیه؛ به‌لکو کوفر و سور بوون له‌سهر کوفر دا‌بو نه‌ریتی پیشینانیانه، له‌کونه‌وه نه‌وه پیشه‌یانه!

ریوا‌یه‌ت کرا: که نه‌ته‌وه‌ی نیسرائیل فرمانیان پی کرا که ریزی رۆژی جومعه بگرنو بیکه‌نه رۆژی پشوی خویان نه‌وان رۆژی شه‌مه‌یان هه‌لی‌ژارد، نه‌و رۆژه بۆ نه‌وان بوو به‌تاقیگه‌و تاقیکردنه‌وه، نه‌وه بوو له‌و رۆژه‌دا راوه ماسییان لی قه‌ده‌غه کرا و فرمانیان پی کرا که ریزی نه‌و رۆژه، واته: رۆژی شه‌مه بگرنو هیچ کاریکی تیدا نه‌نجام نه‌ده‌ن، تاقیمان کردنه‌وه به‌و حاله‌ته که له‌روژانی شه‌مه‌دا که رۆژی ریزگرتنه ماسییی گه‌وره‌کانی ده‌ریا ده‌هاتنه قه‌راغ ده‌ریا و به‌ناسانی بۆیان به‌یده‌ست ده‌بوون، ته‌نانه‌ت له‌بهر زۆری

ماسی به کان ناوه که نه ده بینرا! لهو روژانه شدا که روژی شه ممه نه بویه، ماسی به کان ده رنده که وتزو خویان ون ده کر، بهم جوړه ماوه یه کی زور مانه وه، شه یتان هاته لایانو پیی گوتن: ئیوه له روژی شه ممه دا ماسی گرتنتان لی قه ده غه کراوه، نه ستیراو دروست بکهن له روژی شه ممواندا ماسی به کان کیش بکهن بۆ ناو نه ستیراوه کان که خستتانه ناو نه ستیراوه کانه وه ناتوانن لیتان ده ریجن، روژی یه کشه ممه راویان بکهن.

یه کتیکیان ماسیه کی گرت، گوشتیکی له کلکی خستو به دره ختیکی نزیک قهراغ ده ریاوه به ستیه وه نه مجار روژی یه کشه ممه برژاندی، جیرانه که ی بونی کرد، ته ماشای ته ندوره که یانی کردو پی گوت: من وه ده زانم خودا له سهر نهم کارهت سزات ددها، که سزا نه درا له شه ممه ی داهاتوودا دوو ماسی گرت!! که بینیان عهزاب نایه ته سهریان، ده ستیان کرد بهراو کردنی ماسی و برژاندنو خواردنو فروشتیان، نهم بهنو ئیسرائیلی یانه نزیکه ی هفتا هزار کهس بوون!! دانیشتووی نهو شاره بوون که نزیک ده ریا بوو، وه کوو نهم چیرو که باسیان لیوه ده کا نزیکه ی هفتا هزار کهس بوون، له ناکامی نهم قیله یاندا بوون به سی تا قم، تا قمیکیان نه هییان لی کردن ته مانه نزیکه ی دوازه هزار بوون. تا قمیکیان وتیان: ﴿لَمْ تَعْظُونْ قَوْمًا اَللّٰهُ مَهْلِكُهُمْ﴾. بۆچی که سانییک ناموژگاری ده کهن که خودا به هو ی تاوانه کانیا نه وه له ناویان ده با؟؟

تا قمیکیشیان نه وانه بوون: که تاوانه که یان نه نجام ددها: که نهم کو مه لیان وازیان له تاوانو بی گوویی نه هینا، موسو لمانه کان پتیا و تن: ئیمه له گه ل ئیوه دانانیشین، شاره که یان به دیوار ناوان کرد، بۆ موسو لمانه کان ده رگای تایبه تی هه بوو، بۆ کافره کان ده رگای تایبه تی هه بوو، حمزه تی داوود نه فرینی لی کردن، روژیک موسو لمانه کان له دانیشتنیکدا بسوون روانیان نهو روژه هیچ کهس له تاوانباره کان به ده ره وه نیه، وتیان ره نگه ئیشیکی گرنگو گشتیان هه بی، که سه یریان کردن، هه موویان بووون به مه یموون!! ده رگیان کردنه وه و چوون بۆ ناویان، مه یموونه کان خزمه ناده میزاده کانی خویان ده ناسینه وه به لام ناده میزاده کان مه یموونه کانیا ن نه ده ناسینه وه،

مه‌یمونه‌کان یه‌که‌یه‌که ده‌هاتنه لای خزمه ناده‌میزاده‌کانو بۆنیاں پی‌وه ده‌کردنو ده‌گریان.. نه‌وانیش پی‌یاں ده‌گوتن: نه‌ی نیمه نه‌هیمان لی نه‌کردن؟ پی‌مان نه‌گوتن نافهرمانی خودا مه‌که‌ن! مه‌یمونه‌کان به‌سهر نیشاره‌یاں ده‌کردو ده‌یانگوت: به‌لی پی‌تان گوتین به‌لام نیمه بی گوی‌هیمان کرد!!

هه‌ندی ده‌لین: گه‌نجه‌کان بوون به‌مه‌یموونو پیره‌کان بوون به‌به‌راز.

حه‌سه‌نی به‌صری ده‌فهرموئ: به‌راستی نه‌وانه خراپ‌ترین خواردنیاں خوارد، به‌هۆی نه‌و خواردنه‌وه قورس‌ترین ریسواییان به‌سهر هات له‌ژیانی دونیادا، درێژترین سزایان له‌قیامه‌تدا بۆ خۆیان هینا!! سویندم به‌خودا تاوانی ماسی گرتنیک که گرتیانو خواردیان لای خودا له‌کوشتنی موسولماننیک گه‌وره‌تر نه‌یه؛ به‌لام خودا بۆ بکوژ ناکاته مه‌یموون؟؟ نه‌وه ویستی خۆیه‌تی چۆنی ده‌وی نه‌وه ده‌کا، سزای قیامه‌تی بۆ داناوه، دیاره سزای قیامه‌ت قورسترو به‌نیش تره.

مامۆستا سه‌یید قوطب ده‌فهرموئ: نه‌که‌تری نهم روداو کۆمه‌لنیک به‌نو نیسرائیلی بوون؛ که له‌شاریکی قه‌راغ ده‌ریا نیشته‌جی بوون به‌نو نیسرائیلی به‌کان بۆ خۆیان داویان کرد که له‌هه‌فته‌دا رۆژکیان بۆ دیاری بکری بی‌که‌نه جه‌ژنی خودا په‌رستی و له‌و رۆژه‌دا هیچ کارو کاسپی به‌ک نه‌که‌ن، رۆژی شه‌مه‌یان بۆ دیاری کرا.....

قورتانی پی‌رۆز خیطاب ناراسته‌ی پی‌غه‌مبه‌ر ده‌کاوه ده‌فهرموئ: ﴿وَأَسْأَلُهُمْ عَنِ الْقَرْيَةِ الَّتِي كَانَتْ حَاضِرَةَ الْبَحْرِ﴾ نه‌ی موحه‌مه‌د! له‌جوله‌که‌کانی هاوچه‌رخت پرسیار بکه، ده‌ریاره‌ی چیرۆکو به‌سهرهاتی دانیش‌توانی نه‌و شاره‌ی که له‌قه‌راغ ده‌ریا هه‌لکه‌وتبوو، سه‌ری‌چی فهرمانی په‌روه‌دگاریان کرد، ئه‌یش له‌تۆله‌و سزای نه‌و کرده‌وه ناشرینه‌یاندا؛ عه‌زایی سه‌ختی خۆی به‌سهردا دان، تۆله‌ی کرده‌وه‌ی ناله‌بارو قیلۆ ته‌له‌که‌بازیانی لی سه‌ندن. پرسیاره‌که بۆ لۆمه‌کردنو سه‌ره‌نشت کردنیانه، به‌یان کردنو روون کردنه‌وه نه‌وه‌یه: که کوفرو سه‌ری‌چی کردنی جوله‌که هاوچه‌رخه‌کانی رۆژگاری هه‌زه‌تی موحه‌مه‌د، شتیکی تازه بابه‌تو تازه قه‌للا نه‌یه، به‌لکو دابو نه‌ریتو سروشتی باو‌کو باپیرانیانه به‌میرات بۆیان ماوه‌ته‌وه، بی‌گومان

پیشینه‌کانیان تاوانی گه‌وره‌یان نه‌نجام داوه به‌ناشکرا سه‌ریچی فرمانی خودایان کردوه.....

نه‌و جوله‌کانه‌ی هاوچهرختو نه‌وانه‌ی له‌دوا نه‌وانیش دین بیانترسینه له‌وه‌ی سه‌ریچی فرمانو نه‌هیه‌کانی په‌یامه‌که‌ت بکه‌ن، بۆ نه‌وه‌ی نه‌و سزاو عه‌زابه‌ی تووشی پیشینه‌کانیان بووه، تووشی نه‌مانیش نه‌یه،

پرسیار له‌جوله‌که‌کانی هاوچهرخت بکه‌ ده‌ریاره‌ی دانیشتوانی نه‌و شاره‌ی قه‌راغ ده‌ریای سوور که‌ که‌وتوبوه نیوانمه‌دیه‌زو طوور، ﴿إِذْ يَعْدُونَ فِي السَّبْتِ﴾ کاتیک سنوور به‌زینیان کردو، له‌روژی شه‌مه‌دا (که‌ به‌لایانه‌وه پیروژ بوو، کاریان تیدا نه‌ده‌کردو کردبووانه‌ روژی خودا پرستی) ناله‌و روژه‌دا سه‌ریچی فرمانی خودایان کردو، قیلیان له‌راوه‌ ماسی‌دا کردو، ماسییان تیدا گرتو فرمانی خودایان شکندا ﴿إِذْ تَأْتِيهِمْ حِيتَانُهُمْ يَوْمَ سَبْتِهِمْ شُرَاعًا﴾ نه‌وه‌یان بۆ بگیروه‌وه که‌ به‌قودره‌تی خودا بۆ تاقیکردنه‌وه‌ی نه‌ته‌وه‌ی نیسرائیل له‌روژی شه‌مه‌دا که‌ راوه‌ ماسییان لی یاساغ کرابوو تی‌یدا، ماسی‌یه‌کی زۆر ده‌هاتنه‌ قه‌راغ ده‌ریاو، بۆیان به‌یده‌ست ده‌بوونو، گرتنیان زۆر به‌ناسانی ده‌بوو، ﴿وَيَوْمَ لَا يَسْبِتُونَ لَا تَأْتِيهِمْ﴾ له‌روژه‌کانی ترده‌ جگه‌ له‌شه‌مه‌، ماسییه‌کان گوم ده‌بوونو ده‌رنه‌ده‌که‌وتن وه‌کوو روژی شه‌مه‌ سه‌رناو نه‌ده‌بوونو نه‌ده‌هاتنه‌ قه‌راغ ده‌ریا!

نه‌وانیش هاتن قیلیان کرد به‌له‌قه‌راغ ده‌ریا نه‌ستی‌راویان دروست کردن که‌ شه‌پۆلی ده‌ریا روژی شه‌ممان ده‌هات له‌گه‌ل خۆ‌دا ماسی ده‌هینان ده‌که‌وتنه‌ حه‌وزه‌کانه‌وه‌و ناخی ده‌بوونو ریگای چوونه‌وه‌ بۆ ناو ده‌ریایان نه‌ده‌بوو؛ ته‌مجار روژی یه‌کشه‌مه‌ نه‌و قیل‌بازانه‌، ده‌هاتن ده‌یان‌گرتو راویان ده‌کردن! ﴿كَذَلِكَ نَبْلُوهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ﴾ وه‌کوو نه‌و تاقیکردنه‌وه‌ی که‌ نه‌نجامان دا: به‌وه‌ی که‌ ماسییه‌کان له‌روژی شه‌مه‌دا (که‌راوکردنیان تی‌یدا لی قه‌ده‌غه‌ کرابوو) به‌ده‌رکه‌تو له‌روژانی ترده‌ (که‌ بۆیان ره‌وا بوو راوه‌ ماسی بکه‌ن) ماسییه‌کان خۆیان گوم ده‌کردو دیار نه‌ده‌مان!! ناوا به‌و جوړه‌ جووله‌که‌ پیشینه‌کانو جووله‌که‌ هاوچهرخه‌کانو خه‌لکانی تریش به‌تاقی

ده کهینه وه، واته: وایان مامه له له گهله ده کهین وه کوو شه بلی بی به تاقیان ده کهینه وه (نه گینا خودا بوخوی پیوستی به تاقی کردنه وه نیه، پهره ردگار بوخوی ده زانی سهره نجامو تاکام چون ده بی) بویه ش شه مامه له رواله تیه یان له گهله ده کا، بو شه وی هه موو یه کیکی له وان به گویره ی کرده وه کانی سزای بدریته وه، همریه که یان به هوی خراپه کاری بهر وهامیانو درچوونیان له تاعه تی پهره ردگار سزا بدرین، چونکه سوننه تی خودا واهاتوه: همر که سیکی تاعه تی خودا بکا خودا له دونیادا کاریان بو ناسان ده کاو له قیامه تیشدا پاداشیان ده داتوه، که سیکیش له خودا یاخی بی تووشی جوړه ها تهنگو چه له مهو به لاو موصیبه تیان ده کا.

کاتیک فیله که یان کردو تاوانه که یان نه نجامدا، دانیشتوانی شاره که بسون به سی گروهو تاقبو سی هه لوست وه رگیران؛ کومه لیکیان تاوانکارو کومه لیک ناموژگاریکرو کومه لیک بی لایمن. وه کوو ده فرموی: ﴿وَاذْ قَالَتْ اُمَّةٌ مِنْهُمْ لِمَ تَعِظُونَ قَوْمًا اَللّٰهُ مُهْلِكُهُمْ اَوْ مُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا﴾ نهی موحه ممه! پرساریان لی بکه ده باره ی حالو چوینه تی دانیشتوانی شه شاره، کاتیک: کومه لیک لهو دانیشتوانه، که بی لایمن بسونو پییان وابو ناموژگاری کردنی سهریچیکاران چ سوودی تیدا نیو سهره نشستی ناموژگاریکاران یان کردو پییان وتن: شه نیه بوچی ناموژگاری کومه لیک ه کهن که پهره ردگار برپاری له ناوردنی داون؟؟ نیو ده زانن که خودا له دونیادا به هیلاکیان ده باو له قیامه تدا سزای سهختیان ده دا، دهی کهوابی بوچی خوتانیان پی هه لهوگیر ده کهنو سهری خوتانیان پی ده هیشینن؟

کومه لی ناموژگاریکمران وه لامیان ده ده نه وه: ﴿قَالُوا: مَعْلُومَةٌ اِلٰی رَبِّکُمْ لَعَلَّهَمْ یَتَّقُوْنَ﴾ ده لیسن: بویه ناموژگاریان ده کهین، بو شه وی لای خودا عوزرمان هه بیو بلین: نیمه نمرکی سمرشانی خومان شه نجام داوه و بهزویان بهر هه لستی کاری خراپمان کردوه له عاستی کاری خراپ بی دهنگ نه بوین، وپرای شه وهش نیمه ناھومید نابین له گه پرانه ویان بو لای حقو هاتنه ویان بو سهر ریبازی راستو به لکو بهم ناموژگاری کردنو نارہ زایی

ده‌ربرینه‌مان واز لهو خراپه‌کاری و سهریچی کردنه‌یان بهینزو بگه‌رینه‌وه بۆ لای خوداو تۆبه بکمن، نهو کاته په‌روه‌دگار تۆبه‌یان لی قبول بکاو ره‌حمیان بی بکاو لییان خوش بی!!

جا ﴿فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ﴾ کاتیک راوکمره‌کان گوتیان به‌نامۆژگاری کردنه‌که نه‌داو، رویان لی وه‌رگپراو، هیچ سوودیان له‌نه‌صیحه‌ته‌که‌یان نه‌بینو هیچ کاریگر نه‌بوو بۆیان ﴿أَفَجِئْنَا الَّذِينَ يَنْهَوْنَ عَنِ السُّوءِ﴾ نه‌وانه‌ی نه‌هیان له‌خراپه‌و سهریچی کردن کره؛ که کۆمه‌لی نامۆژگاری کارن، هه‌رچه‌نده کۆمه‌لی نامۆژگاری کمر برپا پته‌وترو خاوه‌ن هه‌لو‌ستعر بوون؛ چونکه نه‌وان به‌گوفتارو به‌کردار به‌ره‌ه‌لستیان کردو دژی سنوور به‌زینی‌یه‌که‌ی سهریچی‌کاران وه‌ستان، بۆیه قورثانی پیروژ ده‌ستیشانی رزگاربوونی نه‌و کۆمه‌لی کردو به‌صهراحت رزگاربوونیانی راگه‌یاند! کۆمه‌لی دووم هه‌ر به‌دل دژی سنوور به‌زینی‌یه‌که وه‌ستان، بۆیه قورثان لییان بی ده‌نگ بووه، نه‌وان شیایو مه‌دح نین تا مه‌دح بکرن، تاوانیشیان نه‌کرده تا زهم بکرن.

﴿وَأَخَذْنَا الَّذِينَ ظَلَمُوا بِعَذَابٍ بَئِيسٍ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ﴾ تا قمی سییه‌م که کۆمه‌لی سهریچی‌کاران سزایان دان به‌سزایه‌کی به‌تیش، به‌هوی به‌رده‌وام بوونیان له‌سه‌ر فیسقو سهریچی کردنو سنوور شکاندن.

به‌کورتی نایه‌ته‌که صهریحه له‌وه‌دا که کۆمه‌لی سته‌مکاران؛ سهریچی‌کاران به‌هیلاک‌چونو کۆمه‌لی نامۆژگاری کمران رزگاریان بوو، نه‌وانه‌ی نه‌هیان له‌کاری خراپ کرد سهرفیراز بوون. شایانی باسه له‌ناکامی نه‌و کۆمه‌لی که نینکاری کاری نامۆژگاری‌که‌ریان کرد، بی ده‌نگه، هه‌رچه‌نده نه‌وانیش رزگار بوون چونکه نینکاری خراپه‌کاریان کردو بۆیه‌ش نه‌هیان لی نه‌کرد پییان وابوو نه‌هی بی سووده، نه‌گه‌ر بیانزانیایه بی سوود نابی نه‌وانیش به‌گوفتارو کردار دژی سنوور به‌زینی‌یه‌که ده‌وه‌ستان!

﴿فَلَمَّا عَتَوْا عَمَّا نُهِوا عَنْهُ فَلَنَّا لَهُمْ كُونًا قَسِدًا خَاسِبِينَ﴾ کاتیک نه‌و کۆمه‌له سنوور به‌زینه سته‌مکاره یاخی بوونو گوتیان به‌نامۆژگاری‌یه‌که‌ی

نهداو، فیزو لوتبه‌رزیا نواند ناماده نه‌بوون واز له‌کاره خراپه‌کانیان به‌پینزو به‌قسه‌ی نامۆژگاریکمرانیان نه‌کرد، تیمه‌ش قارمان لی گرتزو پیمان وتن: بینه مه‌یموونی زه‌لیلو قیز لی‌کراو سووکتو گالته پی‌کراو، واته: ویستو ئیراده‌مان وای خواست که نه‌و کۆمه‌له سه‌پێچیکار بینه مه‌یموونی قیز لی‌کراوی ناشیرینو دوور خراوه له‌کۆمه‌لگای ئاده‌میزاد واته: شپوه‌ی ئاده‌میزادمان له‌وانه گۆری به‌شپوه‌ی مه‌یموون! نه‌مه سزای دونیا‌یانه، سزای قیامه‌تیشیان زۆر به‌نیش ترو تووندتره. زوربه‌ی زۆری زانایانی ئیسلام پیمان وایه: نه‌وانه به‌حه‌قیقه‌ت بوون به‌مه‌یموونو شکلو شپوه سروشتییان بووه‌ته مه‌یموونی به‌راستی، چونکه سه‌پێچی فەرمانی خودایان کردو سوور بوون له‌سه‌ر یاخی بوونو سه‌پێچی کردنی فەرمانی یه‌زدان.

نه‌مجار ئایا نه‌و مه‌یموونانه‌ی ئیستا وچه‌ی نه‌وانن؟ یان نه‌وان که بوون به‌مه‌یموون دوا‌یی به‌هیلاکچوونو وچه‌یان لی نه‌که‌وتۆته‌وه؟! قورئان هیچ ناماژه‌یه‌ک بۆ نه‌مه ناکا..

موجاهید ده‌فهرموئ: نه‌و به‌نو ئیسرائیلیانه له‌ره‌وشتو سروشتدا وه‌کوو مه‌یموونیان لی هات، نه‌ک شکلو شپوه‌یان بگۆڕدێ بۆ مه‌مه‌یموون! مامۆستا عه‌بولکه‌ریمی بیاره لی‌ره‌دا ده‌فهرموئ: به‌بیری من گۆڕانی نه‌خلاق زۆره تایبه‌تی به‌نی ئیسرائیل نه‌بووه نیه، گه‌لی که‌س هه‌یه: به‌هۆی بی‌دینیو بی‌شه‌رمیه‌وه ره‌وشتیان چوه‌ته سه‌ر ره‌وشتی رۆیو گورگۆ مه‌یموونو به‌رازو مارو دووشک، به‌لکو نه‌مانه خراپه‌ترن! چونکی نه‌م حه‌یوانانه زیانه‌که‌یان که‌مه‌و ته‌جاوه‌ز ناکا له‌ته‌بیعه‌تی نه‌و جوژه، به‌لام زیانی ئاده‌میزادی ناهه‌موار، به‌قه‌ی زیانی چوار پێنج جوړ گیانه‌به‌ری درنده‌یه: فیل‌بازه وه‌کوو رۆی نه‌پین‌نگیره وه‌ک سه‌گی هارو، بی ناموسه وه‌کوو به‌راز، خائینه‌و وه‌کوو گورگ.....

په‌نا به‌خودا! وه هه‌موو نه‌م ده‌ردانه له سه‌ر ته‌ماعی مائی دونیاو دارایی، یا تاره‌زوی شه‌هوت رانی، یا پایه‌و شانی به‌رز... وه‌کوو حه‌زره‌ت ﷺ فهرموه‌تی: خۆشه‌ویستنی دنیا سه‌ری هه‌موو تاوانیکه. که‌وابی نه‌و مه‌سخه وه‌کوو جومه‌وور فهرمو‌یانه: هه‌ر مه‌سخی شپوه بووه هه‌تا ببین به‌په‌ند

بۆته ماشا کهران!!^۷

نایه‌ته‌کان ناماژه بۆ ئەم خالانه ده‌که‌ن:

۱- گێرانه‌وه‌ی ئەم چیرۆکه‌ نیشانه‌ی راستی پێغه‌مبهرایه‌تی هه‌زهره‌تی موحه‌مه‌ده: ﷺ تاشکرایه‌ خودا به‌سه‌ر ئەم روداوانه‌دا ناگاداری کردوه، نه‌گینا چۆن به‌نه‌ خوێنده‌واری ئەم روداوانه‌ی زانیین؟!

۲- هه‌ر فرتو قیلتیک سهر بکیشی بۆ راگرتنی نه‌حکامی شرع هه‌رامه‌و نابێ بکری.

۳- هه‌ر هۆکارێک، هه‌ر وه‌سیله‌یه‌ک سهریکیشی بۆ شتی مه‌منوع و نا شرعی هه‌رامه‌و نابێ بکری.

۴- فهرمانکردن به‌ چاکه‌و نه‌هی کردن له‌ خراپه‌ ئهرکی سهر شانی هه‌موو که‌سه‌و هه‌رکه‌سه‌ له‌ عاست خۆیه‌و ده‌بێ پێی هه‌ستێ. هه‌روا پێویسته‌ موسوڵمان له‌ پێڕی نه‌هلی فه‌ساد دووره‌ په‌ریزیی و هاوکارییان نه‌کا.

۵- که‌ده‌ فهرموێ: ﴿كَذَلِكَ نَبْلُوهُمْ﴾ به‌لگه‌یه‌ له‌ سهر ئەو هه‌رکه‌سیک به‌نده‌ایه‌تی خودا بکا، خودا کاری دونیاو قیامه‌تی بۆ ئاسان ده‌کا، که‌سیک له‌ خودا یاخوێ پهره‌ردگار جۆره‌ها ته‌نگو چه‌له‌مه‌ی توش ده‌کا.

۶- نایه‌ته‌که‌ ده‌بێته‌ به‌لگه‌ بۆ نه‌هلی سوننه‌ت و جه‌ماعه‌ت که‌ ده‌لێن: خودا له‌سه‌ری پێویست نیه‌ چی باشه‌ بۆ ئاده‌میزاد ئەو بکا واته‌: له‌ سهر پهره‌ردگار واجب نیه‌ چی به‌رژه‌وه‌ندی ئاده‌میزادی تێدایه‌ له‌ باره‌ی دین‌دوونیا ئەوه‌ بکا!! چونکه‌ په‌ره‌ردگار ده‌یزانی که‌ زۆر بوونی ماسی‌یه‌کان له‌ رۆژی شه‌مه‌دا به‌نوێسه‌رائیلی‌یه‌کان هه‌لده‌نی بۆ سه‌ری‌پچیه‌کردنو کافرین، ده‌ی نه‌گه‌ر له‌سه‌ری واجب بوایه‌ که‌ موراعاتی به‌رژه‌وه‌ندی ئاده‌میزاد بکا ده‌بوایه‌ له‌و رۆژه‌دا ماسی‌یه‌کان زۆر نه‌کا تا نه‌وانه‌ نه‌که‌ونه‌ هه‌له‌و تاوانه‌وه‌!

^۷ ته‌فسیری نامی ج/ ۳/ ۳۱۵

به زر کردنه وهی کیو بو سهر سهری به نوئیسرائیلی و ژیر دهستی و

پهرته وازه بوونیان به سهر زهوی دا

وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكَ لِيَبْعَثَنَّ عَلَيْهِمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ مَنْ يَسُومُهُمْ

سُوءَ الْعَذَابِ إِنَّ رَبَّكَ لَسَرِيعُ الْعِقَابِ وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۱۶۷﴾

وَقَطَّعَتْهُمْ فِي الْأَرْضِ أُمَمًا مِّنْهُمْ الصَّالِحُونَ وَمِنْهُمْ ذُنُوبٌ ذَالِكٌ

وَبَلَّوْنَهُمْ بِالْحَسَنَاتِ وَالسَّيِّئَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿۱۶۸﴾ فَخَلَفَ

مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ وَرِثُوا الْكِتَابَ يَأْخُذُونَ عَرَضَ

هَذَا الْأَذَى وَيَقُولُونَ سَيُغْفَرُ لَنَا وَإِنْ يَأْتِهِمْ عَرَضٌ مِّثْلُهَا يَأْخُذُوهَا

أَلَمْ يُؤْخَذْ عَلَيْهِمْ مِّمَّا شَقَّ الْكِتَابِ أَنْ لَا يَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقُّ

وَدَرَسُوا مَا فِيهِ وَالْذَّارُ الْآخِرَةُ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ يَتَّقُونَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿۱۶۹﴾

وَالَّذِينَ يُتِمُّونَ بِالْكِتَابِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ

الْمُضِلِّحِينَ ﴿۱۷۰﴾ * وَإِذْ نَتَقْنَا الْجَبَلَ فَوْقَهُمْ كَأَنَّهُ ظُلَّةٌ وَظَنُّوا أَنَّهُ

وَأَقْبَعَ بِهِمْ حُذُوءًا مَّا عَاتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَأَذْكُرُوا مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿۱۷۱﴾

پاش نهوهی پمروه ردگار بری خراپه کاری جوله که ی باس کردو پاشان باسی
سزادانی به وه که کردنی به مدهیمو رانواند، نه مجار لیله دا باسی نهوه ده کا:
که خودا برپاری خوی دهریاره ی نهو جوله کانه داوه: که تاروژی قیامت
به زه لیلی و ژیر «هسته یی بژین، نه مهش له سزای کرده وه کانیا ن دا، نه مجار
باسی نهوه ده کا: که پمروه ردگار به سهر زهوی دا پهرته وازه ی کردو ونو کردو ونی

به کۆمه لو کۆمه لو پارچه پارچه، وه چه کانیاں هه موو هه لپسو هه و ئێکیان بۆ وه ده ست هینانی مادده یه و تهوان مادده پهرستو دونیا پهرست ده بن، پیشینه کان له ترسی کهوتنه خواره و هی کێو بۆ سهریاں پابه ندی ته ورات بوون، ههر گه لو نه ته و هیه که له فهرمانی خودا ده رچزو سهر پیچی فهرمانی نایین بکه ن نه م جوړه سزایانو سزای تریش چاره وانیان ده کا.. وه کوو ده فهرموئ: ﴿وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكَ لِيُبْعَثَنَّ عَلَيْهِمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَنْ يَسُومُهُمْ سُوءَ الْعَذَابِ﴾ نه ی موحه مه ده ا یادی نه وه بکه و باسی نه وه بکه، کاتی که پهره رد گاری تۆ به پیشینه نانی یه هوودی راگه یاند له سهر زویانی پیغه مبه رانیان یه که به دوای یه که ده نه و هی بۆ رون کردنه وه: که له زانستی خوئی دا وای پرپار دا وه عه زمی نه و هی کردو: بکه له هه موو سهرده مو روژگارێ که ده تاروژی قیامه ت که سانیکیان به سهردا زال بکا؛ که به ناهه مواری و ناله باری مامه له یان له گه له دا بکه نو، سزای به نیشیان پی بجیژنو، ژیر «هسته یی و کۆیلا یه تییان بۆ به ره وای بزانن، سهرانه یان لی بستینن، پیگاریان پی بکه ن، ماله سامانیان لی زه وت بکه ن، یه کیه تی ریزه کانیاں تی که به ده نو زه لیلو بی لانه ژیا ن به سهر به رن!

نه مه ئیعلانیکی یه زدانیه یی، له و کاته و راگه یه ندراره ته نفیز بوو «نه وه تا میژوو» شایه ته: که پهره ردگار ناو به ناو له روژگاری رابردو و دا، که سانیکی بۆ سهر جوله که ره وانه کردو: که به رده وامه و نه نجام ده درئ؛ پهره ردگار ناو به ناو که سانی که له به نده کانی زال ده کا به سهریا ن دا که سزایان به دن. ههر کاتی نا هیکیان هاته وه به رو لو تبه رزی و بوغراییان به خو وه بی نی و له سهر زه و ی طو غیانیان کرد له لایه ن نه و که سانه ی زال کراون به سهریا ن دا زله یه کی کوشنده یان لی ده درئ و ده خرینه وه قاوغی خویان!! چونکه جوله که ده ستو تا قمیکی بوغرا و خو به زلزانو ناکه سه به چه و سه لئو تاوانکارن، له تاوانی که رزگار نابن ده که ونه ناو تاوانی کی تره وه، له سهر پیچی و لادانی که ته و او نابن هه و لی یاخی بوونی کی تریانه،

جاری وای هیه وای گومان ده بری که نه فرینو چه وسانده و هی گه لی جوله که کۆتایی هاته وه، بالا دهستی و سهر فزاییان به ده ست هینا «ه» ده ست رویشتوو

خاوەن شانۆ شه‌وکه‌رتن به‌لام له‌ راستی‌دا شه‌و بالا ده‌ستی‌یه‌یان شتیکی کاتی‌یه‌و پایه‌دارنیه، جگه له‌ خودا که‌سی تر نازانی کێیان به‌سهردا زال ده‌بی‌و ده‌یانچه‌وسینیته‌وه! بێگومان نه‌مه ئیعلانیکی خودایی هه‌میشه‌یی‌یه تارژی قیامه‌ت به‌رده‌وامه، په‌روه‌ردگار له‌قورئانی خو‌ی‌دا هه‌والی به‌پیغه‌مبه‌ر داوه‌و..!

نه‌مجار به‌شوێن شه‌م هه‌واله‌دا، دوو صیغه‌تی خودا ده‌رباره‌ی هه‌موو ئاده‌میزاد راده‌گه‌یه‌نی‌و ده‌فهرمو‌ی: ﴿إِنَّ رَبَّكَ لَسَرِيعُ الْعِقَابِ﴾ بێگومان خودای تۆ نه‌ی موحه‌مه‌د! زۆر زوو تۆ له‌ستی‌نه‌ بۆ شه‌و گه‌لو نه‌ته‌وانه‌ی که‌ سه‌رپیچی فه‌رمانی ده‌که‌نو فه‌سادو ئاژاوه له‌سه‌ر زه‌وی به‌ریا ده‌که‌ن، شه‌و سزادانه‌ی بۆ گه‌لو نه‌ته‌وه یاخی بووه‌کان دواناکه‌وی، وه‌کوو هه‌ندێ جار په‌روه‌ردگار به‌و سزا حازر به‌ده‌سته‌ی نه‌وانه ده‌گرێ: که‌ برپاری سزادانیان ده‌دا، وه‌کوو چۆن تاقمێکی له‌دانیش‌توانی شاری قه‌راغ ده‌ریاکه به‌سزا گه‌یاندن؛ سزایه‌کی عا‌دلا‌نه. ﴿وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ﴾ بێگومان زاتی په‌روه‌ردگار لی‌خۆش‌بووه بۆ نه‌وانه‌ی له‌خراپه‌کاری ده‌که‌رنه‌وه تۆیه ده‌که‌نو واز له‌تاوان ده‌هێنن، به‌ره‌حمو به‌زه‌یی‌یه بۆ نه‌وانه‌ی پایه‌ندی فه‌رمانی خودانو، تۆیه‌کارو راستان. بێگومان مانای شه‌م نایه‌ته هاتۆته‌ دی؛ حه‌زهره‌تی مووسا یه‌که‌م که‌س بسوه که‌ خه‌راجی له‌سه‌ر دانانو لی‌ستاندن، پاشان یۆنانییه‌کانو که‌لدانییه‌کانو بابلی‌یه‌کانو نه‌مجار رۆمه‌مه‌سیحی‌یه‌کان سه‌رانه‌و خه‌راجیان لی‌ستاندن پاشان موسوڵمانه‌کان سه‌رانه‌و خه‌راجیان لی‌ستاندن، له‌م سه‌ده‌ی بیسته‌مه‌ش‌دا نه‌لمانییه‌کان به‌سه‌رۆکایه‌تی هیتله‌ر زۆری لی‌کوشتن و برێکی زۆریشی په‌رت‌ه‌وازه‌ی هه‌نده‌ران کردن!!

نموونه‌ی شه‌م نایه‌ته نایه‌تیکی تره که‌ ده‌فهرمو‌ی: ﴿وَقَضَيْنَا إِلَىٰ بَنِي إِسْرَآئِيلَ فِي الْكِتَابِ لَتُفْسِدُنَّ فِي الْأَرْضِ مَرَّتَيْنِ وَلَتَعْلُنَّ عُلُوهَا كَبِيرًا.....الآیات﴾ الاسراء/۴-۸.

پیوسته‌ برپای پته‌ومان به‌وه هه‌بی؛ که‌ هه‌بوونی ده‌وله‌تۆکه‌ی جووله‌که له‌سه‌ر خاکی فه‌له‌ستین له‌م رۆژگاره‌دا دیاره‌یه‌کی کاتی‌یه‌و هه‌رده‌بی له‌ناویچی‌و مانه‌وه‌ی مه‌حاله‌و نابێ پایه‌دار بی!!

نهوهی باس کرا له باره ی ژیر دهسته یی و سه رانه لی ستاندنو چه سانه وه یان
جوړیک بووه له سزادانیان له پاسای سهریچی کردنو یاخی بوونیان
له خودا.....

جوړیکی تر له سزادانیان نه وه یه که ده فرموی: ﴿وَقَطَّعْنَاهُمْ فِي الْأَرْضِ
أُمَمًا﴾ به نو ئیسرائیلی به کانمان په رته وازه کردن به ناو زه وی دا، کردنمان به گرو
گرو ووزو خیل جیا جیا، هر کومه ئیک له وانه مان خسته ناو ولاتی که وه،
هریمیک نیه جووله که ی تیدا نه بی، به لام ده سلاتو شه وکه تیان نیه،
نه مهش موعجیزه یه کی قورثانه

﴿مِنْهُمْ الصَّالِحُونَ﴾ نهو به نو ئیسرائیلی یانه کومه لی وایان تیدان
صالحو خودا په رستو چاکه کارن، پروایان بهو پیغه مبرانه ی دوا مووسا
هیناوه، تیمانیان به حه زه تی موحه مده ﷺ هیناوه، به خته وهری قیامت
به سمر دنیا دا هله ده بژیرن، وه کوو نهو ده سته و تاقمه ی که نه هیان
له راوکردنی ماسی له شه مده دا کرد، هه روه ها وه کوو عه بدوللای کوری سه لامو
نهو ها وه لانه ی که موسولمان بوون! ﴿وَمِنْهُمْ دُونُ ذَلِكَ﴾ هی وایان هه یه
له باره ی صه لاحو تایین په روه ریبه وه له خوار پله ی کومه لی پی شونو به نه ندازه ی
نهوان پابه ندی فرمانی خودا نین..... هی وایان هه یه بی دینو سمر ره قو
توندره وه فاسقو بی واده و به لئین! وه کوو نه وانه ی به ناحق پیغه مبرانیان
شه هید کردن، هی وایان هه ن درزو ده له سه ده بیسنو بلاوی ده که نه وه،
سوودخورو به رتیل خوړن! هه ولو ته قه لایان داوه نه حکامی خودا بگورن، حوکم
به غه یری یاسای خودا بکری!!

﴿وَبَلَّوْنَاهُمْ بِالْحَسَنَاتِ﴾ نهو گروهو تاقو کومه لانه ی نه ته وه ی
ئیسرائیلیمان به تاقی کردنه وه: نیعمه تو خوشیمان پی به خشین، تا ده ریکه وی
ناخو تاماده باشی گه رانه وه خودا په رستیان تیدایه و شوکرانه ژمییری ده که ن؟
﴿وَالسَّيِّئَاتِ﴾ نه مجار به لاو موصیبه تمان به سمر دا باراندن ناخو به صه برو
خوړا گرن؟ ﴿لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ﴾ نه م تاقی کردنه وانه مان به سمر دا هینان بو
نه وه ی له تاوانکاری بگه ریته وه واز له خراپه کاری بینن، شوکرانه ژمییری

نیعمه‌ته‌کانمان بکهنو صهبر له‌سهر ناخۆشی بگرنو لیخۆشبونو ره‌هجو به‌زه‌یی
خودا بۆخۆیان ده‌سته‌بهر بکهن!

﴿فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ وَرِثُوا الْكِتَابَ يَأْخُذُونَ عَرَضَ هَذَا
الْأَدْنَى﴾ پاشان له‌و کۆمه‌له‌ صالحو باشانه‌ی نه‌ته‌وه‌ی نیسرائیل و نه‌وانه‌ی
له‌صالحو باشی‌دا له‌خوار نه‌وانه‌وه‌ن، نه‌وه‌و وه‌چه‌یه‌کیان له‌پاش به‌جی‌ما،
له‌پیشینه‌کانیان ته‌وراتیان به‌میرات که‌وته‌ لا، خوئندیانو دیراسه‌تیاں کرد،
به‌لام له‌گه‌ل یاساکانی‌دا نه‌گونجان کاریان پی‌ نه‌کردو کاریگر نه‌بوو
له‌سلووکیان‌دا به‌سهر سه‌ره‌کی ده‌قه‌کانی ته‌وراتیان توتی ناسا ده‌خوئنده‌وه،
حوکم یاساکانیان ده‌زانین نه‌مانه‌ نه‌و جوله‌کانه‌ بوون که له‌سهر ده‌می
پیغه‌مبه‌ری نیسلام‌دا بوون!! وێرای زانیاریان به‌ته‌ورات، حوکه‌کانیان
پاشگوێ خستبوون، ژبانی دونیاو پرویتالی نه‌و ژبانیه‌یان به‌سهر ژبانی
قیامه‌ت هه‌لبژاردبوو، زۆر به‌لیبرایی هه‌لپه‌ی وه‌ده‌سته‌پێنانی کالای
دونیاپییان ده‌کرد، گۆیان به‌حرامو هه‌لال نه‌ده‌دا، کۆیان له‌سوود وه‌رگرتو
به‌رتیل خواردن نه‌کرده‌وه، هه‌رده‌م خه‌ریکی بازرگانی کردن به‌نایینو
گۆرانکاری کردن له‌ده‌قه‌کانی ته‌ورات‌دا بوون، هه‌ر قازانچو سوودی‌کی
دونیاپییان به‌دی بکردایه‌ په‌لاماریان ده‌داو هه‌لپه‌یان بۆ ده‌کردو ده‌یانقۆزته‌وه؛
نه‌مجار ته‌وتیلیان ده‌کردو ﴿وَيَقُولُونَ﴾: ده‌یانگوت: ﴿سَيُغْفَرُ لَنَا﴾
رزگارمان ده‌بی‌و سزا ناده‌ری‌ین، ده‌یانگوت: نیمه‌ کوپی خودایینو خوشه‌ویستی
ته‌وین، نه‌ته‌وه‌ی هه‌لبژارده‌ی یه‌زدانین، نه‌وه‌ی پیغه‌مبه‌رانی په‌روه‌ردگارین
له‌سهر کرده‌وه‌ی خراب عه‌زاب ناده‌ری‌ین؛ نه‌مه‌ له‌حالی‌که‌دا که‌ دان به‌تاوانی
خۆیان‌دا هه‌نینو به‌هومیدی لیخۆشبونن. ﴿وَإِنْ يَأْتِهِمْ عَرَضٌ مِثْلُهُ
يَأْخُذُوهُ﴾ نه‌گه‌ر نه‌ندازه‌یه‌کی تر له‌کالو مالی حرامی دونیاو به‌رتیلیان
له‌لایه‌ن گه‌وره‌کانیا نه‌وه‌ بۆ بی‌ وه‌ری ده‌گرنو هیچ گۆی به‌وه‌ ناده‌ن که به‌رده‌وام
بوون له‌سهر تاوانکاری ده‌بیته‌ مایه‌ی شه‌رمه‌زاری!

نه‌وانه‌ به‌هیوان، خودا لێیان خۆش بی، که‌چی به‌رده‌وامن له‌سهر
تاوانکردنو سوورن له‌سهر یاخی بوونو سه‌رپێچی کردن. کۆ له‌وه‌ ناکه‌ن که

حرام بخنه پال حرام! له حالیکدا تموان ده زانن وادهو به لینی خودا به لیخو شپوون تاییه ته بهو که سانه ی که توبه ده که نو واز له خرابه کاری به که یان ده هینن!

نه مجار پمروه ګار پرسپارتیکی ټینکار نامیز ده کاو ده فرموی: ﴿أَلَمْ يُوْخَذْ عَلَيْهِمْ مِّيثَاقُ الْكِتَابِ اَلَّا يَقُولُوا عَلَى اللّٰهِ اِلَّا الْحَقَّ وَدَرَسُوا مَا فِيْهِ﴾ چو واده کهن؟ به چ عه لیک ه لوستی ناوا ده نوینن؟ نایا وادهو به لینیان له تموراتدا لی وهر نه گیراوه: که نابی جگه له حقو راستی به ولاره هیچی تر له سمر خودا بلین: نایا به لینیان لی وهر نه گیراوه که نابی ده که کانی تهویل بکهن، ده بی حيله شرعو فرتو فیل به کار نه هینن بو قوتار بوون له نمر که کانی نایین.

نابی نومیدی نهو یان به خودابی که لهو تارانه یان خوش بی که توبه یان له سمر چه سپاوه و لایان ناشکرایه که هر که سیک تاوانیکی گموره بکا به بی توبه لی کردن خودا لی خوش نابی. همروه ها تمو په یمانه یان لی وهر گیراوه که ده بی حقو راستی بو خه لک روون بکه نه وه ټیشار نه وه. نابی له پیناو به رتیل وهر گرتن دا ده که کانی تمورات بگوړن، نابی گوزانکاری له شریعتی خودا بکهن! وه ل حال نه وانه دیراسه ی تموراتیان کرده و تی گه شتوونو ده زانن چی نیدایه: ده زانن خواردنی مالی خه لک به ناره واهرامه، درو ه لبه ستن به دهم خوداو ټاوانه....

نه مجار پمروه دګار چوله که کانی ه لنان بو وده دست هینانی پاداشو نرساندنی له سزای کوشنده و فرموی: ﴿وَالْاٰخِرَةُ خَيْرٌ لِّلَّذِيْنَ يَتَّقُوْنَ﴾ واته: نایا نازانن: که خانوی قیامتو تمو خوشی و له زه ته ی له به ده شتدا هیه، زور باستر ټه پرویتالی دنیا بو تمو که سانه ی خو یان له تاوان دپاریزن به گوئی هه واهه وه سی خو یان ناکه نو، رووده که نه خودا پرستی و، ناچن له ریگه ی به رتیلو ریاو سووده وه مالی حرام کو بکه نه وه، ﴿اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ﴾ نایا عه لیان به وه ناشکی؟ نازانن که ژبانی به ختموهری قیامت زور باستره له وده دست هینانی کالای بی بایه خی دنیا؟ خو

نه کار نهوه شتيکي ناشکراو نمايانمو همرکه سي عهقلو هو شيکي هه بي تهو راستي به ده زاني!! ته دی تيو به چي نايزانن؟؟

نايه ته که ناماژه ی نهوه ی تيدايه: که ته ماعو هه لپه کردن بو وه ده سته يني کالای دونيای هو کاریکي سهره کی بووه بو فساد کردني نه تهوه ی نيسرا نيل، خو شهويستی دونيا دلو دهروني داگیر کردنو عهقلو هو شي له کار خستوون. پيوسته موسولمانان پند وهریگرنو تهو ريبازه ناراستي جووله که ره چاو نه کمنو، ژيانی دونيای بي به قاو بي بایه خ هه لنه بو ترن به سهر قيامت د|| به ته مای شفاعتو ليخو شبوون پهر به تاوانه کانيان نه دهنو نه چن بهو هيو او تاو ته پالی لی بده نهوه.

ته مجار پهر ده دگار په سنی نهوانی راگه ياند: که پابه ندي کتيبي ناسمانين: که ته ور اتهو، رپه وانی هه لده نی بو شو ينکه وتني پيغه مبري ناخر زه مان که موحه مده ﷺ ده فرموي: ﴿وَالَّذِينَ يُنْسِكُونَ بِالْكِتَابِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ إِنَّا لَا نَضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ﴾ نهوانی پابه ندي فرمانو نه هيه کاني کتيبي يه زدانينو ده ستیان به ده سته ندي تهو کتيبه وه گرتوه وه، ره فتاری پی ده کمن بپروا به پيغه مبري ناخر زه مان ده کمنو، نوژه کانيان بهر يکو پيکی نه نجام ده دن، نهوانه له پيري راستالو خير خواهو پياوچا کائن، نيجه پاداشي چاکه کاران زايه ناکه ينو به زياده وه پاداشيان ده د هينه وه.

هر چنده نهوه ی له ناو کتيبي خودا دايه، نوژيش ده گرتوه وه، به لام که به تايبه تي باسی نوژي کرد بو نهويه بزاندري: که پله ی نوژي پله يه کی بهر زو تايبه تيه وه دوا تيمان هينان گوره ترين عيباده ته. به لکو کوله کی تايينه وه فرقی نيوان کوفرو نيمان برتويه له نوژي!!

ته مجار په وړه دگار کو تايي چير که که به وه ده هيني: که وه بيريان ده هيني ته وه: که له کاتي نازل بوونی تهورات بو سريان حالو وه زعيان چون بووه ده فرموي: ﴿وَإِذْ نَقَعْنَا الْجَبَلَ فَوْقَهُمْ كَأَنَّهُ ظُلَّةٌ وَظَنُّوا أَنَّهُ وَاقِعٌ بِهِمْ﴾ ته ی موحه مده! باسی نهوه ش بو جوله که کان بکهو، بيريان بخه وه که به راستي نهوان گه ليکی سهر ره قو دل سه ختو سپلهو سهر پيچيکار بوون!

له کاتی خۆیان بۆ ئەوه به توانایی و به ده سه لاتی خۆمیان نیشان بده م! کۆی
 طورم له ییخ هه لکه ندو به زم کرده وه بۆ سه ریان وه کوو چه تر له سه ر سه ریان
 راما ن گرتو، گوما نیان بردو ترسان له وه ی به سه ریان دا بکه وێو بیا نفه وتینی!

تی مه له کاتی کدا په یما نمان لی وه رگرتن: که به چوستو چالاکی
 شه ریه تی ناو ته ورات وه رگرنو به دلسۆزی و گورجو گۆلی جی به جی کهن،
 که چی پیچه وانیه ی واده و به لینی خۆیان ره فتاریان کرد، ناماده نه بوون
 حوکه کانی ته ورات ته نفیذ بکه ن، وتیان: نه که کان قورسنو ناتوانین
 نه نجامیان بده ین.. تی مه ش کۆی طورمان له بن هه لکه ندو وه کوو هه ور
 له عاستی سه ریا نه وه راما ن گرتو پییان وابوو به سه ریان دا ده که وێ، له سه ر
 زوبانی موسا پیمان گوتن: ﴿خُلِدُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ﴾ نه و کیتابه ی بۆم
 ناردوون به هه موو هیزی دلتان به ته وایو چوستو چالاکیانه وه وه ری بگرنو
 ره فتاری پی بکه ن، چی له و کتیه دا هیه: له بیرویا وه رو کردارو گو فتارو
 به ندایه تی و خۆ ره وشت وه ری بگرنو به ده رس بیخوینزو، به خه لکی
 رابگه یه نزو، فیری ما لۆ مندالتانی بکه نو، له ژیر روشنایی نه و کتیه پیروژه دا
 مندالۆ نه وه کانتان په روه رده بکه ن. ﴿وَاذْكُرُوا مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾ بیر
 له و شتانه بکه نه و که له و کتیه دا هه ن له فرمانو نه هی و له بیر خۆتانی
 مه به نه وه، هه می شه خۆف ره جاتان هه بی، به ته مای پاداشی گه وره و زۆرو
 زه به نه ده ی بن، به ترسین له سزای به ئیشو سامناکی، به لکو گیانو دلتان رووناک
 بیته وه، ترسی خودا له دلتان جی خۆی بکاته وه، له کردارو گو فتارتان دا
 له چوار چیه ی نایین ده رنه چن، سه رفرازی هه ردو جیهانتان ده ست بکه وێ!!

به لینی گشتی که له ناده میزاد وهر گیراوه

وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَشْهَدَهُمْ عَلَى
 أَنْفُسِهِمْ أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَى شَهِدْنَا أَنْ تَقُولُوا يَوْمَ الْقِيَمَةِ إِنَّا كُنَّا
 عَنْ هَذَا غَافِلِينَ ﴿١٧٢﴾ أَوْ تَقُولُوا إِنَّمَا أَشْرَكَ آبَاؤُنَا مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا
 مِنْ بَعْدِهِمْ أَفْتِهِلْ كُنَّا بِمَا فَعَلَ الْمُبْطِلُونَ ﴿١٧٣﴾ وَكَذَلِكَ نَقُصُّ الْأَنْبِيَاءَ
 وَلَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿١٧٤﴾

نهم نایه تانه: ده سترکرنه به سییاقیکی تازه دهر باره ی کارو یاری
 ناده میزاد به گشتی که په یوه ندی هیه به هیدایه تدانی پمروه دگار بو
 ناده میزاد؛ لهم روه وه که له سر وشتیان دا ناماده باشی بو تیمان هیانزو خودا
 ناسی رسکاندوه؛

بویه پمروه دگار دوا به دوا ی به یانکردنی هیدایه تدانی خوی بو به ننده کانی
 به هو ی ناردنی پیغه مبرانو ناردنی نامه ناسمانییه کان بو سمر نه ته وه ی
 نیسرانیل، نه مجار باسی وهرگرتنی به لینی گشتی ده کا که پمروه دگار
 له هه موو ناده میزادانی وهرگرتوه، له کاتیکندا نهوان له پستی باره ناده میان دا
 بوون، نهوان هیشتا له عالمی زورییه تدا بوون به سروشتو ره چه له ک دانیان
 به خودایه تی پمروه دگار دا ناوه به ندایه تی خویان بو زاتی پاکی راگیاننده؛
 وه کوو ده فرموی: ﴿وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ
 وَأَشْهَدَهُمْ عَلَى أَنْفُسِهِمْ أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ؟﴾ نه ی موحه ممه د؛ نه وه بو
 ناده میزادان باس بکه که پمروه دگار له عالمی زورییه تدا به لینیکی گشتی
 له ناده میزادان وهرگرتوه، خویانی کردوه به شایهت به سمر خویان داو پی ی
 فرمویون؛ نایا من خودای نیوه نیم؟ زورییه ترو ره چه له کی ناده میزادان
 به گشتی و تیگرا ﴿قَالُوا بَلَى شَهِدْنَا﴾ وتیان؛ به لی، شایه تی ده دین تو
 خودای نیمه ی، تو شیایو خودایه تی و شایانی نه وه ی نیمه به ندایه تییت بو

بکهین، نهم نیعترافو دان پیدانانیهان بهزویانی حال بوو، بهزویانی ناخاو تن نه بوو، واته: نهم نیعترافه لهعالمی تهمثیلدا بسوه نهک لهعالمی حقیقه تو بینراودا، بویهش نهم نیعترافه مان لی وهرگرتنو نهم شایه تیه م پی دان ﴿أَنْ تَقُولُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ: إِنَّا كُنَّا عَنْ هَذَا غَافِلِينَ﴾ بۆ نهو هی (نه گهر شهریکتان بۆ خودا دانا) رۆژی قیامت بههانه تان نه مینی و نه لینی: نیمه له شیوه ی په کتاپهرستی بی ناگا بووینو نه مانزانیوه پیوستی په کتاپهرستی چۆنه و چۆن نه نجامی بدهین؟! کهس نه بوه له شیوه ی په کتاپهرستی ناگادارمان بکاته وه. واته: دوا هی نانی به لگه له سهر تاکو تنهایی خوداو هه بوونی عقل و هوش له لاتانو دارشتنی سروشتان له سهر خودا ناسی و دانانتان به تاکو تنهایی خوداو شایه تیدانتان بهو هی نهو زاته خودای نیوه یه، نیتر نه گهر نیو. شریک بۆ خودا دابنن نهو رۆژی قیامت هیچ عوزرو بههانه یه کتان به دهسته وه نابی! ﴿أَوْ تَقُولُوا: إِنَّمَا أَشْرَكَ آبَاؤُنَا مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا ذُرِّيَّةً مِنْ بَعْدِهِمْ﴾ یان لهو رۆژه دا بلین: باوکو باپیرمان موشریک بوونو نهوان هاوه لیان بۆ خودا دانه و نیمه نه مانزانیو. که ریبازه که یان هه لیه به ناچاری و کویرانه شوین ریبازی باوکو باپیری خومان کهوتوینو شاره زای ریبازی په کتاپهرستی نه بووین.

﴿اَفْتَهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ الْبَاطِلُونَ؟﴾ نایا به تاوانبارمان ده زانیو به هیلاکمان ده به یو سزایان ده ده ی به هو ی داهینانی هاوه لدانان بۆ خودا له لایه ن باوکو باپیرانی گومرمانه وه نیمه ش وه کوو نهوان سزا ده ده ی؟؟ له کاتی که دا نیمه حوسنی ظه نمان به نهوان هه بوه!

به کورتی (په وهر دگار عوزریان لی قبول ناکو، بههانه ی شوینکه موتیان بۆ باوکو باپیرانیان لی وهر ناگری، چونکه تهقلیدو لاسایی کردنه وه کاریکی ناپه سنده و نابی په نایان بۆ بهری، به تابه تی که به لگه هه بزو توانای تی فکرینو به لگه هی نانه وه هه بی، له لایه کی تره وه عوزر هی نانه وه به نه زانیو بی ناگایی (پاش نهو هی به لگه ی سروشتی و عقلی جوړاو جوړیان له سهر راست کرایه وه) وهر ناگیری و رت ده کریته وه!

﴿وَكَذَلِكَ نَقُصِّلُ الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ﴾ بهم شیو شیگردنوه ره‌وانه، به‌لگمو نیشانه‌ی خومان بۆ کۆمه‌لی ئاده‌میزاد شی ده‌که‌ینه‌وه، بۆ نه‌وه‌ی عه‌قلو هۆشی خۆیان به‌کار بێنن، واز له لاسایی کردنه‌وه‌ی کۆترانه بێنن، خۆیان له‌کۆتو زنجیری نه‌زانی رزگار بکهن.

ئهم نایاتانه له‌وه‌ته‌ریکی حه‌ساس ده‌ده‌نو باسیکی گرنگ نمایش ده‌کهن، قورئانی پیروژ قه‌ضیه‌کی سروشتی و عه‌قیده‌یی له‌شیوه‌ی دیمه‌نیکی بێ وینه‌دا راده‌نوتی! دیمه‌نی گه‌رای ئاده‌میزاد که له‌عاله‌می نه‌ینی‌دا شار دراوه‌ته‌وه له‌پشتی ئاده‌میزادا خۆی حه‌شارداوه نه‌هاتۆته‌ گۆرپانی جیهانی بیندراوه‌وه. دیمه‌نیکی؛ زپویتی ئاده‌میزاد تی‌یدا وه‌لامی پرسپاری په‌روه‌ردگار ده‌داته‌وه، وه‌لامی ﴿أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ؟﴾ به‌وشه‌ی ﴿بلی﴾ ده‌داته‌وه، ئیعتراف به‌خودایه‌تی خودا ده‌کا، دان به‌به‌ندایه‌تی خۆی‌دا ده‌نی بۆ زاتی پاکی په‌روه‌ردگاری بێ هاوه‌لو خاوه‌ن ده‌سه‌لات. به‌راستی دیمه‌نیکی که‌ونی گرنگو قه‌شه‌نگه، زمان په‌ی پی ناباو تی‌یدا کۆله‌واره ناتوانی ته‌عبیری لی بداته‌وه، «یمه‌نیکی عه‌قل له‌ده‌رک پی کردنی‌دا سه‌رگه‌ردانو کۆله‌واره، نازانی چۆن ته‌سه‌ووری نه‌و خانه ئاده‌میزادیانه بکا که له‌ژمار» نایه‌نو کۆکرانه‌وه وه‌کوو عاقل‌مه‌ند خیطاییان ئاراسته ده‌کری! چونکه تایبه‌تمه‌ندی‌یه‌کی شیردراوه‌یان تی‌یدا رسکیندراو له‌لایه‌ن به‌دییه‌نهری به‌تواناو کارسازه‌وه بۆیه وه‌لامی عاقلانه‌و ئیعترافی ژیرانه ده‌ده‌نه‌وه عه‌هو په‌یمان ده‌ده‌نو دان به‌خودایه‌تی په‌روه‌ردگارا ده‌نن.

بێگومان کییانی ئاده‌میزادی وه‌له‌رز ده‌که‌وی له‌ناخه‌وه ده‌هه‌ژێ که به‌خه‌یال له‌و دیمه‌نه سه‌رسوڕه‌یه‌نهره ده‌روانی‌و نه‌و زپویتی به‌شه‌رییه دینیته به‌ر عه‌ده‌سه‌ی کامیرای ته‌سه‌وورو خه‌یالی!! سو‌بجانه‌للا هه‌موو خانه‌یه‌ک زیندوه، هه‌موو خانه‌یه‌ک ئاماده باشی بۆ ئیعتراف کردن به‌خودایه‌تی په‌روه‌ردگار تی‌یدا حه‌شار دراوه، له‌هه‌موو خانه‌یه‌ک‌دا نمونه‌ی ئاده‌میزادیکی خاوه‌ن هه‌ستو هۆش که چاره‌روانی نه‌ویه: رێگای پی‌بدری بێته عاله‌می بوونه‌وه‌وه نه‌شونما بکاو نه‌رکی خۆی نه‌نجام بداو، له‌عاله‌می میثاله‌وه بگو‌زرتیه‌وه بۆ عاله‌می واقعی، بۆ بوونه‌وه‌ری بیندراو به‌دی کراوه!

دیمه‌نیکه سروشتو ره‌چه‌له‌کی ناده‌میزاد له‌عاله‌می میثالو نه‌ینی‌دا واده‌و به‌لّین به‌سمر خۆی‌دا د‌ده‌او پابه‌ندی فمرمانی یه‌زدانی ده‌بی‌و به‌دییه‌نهری بوونه‌وهر به‌خودای خۆی ده‌ناسی...

سوبحانه‌للا قورئانی پیروژ نه‌م ■ یمنه‌سه‌یرو سهرسوورهیینه‌ره راده‌نوینی‌و، نه‌و حه‌قیقه‌ته‌گرنکه‌قولله‌له‌قولایی سروشتی ناده‌میزاد‌داو له‌قولایی وجود‌دا کیش ده‌کا بۆ سمر شاشه‌ی ته‌له‌فیزیونی بونه‌وهر و رایده‌نوینی! قورئانی پیروژ پیش چواره‌سه‌ده‌و نه‌وه‌نده‌ساله‌نه‌م دیمه‌نه‌به‌و شیوه‌سهرسوورهیینه‌ره‌نمایش ده‌کا!! که‌نه‌و کاته‌ناده‌میزادی‌که‌نه‌بووه‌ده‌ریاره‌ی چۆنیه‌تی په‌یدا‌بوونی ناده‌میزاد به‌شیویه‌کی زانستی شتی‌کی وابزانی له‌سنووری وه‌هه‌و خه‌یال ده‌ریچی.

پاشان ناده‌میزاد له‌زانست‌دا پیش‌که‌وتنی به‌ده‌ست هی‌نا زانست گه‌ییشه‌پله‌یه‌که‌نه‌وه‌بچه‌سپینی‌که‌((ناسلات)) له‌خانه‌کانی زپوت‌دا خۆیان ده‌نوین‌و پارێزگاری نژادی ناده‌میزاد ده‌که‌ن له‌و کاته‌دا که‌هیشتا خانه‌خانن له‌پشت دان تایبه‌تمه‌ندی تاکه‌کانی ناده‌میزادیان تیدا حه‌شار دراوه‌، نه‌م ((ناسلات))انه‌که‌پارێزگاری نژادی چوار هه‌زار ملیون ناده‌میزاد ده‌که‌نو هه‌موو تایبه‌تمه‌ندییه‌کی تاکه‌کانی ناده‌میزادیان تیدایه‌، قه‌باره‌یان له‌ساتیمه‌تریکی دووجا تیه‌پرناکه‌ن..

ئیبینو جهریرو هی‌تریش له‌ئیبینو عه‌باسه‌وه‌ریوایه‌ت ده‌که‌ن که‌پیغه‌مبه‌ر ﷺ فمرمویه‌تی: ((مَسَحَ رَبُّكَ ظَهْرَ آدَمَ، فَخَرَجَتْ كُلُّ نَسَمَةٍ هُوَ خَالِقُهَا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ..... فَأَخَذَ مَوَاقِبَهُمْ، وَأَشْهَدَهُمْ عَلَى أَنْفُسِهِمْ)) (أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ؟ قَالُوا: بَلَى) واته‌: په‌روه‌ردگار ده‌ستی قودره‌تی به‌پشتی ناده‌م‌دا هی‌نا، گه‌رای هه‌موو مروّقی‌که‌تاروژی قیامه‌ت خودا دروستیان ده‌کا له‌پشتی ناده‌م‌هاتنه‌ده‌ری.. واده‌و په‌یمانی لی وه‌رگرت‌نو خۆیانی کرد به‌شایه‌ت له‌سهر خۆیان‌و بی‌ی فمرموون: نایا من په‌روه‌ردگاری ئیوه‌نیم؟ وتیان: به‌لی: تو خودای ئیمه‌ی. ده‌ی نه‌م نمایشه‌چۆن نه‌نجام دراوه‌؟ چۆن په‌روه‌ردگار واده‌و به‌لّینی له‌ناده‌میزادان وه‌رگرت که‌هیشتا نه‌وان زپوت بوون‌و له‌پشتی باوه‌ناده‌م‌دا بسوون؟ چۆن خودا خیطابی ناراسته‌کرد‌نو چۆن

وہ لآمیان دایه وه؟؟؟ له وه لآمدا ده توانین بلین: کرداری خودا وه کوو خودی زاته کهی نهینینو نیمه په یان پی نابهین، زانستو زانیاری شاده میزاد ناتوانی چۆنیه تی کرده وه کانی خودا بزانی ههروه کوو چۆن ناتوانی ده رکی چۆنیه تی زاته کهی بکا. چونکه وه کوو له ئیصطیلاحی زانستی (مه نطیق) دا هاتوه ته صه ووری چۆنیه تی شتی که له ته صه ووری ماهیه ته که یه وه پیدایه ده بی. که و ابو همر کرده وه یه که له م جوړه شتانه که پال خودا ده در پی وه کوو ﴿ثُمَّ اسْتَوَىٰ اِلَى السَّمَاءِ وَهِيَ دُخَانٌ﴾ یان ﴿ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ﴾ یان ﴿يَمْحُو اللّٰهُ مَا يَشَاءُ وَيُثَبِّتُ...﴾ یان ﴿وَالسَّمَاوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ بِّمِیْنِهِ﴾ یان ﴿وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا﴾ زوری تری له م جوړه ده قانه که کرداری که وه پال خودا ده دن پیوسته ته سلیم بیتو پروات پی ی هه بی، به بی نه وه ی هه ول بده ی بزانی چۆنیه ته که ی چۆنه! چونکه وه کوو گوترا: ته صه ووری چۆنیه تی کرده وه که فمرعه ب ته صه ووری ماهیه ته که. ده ی پمروه دگار نه له که س ده چی نه که س له و ده چی، که و ابو هه یچ ری بازیک نیه بتوانی به هویه وه ده رکی زاتی پاک ی بکری یان ده رکی چۆنیه تی کرداره کانی بکری.

هه هه ولو ته قه لایه کیش بدر پی بده ی ته صه ووری کرداره کانی بکری به و شیوه ی که ته صه ووری کرداری به نده کانی ده کری، هه ولدانیکی گومرایی به و نه گونجاوه و رت ده کرتیه وه، چونکه ماهیه تی خودا جودا وازه له ماهیه تی به نده کانی، بیلاته شبیه نه مه کورد و ته نی [قییاسی که شک ی به له مه شک ی!!].

زانایان له مانای نه م نایه ته دا ﴿وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ...﴾ بوونه دوو تاقبو دوو پایان هیه.

یه که م رای زانایانی سه لفه ف. دووه م رای زانایانی خه لفه ف:

۱- زانا سه لفه فیه کان له رافه کمران، ده لین: پمروه دگار باوه شاده می دروست کرد، زرویت وه چه و نه وه کانی وه کوو گمردیله له پستی شاده م هینایه ده ریو ژبانی پیدانو عقل و هوش و ههستی تیدا دروست کردن و نه و پرسیاره ی

ناراسته کردنو نمو وه لامه‌شی خسته دلیانه‌وه عه‌ده‌و په‌یمانی لی وه‌رگرتن: به‌وه‌ی که هر خوی پروه‌ردگاریانه، نه‌وانیش نی‌عترافیان کردو دانیان به‌م راستیه‌دا نا!

نم مانایه به‌چهند شیوه‌یه‌کئو له‌چهند زنجیره‌و ریبازیکه‌وه له‌پیغه‌مبیره‌وه علیه‌السلام ریوایت کراوه، بری له‌و ریبازانه لاوازی و پچرانیان تیدایه، کۆمه‌لیکیش له‌هاوه‌لانی پیغه‌مبیره‌وه علیه‌السلام نم مانایه‌یان په‌سهند کردوه،

۲- رافه‌کمرانی ((خه‌لف)) ده‌لین: نهمه وه‌کئو ته‌مثیل و ته‌صویر وایه، نه‌پرسیار کراوه نه‌وه‌لام هه‌بوه، به‌لکئو پروه‌ردگار به‌لگه‌ی زۆرو زه‌به‌نده‌ی له‌بوونه‌وه‌ردا دانان هه‌موویان گه‌واهی تاکئو ته‌نهایی و پروه‌ردگاریه‌تی یه‌زدانو خودایه‌تی نمو بۆ بوونه‌ور ده‌چه‌سپینن!

عه‌قل و هۆشی داوه به‌ناده‌میزاد، به‌هۆی نمو عه‌قل و ئاوه‌زه‌وه شایه‌تیان داوه‌وه ده‌دن: که زاتی پاک، پروه‌ردگار و به‌دیه‌تیره‌و خودای تاکئو ته‌نپایه!! وه‌کئو نه‌وه بلین: به‌خه‌لکه‌که‌ی فهرمووه: دان به‌وه‌دا بنین: که من خودای ئیوه‌و جگه له‌من هیچ خودای تر نین، خوشیانی کردوه به‌شایه‌ت له‌سهر خۆیان و پی‌ی فهرموون: ئایا من خودای ئیوه نیم؟ نه‌وانیش وتیان: به‌لی تو خودای ئیمه‌ی و ئیمه‌ت له‌نه‌بوو هی‌ناوه‌ته گۆرپانی ژیان‌ه‌وه. ئیمه نم په‌یمانمان قبول کرد!

مامۆستا مه‌لا عه‌بدو‌ل‌که‌ریم ده‌فهرموئ: نمو په‌یمانمان درۆه‌که‌ی و مه‌عنا راسته‌که‌ی نه‌مه‌یه: خودای ته‌عالا پاش ده‌رکردنی نمو نه‌ته‌وانه‌و موشهره‌ف کردنیان به‌عه‌قل، پی‌ی فهرموون: من پروه‌ردگاری ئیوه‌و له‌سهر باری واقع پروه‌ردگار ده‌بی پروه‌رده‌کراوه‌کانی خۆی ته‌می و ته‌ریبه‌ بکا و ناماده‌ی بکا بۆ پی‌روژبای و به‌ختیاری، یانی توانای چاکه‌و خراپه‌ی بی‌ی و هی‌زی عه‌قل و کرده‌وه و عه‌زمی پی‌یداو هۆش و گۆش و تیگه‌یشتن و ته‌وانای تیگه‌وشینی بی‌ی، وه‌بی‌جگه له‌مانه ره‌ه‌به‌ریکی پی‌روژ و دلسۆز و سهر گهر و دل نهرم ره‌وانه بکا بۆ سه‌ری و به‌قه‌ی حال یارمه‌تی بداو نادگاداری بکا له‌ حالێ خۆی و له‌ گه‌وره‌یی خوداو یاسای ژین و دینی پی‌یدا.

جا پی‌یان به‌فهرموئ من نه‌وه‌ی شیاوی پروه‌ردگاری پی‌ی، نه‌یکه‌مو ته‌به‌ی

نه‌وه‌یش شی‌اوی به‌نده‌یی و په‌روه‌رده کراوی‌ی ئی‌وه به‌جی‌ی بی‌ننو و فەرمانی ره‌ه‌بهره که به‌جی‌ی بی‌ننو. نه‌گهر یه‌کی مه‌نعتان بکا له‌چاکه ده‌ری بکه‌نو، نه‌گهر له‌چینی پیشینانتان دا یاسای ناحق دامه‌زرابو، پاش راگه‌یانندی فەرمانی ره‌ه‌بهر مو‌یالات نه‌گهر به‌و یاسا ناپه‌سندانه، نه‌وانیش وتیان: باشه؛ تو خودای ئیمه‌یی و، نه‌م فەر مووده‌مان وه‌رگرتو. عه‌هدو په‌یمانی قه‌بولی خودایی توو ئیتاعه‌کردنی ره‌ه‌بهرمان گرتنه‌گه‌ردنو، به‌و تاری ره‌وانی زمانی پاکو جوان نه‌م په‌یمانه رابورد^۸

تیی‌بینی: نایه‌ته‌کان ناماژه‌یان بۆ نه‌م خالانه تیدایه:

۱- په‌روه‌ردگار ئاده‌میزادی وا دروست کردوه: که به‌سروشته یه‌کتا په‌رستن، هه‌موو که‌سی‌ک که له‌دایک ده‌بی به‌فیطره‌ت خودا ناسه‌و یه‌کتا په‌رسته، دوا‌یی باو‌کتو دای‌کتو کۆمه‌لگا بی‌روبا‌وه‌ری ده‌گۆرن. وه‌کوو له‌صه‌حیحه‌ین دا له‌ئبه‌و هوره‌یره‌وه (ره‌زای خ‌وای لی بی) ده‌لی: پیغه‌م‌بهر ﷺ فەر مو‌یه‌تی: (كُلُّ مَوْلٍ يُولَدُ عَلَى الْفِطْرَةِ، فَأَبْوَاهُ يَهُودَانِهِ وَيُنَصِّرَانِهِ وَيُمَجْسِنَانِهِ كَمَا تُولَدُ بِهِمَّةٌ جَمْعَاءَ هَلْ تُحْسِنُونَ فِيهَا مِنْ جَدْعَاءَ).

۲- نه‌ناسینی خودا به‌بیان‌و‌ی نه‌زانینه‌و وه‌رنا‌گیری، که‌سی‌ک بان‌گه‌وازی پیغه‌م‌بهری پی نه‌گه‌یشته‌بی، رۆژی قیامه‌ت ده‌رباره‌ی ش‌هریک دانان بۆ خودا و نه‌نجام‌دانی کرده‌وه‌ی ناشیرین که ته‌بیعه‌تی سه‌لیم قیزی لی بکاته‌وه‌و عه‌قلی ساغ زیانه‌که‌ی هه‌ست پی ده‌کات عوزری لی وه‌رنا‌گیری. چونکه پی‌ویسته ئاده‌میزاد به‌فیطره‌ت یه‌کتا په‌رست بی و دژی کاری ناشیرین بی.

۳- که‌سی‌ک به‌مندالی به‌ری، به‌هه‌شتیه‌ی چونکه له‌په‌یمانی یه‌که‌می دا. ئیعترا‌فی به‌تا‌کتو ته‌نیایی خودا کردوه، له‌عاله‌می زرو‌یست دا ئیمانی هینا‌وه. که‌سی‌کیش ره‌سیده بی و به‌ع‌اقلی گه‌وره‌ بی، ده‌بی ئیمان بی‌نی و موس‌ول‌مان بی، نه‌گهر له‌عاله‌می ظهور دا ئیمان نه‌هینی، ئیمان هینانو ئیعترا‌ف کردنی سروشته‌و خودا ناسینی فیطره‌تی له‌عاله‌می می‌ثال دا دادی نادا. به‌م پییه

^۸ ته‌فسیری نامی ج ۳/ ۳۲۱

مندالی موشریکه‌کان که به‌مندالی بمرن به‌هه‌شتین.

۴- پوچدل بوونه‌وی به‌لگهی موشریکه‌کان لمرۆژی قیامه‌ت‌دا که ده‌لین: پیغه‌مبهرمان نه‌هاتۆته سهر، کهس نه‌بوه قیری یه‌کتاپهرستیماں بکا؛ واته: لاسایی کردنه‌وی باوکتو باپیرانیان لی وهرناگیری، وه‌کوو چۆن عوزری نه‌زانی بۆ به‌لگهی یه‌کتاپهرستی مه‌قبوول نیه، عوزری لاسایی کردنه‌وی باوکتو باپیرانیش مه‌قبوول نیه. چونکه به‌لگهی سروشتی و عه‌قلی همن له‌سهر ناسینی خوداو تاکو ته‌نهایی زاتی پاکی

چیرۆکی به‌لعامی کوری باعوراءو هاووینه‌ی گومراکان
وَأْتِلْ عَلَيْهِمْ نَبَأَ الَّذِي آتَيْنَاهُ آيَاتِنَا فَانْسَلَخَ مِنْهَا فَاتَّبَعَهُ الشَّيْطَانُ فَكَانَ مِنَ الْغَاوِينَ ﴿١٧٥﴾ وَلَوْ شِئْنَا لَرَفَعْنَاهُ بِهَا وَلَسِ كُنْتُ أَخْلَدُ إِلَى الْأَرْضِ وَآتَّبَعُ هَوْنَهُ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ الْكَلْبِ إِنْ تَحْمِلَ عَلَيْهِ يَلْهَثْ أَوْ تَتْرُكُهُ يَلْهَثُ ذَلِكَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَاقْصِصْ الْقِصَصَ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿١٧٦﴾ سَاءَ مَثَلًا الْقَوْمُ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَأَنْفُسُهُمْ كَانُوا يَظْلِمُونَ ﴿١٧٧﴾

پاش نه‌وی په‌ره‌دگار باسی عه‌هو په‌یمانی وهرگرنتی کرد له‌ئاده‌میزادان به‌گشتی و، هه‌موو دانیان به‌وه دانا که (الله) په‌روه‌دگاریانه، نه‌مجار نمونه‌ی نه‌وانه دینیته‌وه که نایه‌تی خودا به‌درۆ ده‌خه‌نه‌وه، نایاتی ناردراو بۆ سهر پیغه‌مبهر ﷺ ره‌ت ده‌که‌نه‌وه، پوخته‌ی نه‌م نمونه‌ی هینانه‌وه نه‌ویه: که‌سیک شاره‌زای نایاتی خودا بی‌و کاریان پی‌ نه‌کا، وه‌کوو چۆن مار توژی فری ده‌داو له‌پیسته‌که‌ی ده‌رده‌چی و له‌سهر زه‌وی فری ده‌دا، نه‌ویش ناوا له‌نیماں ده‌رده‌چی. نه‌مه نمونه‌ی لادانه له‌سرشت، هه‌له‌وه‌شاندنه‌ویه بۆ عه‌هو په‌یمانییک که لی وهرگیراوه، هه‌لگه‌پانه‌ویه له‌نایه‌تی خوداو ژوان

بو نه‌ویه له‌هه‌لۆیست. نه‌وه‌تا کابرایه‌ک په‌روه‌ردگار نایاتی خۆی پێداوه. شاره‌زای کردوه، زانستو ماریفه‌تی پێ به‌خشی بوو، ده‌یتوانی به‌ناسانی رینگای راست بدۆزنه‌وه، په‌لام نه‌وه‌و عیلمو زانسته‌ داندر! وه‌کوو ده‌فه‌رموی: ﴿وَآتِلْ عَلَيْهِمْ نَبَأَ الَّذِينَ آتَيْنَاهُ آيَاتِنَا﴾ نه‌ی موحه‌مه‌ده‌! به‌سه‌ر جوله‌که‌کانی مه‌دینه‌دا، یان به‌سه‌ر قه‌ومه‌که‌تا ده‌نگو باسی نه‌وه‌و زانایه به‌خوێنه‌وه: که نایاتی خۆمانمان فی‌رکردبوو، عیلمو ماریفه‌تمان پێ به‌خشیبوو، قیری نایه‌ته‌کانی خۆمانمان کردبوو بۆ نه‌وه‌ی ره‌فتاریان پێ‌یکا، رینگه‌ی سه‌رفرازی بگری؛ که‌چی نه‌وه‌ ﴿فَأَسْلَخْ مِنْهَا﴾ له‌وه‌ عیلمو زانسته‌ دارنرا، کاری پێ‌نه‌کرد، واته: نه‌وه‌و زانستو ماریفه‌ته‌ی که وه‌ک پۆشاک دایه‌و شیبوو، لی‌ی دارنرا، بۆ هه‌تاهه‌تایه‌له‌وه‌ نیمانه، له‌وه‌ عیلمو زانسته‌ روت بوو، نه‌وه‌ عیلمو ماریفه‌ته‌ی وازی هێناو خسته‌یه‌ پاش خۆیه‌وه‌و ناوری لی نه‌دایه‌وه، له‌به‌ر به‌ده‌ختی و چاره‌ره‌شی بوویه ئاده‌میزادیکی خراپی واکه ﴿فَاتَّبَعَهُ الشَّيْطَانُ﴾ شه‌یتان شوینی که‌وته‌و قۆزتییه‌وه‌و، کردی به‌مامۆستای خۆی. واته: نه‌وه‌نده کرده‌وه‌ی خراپی نه‌نجام‌دا پێ‌ی ده‌گوترا: مامۆستای شه‌یتانه‌وه‌ دهرس به‌شه‌یتان ده‌لی. یان ده‌توانین ب‌لێین: پاش نه‌وه‌ی له‌ رینگه‌ی هیدایه‌ت لای‌داو شه‌یتان کافری کرد، نه‌مجار شه‌یتان که‌وته‌ شوینی. توانی به‌وه‌سه‌سه‌ کاری تێ‌یکا، نه‌م کابرایه‌ بۆ هه‌ر شوینی‌ک برۆشته‌یه‌ شه‌یتان به‌شوینییه‌وه‌ بوو، ده‌نگو باسی خراپی ده‌خسته‌ شوینی‌و ناوی زړاندو ﴿فَكَانَ مِنَ الْغَاوِينَ﴾ به‌پیاویکی گومراوسه‌ر لی‌شی‌واو ده‌رچوو، چوه‌ پێ‌یری گومرایانه‌وه‌. خه‌سارتمه‌ندی دونه‌یاو قیامه‌ت بوو!

به‌گورتی نه‌وه‌ کابرایه، هیدایه‌تی پێ‌درا، که‌چی نه‌وه‌لی‌ی دارنرا، پشتی له‌هیدایه‌ت هه‌ل‌کردو، روی کرده‌ دونه‌یا، شه‌یتان کردی به‌گالته‌چی خسۆی، سه‌رتجامی به‌هه‌یلاکچون بوو، ریسوای دونه‌یاو قیامه‌ت بوو،

نایه‌ته‌که، عیبه‌رتو نامۆژگارییه، بۆ موسوڵمانانو ترساندنیه‌ له‌وه‌ی که شوین هه‌واو هه‌وه‌سی خۆیان ب‌که‌ون! بۆ نه‌وه‌ی وه‌کوه‌و نه‌م کابرایه هه‌له‌هه‌ل‌خه‌یسکین.

ما مۆستا سه‌بیید (ده‌فرموی: نایا نه‌مه هه‌والیکه له هه‌والان ده‌خویندریته‌وه؟ یان (ضمهر بولمه‌ئه‌له) له‌شیوه‌ی هه‌والدا چونکه زۆر روده‌دا!!؟؟

هه‌ندی ریوایات ده‌لێن: نه‌مه هه‌والو به‌سه‌رهاتی صالحیکی فه‌له‌ستینی‌یه. که پیش نه‌وه‌ی نه‌ته‌وه‌ی ئیسرا ئیل بچنه‌ناوی، نه‌وه‌ی نیشته‌جی بووه. به‌دورو درێژی چیرۆکی سه‌ر لی شیوانو لادانی نه‌م کابرایه تۆمار کراوه، به‌جۆریک که له‌ئیسرا ئیلیات خالی نیه، یان به‌لای که‌مه‌وه دل له‌هه‌موو چیرۆکه‌که ناو ناخواته‌وه هه‌ندیکی هه‌زم ناگری، وێرای نه‌وه‌ش نه‌م ریوایه‌تانه نه‌وه‌نده‌یان جو‌داوازی نه‌گونجان پێکه‌وه هه‌یه، وامان لی‌ه‌کا به‌حه‌زه‌روه مامه‌له‌یان له‌گه‌لدا بکه‌ین.

نه‌وه‌تا: ریوایه‌ت کراوه: نه‌وه‌ کابرایه له‌نه‌ته‌وه‌ی ئیسرا ئیل بووه‌و ناوی (به‌لعامی کورپی باعوراء) بووه.^۱

ریوایه‌تیکی تر، ده‌لێ: له‌دانیش‌توانی فه‌له‌ستین بووه‌و له‌پێری جه‌بابیره‌کان بووه.

ریوایه‌ت هه‌یه، ده‌لێ: عه‌ره‌ب بووه‌ ناوی (أمیة ابن الصلت) بووه. هه‌ندی ریوایه‌تی تر ده‌لێن: کابرایه‌ک بووه هاوچه‌رخ پێغه‌مبه‌ر بووه ﷺ ناوی (ابو عامر الفاسق) بووه. ریوایه‌ت هه‌یه، ده‌لێ: هاوچه‌رخ حه‌زه‌تی موسا بووه ﷺ. ریوایه‌ت هه‌یه ده‌لێ: دوا زه‌مانی حه‌زه‌تی موسا بووه‌و

^۱ به‌لعامی کورپی باعوراء یه‌کیک بووه له‌زانایانی به‌نو ئیسرا ئیلی و له‌سه‌رده‌می حه‌زه‌تی موسادا بووه.

ئێبنو مونزیرو ئێبنو ئەبی حاتم ریوایه‌تیان کردوه له‌مالیکی کورپی دیناره‌وه ده‌لێت: حه‌زه‌تی موسای کورپی عیمران عليه السلام به‌لعامی کورپی باعورای نارد بۆ لای پاشای (مه‌دیده‌ن) بۆ نه‌وه‌ی نامۆژگاری بگاتو ده‌عه‌وتی بکا بۆ ئیسا نه‌پێنان، جا کاتی گه‌ییشته‌ لای کابرا، زۆر ریزی به‌لعامی گرتو مو‌لک‌نو مالی زۆری پێداو رازی کرد: که له‌ولاتی نه‌ودا به‌مێنیته‌وه. نه‌ویش رازی بوو! له‌لای پاشای مه‌دیده‌ن مایه‌وه.

جا حه‌زه‌تی موسا به‌نه‌م‌ری خودای په‌روه‌ردگار شاریه‌ده‌ری کردو نه‌وه‌ پیاوه بێنا‌موسه‌ی لی ده‌رجوو. سه‌یری ته‌فسیری نامی جزمی سێهه‌م ل/ ۲۳۰ بکه.

هاوچهرخی یوشعی کوری نون بووه: نهوهی که دواي سمرگهردانی نهتهوهی
ئیسرائیلو سارا نشینیان بۆ ماوهی چل سال سمرکردایهتی نهتهوهی ئیسرائیلی
کردو بهسریاندا زال بوو!

دهربارهی نهو ئایهتانهی پیی دراوژو لهئایهتهکهدا ئاماژهیان بۆ کرا،
ریوایهت ههیه دهلی ئایهتهکان ئیسمی ئعظم بوون که بهوناوه داوای شتی
دهکرد دوعاکهی گیرا بوو.

ههندی ریوایهت ههن، دهلی: ئایهتهکان بریتی بوون له نامهی ئاسمانیو
کابرا پیغه مبههر بووه.

ئهمجار ماموستا سهید دهفرموی: بۆیه ئیمه له مهنهه جی خۆمان (فی
ظلال القرآن) دا وامان بهباش زانی که نهچینه ناوئهم جوژه ریوایاتانهوه
باشگوینیان بهخهین، چونکه دهقیکی قورئانی نیه نهوه مان بۆ یه کالاً بکاتهوه،
فرمودهیهکی مرفوعو گهیشته به پیغه مبههر: لهو بارهیهوه نهها توه.
کهوابوو لهپاش پهردهی ههواله که دهوئینو، بابزانی چي لهژیر خۆیدا
ههشارداوه؟ ههواله که تهمثیلی حالو چۆنیهتی نهو کهسانه دهکا، که ئایاتی
خودا بهدرۆ دهخندهوه، پاش نهوهی تییان دهگهزو دهیانزانن، لییان پاشگهز
دهبنهوه بهگویرهی تیگهییشتنی خۆیان کارناکهن.

ئای کهوتنهی ئهم ههواله لهژیانی ئاده میزادا روده داو دووباره دهیتهوه!
ئای کهزۆرن نهوانهی زانیاری ئایینی خودایان قیر دهکریو هیدايهت بهدهست
ناهینزو زانیاریه کهیان زانیاری بهختهوه ریو هیدايهتی حهقیقی نیه! نهو
زانیارییه دهکهنه هۆکار بۆ گوڕینی دهقهکانی ئایینی خوداو شوئینکهوتنی
ههواو ههوه سی خۆیان! بۆ رازی کردنی ئاغا کانیان، بۆ دنیا خۆری و دهدهست
هینانی کالای دنیایی. چهند زانای ئایینیمان بیینین حهقیقهتی ئایینی
خودایان دهزانیو لییان لادا، ملکچهی یاساو نیظامی تربون. زانیاریه کهیان
بهکارهینا بۆ گوڕانکاری مبهستهو بهتهنقهست لهئاییندا، بۆ دهکردنی فتوای
نابهجی و رازی کردنی کار بهدهستانو ملهورانو دنیا خواردن. زۆرمان لهو
زانایانه بیینی: دهیانزانو دهیانگوت تهشریع دانان مافی خودایهوه بهس،
کهسیک ئیدیعی ئهوه بکا نهوه ئیدیعی خودایهتی دهکا، کهسیکیش ئیدیعی

خودایه تی بکا کافر ده بی، همرکه سیچکیش پالپشتی نهو که سه بکاو شوئی بکهوئی نهویش کافر ده بی دهی نهو زانایه له گهل نهو ده که تم حه قیقه ته ده زانی و ناگای لییه تی، بانگهواز بو ریباری نهو مله وره طاغیانه ده کا که ئیدیعی حه قی ته شریع دانان بو خویان ده کهن! به موسولمان نوریان ده باو دوعای سهرکه و تنو ته مه ندریژیان بو ده کا.. زورمان لهو زانایانه بینسی نه مرؤ باسیک ده نوسی ربا حرام ده کا، سبهینی باسیک ده نوسی حه لائی ده کا، بینیمان هیانه ده ست خوشی له بلاو کرده وی فیسقو فجور ده کا به ناو موسولماناندا. پو شاکي نایینی به بهر داده کاو بانگه شهی بو ده کا.

هندی له زانایان ده فمرمون: نه م نایه ته له شانی نهو که سانه دا هاتوته خواری که پهروه دگار زانستو زانیاری پی دابی و که چی پله و پایه ی خوی نه ناسی و هیچ سودو به هره یه که لهو زانیاری و پله و پایه و درناگری، له شوئی خویدا خرجی ناکا، رو بکاته ریباری چه وتو ناله بارو گومپایی، به چاری خومان ده بینینو بینیمانه مه لایه کی خوینده وار، شیخیکی مورشیدو خاوه ن پله و پایه ده بیته نه نداسی پارتیکی عیلمانی، پالپشتی حیزیکی کومه نیستو شیوعی ده کا، له سر مینبری مزگهوت دوعای سهرکه و تنو ته مه ندریژی بو سهرؤکیکی فاسقو خودا نه ناس ده کا! به راستی نه وانه زانایانی بی دینو پیشه وایانی نایین فروشن، له نایین دارندراونو لی ده رچون!

﴿وَلَوْ شِئْنَا لَرَفَعْنَاهُ بِهَا﴾ نه گهر خواستمان ببویه، نهو کابرایه مان به هزی نهو نایه تانه ی که پیمان دابوو له پله و پایه ی خوداناسی دا بهر زمان ده کرده، پله و پایه ی شاره زاو پابه ند به نایمان پی ده به خشی! هیدایه تمان ده دا که کار بهو نایه تانه بکا که پیمان داو! ﴿وَلَكِنَّهُ أَخْلَدَ إِلَى الْأَرْضِ وَاتَّبَعَ هَوَاهُ﴾ به لام نهو به ده بخته مهیلی پهستی کردو حه زی له نزم بوونه وه بو، خوی دایه لای زه وی و سوکی و ریسوایی هه لیزاردو، که وته شوین هه واه هه وه سی دونیا پهستی خوی.... کاری بو سهر فزازی قیامت نه کردو به نایه ته کانمان هیدایه تی به ده ست نه هینا به ره و ناسوی بهرزی به خته وه ری ملی نه ناو کوفرائی نیعمه ته کانی خودای کردو بو ره زامه ندی خودا به کاری نه هینا.

﴿فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ الْكَلْبِ: إِنْ تَحْمِلْ عَلَيْهِ يَلْهَثْ أَوْ تَتْرَكْهُ يَلْهَثْ﴾ حالو

ره وشتو وینهی نمو کابرا پهستی خوازه لمره وشتی خویره تی و زه لیلی دا وه کوو هی سه گت وایه له په ست ترین ره وشتو سووکایه تی دا؛ که حاله تی هانکه هانکو زمان دهر کیشانیه تی: نه گمر هیرش بیهیته سمری زمانی له ده م دهر دینی و ده ست ده کات به هانکه هانک، نه گمر وازیشی لی بینی له بمر حیرصو ته ماعی خوئی نمو هدر زمان دهر دینی و هانکه هانکی خوئی ده کا، نه م ره وشته، په ست ترین ره وشتی سه گه، حالو ره وشتی نمو که سهی پی شوبه یینراوه که له زانی نی نایاتی خودا دارندری و خوئی له و پله و پایه بمرزه دینیته خورای!!

﴿ذَلِكَ﴾ نمو مه نهل هیئانه وه سه یرو سه مبره په؛ نه وهی باسما ن کرد له حالو چو نیه تی سه گت، نمو ﴿مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِنَا﴾ مه نه لو نمونو حالو نه وانه په، که نایاتی نیردراوی منو موعجیزه ی پیغه مبره کانم به درو ده خه نه وه له ناستی نایاتی خودا لوتبه رزی دهنوینن، به ناموژگاری دهرس دادان ته می خوار دو نابن، نه وانه هه می شه هه لپه ی دنیا خوار دنیانه ناره زوی شان و پله و پایه ی دنیایی ده که نو هه می شه له هانکه هانکو ده مه لاسکی دان به دوا ی ناره زوی خو یان دا، نه وانه: نه ته وهی جووله که ی دنیا پرستن؛ نه وانه له ته ورات دا ره وشتو نیشانه کانی پیغه مبریان خویندبوه وه مزگینیان به خه لکی دا، که هاتنی پیغه مبریکی ناوا نزیکه، ده یانگوت: هدر له گهل نمو پیغه مبره هات نیمه دهناسینو خیرا بر وای پی ده که ی نو ده چینه ژیر نالا که یه وه، نه مجار به سمر دوژمنه کانمان دا سرده که وین، که چی که پیغه مبر ﴿﴾ ره وانه کرا نیشانه کانی هه موو تیدا بوونو نه وانه لیان روون بوو: که نه و زاته نمو پیغه مبره په که له ته ورات دا موژده ی هاتنی راگیانندراوه؛ وه کوو چو ن کور ی خو یان دهناسی ناوا نه ویشیان دهناسی، به لام له ترسی نه وهی که دنیا خوریان له کیس بجی، تینکاریان کردو تیمانیان پی نه هیئا!

﴿فَاقْصُصِ الْقَصَصَ﴾ نه ی پیغه مبر! چیروکی نمو کابرایه بگیړه وه که

حالا رهوشتی ده شویهایه حالا رهوشتی نهو که سانهی که نایاتی نیمه به درو ده خه نهو؛ چونکه نه ته وهی نیسرائیل؛ نه وانهی ناگاداریان به سمر حالا چو نیتهی به لعمای کوری باعوراءا هیه، ده زانن چی به سمر هاتو چون خودا گومرای کره نهو به دبه خته به هوی نه وه؛ که نهو نیعمه تهی خودا پیی به خشیبوو، که زانینی نیسمی نه عظم بوو؛ هر داوایه کی پی بکر دایه جی به جی ده بوو له غهیری طاعمتی خوداا به کاری هیئا خودا له ره حبه تی خوی دوری خسته وه. جا تو نهو سمر گورشته یان بو بگپره وه ﴿لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ﴾ به لکو نهو جوله کانه بیریک له دوا رژی خویان بکه نه وه، ههول بدن به دهردی به لعمای کوری باعوراءا نه چزو وه کوو نهو به دبه ختی دنیاو قیامت نه بن. چونکه پسر دگردگار له تهورات دا به ره وشتو نیشانه کانی پیغه مبری نیسلام؛ موحه مهده ﷺ ناشنای کردوون. که و ابوو؛ نهوان شیواترین ناده میزادن بو نه وهی شوینی بکه ونو یارمه تی به ونو پشتی بگرن.

﴿سَاءَ مَثَلًا لِّلْقَوْمِ الذِّینَ کَذَّبُوا بِآیَاتِنَا وَانفُسِهِمْ کَانُوا یَظْلِمُونَ﴾ خراب نمونه یه که، نمونه یی نهو گرو هانه یی نایاتی نیردراوی نیمه یان به درو خسته وه، نه وانه به هوی بی باوه ری بی موبالاتی به نایاتی نیمه، سته میان له خویان کردو، نه وانه سته میان له نیمه نه کرد؛ چونکه نیمه سته ممان لی ناکری زیانمان لی ناکه وی، ناده میزادان هه موویان خواناس بن نیمه سوودمان پی ناگا، نه گهر هه موویان سته مکارو کافر بن هیچ له خودایه تی نیمه کهم ناکا..

مه به ست لهم چیرۆکه په ندو نامۆژگارییه بو هه موو نهو که سانه یی پشت له تیمان هیئان هه لده که نو سهر پیچی فهرمانو نه هییه کانی خودا و پیغه مبر ده کهن، پاش نه وهی حه قو راستیان ناسی لی پاشگه ز بوونه وه، که سییک خودا عیلمو دینی پی به خشی، به پیی عیلمو نایینی خودا هه لسو کهوت نه نوینی و یق لای خودا به ره زهر نه بی و روو بکاته دنیاو پرستی و به ره و زه وی خوی نزم بکاته وه، نه وه ده شوییه ته په سترین ناژهل که سه گی زمان ده رکیشراوو ده داپچراوه، که هه رده م خمریکی کاری ناشرینو هه لسو کهوتی

قیزلیکراوه. په‌روه‌ردگار لهم نایه‌ته‌دا ته‌شبییه‌ی حالو چۆنیه‌تی هه‌موو کافرو بیدینیکی کردوه به‌حالو چۆنیه‌تی پیاوژک له‌نایاتی خودا شاره‌زا بووبی و له‌نایین حالی بی که‌چی وازی لی بینی و لی پاشگه‌ز بیتته‌وه، نهم په‌ند هینانه‌و ■ به‌به‌لعامی کوری باعوراء هه‌موو نه‌وانه ده‌گرته‌وه: که نه‌و ره‌وشته ناشیرینه‌یان تیدا بن.. نایه‌ته‌که ده‌ست نیشانی نه‌و که‌سه‌ی نه‌کردوه که نهم ممثله‌و په‌نده‌ی پی هینراوه‌ته‌وه؛ تیتتر گرنگ نیه له‌گه‌ل نه‌و ریوايه‌ته، یان نهم ریوايه‌ته یه‌ک ■ ه‌گر نه‌وه یان نا. نه‌و کابرایه له‌نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیل بووه، یان که‌نعانی بووه یان یه‌مه‌نی، یان.....

نایه‌ته‌که هه‌پ‌شه‌یه له‌هه‌موو نه‌و که‌سانه‌ی که‌شوین هه‌واو هه‌وه‌سی خویان ده‌که‌ونو روو ده‌که‌نه دنیا پرستی و تاره‌زو بازی! واز له‌نایینی خودا ده‌هینن پروا به‌خودا و به‌پیغه‌مبه‌ری خودا و به‌روژی قیامت پاشگوئی ده‌خن!

نیمام فه‌خری رازی ده‌فهرموئی: نهم نایه‌ته توندترین هه‌پ‌شه‌ی تیدایه بو زاناو شاره‌زایانی نایین، چونکه زانا به‌نایین نه‌گه‌ر به‌پی‌ی عیلمه‌که‌ی خوی نه‌جولایه‌وه، پیستو به‌ره‌که‌تی زانینه‌که‌ی نامینی، زور له‌خودا دوور ده‌که‌وته‌وه...

ده‌یله‌می له‌کتیبی (الفردوس) دا فهرموده‌یه‌ک له‌نیمامی عه‌لی‌یه‌وه ده‌گیرته‌وه: که پیغه‌مبه‌ر فهرموویه‌تی: (مَنْ اَزْدَادَ عِلْمًا، وَلَمْ يَزِدْ زُهْدًا لَمْ يَزِدْ مِنْ اَللّٰهِ اِلَّا بُغْدًا) که‌سی‌ک زانیاری زیادی کردو خودا پرستی و دنیا به‌بوستی زیاد نه‌بوو، جگه له‌خودا دوور که‌وته‌وه نه‌بی هیچی تری بو زیاد نابی.

هۆکاری هیدایه‌تو گومرایی

مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَمَنْ يُضِلِّ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿١٧٨﴾
 وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِّنَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا
 وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا وَلَهُمْ آذَانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَئِكَ كَالْأَنْعَامِ
 بَلْ هُمْ أَضَلُّ أُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ ﴿١٧٩﴾

دوای نه‌وهی په‌روهر دگار نمونه‌ی ئاده‌میزادی له‌نایین ده‌رچووی
 هینایه‌وه: بۆ نه‌وهی واز له‌گومرایی خویان یینزو بگه‌رینه‌وه بۆ ریبازی حه‌قو
 راستی، نه‌مجار هۆکاری هیدایه‌تو گومرایی دیاری ده‌کا؛ که بریتین له‌به‌کار
 هینانی عه‌قلو هه‌ستو شعورو به‌کاره‌ینانی هیدایه‌تی سروشت بۆ
 په‌روهر ده‌کردنی یه‌کێ له‌م دوو رینگایه؛ رینگای خیر، یان رینگای شر،
 ده‌فرموی: ﴿مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ﴾ که‌سی‌ک خودا هیدایه‌تی بدای بۆ
 نیمان هینانو خێرو شوینکه‌وتنی شرعو قورئان به‌هۆی به‌کاره‌ینانی عه‌قلو
 حه‌واسی به‌ری‌ک‌نو پێکی، نه‌وه هه‌ر نه‌و به‌راستی هیدایه‌ت دراوه‌و که‌سی تر
 هیدایه‌ت دراوینه. ﴿وَمَنْ يُضِلِّ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ﴾ که‌سی‌کیش خودا
 ریسوای بکار توفیقی نه‌داو، شاره‌زای نه‌کا بۆ خێرو شوینکه‌وتنی قورئان؛ به‌
 هۆی له‌کارخه‌ستنی عه‌قلو شعوری له‌تێفک‌رینی نیشانه‌کانی بونه‌وه‌رو
 تێگه‌یشتن له‌نایه‌ته‌ شرعه‌کان، نه‌وه نه‌و جو‌ره که‌سه‌نه
 خه‌ساره‌تمه‌ندنو، دوورن له‌ریبازی هیدایه‌تو به‌خته‌وه‌ری دونیاو قیامه‌تیان
 له‌کیس چووه، گومراو سه‌رلی شێواون. هیدایه‌تی خودایی یه‌ک جو‌ره نه‌ویش
 نیمان هینانه، که‌ کرده‌وه‌ی چاک له‌وه‌وه سه‌ر چاره ده‌گرێ، به‌لام جو‌ره‌کانی
 گومرا بون زۆرو زه‌به‌نده‌ن وه‌کوو له‌سوره‌تی (الانعام) دا ده‌فرموی: ﴿وَأَنَّ
 هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ، وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَن
 سَبِيلِهِ﴾ بۆیه وشه‌ی (المهتد) به‌تاک هینار وشه‌ی (الخاسرون)

ئه‌مجار په‌روه‌ردگار ته‌و مه‌فه‌ومه‌ی که له‌نایه‌تی پێشودا به‌کورتی هینای لێره‌دا شی ده‌کاته‌وه‌و درێژه‌ی پێ‌ده‌داو ■ ده‌فرموئ: ﴿وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ﴾ سوێندی! نێمه زۆرمان له‌نا ده‌میزادو جندۆکه دروست کردون، که ناماده‌باشی ته‌وه‌یان تێدایه کرداریک بکه‌ن شیایو چونه دۆزه‌خ بنو تێیدا بمێنه‌وه. هه‌روه‌ها ناده‌میزادو جندۆکه‌ی تریشمان دروست کردوه که ناماده‌باشی ته‌وه‌یان تێدایه کردوه‌ی واته‌نجام بده‌ن بچنه ناویه‌ه‌شته‌وه، چهنکه ناده‌میزاد به‌ سروشت ناماده‌باشی نه‌نجامدانی کاری خێرو کاری شه‌ری تێدایه، کرداری چاک به‌هه‌شتی یه‌و کرداری خراب دۆزه‌خیه، وه‌کوو له‌شوێنیکی تردا ده‌فرموئ: ﴿فَرِيقٌ فِي الْجَنَّةِ وَفَرِيقٌ فِي السَّعِيرِ﴾ الشوری/ ۷ یان ده‌فرموئ: ﴿فَمِنْهُمْ شَقِيٌّ وَسَعِيدٌ﴾ هود/ ۱۰۵.

ئه‌مجار هۆکاری چوونه ناو دۆزه‌خو ناماده‌باشیان بو ته‌و کرده‌وه خراپانه دیاری ده‌کا ده‌فرموئ: ﴿هُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا﴾ ته‌وانه: دلێان هه‌یه به‌لام بو تێگه‌یشتن به‌کاری ناهینن، عه‌قلو هۆشیان به‌شیوه‌ی رێکو پێک به‌کار ناخه‌ن تا بگه‌نه حه‌قیقه‌تی ئیمان و دلو ده‌روونیان له‌ژه‌نگی گومرایی پاک بێته‌وه؛ هه‌ست به‌خۆشی و به‌خته‌وه‌ری ژبانی دویاو قیامه‌ت بکه‌ن، ته‌وانه به‌وردی له‌شته‌کان وردنابنه‌وه، تێروانیان بو ژبان تێروانییکی سه‌طحی ■ سافیلکانه‌یه، وه‌کوو له‌شوێنیکی تردا ده‌فرموئ: ﴿يَعْلَمُونَ ظَاهِرًا مِّنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ عَنِ الْآخِرَةِ غَافِلُونَ﴾ الروم/ ۷ ته‌وان وه‌کوو که‌سیک وان که له‌هیچ تێناگه‌ن؛ چونکه نه‌به‌ته‌مای پاداشتی باشن، نه‌له سزای دۆزه‌خیش ده‌ترسن.

﴿وَلَهُمْ اَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا﴾ ته‌وانه چاویان هه‌یه پێی نایینن، واته: به‌چاوی وردبینی و تێفکرینه‌وه سه‌یری شته‌کان ناکه‌ن، له‌نایاتی که‌ونی و نایاتی قورنانی وردنابنه‌وه، تا شاره‌زایی رێبازی خۆشه‌ختی ببن. ﴿وَهُمْ آذَانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا﴾ گوێچکه‌یان هه‌یه پێی نایینن، گوێ ناگرن بو نایاتی خودا

که بۆ پیغه مبه‌رانی ناردوه، هه‌والو به‌سه‌ره‌اتی گه‌له‌ پێشینه‌کان نابیسن، ناکامو سه‌ره‌نجامی نه‌وانه‌ی رویان له‌هیدایه‌تی خوداو شاره‌زایی کردنی پیغه‌مبه‌ران وه‌رگیرا. ناگادار نین، واته‌: په‌ندو عیبه‌ره‌ت له‌سه‌ره‌نجامی گه‌له‌ پێشینه‌کان وه‌رناگرنو ته‌می خواردو نابن.

جا نه‌و که‌سانه‌ی که‌ نه‌وه‌ ره‌وشتو هه‌لسو که‌وتیانه‌ ناوا عه‌قلو هه‌واسی خۆیان له‌کارخستوو. ﴿أُولَٰئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ﴾ نه‌وانه‌ وه‌کوو هوشترو ره‌شه‌ وه‌لاخو مه‌رو بزنی وان، هه‌ر خه‌می خواردنو خواردنه‌ویه‌انه‌، به‌لکو گو‌مپ‌اتریشن، چونکه‌ نه‌و ناژه‌لانه‌ هه‌ولێ نه‌و شتانه‌ ده‌ده‌ن که‌ سوودی‌ان پێ ده‌گه‌یه‌نی و خو ده‌پاریزن له‌و شتانه‌ی زیانیان پێ ده‌گه‌یه‌نن. زنده‌ ره‌وی ناکه‌ن له‌خواردنو خواردنه‌وه‌دا، که‌چی نه‌و نا مه‌یزاده‌ به‌ده‌به‌ختانه‌. به‌ته‌نقه‌ستو ره‌قه‌به‌ری نه‌و کارانه‌ ده‌که‌ن که‌ به‌ره‌و دۆزه‌خیان ده‌با. زنده‌ ره‌وی له‌هه‌موو خواردنو خواردنه‌وه‌یه‌ک ده‌که‌ن چی زیان به‌خش پێ بۆ ژبانی دونیاو قیامه‌تیان نه‌وه‌ ره‌چاو ده‌که‌ن. ﴿أُولَٰئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ﴾ نه‌وانه‌ به‌ته‌واوی پێ ناگان له‌نایاتی خودا، نازانن چۆن هه‌ستو شعورو عه‌قلیان به‌خه‌نه‌کار، نه‌وانه‌ نه‌زانو گیلو نه‌فامو که‌وه‌دنن. به‌ته‌واوی رویان له‌دونیا په‌رستی کردوه، خه‌ریکی خواردنو خواردنه‌وه‌ن، وازیان له‌هه‌ولدان بۆ ژبانی قیامه‌تو خوشی هه‌تاهه‌تایی هه‌ناوه‌. چ باکیان له‌به‌هه‌شتو دۆزه‌خ نه‌... به‌پێچه‌وانه‌ی عاقل مه‌نده‌کان، نه‌وان هه‌ولێ وه‌ده‌سته‌پێنانی به‌خه‌مه‌وه‌ری ژبانی قیامه‌ت ده‌ده‌نو پێویستیاتی ژبانی دونیاش پاشگوێ ناخه‌ن، به‌گوێره‌ی نه‌م نایه‌ته‌ پیرۆزه‌ هه‌لسو که‌وت ده‌که‌ن که‌ ده‌فه‌رموی: ﴿وَاتَّبِعْ فِيمَا أَتَاكَ اللَّهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ، وَلَا تَنْسَ نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا، وَأَحْسِنْ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ، وَلَا تَبْغِ الْفُسَادَ فِي الْأَرْضِ، إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ﴾ القصص/۷۷.

لیه‌ره‌دا په‌رسیاریک دێته‌ پێشه‌وه‌، ده‌لێ بۆچی زو‌ریه‌ی نه‌و خه‌لکه‌ (تاده‌مه‌یزادو جندۆکه‌) بۆ چوونه‌ ناو دۆزه‌خو تیدا مانه‌وه‌ی دروست کراون؟ له‌وه‌لام‌دا ده‌گوێری: په‌روه‌ردگار به‌عیلمی نه‌زه‌لی خوێ زانیویه‌تی نه‌و خه‌لکه‌ به‌ره‌و رێبازی دۆزه‌خ رێ ده‌که‌ن، نه‌مه‌ش پێویست به‌وه‌ ناکا نه‌و

کرداره‌ی که ده‌بیته هۆکاری چوونه ناو دۆزه‌خیان بیته عالهمی واقعیعه‌وه، عیلمی خودا شامیلو ره‌هایه حمدیجی به‌زه‌مانو مه‌کان نیه.

یان ده‌لّین: خاوه‌نی نهم عیلمه نه‌زه‌لییه ره‌هایه (که پیوستی به‌زه‌مانو جهوجۆلی جیهانی ناده‌میزادی تاز» پیدابوونی» نه‌وه‌نیه که مه‌خلوقات هه‌لده‌نی بۆ گومرایی‌یه‌کی که ده‌بیته هۆی چونه ناو دۆزه‌خیان به‌لکو هۆکاره‌که له‌حقیقه‌تدا. وه‌کوو نایه‌ته‌که ده‌فهرموی: ﴿هُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا، وَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا وَهُمْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا﴾ نه‌وانه نه‌و دلانه‌ی پیان دراوه نایانکه‌نه‌وه به‌کاریان ناهینن بۆ نه‌وه‌ی تیبگن. دلی کراوه و چاوی بینا نیشانه‌ی تیمان هینانو هیدایه‌ت له‌بونه‌وه‌دا، له‌په‌یامی پیغه‌مبران‌دا، به‌دی ده‌کاوتی ده‌گا!

به‌لام نه‌وان له‌ناستی نایاتی کهونی‌دا دلی خۆیان داخستوه، چاوی خۆیان نوقاندوه. گوچکه‌ی خۆیان هاخنیوه. نهم نامیرانه‌یان له‌کار خستوونو له‌شوینی خۆیان‌دا به‌کاریان نه‌هینان، ژیان به‌بی ناگایی و گیلی به‌سهرده‌به‌ن، که‌وابو نه‌وان وه‌کوو ناژهل وه‌هان به‌لکو له‌ناژه‌لیش گومراترو گیل ترو، نه‌قام ترن.

بی ناگان له‌و نیشانانه‌ی کهون که رۆژانه‌و مانگانو سالانه‌و دووباره ده‌بنه‌وه، بی ناگان له‌و روداوانه‌ی که به‌سهریان دیو پیتیا تپهر ده‌بنو ده‌ستی قودره‌تی خودایان تیدا به‌دی ناکهن؛ نه‌وان به‌ساده‌یی سهیری ژیان ده‌که‌ن، به‌بی ناگایی و گیلی سهیری رۆژگار ده‌که‌ن، دلپان ناکه‌نه‌وه ماناو مه‌به‌ستی ژیان تیبگن، چاویان ناکه‌نه‌و» دیمه‌نه‌کانی بوونه‌وه‌ر ببینن، گوچکه‌یان ناکه‌نه‌و» قسه‌ی حه‌قو راست بیسن، که‌وابو نه‌وان (هه‌روه‌کو له‌عیلمی نه‌زه‌لی خودادا دیاری کراوه) شیاوی نه‌وه‌ن بچنه ناو دۆزه‌خه‌وه و بکرنه‌ سوتنه‌مندی نه‌و ناگره بی تامانه..

تییینی: موخته‌زیله‌و نه‌هلی سوننه‌و جه‌ماعه‌ت له‌باره‌ی کرده‌وه‌ی ناده‌میزاده‌وه را جیاییان هه‌یه:

۱- موخته‌زیله‌کان پییان وایه، ناده‌میزاد به‌دیپهنه‌ری کرده‌وه‌ی خۆیه‌تی و ده‌سه‌لاتی ره‌های هه‌یه له‌کردن یان نه‌کردنی کرده‌وه‌کانی‌دا.

۲- نه هلی سوننهو جه ماعدت، پییان وایه: خودا به دیهینسره بۆ کرده وه کانی نادمیزاد خه لقی خودی کرده وه که خودا دهیکا، ناده میزاد له باره ی که سبه وه موختاره بیکا، یان نهیکا، به لام بری شتی سره کی همن وه کوو مردن، ژیان، بهرزبونه وه، زه لیلی، رزقو رژی، نهوانه تا ه میزاد که سبو نیختیاری تییان دا نیه ..

هیدایهت له خودا وه دوو مانای هیه:

۱- شاره زایی کردن.

۲- گه یاندن به مبهست. واته: پهروه ردگار ناده میزادی شاره زا کرده بۆ ریگای خیر و پاش، به جوړه هیدایه تیکی تر توفیقی داوه بۆ نه وه ی بگاته مبهستو نامانجی خۆی. وه کوو نه وه سایه قیکی نه شاره زا پرسیار له پۆلیسیکی هاتوچو بکا، نه گهر پۆلیسه که ریگاکه ی پی بلی: نه وه جوړه هیدایه تیکه، نه گهر پۆلیسه که له گه لی سوار بوو گه یان دیسه نه شوینه ی که مبهستی بوو، نه مهش جوړه هیدایه تیکه —

ناده میزاد به یویستو نیراده ی خۆی نهو تواناو دهسه لاتهی پهروه ردگار تییدا دروست کرده، ناراسته ی دهکا، جا یان بۆ خیر یان بۆ شهر!! ناده میزاد له سر نه ناراسته کردنه پاداش له سر چاکه وهرده گریته وه، یان له سر خراپه سزا ده دری!

ناوه جوانه کانی پهروه ردگار

وَلِلّٰهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنٰی فَادْعُوْهُ بِهَا وَذَرُوْا الَّذِیْنَ یُلْحِدُوْنَ فِیْ اَسْمَیْهِۥ

سَبِّحْزَوْنَ مَا كَانُوْا یَعْمَلُوْنَ ﴿۱۸۰﴾

پاش نه وه ی پهروه ردگار وه صفی نهو خه لکه ی کرد که شیایو چوونه ناو دۆزه خزو بۆ نه وی دروست کراون، به غافل و بی ناگاو گومرا له قه له می دان، چونکه عه قلو دلو چارو گوچکه ی خویان وه کوو پیویست به کار نه هیانوان تا له نایه تی خودا حال ی ببنو دلیان به نیمان مشو مال بکریو، زانستی به سود قیر بین.....

نه‌مجار دواى شهوه فرمان ده‌کا به‌یادو زی‌کری خودا، چونکه‌زی‌کری
خودا ده‌واى ده‌ردی بی‌ناگایی و گومراییه‌و ﴿وَاللّٰهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنٰی فَادْعُوْهُ
بِهَا﴾ هر بق خودایه‌و بق کسی تر نیه چهند ناویک که جوانترین مانایان
له‌خز گرتون. به‌و ناوه جوانانه بانگی بکنو هاواری لی بکن یان بق په‌سنی و
وه‌صفو ستایش وه‌کو ﴿اَللّٰهُ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّوْمُ﴾ البقرة/۲۵۵،
یان بق دوا‌اکاری دایین‌کردنی پیوستی و لبردنی به‌لاو موصیبت..

بیگومان ناوه جوانه‌کانی خودا (اسماء الله الحسنی) له‌چوار سوره‌ت‌دا
باس کراون:

۱- له‌سوره‌تای تم سوره‌ت‌دا.

۲- له‌کوتایی سوره‌تی (الاسراء) دا که ده‌فرموی: ﴿قُلْ: ادْعُوا اللّٰهَ
اَوْ ادْعُوا الرَّحْمٰنَ، اَيَّامًا تَدْعُوْا فَلَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنٰی﴾ الاسراء/۱۱۰.

۳- له‌سوره‌تای سوره‌تی (طه) دا که ده‌فرموی: ﴿اللّٰهُ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ
الْاَسْمَاءُ الْحُسْنٰی﴾ طه/۷.

۴- له‌کوتایی سوره‌تی (الحشر) دا که ده‌فرموی: ﴿هُوَ اللّٰهُ الْخَالِقُ
الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنٰی﴾ الحشر/۲۴.

وه‌کو ریوایت کراوه بریک له‌موسولمانان له‌نوژدا هاواریان له‌خودا
ده‌کرد، به‌ناوی (الله)، یان (الرحیم) جاری واش ده‌بوو به‌ (الرحمن)
بانگیان لی ده‌کرد، کافره‌کان، وتیان: موحه‌مه‌دو هاوه‌لانی سه‌یرن؛ پییان
وایه: نه‌وان عیباده‌تی یه‌ک خودا ده‌کمن، شه‌دی بچی هاواری دوو
خودا ده‌کمن؟؟ نیتر په‌رو‌ردگار شه‌م نایه‌ته‌ی نارده خواری، شه‌وه‌ی روون
کرده‌وه: که شه‌و ناوه جوانانه هی یه‌ک خودان؛ نه‌ک هی چهندخوایه‌ک.

ناوه جوانه‌کانی خودا شه‌وه‌دو تو ناون، له‌صحیحی موسیلمو بوخاری دا
هاتوه که شه‌بو هور‌ه‌یره (ره‌زای خوای لی بیت) ریوایتی ده‌کا، ده‌لی:
يَنْفَعُ مَبْرَ فَرْمُو‌یستی: (اِنَّ لِلّٰهِ تِسْعًا وَتِسْعِيْنَ اسْمًا، مِائَةٌ اِلَّا وَاحِدًا، مَنْ
اَحْصَاها دَخَلَ الْجَنَّةَ، وَهُوَ وَتَرٌ يُجِبُ الْوَتْرَ) واته: خودای گه‌وره‌و بالا
ده‌ست شه‌وه‌دو تو ناوی هیه: سه‌د ناو یه‌ک که‌م، که‌سیک بیان ژمی‌ری،

له‌بیریان بکا، بیر له‌ماناکیان بکاتموه، ده‌چیته به‌هسته‌موه نه‌و تاکه، جنوب
نیه، تاکی خوش ده‌وی

ناوه جوانه‌کانی خودا به‌گویره‌ی ریوایه‌تی تیرمذی له‌طهریقی (الولید)
کوری موسلیم له‌شوعه‌یبوه نه‌مانه‌ن:

((هو الله الذي ۞ اله الاهو الرحمن، الرحيم، الملك، القدوس،
السلام، المؤمن، المهيمن، العزيز، الجبار، المتكبر، الخالق،
البارء، المصور، الغفار، القهار، الوهاب، الرزاق، الفتاح، العليم،
القابض، الباسط، الخافض، الرافع، المعز، المذل، السميع،
البصير، الحكيم، العدل، اللطيف، الخبير، العظيم، الشكور، العلي،
الكبير، الحفيظ، المقيت، الحسيب، الجليل، الكريم، الرقيب،
المجيب، الواسع، الحليم، الودود، المجيد، الباعث، الشهيد،
الحق، الوكيل، القوي، المتين، الولي، الحميد، المحصي، المبدي،
المعيد، المحي، القيوم، الواجد، الماجد، الواحد، الصمد، القادر،
المقتدر، المقدم، المؤخر، الاول، الاخر، الظاهر، الباطن، الوالي،
المتعالی، البر، التواب، المنتقم، العفو، الرؤوف، مالك الملك،
ذوالجلال و الاكرام، المقسط، الجامع، الغنى، المانع، الضار،
النافع، النور، الهادي، البديع، الوارث، الرشيد، الصبور)).

زانایانی شاره‌زا له‌بوارى فەرموده‌دا ده‌یاره‌ی ریوایه‌تی ته‌م ناوه جوانانه
له‌پیغه‌مبیره‌وه که‌وتونه‌ته راجایی‌یه‌وه: هه‌ندی‌ک ده‌لین: فەرموده‌که
مەرفوعه، هه‌ندی‌کیش ده‌لین: موده‌پرچه، نه‌مه‌شیان وئی چوتره، بۆیه
شه‌یخان (موسلیم بوخاری) ته‌خریجیان نه‌کردوه، چونکه وه‌لید به‌ته‌نیا
ریوایه‌تی کردوه و گومانى تیه‌له‌کیشى تیدا ده‌کری، وه‌کوو زانای گه‌وره
ئیبینوچه‌جدرى عه‌سقه‌لانى له‌کتیبه‌ی فە‌تحو‌لباری‌دا فەرموویه‌تی به‌مودره‌جی
داناوه.

﴿وَذَرُوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ واز
له‌وانه بینن که گۆرانکاری له‌ناوه جوانه‌کانی‌دا ده‌کەن، وشه‌کانیان یان
مانا‌کانیان له‌راستی خوێان لاده‌ده‌ن ته‌حریفو گۆرانکاریان تیدا ده‌کەن، زیاده‌

که میان تیدا نه نجام دده دن.

تیلحاد به سی جور ده بی:

۱- به گورانکاری کردن تییاندا وه کوو موشریکو بته رسته کان ده یانکردو
بکه کانیاں بهو ناوانه نار نابوون: له لفظی (الله) وشه ی (اللات) یان داهینا
بوو، له وشه ی (العزیز) (العزی) یان داهینا بوو، له وشه ی (المناف) وشه ی
(هنا) یان داهینا بوو.

۲- دانانی ناوو صیغه تیک که خودا بقو خوی له قورناندا خوی پی ناو
نه هینابی، یان پیغه مبر ﷺ له فرموده ی صه حیخی خوی دا نه یفرموی،
وه کوو مدیحی به کان به خودا ده لئین: باوکی مدیح!! چونکه نه هلی حقو
زانایانی نیسلام کۆکن له سر ته وه که ناوه جوانه کانی خودا ته وقیفین، واته:
ده بی قورنان یان فرموده ی پیغه مبر ﷺ ده ست نیشانیان بکه ن!

۳- کم کردن زیاد کردنی ناوه جوانه کانی، ناو هینانی خودا به ناو تیک
که لهو ناوانه به دهره ونه خوی بقو خوی دانه ناوه، یان نار نه هینانی بهو ناوه ی
بقو خوی دانه ناوه، وه کوو ته وه شاده میزاد به ناو تیک هاوار له خودا بکا که
مانا که ی نهمزانی، ته صه ووری ناو لئیراوه که نه کا.

ته ی موحه ممد || تو واز لهو که سانه یینه که گورانکاری له ناوه
جوانه کانی خودا ده کمن، ته وانه سزای کرده وه کانیاں ده درته وه، پیش هاتنی
قیامت له دونیادا سزا ده درتن

قیببنی: نایه ته که نهم مانایانده ی له خو گرتوون:

۱- همر خودا ناوی جوانی همنو ناوی جوان همر هی پروهرد گارن!
که وایی همر نار تیک جوانه هی خودایه، ناوه جوانه کانی خودا ده کړی له غیری
خودا بندرتن، جگه له ناوی (الله) و (الرحمن) که نابی که سیان پیسه
ناو بری. واته: نابی شاده میزادیک هه بی ناوی (الله) ی لی بنی یان
(الرحمن). به لام (عبد الله) یان (عبد الرحمن) ته وه له شمر دا ناوی
به سندن.

هه ندی له ناوه جوانه کانی خودا ده کړی به ته نیا هاواریان لی بکه ین وه کوو
(یا الله) (یا رحمن) (یا حکیم) هه ندی ناوی جوان همن نابی به ته نیا

هاواریان لی بکهین به‌لکو ده‌بی بلیین: (یامحی یا ممیت)، (یا نافع). پیوسته نموده‌ش بزائین که ناوه جوانه‌کانی پروه‌ردگار هر نموده و نونین به‌لکو خودا هندی ناوی هنن یه‌کسی پی ناشنا نه‌کردن. به‌لکه‌مان له‌سر نه‌مه نه‌و فرموده‌ی پیغه‌مبیر ﷺ که نیمامی نه‌حمده و نه‌بیر حاتمی کوری حیبانی نه‌لبه‌ستی له‌صه‌حیحی خویدا له‌عبدوللای کوری مه‌سعوده (ره‌زای خوای لی بیت) ده‌گیریتسه: که پیغه‌مبیر ﷺ فرموده‌تی: ((.....أَسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ لَكَ سَمَّيْتَ بِهِ نَفْسَكَ أَوْ أَنْزَلْتَهُ فِي كِتَابِكَ أَوْ عَلَّمْتَهُ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ، أَوْ اسْتَأْثَرْتَ بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ، أَنْ تَجْعَلَ الْقُرْآنَ الْعَظِيمَ رَبِيعَ قَلْبِي، وَتُورِ صَدْرِي، وَتَجْلَاهُ حُزْنِي، وَتُهَاجِبَ هَمِّي، إِلَّا أَذْهَبَ لَكَ حُزْنُهُ وَهَمُّهُ، وَأَبْدَلَ مَكَانَهُ فُرْجًا)).
گوترا: نه‌ی پیغه‌مبیری خودا! نایا نیمه قیران نه‌بین؟ پیغه‌مبیر ﷺ فرمودی: (بَلَى يَنْبَغِي لِكُلِّ مَنْ سَأَلَهَا أَنْ يَتَعَلَّمَهَا) که‌وابوو جگه له‌و نموده و تو ناوه پروه‌ردگار ناوی تریشی هنن.

تیب‌ولعمره‌بی سده و چلو ش‌ش ناوی له‌ناوه پیروزه‌کانی خودا بو پارانه‌وه هاوار لی کردن هینان، له‌شوتنیکی ترده سی ناوی پیروزی تری لی زیاد کردن، واته: بوون به‌سده و هفتاو ش‌ش ناو. وه‌کوو (الطيب، المعلم، الجمیل...)^{۱۰}

شاعیری خوداناسو ه‌ست ناسک سه‌یید عبدالرحیمی مه‌وله‌وی ده‌فرمودی:

نه‌سمای (خالق الارض و الفلک)
نه‌رچی مه‌شه‌ورن به‌هزارو یه‌ک
به‌شهر عیج یه‌کی که‌م ص‌ده مه‌ذکورن
لاکین وه‌ک صیفات غ‌یر مه‌حصورن
بوچ؟ نه‌ر نه‌سمیه، نه‌گ‌هر صیفات
مه‌نش‌ه‌نی ه‌موو هر که‌مالاته

خو که مالاتی خالیقی نه کبهر
غیره مه حصووره و له غایهت نه ودهر

هەر ئیسمی که شهرع ئیزنی نه داوی

نیطالاقی وه شهر خودادا ناوی

نهم قهوله موختار، یه کجار ظه ربه

به س یینای نه سماء له سهر ته و فیه

موعته زیله له پرستی کوتایی نایه ته که، که ده فرموی: ﴿سَيُجْزَوْنَ

مَكَانًا يَعْزَمُونَ﴾ ده ئین: نه مه به لگه یه له سهر نه و که کره وه هی
قاده میزاده، پاداش و سزا له سهر کره وه ی بنده یه وه سهره لده دا.

ماوه ته وه ناماژه به نه و به کین که دوعاو پارانه وه شتیکی مه شروع

په سه نه وه به عیبادت حسییه، به لکو کاکله ی عیبادت و خوا پرستییه

په روه دگار ده فرموی: ﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي، فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ

دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ﴾ البقرة / ۱۸۶. له قورنانی پیروژدا که باسی پرسیارو

نیستیفته له گۆری بی وه لآمه که ی واده داته وه ده فرموی: ﴿فَقُلْ.....﴾

واته: نه ی موحه ممه دا پینان بلئی: نه وه وه لآمه که یه تی .. به لام لی ره دا نه و

ناوه نه ناھیلی و یه کسهر ده فرموی: ﴿فَأِنِّي قَرِيبٌ﴾ نه ی موحه ممه دا!

ته گهر به نه ده کانم ده رباره ی من پرسیارت لی بکهن نه وه من لییان نزیکم،

وه لآمی بانگهر ده ده مه وه همرکاتی هاوارم لی بکهن، واته: با راسته و خو

بانگ له من بکهنو ناوه ندو واسیته و وه سیله به کارنه هینن بانگ کردنو هاوار

کردن له غهیری خودا له هیچ مه خلوقتیکی تر (زیندو بی یان مردو) دروست

نیه، ته دنیا خودا هاواری ده کرتی، ههر نه و سه مه ده، واته: بۆ پتووستی و

به هانای هاتن هاواری لی ده کری و په نای بۆ ده بری، که سی تر ناتوانی به هانای

لیقه و ماوو داماوانه وه بی، ناخوشییان له سهر لابه ری، به خسته وه ری و خوشییان

^{۱۱} عه قیده ی ممرضیه، دانراوی سه یید عبدالله ره جیمی مهوله ی، لی کۆلینه وه ی مه لا

عهدولکمریمی موده ریس ل / ۲۴۰.

بداتی وه کورو ده فرموی: ﴿أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ، وَيَكْشِفُ السُّوءَ، وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ الْأَرْضِ، إِنَّهُ مَعَ اللَّهِ﴾ (النمل/۶۲)، واته: جگه لپه‌روه را گار که سی تر نیه به هانای لیقه و ماوانده بی، هر خودا شیاری عیبادت بو کردندو دوعار پاراندهی ناراسته ده کری.

حاکم له (المستدرک) دا ریوایه تیکی هیئاه ده لی: پیغمبر ﷺ به فاطیمه ی کچی فرموی: (مَا يَمْنَعُكَ أَنْ تَسْمَعِي مَا أَوْصِيكِ بِهِ؟ أَنْ تَقُولِي إِذَا أَصْبَحْتَ إِذَا أَقْسَمْتُ: يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيثُ، أَصْلِحْ لِي شَأْنِي، وَلَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ).

بروادارانو به درو خه‌روه کان له تومته تی بانگ لیگراو

به بانگه‌وازی نیسلام

وَمِمَّنْ خَلَقْنَا أُمَّةً يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ ﴿١٨١﴾ وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا سَنَسْتَدْرِجُهُم مِّنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٨٢﴾ وَأَمْلَى لَهُمْ أَنْ يَكِيدُوا مَتِينٌ ﴿١٨٣﴾ أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا مَا بِصَاحِبِهِمْ مِّنْ جُنَّةٍ إِنَّ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿١٨٤﴾ أَوَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ وَأَنْ عَسَى أَنْ يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ أَجَلُهُمْ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ ﴿١٨٥﴾ مَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَلَا هَادِيَ لَهُ وَيَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١٨٦﴾

له‌وه پیش په‌روه‌ردگار نه‌وهی راگه یاند: که خه‌لکیکی زوری بو دوزه‌خ دروست کرده، چونکه دلو چاوو گونجکه‌ی خویان له‌کار خستون، نه‌مجار ناده‌میزادانی رینومایی کردن بو شتی‌ک که نیمانیان به‌هیز ده‌کا؛ نه‌ویش ییاد کردنی په‌روه‌ردگار له‌روانگه‌ی ناره‌ پیروزه‌کانیه‌وه، لی‌ره‌ش‌دا باسی نه‌وه ده‌کا: که تومته‌تی موحه‌مه‌د ﷺ دوو تا قمن؛ تا قمی هیدایه‌ت دراو. نه‌وانه‌ی به‌حق و عدالت حوکم ده‌کمن، تا قمی گومراو به‌دروخه‌که‌روه‌کان، نه‌مجار

بهنه نجهي ناده ميزاداني بو نهوه راكيشا؛ كه تيفكرينو وره بوونهوه له هه بمانه كانو زهوى بو تيگيشتنو بهلگه هيئانهوه له سهر تاكنو ته نهايي خولداو. راستي پيغه مبرايه تي موحه ممه ده ﷺ شتيكي واجبهو كاريكي پيوسته، كوتايي نه م كومه له نايه ته بهوه ده هيئي كه به ته ماي نيمان هيئاني واته بهي، كه بهي سوننه تي خودا گومراو سهر لي شيوان، پهروه ردگار له وركاوچ گومرايي دا فمراوشي كردون وازي لي هيئان، تاكاتي ديلريكانو له زانستي خوي دا كه ده يان خاته ناو دوزه خهوهو سزايان ده دا. ده فرموي: «وَمِنْ خَلْقِنَا أُمَّةٌ يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ» لهو ناده ميزادانهي نيمه دروستمان كردون، له ناو نهو گهلو نه ته وهي كه به ديمان هيئان؛ گهلو نه ته وهيه كه هيه؛ كه پيكن هاتوه له چهند هوزو خيلو نژادو ره گهزو نه ته وهي جيا. رينومايي ريبازي حق ده كهنو به كر وهوه به قسمو خاموزگاري ناده ميزادان هه لده نين بو پابه ندبون به حقو عه دالتكاري، بانگه وازي خهلكي ده كهن بو خودا پرستي و گوپرايه لي فرمانه كاني يهزدان، كردارو هه لوپستيان حه قمو، حوكمو برياريان عه دالتو دادپهروه ريبه، لادانو سته مكاري له گوftarو كرداريان دا نيه، ريبازيان يه كه، چونكه حق يه كهو نابي به دوو، نهو گهله هه لوپست په سنده كردار باشه نومه تي موحه ممه ده ﷺ.

زور فرمووده ي پيغه مبر ﷺ هه ن كه ماناي نايه ته كه به سهر گه لي رئيسلام دا ده چه سپينن. لهو فممودانه: نهو فرمووده يه به. كه شه يه خه ن له صه حيه عه ن خويان دا له موعاوييه ي كوري نه بو سه فيانه وه ده گيرنه وه ده لي: پيغه مبر ﷺ فرموي: (لَا تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي ظَاهِرِينَ عَلَى الْحَقِّ، لَا يَضُرُّهُمْ مَنْ خَذَلَهُمْ، وَلَا مَنْ خَالَفَهُمْ حَتَّى تَقُومَ السَّاعَةُ) له ريوايه تيكي تر دا (حَتَّى يَأْتِيَ أَمْرُ اللَّهِ وَهُمْ عَلَى ذَلِكَ).

نيبو جهريرو نيبو لمو نديرو نه بو ششه يخ له نيبو جو ره يجهوه ريوايه ت به كا. ده لي: پيغه مبر ﷺ له باسي نايه تي ((وَمِنْ خَلْقِنَا أُمَّةٌ يَهْدُونَ بِالْحَقِّ)) فرموي: ((هَذِهِ أُمَّتِي، بِالْحَقِّ يَحْكُمُونَ وَيَقْضُونَ، وَيَأْخُذُونَ لَوْ يُعْطُونَ)) نه بو ششه يخ نيبو حه ييان له عه لي كوري نه بو طاليبه وه

فرموده‌یه‌کی ده‌هیناره، که فرموده‌تی: (لَتَقَرَّبَنَّ هَذِهِ الْأُمَّةَ عَلَى ثَلَاثٍ وَسَبْعِينَ فَرَسَةً كُلُّهَا فِي النَّارِ إِلَّا فَرَسَةً يَقُولُ اللَّهُ: وَمِمَّنْ خَلَقْنَا أُمَّةً يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ) تنها هر نمو نه‌تموه‌یه‌ی که نمو ره‌وشتور هه‌لوتستیانه رزگاریان ده‌بی.

به‌کورتی: که پمروه‌ردگار له‌وه پیش فرمودی: ﴿وَمِنْ قَوْمِ مُوسَى أُمَّةٌ يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ﴾ پاشان لی‌ده‌دا هه‌مان رسته‌ی دووباره کرده‌وه، زوریه‌ی رافه‌کمرانی قورئان ده‌لین: مه‌به‌ست بمو تومه‌ته، تومه‌تی موحه‌مه‌ده ﴿﴾ به‌لگه‌ش نمو فرمودانه‌ن که نوسیومانه‌و هی تریش زورو زه‌به‌نده‌ن.

ته‌مجار دوا‌ی ده‌ستیشانه‌کردنی تاقمی به‌که‌م، باسی تاقمی دووه‌م ده‌کار ده‌فرمودی: ﴿وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا سَنَسْتَدْرِجُهُم مِّنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ﴾ نمو‌انی قورئان به‌درو ده‌خه‌نمو (که قوره‌یشییه بی باوره‌کانن) له‌گومرایی و سرگرردانی خویان‌دا ده‌یان‌ه‌یلینه‌وه، نیستیدراجیان ده‌که‌ین وازیان لی دینین له‌گومرایی و سرگرردانی‌دا زیاتر روچسنو نه‌زائن سهره‌نجامی کاریان به‌چی ده‌گاو ناکامیان چی ده‌بی، چونکه نازائن دابو نه‌ریتی خودا له‌ناستی کیشه‌ی نیوان هه‌قو به‌تالدا چونو چون نیه؟ بی ناگان له‌وه‌ی که هه‌میشه هه‌قو راستی، به‌تالو پووج راده‌مالی‌و، نمو شته‌ی سوودی بو ناده‌میزادان هه‌یه به‌سهر شتی زییانه‌خرو‌دا زال ده‌بی! وه‌کوو له‌شوینیکی تردا ده‌فرمودی: ﴿بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهُ، فَإِذَا هُوَ زَاهِقٌ﴾ الانبیاء/۱۸، یان ده‌فرمودی: ﴿فَأَمَّا الزُّبْدُ فَيَدْهَبُ جُفَاءً وَأَمَّا مَا يَنْفَعُ النَّاسَ فَيَمْكُثُ فِي الْأَرْضِ﴾ الرعد/۱۷. نیستیدراجیان ده‌که‌ین بو سزادان، به‌جوړیک که به‌خویان نازائنو بی ناگان له‌وه‌ی بوچی وایان لی ده‌کری، نزیک ده‌خرینه‌وه له‌و شتانه‌ی دینه‌ه‌وی به‌هیلاک چونو فووتانیان، نیعمه‌تو خوشیان ده‌دریتی، رزو روژییان به‌سهردا ده‌رژیندری، هوکاری ژنیان بو خوش ده‌کری، هر کاتی تاوانیک بکه‌ن، کرده‌وه‌یه‌کی خراب نه‌نجام بده‌ن زیاتر ژنیانی دونیایان بو خوش ده‌کری، تیر خویان له‌خو

قورپو زیاتر له‌زه‌لکای گوهرایی دا رۆده‌چزو روو ده‌که‌نه تاوانو تاوانکاری، چونکه تا نه‌وان پی‌ی لی هه‌لبێزو درێژه به‌تاوانو یاخی بوون بده‌ن، زیاتر نیعمه‌تو خوشییان به‌سهردا ده‌رژێ، نازانن که نه‌وه پشی پشی کردنیانه بو نه‌وه‌ی به‌داوه‌که‌وه ببن، وه‌کوو له‌شونییکی تردا ده‌فرموی: ﴿أَيَحْسَبُونَ أَنَّمَا نُمِدُّهُمْ بِهِ مِنْ مَّالٍ وَبَنِينَ، نُسَارِعُ لَهُمْ فِي الْخَيْرَاتِ بَلْ لَا يَشْعُرُونَ﴾ المؤمنون/۵۵-۵۶. یان ﴿فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ، فَتَحْنَا عَلَيْهِمُ أَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ، حَتَّىٰ إِذَا فَرِحُوا بِمَا أُتُوا أَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً فَإِذَا هُمْ مُبْلِسُونَ﴾ الانعام/۴۴.

موسلیمو بوخاری فرموده‌یه‌کان له‌ته‌بو موسای نه‌لئه‌شعه‌رییده‌وه زه‌رگه‌رپوه‌ته‌وه ده‌لی: پیغه‌مبه‌ر ﷺ فرمویه‌تی: ((إِنَّ اللَّهَ لَيُفْلِي لِلظَّالِمِ، حَتَّىٰ إِذَا أَخَذَهُ لَمْ يَفْلِتْهُ)) په‌روه‌ردگار مۆلته‌ت به‌سته‌مکار ده‌دا، سه‌ته‌مکاری خۆی نه‌نجام ده‌دا، هه‌تا که گرتی ئیتر به‌ره‌له‌دای ناکاو مه‌ره‌خه‌سی ناکا.

بیگومان مانای نه‌م ئایه‌ته‌و وینه‌کانی، ده‌ریاره‌ی کافره‌کانی قورپه‌یش هاته‌ دیو، له‌سه‌ریان جی‌به‌جی بوو، نه‌وه بوو له‌شهری به‌درو خه‌نده‌قو فه‌تحي مه‌که‌کو شه‌ره‌کانی تریش‌دا، ژیر که‌تنو، خودا پیغه‌مبه‌ری خۆی به‌سهردا زال کردن.

حه‌زه‌ته‌ی عوممه‌ری کورپ خه‌تتاب کاتێ گه‌نچه‌و خه‌زینه‌ی کیسه‌رایان بو برده‌وه، که‌وته‌ پارانه‌وه‌و لاله‌وه‌وتی: خودایه‌! په‌نا ده‌گرم به‌تۆ له‌وه‌ی که نه‌م غه‌نیمه‌ته‌و ده‌سه‌که‌وتنۆ سه‌ره‌که‌وتنه‌ نیسته‌درج بی! چونکه‌ زاتی پاکی ده‌فرموی: ﴿سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ﴾ ﴿وَأَمْلِي لَهُمْ أَنْ يَكِيدِي فَتِنٍ﴾ مۆلته‌تی نه‌و گرو‌هه‌ به‌درو‌خه‌ره‌وانه‌ ده‌ده‌م، ته‌مه‌نیان درێژ ده‌که‌م، هو‌کاری ژبانیان بو زۆر ده‌که‌مو، ماله‌و سامانیان ده‌ده‌می، به‌لام بیگومان نه‌خشه‌و ته‌گبیری من بو له‌ناو بردنۆ تۆله‌ لی‌ستاندنیان به‌هێزو تۆکه‌میه‌!

به‌کورتی نیعمه‌ت پی به‌خشینۆ رزقو رۆژی پیدان نابێته‌ به‌لگه‌ له‌سه‌ر راستی و راستایی ئاده‌میزاد، به‌لکو جاری واده‌بی نه‌و نیعمه‌ت پی به‌خشینه‌ بو

نیستید راجه، بۆ خستنه ناو داوو به ته له وه بوونه. سته مکار که گه
سته مکاری به که ی ده ست له عاست تو له ی لی نه سه ندرا پیویسته له خۆی بایی
نه بی و هه لنه خه له تی، چونکه وا ده بی و ازلی هینانه که ی بۆ ته وه یه زیاتر
ملهویری سته مکاری بۆ خه لکه ده ریکه وی، بزائن چ به د ره فتا یو به د
ته تواریکه!! وه کوو چۆن لهم رۆژگاره دا دارو ده سته ی ناسایشو چاودیری،
موراقبه ی هه لسو که وتی گومان لیکراوان ده کهن، تاماوه یه که چاوه خراپه
کاران ده پۆشن، پاشان که وه ختی دیاریکراو هات، راپیچی ژهندانو
لیکۆلینه وه یان ده که نو سزایان ده ده ن.

جا وه کوو نیبنو ته بی حاته مو ته بو ششه یخ؛ نیبنو حه ییانی ته لته نصاری
له قه تاده ی کوری دو عامه وه ده ریان هیناوه ده لی: بۆی باسکردین که
پیغه مبهر ﷺ چوه سهر صه فاو بانگی قور هیشی به کانی کرد، یه که یه که و
بنه ماله به بنه ماله بانگی لی کردن ته ی نه وه ی فلان! ته ی نه وه فلتان! له به لاو
روداوی رۆژگارو غه زه بی خودا ده یترساندن یه کی له قور هیشی به کان وتی:
وادیاره هاوه لی تیه واته: موحه مده شیتو نه فامه ته م بانگه بانگوهاوار
هاواره ی له چیه؟؟ شهو هه تا به یان خه ریکی بانگ کردنه؛ تیر پمروه ردگار
ته م نایه ته ی نازل کرد که ده فدرموی: ﴿أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا مَا بِصَاحِبِهِمْ مِنْ حِنَّةٍ،
إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ مُبِينٌ﴾ نایا ته و کۆمه لو تاقمه به درۆ خه ره وانه ی که نایاتی
تیمه به درۆ ده خه نه وه، بیریان له وه نه کردۆ ته وه که هه قاله که یان که
موحه مده ﷺ هیچ جو ره شیتیه کی له گه ل نه؟! بۆ فکر له حالی رابووردوی
ناکه نه وه هه ره له سه ره تای ژیا نیه وه! خو باش ناگاداری سه ره مه کانی پیش
نیستاینی، له سه ره ده می مندالی و گه نجی و پیاوه تیدا باش باش ده یناسن،
حه قیه ته ی بانگه وازه که شی ده زائن، به لگه ی پیغه مبهرایه تی ته ویان له لا
ناشکراو نومایانه، ته و پیغه مبهری خودایه به راستی، بانگه واز بۆ حه ق ده کا!
ته وان ته گه ر بیر له رابووردوی بکه نه وه، خو یان له ده مارگیری و تاره زۆ
بازی دوور بخه نه وه، حه قو راستییان بۆ ده ره که وی راستی پیغه مبهرایه تی
ته ویان له لا ناشکراو عه یان ده بی! ده زائن که شاعیر نیه و، دیارده ی شیتی

پتوه دیار نیه، هیچ جوړه شیتو بی ناگایی به کی پتوه نیه،

قورنانی پیروز له زور نایه تا نه وه مان بو ده گیر تپتوه که موشریکه کان
پتغه مبریان به شیت ده زانی و نهو حاله تیان وه پال ددها وه کوو چوڼ
تومه ته کانی تریش هه مان حاله تیان پال پتغه مبره کانیان داوه. بویه قورنانی
پیروز چند جار به دروی خستنه وه و پاکانه ی بو پتغه مبره سوره کرد وه کوو
ده فرموی: ﴿وَمَا صَاحِبُكُمْ بِمَجْنُونٍ﴾ التکویر/۲۲، یان ده فرموی:
﴿قُلْ: إِنَّمَا أَعْطَاكُمْ بِوَاحِدَةٍ أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مِثْلِيَ وَفَرَادَى، ثُمَّ
تَتَفَكَّرُوا مَا بِصَاحِبِكُمْ مِنْ جِنَّةٍ، إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ لَكُمْ بَيْنَ يَدَيْ عَذَابٍ
شَدِيدٍ﴾ سبا/۴۶، یان ﴿أَمْ يَقُولُونَ بِهِ جِنَّةٌ، بَلْ جَاءَهُم بِالْحَقِّ
وَأَكْثَرُهُم لِلْحَقِّ كَارِهُونَ﴾ المؤمنون/۷۰، یان ﴿وَقَالُوا يَا أَيُّهَا الَّذِي نُزِّلَ
عَلَيْهِ الذِّكْرُ أَنْتَ لَمَجْنُونٌ﴾ الحجر/۶، یان ﴿وَيَقُولُونَ: إِنَّا لَنَنظَرُكَ
أَلِهَتِنَا لِشَاعِرٍ مَجْنُونٍ﴾ الصافات/۳۶، هه موو نایه ته کان نه وه ده چه سپینن
که پتغه مبره سوره شیت نیه، ﴿إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ مُبِينٌ﴾ به لکو ترستینره و
ناموزگاری کمره، به نه مانه تپتوه په یامی خوی ده گیه نی و نه کی سرشانی
نه نجام ددها، نهو له سزای دنیار قیامت ده تا ترستینی، پیتان راده گیه نی:
که نه گمر به پیر بانگه وازی به کیه وه نه یه ن تروشی سزای دنیار قیامت ده بن!
که له نایه ته که دا وشه ﴿بِصَاحِبِهِمْ﴾ هیناوه بو نه وه هیناویه تی که
بیری قوره یشی به کان بینیتره: که نه وان له سره تای ژیا نیه وه ده یناسن تا
له ته مده نی چل سالی تیپه ریوه، که واپو نه وان هر نه وه نده یان له سره که بیر
له ژیا ننامه ی رابووردوی بکه نه وه بو نه وه ی بزائن که دابو نه پیتی
موحه مده سوره درو کردن نیه، له وه پیش دروی لی نه بیسراوه، پیار
ماقوله کانیان بو خویان شایه تی نه وه ده دن که هر گیز موحه مده له گهل
که سدا دروی نه کردوه، نه دی چوڼ درو له سره خودا هه لده به سستی، به لی:
نه گمر موشریکه کانی مه که که له شیوه ی به ورو ده بو نی موحه مده
ورد بوونایه وه، نهو نه مانه تپاریزی راستگوئی و روهشت جوانیه ی نه وان
بهینایه وه پیش چای خویانو نه مجار بیران له بانگه وازی به کی بگردایه وه،

که بریتیه: لیه کتابرستی و عیبادت کردن بق خوداو، چاک کردنسی حالتهی نایینی و شارستانی و کومه لایهتی خویان.. بویان ناشکرا ده بوو که ندم هه لسرو کهوتو داخوازیانه لپیلاوکی شیتموه دهرناچن، به لکو عقل و انیشان ددها بیرونکر وای بق ده چی که ندمه نیگای خودایی به نیردراوه بق سر دلی نمو پیغه مبره نه خوتندواره.

نه مجار قورنانی پیروز سرنجیان بز به لگه کی تر راده کیشیرو
 ﴿أَوَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ﴾ واته: نایا نهوانه نمو پیغه مبره به درو ده خنموه که ده زانن نه مینو راستگوه؟؟ سیری جیهانی ناسانه کازو زهوی ناکمن؟؟ له مهله کوتی ناسانه کازو زهوی دا: به لگه به هیزو زورو زه بهنده همن له سر هه بونی به دیپننریکی داناو به تواناو زاناو به ناگا. نه گمر نمو موشریکه به درو خمره وانه، سیری نیاتی نیمه بکمن، پرواننه ملکوت سالتنهتی خوداو کاردروستی و رکتو پیکی له هه موو دروست کراوکی دا. نمو به بی شکو گومان نمو سیر کردنه یان کیشی ده کردن بق نیمان هینان به هه بونی خودایه کی تاکو تنیاو بی هاوول، ده یانزانی که هیچ شتی لهم بونه وده دا به ههواته دروست نه کراوه، هر له نرپه تامه جهره به لگن له سر هه بونی خودایه کی بالا ده ستو زاناو دانا.

نه گمر نهوانه به وردی سیری مهله کوتی ناسانه کازو زهوی بکمن، ده گنه نمو که برپوا به راستی پیغه مبرایهتی موحه ممد بکمن. ﴿وَأَنْ عَسَى أَنْ يَكُونَ قَدْ أَفْزَبَ أَجَلُهُمْ﴾ نایا بیریان لهوه نه کردو تهوه که لهوانیه مردنیان نریک بیو بهم زووانه دنیا به جی به یلن؟؟ با پهله بکمن بق تیفرکین لهو حالته یانو ههولی وده ست هینانی حق بدن، پیش هاتنی مدرگی ناوه خستو له نکاو با برپوا به پیغه مبر بکمنو پابه ندی فرمازو نه هیه کانی بزو بترسن له سزای به تیشو نه پراوهی دوزه خ!!

به کورتی: لهوانیه مدرگیان نریک بیو کاتی فوتانیان هاتبی! دهی به ته مای چیزو بق خیرا نیمان ناهینن؟؟ ﴿فَبِأَيِّ حَلِيلٍ بَعْدَهُ يَوْمَهُمْ؟﴾

ددی نهوانه نه گمر نیمان بهم قورئانه ناهینن بهچ کتیبیکئی تر (پاش قورئان) نیمان دههینن؟ که سییک به قورئان موسولمان نهیی که تهواو ترینو به هیترین کتیبه؛ به چی موسولمان دهیی؟! که سییک نه قورئانه کاری تی نه کاو، پیی موسولمان نهیی به ته صای نهوه مه به، به شتی تر موسولمان بی!

﴿مَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَلَا هَادِيَ لَهُ﴾ که سییک خودا گومرای بکا کهس نیه بتوانی هیدایه تی بدا، واته پهروه ردگار قورئانی کردوه به گه وره ترین هژکاری هیدایه تی بو ته قواکاران، پیغه مبریشی کردوه به گه وره ترین پیغه مبرو تهواو ترین عاقل مه ندو خاره نی جوانترین رهوشت، جا که سییک ناماده باشی تیدانه بی نیمان بهو قورئانه بهینی و بپروا بهو پیغه مبره بکا نهوه خودا گومرای کردوه، واته: سونه تو دابی خودا له دروستکردنی ناده میزاداو هاتوه که کردوه کانی بابهنده به چه ند هژکاری که کار لیکراوی لی پدیدابی، جا که سییک گومرای به که ی به گویره ی نهو دابو نه پیتو سونه ته خودایی به بی، دهیی کی (جگه له خودا) هیدایه تی بدا. واته: هیچ کهس نیه بتوانی نهو دابو نه پیتو بگوژی.

نایه ته که به لگه به له سر نهو که هیدایه تو گومرای له خودا ونه واته: پهروه ردگار به دیپینه ری کردوه ی ناده میزاده، جا کردوه که خیر بی یان شهر.. ﴿وَيَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ﴾ واته: پهروه ردگار نهو گومرایانه له زلکای گومرای خویان دا فراموش ددکار سه گردانو سه لی شیواو، ریگای رزگار سوون نادزنه ره له زلکای سه لی شیواوی دا دینو ده چن، هله ته سوچی خویانه و خه تا له خودی خویانه و ناکامی بوغرایو سنور به زینی و سته مکاری و مله وری خویانه.

به کورتی مانای نایه ته که نهوه نیه که خودا به تویری گومرایان بکاو ناچاران بکا بو گومرا برون، به لکو مه به ست نهوه به؛ نهوانه که دلان ناوخته ی کوفرو بیدینی بوو، زنده ره بیان له گومرای دا کرد، تا گه یشتنه نه ندازه ی نهوه ی چاری دلان کور بی و ریگای هیدایه ره چار نه کن، وایان لی دی به هیچ روشنایی و نوریک شاره زا نه بنو ریگای سه فرازی هیدایه به دی نه کن!

نه‌وانه نه‌گمر نیمان به‌م قورنانه ناهینن به‌ج کتیییکی تر (پاش قورنانه)
ده‌هینن: که‌سیک به‌ قورنانه موسولمان نه‌بی که‌ ته‌واو ترینو به‌هیزترین
سییه: به‌ چی. وسولمان ده‌بی؟! که‌سیک نه‌م قورنانه کاری تی نه‌کاو، پی‌ی
وسولمان نه‌ به‌ته‌مای نه‌وه‌مه‌به، به‌شتی تر موسولمان بی!

﴿مَنْ يَلِلِ اللّٰهَ فَلَا هَادِيَ لَهُ﴾ که‌سیک خودا گومرای بکا که‌س نه‌
نی هیدایه‌تی بدا، واته‌ پروه‌ردگار قورنانه کر. یوه به‌ گوره‌ترین هۆکاری
ایه‌ت بق ته‌قواکاران، پیغه‌مبیرشی کردوه به‌ گوره‌ترین پیغه‌مبیرو
ترین عاقل، مه‌ندو خاوه‌نی جوانترین ره‌وشت، جا که‌سیک ناماده‌باشی
نه‌بی نیمان به‌و قورنانه به‌ینن و پروا به‌و پیغه‌مبیره بکا نه‌وه خودا
گومرای کردوه، واته: سونه‌تو دابی خودا له‌دروستکردنی ناده‌میزاداوا
هاتوه که‌ کرده‌وه‌کانی پابه‌ندبن به‌ چند هۆکاریک کار لی‌کراوی لی
په‌یدابی، جا که‌سیک گومرای به‌که‌ی به‌گویره‌ی نه‌و دابو نه‌پرتو سوننه‌ته
خودایی به‌ بی، ده‌بی کی (جگه‌ له‌خودا) هیدایه‌تی بدا. واته: هیچ که‌س نه‌
بتوانی نه‌و دابو نه‌پرتو بگویری.

نایه‌ته‌که‌ به‌لگیه‌ له‌سهر نه‌وه که‌ هیدایه‌تو گومرای له‌خوداوه‌ن واته:
پروه‌ردگار به‌دیه‌یننری کرده‌وه‌ی ناده‌میزاده، جا کرده‌وه‌که‌ خیر بی‌ یان
شیر. ﴿وَيَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ﴾ واته: پروه‌ردگار نه‌و گومرایانه
له‌زلکاوی گومرای خویاندا فراموش ده‌کاو سهرگردانو سهر لی شیواو،
ریگای رزئار بوون نادۆزنه‌وه له‌زلکاوی سهر لی شیواوی دا دینو ده‌چن،
هه‌لبه‌ته سوچی خویانه‌و خه‌تا له‌خودی خویانه‌و ناکامی بوغرایس. سنوور
به‌زینی و سته‌مکاری و مله‌پوری خویانه.

به‌کورتی مانای نایه‌ته‌که‌ نه‌وه نه‌یه که‌ خودا به‌تیزی گومرایان بکاو
چاریان بکا بق گومرا بوون، به‌لکو مه‌به‌ست نه‌وه‌یه؛ نه‌وانه که‌ دل‌یان
دیته‌ی کوفرو بیدینی بوو، زیده ره‌وییان له‌گومرای دا کرد، تا گه‌یشتنه
ندازه‌ی نه‌وه‌ی چاوی دل‌یان کویر بی‌و ریگای هیدایه‌ت ره‌چاو نه‌که‌ن، وایان
دی به‌هیچ روشنایی و نووریک شاره‌زا نه‌بنو ریگای سهرفازی و هیدایه‌ت
دی نه‌که‌ن!

زانینی هاتنی قیامت هدر لای پهروه ردگار

يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّي لَا يُجَلِّيهَا
لَوْفَتِهَا إِلَّا هُوَ ثَقُلَتْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا تَأْتِيكُمُ إِلَّا بَغْتَةً يَسْأَلُونَكَ
كَأَنَّا كَافٍ عَنْهَا قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

لهوه پيش دهر باره ی په کتاپه رستیو پیغه مبهرايه تیو قهضار قهدهر دوا،
دوا بهدوای نهوه باسی روژی دواپی کرد، نه مجار له نایه تی پيشوردا که باسی
نه جلی ناده میزادی کردو فدرمووی: ﴿وَأَنْ عَسَى أَنْ يَكُونَ اقْتَرَبَ
أَجَلُهُمْ﴾ بۆ نهوه ی په له بکمن له تویه کردنو گهرانه وه بۆ لای خودا، دپاره
کو تایی هاتنی ته مهنی هدر ناده میزادیک قیامتیک تاییه تییه بوی،
نه مجار به شوین نهوه دا، فدرمووی: ﴿يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ﴾ بۆ رهنوماپی
کرژو تی فکرین له کارو باری قیامتیه گموره و گشتی، که به هاتنی نهو روژه ی
ته مهنی دنیا کو تایی دیو، هدمو ناده میزادو گیانه بهری تر (جگه
له پروه ردگار) گیانیان دهرچیو زینده وهر به زیندوی نامی نی. همدوه ها بۆ
رونکردنه وه ی نهوه که زانینی کاتی هاتنی قیامت له خه لک شیردراو دیو
جگه له خودا کهس نازانی که ی دی!!

دهر باره ی هاتنه خواره وه ی تم نایه ته نیبنو جدریری طه بهری له قه تاده وه
ریوایه ت ده کا، ده لئی: موشریکه کان له بهر نهوه ی زور مونکی ری هاتنی
قیامت بوون، وتیان: نه گهر راست ده که ی تو پیغه مبهری همدوالی قیامت مان
بهریو پیما ن بلئی: که ی دی؟؟

همر طه بهری له نیبنو عه بهاسه وه ده گیریتنه وه ده فدرمووی: خه ملی کوپی
قوشه یرو سموئه لی کوپی زهید به پیغه مبهریان گوت: پیما ن بلئی: قیامت
که یه؟ نه گهر تو (وه کو بۆخوت ده لئی) پیغه مبهری! کاتی هاتنی قیامت مان

بۆ دیاری بکه، ئیمه نازانین قیامت چیه؟ ئیتر په‌روه‌ردگار نهم نایه‌ته‌ی ناردە خواری که ده‌فهرموئ: ﴿يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا﴾ هه‌ندیکیش پێیان وایه، هۆی هاتنه‌ خواره‌وه‌ی نایه‌ته‌که‌ نه‌وه‌ بوو که جوله‌که‌کان به‌پێغه‌مبه‌ریان ده‌گوت: نه‌گهر راست ده‌که‌ی تو پێغه‌مبه‌ری؟ پیمان بلێ: قیامت که‌ی دێ؟

ئیننو که‌ئیر، نه‌وه‌ی به‌لاوه‌ په‌سه‌نده‌ که‌نایه‌ته‌که‌ ده‌رباره‌ی قوره‌یشییه‌کان هاتبێته‌ خواری، چونکه‌ نایه‌ته‌که‌ مه‌که‌کی‌یه‌و له‌مه‌که‌ هاتۆته‌ خواری^{۱۲}، نه‌وه‌ بوو قوره‌یشییه‌کان له‌روانگی نه‌وه‌وه‌ که‌ هاتنی قیامه‌تیان به‌لاوه‌ زۆر دوور بوو پروایان به‌هاتنی نه‌بوو ده‌یانگوت: که‌ی دێ؟! وه‌کوو له‌شونییکی تردا ده‌فهرموئ: ﴿وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾ سبا/۲۹، بێگومان قیامت غه‌یبی‌یه‌و زانینی کاتی هاتنه‌که‌ی، خودا تایبه‌تی کردوه‌ به‌خۆیه‌وه‌، که‌سی له‌به‌نده‌کانی لی ناگادار نه‌کردوه‌، به‌لام موشریکه‌کان پرسیار له‌پێغه‌مبه‌ر ده‌که‌ن ده‌رباره‌ی هاتنه‌که‌ی، جا پرسیار کردنه‌که‌ بۆ تاقیکردنه‌وه‌یه‌ یان پرسیار ته‌عه‌ججوبو سه‌رسوڕمانه‌، یان پرسیار لاقرتی و گالته‌ پیکردنه‌ ﴿يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا﴾ نه‌ی موحه‌مه‌د! موشریکه‌کان پرسیار لی ده‌که‌ن ده‌رباره‌ی کاتی قیامت، که‌ی ده‌بێ و که‌ی دێ؟ که‌ی ده‌فه‌رموئ و که‌ی جیگیر ده‌بێ؟

و‌ش‌ه‌ی (ارساء) واته‌: راوه‌ستان و جیگیر بوون و په‌یدا بوون. (هرسمی): ئیسمی زه‌مانه‌ واته‌: کاتی راوه‌ستانی بوونه‌وه‌ر. گه‌می و به‌لم له‌ق‌م‌راغ ده‌ربابه‌ حه‌بل ده‌به‌سه‌رتنه‌وه‌ بۆ نه‌وه‌ی له‌جوله‌ بکه‌وی و راوه‌ستی! جا لی‌ره‌دا په‌روه‌ردگار که‌ و‌ش‌ه‌ی (هرسمی) بۆ قیامت به‌کاره‌ینا، ناماژه‌یه‌ بۆ نه‌وه‌ی ناماژه‌ بێ که‌ هه‌ل‌سانی قیامت بریتیه‌ له‌کو‌تایی هاتنی جه‌و‌ جو‌لی بوونه‌وه‌رو کو‌تای هاتنی ته‌مه‌نی زه‌وی.

﴿قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّي﴾ نه‌ی موحه‌مه‌د! له‌وه‌لامی پرسیاره‌که‌یاندا پێیان بلێ: زانینی کاتی هاتنی قیامت ته‌نها لای خودایه‌و

^{۱۲} ته‌فسیری ئیننو که‌ئیر ج ۲/۲۷۱

هر نو ده‌زانی کە‌ی هه‌لده‌ستی! کە‌س له‌به‌نده‌کانی خودا (ئاده‌میزاد، فریشته، جندوکه) ناگاداریان به‌سەر کاتی هاتنه‌که‌ی دا نیه، کە‌س نازانی به‌ته‌حدید کە‌ی په‌یدا ده‌بی، ﴿لَا يَجْلِيهَا لَوْ قَتَهَا إِلَّا هُوَ﴾ کە‌س نیه‌ بتوانی قیامه‌ت له‌کاتی دیاریکراوی خۆی دا بخاته‌ روو بیهێنێته‌ ئاراوه‌ جگه‌ له‌خودای خاوه‌ن ده‌سه‌لات، کە‌س به‌وه‌ختی هه‌لسانی قیامه‌ت نازانی، ته‌نانه‌ت فریشته‌کانی نزیک باره‌گای نه‌قده‌سو پیغه‌مبه‌رانیش هیچ زانیاریکیان له‌و بواره‌دا نیه‌ نازانن قیامه‌ت کە‌ی راده‌بری! وه‌کوو له‌شونیکێ تردا ده‌فرموئ: ﴿إِلَيْهِ يُرَدُّ عِلْمُ السَّاعَةِ، وَمَا تَخْرُجُ مِنْ ثَمَرَاتٍ مِنْ أَكْمَامِهَا﴾ نصیلت/ ۴۷، یان ده‌فرموئ: ﴿إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ....﴾ لقمان/ ۳۴، هر یه‌کێ له‌قیامه‌تی گشتی و قیامه‌تی تایبه‌تی (مه‌رگی ئاده‌میزاد) له‌و نه‌ینی به‌ تایبه‌تیانه‌ن کە‌ هر خودا خۆی کاتو ماوه‌یان ده‌زانی کە‌سی تری به‌سهردا ناگادار نه‌کردونو نایکا،

کە‌ له‌نایه‌ته‌که‌دا فرمووی: ﴿عِنْدَ رَبِّي﴾ ئاماژه‌یه‌ بۆ نه‌وه‌ی کە‌ هر شتیک تایبه‌ت بی به‌خوداوه، مه‌خلوق رایه‌ی ناکه‌وی هیچی تێدا بلێ: هر کێ پیغه‌مبه‌ر ئه‌وه‌یه‌ خه‌لکی به‌رسینی له‌هاتنی قیامه‌ت نه‌ک کاته‌که‌ی دیاری بکات، بۆ نه‌وه‌ی کاروباری دنیا نه‌شیوی! چونکه‌ نه‌گه‌ر ئاده‌میزاد به‌ ته‌حدید بزائن قیامه‌ت کە‌ی دی خه‌لک نیشرو کاری لی تیک ده‌چی و ناوه‌دانی ده‌شیوی. ﴿ثَقُلْتُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ کاتی هاتنی نادیارو نه‌زانراوه‌ گرنگه‌ له‌سهر نه‌هلی ئاسمانه‌کانو زه‌وی، هیچ که‌سیک له‌فریشته‌ نزیکه‌کانی باره‌گای نه‌قده‌سو پیغه‌مبه‌ر خاوه‌ن پله‌و پایه‌کانیش نازانن کە‌ی په‌یدا ده‌بی و دێته‌ ئاراوه‌، هر شتیکیش نه‌زانراوی له‌سهر دلو ده‌روون قورسو گرانه‌.

یان ده‌گوتری: هاتنه‌که‌ی له‌سهر نه‌هلی ئاسمانه‌کانو زه‌وی گه‌وره‌و به‌سامو هه‌یه‌ته، نازانن کە‌ی غافل گیریان ده‌کاو په‌یدا ده‌بی، هه‌موو کاتی ته‌وه‌قوعی هاتنی ده‌که‌نو ترس و ته‌نگو چه‌له‌مه‌ی نو روژه‌یان هه‌یه‌.

ئیبنو عبباس فرموویه‌تی: هه‌موو کە‌س زیانی روژی قیامه‌تی توش

دی.

﴿لَا تَأْتِيَكُمْ إِلَّا بَغْتَةً﴾ پسروردگار وای برپسار داوه که قیامت به ناگهانی و غافل گیر نه بی نهیه، له کاتی کندا پهیدا ده بی تاده میزادان سمرگرمی کاروباری رۆژانه یان بن، له هه وڵی جی به جی کردنو دابین کردنی پیوستیاتی رۆژانه ی خۆیان دا بن، بوخاری و موسلیم فرموده یه که له نه بوهوره پروه ده گیر نه وه پوخته ی مانا که ی نه وه یه: که پیغه ممبر ﷺ فرموده تی: قیامت هه لئاسی هه تا خۆر له خۆر ناواوه هه لئیه. که خۆر به و جۆره هه لاتو خه لکی بینیان هه موو نیمان ده هینن، نه وه کاتیکه، هیچ که سیك نیمان هینانه که ی سودی نابی که له وه پیش موسولمان نه بووی، یان له نیمان هینانه که ی خیری نه دی بی! سویند بی قیامت وارا ده بی و هنده له نکاو په یداد ده بی دوو پیانو پارچه قوماشیک لیک ده که نه وه بۆ کریزو فروشتن ناگه مامه له که یان بکه نو بی پیچنه وه، سویند بی! قیامت راده بی، کابرا جامیکی شیر له مهره که ی دۆشیوه بۆ خواردنه وه ناگا چیژی بکا!

سویند بی قیامت راده بی، پیانو خمریکی سواخدانی نه ستی راوه، ناگا ناوی لی ده ری نی، قیامت راده بی کابرا پاروه نانی بهرز کردۆته و بۆ ده می ناگا بیخوا!

﴿يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ كَآئِكَ حَفِيَّ عَنْهَا﴾ نه ی پیغه ممبر! پرسپارت لی ده که نه ده رباره ی قیامت چۆنه و چۆن نهیه وه کوو نه وه زۆر گرنگیت پی دابی و بزانی که ی دی و زۆر پرسپارو سوراخت لی کرد بی، یان زۆر لی ناگاداری و ده یزانی، ﴿قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ﴾ پیمان بل: من هیچ ده رباره ی کاتی هاتنی قیامت نازانم، زانیاری نه وه لای پسروردگار، هه نه نه یینی ناسمانه کانو زه ی ده زانی. هه نه وه له نه بوونی نه وه به دیه ی ناو نو هه نه وه ده توانی ویرانیان بکا، هه نه وه ده زانی که ی کۆتایی دنیا دی! دوو باره بوونه وه ی وه لام ﴿عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ﴾ پاش دوو باره بوونه وه ی پرسپار، بۆ زنده موباله غه و جهخت کردنه که زانیاری، ده رباره ی کاتی هاتنی قیامت و چۆنه تی هاتنه که ی تنه لای خودایه و بهس!

نیینو عه بیاس رستهی (حَفِیٌّ عَنْهَا) ی وا راقه کردوه ده فرموی: وه کوو
 نهوه، تو دل خوش بی بهر سیاره که یان، وه کوو نهوه له نیوان نه تو نهواندا
 خزمایه تی هه بی، دوستایه تی هه بی له نیوان تو نهواندا، چونکه کافره کان
 به پیغه مبریان ده گوت: له نیوان نیمه تو دا خزمایه تی هه بی، ده کاتی هاتنی
 قیامه تمان پی بلی:

﴿وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ﴾ واته: زانینی کاتی هاتنی قیامه ت
 لای خودایه بهس! به لام زوریه ی نهو ناده میزادانه نهوه نازانن که هر خودا
 بهو نه پنی به ده زانی و هر نهو تایبته بهو زانینه، زوریه یان نه پنی و حکمه تی
 نهو تایبته ندیه نازانن، دابو نه پتی پرسیار کردن نازانن. تنها که میکیان
 نهوه ده زانن: که زانینی کاتی هاتنی قیامه ت تایبته به پروه رد گاره وه،
 نهوانهش نهو که سانهن که پروایان به قورنان هیناوه له پیغه مبریه وه فیری نهو
 ته ده بو زانینه بوون.

موسلیمو بوخاری فرموده یه کیان ریوایت کردوه له حه زه تی عومهری
 خه تابه وه، ده فرموی: کاتیک جویرانیل پرسیاری له پیغه مبریه کرد
 ده رباره ی کاتی هاتنی قیامه ت، پیغه مبریه فرموی: (مَا أَسْأَلُ عَنْهَا
 بِأَعْلَمَ مِنَ السَّائِلِ) واته: مزو تو وه کوو یه ک واین له نه زانینی کاتی هاتنی
 قیامه ت و هیچی لی نازانین. (پرسیار لی کراو له پرسیار کفر زانا تر نیه)،
 به لام پیغه مبریه هه والی نزیک بوونه وه ی هاتنی رژی قیامه تی داوه.
 له فرموده یه ک که تیرمیدی ریوایتی کردوه به صه حیجی داناوه، هاتوه
 که پیغه مبریه فرموده تی: (بُعِثْتُ أَنَا وَالسَّاعَةَ كَهَاتَيْنِ) نه مه ی فرموی:
 په نجه ی شایه تمانو په نجه ی په نای جووت کردن. جا وه نه بی هر کاتی هاتنی
 قیامه ت له ناده میزادان نه پنی بی، به لکو غه بیسه کان هه موو هر خودا
 هیا نزانن، زانینی غه بی تایبته به خودا وه که سی تری به سهردا ناگادار نا کا
 مه گهر بو که سائیک بیهوی به شیک لهو غه بیسه بزائن. شهیش له کاتیک
 تایبته تی داو به نه ندازه یه کی دیاری کراو له لای خوی. هر بویه ناده میزادان دارای
 نهوه نین، بزائن: فلان کار سوودی هه بی بو یان، یان زبانی هه بی، جاری وا هه بی

کاریک ده‌کن به‌خه‌یالی خو‌یان سوودی لی وهرده‌گرن؛ که‌چی ناکامه‌که‌ی زیان‌به‌خش ه‌بی، واده‌بی کاریک ه‌کن پی‌یان ناخوشه، که‌چی سهرنجامی خیر خوشییه، بویه له‌شوی‌نیک‌ی تردا ه‌فرموی: ﴿وَعَسَىٰ أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ، وَعَسَىٰ أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَّكُمْ﴾ ته‌نانه‌ت پی‌غه‌مبهر له‌گهل نه‌و پله‌و مه‌قامه‌ی لای خدا هه‌یه‌تی، فرمانی پی‌ کراوه که له‌بهرامبهر خه‌لک‌دا نه‌وه رابگه‌یه‌نی که له‌ناستی غه‌یب‌دا ناده‌میزادیکه له‌ناده‌میزادان، دارایی نه‌وه‌ی نیه (به‌بی ویستی خودا) سوودو زیانی داهاتوو بو خوی دیاری بکا، چونکه به‌سهر غه‌یب‌دا ناگادار نیه، پیش وه‌خت، ناکامو سهره‌نجامی روداوو کاره‌کانی نازانی، واته: ناتوانی به‌راشکاوی به‌ته‌حدید سهره‌نجامی کار بزانی: به‌م جوړه بللی نه‌م کاره ناکامه‌ی خیره ه‌یکه‌مو نه‌و نیشه ناکامه‌که‌ی خراپه نایکه‌م!! وه‌کوو له‌م سهره‌باسه‌ی داهاتوودا به‌دریژی له‌م باره‌وه ه‌دوی‌ین..

هه‌موو شتیک به‌ده‌ست خودایه، عیلمی غه‌یب تایه‌ته

به‌په‌روه‌ردگاروه

قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ وَلَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ الْغَيْبِ لَاسْتَكْثَرْتُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسْنِيَ السُّوْءُ إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١٨٨﴾

ده‌ریاره‌ی هاتنه خواره‌وه‌ی نه‌م نایه‌ته: ریوایه‌ت کراوه که دانیش‌توانی مه‌که‌که وتیان: نه‌ی موحه‌مه‌دا! نه‌ری خودای تو هه‌والی هه‌رزانی و گرانیت ناداتی؟ هه‌تا کالا بکریزو قازانج بکه‌ین، پی‌ت نالی چ زه‌وی‌یه‌ک بی به‌ره‌که‌ته تالی بگو‌یزینه‌وه بو شو‌نی به‌پیتو به‌ره‌که‌ت!!! ئی‌عر په‌روه‌ردگار نه‌م نایه‌ته‌ی ناره‌ خوارئ.

په‌یوه‌ندی نیوان نه‌م نایه‌ته‌و نایه‌تی پی‌شوو نه‌وه‌یه: که په‌روه‌ردگار له‌نایه‌تی پی‌شوودا هه‌والی نه‌وه‌ی راگه‌یاند که (جگه له‌خوی) که‌سی تر نازانی

که ی قیامت راده بری، نه مجار لیږده دا فرمانی به پیغه مبر ګرد، نه وه بڼ
خه لکی روون بکاته وه: که هه موو شتیګ به ده ست خودایه، زانیاری غه یب
هه مووی لای خویه تی و تایبه ته به ذاتی خویه وه. وه نه و پیغه مبره، تر سیندرو
مژده دهره، لاف زانیسی غه یب لی ناداو هیچ له باره ی عیلمی غه یبه وه
نازانی و، فرمانی پی ګرد که رویدرو ی نه و خه لکه نه م حقیقه ته نیعلان بکا و
رایبګه یه تی و پی ګرد موو: ﴿قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ
اللَّهُ﴾ نه ی موحه مده! به ګروھی ناده میزاد بلی: من نه بڼ خومو نه بڼ غه یری
خوم ده سلاتی نه و دم نیه خیرو خوشی، سوودو قازانچ بڼ خوم بینم یان زیانو
ناخوشی له خوم دور بخه مده، مګر خودا مه یلی لی بڼ و بیهوی له م باره وه
شتیګم بخاته دلوه و توفیقم بدا بڼ نه نجامدانی؛ همدرو له خومده هیچ
شتیګی په نامه کی نازانېو ناګاداری روداوه کانی داهاتوو نیم، مګر خودا
به تواناو ویستی خوی شتیګم تی بګه یه تی و نیشانم بدا.

بیګومان موسولمانه کان (به تایبه تی تازه موسولمانېوه کان) پییان و ابوو:
پله و پایه ی پیغه مبریتی داخوازی نه و یه ناګاداری شته په نامه کییه کان بی و،
یزانی قیامت که ی راده بی، همدروها ده توانی خیر بڼ خوی و که سانی تر کیش
بکا و، زیان له خوی و که سانی دیکه دور بخاته وه. نیتر پدرو ګردګار فرمانی
پی ګرد: که بڼ خه لکی روون بکاته وه: که پله و پایه ی پیغه مبریتی داخوازی
نه و شتانه نیه، نمرکی پیغه مبریتی راګه یاندنی په یامی خودایه که بڼ
نیږدراوه و، فیږګردن و ناموژګاریګردن و شاره زایی ګردنی ناده میزادانه بڼ
نه و ی پایه ندی په یامی نیسلام بڼ. له وه به ولوه پیغه مبر ګرد و ه کوو
ناده میزادانی تر وایه: چ له زانیاری غه یب نازانی، مګر خودا شتیګی له و
باره و فیږ بکا! وه کوو له شوننیکی تردا ده فرموئ: ﴿قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ
مِثْلُكُمْ يُوحَى إِلَيَّ...﴾ الکف/۱۱۰.

به مدهش پیغه مبر ګرد به ندایه تی خوی راده ګه یه تی و ته بپرېا ده کا له و ی
که لاف زانیسی عیلمی غه یب لی بدا!! ده فرموئ: من شتی په نامه کی
نازانېو ناګاداریم به سر غه یبدا نیه ﴿وَلَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ الْغَيْبُ لَا سْتَكْثَرْتُ

مَنْ الْخَيْرُ وَمَا مَسَّنِيَ السُّوءُ ﴿۱﴾ نه گهر من به قامی خوم شتی په نامه کیم بزانیایمو بزانیایه چ شتیک بوم به سووده، چ شتی زیانم پی ده گه یه نی زور شتی به سوودم بؤ خوم پهیدا ده کردو هر گیز زیانم پی نه ده گه یی! واته: پیش وهخت خوم لهو شتانه ده پارسست که شهرو زانیان لی ده که ویتته وه، که چی نه وه تا: وانیمو گه لی شتی به سوودم له کیس ده چی و، زور جار زیانم پی ده گاو تووشی ته نگنو چه له مه ده بم!

نه مجار پاسای نه بوونی جوداوازی خوی له ناده میزادانی تر ده داته وهو نه توانایی خوی بؤ کیش کردنی سودو دور خستنه وهی زیان دوو پات ده کاته وهو ده فمرموی: ﴿إِنَّا أَنَا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ﴾ من هیچ زیده تواناو نیمتیا زیکم له ناده میزادانی تر نیه، مه گهر نه وهنده نه بی که من ناده میزادیکم هر کی پیغه مبرایه تی و را گه یاندم خراوته ته ستوو تر سی نه رو موژده درم بؤ نهو گرو هانه ی تیمانیان پیم هی ناوه و باوه پرم پی ده کهن.

من به ننده یه کم کراوم به پیغه مبرو له خوداوه ره وانه کراوم: بؤ نه وهی ناده میزادانی خراپه کار بترسیتم له سزای دوزه خو موژده ی به هشت بدهم به موسولمانان!!

به کورتی و پوختی پیغه مبران ﷺ به نده ی ریزداری په رو رد گارن، هاو به شی خودا ناکهن نه له صیفات دا نه له کره وه دا، هیچ توانا و ده سه لاتو زه ختیکیان به سر خوداوه نیه، ناتوان هیچ کاری گری به ک له زانیاری نه خشه ی خودا دا بکهن، نه وهنده هیه خودا ریزی داو نی به وه که نی گای بؤ کردونو هه لیبژاردون بؤ پیغه مبرایه تی و گه یانندی په یامه که ی! کردونی به را به رو پیشه و بؤ ناده میزادان بؤ پابه ند بوونو کار کردن به و په یامه ی که له خوداوه هی ناویانه بؤ ناده میزادان.

باشترین به لگه له سر نه وهی که پیغه مبر ﷺ غه یب زان نیه، نه وه یه: ده لئین: نه گهر پیغه مبر په نامه کی بزانیایه، خیر و خوشی دنیای بؤ خوی کیش ده کرد مالو سامانی زوری بؤ خوی دابین ده کرد، مه جدو ریزی فرمان ره وایی و سر که وتنی جهنگی و قازانچو سوودی زوری بؤ خوی ده سته بهر

ده کرد، زور نه خوشی و تنگنو چله مهی له خوی دورور ده خسته وه، نهیده هیشت همژاری و نه خوشی و برینداری و تیشکاندنو خزم کوزرانو خوشه ویست مردنو له ده ستدانی خزم که سو کاری تووش بیی. ده یتوانی جیاوازی یتوان نهوانه بکا که به پیر بانگه وازییه که یه وه دینو نهوانه ی به پیر بانگه وازی حقه وه نایمن.

یادکردنه وهی په یدابوونی ناده میزادو فه رمان به یه کتاپه رستی و

شوینکه وتنی قورئان

﴿هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَجَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا لِيَسْكُنَ إِلَيْهَا فَلَمَّا تَغَشَّيْهَا حَمَلَتْ حَمْلًا خَفِيًّا فَمَرَّتْ بِهِ فَلَمَّا أَثْقَلَتْ دَعَوَا اللَّهَ رَبَّهُمَا لَئِنْ آتَيْتَنَا صَالِحًا لَنُكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿١٨٩﴾ فَلَمَّا آتَاهُمَا صَالِحًا جَعَلَا لَهُ شُرَكَاءَ فِيمَا آتَاهُمَا فَتَعَالَى اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١٩٠﴾ أَيْشِرُ كُونَ مَا لَا يُخْلُقُ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ ﴿١٩١﴾ وَلَا يَسْتَطِيعُونَ لَهُمْ نَصْرًا وَلَا أَنْفُسُهُمْ يَنْصُرُونَ ﴿١٩٢﴾ وَإِنْ تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَى لَا يَتَّبِعُوكُمْ سَوَاءٌ عَلَيْكُمْ أَدَعَوْتُمُوهُمْ أَمْ أَنْتُمْ صَامِتُونَ ﴿١٩٣﴾﴾

سَوَاءٌ عَلَيْكُمْ أَدَعَوْتُمُوهُمْ أَمْ أَنْتُمْ صَامِتُونَ ﴿١٩٣﴾

ناوه روکی تهه نایهتانه دووباره کردنه وهی نهو مده به ستانه یه که له سه ره تای تهه سورته دا چه سپاندنی.....

نهو ده بوو سورته ته که به باسی یه کتاپه رستی و شوینکه وتنی قورئان ده ست پیئکراو به باسی یه کتاپه رستی و شوینکه وتنی قورئان و چۆنیه تی په یدا بوونی ناده میزاد له یه کهم جاردا کوتایی پی ده هیندری، ته مهش بو نه وهی برپا به هه بوونی خوداو تاکو ته نیایی نهو زاته زیاتر له دلو ده روونی نهاده میزادان دا خو دابکو تی و دورور بکه ونه وه له شیرکنو، خو بیارین له وه سه وه سهو ختو که ی

شهیتان. فرموی: ﴿هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَجَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا لِيَسْكُنَ إِلَيْهَا﴾ پدرو دگار خودایه کی وه هایه تیوهی له بنه پرتدا له تکه نه فسیک دروست کرده؛ زوریهی رافه کمرانی قورنان ده لیس: مده ست بهو تکه نه فسه هزه تهی ناده مه. پاشان هر لهو نه فسه یان له گروپی نهو نه فسه جهوای هاوسدري بۆ دروست کردهو له گدل ناده دا بیون به جوتیکی تیرو می تا له گدل یه کتردا نارام بگرنو پیکه وه ژبان به سدریهرن. نه مجار ناده میزادیان لی کموتوه؛ وه کوو له شوینیکی تردا ده فرموی: ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ، وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا﴾ الحجات/۱۳، یان ده فرموی: ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ، وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا، وَبَثَّ مِنْهَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً﴾ النساء/۱.

بری لمرافه کمران ده لیس: ﴿خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ﴾ واته: لیه ک ره گزو لیه ک سروشت دروستی کردون. خیزانو هاوسدريشی بۆ نهو نه فسه هر لهو ره گزه به دیه پناوه، بۆ نهو هی نارامی له گلا بگریو ناوینتهی یه کتر بین. که و ابو ناده میزاد له سروشتو پهیدا بوونیا لیه ک ره گز دروست کراون هر چنده نمرکه کانیان جیاوازی هدیه له نیوان تیرو می دا. نهم جیاوازی یه ش بۆ نهو یه: تیر له ته ک می دا نارام بگریو نیستیراحت بکا.

خوینمري هیوا! نه مه یه تیروانینی نیسلام بۆ حقیقه تهی ناده میزاد، بۆ نمرکی تیرو نهو میینه یی و چوینه تهی دروست بوونیان، به راستی تیروانینیکی واقعیه نهو راستگو یانه یه تیروانینیکی ته و او کامله، پیش چوارده سده وه نه ونده ساله یه، نهم نیسلامه هیناویه تهی، له چ روژگار تیکدا؟ له سده ده می کدا. نایینه شیواوه کان نافرته تیان به بنه مای به لاو موسیبه ت داده نا بۆ کومه لگای ناده میزاد، پییان و ابو: نافرته بناغه ی نه فرینو داو و که پکی گومرایی به، به پیسو قیز لی کروایان داده نا، یان به لانی که مه وه به کالایه کی بی بایه خو کهم نرخیان ده زانی، یان ده یانگوت: کاره کهرو خر مه ته چی پیاهو، چ حیساییکی ناده میزادی بۆ ناکری!!

که لیره‌دا ده‌فرموی: ﴿لَيْسَ كُنْ اِلَٰهًا﴾ له‌سوره‌تی ((الروم)) یش‌دا ده‌فرموی: ﴿وَمِنْ آيَاتِهِ اَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ اَنْفُسِكُمْ اَزْوَاجًا لِّتَسْكُنُوْا اِلَيْهَا، وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً﴾ الروم/۲۱، ناماژیه بۆ ته‌وه که شاده‌میزاد (به‌نیرو می‌یوه) هر کاتی گه‌یشتنه ته‌مه‌نی ژسانی ((ژنو می‌ردایه‌تی)) خولیایه‌ک ده‌که‌وتنه سهریه‌وه، ناتارامیه‌ک روی تی ده‌کا، نه‌و خولیاو ناتارامیه‌ک لاناچی تا نه‌بیته‌هاوسهری یه‌کیکی تر لره‌گه‌زی خۆی، خیزانیک پی‌که‌وه نه‌نین، نه‌م هه‌زی بیه‌ک گه‌یشتنه ئاویتنه بسوزو هاوسهری‌کردنه، له‌ناخی ههریه‌کی له‌پیاو و نافرته‌دا خۆی دا‌کو‌تا‌وه‌و، له‌ناخه‌وه ده‌ینه‌ژننی، له‌سهرده‌می گه‌نجی‌دا ده‌روونی ههریه‌کی له‌کورو کچ تارام ناگری؛ تابه‌تا‌که‌که‌ی تره‌وه جووت نه‌بی و تی‌که‌لاو یه‌کتر نه‌بن! هیچ خوشه‌ویستی‌ه‌ک ناگاته خوشه‌ویستی نیوان ژنو می‌رد، هه‌موو ره‌گه‌زیک به‌بی‌ی سروشتی تایبه‌تی خۆی هه‌زی له‌نزی‌ک‌بو‌نه‌وه‌و ئاویتنه بوون هه‌یه له‌گه‌ل هاو ره‌گه‌زی خۆی‌دا، هاریکاری له‌سهر به‌سهر بردنی ژسانو په‌ره‌پیدانی پی‌ویستی به‌هاوسهریه‌تی شهرعی هه‌یه، هه‌روه‌کوو چۆن مانه‌وه‌ی ره‌گه‌زی شاده‌میزاد له‌سهر زه‌وی پابه‌نده به‌هرقه‌رار بوونی نه‌م په‌یوه‌ندییه جنسی‌یه له‌نیوان تیرینه‌و میینه‌دا،

نه‌م‌جار په‌روه‌رد‌گار باسی به‌روبوومی هاوسهریه‌تی و بیه‌ک گه‌یشتنی ژنو پیاو ده‌کا و ده‌فرموی: ﴿فَلَمَّا تَغَشَّاهَا حَمَلَتْ حَمْلًا خَفِيًّا﴾ اته: کاتی‌ک ره‌گه‌زه تیرینه‌که سواری ره‌گه‌زه مییه‌که بوو، کاری جینسی‌و سهرجیبیان نه‌نجام‌داو ئاویان تی‌که‌لاو بوو، کۆریه‌له له‌ناو مندا‌لدانی نافرته‌که‌دا دروست بوو، سکی بوو، نه‌م س‌ک بوونه‌ی له‌سهره‌تا‌دا سوو‌کو‌و بی‌ ته‌رکه، له‌وانه‌یه هه‌ستی پی نه‌کا و به‌خۆی نه‌زانن، مه‌گه‌ر به‌وه بزانی سکی هه‌یه که عاده‌تی مانگانه‌ی نامینی. نه‌م کۆریه‌له سهره‌تا دلۆیه ئاوه‌و دوا‌یی ده‌بی به‌خوینپاره‌و نه‌م‌جار ده‌بیته‌ گۆشتپاره‌....

﴿فَمَرَّتْ بِهِ﴾ به‌م جۆر نافرته‌که له‌گه‌ل حه‌مله‌که‌ی‌دا کات به‌سهر ده‌با و ته‌رکی سهرشانی خۆی نه‌نجام ده‌داو، به‌بی ته‌وه‌ی هه‌ست به‌ماندو بوون بکا، کاروباری خۆی به‌پرتوه ده‌با!!

﴿فَلَمَّا أَثْقَلَتْ﴾ جاکه نافرده ته که قورس بوو سکه که ی گهوره بوو، کاتی مندالبوونی نریک بوه وه ﴿دَعُوا اللَّهَ رَبَّهُمَا﴾ همدروک ژنو میرده که له خودای خویان پارانه وه هانیان بو بردو سوئندیان خوارد: ﴿لَئِنْ آتَيْنَا صَالِحًا لَنُكَوِّنَنَّ مِنَ الشَّارِكِينَ﴾ وتیان: پمروه ردگار! نه گهر مندالیککی صالحو باشمان بدهیتی ریکنو پیکنو ته وای بی نیمه به کم دارو گوftarو بیرویا وهر وه سوپاسی نیعمه تو میهره بانیت ده که یان: ﴿فَلَمَّا آتَاهُمَا صَالِحًا جَعَلْنَا لَهُ شُرَكَاءَ فِيمَا آتَاهُمَا﴾ جاکه پمروه ردگار ناو ته که ی هیئانه دیو داوا که یانی بو جی به جی کردن؛ مندالیککی صالحو نه ندام ته وای ووجهسته ساغی پیدان، نهو ژنو میرده هاوه لو شریکیان بو خودا بریار دا، گومانی نهو هیان برد که جگه له خودا هوی تر هدییه بو پیدابوونی منداله کیان. ﴿فَتَعَالَى اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾ خودا پاکو بدرزو دووره لهو ی هاوه لی هدی، مونه زده هه لهو ی که سانی تر هه بن یارمه تیده ری بزو، هاویه شی بکه ن له کاره کانی دا!!

هه ندی له موفه سسرین؛ وینه ی شیخی سیوطی ده لئین: نهم هه لو یسته پال ناده مو حدوا دراوه و مهبه ست نهو هه کانیانه. هه سنی به صری ده لی: مهبه ستیش به نهو ی ناده مو حدوا هه ندی کیان که جوله که و گاوه کائن، خودا مندالی پی به خشین کردیانن به جوله که و مهبه ستی. نه مجار نیبنو که شیر ده فرموی: نیمه به گوتیه ی نهم رایه ی هه سنی به صری که باشتین تهفسیره بو نایه ته که و نهو ده گه یه نی که مهبه ست به سیاقی نایه ته که ناده مو حدوا نیه، به لکو مهبه ست نهو وه چه هاویه شپهیدا که ره کانیانن بزیه دوا به دوا نهو هه فرموی: ﴿فَتَعَالَى اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾ به شیو جه مع هیئایو له شیوه ی ته ثینییه لای دا؛ واته: ناده مو حدوای بو نهو بهاس کردن بیانکاته پی شه کیو ریخوش که ره و پرد بو تهوانی دوا تهوان که نهو هه کانیانن. واته: فیکری شه خصو مهبه ست جینسه. وه کو نهو که له شویتیکی تردا ده فرموی: ﴿وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ، وَجَعَلْنَاهَا رُجُومًا لِلشَّيَاطِينِ﴾ الملك/۵، ناشکراشه نهو مهبه ستیانه ی ناسمانیان جوان کرده نهو تیرنه ستیرانه نین که بو شه یاتینیان ده هاو ژنو تهوانیان پی ره جم ده کرتین!! به لکو ته مه جو ره

توسلویتکی قورتانه، بهمه جاز له شه خصی مه صایحه کانه وه ده گوژریته وه بۆ جینسه که یان^۱.

به کورتی شمریک دانانه که بکه پال ناده مو حهوا دراوه، وه لی مه به سته که نه وه کافره کانینان وه کوو جوله کهو گاووو بته پرسته کان، چونکه ناده مو حهوا همرگیز شمریکیان بۆ خودا بیرهوا نه زانیوه.

زومه خشمی ده فمرموی: ((که لام له خه زفی موصافه)) واته: رسته ی ﴿جَعَلَا لَهُ شُرَكَاءَ﴾ بدم جوژه بووه ﴿جَعَلْ اَوْلَادَهُمَا لَهُ شُرَكَاءَ﴾ وشه ی ﴿اَوْلَادَهُمَا﴾ که موصافه خه زف کراوه موصافوئیله یه ی له شوئینی دانراوه. همره ها رسته ی ﴿فِيْمَا اَتَاهُمَا﴾ بدم جوژه بووه ﴿فِيْمَا اَتَى اَوْلَادَهُمَا﴾..... نه وه ی که پال بستی نه م بۆ چونه ی زومه خشمی ده کا؛ رسته ی دوایی به که ده فمرموی: ﴿فَتَعَالَى اللّٰهُ عَمَّا يُشْرِكُوْنَ﴾ ضه میره که ی به جمه مع هینا، نافمرموی: ﴿عَمَّا يُشْرِكَاْنَ﴾ که و ابو ناده مو حهوا له ها وه لدانان بۆ خودا دورن، مانای نه وه: که نه وه کانی ناده مو حهوا، شتی تریان کرد به شمریکی خودا، نه وه به: که هاتن له جیاتی نه وه ی که خودا مندالی پیدان، ناوی (عبدالله عبدالرحمن عبدالرحیم) یان لی بنین، ناویان نان (عبدالحزى عبدالمناة عبدالشمس)...

هه لبه ته ریوایه تی جوژاو جوژ هه ن نه م روداوه و شمریک دانانه که وه کوو حه قیقه تیک پال ناده مو حهوا ده دن گوایه مندالی شیواوو ناکاملیان ده بسون، شهیتان هات حهوا ی هه ل خه له تاندو پی ی گوت: نه وه ی له سکت دایه ناوی لی یئی (عبدالحارث) (الحارث ناویکی شهیتان خۆیه تی) بۆ نه وه ی منداله که ت ریکو پیکو کامل له دایک ببی، حهواش به گوئی کردو ناده میشی هه ل خه له تاند.....

ماموستا سه یید که نه م ریوایه ته دینی، ده فمرموی: ظاهیری نه م جوژه ریوایه تانه مؤرکی ئیسرا ئیلیان پیوه دیاره، چونکه هه موو کاتی ته صه ووری

^۱ ته فسیری مه نار ج ۹/ ۵۲۴-۵۲۵

ته فسیری ئیبنو که ثیر ۲/ ۲۷۵

نیسرائیلی و مەسیحی (و هەکو چۆن نایینی خۆیان شیواندو) تاوانی گومراییە که دەخاتە ئەستۆی هەوا؛ ئەمەش سەد دەرسەد پیچەوانەیی تەبەوری نیسلامییە!

ئەمجار دەفرموی: ئیمە بۆ تەفسیر کردنی ئەم دەقە پێویستیمان بەریایاتی نیسرائیلی نیە، دەقە که جۆر شێو لادانەکانی ئەفسی ئادەمیزاد وێنە دەگریو قوناغەکانی دیاری دەکا.....

بێگومان موشریکەکان لەسەردەمی پێغەمبەر ﷺ پێشتریش هەندی لەکۆرەکانی خۆیان نەذر دەکردن بۆ خواکانیان، یان تەرخانیان دەکردن بۆ خزمەتکردنی پەرستگای بتەکانیان، بەخەیاڵی خۆیان بەمە، لەخودا نزیک دەبنەو هەرچەندە لەسەرتاوە مەبەستیان بۆ خودا بوو، بەلام پاش ئەوەی که لەقەلای یەکتاپەرستی هەلکەندرانو بوونە بتپەرست؛ دەستیان کرد بەنەزر کردنی کۆرەکانیان بۆ بتەکانیان بەهیوای ئەوە ئەو بتانە رۆڵەکانیان لەبەلار تەنگانە بیاریزنو، لەشساغۆ تەمەن درێژ بن! هەر وەکوو چۆن ئەمڕۆ کەسانیک هەن بەشییک لەجەستەیی منداڵەکانیان دەکەنە قوربانی بۆ فلان گۆڕو فلان شێخ؛ وەکوو ئەوە: مووی سەری منداڵەکانیان دەهێڵنەو نایتاشن تانەچە سەر گۆری پیاو چاکیک ئەمجار لەوێ یەکم جار قۆڵەکانیان داتاشن، کورتیان دەکەنەو، یان هەیه: منداڵەکەیی خەتەنە ناکا تانەچێتە سەر گۆری پیاو چاکیکو لەوێ خەتەنە دەکا. جا هەرچەندە ئەمڕۆ خەلک ئیعتراڤ بەتاکتو تەنهایی خودا دەکەن. بەلام وێرایی ئەو ئیعتراڤ کردنە ئەم هەلسو کەوتە شیرک نامیزانەش دەکەن.

برێ لەموفەسسرین دەلێن: خیطابی نایەتە که لەگەڵ ئەو قۆرەیشییانەیی سەردەمی پێغەمبەر ﷺ که بریتین لەبەرەبابی (قصی) و خێزانەکەیی که هەردووکیان قۆرەیشیی بوون داویان لەخودا کرد کۆری باشیان پێی بدا، کاتی خودا کۆرەکانی پێدان، لەجیاتی ئەوە ناویان بنێن (عبدالله عبدالرحمن عبدالرحیم) ناویان نان (عبدالمناف عبدالعزيز عبدالقصي عبداللات).

ئەمجار پەرەردگار بیرو بۆچوونی موشریکەکانی قۆرەیش پووجەل

ده کاته وه، ده فمرموی: ﴿أَيُّشْرِكُونَ مَا لَا يَخْلُقُ شَيْئًا﴾؟ نایا شتییک ده کمن به شهریکو هاوشانی خودا که لمرستی دا ناتوانی هیچ شتییک به دی بیننی؟ پمرستراوییک ده کمن به شهریکی خودا که هیچ دروست نا کاو ناتوانی دروستی بکا! ﴿وَهُمْ يُخْلِقُونَ﴾ به لکو نهو بتانه خوین دروستکراونو تاشراون. نه ک هر نه وه ند. به لکو هر پمروه ردگار به دیهنه مره بو خوینانو بو منداله کانیشیانو بو هه موو موخلو قاتیکی تریش.

﴿وَلَا يَسْتَطِيعُونَ هُمْ نَصْرًا وَلَا أَنْفُسُهُمْ يَنْصُرُونَ﴾ نهو بتانه ده سه لاتو توانای نهو یان نیه یارمه تی نهوانه بدهن که عیباده تیان بو ده کمن، هر کاتی نهو بتپدرستانه به لایه ک روی تی کردن یه کییک ده ستریزی کردنه سر، بته کانیان ناتوانن هیچ بهرگریه کیان لی بکمن، نه ک هر نه وه، به لکو نه گمر ده ستریزییه که بکریته سر خودی بته کان خوشیان، ناتوانن بهرگری له خوین بکمن، یارمه تی خودی خوشیان پی نادری! وه کوو له شونیکی تردا ده فمرموی: ﴿..... إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا، وَلَوْ اجْتَمَعُوا لَهُ، وَإِنْ يَسْأَلْهُمْ الذُّبَابُ شَيْئًا لَا يَسْتَنْقِذُوهُ مِنْهُ، ضَعُفَ الطَّالِبُ وَالْمَطْلُوبُ﴾ الحج/۷۳.

نه مه هه موو نا په زامه ندی ده برینه، له لایه ن خودا وه بهرام بهر نهو موشریکانه ی له ته ک پمروه ردگادا شتی تر ده پمرستن، هه موو بتپدرستییک ده گریته وه، موشریکه کانی قوره یشو غهیری قوره یشیش ه گریته وه نهوانه ی هاوچمرخه هاتنه خواره وه ی قورنان بوون، سمرزه نشت کردنیانه به وه که نهوان شتییک ده پمرستن که تواناو ده سه لاتیان پیچه وانه ی نهو هومیدو هیوایه یانه که پییانن. نهوانه شتییک ه پمرستن هیچیان به ده ست نیه، نه زیان ده گیه ن نه سوود، نه ده بیستن نه ده بینن، هیچ یارمه تیدانیکیان له ده ست نایه بو عیباده تکه ره کانیان، به لکو نهو پمرستراوانه بی گیازو بی جهو جوئن؛ عیباده تکه ره کانیان له خوین تهواو ترن؛ چونکه نهوان گیاندارن، ده بیسن ده بینن، ناخواتن ده کمن، هه لمه ت ده بین.

نه مجار پمروه ردگار نهوه باس ده کاو نهو هه چه سپینی که نهو بتانه به که لکی نهو ه نایه ن بیننه شونیکه وتوو، چجایی بیننه رابهرو خوداو پمرستراو،

ئیه شونیان بکهون! ده‌فرموی: ﴿وَإِنْ تَدْعُوهُمْ إِلَىٰ اٰهْلٰدٰی لَا یَتَّبِعُوْکُمْ﴾
 واته: نه‌گهر ئیه بانگه‌وازی خوتان ناراسته‌ی نه‌و بتانه بکهن بۆ ریگه‌ی
 هیدایه‌تو خوداپهرستی، یان نه‌گهر داوایان لی بکهن شاره‌زاتان بکهن: بۆ
 شتی‌ک که مه‌به‌ستانه، وه‌لامتان ناده‌نه‌وه، سودتان پی ناگه‌یه‌نن، نه‌وانه
 له‌هردوو حالته‌که‌دا سودتان پی ناگه‌یه‌نن، نه‌گهر داوایان لی بکهن (وه‌کو
 داوا له‌خودا ده‌که‌ن) بۆ خیره‌و هیدایه‌ت، نه‌وه بی‌گومان ناتانگه‌یه‌نه
 مه‌به‌ستو داواکه‌تان بۆ جی‌به‌جی ناکه‌ن! نه‌گهر داوایان لی بکهن به‌لایه‌کتان
 له‌سهر لاهرنو به‌هاناتانه‌وه بین نه‌وه هیچیان پی ناکرۆو به‌هاناتانه‌وه نایه‌ن!
 وه‌کو له‌شونییکی تردا ده‌فرموی: ﴿فَادْعُوْهُمْ فَلَیْسَتْ جِیْبُوْا لَکُمْ اِنْ
 کُنْتُمْ صَادِقِیْنَ﴾ الاعراف / ۱۹۴.

نه‌مجار بی که‌لکیو هیچ له‌بارا نه‌بوویان دووباره ده‌کاته‌وه
 ده‌فرموی: ﴿سَوَاءٌ عَلَیْکُمْ اَدْعٰوْتُوْهُمْ اَمْ اَنْتُمْ صٰمِتُوْنَ﴾ یه‌کسانه بۆ
 ئیه بانگیان لی بکه‌نو هاواریان بۆ به‌رن، یان بی‌ده‌نگ بۆ هاواریان نه‌که‌نی!
 له‌هردوو حالته‌که‌دا ئیه هیچتان ده‌ست ناکه‌وی، چونکه نه‌وان ده‌نگی ئیه
 نایه‌ستن له‌پارانه‌وه هاوارو لاله‌نه‌وه‌ی ئیه حالی نابۆ، نازانن چییان پی
 ده‌گوترۆو چییان ناراسته ده‌کرۆ!

به‌کورتی ناگونجی شتی‌ک نه‌وه هی‌زو توانای بی، نه‌وه تی‌گه‌یشتن
 بیستنی بی، به‌خودا بزانی‌و عیباده‌تی بۆ بکرۆ، به‌لکو خودای
 په‌رستراوشیاو بۆ خودایه‌تی که‌سی‌که، سو به‌گه‌یه‌نی به‌و به‌ندانه‌ی
 «په‌رستنۆ، زیان به‌گه‌یه‌نی به‌وانه‌ی سه‌ری‌چی فرمانه‌کانی ده‌که‌ن، خودا
 ده‌بی که‌سی‌ک بی بتوانی یارمه‌تی خوشه‌یستانی بداو ناحه‌زانی ریسوا‌بکا،
 که‌سی‌ک شیایو خودایه‌تی‌یه به‌نده‌فرمانه‌ره‌کانی هیدایه‌ت بداو دوعاو
 پارانه‌وه‌یان بیستۆو به‌هانایانه‌وه بی...

پیناسه کردنی بتو صدنه مه کان

إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ عِبَادٌ أَمْثَلُكُمْ فَادْعُوهُمْ فَلْيَسْتَجِيبُوا لَكُمْ
 إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٩٤﴾ أَلَهُمْ أَرْجُلٌ يَمْشُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ أَيْدٍ يَبْطِشُونَ
 بِهَا أَمْ لَهُمْ أَعْيُنٌ يُبْصِرُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا قُلِ
 ادْعُوا شُرَكَاءَكُمْ ثُمَّ كِيدُوا فَلَا تُنْظِرُونَ ﴿١٩٥﴾ إِنْ وَلِيَ اللَّهُ
 الْأَمْرَ نَزَلَ الْمَكْتَبُ وَهُوَ يَتَوَلَّى الصَّالِحِينَ ﴿١٩٦﴾ وَالَّذِينَ تَدْعُونَ
 مِنْ دُونِهِ لَا يَسْتَجِيبُونَ نَضْرِكُمْ وَلَا أَنْفُسَهُمْ يَنْصُرُونَ ﴿١٩٧﴾
 وَإِنْ تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَى لَا يَسْمَعُوا وَتَرَاهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ وَهُمْ لَا
 يُبْصِرُونَ ﴿١٩٨﴾

نهم نایه تانه تهواو کهره جهخت کهره وهی مانای نایه ته کانی پيشوونو
 نه وه دوپات ده که نه وه که بتو صدنه مه شیاوی خودایه تی نینو به که لکی
 پهرستن نایه ن، مه بهستی سهره کی له هینانی نهم نایه تانه چه سپاندنی
 یه که تاپهستی له دهروونی ناده میزاداو، هه لکه ندنی ره گنو ریشالی کرفرو پاقر
 کردنه وهی ده که نه له چلکی شیرکو گومراییو ده فرموی: ﴿إِنَّ الَّذِينَ
 تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ عِبَادٌ أَمْثَلُكُمْ﴾ نهو بتو صدنه مانهی (جگه له خودا)
 ئیو ده یانپهرستنو به خودایان حلیب ده که نه نواری خودایه تیتان به سهردا
 بریون، بو لابرندی ناخوشتی و کیش کردنی سوودو قازانج هاواریان ده که نه و
 هانایان بو ده بن، له راستی دا نهوانیش به نه دهو دروستکراو یکن وه کوو ئیوه،
 نهوانیش وه کوو ئیوه گهر دنکه چو بی ده سه لاتن له ناست ده سه لاتو ویستی
 پهروهرد گاردا، به لکو عیباده تکرمان له عیبادهت بو کراوان به ده سه لاتترن
 چونکه به لانی که مه وه عیباده تکره کان بیستنو دیستنو هه لمه تو

تی‌کۆشاتیکیان هه‌یه، به‌لام بته‌کان ههر هیچیان له‌ده‌ست نایه، جاکه‌وابی ئیوه به‌ج عه‌قلێک داوا له‌و دارو به‌ردانه ده‌که‌ن ئیشتان بۆ جی‌یه‌جی بکه‌نو به‌هاناتانه‌وه یێن؟ چۆن رێگا به‌خۆتان ده‌ده‌ن دروستکراویکی په‌ست تر له‌خۆتان به‌پیرۆز تر بزانه‌و به‌ندایه‌تیان بۆ بکه‌ن؟؟ ئیوه چۆن داوا له‌و بتانه ده‌که‌ن کارێکتان بۆ نه‌نجام به‌ده‌ن که به‌خۆتانو وینه‌ی خۆتان نه‌نجام نادری؟؟ له‌کاتی‌که‌دا ئیوه له‌و شته‌ بێ گیانانه به‌ده‌سه‌لات ترنو ته‌واو ترن... به‌لکو نه‌وه‌ی شیاوی خودایه‌تیو په‌رستنه‌و به‌ندایه‌تی بۆکردنه‌ په‌روه‌ردگاری به‌دییه‌نهر خواهن ده‌سه‌لاتو توانای ره‌هایه‌ته‌وه خودایه‌ی هه‌موو بوونه‌وه‌ر گه‌ردنکه‌چیه‌تی هه‌موو شتی‌که‌ له‌ناستی ده‌سه‌لاتو توانای دا زه‌بوونه‌و لاوازه، هیچ ده‌سه‌لاتو توانایه‌ک نیه‌ بیه‌ته‌ له‌مپه‌رو کۆسپ له‌به‌رده‌م و یستو ئیراده‌ی دا!! ده‌ی چۆن ئیوه پشت له‌په‌یامی پیغه‌مبه‌ری‌که‌ هه‌لده‌که‌ن که په‌روه‌ردگار ناردوویه‌تیو په‌یامه‌که‌ی به‌زانسته‌و زانیاری رازاندۆته‌وه‌» بیروباوه‌ری به‌نوورو روناکی جوان کردوه؟؟ چۆن نه‌و به‌هه‌رو پیرۆزییه‌ فهرامۆش ده‌که‌نو عیباده‌تی به‌ردو دارێکی وا ده‌که‌ن نه‌سوود نه‌زیانیان هه‌یه‌؟؟

که ده‌فهرموی: ﴿عِبَادُ امَّا لَكُمْ﴾ بۆ گالته‌ پیکردنه، واته: نه‌و بتانه گریمان زیندوو بوون عه‌قلیشیان هه‌بوو! نه‌گه‌ر واشبێ خۆ به‌نده‌یه‌کن وه‌کوو خۆتان چ زنده‌ ریزیکیان به‌سه‌ر ئیوه‌دا نیه... ده‌ی که ئیوه راست ده‌که‌ن نه‌وانه خودانو شیاوی عیباده‌ت بۆ کردنه‌و سوودو زیانیان لی چاوه‌پوان ده‌کریو به‌که‌لکی په‌روه‌ردگاریه‌تی دین ﴿فَادْعُوهُمْ﴾ ده‌بانگیان لی بکه‌نو، هانایان بۆ به‌رنو داویان لی بکه‌ن. ﴿فَلْيَسْتَجِیْبُوا لَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِیْنَ﴾ باوه‌لامتان به‌ده‌نه‌وه‌و به‌هاناتانه‌وه یێن، نه‌وه‌ی ئیوه به‌هیژو توانای ئاده‌میزادیتانه‌وه بۆتان نه‌نجام نادری بائه‌وان بۆ خۆیان بۆتان ده‌سته‌به‌ر بکه‌ن، یان کار له‌په‌روه‌ردگار بکه‌نو نه‌و بۆتان بکا!

جاکه بۆ هه‌موو هۆشمه‌ندێ ده‌رکه‌وت: که نه‌وان ده‌سه‌لاتو توانای وه‌لامدانه‌وه‌یان نیه، دیاره که به‌که‌لکی عیباده‌ت بۆ کردن نایه‌نو شیاوی خودایه‌تی نین.

شایانی باسه پمروه ردگار به ﴿إِنَّ الَّذِينَ﴾ ته عبیری لیدایه وه نه یفرمو
 ﴿إِنَّ آتِي﴾ همرچهنده نهوان جه ماداتزو خاوهن عه قل نین؛ چونکه مامه لئی
 عاقل مه ندانیان له گهل کراوه موراعاتی باوه پی بته رسته کان کراوه، که پییان
 وایه: سوودو زیانیان ههیه!

ته مجار پمروه ردگار، پی له وه هه لده بریو نه وه روون ده کاته وه: که نه
 شتانه ی نهوانه ده یانپهرستن نه ک همر دروستکراوئکی وه کوو نهوانزو بهس!
 به لکو زور له خوار نهوانه وه نو پله وایه یان زور نرم تره.

سیر بکه نهو تییان بفکرن: ﴿أَهُمْ أَرْجُلٌ يَمْشُونَ بِهَا، أَمْ هُمْ أَيْدٍ
 يُمْشُونَ بِهَا، أَمْ هُمْ أَعْيُنٌ يُبْصِرُونَ بِهَا﴾ نایا نهوان قاچیان هه ن پییان
 برۆن؟ ده ستیان هه ن په لاماری شتی پی بدهن....؟ واته: نهوان قاچیان نین پییان
 برۆن بو لبردن زبازو هیئانی سوود، ده ستیان نین په لاماری پی بدهن بو
 دابین کردنی خیر بویان، لبردن زبازو لیبیان، چایان نین شتی پی ببینزو
 حالو وه زعی نهوان (واته: عیباده تکه ره کانیان) بزائن، گوچکه شیان نین
 گوتیان له دوعا وپارانه وایان بی!! ده ی که نهو بتانه نهوه حالو وه زعیانه نهوه
 تواناو ده سه لاتیان، ته دی چون نهوانه ده یانکه ن به خوداو ده یانپهرستن؟! خو
 نهوان ناماده نین هیدایه ته و رینومایی له پیغه مبر وهرگرن ده لئین: ته ویش
 ناده میزادیکه وه کوو نییه وه ندیکیان به هه ندیکیان ده لئین: ﴿مَا هَذَا إِلَّا
 بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يَأْكُلُ مِمَّا تَأْكُلُونَ مِنْهُ، وَيَشْرَبُ مِمَّا تَشْرَبُونَ، وَلَئِنْ
 أَطَعْتُمْ بَشَرًا مِثْلَكُمْ إِنَّكُمْ إِذَا لَخَاسِرُونَ﴾ المؤمنون/۳۳. ده ی نیوه ی
 بته رست به چ عه قل و بیریک رازی نین خیر و هیدایه ته له ناده میزادیکه
 وه کوو خوتان وهرگرن که موحه مده وه خودا پله و پایه ی پیغه مبرایه تی پی
 به خشیوه وه کردویه تی به ری نیشانده وه هوی هیدایه ته بو گروهی ناده میزاد.
 نیوه به چ عه قل ویک دارو به ردی بی گیان ده گه یه ننه ناستی خودایه تی و
 ده یانپهرستن؟!

له گهل هه موو نه م راستیانه دا پمروه ردگار فرمان به پیغه مبر ﷺ ده کا:
 که ته حه دای بته رسته کان بکاو بانگیان بکا بو به تاقیکردنه وه ی عه مه لی و

ده فرموى: ﴿قُلْ ادْعُوا شُرَكَاءَكُمْ ثُمَّ كِيدُونِ فَلَا تُنْظَرُونَ﴾ نهى مووحه ممهده! بهو بتهپرستانه بلئ: ده نئره بانگى نهو شتانه بكه ن كه كردوتانن به هاوه لو هاوشانى خوداو، به خودايان ده زانن! داوايان لئ بكه ن دژى من يارمه تيتان بده ن. كؤمه كيتان پئ بكه ن بؤ زيان گهيانندن به من، بئ منه ت بن چاو تروكاندنيك مؤله تم مه دهنو هه موو هيژو تواناتان بخه نه گهر، چيتان له ده ست دئو چؤنتان بؤ ده لوى، ناوا زيانم پئ بگهيه نن ده فرمون! نه مه عمرزو نه مه گهزا منه تان نه بئ ساته وه ختيك دواى مه خه ن چيتان پئ ده كرى ته خسيري مه كه ن!! من هيچ گرينگيتان پئ ناده م! هه لبه ته كه سيك نه م ته حه ددا زه قه ده كا كه به ته واوى دنيا بئ كه خودا ده پياريزئو سهرى ده خا.

به ممش شاته شاتو هه ره شى كافره كانى ره ت كرده وه كه ده يانگوت: ﴿إِنَّا نَخَافُ عَلَيْكَ مِنَ اهْتِنَاءٍ﴾ نئمه به زه ييمان پئته ددا دئو ترسى نه وه مان هديه خواكانمان بتگرنو زيان ت پئ بگهيه نن!!

نه مجار پئغه مبه ر ﷺ ئيقه ي ته واوى خؤى به خودا نيعلان ده كا وئپراى كه مى يارمه تده رو بئ هيژى موسولمانان له مه كه كه پرپو پوچى بته كانى كافره كان راده گهيه نن ده فرموى: ﴿إِنَّا وَلِيُّ اللَّهِ الَّذِي نَزَّلَ الْكِتَابَ وَهُوَ يَتَوَلَّى الصَّالِحِينَ﴾ بيگومان سهرپرشتيارو يارمه تيده رى من به رزو پيرؤزو بالا ده سته، نهو خودايه ي نامه ي ناسمانى بؤ ناردوم كه بانگه وازى ناده ميزادان ده كا بؤ يه كتاپه رستى و عيباده تكدن بؤ خودايه ك كه شياوى په رستنو به ندايه تى بؤ كردنه، هه ر زاتى پاكي شياوى هاوار ليكردنه له كاتى ته نگانه و ناخؤشى دا!

هه ر زاتى پاكي سهرپرشتيارو چاودئرى به نده صالحه كانى خؤيه تى. به نده ي صالح كه سيكه بيروباوه رى پاكتو خاوين بئ، خه رافاتو خه ديالى پرپو پوچى تئيدانه بئ، كردارو گوشتارى رنكتو پئك بن. دابو نه ريتو سوننه تى خودا وا هاتووه كه يارمه تى به نده راستاله كانى بدو ريسوايان نه كا، به سهر به رزى و مه ردانه بؤين، كه لانه و سهر فرازان به رن. به پئچه وانه وه موشرىكو كافره كان سهرپرشتيارو خؤشه ويستيان شه يتانى نه فرين لئ كراوه! وه كوو

لَهُ شَرِّينِكَی تَرَدَا دَه‌فَرْمَوِی: ﴿اللَّهُ وَلِیُّ الذِّینِ آمَنُوا یُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ، وَالَّذِینَ کَفَرُوا أُولِیَاؤُهُمُ الطَّاغُوتُ یُخْرِجُونَهُم مِّنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ﴾ البقرة/۲۰۷.

ته‌مجار پمروه‌ردگار نه‌توانایی بته‌کان بۆ سوود گه‌یاندنو زیان لی‌خستن دوویات ده‌کاته‌وه‌و دَه‌فَرْمَوِی: ﴿وَالَّذِینَ تَدْعُونَ مِّنْ دُونِهِ لَا یَسْتَطِیعُونَ نَصْرَکُمْ وَلَا أَنْفُسَهُمْ یَنْصُرُونَ﴾ نه‌و بت صه‌نه‌مانه‌ی ئیوه ■ ه‌یانه‌پرسترو عیباد ته‌یان بۆ ده‌کن؛ جگه‌ له‌خوداو، هاواریان لیّ ده‌کن بۆ یارمه‌تیدانو زیان لیّ دوورخستنوه‌تان، دلّیا بن هیچیان له‌ده‌ست نایه‌و ناتوانن یارمه‌تیتان بده‌ن، ته‌نانه‌ت ناتوانن یارمه‌تی خوشیان بده‌ن دژی نه‌و که‌سانه‌ی سووکایه‌تیا پی‌ده‌کن، نه‌وه‌تا نه‌و شتانه‌ی پی‌یانه‌ویه له‌خشلو بۆنی خوش نه‌گهر لی‌یان بفرینن هیچیان بۆ له‌گه‌ل رفینه‌ره‌که‌ نارکمه‌ نه‌وه‌تا حه‌زره‌تی ئیبراهیم بته‌کانی شکاندنو نه‌ویه‌ری سووکایه‌تی پیّ کردن، نه‌یانتوانی به‌رگری له‌خویان بکه‌ن، نه‌یانتوانی تۆله‌ی خویان له‌حه‌زره‌تی ئیبراهیم بکه‌نده‌وه، وه‌کوو قورئان له‌شوئنیکی تردا دَه‌فَرْمَوِی: ﴿فَرَأَیْهِمْ ضَرْبًا بِالْیَمِینِ﴾ الصافات/۹۳، یان دَه‌فَرْمَوِی: ﴿فَجَعَلَهُمْ جُذَاذًا إِلَّا کَبِیرًا لَهُمْ لَعَلَّهُمْ إِلَیْهِ یَرْجِعُونَ﴾ الانبیاء/۵۸.

موعازی کوپی عه‌مری کوپی ته‌لجه‌مووحو موعازی کوپی جه‌به‌له، که هه‌ردووکیان له‌ته‌نصار بوونو دوا‌ی کوچکردنی پیغه‌مبهر ﷺ بۆ مه‌دینه، موسولمانان بوون، نه‌م دوو گه‌نجه‌ موسولمانه‌ شه‌وانه‌ هه‌لمه‌تیا ده‌برد بۆ سه‌ر بته‌کان ده‌یان شکاندنو ده‌یان کردن به‌داری ناگر کردنه‌وه بۆ پی‌ریژنان بۆ نه‌وه‌ی خه‌لکی عیبه‌رتیا لی‌وه‌ریگرنو بی‌ریک له‌خویان بکه‌نده‌وه رای خویان بگۆرن!

عه‌مری کوپی ته‌لجه‌مووح. سه‌رۆکی خێله‌که‌ی خۆی بوو، نه‌م پی‌اوه‌ بیتیکی هه‌بوو زۆری ریز لیّ ده‌گرت، نه‌م دوو گه‌نجه‌ شه‌وانه‌ بۆی ده‌هاتن سه‌ره‌و بنیان ده‌کرد، پی‌سایییان تی‌هه‌لده‌سوو! عه‌مر به‌یانی که‌ ده‌بیینی بته‌که‌ی وای به‌سه‌ر هه‌نراوه، ده‌یشۆرد هه‌و بۆنی خوشی پی‌وه‌ ده‌کرد، ته‌مجار شمشیریکی له‌لا داده‌ناو ده‌یگوت به‌م شمشیره‌ پارێزگاری له‌خۆت بکه‌، بۆ

شہوی دواپی شو دوو گہنجہ دہاتنہوہ و زہیو ہمان حالیان
 بہسردہ ہینایہوہ، نمیش دووبارہ پاکی ۱۱ کدہوہو بونی خوشی لی ۱۱ ایہوہ،
 ہتا جارتکیان بتہکیان برہ لہگل سہگہ تویویک تیکیان بہستو
 لہحبلیکیان بہستو فریپان دانہ ناو بیریک، کہ دواپی عہمر ہاتو بتہکی
 بہم شپوہ بینی، زانی کہ شو نایینہی شو لہسمریہتی بہتالہو شہ شیعری
 خوتندہوہ:

تَاللّٰهُ لَوْ كُنْتَ إِلهًا مُّسْتَدَنَّ لَمْ تَكِ وَالْکَلْبُ جَمِيعًا فِي قَوْلٍ.

پاشان موسولمان بو، بوہ پیانکی باشو لہجہنگی نوحوداو شہید
 کرا! خوی لی رازی بی^۲

جاوہ کو چون شو بتانہ دہسلاتی یارمہتیدانیان نیہ، دہسلاتی
 ہیدایہتو رینمونیشیان نیہ، لہم بوارہشدا بی دہسلاتو ہیچ لہبارہنہبون!
 وہکوو دہفرموی: ﴿وَإِنْ تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدٰی لَا يَسْمَعُونَ﴾ تہگر ہاوار لہو
 بتانہ بکہنو لیپان پیارنہوہ کہ ہیدایہتتان بدہنو، ریگای واتان نیشان بدہن
 کہ سرکہوتنو بہختہوری تیدا بہدہست بینن، گوپیان لہزوا پارانہوہ کی
 نیوہ نیہ، چ جای بتوانن یارمہتیان بدہن. وہکوو لہشونیکی تردا دہفرموی:
 ﴿إِنْ تَدْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوا دُعَاءَكُمْ، وَلَوْ سَمِعُوا مَا اسْتَجَابُوا
 لَكُمْ﴾ (طہ/۱۴)، تہگر بانگیان بکہن گوپیان لہبانگی نیوہ نیہ، تہگر لیپان
 پیارنہوہ گوپیان لی نیہ، تہگر (لہفرزی مہالدا) گوپیان لی بی توانای
 وہلامدانہوہیان نیہ، ﴿وَوَرٰهُمۡ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ وَهُمْ لَا يُصِرُونَ﴾ ندی
 موخاطب! تو دہبینی شو بتانہ بہروالہت سدیرت دہکھن، بہہوی شو چاوہ
 لہشوشو مہعدہن دروستکراوہیانہوہ وا دہزانی بۆت دہروانن، بہلام
 لہراستی دا شو بتانہ ہیچ نایینن چونکہ نہوانہ بی گپیان، نہوان شکلی چاریان
 ہدیہ تہک چاری بینین، چونکہ چاری بینین (یان ہیژی بینین) نایبہتمہندی
 زیندوبی و گیانہ، ہیژیکہ تہنیا خودا توانای ہدیہ لہو نہندامہی گیانلہبہردا

^۲ تہفسیری مراغی ج ۳/۱۴۶

تہفسیری تیبنو کہنیر ج ۲/۲۷۶

دروستی بکا.. نه‌وانه به قولنگو قه‌له‌مو نامیری تاشین چاوکی زه‌قی نه‌قوچاریان بۆ کراوه، هیزی بینینی تیدا نیه، بی گیانز بی هه‌ستو بی شعورن!

بنه‌ماکانی ره‌وشتی کۆمه‌لایه‌تی و خو‌پاراستن له‌شه‌یتان
 خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ ﴿۱۹۹﴾ وَإِنَّمَا يَنْزِعُكَ مِنَ
 الشَّيْطَانِ نَزْعٌ قَلِيلٌ قَلِيلٌ إِنَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۲۰۰﴾ إِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا إِذَا
 مَسَّهُمْ طَائِفٌ مِّنَ الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا فَإِذَا هُمْ مُبْصِرُونَ ﴿۲۰۱﴾ وَإِخْوَانُهُمْ
 يَمُدُّوهُمْ فِي الْغَيِّ ثُمَّ لَا يُقْصِرُونَ ﴿۲۰۲﴾

دوای نه‌وه‌ی په‌روه‌ردگار له‌نایه‌ته‌کانی پێش‌ه‌و‌دا نه‌وه‌ی روون کرده‌وه که
 هه‌ر خۆی سه‌ره‌به‌رشتیارو چاو‌دیری پێغه‌مبه‌ره‌که‌ی موسو‌ل‌مانه‌ راست‌اله‌کانه،
 پشت‌گیریان لی ده‌کا‌و رێنمویان ده‌کا بۆ رێگای هیدایه‌ت خۆشه‌ختی و
 کامه‌رانی! هه‌روه‌ها نه‌وه‌شی روون کرده‌وه که به‌ت‌کانو به‌ت‌په‌رسته‌کان ناتوان
 زیان به‌که‌س بگه‌یه‌نن یان سوود به‌خه‌شێن. نه‌ه‌جار له‌م نایه‌ته‌دا رێگای راست
 نیشان خودا په‌رستان ده‌دا‌و په‌ی‌ه‌وه‌و پرۆگرامێکی سوود به‌خه‌ش فی‌ری
 ناده‌میزادان ده‌کا؛ رێنوماییان ده‌کا چۆن هه‌لسو که‌وت له‌گه‌ڵ خۆیان‌دا
 بکه‌نو په‌ی‌وه‌ندی نێوانیان چۆن بێ و چۆن نه‌بێ. سه‌ره‌تا به‌نایه‌تێک بنه‌ماکانی
 نه‌خلاقو ره‌وشتی جوان دیاری ده‌کا؛ که له‌راستی‌دا نه‌م جو‌ره‌ ره‌وشتانه
 بنه‌مای شه‌ریعه‌ت‌زو دوا بنه‌ماکانی بی‌روبا‌وه‌ری یه‌که‌تا په‌رستی دین که‌له‌وه‌پێش
 به‌جوان‌ترین شێوه نه‌م لایه‌نه‌ی روون‌کرده‌وه.

نه‌ه‌جار باش فه‌رمان‌کردن به‌ موسو‌ل‌مانان: که روو له‌نه‌فامو نه‌زانان
 وه‌رگێن فه‌رمان ده‌کا به‌خو‌پاراستن له‌ختوکه‌ی شه‌یتانه‌کانو ده‌فه‌رموئ:
 ﴿خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ﴾ په‌روه‌ردگار له‌م
 نایه‌ته‌دا فه‌رمانی به‌پێغه‌مبه‌ره‌که‌ی کرد به‌سی شت؛ به‌نه‌ه‌جامدانی سی

رهوشتی بهرز! که لهراسستی دا بنه‌مای گشتی و سهره‌کین بۆ شهربه‌تی نیس‌لام
چ له‌بوارى نادابو هه‌لسو کهوتی ده‌روونییه‌وه بی، یان له‌بوارى نه‌حکامی
عه‌مه‌لییه‌و بی. نه‌م سی ره‌شتانه‌ش نه‌مانه‌ن:

۱- خوئارايشندان به‌عه‌فو لیبور دویى بهرام‌بهر ناده‌میزادان.. واته:
نه‌ی پیغه‌مبهر! تو به‌گوێره‌ی یاسای ره‌سای په‌روه‌ردگارت بژی، ههر ریگه‌یی
ناسانه بۆ به‌رده‌وام بوونت له‌سهر نه‌و یاسایه، پی‌یدا برۆ، نه‌وه‌نده خۆت ماندو
مه‌که که نه‌توانی په‌ره به‌ئهرکی سهرشانت به‌ده‌ی، بهرام‌بهر په‌یره‌وکارانت
چاپۆشی لیبوردنت هه‌بی، ههر خزمه‌تی که ناسایی و ناسانه‌و به‌وان ده‌کری،
لییان وه‌ریگه‌ره‌و، داوای نه‌نجامدانی کاری قورسو ناباریان لی مه‌که،
فه‌رمانیان پی بکه به‌چاکه کردنو نه‌نجامدانی کرده‌وه‌ی سوود نامیژ. ههر
کاروگفتاریک ناده‌میزاد جوان ده‌کا و له‌چارچیوه‌ی بیروباوه‌ری چاکو
خووره‌وشتی کۆمه‌لایه‌تی به‌رزوه هه‌لده‌قولی بانه‌وان پییه‌وه پابه‌ندبو
نه‌نجامی به‌ده‌ن.. پیغه‌مبهر ﷺ ههر کاتی له‌نیوان دوشتدا سهریشک کرابی
لایه‌نه ناسانه‌کی هه‌لبژاردوه.

پیغه‌مبهر ﷺ له‌فه‌رموده‌یه‌کدا ده‌فه‌رموی: ((يَسْرُوا وَلَا تَعْسِرُوا، وَبَشِّرُوا
وَلَا تَنْفِرُوا))^۳ ناسانه‌خوایین گرانخواز مه‌بن، مژده ده‌ریزو گه‌شبین بن
ره‌شبینو ته‌ره‌که‌مر مه‌بن؛ خه‌لک له‌ناین ته‌ره‌مه‌که‌ن. په‌یه‌ه‌ندی کردنه‌وه له‌گه‌ل
نه‌وانه‌ی ده‌نگیان لیک دابریه به‌تایبه‌ت نه‌گه‌ر خزم بن، چاپۆشی کردن
له‌تاوانباران، هه‌لسو کهوتی هه‌منانه له‌گه‌ل موسولماناندا به‌عه‌فو
لیبورده‌یی ده‌ژمیڤی! واز هه‌نان له‌دل په‌قی و روگرژی له‌گه‌ل موسولمانان به
عه‌فو حلیب ده‌کری! بۆیه په‌روه‌ردگار پیغه‌مبهر به‌وه هه‌لده‌نیته‌وه که
ده‌فه‌رموی: ﴿وَلَوْ كُنْتَ فَظًا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانْفَضُّوا مِنْ
حَوْلِكَ﴾ آل عمران/۱۵۹.

۲- نه‌مر به‌مه‌عرف: . نه‌مه بریتییه له‌فه‌رمان به‌چاکه، فه‌رمان به
چاکه‌ش بریتییه له‌و شتانه‌ی شرع فه‌رمانی پی‌کردوه، عورفو عاده‌تی

^۳ الحدیث أخرجه: احمد والشیخان والنسائی عن انس بن مالك.

موسولمانان به خیری ده زانن، عاقل مهندان به جوانی حسیب ده کهن، وشه‌ی (معرفة) وشه‌یه که: هه‌موو خیره چاکه‌یه ک ده‌گرتنه وه‌کوو گوتراپه‌لی بو فرمانه‌کانی خوداو چاکه کردن له‌گه‌ل ناده‌میزادان. بیگومان وشه‌ی (معروف) له‌قورتاندا له‌سوره‌ته مه‌ککی و مه‌دینه‌کانیشدا هاتوو له‌سوره‌ته مه‌دینه‌کاندا له‌جوارچیوه‌ی حوکه شهرعییه عه‌مه‌لیه‌کاندا هیئراوه وه‌کوو نه‌و نایه‌ته‌ی که وه‌صفو نه‌نای نه‌ته‌وه‌ی نیسلام حوکی نیسلام ده‌کاو ده‌فرموی: ﴿الَّذِينَ اِنْ مَكَانَهُمْ فِي الْاَرْضِ اَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَآمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ﴾ الحج/۴۱، یان که ده‌فرموی: ﴿وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ اُمَّةٌ يَدْعُونَ اِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ اُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ آل‌عمران/۱۰۳، یان که باسی ژنو می‌ردایه‌تی ده‌کا، وه‌کوو ده‌فرموی: ﴿وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَلِلرِّجَالِ عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌ﴾ البقرة/۲۲۸، یان ده‌باره‌ی نه‌حکامی طلاق و ریجه که ده‌فرموی: ﴿..... فَاَمْسَاكَ بِمَعْرُوفٍ اَوْ تَسْرِحْ بِاِحْسَانٍ﴾ البقرة/۲۲۹. یان که ده‌فرموی: ﴿فَاَمْسِكُوْهُنَّ بِمَعْرُوفٍ اَوْ سَرِّحُوْهُنَّ بِمَعْرُوفٍ﴾ البقرة/۲۳۱ زور شوینی تریش. له‌مه‌وه بو‌مان مه‌علوم ده‌بی که وشه‌ی (معروف) له‌قورتاندا له‌حوکه کار گرنگدا به‌کار هیئراوه مه‌به‌ستیش به‌مانای نه‌و وشه‌یه نه‌و مامه‌لو دابو نه‌پیتانن که له‌ناو خه‌لکی دا باون. گومانیش له‌وه‌دا که دابو نه‌پیت به‌گویره‌ی ولاتو ناوچه‌و گه‌لو نه‌ته‌وه ده‌گۆردین. بۆیه بری له‌زانیانی نیسلام فرمویانه: مه‌عروف نه‌وه‌یه: عه‌قل کردنی به‌جوان بزانی.

۳- رو وه‌رگیپان له‌نه‌فامو نه‌زانان: به‌م جوژه خۆتیاں لی دووره پهریز بگروه، تیکه‌لایان مه‌به، سهرمه‌نیره سهریانو خۆتیاں له‌گه‌ل ماندو مه‌که، نه‌گه‌ر کرداریکی ناشرینیان له‌گه‌لدا کردی وه‌لامیان مه‌ده‌ره‌وه، چاووشیان لی بکه‌و گوچکه‌ی خۆتیاں لی بهاخه، لییان گه‌پ، چهرخی گه‌ردوون نه‌رمی ده‌کاو به‌ر شه‌قی رۆژگار ده‌که‌وی، جا یان ده‌مری له‌کۆل ده‌بیته‌وه، یان مل راده‌کیشی بو فرمانی نایینو دپته سهر ریگای راستو ره‌وان!

به‌لی: له‌راستی دا لی‌بووردووی و رق خواردنه‌وه ره‌وشتی موسولمانی

راستاله. وه‌کرو قورئان له‌یه‌سنی موسولماناندا ده‌فرموئ: ﴿وَالْكَافِرِينَ الْغَيْظُ، وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾ (ال عمران/ ۱۳۴).

ئهم سئ بنه‌مایه بناغی هه‌موو قه‌واعیدی شه‌ریعه‌تن، چاکه‌یه‌ک نیه ئهم نایه‌ته له‌خۆی نه‌گرتبئ، فه‌ضیلهو به‌هایه‌ک نیه ئهم نایه‌ته شه‌رحی نه‌کردبئ، ره‌وشتیکی جوانو په‌سند نه‌ماوه ئهم نایه‌ته نه‌یگررتبئه‌وه.

عیه‌کریمه ده‌لئ: که ئهم نایه‌ته هاته خوارئ، پیغه‌مبه‌ر ﷺ به‌جویرانیلی فرموو: ئه‌مه‌ چیه؟ جویرانیل فرموو: ئه‌ی موحه‌مه‌د! خودای تو ده‌فرموئ: ئه‌وه مانای ئه‌وه‌یه: صیله‌ی ره‌حم به‌جئ بینئ، په‌یوه‌ندی له‌گه‌ل ئه‌وانده‌ی بکه‌ی که ده‌نگیان لیت دابریوه، به‌خشنده‌ی بی به‌رامبه‌ر ئه‌وانه‌ی چروکیان له‌گه‌لدا کردووی، لیبووردووی بی بو ئه‌وانه‌ی سته‌میان لی کردووی!

ئیمام جده‌عفری صادق ده‌فرموئ: په‌روه‌ردگار فرمانی به‌پیغه‌مبه‌ری خۆی کردوه که ئه‌خلاقو ره‌وشتی جوان بی له‌گه‌ل ئاده‌میزاداندا، له‌قورئاندا نایه‌تیکی تر نیه وه‌کوو ئهم نایه‌ته ئه‌وه‌نده مانای ره‌وشتی جوانی له‌خۆ گرتبئ!

عه‌بدولای کوری زویه‌یر ده‌فرموئ: سویند به‌خودا! په‌روه‌ردگار ئهم نایه‌ته‌ی ته‌نیا ده‌رباره‌ی ره‌وشتی ئاده‌میزاد ناردۆته خوارئ. تیره‌میزی فرمووده‌یه‌کی ریوایه‌ت کردوه ده‌فرموئ: پیغه‌مبه‌ر ﷺ فرموویه‌تی: (اثقل شيء في الميزان: خلق حسن تام) قورستین شت له‌ته‌رازووی ته‌عمالدا ته‌خلاقی جوانو ته‌واوه.

ئه‌مجار دوا‌به‌دوای فرمانکردنی به‌رو وه‌رگه‌یپان له‌نه‌فامو هه‌رزه‌ گۆیان به‌مه‌به‌ستی خۆپاراستن له‌شه‌رو نه‌گه‌ته‌ییان: گونجاوو مونا‌سیبه‌ که په‌روه‌ردگار فرمانمان پئ بکا به‌خۆیه‌ناگرتن له‌شه‌یاتی‌نینی بو ئه‌وه‌ی نه‌که‌وینه‌ داوی شه‌رو فه‌سادییانه‌وه ده‌فرموئ: ﴿وَأَمَّا يَنْزَغُكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْغٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ﴾ هه‌ر کاتئ به‌هۆی کاره‌ساتئ روژگار، یان به‌هۆی گیرۆ ده‌بوون به‌ئاده‌می ناهه‌موار، نه‌گه‌شیتیه‌ مه‌به‌ستی خۆتو شه‌یتان فرسه‌تی لی هینایو ختوکه‌و دالغی خسته‌ دله‌وه، ئاگری شه‌رو فه‌سادئ له‌ده‌روونتئا

هه‌لگیرساند، رقیو ئاره‌زۆت جۆشان، نزیک بوو له‌ریبازی راست لات بداو
 بتخاته زلکاوی تاوانه‌وه یان وای لیکردی رو له‌نه‌فام وهرنه‌گیرپرو وه‌لامی
 بده‌یه‌وه، رقی هه‌لساندی ویستت تۆله بکه‌یه‌وه! نه‌وه گورج په‌نابهره بۆ
 خودا، په‌نای ته‌مان داوا بکه له‌و زاته خاوه‌ن ده‌سه‌لاته‌ی که ناوی (الله) یه.
 به‌دل رو بکه‌ره خودا بۆ نه‌وه‌ی له‌و شه‌ره بپتاریزیۆ نه‌که‌ویه زلکاوی
 سه‌ری‌پچیکردنه‌وه، نه‌که ههر به‌دل به‌لکو به‌زویانیش نه‌و په‌نابردنه بدرکینه‌و.
 بَلَى ((اعوذ بالله من الشیطان الرجیم)) په‌ناده‌گرم به‌په‌روه‌ر گار
 له‌شه‌یتانی نه‌فرین لیکراو، ﴿إِنَّهُ سَمِعَ عَلِیمٌ﴾ بی‌گومان په‌روه‌ر دگار نه‌وه‌ی
 داوای لی ده‌که‌ی «هیبیسیۆ گۆی لی یه، زانار ناگاداره به‌وه‌ی که
 له‌ده‌روونتدا دیتو ده‌چی، بریاری نه‌وه‌ی داوه فریای ره‌هه‌برانی خۆی بکه‌وی،
 ههر که‌سی په‌نای بۆ به‌ری په‌نای بداو بیخاته ژیر حیمایه‌ی خۆیه‌وه،
 به‌تاقیکردنه‌و نه‌وه چه‌سپاو که په‌نابردن بۆ خوداو یادکردنی به‌دلو به‌زویان،
 ختوکه‌ی شه‌یتان له‌ده‌روونی ناده‌میزاد ده‌رده‌هاویۆ کال‌یگه‌ری نامیتنی.
 (کافی خیطاب) له‌ ((وَأَمَّا يَنْزَغَنَّكَ)) وینه‌کانی دا هه‌موو موکه‌له‌ه‌قیک
 ده‌گریتنه‌وه پێش هه‌مووشیان ناراسته‌ی پێغه‌مبه‌ر ﷺ کراوه، شه‌یتانیش دابی
 وایه وه‌سوه‌سه ده‌خاته دلی هه‌موو ناده‌میزادی‌که‌وه،، نیمامی موسلیم
 فهرموده‌یه‌که له‌خاتو عاتیشه‌و نیبنو مه‌سعوده‌وه ده‌گیریتنه‌وه: که
 پێغه‌مبه‌ر ﷺ فهرمویه‌تی: (مَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا وَقَدْ وُكِّلَ بِهِ قَرِينُهُ مِنَ
 الْجَنِّ، قَالُوا: وَآيَاكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ وَآيَايَ إِلَّا أَنَّ اللَّهَ أَعَانَنِي عَلَيْهِ فَأَسْلَمَ
 مِنْهُ)) هیچ که‌سیک له‌تیوه نیه مه‌گه‌ر شه‌یتانیکی هه‌یه وه‌سوه‌سه‌و
 ختوکه‌ی ده‌خاته دلو ده‌روونه‌وه وتیان: نه‌ی پێغه‌مبه‌ری خودا! بۆ جه‌نابیش
 هه‌یه؟ فهرمووی به‌لی بۆ منیش هه‌یه، به‌لام من خودا یارمه‌تی داوم
 به‌سه‌ری دا زالمو ناتوانی کارم تی بکا..

نه‌مجار په‌روه‌ر دگار رینگای رزگار بوون له‌وه‌سوه‌سه‌ی شه‌یتان دیاری
 ده‌کاوه فهرموئ: ﴿إِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا إِذَا مَسَّهُمْ طَائِفٌ مِنَ الشَّيْطَانِ
 تَذَكَّرُوا فَإِذَا هُمْ مُبْصِرُونَ﴾ واته: بی‌گومان نه‌وانه‌ی به‌نده‌ی له‌خودا ترسنو،

پابه‌ندی فرمانی پروه‌دگارن، پیوه‌ندی راستیان له‌گم‌لدا هه‌یه، ههر کاتی وه‌سوه‌سه‌و ختوکه‌یه‌کی شه‌یتان لییان بداو هه‌لیان نی بۆ کردنی تاوانیک، یان به‌ریابوونی فیتنه‌یی و ناخۆشی له‌ناو خۆیان‌دا، یه‌کسه‌ر بیریان ده‌که‌وێته‌وه‌ که نه‌وه‌ ختوکه‌و گومرایی شه‌یتانه، ده‌زانن خودا فرمانی چی پی کردوو له‌چی نه‌هی لی کردوو، ریگای حقو خیر نامیز ده‌دۆزنه‌وه، وه‌سوه‌سه‌ی شه‌یتان له‌دلی خۆیان ده‌رده‌هاونو، ئیتر شوین هه‌واو ئاره‌زۆی خۆیان ناکه‌ون، هانا بۆ خودا ده‌به‌زو په‌نا به‌نه‌و ده‌گرن، پروه‌دگاریش به‌هانیانه‌وه‌ دێو له‌و پهرێشان‌حالییه‌ رزگاریان ده‌کاو ده‌یاتخاته‌ حاله‌تی دئارامی و شادمانیه‌وه، له‌و سه‌رگه‌ردانی و نه‌فامیه‌ قوتاریان ده‌بی و ده‌که‌ونه‌وه‌ سه‌ر حالێ ناسایی خۆیان، ئیتر چاویان ده‌کرێته‌وه‌ ریگای راست ده‌بینن.

بێگومان په‌ناگرتن به‌خودا له‌شه‌یتان. کاریکی خۆپارێزییه، ناشکرشه‌ خۆپارێزی باشتر له‌ده‌رمانکردن، عه‌ره‌ب وته‌نی ((الوقایة خیر من العلاج)) جا ههر کاتی ئاده‌میزاد تووشی تاوانیک بوو، پتویسته‌ خیرا یادی خودا بکاته‌وه، تۆبه‌ بکاو بگه‌ڕێته‌وه‌ بۆ لای خودا، بۆ نه‌وه‌ی کاریگه‌ری تاوانه‌که‌ نه‌میێ، چونکه‌ هیچ شتیک به‌نه‌ندازه‌ی یادی خودا به‌هێز نیه‌ بۆ ده‌رکردنی وه‌سوه‌سه‌ی شه‌یتان له‌ده‌روونی ئاده‌میزادا، له‌م روه‌وه‌ که‌ یادی خودا خۆشه‌ویستی حقو خیرخوازی له‌نه‌فس‌دا به‌هێز ده‌کا. ئاره‌زۆی شه‌رو تاوان لاواز ده‌کا، ده‌بیته‌ نمونه‌ی موسوڵمانی خودا په‌رستی راستال که‌ شه‌یتان ناتوانی گومرای بکا، ته‌نانه‌ت نه‌گه‌ر ختوکه‌و وه‌سوه‌سه‌شی بخاته‌ دله‌وه‌ کاریگه‌ری نابێ؛ نمونه‌ی نه‌وه، ئاده‌میزادی له‌شساعی جه‌سته‌ ته‌واو و میزاج خاویێو پۆشاک خاویێ که‌ فایرووس توخنی ناکه‌وی، خو نه‌گه‌ر فایروسییکیش ریگای خۆی کرده‌وه‌ چوه‌ ناو جه‌سته‌یه‌وه‌. نه‌وه‌ مه‌ناعه‌ی به‌هێزه‌و زوو نه‌وه‌ جه‌ازی مه‌ناعه‌یه‌ قه‌لاجۆی ده‌کا.

ناشکرشه‌ له‌ناخی ئاده‌میزادا هه‌ز بۆ خێرو هه‌ز بۆ شه‌ر هه‌یه‌ چه‌ند ئاده‌میزاد کۆشش بکاو بیه‌وی به‌سه‌ر هه‌واو ئاره‌زۆ بۆ شه‌ردا سه‌ریکه‌وی، نه‌وه‌نده‌ خێرو ته‌وابی ده‌گاتی و له‌خودا نزیک ده‌بیته‌وه‌... پیغه‌مه‌به‌ر ﷺ وه‌کوو تیرمیذی و نه‌سانی و نیبێو هه‌بیان له‌نیبێو مه‌سه‌وده‌وه‌ ده‌گه‌یینه‌وه‌:

پیغمبر ﷺ فرموده تی: (ان للشیطان لمة بابن آدم، وللملك لمة، فامالة الشیطان فایعاد بالشر وتکذیب بالحق، وأما لمة الملك فایعاد بالخير وتصديق بالحق فمن وجد ذلك، فلیعلم أنه من الله، فلیحمد الله على ذلك، ومن وجد الأخری فلیتعوّل من الشیطان ثم قرا (الشیطان یعدکم الفقر، ویأمرکم بالفحشاء))

نه مجار پروه ردگار کاریگری و سه سهی شهیتان له ده روونی نه فامو ناشوبگیره کانداس ده کاو ده فرموی: ﴿وَإِخْوَانُهُمْ يَمُدُّونَهُمْ فِي الْغَيِّ ثُمَّ لَا يُقْصِرُونَ﴾ برایانی شهیتانی به کان؛ نه وان له خودا ناترسنو ته قواکارنین نه وه شهیتانی فرسه تیانی لی دینو گومرایان ده کمن، پشتگیریان ده کمن بو درزو ده دان به گومرایو سر لی شیوان، ساته وه ختی که مترخه می نا کمن له هه لئانیان بو گومرایو پره پیدان به سر لی شیوانو تیکدانی بیروبا وه پریان، هه تاوایان لی ده کمن خو به گومرایو سه ده گرنو سو ده بن له سر پره پیدانی. چونکه نه وان که شهیتان به هه له ی بردن یادی خودا نا کمن، له شهرو سه سه سهی شهیتان پهنا به خودا نا گرن؛ جا یان نیمانیان به خودا نه، یان دلایان له ته قوا خالییه، یان پروایان به وه نه که هه مو ناده میزادی که شهیتانیکی هه به وه سه سهو ختو کهی ده دا بو نه نجامدانی کاری شهر.

پیغمبر پابه ندی نیگی خودایه و شوین قورئان ده کهوی

وَإِذَا لَمْ تَأْتِهِمْ بِآيَةٍ قَالُوا لَوْلَا آجْتَبَيْتَهَا قُلْ إِنَّمَا أَتَّبِعُ مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ مِنْ

رَبِّي هَذَا بَصَآئِرٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٢٠٣﴾

له نایه ته کانی پیشوودا پروه ردگار باسی نه وه ی کرد که شهیتانه کانی ناده میزادو جندو که هه میسه خهریکی گومرا کردنو سر لی شیواندن..... نه مجار لی ره دا به شوین نه وه دا باسی جوړیک له گومرایو تایبه تی ده کا، نه ویش بریتییه له وه ی که کافره کانی قوریش داوای موعجیزه ی سیر سیریان له پیغمبر ده کرد، بو رقه بهریو نه زیه تدانی پیغمبر ﷺ داوای موعجیزه ی

کهونی جوراو جوریان لی ده کرد، وه کوو قورنان لیان ده گیریتسه وه ﴿وَقَالُوا: لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتَّىٰ تَفْجُرَ لَنَا مِنَ الْأَرْضِ يَنْبُوعًا، أَوْ تَكُونَ لَكَ جَنَّةٌ مِنْ نَخِيلٍ وَعِنَبٍ، فَتَفْجُرَ الْأَنْهَارَ خِلَالَهَا تَفْجِيرًا﴾ الاسراء/۹۰-۹۱.

ناوا بهو جوړه موشریکه کان کولیان نه ده داو داوای شتی نااسییان له پیغه مبر ده کرد؛ سییاقی قورنان لیړه دا بری داواکاری وه لسوکه وتیان درده خا: که نه وه ده گیه نی: نه وان حه قیقه تی پیغه مبرایه تیان نه زانیوه و شاره زای سروشتی پیغه مبر نه بوون؛ ته گمر نه وه حه قیقه تو سرشته تیان بزانیایه هرگیز نه وه جوړه داوایه تیان له پیغه مبر نه ده کرد! وابهی نه ده بی و نه فامانه له گه لی دا نه ده جولانه وه، وه کوو ﴿فَرَمَوْا: ﴿وَإِذَا لَمْ تَأْتِهِمْ بِآيَةٍ قَالُوا لَوْلَا اجْتَبَيْتَهَا؟﴾ قورپه یشیه کان داوات لی ده کمن، یان ته گمر ماویده ک نیگات بو نه هات، ده لئین: نه وه بوچی داوات له خودا نه کردو نیلحاحت لی نه کرد موعجیزه که بنیړی، یان نایه ته قورنایه کان بنیړته خواری، یان ده لئین: بوچی بوخت نه وه کاره ت نه نجام نه دا؟ چما تو پیغه مبر نی؟.. چونکه پییان وایه: قورنان هلبه سترای موحه مده، وه نه وه ده توانی نایاتی کهونی، موعجیزه ی تایبه تی بیتیته دی!

له راستی دا نه وان سروشتی پیغه مبرو لمرکی سرشانی نازانن چیه و چ نیه! هر وه ها نازانن نه ده بی پیغه مبر له گه ل خودا دا چونه و چونه نیه، نازانن که پیغه مبر راگه یه نه وه چی پی بگو تری: له خودا وه نه وه راده گیه نی! هیچ له سمر خودا فرز ناکاو پیشنیاری بو ناکا، هیچیش له خرمه وه نالی ویشی خویه سمریش ناکا! بویه پوره دگار فرمان به پیغه مبر ده کا که راستییان بو روون بکاته وه حه قیقه تی فرستاده بی خوی بو نه وان شی بکاته وه ده فرموی: ﴿قُلْ إِنَّمَا أَتَّبِعُ مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ مِنْ رَبِّي﴾ نه ی پیغه مبر! بلای: من رایه ی نه وه م ناکه وی پیشنیار بو خودا بکه مو ریگای نیشان بده و شتی له سمر فرز بکه م، من شوین نیگای خودا ده کهوم، چاوه روانی نه وه په یامو نیگایه م که له خودای خومه وه بوم دی، هر شتی که به فاضل و گه وریه بی خوی بو ی ناردم ده یلیمو شوینی ده کهوم، له خومه وه هیچ شتی که هلبه ستمو ناتوانم به خودی خوم هیچ موعجیزه و خاریقه یه ک نیشان بده م. ناتوانم له خومه وه نایه تی

دروست بکهم، هر کاتی موعجیزه یه ک له منموه رویداو به لگه بی له سهر پیغه مبرایه تیم؛ نموه لهو به لگانه یه که له خوداوه بوم هاتووه. نمونه ی نهم نایه ته نایه تی کی تره که ده فرموی: ﴿وَإِذَا تُلَّتِلَ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ يَرْجُونَ لِقَاءَنَا أَنتَ بَقْرَانٌ غَيْرُ هَذَا أَوْ بَدَّلَهُ، قُلْ: مَا يَكُونُ لِي أَنْ أُبَدِّلَهُ مِنْ تِلْقَاءِ نَفْسِي، إِنْ أَتَّبِعْ مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ﴾ یونس/۱۵.

به کورتی: من بۆخوم ده سه لاتو توانای هیئانی نایاتی که ونیم نیه، نیلحاحیش له خودا ناکهم بۆ موعجیزه و نایات، من شوین نمو نیگایه ده که وم که بۆم دیو خودا به فده ضلو و گهره یی خو ی منی کردوه به راگایه نهر و پیغه مبر!||

نهم جار پهروه دگار سی صیفهت بۆ قورئان دیاری ده کار ده فرموی:

۱- ﴿هَذَا بَصَائِرُ مِنْ رَبِّكُمْ﴾ نهم قورئانه چرای روشنم و ریکا نیشانده ره، به لگه و نیشانه یه له سهر یه کتا په رستی و پیغه مبرایه تی و زیند و بوونه، واته: نهم قورئانه ی خودا بۆ منی ناردوه و ریپیشانده ره و به لگایه له خوداوه بۆمان هاتووه، که سی که به جوانی تی بفری و لی وردیته وه عه قلی تیژو هوشیار ده بی؛ وه کوو نموه پیان بلی: نموه چیتانه داوای شتی که ده کهن که سودتان پی بگه یه نی؟ له کاتی که نهم قورئانه تان بۆ نیردراوه که دلو ده ورون روشن ده کاته وه، به لگه و نیشانه یه له سهر راستی پیغه مبرایه تی مزو هاتنی نهم په یامه له خوداوه. پی بیینا و شاره زا ده بن، چاوی دلتان ده کریتسه وه، زانا و شاره زا ده بن و راستی به کان وه کوو خویان ده بینن! وه کوو له شوینی کی ترده، ده فرموی: ﴿قَدْ جَاءَكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ، فَمَنْ أَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِ، وَمَنْ عَمِيَ فَعَلَيْهَا﴾ الانعام/۱۰۴.

به للی: نهم قورئانه: چرایه، ریپیشانده ره، «همه ته» فدیض و به خششه بۆ که سانی که نیمانی پی بهینن، نهم خیر و بیر له کیس خویان نه ده ن، بی که نه به رنامه ی ژبانی خویانو کاری پی بکه ن، له کار و یارو هه لسو که وتیان دا ره نگ بداته وه.

۲- ﴿وَهْدَى﴾ نهم قورئانه هیدایه تده ره بۆ حه ق و ریکای راست. نهم قورئانه ی که هیچ موعجیزه و خاریقه ی مادی که ونی ناگه نه ناستی سهر

ناسای نهو، له هیچ روژگارو شوینیک موعجیزه نیه پیشی بکهوئو به نه ندازهی نه هیدایهت نامیز بی!

۳- ﴿وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ﴾ نه قورئانه، ره حمت و فیض و نیحسانی یهزدانییه له دونیار قیامهت دا بو نهو که سانهی نیمانی پی ده هیئن، وه کوو له شوینیکی تردا ده فرموی: ﴿وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ، فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾ الانعام/۱۵۵، جا که سییک پابندی فرمانو نه هیه کانی بیو کاری پی بکا، نهو سرفرازو به مراد گه ییشتوو هر نهوانزو که سی تر نهو به هرهو به هایهی دهست ناکهوی!

گوی گرتن بو قورئانو شیوهی یادکردنی خودا

وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿۲۰۴﴾
وَأَذْكُرْ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ ﴿۲۰۵﴾
إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَيُسَبِّحُونَهُ وَلَهُ يَسْجُدُونَ ﴿۲۰۶﴾

نهو پیش پهروهر دگار باسی نهوهی کرد که قورئان چراو ری نیشاندهره، به لگمو نیشانهی ناشکرایه بو ره هنومایی کردنی موسولمانان، هیدایهتو ره حمت به بیان، نه مجار لییره دا فرمان ده کا: به موسولمانان، که له کاتی خویندنی قورئان دا گویی بو بگرنو دلی بدهنی، به مبهستی نیحترامو ریز لی گرتزو گه ییشتن به ره حمتی خوداو به مرز گه ییشتن و دهسکهوتنی نهو سوودو قازانجانهی له خوی گرتون.

دهربارهی هاتنه خوارهوی نایهتی ﴿وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا..... (الآیه)﴾ نه بوحاته مو هی تریش دهسکهوتنی و ترویانه: دهسکهوتنی به مرز کردنهوی خویندنی قورئانی ناو نوئو له کاتی نوئو کردن له پشت پیغه مبهروه ﴿لَهُ هَاتُوته خواری﴾.

همر تەبو حاتمە ئەوێ ■ هەیناوە: کە هاوێلانێ پیغەمبەر ﷺ لەنۆژدا قسەیان دەکرد. ئیتر ئایەتی ﴿وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ...﴾ هاتە خوارێ...

همر تەبو حاتمە لەعەبدوللای کورێ موغەفقە لەو شتیکی لەم جۆرە رێوایەت کردووە. ئیبنو جەریری طەبەری لەعەبدوللای کورێ مەسعودووە هەمان شت رێوایەت دەکا؛

ئیمامی زوهری دەلی: ئەم ئایەتە دەرحەق بەکۆمەڵە لاوتکی ئەنصاری هاتۆتە خوارێ کە دابو نەپرتیان وابوو هەر کاتێ پیغەمبەر ﷺ شتیکی لەقورئان بخوێندایە، ئەوانیش لەگەڵیدا ■ یانخوێندن.

شیخی سیوطی دواى ریز کردنی ئەم رێوایەتانە دەفەرموی: وا پێ دەچێ ئەم ئایەتە مەدینەیی بێ.

لەم رێوایەتانە ئەوەمان بۆ دەردەکەوێ: کە ئایەتەکە لەبارەى نۆژووە هاتبێتە خوارێ، ئیبنو مەسعودو تەبو هورەیرەو جابیرو زوهریو عوبەیدوللای کورێ عومەیرەو عەطای کورێ رەباحو سەعیدی کورێ موسەیب ئەمەیان رێوایەت کردووە. سەعید دەفەرموی: موشریکەکان لەمەکە دەهاتنە نزیک پیغەمبەر ﷺ، کە نۆژی دەکرد هەندیکیان بە هەندیکیان دەگوت: ﴿لَا تَسْمَعُوا لِهَذَا الْقُرْآنِ وَالْغَوَا فِيهِ﴾ فصلت / ۲۶، گوێ بۆ ئەم قورئانە مەگرن. هانی هانی بخەنە سەر، باکەس لێی حالی نەبێ، ئیتر پەروەردگار وەکوو وەلامدانەو بەک بۆیانو نامۆزگاری بۆ موسولمانان: ئەم ئایەتەى ناردە خوارێ: ﴿وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾ ئەى گڕۆهی موسولمانان! هەرکاتێ قورئانی پیرۆز خوێندراو گۆستان لێ ییوو، گوێی بۆ بگرنو دلی بدەنێ، بۆ ئەوێ لەمانای ئایەتەکانی حالی ببێو پەند لەنامۆزگاریەکانی وەر بگرن، کە قورئان خوێندرا، واز لەقسەو ناخاوێن بینن، بەهێدیو هیمنی، بەتەرسو وریایی یەو گۆچکەتانی بۆ کلۆر بکەن، بۆ ئەوێ تێی بگەن و یزانن چیتان ئاراستە دەکری. بۆ ئەوێ لەروانگەى تێگەیشێو پاپەند بوونتان بە پەيامەکەى بەمراز بگەن و رەحمەت و فەضلی خوداتان بەسەردا بپۆڕێ! سەر فرازی دونیاو قیامەت ببێ.. لەکاتێ خوێندنی قورئاندا

ده‌نگه ۱۱ ه‌نگو له‌غو ۱۱ به‌ریا مه‌که‌ن، بۆ نه‌وه‌ی تی‌ی بگه‌ن، بزانی: نه‌رکی سه‌ر شانتان چیه‌و چی‌نیه، چونکه که‌سیک بی‌ ده‌نگ بوو گوئی بۆ خویندنی قورتان گرت، شیاوی نه‌وه‌یه که به‌ر ریژنه‌ی ره‌حه‌تی خودا بکه‌وی.

نایه‌ته‌که به‌لگه‌یه له‌سه‌ر نه‌وه که بی‌ده‌نگ بوونو گوئی گرتن بۆ خویندنی قورتان واجبه، جا خویندنه‌که له‌نوژدا بی، یان له‌خاریجی نوژدا بی، فه‌رمانه‌که گشتی و بۆ هه‌موو کاتی‌که، به‌لام له‌نوژدا پی‌ویست تروجه‌خت له‌سه‌ر کراوتره، ته‌گه‌ر نیمام به‌ده‌نگی به‌رز قورتانی ۱۱ ه‌خویند.. به‌لگه‌ش له‌سه‌ر نه‌وه جگه له‌مانای خودی نایه‌ته‌که نه‌و فه‌رمووده‌یه‌یه که نیمامی موسلیم له‌ته‌بو موسای نه‌شعه‌رییه‌وه ریوایه‌تی کردوه، ده‌لی: پیغه‌مبه‌ر ﷺ فه‌رموی: (اِنَّمَا جُعِلَ الْإِمَامُ لِيُؤْتَمَّ بِهِ، فَإِذَا كَبَّرَ فَكَبِّرُوا، وَإِذَا قَرَأَ فَأَنْصِتُوا) (پیش نوژ بۆیه دانراوه: که چاری لی‌ بکری، که نه‌للاهوه نه‌که‌بری کرد ئیوه‌ش نه‌للاهوه نه‌که‌بر بکه‌ن، که قورتانی خویند بی‌ ده‌نگ بسو گوئی بۆ بگرن...) شایانی باسه‌ خاوه‌نانی سونه‌ن له‌ته‌بو هوپه‌یه‌وه هه‌مان فه‌رمووده‌یان ریوایه‌ت کردوه. نه‌مه‌ی گو‌ترا: ده‌ریاره‌ی نه‌وه که گوئی گرتن بۆ قورتان هه‌موو کاتو شوینی‌ک ده‌گریته‌وه‌و فه‌رمانی‌کی گشتی و هه‌مه‌کاتی‌یه رای شیخ حه‌سه‌نی به‌صریه.. نه‌گینا زووری‌یه‌ی رافه‌که‌ران ده‌لێن فه‌رمان به‌گوئی گرتن و بی‌ده‌نگ بوون له‌کاتی خویندنی قورتان‌دا، تایبه‌ته به‌خویندنی قورتان له‌لایه‌ن خودی پیغه‌مبه‌ر ﷺ له‌سه‌رده‌می خۆ‌ی‌داو هه‌روه‌ها بۆ دوا پیغه‌مبه‌ریش تایبه‌ته به‌خویندنی قورتان له‌نوژداو خویندنه‌وه‌ی خۆبه‌ی رۆژی جومعه، چونکه واجب کردنی بی‌ده‌نگ بوونو گوئی گرتن له‌دوا رۆژگاری پیغه‌مبه‌ر ﷺ له‌غه‌یری نوژو خویندنه‌وه‌ی خۆبه‌ی جومعه‌دا نه‌رکی‌کی قورسه‌و زه‌حه‌دته‌ نه‌نجام ده‌دری، چونکه به‌جی‌هینانی ته‌م جوړه نه‌رکه ده‌بیته هۆی نه‌وه‌ی خه‌لک واز له‌زۆر کاروباری رۆژانه‌ی خۆیان به‌ینن! قوتابی واز له‌خویندنو مامۆستا واز له‌وانه‌ گوتنه‌وه بینن، داده‌ور ده‌ست له‌کاری خۆی هه‌لگری‌و شو‌قی‌ر له‌لی‌خو‌ری‌نی نو‌تو‌مب‌یله‌که‌ی بو‌ه‌ستی.....هتد. به‌لام گوئی گرتن بۆ قورتان‌خویندنی پیغه‌مبه‌ر ﷺ جیا‌واز بو‌وه، بر‌یکی ئامۆزگاری و رێنمونی

بسوه، بۆ هیچ موسولمانیک ره‌وانه‌بوه گوئی له‌قورئانخویندنی پیغه‌مبهربووبی و پشتی لی هه‌لکردبی، یان له‌و کاته‌دا قسه‌ی کردبی و خوی له‌گوگرتنه‌که بی ناگا کردبی، یان هی‌تری بی ناگا کردبن، بۆ دوا له‌دونیا ده‌رجوونی پیغه‌مبهر ﷺ هه‌مان هوکمو یاسا بۆ نوێژکر له‌گه‌ل نیماو خه‌تیبه‌دا ره‌چاو ه‌کرئ، چونکه بیده‌نگی و گوگرتن بۆ قورئان خویندنی پیش نوێژو خوتبه‌ خوئن واجب و پیوسته‌ نه‌مپ هه‌لسوکه‌وتی زوربه‌ی موسولمانان که له‌ته‌عزیبه‌و مونساهباتو رۆژانی جومعه‌دا قورئان ده‌خویندنی و نه‌وان گوئی بۆ ناگرنو خه‌ریکی گه‌توگۆن له‌گه‌ل یه‌کتری‌دا، به‌قسه‌ کردنه‌که‌یان که‌را‌هه‌تی هه‌یه‌و تاوان نه‌نجام ده‌ده‌ن! به‌تایبه‌تی بۆ که‌سیک له‌قورئانخویننه‌که‌و نزیک بی و به‌باشی گوئی لی‌بی، هه‌روه‌کوو چۆن دروست نیه‌ بۆ قورئانخوئن که قورئان بۆ کۆمه‌لیک بخوینئ که گوئی بۆ نه‌گرن، نه‌گه‌ر زوربه‌ی خه‌لکه‌که‌ گۆیان بۆ ده‌گرتو برێکیان جار‌جار به‌بی شیواندنی کۆره‌که‌ قسه‌یان ده‌کردو گوگرتنه‌که‌یان له‌وانی تر نه‌ده‌شیواند نه‌وه‌ نایسته‌ بیانوو بۆ واز هێنان له‌قورئانخویندن.

نه‌وه‌ی پیوسته‌ له‌سه‌ر موسولمانان به‌رامبهر قورئان نه‌وه‌یه: که هه‌ول بده‌ن کاتی خویندنی قورئان گوئی بۆ بگرنو له‌مانا و مه‌به‌سته‌کانی ورد بینه‌وه، یان بۆ خۆیان بیخوینن. به‌رپه‌ژه‌وه‌ له‌کۆری قورئانخویندن‌دا دابنیشن! پوخته‌ی قسه‌ له‌م شویننه‌دا نه‌وه‌یه: گوگرت کاریک نه‌کا به‌بروای خوی، یان به‌گویره‌ی دابو نه‌ریتی خه‌لک به‌بی ته‌ده‌ب حلیب بکری..

چ خرابی‌یه‌ک له‌وه‌دا نیه‌ کابرا به‌راوه‌ستانه‌وه، یان به‌دانیشتنه‌وه، یان به‌راکشانه‌وه، یان له‌کاتی رۆیشتن‌دا یان به‌سواری و لاخو رۆیینده قورئان بخوینئ، هه‌روه‌کوو چۆن دروسته‌ کابرا به‌بی ده‌ستنوێژ یان به‌پۆشاکێ پیسه‌وه قورئان بخوینئ، هه‌رچه‌نده‌ سوخته‌ نه‌وه‌یه: ده‌ستنوێژی هه‌بی له‌کاتی قورئان خویندن‌دا، به‌تایبه‌تی بۆ که‌سیک که له‌قورئان‌دا بخوینئ. واپه‌سنده، قورئان خوئن به‌شیوه‌ی له‌سه‌ره‌خۆیی و ته‌رتیله‌وه به‌ده‌نگو ناوازیکی و قورئان بخوینئ که خوشووع کاریگه‌ری پیوه‌ دیاری، زۆر له‌خۆ کردنو روا‌له‌تکاری تیدا نه‌بی، قاعیده‌و یاسای زانیاری ته‌جوید به‌رچاو بگه‌ری، زنده‌په‌وه‌ی

لہمہ ددہ و شہدہ کاندہ کا۔

همردو پیری فہرمود ■ موسلیم و بخاری فہرمود یہ کیان لہ نہ بو
 ہورہیروہ بہ مہر فووعی ریوایہت کردوہ ■ کہ پیغہ مبہر ﷺ دہ فہر موئی:
 (ماذن ■ لشیء ماذن النبی حسن الصوت، یتغنی بالقرآن). خیر و
 پاداشی گوئگر تن وہ کوو پاداشی خویندن وایہ.

نیمای نه‌حمده له‌ته‌بو هوره‌یره‌وه (ره‌زای خ‌وای لی‌ییت)
فرموده‌یه‌کی ریوایت کرده: که پیغهمبر ﷺ فرموده‌تی: (من استمع
الی آیه من کتاب الله، کتبت له حسنة مضاعفة، ومن تلاها کانت له
نوراً يوم القيامة) که سیک گوئی له‌نایه‌تیکی قورنان بگری چاکه‌ی درو
چهندانه‌ی بؤ ده‌نوسری، که سیک نایه‌تیک بخوینیته‌وه بؤی ده‌بیته‌ روناکایی
روژی قیامت!

نه مجار پمروه دگار فرمان به یاد کردند و هی خوی ده کا، له سمره تای رزور
له کوتای رزداو ده فرموی: ﴿وَاذْكُرْ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخِيفَةً
وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ﴾ واته: یادی خودای خوت بکه،
نهو خودای هی دوستی کردوی به نیعمه ته کانی پمروه دهی کردوی، له دلی
خوتدا یادی بکه، ناوه جوانه کانی، صیفاته کانی بینره پیش چاوی دلت،
به دل یادی بکه، سوپاس گوزاری به، داوای لیخوشبونی لی بکه؛ به یادی خودا
دل نادام ده گری. وه کوو له شوینیکی تردا ده فرموی: ﴿اَلَا بِذِكْرِ اللّٰهِ
تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ﴾ (الرعد/۲۸)، یادی خودا بکه، به لیپارانه وه گردنکه چی
هانای بز بره، له سزاو تو لهی بترسه؛ به ته مای پاداشو فمضلو ره حمه تی به!
به زویان یادی بکه به شیوه یه کی مام ناوه ندی، نه زور ده نگ بمرز کمره وه،
نه زور ده نگ نرم بکمره وه، وه کوو له شوینیکی تردا ده فرموی: ﴿وَلَا تَجْهَرُ
بِصَلَاتِكَ وَلَا تَخَافُتْ بِهَا، وَابْتَغِ بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا﴾ (الاسراء/۱۱۰)،
خیطاب له نایه ته که دا ناراسته ی پیغه مبهر علیه السلام کراوه.

هه‌ندیکیش ده‌لین: بۆ گۆنگری قورئانه، رای په‌سند نه‌وه‌یه: که بگوتری
خیطابه‌که گشتی‌یه وه‌هه‌موان ده‌گرتیه‌وه.

(چونکه عیبرهت به عوموومی له فظه نهک به خصوصی سه به دب)
یادکردنی خودا به زمانو به بی یادکردنی به دل، بی سووده، زور سوفیلکه و
دهرویشوکه زیگری خودا به سه دانو هزاران نه نجام ده دن، به ته سببیچی
سه دویهک ده نکی، رۆژانهو هفتانه چهند جار ناوی خودا ده لئینو زیگری
ده کهن، به لام هیچ سوودیان پی ناگا؛ چونکه زیگرو یادکردنهو که یان هر
به زمانو دلان ناگای لی نیه، نهوانه به عادهت نهو ده کهن عیبادت نیه،
بۆیه پهروهردگار بهواجبی دانه که به دلو زویان یادی بکری، به زویان یاده که
نه نجام بدریو له دلو دهرووندا ناماده بکریو مانای بهرجاو بگیری! دل
پییهو خهریک بی!

گونجاو ترین کات بو زیگرو یادی خودا کاتی به یانیو کاتی ئیوارهیه،
واته: سه ره تاو کوتایی رۆژ باشترین کاتی یادکردنهو ی پهروهردگار. چونکه
باقی ماوهی رۆژ بو کار کردو ههولدانی ژبانه. به لام ده بی هه موو کات یادی
خودا له دلدا بی. که سییک سه ره تای رۆژ به خودا پرستیو یادکردنی خودا
ده ست پی بکاو کوتاییشی بهو زیگرو یاده بهینی، لهوانیه له باقی رۆژه که دا
خودای له بیرنه چیو یادی بکاتهو. بری له نه م زیگرو یاده، له نوژی به یانیو
نوژی عه سدا نه نجام ده درین له نه م دوو کاته دا فریشتهی چاودیری کرداری
شهو فریشتهی چاودیری کرداری رۆژ ناماده ده بنو، ده بنه شایهت لای
پهروهردگار که کاتی چونه لایان له خودا پرستی دا بوون، کاتیکیش به جیان
هیشتون خهریکی خودا پرستی بوون!

یادی خوداو زیگر کردنی له کاتی به به یانو ده مو ئیواره دا به تایهتی
(هه رچهنده هه موو کاتیکی یادی خودا پیوسته) له م باره وهیه که ههستی
نا ده میزاد له م دوو کاته دا گۆرانکارییه کی ناشکرا له صه فحهی بوونه وهر دا
ده بینتی، بوونه وهر له حالهتی تاریکی بهو به حالهتی رووناکیو به پیچمه وانه شهو
ده بیندري! دلی نا ده میزاد په یوه ندار ده بی به بوونه وهر ده ورو بهری خو بهو،
به ناشکرا ده بینتی دهستی قودرهت، شهو رۆژ ده گۆپی، دیاردهو حاله ته کانی
نالو گۆر ده کات.

پهروهردگار ده زانی که دلی نا ده میزاد له م دوو کاته دا (به یانیو ئیواره)

پتر تاماده‌باشی تیدایه بۆ خوداپهرستی و ملکه‌چی و پابه‌ند بوون،... بۆیه جه‌ند جار له‌قورئان‌دا خیطابی ناراسته‌ی به‌نده‌کانی کردوه؛ که به‌تایبه‌تی لهم دوو کاته‌دا ذیکرو ته‌سبیحاتی خودا بکه‌ن، هاویه‌شی بوونه‌وه‌ر بکه‌ن له‌گمردنکه‌چی و پابه‌ندبوون بۆ فهرمانی یه‌زدان، بۆ نه‌وه‌ی دل‌یان نهرم بی‌و نه‌فسیان مش‌تو مال بکری بۆ په‌یوه‌ندی به‌خواه‌نی بوونه‌وه‌رو دارای هه‌سه‌لاتی نهم گۆرانکاریه‌. وه‌کوو له‌شوئینیکی تردا ده‌فرموی: ﴿فَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ، وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوبِ﴾ ق/۳۹، یان ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا، وَسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا﴾ الاحزاب/۴۱ یان ﴿وَاذْكُرْ اسْمَ رَبِّكَ بُكْرَةً وَأَصِيلًا﴾ الانسان/۲۵.

نهم ته‌سبیحاتو ذیکره‌ی که نهم نایه‌تانه ده‌یگه‌یه‌ن، له‌ذیکرو ته‌سبیحاتی ناو نوڤه‌کان فراوان ترزو کاته‌که‌شیان له‌سهر کاتی نوڤی به‌یانو نوڤی عه‌سر کورت هه‌لنه‌هیندراون، هه‌روه‌کوو چۆن له‌شپه‌ی غه‌یری شپه‌ی نوڤیش‌دا نه‌نجام ده‌درین، چونکه نهم ذیکرو ته‌سبیحاته؛ جاری واده‌بی به‌دل ده‌بی، جاری واهیه به‌دلو زویان ده‌بی!! نه‌وه‌ی پتویسته له‌سهر ئاده‌میزاد نه‌وه‌یه: ده‌بی هه‌موو کاتی خودای له‌یادبی، به‌نه‌ینی و ناشکرا موراقه‌به‌ی په‌روه‌ردگار بکا، له‌هه‌موو کارو کرداریکی‌دا، له‌گشت هه‌لسانو دانیشتنی‌دا، له‌جه‌وجۆلو وه‌ستانی‌دا، له‌کرده‌وه‌و له‌نییه‌تی‌دا وایزانی خودا چاوی لییه‌تی و ناگاداری هه‌لسو که‌وتییه‌تی. که به‌تایبه‌تی باسی ده‌مه‌ویه‌یانو ده‌مه‌وئیاره‌ی کرد؛ نه‌وه ده‌گونجی لهم کاته‌دا کاریگه‌ری تایبه‌تی هه‌بی و خودا بۆخوی ده‌زانن چۆن دلی ئاده‌میزادان ده‌گۆڕی و کاریان لی ده‌کری!! چونکه په‌روه‌ردگار خوی به‌دییه‌نهری ئاده‌میزاده‌و ده‌زانن چی کاریگه‌ره تی‌یدا!!

ئه‌ی پیغه‌مبه‌ر! نه‌وه‌ی پیت راگه‌یه‌ندرا نه‌نجامی بده‌و ﴿وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ﴾ له‌پیری غافل و بی‌ئاگایان مه‌به، نه‌ک هه‌ر به‌ده‌مو زویان به‌لکو به‌دلو گیان! ذیکرو یادیک نه‌نجام بده، دلت گه‌شه‌ی پی بکا، خاوه‌نه‌که‌ی وای لی بکا هه‌میشه وایزانی خودا چاوی لییه‌تی، هه‌ر هه‌نگاوێک بنی، هه‌ر جه‌وجۆلیک نه‌نجام بدا، لایه‌نی خودای له‌دلو ده‌روون‌دا هه‌بی، حیساب بۆ نه‌و

چاودیره بکا، شمره و حهیا بکا له‌وهی کاریک نه‌نجام بدا خودا پی‌ی ناخوش بی‌ی! یادی خودا بکهو بی‌ناگا مه‌به له‌چاو دیری موراقه‌به کردنی، چونکه ناده‌میزاد، هه‌موو کاتی پیوستی به‌وه هه‌یه که په‌یه‌ندی به‌پهره‌دگار هه‌یه هه‌بی، هه‌موو ده‌می ناتاجی یارمه‌تی و کومه‌گی خودایه بقو زالبوون به‌سهر وه‌سه‌سه‌و ختوکه‌ی شه‌یتان‌دا!

نه‌مجار په‌روه‌ر گار دوا‌ی فرمان به‌یادکردنی خوداو گو‌نگرتن بقو قورنانو نه‌هی کردن له‌غه‌له‌تی جه‌خت کرده‌وه و نمونه‌ی به‌فریشته‌ی نزیک باره‌گای نه‌قده‌س هینایه‌وه نه‌و فریشتانه‌ی له‌سروش‌تیان‌دا شه‌هوتو ناره‌زو نیه، شه‌یتان ناتوانی وه‌سه‌سه‌و ختوکه‌یان بدا، که‌چی هه‌رده‌م خه‌ریکی ذیکرو ته‌سیب‌جاتی په‌زدان‌و ساته‌وه‌ختیک له‌یادی خودا غافل نینو ده‌فرموی: ﴿إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ﴾ بی‌گومان نه‌و فریشته به‌ریزانه‌ی نزیک باره‌گای نه‌قده‌سن؛ نزیک‌یه‌ک که هه‌ر خودا بو‌خوی ده‌زانی چه‌نده‌و چونه‌و چیه، نه‌و فریشته نزیکانه له‌عیباده‌تکردن‌دا لوتبه‌ریزی نانوتن، ساته‌وه‌ختیک له‌خودا بی‌ناگا نین ﴿وَيُسَبِّحُونَهُ﴾ به‌ریزی و پیروزی بی‌شهریکی پال خودا ده‌ده‌ن، له‌هه‌موو عه‌یبو ناته‌واری‌یه‌ک به‌دوری ده‌گرن. ﴿وَلَهُ يُسْجَدُونَ﴾ هه‌ر بقو خودا نو‌یژ ده‌کهنه‌و هه‌ر بقو زاتی پاکی سوژده ده‌به‌نو که‌س ناکهن به‌شهریکو هاره‌لی، هه‌موو عیبا ده‌تو به‌ندایه‌تیکیان خالص بقو خودایه.

عیباده‌تو ذیکرکردن لایه‌نیکی گرن‌گن له‌په‌په‌وه‌و پرۆگرامی نه‌م نایینه‌دا، چونکه نایینی نیسلام مه‌نه‌ه‌جیکی تیوری نیه، پرۆگرامی بزتنه‌وه‌یه‌کی واقعی‌یه بقو گو‌پینی واقعی ناده‌میزاد، هه‌له‌به‌ته گو‌پینی نه‌و واقعی نه‌فامییه‌و ناراسته‌ کردنی بقو په‌په‌وه‌و کردنی کومه‌لگای ناده‌میزاد به‌ره‌و مه‌نه‌ه‌جی ره‌ببانی؛ شه‌رکیکی قورسو گرانه‌و پیوستی به‌تی‌کو‌شانو هه‌ل‌دان هه‌یه، صه‌برو نارامییه‌کی زوری گه‌ره‌که، پیوستی به‌تو‌یشوو پشت‌گیری خودا‌وه‌ند هه‌یه، وزه‌و توانایه‌کی تایبه‌تی ده‌وی، عیباده‌ت بقو خوداو داوا‌ی پشت‌گیری لی‌ی باشت‌ترین تو‌یشوو چاک‌ترین پشتیانو گو‌مه‌گییه بقو نه‌و ری‌گا نه‌سته‌م زه‌حه‌مه‌تیه. بویه له‌سهره‌تای سوره‌ته‌که‌دا که ده‌فرموی:

﴿كِتَابٌ أَنْزَلَ إِلَيْكَ فَإِلَّا يَكُنْ فِي صَدْرِكَ حَرَجٌ مِنْهُ، لِتُنذِرَ بِهِ وَذِكْرَىٰ لِلْمُؤْمِنِينَ﴾^۴ لیره‌ش‌دا کۆتایی سوره‌ته‌که‌ی بدو نایه‌ته پیرۆزانه هیئا!!

قییینی: نه‌وی له‌م نایاته‌نانه وهرده‌گیری نه‌ویه: پیوسته ناده‌میزاد له‌خدمت قورنان‌دا به‌ته‌ده‌بو وبقار بی‌و ریزی لی بگری. ناشکرایه نایه‌ته‌که به‌روونی نه‌وه ده‌گه‌یه‌نی که له‌کاتی خویندنی قورنان‌دا بی‌ده‌نگی و گوی بۆگرتنی، له‌هه‌موو حالیکه‌دا له‌نوژی غه‌یری نوژی‌دا پیوسته.

وه‌لی شهرعزانان له‌بارهی خویندنی مه‌نمووم له‌پاش تیمامه‌وه سی رایان هه‌یه، نایا خویندنی تیمام له‌نوژی‌دا خویندن له‌سهر مه‌نموومیه‌کان لاده‌با؟ بری خویندنه‌که‌یان ده‌که‌وی له‌هه‌موو نوژی‌دا چ نوژی جه‌ری بی‌یان نوژی سپری بی‌یان پیوسته مه‌نموومیه‌کانیش بیخوینن، یان خویندنه‌که تایه‌ته به‌و نوژانه‌ی که تیمام تییان‌دا به‌ده‌نگی به‌رز ده‌خوینی؟

۱- هه‌نه‌فیه‌کان، ده‌لین: مه‌نمووم له‌دوا تیمامه‌وه هیچ کاتی قورنان ناخوینی نوژه‌که جه‌ری بی‌یان غه‌یری جه‌ری بی‌چونکه ظاهیری نایه‌ته‌که داوای بی‌ده‌نگی و گۆگرتن ده‌کا. له‌نوژی جه‌ری‌دا هه‌ردووکیان دینه‌جی. له‌نوژی غه‌یره جه‌ری‌دا بی‌ده‌نگی‌یه‌که دینه‌جی و هه‌ر نه‌وه‌ش له‌توانادا هه‌یه، تیمام ده‌خوینی و مه‌نمووم پیوسته بی‌ده‌نگ بی‌. نه‌وی پشتگیری نه‌م رایه ده‌کا نه‌و فرمووده‌یه‌که ئه‌بنو نه‌بی شه‌یه له‌ته‌بو هه‌ره‌یره‌و. ریوایه‌تی کردو، ده‌لی: پیغه‌مبەر ﷺ فرمویه‌تی: (تیمام بۆیه دانراوه که شوینی بکوی، که نه‌للاهونه‌کبه‌ری کر. ئیوه‌ش نه‌للاهونه‌کبه‌ر بکه‌ن، که قورنانی خویند ئیوه بی‌ده‌نگ بن..)^۴

هه‌ر ئه‌بنو شه‌یه له‌جابه‌یره‌وه ریوایه‌تی کردو، ده‌لی: پیغه‌مبەر ﷺ فرمووی: (من کان له‌ امام، فقراءه له‌ قراءه) که‌سیک له‌پاش تیمامه‌و. نوژی کرد خویندنی تیمام بری خویندنی نه‌و ده‌که‌وی. نه‌م هه‌دیسه هه‌رچه‌نده مورسه‌له به‌لام لای هه‌نه‌فیه‌کان ده‌یته به‌لگه، نه‌بو حه‌نیفه بو خوشی

^۴ تیمام موسلیم ریوایه‌تی کردو.

به‌مصرفوعی و به‌سندهدی راست ریوایه‌تی کردوه.

زوریه‌ی هاوه‌لانیس: عدلی، ثیبنو مه‌سعود، سه‌عد، جابیر، ثیبنو عه‌بباس، نه‌بو داود، نه‌بو سه‌عیدی خودری، ثیبنو عوممر، زهیدی کوری ثابت، نه‌نس. (خودا له‌ه‌مویان رازی بی) نه‌و رایه‌یان هه‌بوه.

۲- مالیکییه‌کانو حه‌نه‌فییه‌کان، پئیان وایه: نوژکهری دوا نیمام نه‌گهر نوژده‌که له‌و نوژانه بو، که نیمام تئیان‌دا ده‌نگ به‌رز ناکاته‌وه نه‌وه ده‌بی (فاتحه) یان سوره‌تی تری قورئان بخوئنی، نه‌گهر نوژده‌که جه‌ری بو واته: نیمام ده‌نگی تیدا به‌رز ده‌کرده‌وه، نه‌وه نابی مه‌ئوممی هیچ بخوئنی. نه‌مه رای عورو‌ی کوری زوبه‌یرو قاسمی کوری موحه‌مه‌دو زوهریشه.

۳- شافیعییه‌کان، ده‌لین: هه‌موو کاتی نوژکهر ده‌بی فاتحه بخوئنی، نیمام بی یان مه‌ئوموم بی، یان به‌ته‌نیا نوژده‌که بکا. چهند به‌لگه‌یه‌کیان له‌سهر مه‌ذهبه‌که‌یان هی‌ناه‌ته‌وه: له‌و به‌لگانه: نایه‌تی: ﴿فَاقْرَؤُوا مَا تَيَسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ﴾ الزمر/۲۰، هه‌روه‌ها نه‌و حه‌دیثیه‌ی که نه‌حه‌دو خاوه‌نانی شه‌ش کتیه‌کانو هی تریش له‌عو‌باده‌ی کوری صامیت‌ه‌وه ریوایه‌تیاں کردوه: پیغه‌مبهر ﴿فَرْمُوهُتْ﴾ (لا‌صلاة لمن لم یقرأ بفاتحة الكتاب) به‌نوژو حلّیب نا‌کری؛ که‌سیک نوژ بکاو فاتحه‌ی تیدا نه‌خوئنی.. نیمامی بو‌خاری به‌یه‌قیس نه‌م رایه‌یان په‌سند کردوه!!

نایه‌تی: ﴿وَادْكُرْ رَبَّكَ...﴾ نه‌وه ده‌گه‌یه‌نی که نابی له‌کاتی ذکر کردن‌دا ده‌نگ به‌رز بکرت‌ه‌وه، واته: ذکرده‌بی به‌ده‌نگی نزم بکریو نابی ده‌نگی تیدا هه‌لپری! نایه‌تی: (.... وله یسجدون) نه‌وه ده‌گه‌یه‌نی: که هه‌ر که‌سیک نه‌م نایه‌ته بخوئیت‌ه‌وه، یان گوئی لی‌بی ده‌بی سوژده بو خودا به‌ری، سوژده‌ی خوئندنه‌وه‌ی قورئان (سجدة التلاوة) دانراوه: بو ملکه‌چ کردنی نه‌وانه‌ی موشریکو خوانه‌ناسزو سوژده نابن، هه‌روه‌ها بو شوئینکه‌وتزو چاو له‌فریشته کردنو رانواندن به‌ندایه‌تی کردن بو په‌روه‌ردگار.

نیمامی موسلیم فرمووده‌یه‌کی له‌نه‌بوهوره‌یره‌وه ریوایه‌ت کردوه، ده‌لی: پیغه‌مبهر ﴿فَرْمُوهُ﴾ (اذا قرأ ابن آدم السجدة، فسجد، اعتزل

الشیطان یبکی، یقول: یاویلہ، امر ابن آدم بالسجود فسجد، فله الجنة، وامرت بالسجود، فأبیت فلی النار). هر کاتې ناده میزاد نایه تیکی خویند سوجه دی تیدا بوو سوجه دی برد، شهیتان گۆشه گیر ده بیو ده گریاو هاوار ده کاو ده لی: هاوار بوو خوم؛ ناده میزاد فرمانی پی کراوه به سوژده بردنو سوژده دی برد به هه شتی ده دریتی! من فرمانم پی کرا به سوژده بردن، سربیتچیم کرد ده خرتمه دۆزه خوه.

نیبنوماجه فرموده ده کی له نیبنوعه بیاسوه ریوایت کرده: ده لی: پیغه مبر (له سوژده ی قورئان خویندن دا نهم دوعایه) «فرمود: ((اللهم! احطط عني بها وزرا، واكتب لي بها أجرا، واجعلها لي عندك ذخرا)) خودایه! بهم سوژده یم گونا هم لی هله ورینه، پاداشم بو بنووسه، له لای خوت بوم بکه به پزمه نده و توتشو.

له ریوایه تیکی تر دا هاتوه: که پیغه مبر (فرموده تی: ((اللهم! لك سجد سوادى، وبك آمن فؤادى، اللهم ارزقنى علما ينفعنى، وعملا يرفعنى)) خودایه! جه ستم سوژده ی بو زاتى پاکت برد، دلّم نیمانی پیت هیناوه، خودا زانیاریه کم بده یه سووم پی بگه یه نی، نیشو کاریکم پیو چاو بکه ریزم بداتی.

نهمجار ماوه توه نهمه نایا سوژده ی تیلاوت واجبه یان سوننه ته؟؟ نیمامی مالیکو نیمامی شافعیو نیمامی نه حمده «فرمودن: واجب نیه. چونکه نه و فرموده یه ی حذرته ی عومر چه سپاره و له صه حیجی بوخاری دا هیه، که ((روژیک نایه تی سه جده ی له سر دوانگه خوینده وه نیتر له سر دوانگه هاته خواره وه سوژده ی بردو خه لکه کesh له گه لیا سوژده یان برد، له روژیک هینی تر دا له سر دوانگه هه مان نایه تی خوینده وه، خه لکه که خویان ناماده کرد بو سوژده بردن، به لام عومر دانه بزیو به خه لکه که ی وت: خه لکینه! هیواش بن، خودا نهمه ی له سر پیویست نه کردوین، له م جوړه کاتانه داو له کاتى خویندن نایه تی سه جده دا حزمان لی یو سوژده ده به یو حزمان لی نه بوو ناچینه سوژده، نهمه رووی دا به برچاوی هاوه لان

له کوچکارانو یارمه تیده ران (خودا لییان رازی بی)

پیغه ممبر **■** که سوور بووه له سر سوژده بردن، نیشانهی نمودهیه سوننهت بووه.. فرموده ی پیغه ممبر **■** که ده فرموی: (امر ابن آدم بالسجود) نموده هوالدانه له سوژده ی واجب. نه بوحه نیفه، ده فرموی: سوژده ی تیلارهت واجبه، چونکه نه مر کردن به سوژده بردن، وجوب ده گیه نی، هروه ها حه دینه کی پیشوو که ده فرموی: (اذا قرأ ابن آدم سجدة، اعتزل الشيطان يبكي يقول ياويله) له ریوایه تی نه بوکوره یبدا (یاویلی). هروه ها فرموده کی پیغه ممبر **■** که له شهیتانده ده گیریت نموده موسلیم ریوایه تی کرده: که ده لی: (امر ابن آدم بالسجود فسجد فله الجنة وامرت بالسجود فانابت علی النار) نیشانن له سر نموده که سوژده واجبه.

هموو زانایانی نیسلام کۆکن له سفر نموده که سوژده ی تیلارهت وه کوو نویژه پیوستی به هه بوونی ده ستنویژو پاکو خاوتنی پۆشاکو شوین هیده، هروه ها پیوستی نییه تو روکردنه روگمو کاتیش هیده! ده رباره ی کات: شافیعییه کازو کۆمه لیک له زانایان پییان وایه: سوجه ی تیلارهت هموو کاتی دروسته نه نجام بدری چونکه وه کوو (صلات ذات السبب) وایه.

حنه فییه کازو وتهیه کی مالیکییه کانیش هیده ده لێن: نابی سوژده ی تیلارهت لهو کاتانه دا به پری که نویژی سوننهتی تیدا مه گروهه وه کوو دوا نویژی عه صرو دوا نویژی به یانی.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سوره‌تی نه‌نفال

سوره‌تی نه‌نفال سوره‌تیکی مه‌دینه‌یی‌یه، ده‌رباره‌ی نه‌حکامی جیهادو تیکۆشان له‌ریگهی خودادا ده‌دوی. یاسی یاسای جه‌نگو خۆناماده‌کردن بۆ جیهاد شی ده‌کاتمه‌وه. ده‌رباره‌ی هه‌لبژاردنی ناشتی به‌سه‌ر شه‌ردا، ده‌دوی هه‌ر کاتی دوژمن ملی بۆ ناشتی‌دا، هه‌روه‌ها حوکمی شوێنده‌ستی شه‌رو کاریگه‌ری له‌ته‌ش‌خاسه‌کان (دیله‌کان) داو له‌مالو سامان (ده‌ستکه‌وتی شه‌ر) دا ده‌ستنیشان ده‌کا. سوره‌تی نه‌نفال له‌دوا سوره‌تی (البقرة) هاتۆته خوارێ، به‌لام نه‌مه به‌ته‌واوی ناچه‌سپۆ ناییته حه‌قیقه‌تیکی حاشا هه‌لنه‌گر، چونکه سوره‌تی (البقرة) هه‌مووی به‌جاری نه‌هاتۆته خوارێ؛ به‌لکو هه‌ندیکی له‌سه‌ره‌تای سه‌رده‌می کۆچکردنی پیغه‌مبه‌ر ﷺ بۆ مه‌دینه هاتۆته خوارێ و هه‌ندیکیشی له‌ناخرو تۆخری ئه‌م سه‌رده‌مه مه‌ده‌نییه‌دا هاتۆته خوارێ؛ ماوه‌ی نیوان سه‌رتاو کۆتایی سه‌رده‌می مه‌دینه نزیکه‌ی نۆ سال بووه. ناشکراشه سوره‌تی (الانفال) له‌نیوان ئه‌م سه‌ره‌تاو کۆتایی‌یه‌دا هاتۆته‌خوارێ، که‌واته سوره‌تی (البقرة) هه‌ندیکی له‌پیش هاتنه‌خواره‌وه‌ی سوره‌تی نه‌نفال نازل بووه‌و هه‌ندیکی دوا‌ی ئه‌و هاتۆته‌خوارێ!

به‌هه‌ر حال سوره‌تی نه‌نفال پاش روداوی جه‌نگی به‌دري گه‌وره هاتۆته‌خوارێ، یه‌که‌م جه‌نگیک بوو که سه‌رفرازیو سه‌رکه‌وتنی بۆ موسوڵمانان (هه‌رچه‌نده که که‌م‌بوون) به‌سه‌ر کافره‌کان‌دا (هه‌رچه‌نده زۆر بوون) تیدا بوو، جه‌نگیک بوو میژووی بزوتنه‌وه‌ی نیسه‌لامی گوڤی، میژووی ئاده‌میزادی گوڤی، جه‌نگیک بوو فه‌قیرو هه‌ژارو بۆره‌ پیاو تیدا به‌ره‌نگاری مله‌ه‌پو ده‌ره‌به‌گه‌کانی ئه‌و پڕگاره‌ بوونه‌وه‌و به‌سه‌ریان‌دا زال بوونو تیکیان شکاندن بۆیه‌قورئان: ئه‌و رۆژی ناو ناوه‌ رۆژی (الفرقان) واته‌: جیاکه‌ره‌وه‌ی حه‌قو به‌تال، رۆژی سه‌رکه‌وتنی حه‌قو راستی به‌سه‌ر به‌تالو ناحه‌ق‌دا. رۆژی سه‌رکه‌وتنی کۆمه‌لی که‌مو هه‌ژارو نه‌دارا به‌لام خاوه‌ن باوه‌رو خودا په‌رست؛ به‌سه‌ر کۆمه‌لی زۆرو پرچه‌کو سامانداری قوربه‌یشی (به‌لام بته‌پرست)، رۆژیک

بوو؛ بناغهی شکومهندي نیسلامی تیدا دارژرا، پۆزی کوفری تیدا شکیندرا؛ رۆژی بهدر رۆژتکی میژووی بوو، بهراستی رۆژی فورقان بوو، نهک همر له‌دونیا داو بهس! یان له‌میژووی ناده‌میزا داو بهس! به‌لکو له‌قیامه‌تیش داو بو هه‌تا هه‌تایی حقو به‌تالی لیک جیا کردوه! ههرچه‌نده ئهم جەنگه ئه‌وه‌نده به‌نرخو به‌هایه، به‌لام به‌نرخو گرنکی به‌که‌ی ناتوانی مه‌به‌سته به‌نهره‌تی و حه‌قیقه‌یه‌کانی ده‌ربخا، مه‌گهر کاتیک ده‌ریکه‌وی که ئیمه طه‌بیعه‌تو چۆنیه‌تی ئهو جەنگه تی‌بگه‌ینو به‌قوناغیک له‌قوناغه‌کانی جیهادو تیکۆشانی نیسلامی بزانی، واته: بهراستی هۆکارو مه‌به‌ستی ئهم جیهاده تی‌بگه‌ین، ههره‌ها ناتوانین سروشتی جیهاد له‌نیسلام داو هۆکارو مه‌به‌ستی سه‌ره‌کی تی‌بگه‌ین هه‌تا سروشتی ئهم نایینه وه‌کوو خۆی نه‌ناسین.

ههر کاتی ئیمه وه‌کوو پتویست له‌نیسلام حالی بوین، سروشتی ئهم نایینه‌مان ناسی؛ به‌ورد بینی نیسلامو نایینی راسته‌قینه وه‌سه‌یری جیهادو تیکۆشان له‌نیسلام دا بکه‌ین به‌باشی لیی حالی ده‌بینو هۆکارو مه‌به‌سته‌کانی تیده‌گه‌ین!!

مامۆستا سه‌یید ده‌رباره‌ی سروشتو قوناغه‌کانی جیهادو تیکۆشان له‌نیسلام دا له‌کتیپی (زاد المعاد) ی ئیبنو‌لقه‌ییم راده‌گوێزی وه‌لی: یه‌که‌مه‌جار که په‌روه‌ردگار نیگای بو حه‌زه‌تی موحه‌مه‌د ﷺ نارد: فه‌رمانی پی کرد به‌خوێندن، بو خۆی له‌گه‌ل نه‌فسی به‌خوێنی، فه‌رمانی پی نه‌کرد ته‌بلیغو بانگه‌وازی بکا، پاشان نایه‌تی ﴿يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ قُمْ فَأَنْذِرْ﴾ ی نارد سه‌ری! پیغه‌مه‌برایه‌تی به‌که‌ی به ﴿اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ﴾ ده‌ست پی کرد ره‌وانه‌کردنی به ﴿يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ﴾ بوو. ئه‌مه‌جار فه‌رمانی پی کرد به‌ره‌بابو خزمو که سروکاری نزیکسی بترسینی، ئه‌مه‌جار عه‌ره‌به‌کانی ده‌ورو به‌ر هۆشیار بکاته‌وه، ئه‌مه‌جار بانگه‌وازی ناراسته‌ی هه‌موو عه‌ره‌ب بکا به‌گشتی و بیانه‌ترسینی، ئه‌مه‌جار هه‌موو عاله‌م بانگ بکا بو خودا په‌رستی و له‌سزای خودا بیانه‌ترسینی!

نزیکه‌ شێزه‌ سه‌ل به‌سه‌ر بوون به‌پیغه‌مه‌بری دا تپه‌ری به‌نامۆژگاری

ترساندنو به‌ته‌ماکردن بانگ‌ه‌وازی کرد، نه‌جه‌نگی له‌گه‌ل نه‌یارانی به‌ریا کرد، نه‌داوای سدرانه‌و جیزی‌هی لی‌کردن، په‌یتا په‌یتا له‌خوداوه نیگای بو ده‌هاتو فرمانی پی‌ده‌کرا که به‌نارام بی‌و چاوپوژی بکا.

پاشان ریگای پی‌درا به‌کوچکردنو ریگه‌ی پی‌درا به‌شمر کردن. پاشان فرمانی پی‌کرا که شمر له‌گه‌ل نه‌وانه‌دا بکا که شمری له‌دژ به‌ریا ده‌کهن، واز له‌وانه بی‌نی که گوشه‌گیرنو جه‌نگی له‌دژ به‌ریا نا‌کهن. نه‌مجار فرمانی پی‌کرا که جه‌نگ له‌گه‌ل موشریکو خودا نه‌ناسان به‌ریا بکا و هه‌ول بدا هه‌موو که‌س ملکه‌چی تایینی خودا بی..

له‌داوای نه‌وه‌ی فرمان به‌پیغه‌مبهر کرا به‌جیه‌ادو تی‌کوشانو جه‌نگان دژی کافره‌کان. کافره‌کان له‌ناستی‌دا بوون به‌سی‌تاقم. کۆمه‌لیکیان په‌یمانی صولحو ناشتیان له‌گه‌ل‌دا مؤر کرد، تاقمیکیان تی‌علائی جه‌نگیان له‌دژی راگه‌یاند. بریکیشیان بوونه نه‌هلی ذیممه‌و سدرانه‌یان‌داو پابه‌ندی نه‌حکامی تایبته به‌ته‌هلی ذیممه‌و بوون!

فرمانی پی‌کرا که پابه‌ندی په‌یمان‌و عه‌دی خۆی بی‌و و‌فا به‌به‌لینی خۆی بکا، له‌گه‌ل نه‌وانه‌دا که په‌یمانیان له‌گه‌ل ده‌به‌ستی، نه‌گهر له‌په‌یمان له‌گه‌ل به‌ستراوه‌کان ترسا که خییانه‌تی له‌گه‌ل بکهن، نابی جه‌نگیان له‌گه‌ل‌دا بکا، هه‌تا به‌ناشکرا په‌یمان‌ه‌کیان له‌گه‌ل هه‌ل‌نه‌وه‌شینیته‌وه. فرمانی پی‌کرد که شمر له‌گه‌ل نه‌وانه‌دا بکا که په‌یمان هه‌ل‌ده‌وه‌شینیته‌وه.

که سوره‌تی (براءة) نازل بوو، هه‌موو نه‌و حوکمو یاسایانه‌ی تیدا بوو که چۆن پیغه‌مبهر ﷺ هه‌ل‌سو‌کووت له‌گه‌ل کافره‌کان‌دا بکا، فرمانی پی‌کرا که له‌گه‌ل جووله‌کمو گاواره‌کان‌دا به‌جه‌نگی تا سدریان پی‌شۆر ده‌کاو سدرانه ده‌ده‌ن، یان موسولمان ده‌بنو دینه ژیر ئالای ئیسلام‌ه‌وه، هه‌ر له‌سوره‌تی (براءة)‌دا فرمانی پی‌کرا: جیه‌اد له‌گه‌ل کافرو دوورووه‌کان بکا و دل‌په‌ق بی به‌رام‌بهریانو توندوتیژی به‌کار به‌ینی! پیغه‌مبهریش ﷺ به‌شم‌شیر تیر دژی کافره‌کان جه‌نگاو له‌گه‌ل دوورووه‌کانیش به‌به‌ل‌گه‌و ده‌لیل جیه‌ادی کرد. هه‌ر له‌م سوره‌ته‌دا فرمانی پی‌کرا که نیتر هه‌موو په‌یمان‌و به‌ل‌نیکی له‌گه‌ل کافره‌کان‌دا هه‌ل‌ه‌وه‌شینیته‌وه و چی‌تر پابه‌ندی به‌ل‌ینه‌کانی نه‌بی له‌گه‌ل‌یان‌دا. نیتر

په‌یمان له‌گه‌ل به‌ستراوان له‌به‌رامبه‌ری دا بوون به‌سی تاقم؛ ده‌ریاره‌ی تاقمیکیان
 فرمانی پی‌کرا که دژیان بجه‌نگی و شه‌ریان له‌گه‌لدا بکا، نه‌مانه‌ نه‌و
 کۆمه‌له‌ بوون که له‌وه‌پیش په‌یمانیان هه‌له‌ه‌شاندبووه، شه‌ری له‌گه‌لدا
 کردوز به‌سه‌ریاندا زال بوو، برێکیان په‌یمانی کاتی له‌گه‌لدا به‌ستبوونو
 پابه‌ندی به‌لێزو په‌یمانی خۆیان بوون، ده‌رحق به‌نه‌مانه‌ فرمانی پی‌کرا که
 تاکاتی دیاریکراو په‌یمان‌که‌یان له‌گه‌لدا به‌سه‌ریه‌ری.. هه‌ندیکێ تریان
 نه‌په‌یمانیان له‌گه‌ل پیغه‌مبه‌ر ﷺ به‌ستبوو نه‌شه‌ریان له‌گه‌لدا کردبوو، یان
 عه‌ده‌و په‌یمانی ره‌ه‌ایان له‌گه‌لدا به‌ستبوو، ده‌رحق به‌نه‌مان فرمانی پی‌کرا
 که بۆ ماوه‌ی چوار مانگ مۆله‌تیاں بدا، دوا‌ی چوار مانگه‌ که شه‌ریان
 له‌گه‌لدا بکا، نه‌وه‌ی په‌یمانی شکاندبوو شه‌ری له‌گه‌ل کردن، نه‌وه‌ی په‌یمانی
 نه‌بوو، یان په‌یمانی بی‌سنوورو ره‌ه‌ای هه‌بوو چوار مانگ مۆله‌تی دان،
 فرمانی پی‌کرا که هه‌ر کامی له‌مانه‌ پابه‌ندی په‌یمانی خۆی بوو
 په‌یمان‌که‌یان موسوڵمان بوونو له‌سه‌ر کوفری خۆیان نه‌مانه‌وه،... سه‌رانه‌ی
 له‌سه‌ر نه‌ه‌لی ذیممه‌ داناو به‌گوێره‌ی یاسای خودا له‌گه‌لیاندا جولا‌یه‌وه.

هه‌لس‌که‌وتی کافره‌کان، دوا‌ی نازل‌بوونی سوره‌تی (براءه) له‌گه‌ل
 پیغه‌مبه‌ر ﷺ له‌سی جوردا ره‌نگی دایه‌وه:
 دوژمن، په‌یمان له‌گه‌ل به‌ستراو، نه‌ه‌لی ذیممه‌.

پاشان نه‌ه‌لی به‌لێزو صوڵح موسوڵمان بوون، دوو تاقم مانه‌وه دوژمن
 (محاریبین) و نه‌ه‌لی ذیممه‌. دوژمنه‌کان هه‌میشه‌ لی‌ ده‌ترسانو نه‌یانده‌زانی
 له‌ترسانی چی بکه‌ن!

ئیت‌ر هه‌موو دانیش‌توانی سه‌ر زه‌وی له‌ناست پیغه‌مبه‌ر ﷺ بوون به‌سی
 تاقم؛ موسوڵمانو بروادار (نه‌ه‌لی ذیممه‌و سه‌رانه‌ده‌ر) دوژمنو ناحه‌ز وه‌لی
 ترساو له‌پیغه‌مبه‌ر.

به‌لام هه‌لس‌که‌وتی له‌گه‌ل دوو‌رووه‌کاندا، نه‌وه‌ بوو فرمانی پی‌کرا‌بوو
 که شایه‌تو تیمانی ظاهیریان لی قبول بکاو، بیروباوه‌ری ناو ده‌روونیان
 به‌خودا بسپیری، به‌هۆی زانستو به‌لگه‌وه‌ له‌گه‌لیان بدوی هه‌ول بدا بیان‌کاته

موسولمانو خاوه‌ن باوه‌ری ته‌واو، فرمانی پی‌ کرا که رویان لی‌ وه‌رگپری‌و
توندوتیژیان له‌گه‌ل‌دا به‌کارینی‌و به‌لگه‌و ده‌لیلی کاریگه‌رو به‌هیز ئاراسته‌ی
دلّیان بکاو بۆریان بدا، نه‌هی لی‌ کرا که نوێژ له‌سه‌ر لاشه‌ی مردویان بکاو
بچینه‌ سه‌ر قه‌برانیان. هه‌والی یه‌زدانی پی‌ راگه‌یه‌ندرا: که نه‌گه‌ر داوای
لی‌خشبوونی‌شیان بۆ بکا خودا لی‌یان خو‌ش نابێ؛ نه‌مه‌ به‌کورتی شیوه‌ی
هه‌لسوکه‌وتی پی‌غه‌مبه‌ر بوو ﷺ به‌رامبه‌ر به‌کافرو دووروه‌کان.

په‌یوه‌ندی نێوان نهم سوره‌ته‌و سوره‌تی (الأعراف) نه‌وه‌یه‌ سوره‌تی
(الأعراف) باسی به‌سه‌ره‌اتو چیرۆکی پی‌غه‌مبه‌ر ناوداره‌کانی تیدا بوو
له‌گه‌ل گه‌لو نه‌ته‌وه‌کانیان، نهم سوره‌ته‌ش واته‌: (الأنفال) باسی حالو
چۆنه‌یه‌تی پی‌غه‌مبه‌ر ﷺ ده‌کا له‌گه‌ل قه‌ومه‌که‌ی!

نیمه‌ له‌پیشه‌کی به‌رگی یه‌که‌می نهم ته‌فسیره‌ پیرۆزه‌دا، نه‌وه‌مان
نووسیه‌ که دانانی سوره‌ته‌کانی قورئان، هه‌ر یه‌که‌یان له‌شوێنی خۆی،
کاریکی (ته‌وفیقی) یه‌و له‌خوداوه‌ ده‌ست نیشان کراوه‌و پی‌غه‌مبه‌ر ﷺ شوێنی
هه‌موو سوره‌ته‌و ئایه‌تیکی دیاری کرده‌، که دوا‌یی له‌سه‌رده‌می حه‌زه‌ته‌ی
ته‌بویه‌ کرداو پاشان له‌روژگاری جینشینی حه‌زه‌ته‌ی عوسمان‌دا قورئان
کۆکرایه‌وه‌و نووسرایه‌وه‌و ته‌رتیب کرا؛ نیشی هاوه‌لانی نووسه‌ره‌وه‌، بریتی بوو
له‌جی‌به‌جی کردنی فرمانی پی‌غه‌مبه‌ر ﷺ.

به‌لام لی‌ره‌دا واته‌: ده‌ریاره‌ی دانانی سوره‌تی (الأنفال) لهم شوێنه‌دا
جی‌گای سه‌رنجی زانایانی ته‌فسیرو علومی قورئانه‌.

ته‌فسیری مه‌نار له‌ته‌فسیری (روح المعاني) یه‌وه‌ نه‌قل ده‌کاوه‌ ده‌لی: وا
پی‌ ده‌چی، دانانی سوره‌تی (الأنفال) لهم شوێنه‌دا (ته‌وفیقی) بی، هه‌روا
دانانی سوره‌تی (براءة) له‌دوا‌یه‌وه‌ (ته‌وفیقی) بووه‌، که‌وابوو نهم دوو
سوره‌ته‌ش وه‌کوو سوره‌ته‌کانی تر ته‌وفیقین، نه‌مه‌ رای زۆرینه‌ی زانایانه‌،
که‌چی جه‌لالی سیوطی ده‌لی: نهم سوره‌تی نه‌فاله‌ لی‌ره‌دا (ته‌وفیقی) نیه‌،
به‌لکوو به‌ئێجته‌یه‌ادی حه‌زه‌ته‌ی عوسمان بووه‌، به‌ظاهیری عه‌قلیش وا گونجاو
بوو که دووا سوره‌تی (الأعراف) دا سوره‌تی یونسو هود بێن؛ چونکه‌
نه‌وانیش چیرۆکی پی‌غه‌مبه‌رانیان له‌خۆ گرتوه‌، له‌مه‌که‌ش هاتونه‌ خوارو

فرموده‌ی پیغمبریش هه‌یه ده‌رباره‌ی گه‌وره‌یی جهوت سوره‌ته درێژه‌کانو سوره‌تی (یونس) یان به‌جهوتهم داناهه، ده‌ی ناوانخستن له‌نیوان سوره‌تی (الأعراف) و سوره‌تی (یونس) دا به‌و دوو سووره‌ته، جودا کردنه‌وه‌ی هاووینه‌یه له‌هاووینه. زیاد له‌وه‌ش سوره‌تی (الأنفال) له‌چاو سوره‌تی (الأعراف) و (براءة) دا کورته. هه‌ریزه‌ش کاتی خۆی هه‌بری نه‌ته‌وه‌ی نیسلام؛ عه‌بدوڵلای کۆری عه‌بباس نهم نیشکاله‌ی گرتو پرسپاری ئاراسته‌ی نیمامی عوسمان کردو وتی: چی وای له‌نیوه کرد سوره‌تی (الأنفال) که پیری (مه‌ثانییه) و سوره‌تی (براءة) که له‌پیری (میثین) ه‌جوتتان کردونو، (بسم الله الرحمن الرحيم) تان له‌نیوان دا نه‌نوسیه‌وه‌ خستوتاننه پیری جهوت سوره‌ته درێژه‌کانه‌وه؟ هه‌له‌به‌ته نیمامی عوسمان وه‌لامی (حبر الامه) ی داوه‌ته‌وه. کتێبه ته‌فسیره‌کانی (مه‌نار) و (روح المعانی) به‌دورو درێژی نه‌مه‌یان باس کردوه به‌لام ئیمه راگۆزی ئیره‌مان نه‌کردن.

یه‌کی له‌وه‌لامه‌کان نه‌ویه: که (الأنفال) بۆیه پیش (براءة) خراوه چونکه: (بسم الله) ی له‌پیشه‌وه‌یه (براءة) ش (بسم الله) نه‌یه که‌وابی (الأنفال) و (براءة) هه‌ردوکیان به‌یه‌ک سورته حسیب ده‌کرێو به‌یه‌که‌وه ده‌چنه پیری سوره‌ته درێژه‌کانه‌وه!!

یاسای دابه‌شکردنی ده‌سکه‌وتی شه‌رو ده‌ستنی‌شانکردنی ره‌وشتی

موسولمانان

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَنْفَالِ قُلِ الْأَنْفَالُ لِلَّهِ وَالرُّسُولِ فَأَتَقُوا اللَّهَ وَأَصْلِحُوا ذَاتَ بَيْنِكُمْ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ① إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمُ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ② الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ③ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا

لَهُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَمَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٤﴾

دەربارە ی هۆی هاتنە خوارەو ی نایە تی یە کەم. ئەحمەد و ئیبنو حەببازو
حاکیم لە عوبادە ی کۆری صامیتەو ریوایەتیان کردووە دەلی: موسولمانان
دەربارە ی دەسکەوتەکانی جەنگی بەدر کیشەیان تیکەوتو لە چۆنیەتی
دابەشکردنی دا راجیبیان تێدا پەیدا بوو، پرسیاریان لە پیغەمبەر ﷺ کرد چۆن
دابەشی بکەن و کۆی حوکمی تێدا بکا، نایا بۆ کۆچمەرانیان بۆ یارمەتیدەران
(الانصار) ه، یان بۆ هەردو لایانە، ئیتر ئەم نایەتە هاتە خوارێ.

ئیمامی ئەحمەد لە ئەبو ئومامەو ریوایت دەکا، دەلی: دەربارە ی
ئەنفال پرسیارم لە عوبادە ی کۆری صامیت کرد لەو لایە و تی: ئەم نایەتە
دەربارە ی ئیمە ی جەنگاوەرانی بەدر هاتۆتە خوارێ، کاتی کە لەبارە ی
دەسکەوتی جەنگە کە کیشەمان تیکەوتو روشتی نا شیرینمان تێدا نواندا!
ئیتر پەروەر گار دەسلالتو دارایی دابەشکردنە کە ی لە دەستی ئیمە دەرھیناو
خستیه ژێر دەستی پیغەمبەر ﷺ ئەویش بە یە کسانێ بەسەر موسولمانان دا
دابەشی کرد.

ئەبو داوود و ئەسائی و ئیبنو حەببازو حاکیم لە ئیبنو عەبباسەو دە گێڕنەو
فەرموویە تی: پیغەمبەر ﷺ فەرموویە تی: هەر کە سییک لە ئیو، کافرێک بکوژی
ئەو ئەو ئەو ی دە درێتی و ه ی خۆیە تی، کە سییک کافرێک دیل بکا. ئەو
ئەو ی ه ی خۆیە تی: ئیتر گەنجەکان هەلەمەتیان بردو پەلاماری سوپای
کافرەکانیان دا، پیرەکان لە لای ئالاکانیان مانەو و پشتی جەبەدیان قایم پتەو
کرد، کە شەر تەواو بوو کافرەکان شکان و دەسکەوت کۆکرایەو، جەنگاوەران
هاتن هەریەکیان داوای بەشی خۆی دەکرد، پیرەکان، وتیان: ئیمەتان لەیاد
بی، ئیمە پشتیوانتان بووین، ئەگەر بشارانایە بۆ لای ئیمە دە گەرانەو، ئیمە
بەرگریان لێ دەکردن، کیشەیان تیکەوتو هەریەکیان روژی خۆی
لەسەر کەوتنە کە دا دیاری دەکرد، ئیتر پەروەر گار ئەم نایەتە ی ناردە خوارێ
﴿يسألونك عن الأنفال..... الآية﴾

نه‌حمه‌دو نه‌بو داوودو تسیرمی‌دیو نه‌سانی له‌سه‌عدی کورپی
 نه‌بووه‌ققاصوه ریوایه‌ت ده‌که‌ن، ده‌لئی سه‌عدی کورپی نه‌بووه‌ققاص :
 سه‌عیدی کورپی (عاص) ای کوشتو شمشیره‌که‌ی هه‌لگرت، نه‌مجار داوای
 له‌پیغه‌مبهر کرد ﴿...﴾ که پی‌ی بیه‌خشی، نه‌ویش نه‌یدایه، نه‌م نایه‌ته
 ﴿يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَنْفَالِ...﴾ ده‌ریاره‌ی نه‌وه نازل بوو، پاشان
 پیغه‌مبهر ﴿...﴾ شمشیره‌که‌ی پی به‌خشی.

نه‌م ریوایه‌تانه، هه‌موویان نه‌وه ده‌گه‌یه‌ن، که نه‌م نایه‌ته ده‌ریاره‌ی
 ده‌سکه‌وته‌کانی جه‌نگی به‌در هاتوته‌ خواری، وه‌هیج دژایه‌تیه‌ک له‌نتوان
 ریوایه‌ته‌کاندا نیه، ته‌نیا نه‌وه‌نده هیه، برپی ریوایه‌ت هۆکاری تایبه‌تی باس
 ده‌که‌ن هه‌ندیکیان هۆکاری گشتی! چ مانیه‌یکیش نیه که هه‌موو هۆکاره‌که
 هه‌بووین.

نیامی جه‌صصاص له‌نه‌حکامو لقورناندا ده‌لئی: نه‌وه‌ی راستو دروسته
 نه‌وه‌یه: پیغه‌مبهر ﴿...﴾ پیش روودانی جه‌نگه‌که هیچی ده‌ریاره‌ی
 ده‌سکه‌وته‌کانی جه‌نگ نه‌فهرمووه، کاتی‌ک جه‌نگ ته‌واو بوو، هاوه‌لان
 له‌چۆنیستی دابه‌شکرده‌که‌ی دا کیشمیان تیکوت، نیتر به‌روهردگار
 ﴿يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَنْفَالِ﴾ کی ناره‌ خواری. ده‌سه‌لاتی دابه‌شکردنی به
 پیغه‌مبهر ﴿...﴾ سپارد، به‌ناره‌زۆی خۆی دابه‌شی بکا، نه‌ویش به‌یه‌کسانی
 دابه‌شی کرد به‌سریاندا. شایانی باسه‌ هه‌لالبوونی ده‌سکه‌وت بۆ جه‌نگاوهران
 یاسایه‌کی تایبه‌تییه به‌موسولمانانوه‌و بۆ هیج گه‌لو نه‌ته‌وه‌ی پیغه‌مبهریکی
 تر ره‌وانه‌بووه. به‌لگه‌مان له‌سهر نه‌م رایه، نه‌و فهرمووده‌یه‌ی پیغه‌مبهره‌ ﴿...﴾ که
 له‌سه‌حیحمین دایه‌و جابیر ریوایه‌تی کردوه: ده‌لئی: پیغه‌مبهر ﴿...﴾ فهرمووی:
 (اعطيت خمسا لم يعطهن احد قبلي) تاده‌گاته‌ نه‌وه: که ده‌فهرمووی:
 (واحلث لي الغنائم، ولم تحل لاحد قبلي) واته: ده‌سکه‌وتی جه‌نگ بۆ
 منو تۆمه‌ته‌که‌م هه‌لال کراوه، بۆ هیج پیغه‌مبهریکی پیش من هه‌لال نه‌بووه.
 به‌ههر حال ئیستا دیمه‌ سه‌ر راشه‌کردنی نایه‌ته‌کانو ده‌فهرمووی:
 ﴿يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَنْفَالِ﴾ نه‌ی موحه‌مه‌د! هاوه‌لانت پرسیارت لی ده‌که‌ن

دەريارەي ھوكمى دەسكەوتى شەر، كى ھوكمى تىدا دەكاو چۆن دابەش
دەكرى؟ ئايا دەدرى بەگەنجەكان، يان بىپىرەكان؟ يان دەدرى بەكۆچكەران يان
بىيارمىتيدەران، يان دەدرى بەھەموانيان؟ ﴿قُلِ الْأَنْفَالُ لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ﴾
ئەي پىغەمبەر! پىيان بلى: ھوكمو بىيار دەريارەي دەسكەوت ھەر بۆ خودايدو.
چۆنى بوى ئاوا بىيار دەردەكا، ئەمجار بۆ پىغەمبەر، بەگوڭرەي فەرمانى
خودا دابەشى دەكا بىسەرتاندا، بىيارو ھوكم دەريارەي دەسكەوتى جەنگو
شتى تىرش عانىد بەخودايدو پىغەمبەر بەگوڭرەي ھوكمى خودا رەفتارى تىدا
دەكا!!

هَدَّيْتَهُ ثُمَّ نَافِثَةً نَافِثَتِي مَوْحِكُمْ مَوْجِدُهُ. نَافِثَتِي تَر حَوَكُم
نَافِثَتِي كَيْ شَى دَه كَاتَمُو نَافِثَتِي ﴿وَأَعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ
شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ خُمُسُهُ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ
وَابْنِ السَّبِيلِ﴾ الانفال/ ٤١ ثُمَّ نَافِثَةً نَافِثَتِي بِشَو نَافِثَتِي
بَدَلْ كُو چُونِ نَافِثَتِي دَابَش كَرْدَنِي دَه سَكُوتَه كه دِيَارِي دَه كَا، بِشَبَش كِي
دَه سَكُوتَه كه بُو تَوَانِيَه كه نَافِثَتِي كه دِيَارِي كَرْدُون، چَوَار بَدَش لَمِشَبَش
بَدَش كِي بُو جَمَن گَا وِرَانَه.

سەرکردەو رابەری سوپا (یان بلین: تیمام) دەتوانی پێش دەرکردنی پێنج
یەكەكە نۆژە بەش بەدا بەهەندێ جەنگاوەر، بەمەبەستی هەڵنانو تەشجیع
کردن. ئەوەتا لەجەنگی حوێنیدا، وەكوو: شەییخانو ئەبوداودو تیرمیزی
لەئەبوقەتادەو رێوایەتیان کردووە دەڵی: پێغەمبەر ﷺ لەو رۆژەدا فەرمووی
(من قتل قتیلًا لله علیه) هەرکەسێ شەر کەریکی کافر بکوژی، نامیری
شەرکردنی کوژراوە کە بۆ خۆیەتی: یان ئەوەتا (وەكوو لەمەوپێش ناماژەمان
بۆ کرد) رێوایەتکارەو لەسەعدی کۆری ئەبوو قەصەو دەڵی: رۆژی جەنگی
بەدر عومەیری برام شەهید بوو، ئەمنیش لەتۆڵەي ئەو (سەعیدی کۆری
ئەلەعاص)م کوشتو شمشیرەکم هەلگرتو هاتم بۆ خزمەت پێغەمبەر ﷺ
وتم: قوربان! تەسکینی دڵم هاتو تۆڵەي خوم لەکافەرەکان کردەو، دە
جەنایشت ئەم شمشیرەم پێی بیهخشی! پێغەمبەر ﷺ فەرمووی ئەمە

نه‌به‌ده‌ست منه‌و نه‌به‌ده‌ست تویه. شمشیره‌که دانئی و بیخه‌ره پال
 ■ سه‌که‌وته‌کانه‌وه، منیش به‌ناچاری دامنا، همر خودا ده‌زانی چهند دلّم
 ناره‌حدت بوو، براکه‌م شه‌هیدو ■ سه‌که‌وته‌که‌شم له‌کیس چوو، له‌خزمه‌ت
 پیغه‌مبهر ده‌رچوم زوری پی‌نه‌چوو نایه‌تی سوره‌تی نه‌نقال هاته‌ خواره‌وه،
 پیغه‌مبهر بانگی کرده‌و پی‌ی فرمووم: نه‌ی سه‌عدا! داوای نه‌و شمشیره‌ت
 لی کردم، هی منیش نه‌بوو، نه‌متوانی بته‌ده‌می، نیستا بوو به‌هی من، بۆ
 خۆتی‌به!

جاکه کاری ده‌ستکه‌وت تایه‌ت بی به‌په‌رو‌ه‌رد‌گار‌وه، حوکه‌و برپار بۆ
 نه‌و پی‌و، پیغه‌مبهر به‌پی‌ی فرمانی خودا هه‌لسوکه‌وت بکا، نه‌وا
 ﴿فَاتَّقُوا اللَّهَ﴾ تیره ترسی خوداتان هه‌بی له‌گوفتارو کردارتان‌دا، خۆ پیا‌یزن
 له‌کیشه‌و نیزاعو دژایه‌تیکردنی یه‌کفری، وا مه‌کنن خودا لی‌تان بره‌نجی،
 راجایی و کیشه‌و دووبه‌ره‌کی هه‌موو ده‌م زیانتان پی ده‌گه‌یه‌نی و ده‌بیته‌ هۆی
 تیشکانو ژیرکه‌وتنتان له‌بهرامبهر هیزی دوژمن.

﴿وَأَصْلَحُوا ذَاتَ بَيْنِكُمْ﴾ په‌یوه‌ندی نیوان خۆتان ریکه‌ویک بکن،
 هه‌موو حالو وه‌زعتان یه‌کیته‌و ته‌بایی و خوشه‌ویستی بی، یه‌کیته‌و برایه‌تی
 له‌ناو خۆتان‌دا بلاریکه‌نه‌وه، مه‌هیلن بناغه‌ی برایه‌تی و هاریکارتان تیک
 بجی،

﴿وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ﴾ له‌باره‌ی چۆنه‌تی دابه‌شکردنی ده‌سه‌که‌وت
 پابه‌ندی فرمانی خودا و پیغه‌مبهر بنو، به‌لکو بۆ هه‌موو فرمانو نه‌هیه‌کی
 خودا گه‌ردنکه‌چ بن، فرمانبه‌رداری هه‌موو حوکه‌و برپاریکی خودا و
 پیغه‌مبهری خودا بن. نه‌م پابه‌ندبوونو فرمانبه‌رداری به‌ بناغه‌ی هه‌موو
 به‌مرازگه‌یشتن و سه‌م‌فرازییه‌کی دونیا و قیامه‌تتانه! خوشبه‌ختی و کامه‌رانی
 گۆمه‌لگای نیسیلامی پیوه‌ به‌نده.

چونکه کارکردن به‌گۆیره‌ی په‌یامی خودا و پیغه‌مبهر، مانای یه‌کیه‌تی و برایه‌تی و پابه‌ند
 بوون به‌ته‌حکامی شه‌ریعه‌ته‌وه به‌نه‌هینی و به‌ناشکرا له‌دژو ده‌روون‌دا

ده‌چه‌سپینتی، طاعه‌تی جه‌ماور بۆ سهرکردایه‌تی دلسۆزو لیها‌تو ده‌سته‌بهر ده‌کات.

سهرپنجی‌کردنی فرمانی پیغه‌مبهر ﷺ سهرده‌کیشی بۆ ناشووبو پشیوی له‌ناو کۆمهل‌داو گهل و لات ده‌فوتینتی، سامو شوکه‌تی موسولمانان قه‌لاچۆ ده‌کات، ته‌ماع بهر دوژمنان ده‌نی که په‌لاماریان به‌دن.

که‌وابی پیوسته‌ ئیوه فرمانبهرداری نمو سی فرمانه‌ ئیلاهیانه بن ﴿ان کنتم مؤمنین﴾ نه‌گهر ئیوه به‌رواتان به‌نامه‌ی خودا هه‌یه‌و ئیمان‌تان ته‌واو کامله‌، پابه‌ندی نمو فرمانانه بن، چونکه به‌روا به‌خودا به‌نامه‌ی خودا داخوازی نمو پابه‌ند بوونه‌یه. ئیمانی کامل ته‌م ره‌وشتانه به‌دی دینتی، که‌سیک به‌روای ته‌واو بی، ته‌قواو راستالی، ریک و پیک له‌هه‌لسوکه‌وتی‌داو به‌گوێکردنی فرمانو نه‌هیه‌کانی خودا و پیغه‌مبهر ده‌بیسته‌ دروشمو ریبازی، شهرم ده‌کا له‌خودا یاخی بی، بیرو باوه‌ره‌کی هه‌لیده‌نی بۆ طاعه‌ت‌کردنی خودای خۆی و ریک‌خستن و ریک کردنی ئیوان خۆی و غه‌یری.....

نه‌مجار به‌روه‌ردگار پینج ره‌وشتی موسولمانان باس ده‌کا: که ده‌بنه به‌لگه له‌سهر پیوستی ته‌قواو، ریک‌خستنی ئیوان موسولمانانو به‌گوێکردنی خودا و پیغه‌مبهری خودا ده‌فهرموی: ﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ﴾ موسولمانو خاوه‌ن باوه‌رانی حه‌قانی و راستال نه‌وانه‌ن: که ته‌م پینج ره‌وشتانه‌یان تیدا بن:

۱- ﴿الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ﴾ نه‌وانه‌ی ههر کاتی یادی خودایان به‌دل‌دا هات، له‌بهر گه‌وره‌ی ده‌سه‌لات و به‌توانایی نمو به‌روه‌ردگار و ترسان لی‌ی موچوپ‌که‌یان پیدا بی، به‌ته‌واوی له‌خودا به‌ترسن، بیرو هه‌ره‌شه‌و به‌لینه‌کانی بکه‌نه‌وه، به‌ته‌واوی ترسیان لی‌بنیشی و پیستیان گرز بی و دیاره‌ی ترسانیان پیوه دیار بی، وه‌کووو له‌نایه‌تیکی تردا ده‌فهرموی: ﴿وَبَشِّرِ الْمُخْبِتِينَ، الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ.....﴾ (الحج/ ۲۴-۲۵)، ته‌مه به‌له‌رزه‌که‌وتنی و یزدانه له‌ناخه‌وه، راچه‌نینیکه له‌کاتیکه‌دا نه‌مه‌میزادی موسولمان خودای به‌ر ده‌که‌وتنه‌وه، ته‌مه ره‌وشتانه‌کی نمو زاته‌ی ده‌که‌وتنه‌وه یاد، نمو راچه‌نینه به‌ته‌وه‌مه، دلی ده‌هه‌ژنینی و ترسی نمو ده‌سه‌لات و شوکه‌ته

حه‌جمینی لی هه‌لده‌گریو له‌ترسانو له‌عه‌یه‌تان، هانا بو عاغه‌تو خودا
پهرستی ده‌باو ملکه‌چیو به‌ندایه‌تی خوی راده‌گه‌یه‌نی!
نهمه‌ حاله‌تی‌که دل راده‌گریو پیوستی به‌دوعاو پارانه‌وه له‌خودا هه‌یه بو
دامه‌زرانو پایه‌ند بوون به‌فرمانو نه‌هی په‌روه‌ردگار.

۲- به‌هیز بوونو زیاد بوونی نیمان به‌هوی قورئان‌خویندن به‌سهریان‌دا،
وه‌کوو ده‌فرموی: ﴿وَإِذَا تَلَّيْتُمْ عَلَيْهِمْ آيَاتُہٗ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا﴾ همر کاتی
نایاتی په‌روه‌ردگار (که نی‌دراون بو سهر پیغه‌مبهری خوی) به‌سهریان‌دا
ده‌خویندریت‌م‌وه، نیمانیان زیاد ده‌کاو به‌هیز ده‌بی، بو نه‌نجامدانی کاری
په‌سند چوستو چالاک ده‌بن، یه‌قینو پروایان زور پتمو ده‌بی، روده‌ک‌نه کردنی
کرداری چاکو په‌سند، چونکه زور بوونی به‌لگوو نیشانه‌و یاد کردنه‌وه‌یان
سهرده‌کیشی بو زیادبوونی یه‌قینو پروا له‌م روه‌وه که بینینی چاو، یان
هه‌سکردن به‌هه‌ستیاره‌کانی تر قه‌ناعه‌تی دل‌و ده‌روون زیاد ده‌ک‌ن! نه‌وه‌تا
حه‌زره‌تی تیبراهیم و‌پرای نه‌وه‌ی که خاوه‌ن باوه‌رپوو، دل‌نیابوو له‌هه‌بوونی
خوداو گه‌یشتبوه پله‌وپایه‌ی پیغه‌مبهری که‌چی داوای کرد په‌روه‌ردگار
چونه‌تی مردوو زیندو کردنه‌وه‌ی نیشان ب‌داو به‌چای سهر بیبینی ﴿قَالَ:
أَلَمْ تُوْمِنْ؟ قَالَ بَلٰی، وَلٰكِنْ لِّیَطْمِئِنَّ قُلُوبُہٗ﴾ البقرة/۲۶۰، په‌روه‌ردگار
پی‌ی فرم‌وو: بوچی پروات نیه که خودا مردوو زیندوو ده‌کاته‌وه؟ حه‌زره‌تی
تیبراهیم له‌وه‌لام‌دا وتی: به‌لی، بروام هه‌یه که په‌روه‌ردگار ده‌توانی مردوو
زیندوو بکاته‌وه و زیندوو‌شیان ده‌کاته‌وه. به‌لام ده‌مه‌وی زیاتر دل‌نیابوو بروام
پته‌وی....

نهمه به‌لگه‌یه له‌سهر نه‌وه که پله‌وپایه‌ی دل‌نیابوون له‌نیمان‌دا له‌ژورو
نیمانی رواله‌تیبه‌ویه، نمونه‌ی نهم نایه‌ته نایه‌تیکی تره که ده‌فرموی: ﴿هُوَ
الَّذِی اَنْزَلَ السَّكِیْنَةَ فِی قُلُوبِ الْمُؤْمِنِیْنَ لِیَزِدَّادُوْا اِیْمَانًا مَّعَ
اِیْمَانِہُمْ﴾ الفتح/۴ یان نهم نایه‌ته ده‌فرموی: ﴿وَإِذَا مَا اُنْزِلَتْ سُورَةٌ،
فَمِنْہُمْ مَنْ یَّقُولُ: اَیْکُمْ زَادَتْ هٰذِهِ اِیْمَانًا؟ فَاَمَّا الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا فَزَادَتْہُمْ
اِیْمَانًا وَہُمْ یَسْتَبْشِرُوْنَ﴾ التوبة/۱۲۴ زانیاری ته‌فصیلی له‌نیمان‌دا به‌هیز
تره له‌زانیاری نیمانی نیجمالی، نیمانیک که له‌ریگه‌ی عیلمو زانسته‌وه

په‌یدا بوبی به‌هیزتره له‌نیمانی که‌سیک که کویرانه و به‌لاسی کردنه و په‌یدا بوبی، که‌سیک نیمانی وایی که خودا زانا و دانایه و هه‌موو شتیک ده‌زانی و سیسته‌می ناسمانه‌کانو زه‌وی به‌قودره‌تو دانایی خوی هه‌لده‌سورپیتی، به‌لام که پرسپاری لی بکری لایه‌نیک لهم ده‌سه‌لاته شی‌یکاته و نه‌توانی ۱۱ شیکردنه و په‌کی تیدا بکا، نه‌وه نیمانو باوه‌ری لهم کابرایه ناگاته نیمانو باوه‌ری زانایه‌کی شاره‌زا به‌چۆنیه‌تی دابو نه‌ریتی خودا له‌بونه‌وه‌ردا که بتوانی له‌هه‌موو جوړوره‌گه‌زو کویه‌کانی مه‌خلوقاتدا ده‌سه‌لاتو زانایی و دانایی خودا ده‌ست نیشان بکا، به‌تایبه‌تی لهم سه‌رده‌مه‌دا که زانیاری مروث پیشکه‌وتوه، گه‌لی نه‌پینی بوونه‌وه‌ریان شی‌کردۆته‌وه، زور له‌زانایانی زانسته جیاجیاکان له‌روانگهی زانیاریه‌که‌نه‌وه موسولمان بوون!!

۳- ﴿وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ﴾ ره‌وشتیکی تری نه‌و موسولمانانه نه‌وه‌یه: پشتو په‌نایان هه‌ر به‌خودایه، بتمان هه‌ر به‌نه‌و ده‌که‌ن، هانا بۆ لای که‌سی تر نابهن! پتویستی خویان هه‌ر له‌قایی په‌روه‌ردگار داوا ده‌که‌ن! چونکه که‌سیک دلیا بوو: که خودا هه‌لسورپینه‌ری کاروباریه‌تی، به‌لکو به‌پویه‌به‌رو کارگیری هه‌موو بونه‌وه‌ره، هه‌رگیز هیچ شتیک پال غیری خودا ناداو هه‌موو کارو هه‌لسوکه‌وتیکی به‌پیشتیوانی زاتی پاکی نه‌و نه‌نجام ده‌دا، جاکه شمع‌و عقل هه‌ردوکیان پپیان وایی: که نینسان که‌سبی نیختیاری هه‌یه‌و، خودا نه‌رکی خستۆته‌ سه‌ر، که به‌ویستی خوی له‌چوار چپوه‌ی ده‌سه‌لاتو توانایدا کاریکا و پاداش و سزای له‌سه‌ر کرداره‌کانی ده‌دریته‌وه: چاکه به‌چاکه و خراپه به‌خراپه، نه‌وه پتویسته‌ ئاده‌میزاد هه‌ول بدا بۆ نه‌نجامدانی کاروباری خوی به‌گویره‌ی نه‌و یاسایه‌ی خودا دایناو له‌نیوان سه‌به‌بو موسه‌به‌بدا، ده‌بی پرواشی وایی که په‌یه‌ه‌ندی نیوان (سه‌بب) و (هه‌سبب) یش هه‌ر به‌ده‌ست په‌روه‌ردگاره، نه‌و ئاکا نه‌تیجه‌ی لپیان په‌یدا ده‌بی فمضلو به‌خششیکی خودایه: که فیری کردوه نه‌و هوکارانه به‌کاردینی بۆ گه‌یشتن به‌و ئاکامانه. هه‌لبه‌ته وازه‌ینان له‌به‌کاره‌ینانی نه‌سبابو خویاراستن له‌په‌یره‌وکردنی سونه‌ی په‌روه‌ردگار له‌بونه‌وه‌ردا نیشانه‌ی نه‌زانی و نه‌فامییه به‌رامبه‌ر

به‌خوداو بهرام‌بهر به‌تانیی خوداو به‌دابو نه‌پیتی خودا له‌بوونه‌ورددا که هرگیز گۆرانو لادانیان به‌سردا نایه.

پتویسته نه‌وه بزانیین: که نابیی پشت به‌ستن به‌خودا بییته له‌مپه‌رو به‌یه‌ست، له‌به‌کاره‌یتانی نه‌سباب بۆ نه‌نجامدانی کاره‌کانمان، به‌لکو موسولمان هر له‌روانگهی تیمان به‌خوداو په‌په‌روکردنی فرمانه‌کانیان‌وه نه‌سباب به‌کاردینی: به‌لام پروای به‌وه نیه که نه‌سبابه‌کان ناکامو نه‌تیجه‌کان به‌دی ده‌هینن! به‌لکو نه‌وه‌ی نه‌تیجه‌که دینیته دیو سه‌به‌به‌که ده‌ره‌خسینی بریتییه له‌قودرپه‌تو ده‌سه‌لاتی په‌روه‌ردگار: هه‌ردوکیان (سه‌ببو سه‌بب) خودا ده‌یان‌خولقینی — که‌وابوو له‌هه‌ستی موسولمان‌دا به‌کاره‌یتانی سه‌به‌ب عیباده‌تو خودا په‌رستییه، به‌دییه‌تانی ناکامه‌که‌شی به‌ویستو قه‌ده‌ری خودایه، جگه له‌خودا هیچ که‌سیکو هیچ شتی‌ک نیه «سه‌لاتی به‌دییه‌تانی هه‌بی!!»

نابهم شیوو «هه‌ستی موسولمان رزگاری ده‌بی، له‌وه‌ی نه‌سباب به‌به‌دییه‌تو بزانیو پیی وایی نه‌وه‌و کارانه ناکامه‌که ده‌خولقینن، له‌هه‌مان کاتدا به‌گۆره‌ی توانای خۆی هۆکاره‌کان به‌کاردینی بۆ نه‌وه‌ی پاداشی فرمان‌به‌ردارییه‌که‌ی په‌روه‌ردگاری ده‌ست‌که‌وی!»

۴- ﴿الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ﴾ نه‌وانه‌ی نوێژه‌کانیان به‌ریک? و پیکه له‌کاتی خۆیاندا به‌جی‌دینن، شیوه‌و ته‌رکانو هه‌یه‌ته‌کانی به‌ته‌واوی نه‌نجام ده‌ده‌ن، نییه‌تو راوه‌ستانو رکوعو سوژده‌و دانیشه‌نه‌کانو خۆبندنی قورئانو ژیکره‌کان به‌ریک? و پیکه به‌جی‌ده‌هینن، به‌خوشوعو نه‌ده‌به‌وه «به‌تیفکریزو شیوه‌و ملکه‌چی‌یه‌وه نا‌خاوتن له‌گه‌ل په‌روه‌ردگارا نه‌نجام ده‌ده‌ن، به‌ته‌نجامدانی ته‌م هه‌لس‌و‌که‌وتانه به‌رو بوومی نوێژ دیتسه‌دیو نوێژکه‌ر واز له‌تاوانو فه‌حشا ده‌هینیو له‌خراپه‌ دوور ده‌که‌وتسه‌وه.

۵- ره‌وشتی پینجه‌میان نه‌وه‌یه که ﴿وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ﴾ به‌ریک له‌و مالو سامانه‌ی پیمان داوان ده‌به‌خشن، زه‌کاتی واجب ده‌رده‌کهن، بزنیوی خزمو ناتاجان ده‌ده‌ن، له‌پیناو به‌مرژه‌وه‌ندی گه‌لو ولاتدا، بۆ نه‌نجامدانی به‌رژه‌ی

گشتی و سوود به خش بریک له مالی خویان ترخان ده کمن، هر کاریک خیری
تیدا به دی بکمن هاوکاری تیدا ده کمنو مالی خویانی تیدا ده به خشن!

نهم ره وشتانه ی باس کران، هه موو جوړه خیرو سوودیک ده گریتموه، بویه
دوا به دوا ی هیئانی ره وشته کان، فرمووی: ﴿أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا﴾
واته: نه وانه ی نهو ره وشتو هه لسو کهوتیان، بیرو باوه رو هه لوستیان بهو
جوړه یه، هر نهوان (نه که کهسانی دیکه) موسولمانو خاوه ن باوه ری راستینو
خاوه نی پله ویا به ی شکومه نلن له لای پروه ردگار.

طه بهرانی له (الحارث ی) کوپی مالیکی نه لئه نصاری ده گپریتموه ده لئی:
به لای پیغه مبردا ﷺ تیپه ریم، بانگی لی کردم و پیی فرمووم: نه ی حارث!
وه زعت چونه؟ منیش عمرزم کرد سوپاس بۆ خودا بوومه خاوه ن باوه ری ته و او.
فرمووی: بزانه ده لئی چی! بیگومان هه موو شتی که حقیقه تیکی هه یه،
حقیقه تی نیما ته و او ی تو چیه؟! وتم وازم له دنیا هیئاو زوری به ی شهو
به خه بهرم خیریکی شهو نوژم، بهر ژ بهر ژ و و و خوم تینوو برسی ده که م، و ام
لی ها تو وه ده لئی چاوم له عمرشی خودای خومه، چاوم لی به دانیش توانی
به هشت هاموشوی به کتری ده کمن، هر ده لئی چاوم له دوزه خیانو گویم
له ناله و هاوارو دادو فیغانیانه. پیغه مبردا ﷺ فرمووی: نه ی حارث! زانیو ته و
پیی که بیشتوری بهر ده و امبه! سی جار نه مه ی فرموو!

ریوایت کراوه: پیاوئیک له حه سه نی برسی تی: نه ی نه بوسه عید! نه تو
موسولمانو خاوه ن باوه ری؟ نه ویش پیی گوت: تیمان دوو تیمانه. نه گمر له و م
لی ده برسی تایا تیمان هه یه به خوداو به فریشتو به نامه کانی خوداو
به پیغه مبرانی و به به هه شتو دوزه خو زیندیو ونه و و حیسابو کیتاب نه و
تیمانم هه یه و خوم به موسولمانو خاوه ن باوه ری ده زانم! نه گمر برسیارم
له فرموده ی پروه ردگار لی ده که ی که ده فرمووی: ﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ
إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ﴾ تاده گاته ﴿أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا﴾
نه و به خوا نازانم ناخو من لهو پیپه م یان نا؟!!

نه‌مجار پاش نه‌وه‌ی پ‌مرو‌رد‌گار سیفه‌ته‌کانی دیاری کردن، پاداشی
 په‌زمه‌نده‌ک‌راویان لای خودا ده‌ست نیشان ده‌کاو ده‌فرموی: ﴿هَلُمُّ دَرَجَاتٍ
 عِنْدَ رَبِّهِمْ﴾ نه‌وانه لای پ‌مرو‌رد‌گاری خ‌زیانن، به‌گو‌یره‌ی کرده‌وه‌کانیان
 پ‌له‌وپایه‌یان ه‌میه، ر‌یزو ن‌رخ‌یک‌یان ب‌و دیاری ک‌راوه، هر خودا ب‌و‌خ‌وی ده‌زانی
 چه‌نده‌و چ‌ونه، هر نه‌و ده‌توانی نه‌و پاداشه ز‌زو به‌ن‌رخه بداته‌وه.. پ‌مرو‌رد‌گار
 ه‌ندنی تاده‌میزادی به‌س‌م‌ر ه‌ندنیکی تریان‌دا ر‌یز‌دار کرده، ه‌ندنی پ‌له‌وپایه‌ی
 ه‌میه ده‌دری به‌بر‌یک‌یانو نادر‌ی به‌وانی تر!! ته‌نانه‌ت پیغه‌م‌ب‌رانی‌ش ر‌یزو
 پ‌له‌وپایه‌یان جودا‌وازه ه‌ندنی پ‌له‌وپایه ه‌میه دراوه به‌نه‌میان نه‌دراوه به‌نه‌وانی
 تریان ﴿وَمَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ﴾ ه‌م‌روه‌ها له‌لای‌نه خوداوه لی‌خ‌وش‌بوون
 له‌تاوانی پی‌شو‌ویان ده‌کر‌ی به‌خ‌لات، پ‌مرو‌رد‌گار له‌خ‌راپه‌کار‌ییان خ‌وش ده‌بی،
 له‌س‌م‌ر چاک‌و کرداری باشیان سو‌پاس ده‌کر‌تن، ر‌زقو ر‌وز‌ی به‌ه‌شتیان
 ده‌در‌تی، خ‌واره‌مه‌نی به‌تامو خوردنه‌وه‌ی خ‌وش گوارایان پی‌ش‌ک‌ه‌ش ده‌کر‌ی!
 نیمامی (ضحاک) ده‌فرموی: مانای ﴿هَلُمُّ دَرَجَاتٍ عِنْدَ رَبِّهِمْ﴾
 واته: دان‌یشتوانی به‌ه‌شت له‌باز‌ی پ‌له‌وپایه‌و ر‌یز‌وه ه‌ندنیکیان له‌ژ‌وو‌ر
 ه‌ندنیکیانه‌وه‌ن، نه‌وه‌ی پ‌له‌وپایه‌ی به‌ر‌ز‌تره پ‌له‌وپایه‌ی خ‌وار خ‌ویه‌وه ه‌بینی،
 به‌لام که‌س پ‌له‌وپایه‌ی نه‌وانه‌ی له‌ژ‌وو‌ر خ‌ویه‌وه‌ن نایینی. ب‌و نه‌وه‌ی دل‌یان
 به‌خ‌ویان نه‌می‌نی و خ‌ه‌م خ‌ه‌ف‌ت نه‌خ‌ون. ه‌مر‌ی‌به له‌ص‌ه‌ح‌ی‌ه‌ین‌دا ه‌ات‌وه که
 پیغه‌م‌ب‌ر ﷺ فرمویه‌تی: (ان اهل علیین لیراهم من اسفل منهم، کما
 ترون الکوکب الغابر فی افق من آفاق السماء) دان‌یشتوانی عی‌لی‌ین هی‌ند
 دو‌ورن نه‌وانه‌ی له‌خ‌وار‌یانه‌وه‌ن به‌شی‌وه‌یه‌ک چ‌اویان لی‌یانه، وه‌کو‌و چ‌ون
 ته‌ماشای نه‌س‌ت‌یره‌یه‌ک ب‌که‌ن که‌ن‌زیکه له‌که‌ناری ناسمان‌ده‌و ناوایی. ه‌اوه‌لان
 وتیان: نه‌ی پیغه‌م‌ب‌ری خودا! نه‌وه شو‌ین‌و مه‌ن‌زل‌گای پیغه‌م‌ب‌رانه که‌سی دی
 نایگاتی: پیغه‌م‌ب‌ر ﷺ فرموی: به‌لی: سو‌ین‌دم به‌و که‌سه‌ی که‌گیانی منی
 به‌د ه‌سته که‌سانی دیک‌ه‌ش ده‌یگ‌ه‌نی؛ که‌سانیک بر‌ویان به‌خودا ه‌ه‌بو‌یی‌و
 پیغه‌م‌ب‌رانیان به‌راست زانی‌بن‌و شو‌نیان که‌وت‌بن..!

له فرموده یه کی تر دا که نه حمه دو خاوه نانی سونه نه کان له نه بوسه عیدی خودری یه وه ریوایه تیان کردوه، ده لئ: پیغه مبر ﷺ فرموده تی: (ان اهل الجنة لیتراوون اهل الدرجات العلی، کما تراوون الکوکب الغابر فی أفق السما، وان ابا بکر وعمر منهم، وأنعماء).

به لئ موسولمانان له قیامه تدا پله وپایه یان جوئ جوئیه، ههروه ها پیغه مبر انیش شوئو مه نزلگایان خوارو ژوره، هه ره که یان پله وپایه ی تایبه تی خوئ هه یه؛ به لگه مان زوړن یه کی تکه لهو به لگانه که خوارو ژوری پله وپایه ی پیغه مبر ان دیاری ده کا نه نایه ته یه: ﴿تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ، مِنْهُمْ مَنْ كَلَّمَ اللّٰهُ، وَرَفَعَ بَعْضُهُمْ دَرَجَاتٍ﴾ البقرة/ ۲۵۳، ههروه ها له زیده ریزداری کوچکرانو موجهیدان دا ده فرمودی: ﴿الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللّٰهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ أَكْظَمُ دَرَجَةً عِنْدَ اللّٰهِ، وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ﴾ التوبة/ ۲۰ ههروه کوو چوڼ له جیهانیش دا پله وپایه ی ناده میزادان خوارو ژوره وه هه ندیکیان هه مه ندو هه ندی هه ژار، نه م بالا بهرزو نهو کورته بالا، نه م جوانو نهو ناشرین، فلان نازاو لیها توو فیسار تر سنو کوو هیچ له بارانه بوو.....هتد.

قورتانیش ده فرمودی: ﴿وَهُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَائِفَ الْأَرْضِ، وَرَفَعَ بَعْضَكُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ، لِيَبْلُوَكُمْ فِي مَا آتَاكُمْ، ان ربك سريع العقاب، وانه لغفور رحيم﴾ الانفال/ ۱۶۵

پی ناخوشبختی بری له هاوه لانی ده رباره ی شهر کردن له گهل

قوره یشییه کان له به دردا

كَمَا أَخْرَجَكَ رَبُّكَ مِنْ بَيْتِكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّ فَرِيقًا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ
لَكَرِهُونَ ﴿٥﴾ يُجَادِلُونَكَ فِي الْحَقِّ بَعْدَ مَا تَبَيَّنَ كَأَنَّمَا يُسَاقُونَ
إِلَى الْمَوْتِ وَهُمْ يَنْظُرُونَ ﴿٦﴾ وَإِذْ يَعِدُكُمُ اللَّهُ إِحْدَى الطَّائِفَتَيْنِ
أَنَّهُمَا لَكُمْ وَتَوَدُّونَ أَنَّ غَيْرَ ذَاتِ الشَّوْكَةِ تَكُونُ لَكُمْ وَيُرِيدُ
اللَّهُ أَنْ يُحِقَّ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَيَقْطَعَ دَابِرَ الْكَافِرِينَ
﴿٧﴾ لِيُحِقَّ الْحَقَّ وَيُبْطِلَ الْبَاطِلَ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ ﴿٨﴾

سهرتا ده مانه وی له روی ئیعرابو تیگستوه سوپکی خامه به ده روی
﴿کما أخرجکم....﴾ دا به یزو ده لئین: هه لته کافه که بو ته شیبهو
لیکچواندنه، نه لیکچواندنه ش سۆ جوړی ههیه:

۱- له شونئ (نه صب) بئ لهم رووه که صیفه تی مه صده ریکی حه زف
کراو بئ، واته: له بنه مادا رسته که بهم جوړه بئ ﴿يُجَادِلُونَكَ جِدَالًا
أَخْرَجَكَ.....﴾.

۲- له شونئ (نه صب) بئ، لهم رووه که صیفه تی مه صده ریکی حه زف
کراو بئ، له ناو ده که دا ناماژه ی بو کراوه ده یگه یه نئ واته: رسته که بهم
جوړه ده بئ: ﴿قُلِ الْإِنْفَالُ ثَابِتَةٌ لِلَّهِ وَالرَّسُولِ ثُبُوتًا كَمَا أَخْرَجَكَ
رَبُّكَ.....﴾.

۳- ده کرئ: بلئین: صیفه تی (حقا) نه له رسته ی ﴿أُولَئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ
حَقًّا﴾ واته: وای لی بکرئ ﴿أُولَئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا كَمَا أَخْرَجَكَ﴾
نیمامی زومه خشه ری هه فرموی: وئ ده چی بگوترئ ((مه حه لی
کافه که)) مه رفوعه و خه بری موته دایه کی حه زف کراوه، واته: له نه صلدا

رسته‌که بهم جوره بووه: ﴿هَذَا الْحَالِ كَحَالِ أَخْرَاجِكَ....﴾ واته: نهو حاله‌ی که له‌برتی هاوه‌لانت بینیت ده‌رباره‌ی دابه‌شکردنی ده‌سکه‌وتی جه‌نگو پی‌ناخوشبوونیان بهو شیوه دابه‌شکردنه «ه‌کو» نهو حاله‌یان وایه: که پییان ناخوشبوو له‌مه‌دینه ده‌رچووی بۆ شهر له‌گه‌ل قوره‌یشییه‌کان. رسته‌ی ﴿وَأَنْ فَرِيقًا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ لِكَارِهُونَ﴾ له‌مه‌حله‌ی نه‌صبدا ده‌یته حال له‌کافی ﴿أَخْرَجَكَ﴾.

مونا‌سبه له‌نیوان نه‌م نایه‌تانو نایه‌ته‌کانی پیشوودا له‌کافی ﴿کَمَا أَخْرَجَكَ﴾ دا خۆی ده‌نوئتی. چونکه کافه‌که بۆ لی‌کچواندنهو داخوازی نه‌ویه: شتیکی تر به‌م (اخراج) ه‌بشویه‌تندری، جوانترین شیوه لی‌کچواندنیش نه‌ویه: پی‌ناخوشبوونی هاوه‌لان بۆ بریاری دابه‌شکردنی ده‌سکه‌وتی جه‌نگ (ه‌مرچنده پیشی رازی بوون) بشویه‌نین به‌پی ناخوشبوونی نه‌وان به‌رامبه‌ر ده‌رچوونت له‌مال بۆ شهر کردن له‌گه‌ل قوره‌یشییه‌کان له‌به‌دردا. نه‌وان به‌ناچاری به‌بریاری دابه‌شکردنی ده‌سکه‌وتی جه‌نگ رازی بوون به‌لام له‌واقع‌دا پییان ناخوش بوو، ه‌مر وه‌کوو چۆن خودای تۆ تۆی. له‌مال ده‌ره‌ینا بۆ جه‌نگ کردن له‌گه‌ل کافره‌کان له‌به‌دردا ه‌مرچنده هاوه‌لانت پییان ناخوش بوو.

له‌لایه‌کی تره‌وه ده‌توانین لی‌کچواندنه‌که به‌م شیوه نه‌نجام به‌دین ده‌لین: صه‌لاحیه‌تی چۆنیه‌تی دابه‌شکردنی ده‌سکه‌وتی جه‌نگ تاییه‌ته بۆ تۆو به‌تۆیه نه‌ی پیغه‌مبه‌را وه‌کووو ده‌ره‌ینانی تۆ له‌لاین «خوداوه‌ که له‌مالی خۆت به‌حق ده‌ره‌ینانی و به‌ره‌جه‌نگی به‌در ره‌وانه‌ی کردی. واته: ده‌رباره‌ی دابه‌شکردنی ده‌سکه‌وتی جه‌نگ ده‌سته‌کاریه‌و کاری خۆت نه‌نجام به‌ده با نه‌وانه پیشی رازی نه‌بن.

ه‌ه‌ندیکیش ده‌لین: رسته‌ی ﴿کَمَا أَخْرَجَكَ....﴾ به‌یوه‌سته ((موت‌عه‌له‌قه)) به‌رسته‌ی ﴿لَهُمْ دَرَجَاتٌ﴾ ی پیشوو! نهو کاته مانا‌که به‌م جوره ده‌بی: نه‌م واده‌و به‌لینه‌ی که تیمه‌ دیده‌ین به‌موسو‌لمانان ده‌رباره‌ی پله‌وپایه‌ی رۆژی قیامه‌تیا‌ن حه‌قو راسته‌و شکنو گومانی تیدا نیه، وه‌کوو چۆن به‌راستی و به‌حقیقه‌ت خودای تۆ تۆی له‌مالی خۆت ده‌ره‌ینا و له‌مه‌دینه

ده‌رجووی بۆ جه‌نگ کردن له‌گه‌ل کافره‌کانو به‌سه‌ر دوژمن‌دا زالی کردی
سه‌ری خستی! وه‌کوو. چۆن نهم واده‌یه‌ی له‌دوینا بۆ هی‌نایه‌ دیو راست بوو،
له‌قیامه‌تیش‌دا نه‌و واده‌و به‌لێنانه‌ی پێ‌ی داو، بۆتان دینیتته‌ دیو به‌مه‌راز
ده‌گه‌ن!

هۆ‌ی‌هاتنه‌ خواره‌وه‌ی نایه‌تی ژماره‌ ۵۱ وه‌کوو نیبنو ته‌بی حاته‌مو
نیبنو مه‌رده‌و هیه‌ی له‌ته‌بوته‌ییوبی نه‌لنه‌نصاریه‌وه‌ ریوایه‌تی ده‌که‌ن ده‌لی:
هیشتا ئیمه‌ له‌مه‌دینه‌ بوینو پیغه‌مبه‌ر ﷺ زانی که‌وا کاروانی ته‌بوسه‌فیان
له‌شاموه‌ گه‌راوه‌ته‌وه‌، پێ‌ی فهرموین: ئیوه‌ چی ده‌لێن: نه‌گه‌ر په‌لاماری نه‌و
کاروانه‌ به‌هین به‌لکو بیکه‌ین به‌ده‌ستکه‌وتی خۆمانو خودا به‌نسیبمان بکا؟
نیتر چوینه‌ ده‌ره‌وه‌و رۆژێک دوو رۆژ رۆشتین

له‌لایه‌کی تهره‌وه‌ نه‌بوسه‌فیان جاسوس خفه‌یه‌ی ناردبوون له‌پیش خۆیه‌وه‌
ریگای بۆ به‌تاقی بکه‌نه‌وه‌، پاشان هه‌وایی پێ‌گه‌یشت که‌ موحه‌مه‌د ﷺ
به‌هیزیکه‌وه‌ هاتوه‌ په‌لاماری کاروانه‌که‌ به‌ده‌زو بتانکه‌نه‌ ده‌سکه‌وت.
که‌ نه‌بوسو فیان به‌مه‌ی زانی هه‌وایی نارد بۆ مه‌که‌که‌ به‌هاوارییه‌وه‌ بێنو
ریگای کاروانه‌که‌شی گۆپی به‌ریگایه‌کی تر‌دا بۆی ده‌رجوو!

قوره‌یشیه‌ کانی‌ش له‌شکریان پیکه‌وه‌ ناو به‌رده‌و (به‌در) هاتن...
ته‌بوته‌ییوبی نه‌لنه‌نصاری ده‌لی: نه‌مه‌جار پیغه‌مبه‌ر ﷺ روی تیکردینو
فهرمووی راتان چیه‌ نه‌گه‌ر جه‌نگیان له‌گه‌ل‌دا بکه‌ین؟؟ ئیمه‌ش وتمان: نه‌ی
پیغه‌مبه‌ری خودا! ئیمه‌ توانای شه‌رکردنی نه‌و له‌شکره‌ زۆره‌ی نه‌وانمان نیه‌،
ئیمه‌ هاتووین په‌لاماری کاروانه‌که‌ به‌هین. نیتر میقداد هه‌ل‌سایه‌ سه‌ری‌و وتی:
نه‌ی هه‌قالینه‌! ئیوه‌ وه‌کوو نه‌ته‌وه‌ی موسا ترسنۆک مه‌بنو مه‌لێن: ﴿اذهب
اَنْتَ وَرَبُّكَ فَقَاتِلَا اِنَّا هَهْنَا قَاعِدُونَ﴾ تۆو خوداکه‌ت به‌چن شه‌ر بکه‌ن ئیمه‌
لێر داده‌نیشین. نیتر به‌روهردگار نایه‌تی ﴿کَمَا اخْرَجْتُكَ مِنْ اَرْضِكَ﴾
بالحق، وان فریقاً من المؤمنین لکاره‌ون ﴿ی‌نارد هه‌وایی

کورته باسیک دهریاره‌ی چۆنیه‌تی به‌ریابوونی جه‌نگی

(به‌در)

که بانگه‌وازی ئیسلامی له‌مه‌ککه‌دا بلاو به‌وه. کۆمه‌لیک له‌قوریشیه‌کانو هی تریش موسولمان بوون، قوریشیه‌ کافره‌کان ته‌نگیان به‌پیغه‌مبه‌رو هاوه‌لانی هه‌لچنی، پیغه‌مبه‌ر ﷺ له‌ته‌ک هاوه‌لانی‌دا کۆچیان کرد بۆ مه‌دینه، چی مالو سامانیان هه‌بوو له‌مه‌ککه‌ بۆ کافره‌کانی قوریشیه‌یان به‌جی‌ه‌شت. سالی دووه‌می کۆچی بوو، پیغه‌مبه‌ر ﷺ هه‌والی بیست: که کاروانیکی قوریش به‌چل قه‌تار چیه‌و به‌سهرکردایه‌تی نه‌بوسوفیان به‌کالو ساماتیکی زۆره‌وه له‌شاموه‌ ده‌گه‌رپته‌وه به‌ره‌و مه‌ککه‌، پیغه‌مبه‌ر ﷺ موسولمانانی هه‌لنان بۆ نه‌وه‌ی بچن په‌لاماری کاروانه‌که‌ بده‌ن، فهرمووی نه‌وه کاروانیکی قوریش به‌مالو کالایه‌کی زۆره‌وه ده‌گه‌رپته‌وه بابجین به‌ری رینگایان پی بگرین به‌لکو خودا نه‌و مالو سامانه‌مان ده‌ست بخا!

پیغه‌مبه‌ر ﷺ له‌گه‌ل سی‌سه‌دو نه‌وه‌نده‌ که‌س له‌هاوه‌لانی رۆژی هه‌شته‌می مانگی ره‌مه‌زانی سالی دووه‌می کۆچی له‌مه‌دینه‌ ده‌رچوا به‌ره‌و که‌ناری ده‌ریا له‌سهر رینگای به‌در که‌وتنه‌ری، جه‌نگاوه‌ران هه‌شتاوسی که‌سیان له‌کۆچهران بوون، شه‌صتویه‌ک که‌سیان له‌هۆزی نه‌وس بوون، نه‌وانی تر له‌هۆزی خه‌زرج بوون،

له‌لایه‌کی تره‌وه نه‌بوسوفیان که له‌شاموه‌ گه‌رايه‌وه له‌ولاتی حه‌جاز نزیک به‌وه، جاسوسو خه‌فیه‌ی نارد بۆ نه‌وه‌ی رینگای بۆتاقی بکه‌نه‌وه. ئیتر هه‌والی له‌شکرکێشی پیغه‌مبه‌رو هاوه‌لانی بیست، بۆیه‌ یه‌کسهر خه‌مسه‌می کۆری عه‌مری له‌لغه‌فاری نارد بۆ مه‌ککه‌و داوای به‌پیره‌وه هاتنی لی کردنه‌و. هه‌والی بۆ ناردن که موچه‌مه‌دو هاوه‌لانی رینگایان له‌کاروانه‌که‌ی گرتوه‌وه. نه‌وانیش خه‌را نزیکه‌ی هه‌زار که‌سیان کۆکرده‌وه به‌هانی کاروانه‌که‌و هاتنه‌و گه‌یه‌شتنه‌ سهر ناوی به‌در.

نەبووسوفیان ھارکات لە گەڵ ئەم ھەواڵ ناردن و داوای کۆمەکی کردنە،
 رینگای کاروانە کەشی گۆڕی و قوتاری کرد و بۆی دەرچوو! لە کاتی کە موسولمانان
 چاوەڕێی ئەو بوون کاروانە کە بگا بیگرن، ھەواڵیان پێ گەیشت کە کاروانە کە
 تێپەریوە تازە دەستیان پێ ناگا؛ لە ھەمان کاتدا شەڕ کەمرانی قورەیش
 لێیان نزیک بوونەو و لەوانەیە پەلاماریان بدەن!

نەبووسوفیان کە رزگاری بوو، کاروانە کە قوتار کرد، وەلامی بۆ لەشکری
 قورەیشییەکان نارد، وتی: ئێوە بۆ رزگارکردنی کاروان لەشکرتان کردووە، واتە:
 لەسایەمی خوداوە کاروانە کە رزگاری بوو، دە ئێوەش بگەڕێنەو بۆ مەککە.
 چەند کەسیکی تریش لە قورەیشییەکان ئەم رایەیان لا گەڵاڵە بویوو، کاتی
 سەرکردەیی لەشکری قورەیش؛ ئەبوجەھل بەمەیی زانی وتی: نەخەیر شتی
 وانێو نابێ، ئێمە ناگەڕێنەو، تا لەسەر ناوی (بەدر) حوشر سەرنەبەزین و
 شەرابو عەرەق نەخۆینەو، ئێمە دەمێنینەو و دەیکەین بەناھەنگو سەیران،
 ھەموو عەرەب بەم ناھەنگو مانەو مان بزانن، ئەم لەشکرکێشی مانۆرەمان
 ببیسز و کەس نەوێری جاریکی تر بەخەیاڵیش رێگە لە کاروانی ئێمە بگەڕێ!
 پیغەمبەر ﷺ ئەم ھەواڵانەیی بیست و دەستی کرد بەراویژ کردن لە گەڵ
 ھاوەڵانی دا، حەزەرەتی ئەبوبەکر قسەیی خۆی کرد و پەسەند بوو، حەزەرەتی
 عومەر رای خۆی دەرسێ و پەسەند بوو، ئەمجار میقدادی کورێ عەمر
 ھەستایە سەری و وتی: ئەی پیغەمبەری خودا! فەرمانی چی پێ کردوی
 ئەنجامی بدە، وەکوو بەنوئیسرا ئیلی بەموسایان گوت، ئێمە نا ئێین:
 ﴿اذهب انت وربك فقاتلا انا ههنا قاعدون﴾ المائدة/۲۴. ئێمە دە ئێین:
 فەرموو تۆ و پەروردگارت بچن بۆ جەنگ ئێمەش لە گەڵتاین، سۆتندمان بوو
 کەسەیی تۆی کردووە بە پیغەمبەر ئەگەر بمانبەیی بۆ (یرک العماد) (شاریکە
 لەیەمەن) لە گەڵتاین (نەسرەوتن تا سەرکەوتن)

پیغەمبەر ﷺ ئەم ھەلوێستەیی زۆر پێ خۆش بوو دوای خیری بۆ کرد.
 ئەمجار پیغەمبەر ﷺ فەرمووی: (اشيروا علی ايها الناس) ئەی
 خەڵکینە! رای خۆتانم بۆ دەربرن، مەبەستیشی یارمەتیدەران بوو، چونکە
 لە پەیمانی (العقبة) دا کە پیغەمبەر ﷺ لە گەڵی بەستبوون ئەوێ تێدا بوو کە
 تەفسیری دەوان (۲۴۰)

لهناو مه دینه دا بهرگری لی بکه نو یارمه تی بدن، ترسی نه وهی هه بو که
 له دهر وهی مه دینه نه کو مه کییهی پی نه کهن، هه ره کوو و چۆن نه م خاله یان
 له په یمانه که دا به م هرج گرتیوو..... ئیتر سه عدی کوپی مه عاز وتی: نهی
 پیغه مبهری خودا! وا دیاره مه به ست ئیمه یه؟ پیغه مبهری ﷺ فهرمووی به لی:
 نه مجا سه عد وتی: پیگومان ئیمه پرومان پی کردوی و شایه تیمان داوه
 به لئینی خۆمانمان پی داوی، چی به فهرمووی: به قسه ت بکه ی نو فهرمان بهر دارت
 بین! فهرموو: خودا فهرمانی چی پی کردوی نه نجامی به! سویندمان بهو
 که سهی تۆی به حقو راستی ناردوه و پله و پاییهی پیغه مبهری پی به خشیوی;
 نه گهر به ره و دهر یا به مان بهی و خۆتی تی فریدهی ئیمه ییش له خزمه تتا خۆی تی
 فری ده ده ی نو یه کیگمان ناگه ری نه وه، هیهچ پیمان ناخۆش نیه که سه دینی
 به ره و پروی دوژمنمان بکه یه وه. ئیمه له جهنگا خۆرا گری نو کاتی به ره و رپونه وه
 له گه ل دوژمن دا راسگۆین!! خوا یاری هه لۆستو چالاکی وا له ئیمه ده بینی
 که یف خۆش بی و چاوت قینکایی پیدا بی، پشتیوان به خودا فهرموو پیتمان
 کهو. بۆ به ره و رپوونه و. له گه ل دوژمن دا. پیغه مبهری ﷺ به م وتاره ی سه عد
 دل خۆش بوو قینکایی به دلی هات. نه مجار فهرمووی: به پشتیوانی خودا بهرۆن
 بۆ جهنگ! هه ره له ئیستاشه وه موژده تان ده ده می: که پیگومان به ره و ردگار
 به لئینی یه کیگ له م دوانه ی داومی: یان کاروانی گهراوه و بارگران له شامه وه
 به سه رو کایه تی نه بو سو فیانمان ده ستکهوت ده بی، یان له شکری به هانا هاتووی
 کاروانه که به سه رو کایه تی نه بو جهه ل تیگ ده شکینین. سویندم به خودا ئیستا
 من چاوم له شوینی هه ره کی له کوژراوانی دوژمنه، به چاوی خۆم
 تیگشکانه که یان ده بینم.....

به هه ره حال پاش نه م بهر کو له ریخۆش که ره ده گه ری نه وه بۆ سه ره
 رافه کردنی ئایه ته کانو ده ست ده ی که یین به ئایه تی ﴿کما أخرجک ربک من
 بیتک بالحق﴾ واته: وه زوو حالی هاوه لان له وه دا که پییان ناخۆش بوو
 ده سکه وته کانی جهنگ به یه کسانێ دابهش بکری وه کوو نهو حاله یان وایه:
 پییان ناخۆش بوو تو له مال ده رجووی له مه دینه بۆ شه ر، به راستی نه م له مال

دەرچوونه شتیکی حهقو راست بوو، دانایی بوو، خیری تیدا بوو، خالی وه چهرخان بوو، جودا کهرهوی حهقو بهتال بوو، ﴿وان فریقاً من المؤمنین لکارهون﴾ بیگومان کۆمه لیک له موسولمانان چوونه دهرهویان بۆ شهپر بهلاوه ناخۆش بوو، چونکه ناماده باشی شهریان تیدا نهبوو، خۆیان بۆ جهنگ ناماده نهکرد بوو، کهوابوو پهروهردگار تۆی له مال هینایه دهر له حالیکدا نهو تاقمه هاوه لانهت چوونه دهرهوه کهتیا بهلاوه ناخۆش بوو. لیکچواندنه که له نیوان دوو حاله کهدا پی ناخۆشبوونه، چونکه بهرپی له موسولمانه کان له (بهدر) دا دوو شتیان بهلاوه ناخۆش بوو:

یه که میان: پتیان ناخۆش بوو دهسکهوته کانی جهنگ وه کور یه ک به سهریان دا دابهش بکری، نه پیناخۆشبوونه له لایهن گهجه کانهوه دیاری داو درکاندیان وتیان: ئیمه شهپرمان کردوه دهسکهوتمان هه بهوه.

دوه میان: پتیان ناخۆش بوو شهپر له گهل له شکری قوپهیش بکهن، چونکه نهوان له مه دینه دهرچوون به مه بهستی گرتنی کاروانو بۆ دهسکهوتنی کالو مالو سامان، خۆیان بۆ شهپر ناماده نهکردبوو، ئیستا که کاروان له کیس جهوه له شوینی نهوه تووشیان بووه بهتوشی له شکری زۆرو پرچه کتو تهیارکراوی قوپهیشمه زوریهی زۆری هاوه لان پتیان ناخۆش بوو شهپر له گهل له شکری قوپهیش بکهن، بهناشکرا نا په زاییان پیشان دا، وتیان: ئیمه بۆ گرتنی کاروان هاتوین، هاتوین شهپر له گهل نهو کۆمه له قهتار چیه که مه بکهین که له گهل کاروانه کهدا بوون.. نه هاتوین شهپر له گهل نهو له شکره زه به لاحی قوپهیش دا بکهین که سی بهرام بهری هیزی ئیمهیه.

ئیتیر پهروهردگار دهریارهی ههر دوک حاله ته کان پتیان ده فهرموئ: ئیه دهریارهی چۆنیهتی دابهشکردنی دهسکهوته کان کیشه تان تیکهوت، پهروهردگار له ژیر چنگی ئیهوی دهرهیناو، سه لاجیهی ته دابهشکر نه که ی دا به پیغه مبهرو، نهویش بهیه کسانێ به سهری دا دابهش کردن، نه مه بهرزه وهندی تهواوی ئیهوی تیدا بوو، ههروه ها کاتی که ئیهوه پیناخۆشبوونی خۆتان پیشان دا بۆ روهبرو بوونهوی دوژمن، ناکامی پیناخۆشبوونه که تان نهوه بوو خودا نهو

شەپە ی بۆ رەخساندنو ئێوەو دوژمنی سەرسەختانی لەبەردا بەیەک گەیاندا
ئێوەی بەسەر ئەواندا زال کردو سەرکەوتن و سەرفرازی بەنسیب کردن.

بەکورتی سەرەنجامی هەردوو حالتەکە ئەوە بوو بەگوێکردنی فەرمانی
پێغەمبەر ﷺ خێرو دەسکەوتو تەبایی و شکۆمەندی بوو بۆ موسولمانان!!

یێگومان پێناخۆشبوونی کۆمەڵێک لەھاوێلان دەریارە ی رویەریوونەوه ی
کافرەکان بەزەقی دیار بوو، هەرچەندە کاتیەک پێغەمبەر ﷺ راوتری پێکردن،

حەزەرەتی ئەبویە کە حەزەرەتی عومەر و میقداد و سەعدی کوری مەعازو
کۆمەڵێکی تریش قەسە باش و گونجاویان کردن، نازیەتی و چاوەنەترسییان

نەواندو پابەندبوونی خۆیان بۆ فەرمانی پێغەمبەر ﷺ نیشاندا! بەلام دیارە ی
ناڕەزایی و پێناخۆشبوون لەدلو دەروونی زۆریە ی ھاوێلاندا بەتەواوی پەری

سەندو کەوتە ناستیک کە قورئان دەریارە ی دەفەرموی: ﴿يُخَادِعُونَكَ فِي
الْحَقِّ بَعْدَ مَا تَبَيَّنَ﴾ ئە ی موخەمەدا ھاوێلانێ کێشەت لەگەڵ دەکەن

دەریارە ی رویەریوونەوه ی سوپای قورەیش، پاش ئەوە ی بۆیان ناشکرابوو،
زاناییان کە پەرورەگار بەلێنی یەکیەک لەدوو دەسکەوتی پێداون، جاکە ئێستا

کاروانە کە لەکیس چوو، تەنیا جەنگان لەگەڵ لەشکرەکیان لەبەردەمدا یە،
پێویستە رویەریو دوژمن ببەنەوه، ئێتر پێویست ناکا دەمەودەمی بکەن و

بیان و بەیننەوه، پێویست ناکا بلێن: ئێمە ژمارەمان کەمەو پێداویستی
جەنگمان وەکوو ئەوان نابێ، هیچ مافی ئەوەیان نیە جەدەل بەریا بکەن!

بەتایبەتی پاش ئەوە ی کە حەق و راستییان بۆ دەرکەوت؛ ئەو حەقەش بریتی
بوو لەوە ی کە پێغەمبەر ﷺ هەوایی پێداون بەسەرکەوتن و زالبوون بەسەر

دوژمندا کەوابی هیچ بیان و بەلگەیان بەدەستەوه نیە جگە لەترسان و بێ
وڕەیی بەرامبەر دوژمن. تەنانهت ئەوانە لەکاتی کەدا کە پەسەر و جەنگی

سەرفرازی دەچن ئەوەندە ترسو لەمرزبان پێوە دیارە، ﴿كَأَنَّمَا يُسَاقُونَ إِلَى
الْمَوْتِ وَهُمْ يَنْظُرُونَ﴾ دەلێی بەرەو مردنی راستی رایان دەکێشن و کێشیان

دەکەن و هۆکاری مردن بەچاوی خۆیان بینن و خەریکە زەندەقیان بجێ!! چونکە
ئەوان کە سەیری هێزو تواناو ژمارە ی خۆیان دەکەن و لەگەڵ ژمارە و هێزو

توانای دوژمندا بهراوردی دهکمن نمو حقیقهتهیان بۆ دهردهکهوی: بهلام
پهروهه گار بهلینی بهپیغه مبهری خوی و موسولمانان داوه: که سهرکهوتن
بهدهست دههینن، ناشکراشه بهلینی خودا پاشگهزیوونموهی نیه؛ نمو هوکاره
مادیانهی نهوان حیساییان بۆ دهکردن زۆر جار دهوریان نابیی، بهلکو زۆر جار
واته: دهبی ناکامو سهره نجام پیچموانه دهشکیتتهوه: ﴿فَکَمْ مِنْ فِئَةٍ قَلِيلَةٍ
غَلَبَتْ فِئَةً کَثِيرَةً بِإِذْنِ اللَّهِ﴾ پهروهه دگار بهسهر هه موو شتیکندا خاوه
سهلاته، بهلی؛ بهو جوهره پهروهه دگار؛ بهلینی خوی بۆ پیغه مبهرو
موسولمانان هینایه دیو سهرکهوتنیان بهدهست هیناو، ناووشوره تیان بهناو
جیهاندا بلاو بووه، له دورو نزیک دوژمن لییان دهترسا!!

﴿وَإِذْ يَعِدُكُمُ اللَّهُ إِحْدَى الطَّائِفَتِ أَنَّهَا لَكُمْ﴾ نهی موسولمانینه!
له گهل پیغه مبهردا بیر لهوه بکه نهوه نمو بیننهوه یادی خۆتان، که
پهروهه دگار له سهر زویانی پیغه مبهر بهلینی نموهی پیدان که بهسهر یه کییک
لهو دوانه (کاروانه که، یان لهشکره که) دا زالتان ده کاو ده بیته دهسکهوتی
نیوه بهتاره زوی خۆتان ته صهرروفي تیدا دهکمن. واته: یا کاروانه که بهه موو
کالا کهیموه ده بیته دهسکهوتتان، یان بهسهر لهشکره که دا زال دهبن؛ بهم شیوه
زۆر له پالنهوانه کانیان ده کوژنو زۆریشیان به دیل ده گرن وه لحال ﴿وَتَوَدُّونَ أَنَّ
غَيْرَ ذَاتِ الشُّوْكَه تَكُونُ لَكُمْ﴾ نیوه داخوازی نمو بوون که کاروانه بی
درکه که بۆ نیوه بیو دهسکهوتتان بی، چونکه بی ناره حهتیو بی مانلو بوونو
شهر له گهلدا کردن بۆتان دهسته بهر ده بوو؛ ته نیا چل قه تارچی شمشیر
به دهستی له گهل بوو، نهوانیش بهرام بهر هیزی سی سه دو نه ونده که سی
موسولمانان چ نه بوون! بهلام: نموهی لای ناده میزاد خه یاله، لای خودا بهتاله!
﴿وَيُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يَحِقَّ الْحَقُّ بِكَلِمَاتِهِ وَيَقْطَعَ دَابِرَ الْكَافِرِينَ﴾
پهروهه دگار بهم بهلینهی که پیی داوون دهیهوی شتیکی بیته ناراه که جو داوازه
له ویستی نیوه، خودا دهیهوی حهق بچه سپینیو بههوی نایاتی نازلکراوی
خۆیهوه بهرزی بکاتهوه، خواستی خودا وایه نایینی نیسلام دابمه زرتینیو
ره گوریشهی کافره کان له بیخ ده ریینی، به کورتی نیوه ویستان مالو سامانتان

(بەبێ جەنگ) دەست بکەوی، وستی پەرەردگاریش ئەوە بوو، کە کوفر
بروخی و نیسلام سەریکەوی، بەتال پراوە و حق بچەسپیی! ناشکراشە کە جەنگی
بەدر کلیلی سەریکەوتنی نیسلام بوو بەسەر کوفردا. خالی وەچەرخان بوو
لەمیژووی پرشانازی و سەرورەری ھاوێلانی پیغەمبەردا..

زومە خەشەری «فەرمووی: واتە ئێو» سودو بەرژووەندی کاتیستان دەوی،
نەتاندەوێست خۆ لەشتێک بەدەن کە تێیدا ماندو ببزو مالی تێدا خەرج
بکەن، پەرەردگاریش خواستی وابوو ئێو شکۆمەند بین، نایینتان بچەسپیی،
حق سەریکەوی، سەرفرازی دونیاو قیامەت بن. ناشکراشە جوداوازی ئێوان
خواستی ئێوە خواستی خودا عاسمانو رێسمانە! بۆیە پەرەردگار کۆمەڵی
خاوەن دێرکی بۆ ئێوە ھەلبژارد وستی وابوو ئێو «لەگەڵ ئەو لەشکر» بەھێزی
دوژمن بچەنگن، ئێوەی کەم بۆی ھیزی بەسەر ئەوانی زۆرو بەھێزدا زال کرد.
زۆرو ھیزی ئەوانی بەکەمی بۆ ھیزی ئێوە شکاند، ئێوەی سەرفرازو
سەریکەوتوو کرد ئەوانی زەلیلو ریسوا کرد!!

پەرەردگار ئەوەی کرد کە کردی، بەلێنی ئەوەی پێدان کە پێی دان،
موسولمانانی زال کردو سەرفرازی کردن ﴿لِيَحِقَّ الْحَقُّ وَيُطْلَ الْبَاطِلُ وَلَوْ
كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ﴾ بۆ ئەوەی حق بچەسپینی، نیسلام دابەزرینی، بلاوی
بکاتەو، شیرکو کوڤرو بیدینی لەناویدری و پوچەلیان بکاتەو. ھەرچەندە
کافرو سەریچیکاران پێیان ناخۆشی!!

ھەلبەتە تەم مەبەستو ناکامە پیروژانە بەدەست بەسەرگرتنی کاروان
دەستبەر نابن، بەلکو بەکوشتن و لەناوبردنی سەرائی کوڤر دێتە جی؛
بەتیشکاندن ئەوانەمی لەمەککەو لەشکریان ھیناو. ئێوە لەناویدرو
قەلاچۆتان بکەن، ئەو مەبەستە پیروژانە دێتە دی!

کۆمه کی کردنی فریشته له جهنگی به دردا، هه نۆزوا

خه وه نوچکه ی هاوه لانی و بارانبارین به سه ریان دا

إِذْ تَسْتَعِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ أَنِّي مُمِدُّكُمْ بِآلِيفٍ مِّنَ الْمَلَأِكَةِ

مُرْدِفِينَ ① وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ إِلَّا بُشْرَىٰ وَلِتَطْمَئِنَّ بِهِ قُلُوبُكُمْ وَمَا

النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ② إِذْ يُغَشِّيكُمُ النُّعَاسُ

أَمَنَةً مِّنْهُ وَيُنَزِّلُ عَلَيْكُمْ مِّنَ السَّمَاءِ مَاءً لِّيُطَهِّرَ كُمْ بِهِ وَيُذْهِبَ

عَنكُمْ رِجْزَ الشَّيْطَانِ وَلِيَرْبِطَ عَلَىٰ قُلُوبِكُمْ وَيُثَبِّتَ بِهِ الْأَقْدَامَ

③ إِذْ يُوحِي رَبُّكَ إِلَى الْمَلَأِكَةِ أَنِّي مَعَكُمْ فَثَبَّثُوا الَّذِينَ آمَنُوا

سَالِقِي فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ فَأَضْرِبُوا فَوْقَ الْأَعْنَاقِ وَأَضْرِبُوا

مِنْهُمْ كُلَّ بَنَانٍ ④ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُّوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَمَن يُشَاقِقِ اللَّهَ

وَرَسُولَهُ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ⑤ ذَلِكَمُفْذُوقُوهُ وَأَنَّ لِلْكَافِرِينَ

عَذَابَ النَّارِ ⑥

په یوه ندی ته نایه تانه به نایه ته کانی پيشووه ده نه وه یه: په وه ردگار
له نایه ته کانی پيشوودا نه وه ی راگه یاند: که حقو راستی ده چه سپینتی و،
تایینی نیسلام داده مه زینتی، کوفرو بی دینی له بیخ ده ردینتی، ته مجار لیږه دا
ته وه به بیان ده کا که کاتی موسولمانان داوی کۆمه کییان لی کرا به هانا یانه وه
هاتو فریشته ی نارد ده کۆمه کی!!

ده رباره ی هاتنه خواره وه ی ته نایه تانه، ته حمه دو تیرمیدی و
تیبنو جهریرو تیبنو نه بی حاتم له عومهری کسوری خه تابه وه ده گیر نه وه

ده فرمووی: که رژی (بدر) هات، پیغه مبر ۱۱ سهریکی هاوه لانی کرد، سیسه دو نهوه نده کهسه بوون، سهیری موشریکه کانی کره له ژوو ره هه زاره وه بوون، نیت پیغه مبر ۱۲ روی کرده قیله و عه بار نیزاره که ی به سهر شانوه بوون، پاشان فرمووی: ((اللَّهُمَّ أَنْجِزْ لِي مَا وَعَدْتَنِي، اللَّهُمَّ إِنَّ تَهْلِكَ هَذِهِ الْعَصَابَةُ مِنْ أَهْلِ الْأِسْلَامِ فَلَا تَعْبُدْ فِي الْأَرْضِ أَبَدًا)) نه مجار حه زره تی عومر ده لی: پیغه مبر ۱۳ دریه ی به پارانه وه که ی داو له خودا ده پارایه وه، نهوه نده دوو دهستی بهرز کردنه وه عه با که ی له شانی کهوته خواری، حه زره تی نه بو به کر هات عه با که ی به سهر شانی پیروزی دادایه وه و له پاشیه وه وه ستا، نه مجار فرمووی نه ی پیغه مبری خودا! بهسته پارانه وه له خودا، بیگومان زاتی حق نه واده و به لینه ی پی داوی بو ت جی به جی ده کا، نیت پیروهر دگار نه م نایه تی ناره خواری ﴿إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ....﴾. جاکه نهو رژه جهنگ بهریا بوو، پیروهر دگار موشریکه کانی شکانندن؛ حه فتا جهنگا وهر یان لی کوژرا، حه فتا که سی تریشیان به دلیل گیرا!

نیمامی بوخاری له تینوعه بیاسه وه ریوایت ده کا ده لی: پیغه مبر ۱۴ رژی بهدر فرمووی: ((اللَّهُمَّ إِنِّي أُنْشِدُكَ عَهْدَكَ وَوَعْدَكَ، اللَّهُمَّ إِنَّ شَيْئًا لَمْ تُعْهِدْ)) نیت نه بو به کر به ده ست گرتی و تی قوربان پارانه وه به سه! نیت پیغه مبر ۱۵ هاته ده ره وه ده ی فرموو: ﴿سَيُهْزَمُ الْجَمْعُ وَيُوَلُّونَ الدُّبُرَ﴾ البقرة/۴۵.

جا بهم پییه ده بی نیستیغا شه که له پیغه مبر خویه وه بوو بی نه مهش باوه و مه شه وه...

جاوه کوو ده لین: کاتییک ههردوو له شکر بهرامبر به یه ک ناماده بوو و ریز بوون نه بوجه هل و تی: خودایه! کی له سهر حقه یار مه تی بده! پیغه مبر ۱۶ دهستی بهرز کرده وه هه مان پارانه وه ی فرموو! قسه یه کی تریش هیه: ده لین: نیستیغا شه که له لایمن کو مه لی موسولمانانه وه بووه، چونکه ترسی نه وان له ی پیغه مبر زو تر بوو!

قسه و رای وی چوو نه‌ویه: دوعاو پارانه‌ویه که پیغه مبهر ﷺ کردویه‌تی و موسولمانیش به دل هه‌مان دوعایان ده‌کردو به‌ده‌نگی به‌ریش ده‌یان‌گوت: نامین!!!

به‌هر حال له‌نا کامی نه‌و دوعاو پارانه‌ویه‌دا به‌روه‌ردگار نه‌م نایه‌تانه‌ی ناردنه خوار ی که ده‌فرموی: ﴿إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ﴾ نه‌ی گرو‌هی موسولمانان! یادی نه‌و کاته بکه‌نه‌وه که هانا و پهناتان بۆ به‌روه‌ردگاری خو‌تان برد، کاتی که زانیتان جگه له‌رو به‌رو بوونه‌وه‌ی دوزمنو شهر له‌گه‌ل‌دا کردنی، هیچ ریگا چاره‌یه‌کی تر تان نه‌یه، هاوارتان کرده خوداو لی‌ی پارانه‌وه‌و، وتان: خودایه‌ا به‌سهر دوزمن‌دا زالمان بکه، نه‌ی پشتو پهنای بی نه‌وایان! فریامان بکه‌وه، بیه به‌فریاد پسمانو به‌هانا مانه‌وه و ره!! مه‌به‌ستی نایه‌ته‌کان بیره‌ینانه‌وه‌ی موسولمانانه به‌فضل و نیعمه‌تی خودا به‌سهریان‌دا. بۆ نه‌وه‌ی سوپاسی بکه‌زو بزائن نیعمه‌تی خودا به‌سهریان‌وه چهند زۆرو زه‌بنده‌ن!

﴿فَاسْتَجَابَ لَكُمْ﴾ وه‌لامی دوعاو پارانه‌وه‌که‌ی دانه‌وه، به‌وه که ﴿أَنِّي مُدْكُم بِأَلْفٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُرْدِفِينَ﴾ من کۆمه‌کی به‌نیوه ده‌که‌مو یار مه‌تیتان ده‌ده‌م به‌هزار فریشته‌ی به‌ژارد و ناودار و پیرو زو یه‌کی یه‌کی.. که به‌ریز به‌شوین یه‌کدا دین و بازکیان به‌شوین بازکیان‌دا داده‌به‌زن، برکیان ده‌گه‌نه جی و هی تریشیان به‌شوین‌دا دین! نه‌م هزار فریشته پیشه‌نگو پیشه‌تابوون، نه‌م جار هی تریان به‌شوین‌دا هاتن، ژماره‌یان بوو به‌سی هزار فریشته، پاشان بوون به‌پینج هزار!! نابه‌م شیوه رافه‌کردنه واته: نه‌م هزار فریشته‌یه‌ی تیره به‌ما قول و هه‌لب‌ژارد و پیرو زو پیشه‌نگ مانا بکه‌ین بۆ نه‌وه‌ی له‌گه‌ل ده‌قی ﴿بِثَلَاثَةِ آلَافٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُنْزِلِينَ﴾ ال عمران/ ۱۲۴ و ﴿بَلَىٰ إِنَّ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا وَيَأْتُوكُم مِّنْ فَوْرِهِمْ هَذَا، يُمْدِدْكُمْ رَبُّكُمْ بِخَمْسَةِ آلَافٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُسَوِّمِينَ﴾ ال عمران/ ۱۲۵، دا بگو‌نجی و دژایه‌تی له‌نیوان ده‌قه‌کانی به‌دی نه‌کری.

هه‌لبه‌ته ده‌ریاره‌ی کۆمه‌کی کردنی فریشته به‌موسولمانان له‌به‌دردا به‌هزار فریسه شتیکی چه‌سپاو و قورئان به‌ناشکرا و به‌ده‌قیکی روون ناماژه‌ی

بۆ ده‌کا؛ به‌لام ریوایه‌تی جۆراوجۆر لهم بواره‌دا تیکه‌لاوی شیواندنیکیان تیدا هیده، ریوایه‌ته‌کان له‌نیوان ﴿مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُرْدَفِينَ﴾ و ﴿مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُنْزِلِينَ﴾ و ﴿مِنَ الْمَلَائِكَةِ مَسْمُومِينَ﴾ دا تیکه‌لاویسه‌کیان تیدایه له‌رسته‌ی ﴿مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُرْدَفِينَ﴾ مه‌به‌ست نه‌و فریشتانه‌ن که: خودا کردنی بیارمه‌تیده‌ری موسولمانان له‌جهنگی به‌دردا، به‌لام ﴿مُنْزِلِينَ﴾ و ﴿مُسَوِّمِينَ﴾ که له‌سوره‌تی (آل عمران/ ۱۲۴-۱۲۵) دا هاتوون، له‌سیاقی جهنگی ئو خودا هیندراون، نه‌و بوو: پیغه‌مبهر ﷺ هه‌والی به‌موسولمانان دا که خودا به‌فریشته یارمه‌تیاں ده‌دا، به‌لام یارمه‌تیدانه‌کی به‌سته‌وه به‌مهرجیک که خۆراگری و تقوا بوو! ده‌ی شهرته‌که نه‌هاته دیو هاوه‌لان خۆراگر نه‌بوون و هه‌یه‌تی پیغه‌مبهریان په‌په‌وه نه‌کرد! که‌وابوو مه‌شروطه‌که‌ش نه‌هاتۆته دیو له‌جهنگی ئو خودا به‌فریشته کۆمه‌کی نه‌کراون^۱ ﴿وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ إِلَّا بُشْرَىٰ وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُكُم﴾ په‌روه‌ردگار ناردنی نه‌و فریشتانه‌ی که ناردنی بۆ کۆمه‌کی، کردی به‌مزگیانی بۆ ئیوه، له‌سه‌ر زمانی پیغه‌مبهر هاتنی فریشته‌ی پێی راگه‌یاندن، بۆ نه‌وه‌ی موژده‌ی بی به‌سه‌ر که‌وتنتان، وه بۆ نه‌وه‌ی دلتان دا به‌مزرۆ نارام بگری، ترسی زۆری به‌هیزی دوژمنتان نه‌میئی، به‌دلیکی دامه‌زراو پشت نه‌ستوه وه به‌رانگاری دوژمن بینه‌وه، دلتیا بن له‌سه‌ر که‌وتن و تیکشکاندن دوژمن!

له‌راستی دا په‌روه‌ردگار پیغه‌مبهری له‌ناردنی فریشته بۆ کۆمه‌کی کردنی موسولمانان ناگادار کرده‌وه و نه‌ویش به‌هه‌فالانی خۆی راگه‌یانده، نه‌گه‌نا هیچ کامی له‌یاران به‌چاو فریشته‌یان نه‌دیوه.

هه‌رچنده ریوایه‌ت هه‌ن: که پێی له‌هاوه‌لان فریشته‌کانیان دیون، ته‌نانه‌ت نه‌بووئوسه‌ید که یه‌کیکه له‌ناماده‌بووانی به‌درو دوا‌ی کۆتر بووه، لێیه‌وه ده‌گیرنه‌وه و توو به‌تی: نه‌گه‌ر نیمه‌ڕۆ له‌به‌درا له‌گه‌لتان بوومایه‌و چاوم بیه‌نایه نه‌و شوینهم نیشان ده‌دان که فریشته‌ی لی‌به‌ده‌ر که‌وتن!!

^۱ ئهم باسه‌مان له‌چوارچێوه‌ی رافه‌کردنی ئایه‌تی (۱۲۴-۱۲۵) ی آل عمران له‌بهرگی دووهم جزمی سێ دا شیکردۆتوه.

﴿وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ﴾ سرکه‌وتنی راستی و حقیقی له‌جنگدا هر لای پدروه‌ردگاره، به‌ده‌ست هیچ که‌س نیه بی‌جگه له‌خودا که‌س ناتوانی سرخستن دابین بکاو کومه‌کی فراهم بینی.. جگه له‌خودا، نه‌فریشته‌و نه‌غیری فریشته له‌هوکاره رواله‌تیه‌کان به‌بی ره‌زامه‌ندی خودا یارمه‌تیدانزو سرکه‌وتنیان پی نه‌نجام نادری، هه‌موو کاریکو یارمه‌تیدانیک له‌راستی‌دا خودا ده‌یکاتو ده‌یخولقینی! ﴿إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾ بی‌گومان پدروه‌ردگار به‌سهر هه‌موو شتیکندا بالا ده‌ستهو هیچی لی عاسی نابو، ههرچی بیسه‌وی ده‌یکا، داناو کار درسته، ههرچی ده‌یکا راستو به‌جییه، هه‌موو شیتی له‌کاتی خویدا نه‌نجام ده‌دا؛ کاری بی جی ناکا!!
 نه‌مجار لی‌ره‌دا پرسیاریک سر هه‌لده‌داو ده‌لی:

نایا له‌جنگی به‌دردا فریشته به‌فیعلی هاویه‌شی جەنگیان کردو دژی کافره‌کان جەنگین؟؟

برپا له‌زانایان له‌وانه ماموستا شیخ موحه‌مه‌د عه‌بدهو هه‌وا خواهانی پییان وایه: که فریشته‌کان شهریان نه‌کردوه ته‌نیا وری موسولمانه‌کانیان به‌رز کردو ته‌وهو، قه‌باره‌ی سوپاکه‌یان زور کردوه دلی جه‌نگاوه‌رانیان به‌هیز کردوه. نه‌گینا نه‌گهر شهریان بکر دایه تاقه فریشته‌یه‌ک به‌س بوو، پتویست به‌هه‌زارو زیاد له‌هه‌زار نه‌بوو؛ فریشته‌یه‌ک ده‌یتوانی هه‌موو جیهان خاپوور بکا! نه‌ی نه‌وه نیه هه‌زهره‌تی جویرائیل به‌پهره بالیکی شاره‌کانی گه‌لی هه‌زهره‌تی لووطی تیکو پیکدا، گه‌لی ته‌موودی به‌یه‌ک گر مه له‌ناویردا!.....

زوربه‌ی زانایانی نیسلام ده‌لین: هه‌زهره‌تی جویرائیل له‌روژی به‌دردا هاتوته خواری و له‌ناو پینج‌سه‌د فریشته‌دا بسوه، له‌لای راستی سوپای موسولمانانه‌وه بووه و هه‌زهره‌تی ته‌بووه‌گریش له‌و جه‌به‌ه بووه.

هه‌زهره‌تی میکاتیلش له‌ناو پینج‌سه‌د فریشته‌دا هاتوته خواری و لای چه‌پی سوپای موسولمانانان گرتبوو عه‌لی کوری ته‌بوطالیب له‌و جه‌به‌ه بووه. هه‌موو ته‌م فریشتانه له‌شیته‌وه روخساری پیاناندا بوونو پوشاکی سپی و میزه‌ری سپیان به‌سهره‌وه، لفکه‌ی میزه‌ره‌کانیان به‌ناو شاناناندا به‌ردابوه‌وه به‌فیعلی شهریان کرد!!

نهم رایه باوو مه‌شهوره و له‌ئینوعه‌بیاسهوه ریوایت کراوه، ده‌لی: پهره‌ردگار رۆژی به‌در پیغه‌مبیری خۆی موسولمانانی به‌هزار فریشته یارمه‌تی‌دا، جویرائیل له‌لایه‌کی سوپاوه بوو ژماره‌ی نه‌وانی له‌گه‌لیا بوون پینچ‌سه‌د فریشته بوون میکائیل له‌لایه‌کی تره‌وه بوو ژماره‌ی نه‌وانیش پینچ‌سه‌د فریشته بوون.

نهم رایه په‌سه‌نده‌و، فەرمووده‌ی پیغه‌مبەر ﷺ لێم باره‌وه زۆرنو پشتگیری نهم رایه ده‌کەن. نه‌گەر نهم فەرموودانه نه‌بوونایه، رای شیخ موحەممەد عەبدەو هاو‌پایانی زیاتر ده‌چیته دله‌وه.

ده‌گیرنمه‌وه ده‌لێن: نه‌بوجه‌هل به‌ئینومه‌سعودی گوت: نه‌وه‌ده‌نگه له‌کو‌تیه ده‌هات ده‌مان بیستو که‌سمان نه‌ده‌دی؟؟ ئینومه‌سعو له‌وه‌لام‌دا فەرمووی: نه‌وه له‌فریشته‌کانمه‌وه بوو، نه‌بوجه‌هل ده‌لی: که‌وابی نه‌وان ئیمه‌یان شکانه‌که ئیه‌وه.

هه‌موو زانایانیش له‌سه‌ر نه‌وه کۆکن: که له‌جه‌نگی نو‌حووددا فریشته هاوکاری شه‌ریان نه‌کردوه، چونکه پهره‌ردگار (وه‌کسو وتمان) به‌لێنی سه‌رکه‌وتنو ناردنی فریشته بۆ کۆمه‌کی پی کردنی پێدان، به‌لام به‌شه‌رتیک خۆگرنو، ته‌قوا‌کارینو سه‌رپیچی فەرمانی پیغه‌مبەر نه‌کەن، ده‌ی زوربه‌ی هاوه‌لان شه‌رته‌کانیان به‌جی نه‌هینا، که‌وابی مه‌شهوره‌که‌ش نه‌هاتوته دی!!

هاوکاری کردنی فریشته بۆ موسولمانان له‌جه‌نگی به‌دردا هه‌چ له‌نازایه‌تی و نه‌به‌ردی و فیداکاری هاوه‌لان که‌م ناکاته‌وه، چونکه نه‌وان به‌لێبو‌ردوویی و فیداکارییه‌وه به‌رنگاری دوژمن بوونه‌وه، به‌ته‌وه‌به‌ری نه‌به‌ردی و مه‌ردایه‌تییه‌وه جه‌نگان، به‌جۆریک که‌شایسته‌ی هه‌موو وه‌سپه‌ره‌وان و ریزو نرخیکن!!

نه‌وه‌تا له‌سه‌حیح‌ه‌ین‌دا هاتوه: کاتیک عومەری کوری خه‌تتاب که وستی رای پیغه‌مبەر ﷺ وه‌ریگری ده‌ریاره‌ی کوشتنی (حاطب) کوری (ابی بقلعة) پیغه‌مبەر له‌وه‌لام‌دا فەرمووی: (انه شهد بدرأ، وما يدريك لعل الله قد اطلع على اهل بدر، فقال: اعملوا ما شئتم، قد غفرت لكم) نه‌وه

نامادەى جەنگى بەدر بوو، چوژانى، بەلكو پەروردگار بەتەهلى بەدرى
فەمووی: چى دەكەن بىكەن مەن لیتان خوش بووم.

بەكورتى پوختى: ھەركاتى پەروردگار بىھوى: فریشتە بنیڤى بۆ
یارمەتیدانو كۆمەكى كردن بەموسولمانان، لەگەڵ رەحمەتو پیرۆزى
مەعنەوى دا دەیاننیرى، چۆنى بوو چەندىك توانایان بداتى بەو شتو دین،
ئەوێ پێیان سپێراو ئەو ئەنجام دەدەن، لەجەنگى بەدردا فریشتە ھاتنە
خوارى بەجۆرىك كە لەشكرى موسولمانان سەرمەستو سەرفراز كرد،
دەنیاییان خستە ئێو جەنگاوەرانەو، بەراستى گۆرەپانى مەیدانیان گرتو
جیھادیان كرد، ئیتەر پێوست ناكە كاتى فریشتە ھاتنە خوارى خودا سونەتو
باوى خۆى بگۆرئى، ئەوئەندە ھێزو توانا بەفریشتە بدا بەجاری دۇنیا وێران بكە،
وێستى خودا وابوو كە بەو شتو ھاریكاری بكەو لەو سنوورە تێپەر
نەكەن.....

بێگومان كاریگەرى جەنگى بەدر لەسەر شانى قورەیشییەكان زۆر گران
بوو، چونكە زۆریەى زۆرى پیاو ماقول و پالەوانو جەنگاوەرانیان بەدەستو
شمشیری گەنجو لاو موسولمانەكان كوژران، لووتى بەرزىیان شكاندو
رێسوابوون، ئەم تیشكانو كوشتن و پرینە سزای كوفرو سەربێچى و لووتبەرزى
دەلەقییان بوو، پەروردگار گەلە پێشینەكانى كە پێغەمبەرانیان
بەدرۆخستۆتەو بەسزای ریشەكێش لەناوى بردون!! گەلى نووحى بەتۆفان
لەناوێرد؛ گەلى عادى بەرەشەبای سەختو زریان فەوتاند، گەلى ئەمۆدى
بەگرمو نالەى وێرانكەر لەناو برد، قەومى لوطى بەرۆچوونى زەوى
بەردەباران خپكرد. ئەتەوێ شوەبى بەھەورە تریشقەو باوو بۆران فەوتاند،
گەلى فیرعەونى لەدەریادا خنكاند!!

ئەمجار پەروردگار دواى وەبەر ھێنانەوێ موسولمانان دەربارەى
نیعمەتى ناردنى فریشتە بۆ یارمەتیدانى موسولمانان؛ دوو نیعمەتى تری خۆى
بەسەریاندا بەیان دەكاو «فەرموئ: ﴿إِذْ يُغَشِّكُمُ النَّعَاسُ أَمْنَةً مِنْهُ﴾ واتە:
بیر لەنیعمەتەكانى خودا بكەنەو» كە بەسەرى دا رشتن؛ كە یەكێك لەو
نیعمەتانە ھێنانى وەنەوز «خەونوچكە بوو بەسەرتاندا» بەجۆرىك خەو

نوچکه دایگرتن وه‌کورو پهرده دایپوشین بۆ شه‌وی شه‌مینو دلتیایی له‌سهرکه‌وتن بکه‌ویتته دلتانه‌وه، نه‌و ترسو بیمه‌ی که له‌بینینی ژماره زۆری دوژمنو که‌می خوتانه‌وه که‌وتبوه دلتانه‌وه بپه‌ویتته‌وه، ماندویه‌تی و شه‌که‌تی ریگایان نه‌مینئ، چونکه که‌سیک خه‌وه‌نوچکه دایگری و هه‌نۆز بیباته‌وه، دیاره هه‌ست به‌ترس نا‌کاو نیشاتو هیزی بۆتاز ■ هه‌یتته‌وه.

به‌یهه‌قی له‌ده‌لاتیلدا فه‌مووده‌یه‌که له‌تیمامی عه‌لییه‌و ■ ده‌گیرپتته‌وه که فه‌موویه‌تی: رۆژی جه‌نگی به‌در جگه له‌میکداد نه‌سپ سوارمان تیدا نه‌بوو! نه‌گهر تۆ سه‌یری ئیمه‌ت بکه‌ردایه تیماندا نه‌بوو نه‌نووستبی و خه‌وی لی نه‌که‌وتبی جگه له‌په‌یغه‌مبه‌ر ■ نه‌و ته‌شریفی هه‌تا رۆژ بو‌وه له‌ژیر دره‌ختیکدا نوژی ده‌کرد؟!

ئه‌م هه‌نۆزو خه‌وه‌نوچکه‌یه له‌و شه‌وه‌دا بو که بۆ به‌یانی شه‌ره‌که ده‌ستی پی‌کرد، خه‌ولیکه‌وتنو وه‌نۆزبردن به‌شیوه‌یه‌کی سه‌رتاسه‌ری بۆ نه‌و کۆمه‌له قه‌ره‌بالغه‌و له‌و کاته ترسناکه‌دا شتیکی سه‌یرو سه‌رسوپه‌ینه‌ر بوو، وه‌کورو، مو‌عجیزه وابوو! وێپای نه‌و کاره گرنگه‌ی له‌پیش نه‌وان بوو خه‌و هاتنو وه‌نۆز دا‌گرتن نیشانه‌ی نه‌وه‌بوو خودا نارامی و بی‌باکی خسته دلو ده‌روونیانه‌وه و دلتیایی پی به‌خشین؛ چونکه وه‌کورو ده‌گوتری شه‌مینو دلتیایی خه‌و هینه‌ره، ترسو دل‌ه‌راوکی خه‌وه‌وتنه‌و خه‌وزپینه!

نیعه‌تیکی تر له‌نیعه‌ته‌کانی خودا نه‌وه بوو که ﴿وَيُنَزِّلُ عَلَيْكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لِّيُطَهِّرَ كُمْ بِهِ، وَيُذْهِبَ عَنْكُمْ رِجْزَ الشَّيْطَانِ، وَلِيَرْبِطَ عَلَى قُلُوبِكُمْ، وَيُثَبِّتَ بِهِ الْأَقْدَامَ﴾ واته: په‌روه‌ردگار باراندی به‌سه‌رتان دا له‌ناسمانه‌وه بارانیکی زۆر پ خه‌ر، بۆیه‌ش ئه‌م بارانه‌ی به‌سه‌ردا باراندن تاله‌چلکو چه‌په‌لی و له‌بی ده‌ست‌نوژی له‌سپیی پاکتان بکاته‌وه و رزگارتان بکا. هه‌روه‌ها بۆ شه‌وی ختوکه‌و وه‌سه‌سه‌ی شه‌یتان له‌دل ده‌ربه‌هاوی که له‌وه‌پیش له‌بی ناوی تینوایه‌تی ده‌یت‌ساندن هه‌روه‌ها بۆ شه‌وی دلتان قایم بکا و سه‌یرو نارامی تی بجی، نازایه‌تی و فیدا‌کاریتان تیدا بخولقینی، قاچتان له‌زه‌وی قایم بی و وره‌تان به‌رز بی.

واته: باران بارینه که چوار جور سوودی به موسولمانان گه یاند:

۱- پاکو ته میزی جلو بهرگو روخسار.

۲- غوسلی له شگرانی و لبردنی بی ده ستوژی!

۳- وه دهرنانی وه سه سهی شهیتان له دلو دهر وون!

۴- رامکردنی دلو دهر وون له سر صبرو نارامی و قاچ وهستان له سر

لمبه لان! که به تاسانی ده یانتوانی به سهری دا هاتووچو بکه نو قاچیان

له لمبه که دا رونه چی، ته گمر بارانه که نه بویه نه یانده توانی به سهری دا برۆن!

ظاهیری نایه ته که نه وه ده گه یه نی: که هه نوزو خه وه نوچه که پیش باران

بارینه که بووه، که ریکه وتی شوی هه فده ی ره مه زانی سالی دووه می کوچی

بووه!!

موجا هیدو ئیبنو نه بی نه جیح ده لئین: بارانه که پیش هه نوزو

خه وه نوچه که بووه.

ئیبینو لمونذیر له پریگه ی ئیبینو جهریری طبرییه وه له ئیبینو عه ببا سه وه

(ره زای خویان لی بیت) ده گیریتوه: ده فرموی: له سه ره تاوه موشریکه کان

سهرچاوه شوینی ناوه کان یان له موسولمانه کان داگیر کردبوو خستبویانه ژیر

کوئترۆلی خویانه وه. موسولمانه کان له بهر بی ناوی تینویان بوو، به له شگرانی و

بی ده ستوژی نوژیان کرد. شوینه که شیان لمبه لان بوو به ناخوشی ده یانتوانی

به سهری هاموشو بکه ن. شهیتان سه سهی خسته دلی هاوه لانه وه وتی:

ئیه لای خوتان پیغه مبهرتان له ناودایه گوایه خوشه ویستی خودان؟! که چی

نه وه تا ته نانه ناوی خواردنه وه ناوی ده ستوژی شهستان پی ره وای نایینن؟ ئیتر

پهروهر دگار له تاسمانه وه بارانی پی خیرو به ره که تی باراند، لافا وهستان

له هه موو لایه که وه ناو زور بوو، موسولمانه کان ناویان خواردنه وه، خویان

شتو پاکو خاوتنی خویان ته نجام دا، له هه مان کاتدا بارانه که لمبه لانه که ی

کوتایه وه؛ به جوریک که به تاسانی ده یانتوانی به سهری دا هاموشو بکه ن. ئیتر

به ته وای وه سه سهی شهیتانیان له دل دهرچوو!

ئیبینو لقهیم ده فرموی: نه وه پهروهر دگار بارانیکی وای باراند؛ بو

کافره کان بووه توفانو لیزمه یه کی وه ها که نه یانتوانی پیشه وه ی بکه ن، بو

موسولمانانيش وه كور رشيتنو بارانى به هارى وابوو، خويان به تاوى بارانه كه
پاك كرده وه، وه سوه سهو ختوكه ي شهيتانيان له دل دا نه ما، لمبه لانه كه ي
كوتاو زه وييه كه ي په ستاوت، قاچيان رو نه ده چوو به خوشى ده يانتوانى به سمرى
دا برؤن، پيغه مبهرو هاوه لانى پيشره وييان كرد بؤ سمر تلو تاوه ي به هوى
بارانه كه وه كؤبو بو وه، نيوه شهو خويان گهيانده نزيكى و به تهن دازه ي پتيويستى
خويان ته ستيراويان دورست كردن، تاوه كه ي تريان پر كرده وه و ايان لى كردن
سووديان لى ورنه گيرى! پيغه مبهرو هاوه لانى باره گاي خويان له سمر
تاوه كه داناو به سمر تمؤلكه يه كه وه كه ده پروانييه گؤره پانى شه ره كه شوينو
سه نگهرو ساباتيكيان بؤ باره گاي پيغه مبهرو پيكه وه نا، نه مجار پيغه مبهرو
به ناو گؤره پانى شه ره كه دا گه پراو شوينى كوژاراوانى كافره كانى يه كه يه كه
ده ست نيشان كردو فرمويى: خودا يار بى نوه شوينى كوژرانى فلانوه نه مه
شوينى سهره نگرى بوونى فلانتانه هتد دوايى كه شه ر دامه سزا،
پيغه مبهرو چؤنى ده ست نيشان كردبوو تاوا هه ريه كه يان لهو شوينه دا
كوژران!

ئيبنوئيسحاق له سيره كه ي دا هه روا ئيبنو هيشاميش، ده لين: كاتيك
پيغه مبهرو به ره و به در به ريكه وتو گه يشته به در، له سمر يه كه م تاو كه
بينيان بارگه ي خست؛ حويابى كورى مونزير چوو خزمه تى و وتى: نه ي
پيغه مبهري خودا! تايا جه نابت نه م شوينه ده بينى؟ تايا نه م شوينه شوينيكه
خودا بؤى ديارى كردوى؟ بؤمان نيه ئيمه گؤراني تيدا بكه ين؟ يان نه مه راي
خؤتمو فرتو فيلى شه ره؟ پيغه مبهرو فرمويى: به لى: نه مه فرتو فيلى
شه ره. حوياب وتى: ده ي كه وابى نه م شوينه بؤ ئيمه ناگونجى و به رزه وه ندى
ئيمه ي بؤ شه ر تيدا نيه، نه ي پيغه مبهري خودا! فرمان به هاوه لان به فرمويى:
باخؤ بيپچينه وه و برؤين تا ده گه ينه تاخر ناوى كه له دوژمنه وه نزيكه له وى
باره گا ده خه ين گؤلاوو ته ستيراوه كانى تر پر ه كه ينه وه. گؤلاوو ته ستياوى ژير

دهستی خومان ریکتو پیک ده کمن، نیمه ناومان ده بی و نومان ناویان نابی!!
پیغه مبره رایده کی په سند کردو فدرمانی دا به نه نجامدانی.

ریوایه تی تر هیده، ده لی: باران بارینه که پیش نهوه بووه بگنه به در^۲
﴿اذْ يُوحِي رَبُّكَ إِلَى الْمَلَائِكَةِ أَنِّي مَعَكُمْ فَثَبِّتُوا الَّذِينَ آمَنُوا﴾ واته:
پروهر دگار هیزی نه ژنوتان ده داتی و قاچتان له زوی قایم ده کا به هوی باران
بارینو په ستاوتنی لبه لانه که؛ له کاتی شپرویدر دنگار بونه وهی دوژمن، که له و
شپرو جهنگه دا پروهر دگار نیگای بو فرشته کرد که من وام له گمل نیوه دا،
به یارمه تی و کومه کی کردن بو موسولمانه کان نیوه ش نهی فرشته! دلای
موسولمانه کان قایم بکمنو له سهر جیهاد کردنو تیکوشان دایان به مزینن!
مه به ست به له گمل بوون، له گمل بونی یارمه تیدانو کومه کی کردنو پشگیری
کردنه له کاتی ناخوشی و جهنگان دا، نه مه نیعمه تیکي په نامه کی و شراویه
پروهر دگار ناشکرای کرد: نه وهی موسولمانه کان سوپاسی بکمن له سهر نه و
نیعمه ته ...

یان نهی موسولمانینه! یادی نه و کاته بکمنو که پروهر دگار نیگای بو
فرشته کان کرد؛ که نه و له گمل موسولمان دایو، نیوه ش نهی فرشته کان!
یارمه تیان بده نو له مهیدانی جهنگدا چیگیران بکمن!

نیمامی رازی ده فدرمو: نه م مانایه نه خیریان وی چوتره؛ چونکه
مه به ست له ناردنی فرشته لبردنی ترسو بیمه له دلای موسولمانان دا، دهی
خو ناشکرایه که فرشته له کافره کان نه ترساون به لکو نه وانهی ترساونو خودا
ویستویه تی ترسیان له دل دهرهاوی موسولمانه کان بوون!

نیتر فرشته کان دل نارامی و خوگرییان خسته دلای موسولمانانده ورو
عزیمه تییان به هیژ کردن، به لیزو په یمانی خودایان وه بیر هیثانه وه؛ که
به لینی داوه یارمه تی پیغه مبره کهی بداو موسولمانان سهر بخا هرگیز
خوداش له به لینی خوی پاشگمز نابیته وه!!

^۲ فی ظلال القرآن ج ۳/۸۱۸.

^۳ تفسیری قورطوبی ج ۷/۳۷۳.

نه‌مجار نایا یارمه‌تیدانی فریشته چون بود و چون نه‌بود. هندیک ده‌لین: خویان بردوته شیوه‌ی پیوانی ناسراو له‌لای موسولمانه‌کانو له‌شیوه‌ی ناده‌میزاددا یارمه‌تییان داون، به‌یه‌قی له‌(الدلائل) دا ریوایتی کرده ده‌لی: فریشته له‌شیوه‌ی پیوانیکی ناسراو ده‌هاته لای موسولمانه‌کانو پی‌ی ده‌گوته: موژده بی‌توان هیچ نین، نیو خوداتان له‌گه‌له، مه‌ترسن هلمه‌تیان یو بهرن! فریشته نازایه‌تی و چاونه‌ترسی خستوته دلی جه‌نگاوهرانه‌وه. وه‌سوه‌سهو ختوکه‌ی شه‌تیانیان له‌دلی موسولمانه‌کان وه‌ده‌رناوه. واته: وه‌کوو چون شه‌تیان هیزی وه‌سوه‌سه خستنی هیه بۆ ناو دلی ناده‌میزاد، فریشته‌ش هیزی پوچل‌کره‌وه‌ی وه‌سوه‌سه‌ی شه‌تیانی هیه صه‌برو نارامی فری ده‌داته ناو دلی موسولمانانه‌وه. نه‌مجار ده‌لی مه‌به‌ست به‌رسته‌ی (انی مَعَكُمْ) نه‌وه‌یه: ده‌فرموی: نه‌ی فریشته‌کان! منیش له‌گه‌ل نیوه ترسو بیم ده‌خمه ناو دلی کافره‌کانه‌وه. بزیه دوا به‌دوای نه‌وه: «فَاصْبِرُوا فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرَّغْبَ» که مانای (انی مَعَكُمْ) شی ده‌کاتمه‌وه ده‌فرموی: من له‌گه‌ل نیوه نه‌ی فریشته‌کان! ترسو بیم ده‌خمه ناو دلی نه‌وانه‌ی کافرن.

نه‌مجار نیوه‌ش نه‌ی خاوه‌ن باوه‌ران! یان نه‌ی فریشته‌کان! (به‌لام خیطابه‌که رویکاته خاوه‌ن باوه‌ران باشه‌ه) «فَاصْبِرُوا فَوْقَ الْأَغْنَقِ وَاصْبِرُوا مِنْهُمْ كُلَّ بَنَانٍ» له‌سریان به‌ده‌و به‌شمشیر سریان بپرن، به‌ده‌ن له‌گیزه‌ره‌ی ملیان و سریان لی بکه‌نه‌وه! له‌به‌نجه‌کانیان به‌ده‌ن ده‌ستو قاچیان بپهرنن.

نه‌مجار به‌روهر دگار هوی یارمه‌تیدانی موسولمانه‌کان به‌یان ده‌کاو ده‌فرموی: «ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ» نه‌م یارمه‌تی و کومه‌کی کرده به‌موسولمانان، نه‌م کوشتن و پرینه، نه‌وه هه‌موو نازار و پرینه بۆ کافره‌کان به‌هوی نه‌وه‌وه بوو که نه‌وه بی‌پروایانه زور و ژمنایه‌تی خوداو پیغه‌مبریان کرد، پایه‌ندی فرمانی خودا نه‌بوون، شوین پیغه‌مبهر نه‌که‌وتن، زیاد له‌وه دژایه‌تیشیان کردن. ناشکراشه «وَمَنْ يُشَاقِقِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ» هه‌ر که‌سی سهریچی فرمانی خوداو پیغه‌مبهر بکا،

دوژمنایه‌تی و دژایه‌تی نه‌وان بکا. نه‌وه خودا بهرام‌بهر به‌نه‌وان سزای سه‌ختو بی‌ نامانه ..

کئی له‌و که‌سه شیاو تره به‌سزا که شیرکو عیباده‌تکردن بۆ طاغوت بۆخوی هه‌لبژیری واز له‌یه‌کتاپهرستی و به‌ندایه‌تیکردن بۆ خودا بی‌نی؟؟
«هستدرژی بکاته سهر خوشه‌ویستانی خودا و به‌ریهرچی په‌یامه‌کیان بداته‌وه، له‌سهر مالو سامانی خو‌یان و ده‌ریان نی؟؟»

﴿ذَلِكُمْ﴾ نه‌و سزا به‌په‌له‌یه‌ی که پیم نۆشین نه‌ی گرو‌هی کافرو سهرپیچیکاران! نه‌و تیشکانو ریسوابوونه‌ی به‌سهرم هینان له‌سهر ده‌ستی کۆمه‌لیکی که‌مو بی‌ چه‌کتو بی‌ تامیری شهر ﴿فَذُوقُوْهُ﴾ له‌دو‌نیا دا نه‌و سزایه‌ بجیژنو نهم هیشت به‌سهرتانه‌وه بجی و مؤله‌تم نه‌دان، ﴿وَ اَنَّ لِلْكَافِرِيْنَ عَذَابَ النَّارِ﴾ دلنیا‌بن: که له‌قیامه‌ت دا سزای دۆزه‌خم هیه، نه‌گر به‌رده‌وام بن له‌سهر کوفرو بی‌دینی، له‌قیامه‌ت دا نه‌و سزایه‌تان ده‌ده‌م که سزایه‌کی کوشنده‌و نه‌پراوه‌یه!

تایمه‌کان له‌سی ته‌وه‌رده‌و ده‌سو‌پنه‌وه:

۱- ژماردنی نیعمه‌ته‌کانی خودا به‌سهر موسولمانانه‌وه.

۲- قیرکردنی موسولمانان بۆ چۆنیه‌تی شهر.

۳- سزای سهرپیچیکاران.

■ **نیعمه‌ته‌کانس باسکوا له‌م نایه‌تانه‌ دا هه‌وت نیعمه‌تن:**

ا- یارمه‌تیدان کاتی هاواریان لی کردو هانیا‌ن بۆ برد!

ب- هینانی حاله‌تی هه‌نۆزو خه‌وه‌نوچه‌که به‌سهریان دا له‌و شه‌وه‌دا که بۆ به‌یانی شهر ده‌ستی پی کرد.

ج- باراندنی باران بۆ خوشتن و ده‌ست‌نۆژ گرتن پا‌کتو خا‌وین کردنو ناو خوا‌ردنه‌وه.

د- دل قایم کردنو لا‌بردنی ترسو بیم له‌دلیان دا.

ه- جیگیر کردنی قا‌چیان له‌سهر لمبه‌لانه‌که، که به‌هۆی بارانه‌که‌وه کو‌ترابه‌وه.

و- نیگا کردن بۆ فریشته که یارمه‌تی موسولمانان بدهن.

ز- ترس خستنه ناو دلی کافرانوه.

❁ قیر کردنی موسولمانان بۆ قیر بوونی چۆنیته‌تی نه‌نجامدانی شهر، له‌وه‌دا ره‌نگ ده‌داته‌وه که په‌روه‌ردگار فرمان به‌موسولمانان ده‌کا: که به‌شمشیر له‌ملیان بدهن، ده‌ستو په‌نجه‌یان بقرتینن، قاچیان بپرنه‌وه و کۆله‌واریان بکه‌ن.

❁ سزای سه‌رپیچی کردنو یاخی بوونیان له‌خودا، تیشکانو ریسوا بوونیانه له‌دونیا‌داو، سزای سه‌ختی دۆزه‌خه له‌قیامت دا. ریزو پله‌وپایه‌ی نه‌هلی به‌در له‌بهر خودی خۆیان نه‌بو به‌لکو له‌بهر جیهادو فیداکاریانه.

نیمامی مالیک ده‌فرموئ: بۆیان گیراومه‌وه که جویرائیل به‌پیغه‌مبه‌ری فرمووه: نه‌هلی به‌در له‌ئێو ئێوه‌ی ئاده‌میزادا چۆن؟ پیغه‌مبه‌ر ﷺ فرموویه‌تی نه‌وان له‌ناو ئیمه‌دا چاکه‌کانمان، جویرائیل فرموویه‌تی له‌ناو ئیمه‌ش دا هه‌مان پله‌وپایه‌یان هه‌یه، نه‌وه‌یش له‌بهر خاتری جیهادو تیکۆشانیا، گه‌وره‌ترین جیهاد شه‌ری به‌در بو، چونکه ئیسلام دوا‌ی نه‌و جه‌نگه‌ پهره‌ی سه‌ندو بلاو ده‌وه!

❁ ئایینی ئیسلام ژیر خاک کردنی لاشه‌ی کوژراوانی دوژمنیه‌شی به‌پێوست داناوه، نه‌وه بوو پاش کۆتایی هاتنی جه‌نگی به‌در پیغه‌مبه‌ر فرمانی کرد که کوژراوانی قوره‌یش که هه‌فتا که‌س بوون، بپانخه‌نه ناو چالێکی قووله‌وه.

❁ موسلیم له‌نه‌نه‌سی کۆری مالیکه‌وه ریوايه‌ت ده‌کا: که پیغه‌مبه‌ر ﷺ کوژراوانی به‌دری سی رۆژ هیشته‌وه، پاشان چوه‌و سه‌ریانو بانگی کردن! فرمووی: ئه‌ی نه‌بو جه‌هلی کۆری هیشام! ئه‌ی ئومه‌یه‌ی کۆری خه‌لف! ئه‌ی عوتبه‌ی کۆری ره‌بیعه! ئایا نه‌وه‌ی خودا واده‌ی پێ دابوون هاته‌ دی؟ ئه‌من نه‌وه‌ی خودا به‌لێنی پێ دابووم هاته‌ دی! نیمامی عوممر گوئی له‌م فرمووده‌یه‌ی پیغه‌مبه‌ر بوو، وتی ئه‌ی پیغه‌مبه‌ری خودا! نه‌وانه‌ چۆن ده‌بیسن؟ چۆن وه‌لام ده‌ده‌نه‌وه؟ خۆ نه‌وانه‌ پۆلکا‌ونو بۆگه‌نیان کردوه؟!

پیغمبر فرمودی: (والذی نفسی بیده، ما أنتم بأسمع لما أقول منهم، ولكنهم لا یقدرون ان یجیبوا) واته سویندم بهو که سدی که گیانی منی به دهسته تیوه وه کوو نهوان نهم وتاندم ناییسن، به لام توانای وه لامدانمویهان نیه!

نهمجار فرمائی کرد رایان کیشانو خستیانه بیریکموه.

قورطوبی ده فرمودی: نهم فرموده یه به لگمیه له سر نهوه مردن: بریتی نیه له ناوچوونی تهواو، به مردن تاده میزاد ناچیتته خاندی نه بوونهوه. به لکو مردن بریتییه له لیک داپرانی گیانو جهستوه جودا بوونهوه گیان له لاشه! گوپرانی له حاله تیکموه بو حاله تیکی ترو گواستنوه له خانوی دونیا بو خانوی قیامت.

پیغمبر فرموده تی: (ان المیت اذا وضع فی قبره وتولی عنه أصحابه: انه لیسمع قرع نعالهم)^۴ که مردو خرایه گوپروهو داپوشراو هه فالانی جییان هیشت نهو گوئی له دهنگی پیلاوه کانیانه!

هه‌لهاتن له‌به‌رامبه‌ر له‌شکری کوفر حه‌رامه‌و، یارمه‌تی
له‌خوداوه‌یه

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اِذَا لَقِيْتُمْ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا رَحُّوْهُمْ فَلَا تُوَلُّوْهُمْ الْاَدْبَارَ
﴿١٥﴾ وَمَنْ يُوَلِّهِمْ يَوْمَئِذٍ دُبْرَةٌ اِلَّا مَّتَحَرِّفًا لِّقِتَالٍ اَوْ مَّتَحَيِّزًا اِلَىٰ فِتْنَةٍ
فَقَدْ بَاءَ بِغَضَبٍ مِّنَ اللّٰهِ وَمَا وْنُهُ جَهَنَّمُ وَيَقْسِ الْمَصِيْرُ ﴿١٦﴾ فَلَمْ
تَقْتُلُوْهُمْ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ قَتَلَهُمْ وَمَا رَمَيْتْ اِذْ رَمَيْتْ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ رَمٰى
وَلِيُبْلِيَ الْمُؤْمِنِيْنَ مِنْهُ بَلَاءً حَسَنًا اِنَّ اللّٰهَ سَمِيْعٌ عَلِيْمٌ ﴿١٧﴾ ذٰلِكُمْ
وَاَنَّ اللّٰهَ مُوْهِنُ الْكٰفِرِيْنَ ﴿١٨﴾ اِنْ تَسْتَفْتِحُوْا فَقَدْ جَاءَكُمْ الْفَتْحُ
وَإِنْ تَنْتَهُوْا فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَإِنْ تَعُوْدُوْا نَعُدْ وَلَنْ تُغْنِيَ عَنْكُمْ
فِتْنَتُكُمْ شَيْئًا وَلَوْ كَثُرَتْ وَاَنَّ اللّٰهَ مَعَ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿١٩﴾

په‌یوه‌ندی نه‌م نایه‌تانه به‌نایه‌ته‌کانی پیشه‌وه نه‌ویه: که نه‌مانیش
موسولمانان قیری یاسای شهر ده‌کن!

له‌نایه‌ته‌کانی پیشه‌ودا په‌روه‌دگار فدرمانی به‌موسولمانان کره که
به‌شمشیر له‌ملی کافره‌کان بده‌زو ده‌ستو قاچو په‌نجه‌یان بقرتینن، لی‌ره‌ش
یاسایه‌کی گشتی بو شهر به‌یان ده‌کا: نه‌ویش حرامی هه‌لاتنه له‌به‌رامبه‌ر
دوژمن. نابیی به‌هیچ جوژیک له‌به‌رامبه‌ر دوژمن دا موسولمان هه‌لبیی مه‌گه‌ر
بو قیلو بو به‌رزه‌وه‌ندی جه‌نگه‌که‌بیی نه‌وه قه‌یناکه، چونکه شهر پیلانو فرتو
قیلی تیدا دروسته.

ده‌فهرموی: ﴿يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اِذَا لَقِيْتُمْ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا رَحُّوْهُمْ فَلَا
تُوَلُّوْهُمْ الْاَدْبَارَ﴾ نه‌ی نه‌و که‌سانه‌ی پرواتان به‌خوداو به‌پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی

هیناوه و هرکاتییک ئیوه له‌دوژمن نزیک بوونه‌وه، بینیتان نه‌وان حالیان وایه: له‌شیوه‌ی له‌شکرو سوپایه‌ک دا بۆ لای ئیوه ده‌جمینو هه‌لمه‌تیاں بۆ ده‌هینان ئیوه له‌به‌ریان هه‌لمه‌یه‌ن! هه‌رچه‌نده نه‌وان زۆرینو ئیوه که‌م لێیان مه‌ترسنو له‌به‌ریان رامه‌که‌ن! به‌لکو خۆیگرنو شه‌ریان له‌گه‌ل دا بکه‌نو لێیان ده‌نو بیانکوژن، خوداتان له‌گه‌له. ﴿وَمَنْ يُؤْمَرْ بِدُبْرَةٍ﴾ که‌سیک له‌روژی جه‌نگ دا هه‌لبێ، کارکی خراپ ده‌کاو تاوانه‌، غه‌زه‌بی خودا بۆخۆی دینیو شوینی حه‌وانه‌ی قیامه‌تی دۆزه‌خه‌! هه‌لاتن له‌به‌ر دوژمن هه‌موو کاتی حه‌رامه‌، مه‌گه‌ر له‌دوو حال دا نه‌بێ ره‌وايه:

یه‌که‌میان: نه‌وه‌یه: شه‌رکه‌ره‌که به‌قیل خۆیشکیینی و هه‌لبێ و وایشان بدا که هه‌لدی نه‌مجار هه‌لمه‌تیاں بۆ به‌رته‌وه لێیان بدا، نه‌مه‌ جوژیکه له‌پیلانی جه‌نگه.

دوه‌میان: نه‌وه‌یه بیه‌وی خۆ بگه‌یه‌نێته کو‌مه‌لی موسوڵمانانی ترو له‌سه‌نگه‌ریکه‌وه بگو‌زێته‌وه بۆ سه‌نگه‌ریکی تر بۆ نه‌وه‌ی له‌جه‌به‌یه‌کی تروه شه‌ر له‌گه‌ل دوژمن بکاو یارمه‌تی کو‌مه‌لیکی تری موسوڵمان بداو نه‌وانیش یارمه‌تی بده‌ن، له‌م دوو حاڵه‌دا هه‌له‌هاتن له‌به‌رامبه‌ری دوژمن دا ره‌وايه. به‌لام نه‌گه‌ر هه‌لاتنه‌که‌ی له‌به‌ر نه‌م دوو هۆیه نه‌بوو، له‌مه‌یدانی جه‌نگ دا هه‌له‌هات، نه‌وه ﴿فَقَدْ بَاءَ بِغَضَبٍ مِنَ اللَّهِ﴾ نه‌وه به‌خه‌شبو غه‌زه‌بی خوداوه ده‌گه‌ریته‌وه، خودا لێ نارازییه، ﴿وَمَا وَاهُ جَهَنَّمَ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ﴾ شوینی حه‌وانه‌وی رۆژی قیامه‌تی دۆزه‌خه‌، دۆزه‌خیش خراپه‌ترین شوینی حه‌وانه‌ویه، کابرا ویستی په‌نا به‌ری بۆ شوینییک له‌هیلاکه‌ت رزگاری بی‌وه‌نه‌کوژری، بۆیه شوینی حه‌وانه‌وه‌ی قیامه‌تی خا‌نوی به‌هیلاکه‌چوونو دۆزه‌خه‌، واته‌: به‌یچه‌وانه‌ی مه‌به‌ستی خۆی پاداشی ده‌دریته‌وه. نه‌مه‌ ته‌گه‌ر دوژمن له‌دوو چه‌ندانه‌ی موسوڵمانان زیاتر نه‌بوو ته‌گه‌ر له‌دوو چه‌ندانه‌ی زیاتر بوو، نه‌وه هه‌له‌هاتن تاوان نیه‌، چونکه خودا له‌م سوره‌ته دا جاریکی تر ده‌فه‌رموی: ﴿الْآنَ خَفَّفَ اللَّهُ عَنْكُمْ وَعَلِمَ أَنَّ فِيكُمْ ضَعْفًا فَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ صَابِرًا يَغْلِبُوا مِائَتَيْنِ..... الْآيَةُ﴾ الانفال/ ۶۶.

نیبنوعه بیاس ده فرموی: که سیک له بهر سی کهس هه‌لبی به‌هه‌لاتو
 حسیب ناکری، که سیک له بهر دوو کهس هه‌لبی به‌هه‌لاتو حلیبه.
 نایه‌ته که بهرونی نهوه ده‌گه‌یه‌نی: که هه‌لاتن له بهر ده‌م دوژمن حرامه‌و
 تاوانیکی گه‌وره‌یه، به‌لکو به‌یه‌کی له‌حه‌وت تاوانه گه‌وره‌کان ده‌ژمی‌دری،
 شه‌یخان له‌ته‌به‌هوره‌یره‌وه فرموده‌یه که به‌م‌رفوعی ده‌گیرنه‌وه: که
 پیغه‌مبەر ﷺ فرمویه‌تی: (اجتنبوا السبع الموبقات) نه‌ی موسولمانینه!
 خۆتان له‌حه‌وت تاوانه به‌هیلاک‌بهره‌کان یاریزن! هاوه‌لان وتیان: نه‌ی
 پیغه‌مبهری خودا! نه‌و حه‌وت تاوانه چی و چین؟ پیغه‌مبهر ﷺ فرموو:
 (هاوه‌لدانان بۆ خودا، سیحرو جادو بازی، کوشتنی ناده‌میزادیک به‌بی تاوان؛
 که خودا کوشتنی وی حرام کردوه، سود خواردن، خواردنی مالی هه‌تیو،
 ۱۱ لاتنو پشت هه‌لکردن له‌بهرامبهر دوژمن، بوختانکردن به‌نافره‌تی داوینپاکو
 بی ناگا له‌وه‌ی پالی ده‌هه‌ن!).

نه‌مجار په‌روه‌دگار پاساوی نه‌وه ده‌داته‌وه: که خۆراگری و سه‌نگر
 به‌رنه‌دانو سه‌برو نارام له‌بهرامبهر دوژمن دا شتیکی پیوسته‌و فرموی:
 ﴿لَمْ تَقْتُلُوهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ قَتَلَهُمْ﴾ نه‌ی کۆمه‌لی موسولمانان! ئیوه به‌هیچ
 جوړیک له‌شهر دا پشت له‌دوژمن مه‌که‌ن، ئیوه شیاوترن به‌خۆراگری و
 به‌سه‌رکه‌وتنو پاشان به‌یارمه‌تیدانی خودا بۆتان، سه‌یر بکه‌ن خودا چ
 سه‌رکه‌وتنیکی پی به‌خشین؟ چۆن له‌گه‌ل نه‌وه دا: که خۆتان بۆ شهر
 ناماده‌نه‌کردبوو، ژماره‌و که‌لوپه‌لی شهرتان زۆر له‌هی کافره‌کان که‌متر بوو،
 که‌چی خودا سه‌ری خستن، بیگومان نه‌وه یارمه‌تیدانی خودایه بۆ ئیوه..
 شانازی به‌کوشتنی نه‌و کوژراوانه مه‌که‌ن، چونکه ئیوه به‌هیزو بازوی خۆتان
 نه‌تان کوشتن، به‌لکوو به‌ده‌ستی ئیوه له‌ناوی بردن، به‌ئیه‌ی به‌کوژدان! هه‌ر
 نه‌و فریشته‌ی نادره‌ خوارئ بۆ یارمه‌تیدانتان، ترسو بیمی خسته‌ دلی
 کافره‌کانه‌وه، دلو ده‌روونی ئیوه به‌هیز کرد، ترسو له‌رزی لی ره‌واندنه‌وه
 وه‌کوو له‌نایه‌تیکی ترده‌ ده‌فرموی: ﴿قَاتِلُوهُمْ يُعَذِّبُهُمُ اللَّهُ بِأَيْدِيكُمْ،
 وَيُخْزِرُهُمْ وَيَنْصَرِّكُم عَلَيْهِمْ، وَيَشْفِ صُدُورَ قَوْمٍ مُّؤْمِنِينَ﴾ التوبة/۱۶.

نه مجار پهروه دگار له خيطاب بڼو نهو موسولمانانه ي که کافره
ملهوره کاني قوره يشيان کوشتن ده گوڼزرتسهوه بڼو خيطاب بڼو پيغه مبهرو
ده فرموي: ﴿وَمَا رَمَيْتَ اِذْ رَمَيْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ رَمَى﴾ زوريه ي رافه کهمران
(مفسرون) پتيان وايه: که نه م نايده ده رباري نهو چنگه بمرده ي که
پيغه مبهرو ﷺ روژي به در بهرو روی کافره کان هاويشتني، هاتوته خوار ي لهو
کاته دا که چنگه زيخه که ي بڼو هلدان، فرموي: (شاهت الوجوه) هر
به کيک لهو مو شريکانه شتيکي جووه جاوانيهوه!

نیبنو جهریری طه بفریو نیبنو حاتم و طه بدرانی له حه کیمی کوپری
حیزامهوه ده گیر نهوه که فدرموویه تی: که رژی بهدر هات: دهنگی شتی کمان
بیست له تاسمانهوه که وته سهر زهوی، ده تگوت دهنگی ورده بگردن ده کمنه
ناو ته شتهوه.. پیغه مبر ﷺ نهو ورده بگردانهی هاویشتن، نیمه شکاین...
نهو یه مدهست به فدرمووده ی پهره دگار که ده فدرمووی: ﴿وَمَا رَمَيْتَ اِذْ
رَمَيْتَ وَلَکِنَّ اللّٰهَ رَمٰی﴾

دەربارەى ھۆى ھاتنە خوارەو ەى ئايەتى (١٩) ش رىوايەت زۆرو
جۆراو جۆرن.

حاکم له عہدوللای کورپی ثعلبہدی کورپی صہغیر ریوایت دہکا دہلئی؛
کاتیک له شکرہ کان بدیدہ گہیشتن نہ بوجہ هل گوتی؛ خودایہ! کام لامان
صیلہی رہ حمی پچرانده «کیہہ مان نایینیکی نہ زاندرای هیناوه» خودایہ
سبحہینی بیفہوتینہ؛ نیتہ پمروہ ردار نایہتی ﴿إِنْ تَسْتَغِيحُوا فَقَدْ جَاءَكُمْ
الْفَتْحُ...﴾ تا دہ گاتہ ﴿وَإِنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ﴾ کی نازل کرد!

نیبینو نه بی حاتم لهغه طیبوه ده گیریتوه: ده لسی: نه بو جه هل وتی: خودایه! به هیژ ترو ریزدار ترمان به سهر لایه نه کدی تردا زال بکه، نیتر نایه تی ﴿إِنْ تَسْتَفْتِحُوا...﴾ نیردرایه خواری.

(السدي) و كه له ببي ده لټين: كاتيك موشريكه كان له مه ككه ده رچوون بـ
بهرنگاري كردني پيغه مېهرو هاوه لاني، چون په رده ي كه عبه يان راته كاندو وتيان:
خودايه! يارمه تي باشتيرين سوباو له شكر بده، كام لايه مان هيدياه تدر او ترو

رژدار تره و دینه‌که‌ی باشته‌ی خودایه! زالی بکه، نیت‌پروره‌دگار نهم نایه‌ته‌ی ناره خوارِی!

عیکره‌مه ده‌لی: موش‌ریکه‌کان وتیان: خودایه! نیمه نازانین تهو نایینه‌ی موحه‌ممه‌د هیناویه‌تی چۆنه‌و چیه، خودایه له‌نیوان نیمه‌و ته‌ودا به‌راستی حوکم بکه‌و کیمان له‌سهر حه‌قین زالی بکه! نیت‌پروره‌دگار نایه‌تی ﴿إِنْ تَسْتَفْتِحُوا.....﴾ ناره خوارِی.

تائیره خیطابی نایه‌ته‌کان ناراسته‌ی جه‌نگاوه‌ران کراون، نه‌مجار لی‌ره به‌ولاره خیطابه‌که روده‌کاته پیغه‌مبهر ﷺ ه‌فرمو‌ی: ﴿وَمَا رَمَيْتَ إِذْ رَمَيْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ رَمَى﴾ نه‌ی پیغه‌مبهراته‌و کاته‌ی که به‌رواله‌ت چنگه خۆلو زیخو ورده به‌رده‌کانت گرت‌ه موش‌ریکه‌کان‌و ه‌م‌ریه‌که‌یان شتیکی له‌و گ‌لو خۆلو ورده به‌ردانه به‌رکه‌وت‌و کاریگری ته‌وایان له‌سویای دوژمن کرد. نه‌وه له‌ح‌ه‌قیقه‌ت‌و راستی دا تو نه‌تهاوشت، چونکه هاویشتنی تو کاریگری وه‌کوو هی ناده‌میزادانی تر‌وایه‌و ته‌و کاریگری‌یه‌ی نیه، به‌ل‌کو هاویشتنه‌که له‌لایه‌ن خوداوه بوو، واته: خودا ته‌و کاریگری‌یه به‌هیزه تیدا خولقاندو گ‌لو خۆله‌که‌ی گه‌یاند‌ه چاری شه‌رکه‌رانی دوژمن‌و وره‌ی روخاندن، شیوه‌ی هاویشتنه‌ی رواله‌تییه‌که له‌پیغه‌مبهره‌وه بوو، به‌لام کاریگری‌یه‌که خودا خولقاندی گر‌نگیش کار‌تی‌کردنه!

ریوایه‌ت کراوه: که پیغه‌مبهر ﷺ ته‌و رۆژه چنگی گ‌لو خۆلی به‌روی سویای دوژمن دا هه‌ل‌داو سی جار ه‌فرمو‌ی: ریسوا بنو له‌ناو‌ی‌چ‌نو روره‌ش بن، نیت‌ر دوا به‌دوای ته‌و گ‌لو خۆل هه‌ل‌دانه به‌رویان دا تیشکان‌و ته‌و حاله‌یان به‌سهر هات که به‌سهریان هات.

له‌عه‌لی کوری ته‌بو هه‌ل‌حه ته‌ویش له‌ئیب‌نوعه‌بباسه‌وه ریوایه‌ت ده‌کا ده‌فرمو‌ی: کاتی‌که پیغه‌مبهر ﷺ رۆژی به‌در له‌نزاو پارانه‌وه‌که‌ی دا ه‌فرمو‌ی: (خودایه! ته‌گه‌ر نهم کۆمه‌له واته: موسولمانه‌کان) به‌فه‌وتینی نیت‌ر که‌س نامینی به‌ندایه‌تیت بکا. جویرائیل هات پی‌ی ه‌فرمو‌و: مشتی خۆل هه‌لب‌گه‌رهو بی‌هاو‌یژه بۆ رووی دوژمن، ته‌ویش وای کرد، که‌س نه‌بوو

له شمېر کمرانی دوژمن که نهو گل و خول و زیخه ی نه چوپیتته ناو چاوو دهو
لوتیانموه، نیتړ نه مه کاری لیکردنو وره یان روخاو تیشکان.

جوداوازی نیوان کردهوی پسروردگارو کردهوی پیغه مبرو هاوه لانی
له کوشتنی موشریکه کان، نهو ده: پسروردگار بخو خولقتنه ری حقیقی به
بو هه موو کاریگری و ناکامو نه نجامیک، به لام کردهوی ناده میزاد سدره خو
نیه، به بی خولقاندنی کاریگری تییان دا له لایهن خوداوه هیچیان پی ناکری!
پسروردگار نهم کارانه ی نه نجام دانو نهو روداوانه ی خولقاندن، نهو هه موو
میهره بانی بهی له گیل خوداناسان دا کرد بو پوکانه و پوچانه و هی سوپای
کوفرو ﴿وَلِيْلِي الْمُؤْمِنِيْنَ مِنْهُ بَلَاءٌ حَسَنًا﴾ بو نهو هی نیعمه تو فضلی
خوی به خوداناسان بناسین، نیعمه تی سدرکه وتن به سر دوژمن دا، نیعمه تی
بلاو بوونه و هی تایینو شکاندنی دوژمنی سدره ختیان سدره پای زوری دوژمنو
که می نهوان، بو نهو هی فتنه نیعمه تی خودا به سر خویانه و هی بینن،
سوپاسی نیعمه ته زورو هه مه جوړه کانی بکن ﴿اِنَّ اللّٰهَ سَمِيعٌ عَلِيْمٌ﴾
پسروردگار هه موو قسه و باسیک ده بیسی، که بری لهو قسانه پارانه و
دوعاو نزای پیغه مبرو هاوه لانی بوو که لهو روزه دا پیش هه لگیرسانی شپ
له خودا ده پارانه و داوای سدرکه وتنو زالبوونیان ده کرد به سر دوژمن دا،
زاناو ناگاداره به هه موو هه ستو رازو مده ستیک هیچی لی گوم نابی،

نه مجار پسروردگار مزگینن به کی تر ده دا به موسولمانه کان، ده فرموی:
﴿ذٰلِكُمْ وَاَنَّ اللّٰهَ مَوْهِنٌ كَيْدُ الْكَافِرِيْنَ﴾ نهو به تاقیکردنه و پیرزو به فدره
نهو بوو: که زانیتانو گویتان لی بوو، سدره پای نهو ش پیتان راده گه یه نین که
پسروردگار له داهاتودا مه کرو فرتو قیلن کافره کان هه لده و شینیتنه و،
پوچه لیان ده کاته و، ریگه یان پی نانا پیغه مبرو موسولمانان به و تینن،
له میهر له برده و بلاو بوونه و هی تایین دا دروست بکن!

نه مجار پسروردگار روی خیطاب ده کاته کافره کانی مه که مو له روی
سدره نشته و ته حقیر و لاقرتی پیکردنه و ده فرموی: ﴿اِنْ تَسْتَفْتِحُوْا فَقَدْ
جَاءَكُمْ الْفَتْحُ﴾ نهی خه لکی مه که! نه گمر نیوه داوای سدرکه وتنو زالبوون

به سهر موسولمانه کان دا ده که نو، که هاتن بۆ جهنگ چوونه ناو که عبه و
له خدا پارانه وه پهره هی که عبه تان راته کاندو داواتان کرد سهرکهوتن بدا
به لایه نی حه قخوازو خاوه ن هیدایه ت، نهوا سهرکهوتن و نه صره تی خودایی هات
بۆ لاتان، به لام نه بوو به مائی ئیو به لکو بوو به مائی خوداناسان، بوو
به نسیبی شوینکه وتوانی پیغه مبر، سهرکهوتن بۆ خاوه ن هیدایه ت و
حه قخوازان بوو، تیشکانو فهوتانو ریسوایی بۆ بتیهرستو مله وپانی قوره یش
بوو، نه مه کاری خودایه و خدا هه موو کاریکی پر حیکمه ت و دانایی په نیشی
بی جی ناکا!

نه مجار هه ره شه یان لی ده کاو ده فرموی: ﴿وَإِنْ تَتَّبِعُوا﴾ ته گهر واز
له بتیهرستی و به درۆ خسته نه وهی خوداو پیغه مبر به یئن، چی دی دژایه تی و
به ره له ستکاری پیغه مبری خودا نه که ن، نه وه ﴿فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ﴾ نه و
ره فته ره تان باشتره بۆ ئیو له دونیاو قیامه ت دا، نه و باشتره له و شه ره
سامناکه ی هه لتان گیرساند، که ناکامی نه و هه موو کوژراو و دیلو برینه داری
لی که وتوه.

﴿وَإِنْ تَعُدُّوا نَعْدًا﴾ ته گهر به م تیشکانه عار نه یتن و جاریکی تر شه ر
له گه ل پیغه مبرو هاوه لانی دا بکه نه وه، دژی نایی نی خودا بوه ستن و
بگه رینه وه بۆ سهر نه م حالته گوهرایی و بی دینی به ی ئیستا تی دان، نه وه
ئیمه ش دوباره یارمه تی ده دینه وه، وه کوو نه وهی به چاوی خۆتان بینتان و
زانیتان، به و جو ره یارمه تی موسولمانان ده دینه وه و ئیو ده شکینه نه وه
﴿وَلَنْ تَغْنِي عَنْكُمْ فِتْكُكُمْ شَيْئًا وَلَوْ كَثُرَتْ﴾ وه له حال نه و کاته ی ئیمه
بگه ری نه وه بۆ کۆمه کی کردن به موسولمانان، قهره بالغی و زۆری هیزی
هه وخواهانی ئیو هه یج سوود و قازانجتان پی ناگه یه نن، یارمه تیدانی تاقبو
کۆمه لی هه وخواهاتان له ناست ده سه لاتو توانای خودادا هه یج دادتان ناداو
چ به رگریه کتان پی ناکری، هه رچه نه ده زۆریش بن.

چونکه هه موو کاتی زۆری جهنگاوه رانو زۆری نامیری شه ر نابنه هۆکاری
سهرکهوتن، به لکو جاری وا ده بی (ته گهر لایه نه که مه که پرواپته و خۆگرتو و

بنو پشتیان به‌خودا قایم بی) به‌سمر لایه‌نه زوره بی پرواکه‌دا زال ده‌بن چونکه سمرکه‌وتزو زال‌بوون به‌ده‌ستی خودایه؛

﴿وَإِنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ﴾ باش بزائن خودا یارمه‌تیده‌ری موسولمانانو کومه‌کیان بی ده‌کا، نه‌گمر جار‌یکیش له‌بهر که‌مترخه‌می و هه‌له‌یه‌کی خویان نزم ببینه‌وه، نه‌وه همر به‌رز ده‌بنه‌وه به‌مرازی خویان ده‌گمن، چونکه ناشکرایه سمرکه‌وتنی حه‌قیقی به‌ده‌ست خودایه کی‌ی بوی سمری ده‌خاو زالی ده‌کا، خوداش بو‌خوی به‌لینی داوه که سمره‌نجامو به‌مراز گیششتن همر بو خودا په‌رستانه. وه‌کوو له‌شونیک‌ی تردا ده‌فرموی: ﴿وَإِنْ جُنَدْنَا لَهُمُ الْغَالِبُونَ﴾ الصافات/۱۷۳. یان ده‌فرموی: ﴿فَإِنْ حِزْبُ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ﴾ المائدة/۵۶. یان ﴿إِلَّا إِنْ حِزْبُ الشَّيْطَانِ هُمُ الْخَاسِرُونَ﴾ المجادلة/۱۹.

فه‌رمانه‌رداری بو خوداو پیغه‌مبه‌ری خوداو سه‌ریچی نه‌کردنی

فه‌رمانه‌کانیان

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَوَلَّوْا عَنْهُ وَأَنْتُمْ تَسْمَعُونَ ﴿٢٠﴾ وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ قَالُوا سَمِعْنَا وَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ﴿٢١﴾

﴿إِنْ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الضُّمُّ الْبُكْمُ الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ﴾ وَلَوْ عَلِمَ اللَّهُ فِيهِمْ خَيْرًا لَأَسْمَعَهُمْ وَلَوْ أَسْمَعَهُمْ لَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُعْرِضُونَ ﴿٢٢﴾

له‌نایه‌تی پيشوو دا په‌روه‌ردگار خیطابی خوی ناراسته‌ی کافره‌کان کردو فرموی: ﴿وَإِنْ تَنْتَهُوا فَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ﴾ نه‌مجار به‌شون نه‌وه‌داو له‌شویه‌ی عاده‌تی قورئان که همرکاتی باسی شتیکی کرد باسی دژه‌که‌شی ده‌کا. خیطاب ناراسته‌ی موسولمانان ده‌کاو فرمانیان بی ده‌کا که ملکه‌چی فرمانی خوداو پیغه‌مبه‌ر ﷺ بن، همرکاتی فرمانیان بی کردن به‌جیه‌ادو

تیکۆشان پیویسته بی سۆدوو پابه‌ندی فرمانه‌که بنو به‌پیر بانگه‌وازی خوداو پیغه‌مبهری خوداو به‌چن.

جا که له‌نایه‌تی پێشوو دا هه‌ره‌شه‌ی له‌کافره‌کان کرد، لێره‌دا وا گونجاو پیویست بوو: که موسولمانان به‌ئاگا بێنێته‌وه‌و هۆشیاریان بکاته‌وه‌، بۆ ئه‌وه‌ی پالی لی نه‌ده‌نه‌وه‌و ته‌مه‌لی به‌سیپالی خۆی دایان نه‌پۆشی‌و هه‌میشه ناماده‌باشیان تیدا بی بۆ به‌ره‌نگار بوونه‌وه‌و به‌رگریکردن، به‌لێپراوه‌ به‌پیر بانگه‌وازی پیغه‌مبهره‌و به‌ینو فرمووی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا﴾ نه‌ی نه‌و که‌سانه‌ی پرواتان به‌نایینی هه‌قو راست کردوه‌، ملکه‌چی خۆتان بۆ فرمانه‌کانی خوداو پیغه‌مبهر ﷺ راگیانده‌وه‌، زانیوتانه‌و ده‌زانن: که هه‌موو یارمه‌تییه‌ک به‌پێشتیوانی خوداو گوێپایه‌لی پیغه‌مبهر ده‌سته‌به‌ر ده‌بی. به‌هیچ شتیه‌یه‌ک ره‌فتاری کافرو خوه‌نده‌سان ره‌چاو مه‌که‌ن! نه‌ی خاوه‌ن به‌پرواو ئیمانداران! ﴿أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ﴾ به‌رده‌وام بن له‌سه‌ر گوێپایه‌لی بۆ فرمانی خوداو پیغه‌مبهری خودا کاتیک بانگتان ده‌که‌ن بۆ جیهادو مالبه‌خشین له‌پێناو نایینی پیروزی ئیسلام دا، فرمانو نامۆزگاریه‌کانی خوداو پیغه‌مبهری خودا پاشگوێ مه‌خه‌ن، هه‌ر کاتی پیغه‌مبهر فرمانی پێ کردن به‌تیکۆشانو مالبه‌خشین له‌ریگای شکۆمه‌ندیی نایین دا به‌قه‌سه‌ی بکه‌نو گوێ بیسی فرمانه‌کانی بن. وه‌لحال ﴿وَأَنْتُمْ تَسْمَعُونَ﴾ تیره نامۆزگاریه‌کانی ده‌بیسنو ده‌زانن بۆچی بانگتان ده‌کاو، له‌مه‌به‌ستو مانای په‌یامه‌که‌ی تیکه‌یشتونو ده‌زانن چیتان پێ ده‌لی، قورئانتان گوێ لی به فرمانتان پێ ده‌کا به‌فرمانبه‌رداری بۆ فرمانی پیغه‌مبهر ﷺ. چونکه‌ وا له‌موسولمانان چاوه‌ڕێ ده‌کری: که به‌یه‌که‌دم بێن: ﴿سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا، غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ﴾ البقرة/۲۵۸. گوفتارو ره‌فارتان یه‌ک بی ئه‌وه‌ی به‌ده‌م ده‌لێن به‌کرده‌وه‌ بیسه‌لمێن، ﴿وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ قَالُوا سَمِعْنَا وَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ﴾ خۆ پیاڕێزن له‌وه‌ی وه‌کوو نه‌و کافرو دووروانه‌بن: که ره‌وشتیان وایه به‌قه‌سه‌و سه‌رزاره‌کی ده‌لێن: نایینی هه‌قمان بیستو لی حالی بووینو فرمانبه‌ردارینو په‌یره‌وی فرمانه‌کانی ده‌که‌ین، به‌لام له‌راستی داو

به کرده وه پهیره وی ناکه نو بروایان پی نیه، پابه ندی فمرمانو نه هیه کانی نابن، همدروه کوو هیچیان نه بیستی و گویان لی نه بووی!

نه مجار پمرو دردگار شه راده گه یه نی که نه وانه له ناژه ل بی عقل ترنو به دبه ختترین زینده وه ری سمر زه ویزو ده فمرموی: ﴿إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الصَّمُّ الْبُكْمُ الَّذِينَ لَا يُعْقِلُونَ﴾ ییگومان خرابترینو بی فمر ترین گیانه بمر و چوار پی لای پمرو دردگار شه ناژه لانه ن که کمین ناموژگاری حق نابیسن تا پهیره وی بکه ن، لالین ناتوانن حق بلینو تی بیگن، ناتوانن جوداوازی نیوان حقو به تال بکه ن، خیرو شر لیکه جیا بکه نه وه، هیدایه تو گو مپایی پو لین بکه ن، به ختمه وه ری نیسلامو به دبه ختی کوفر ده ست نیشان بکه ن!

نه مانه وه که شه ناژه لانه نین: که فیعلن کمرو لال بن، وه لی چونکه ههسته کانی خویان له کار خستوه، له پیر بهرزه وه ندی قازانجی خویان دا به کاریان نه هیان و وه کوو شه وان که همر له بنهرت دا تم ههستانه یان نه بن، نه وان له حقیقه ت دا وه کوو ناژه ل وه هانو عه قلیان به قازانجو زبانی خویان ناشکی، نه وان چاوی دلین کویره و گوچکه ی دلین کمرو زویانی دلین لاله !!!

نه مجار پمرو دردگار شه راده گه یه نی: که شه کافرو دوپرو وانه نه تیگه ییشتیان ته واه، نه نیازو مبه ستیان پاکو خاوتنه ﴿وَلَوْ عَلِمَ اللَّهُ فِيهِمْ خَيْرًا لَأَسْمَعَهُمْ﴾ نه گمر نه مانه حالیان وابوایه: پمرو ره گار مبه ستو نیازکی باشی له ده رو نیان دا به دی بکر دایه، بی زانیایه که ناماده باشی یان تی دایه بو خیرو نیمانه یانانو شوینکه وتنی په یامی نیسلامی پیروژ، شه و ناموژگاریو نیاتی خوی ده خسته دلینا نه وه، ته و فیتی ده دان که که لامی پمرو ره گار تی بگن، به جوړیکه که سوودی همدرو جیهانی لی وه رگرن، به لام نه وانه خیران تی دایه، چاکو نیمانیان لی چاوه روان ناکری، جا خوداش شه جوړه دهر سو بیستنه یان قیر ناکو تی یان ناگه یه نی، ته نانه ت نه گمر قیریشیان بکا قیری بیستنیکی ناسایان ده کا. چاکه نه وانه به و جوړه بن نیازی خیران

نه بی خودایش پیان نایسینی چونکه ﴿وَلَوْ أَشْمَعَهُمْ لَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُعْرِضُونَ﴾ خدا بخوی ده زانی نه گمر ده رزکی عاده تیشیان دابدو تییان بگه یه نی دوی تیگه ییششتنیش نهوان به نه نقه ستو قینه بهری پشتی لی هله ده که نو گونی پی ناده ن، نهوانه له وه پیش به دل پشتیان له وه رگرتنی نهو ناموزگاری و ده رزو ته مبی کردنه هله کردوه و پرپاریان داه کاری پی نه کن، نهوانه دابو نه رتیان پشت تی کردنو رو وه رگپانه له حقو راستی. به کورتی نهوانه، نه گمر ناماده بوونایه بۆ نه وهی ریگای راستو حق بگرنه بهرو به دوی نایینی حق دا بگرپانایه خودا شاره زای ده کردنو هیدایه تی ده دان، نهوانه نه وهنده سورن له سهر پشت هله کردن له ناین ته نانه ت نه گمر بهرو هر دگار بیخستنایه ته سهر ریگای حقو شاره زای بگردنایه بۆ پیدار ویستن، به ویستو خواهیشی خویان له ریگایه لایان ده داو ربازی گومراییان ده گرتنه بهر!!!!

به پیره وه چوونی نهو نایینه ی مایه ی ژیان ی خوشبه ختی

هه تاهه تایی یه

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلّٰهِ وَلِلرَّسُولِ اِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ وَاعْلَمُوا اَنَّ اِلٰهَ يَخُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ وَاَنَّهُٓ اِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٢٤﴾ وَاتَّقُوا فِتْنَةً لَا تُصِيبَنَّ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْكُمْ خَاصَّةً وَاعْلَمُوا اَنَّ اِلٰهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٢٥﴾ وَاذْكُرُوا اِذْ اَنْتُمْ قَلِيلٌ مُّسْتَضْعَفُونَ فِى الْاَرْضِ تَخَافُونَ اَنْ يَتَخَطَّفَكُمُ النَّاسُ فَتَاوَدَّكُمْ وَاَيَّدَكُمْ بِنَصْرِهٖ وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٢٦﴾

له وه پیش بهرو هر دگار فرمانی به موسولمانان کرد: که پابه ندی فرمانی خوداو پیغه مبهری خودا بن بۆ جهادو مالبه خشینو شتی تریش. نه مجار به شوین نه ودا فرمان ده کا به وهی که به پیر بانگه وازی خوداو پیغه مبهروه

بچن همرکاتی بانگیان بکمن بۆ پهره و کردنی نایینیک که ده‌بیته مایه‌ی خوشبه‌ختی و کامرانی ژبانی هه‌تاه‌تایی و نه‌پراوه.....

همده‌لێ ئهم ئایه‌تانه هۆکارو به‌لگهن بۆ مانای ئایه‌ته‌کانی پیشوو که فرمانه‌و، به‌گوێکردنی خوداو پیغه‌مبهران تێدایه که به‌گوێکردنیان ده‌بیته مایه‌ی ده‌سته‌بهر بوونی خێرو خوشی و کامرانی هه‌میشه‌یی دونیاو قیامه‌ت. جاریکی تر بانگه‌وازی بۆ خاوه‌ن باوه‌ران دووباره ده‌کاته‌وه، بانگیان ده‌کا بۆ وه‌لامدانه‌وه‌ی بانگه‌وازی خوداو پیغه‌مبهر ﷺ بانگکردنه که هه‌لنان هه‌ره‌شه‌ی له‌خوگرتوه؛ هه‌لنان بۆ به‌پیره وه‌هاتزو هه‌ره‌شه‌ی له‌پشت هه‌لکردن؛ نیعمه‌تی خودایان وه‌بهر ده‌هینیتوه به‌سهریان دا ئه‌گه‌ر وه‌لامی بانگه‌وازییه که به‌ده‌نه‌وه. ده‌فرموئ: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا﴾ ئه‌ی ئه‌و که‌سانه‌ی پرواتان به‌حق کرده و گمردنه‌چی بوون ﴿اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ﴾ به‌دڵسوژی لێپراوانه‌وه وه‌لامی بانگه‌وازی خودا به‌ده‌نه‌وه، چیتان فرمان پێ ده‌کا ئه‌نجامی به‌ده‌نو پابه‌ندی بن. ﴿وَلِلرَّسُولِ﴾ هه‌روه‌ها وه‌لامی بانگه‌وازی پیغه‌مبهریش به‌ده‌نه‌وه، ئه‌وه‌ی له‌خوداوه فرمانتان پێ ده‌کا جێ‌به‌جێ بکمن! ﴿إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ﴾ همرکاتی بانگی کردن بۆ به‌رنامه‌و نایینیک که ژبانیکی به‌خته‌وه‌ری هه‌تا هه‌تاییتان پێ ده‌به‌خشی، کامرانی دونیاو قیامه‌تتان بۆ ده‌سته‌بهر ده‌کا، هه‌موو خوشی و سه‌رفرازی خێرو بیریکتان تێدا ده‌ست ده‌که‌وئ، رسته‌ی ﴿لِمَا يُحْيِيكُمْ﴾ قورنانو ئیمانزو جیهادو تیکۆشانو زانستو هه‌موو کاریکی خێر ده‌گرێته‌وه،

بێگومان پیغه‌مبهر ﷺ بانگه‌وازی ئاده‌میزاده‌کان ده‌کا بۆ نایینیک که مایه‌ی ژبانی کامرانییه به‌هه‌موو مانای ژبانه‌وه!

بانگه‌وازیان ده‌کا بۆ وه‌رگرتنی بیروباوه‌ریک دڵو عه‌قلو هۆش زیندوو ده‌کاته‌وه، له‌کوژو زینجیری نه‌زانی و نه‌قامی و کاریگه‌ری خه‌یالی پووچ رزگارتان ده‌کا!!

بانگه‌وازیان ده‌کا بۆ شه‌ریعه‌تیک که له‌خوداوه نێردراوه؛ بانگی ئازادیی مرۆڤ هه‌لده‌دا، ریزی ئاده‌میزاد راده‌گه‌یه‌نی! بانگی ریز گرتنی مرۆڤو

یه کسانى نئوانیان راده گهینی، هه موو بهنده کان بهیه ک چاو سهیر ده کاو، هه موویان یه کسانو نازادو سهیره ستن له ژیر سایه ی شهره تی خاوه نی بوونه وەر دا. کەس بەسەر کەس دا زیده فهضلو شکۆمه ندیی نیه مه گهر به ته قواو خودا پهرستی!

بانگه وازیان ده کا بۆ پهیره وو پرۆگرامی ژیان، بۆ پرۆگرامی فیکرو بیروبوو چوونی راست، بۆ تهوه ی له هه موو کوژتو زنجیریک ره هایان بکا جگه له قانونی سرشتو فطره ت که پهروه ردگار له سهر نهو فیطره ته ناده میزادی خولقاندوه شوین شتی تر نه کهن!

بانگیان ده کا بۆ به هیژ بوونو سهرکه و تنو پیشکه و تن به هو ی بیروبا وهرو پرۆگرامی یهزدانییه وهو متمانه یان به پهروه ردگاری خۆیانو ئایینی بی خوشییان، بۆ تهوه ی به ره هایو هیژو تواناو زانیارییه وه له سهر زهوی هه ولو تهقه تلای خۆیان بدهن بۆ رزگار کردنی ناده میزاد؛ هه موو ناده میزاد له به ندایه تیکردنیان بۆ به ندیه ی ترو ئاراسته کردنیان بۆ به ندایه تی کردنی خودای پهروه ردگارو گیرانه وه ی مرۆقایه تی و که سایه تی و سهرفرازی بۆ به ندیه کان؛ نهو مرۆقایه تی و که سایه تی به ی خودا پی داونو مله و په کان لییان داگیر کردوون.

بانگیان ده کا بۆ جیهادو تیکۆشان له پیناو ئایینی خودا دا، بۆ چه سپاندنی پهروه ردگاریه تی یهزدان له سهر زهوی له ژیانی ناده میزاده کان دا، بۆ روخاندنی خودا درۆزنه کانو قه لاقۆ کردنی نهو ده ستیریکیه رانه ی خۆیان به سهر خه لک دا سه پاندوه و هوکمو یاسای ده ستکردو ناره وای خۆیان له شوینی هوکمی پهروه ردگاری بو نه وه رد چه سپاندوه و سه پاندوه، بانگیان ده کا بۆ جیهادو تیکۆشان له پیناو به ده ست هیئانی نهو به ها سهروه ریانه، ته نانه ت نه گهر له پیناو به ده یه یئانی نهو به ها سهروه ریانه دا گیانی ش له ده ست بدهنو پله؛ شه هاده تیان به نسیب بی، نهو شه هید بوونه یان بۆ ده یته ژیانیکی خوشبه ختی و کامه رانی و نه پراوه!

نه مه یه پوخته ی نهو شته یه: که پیغه مبهر ﷺ بانگه وازی بۆ ده کا، نه وه ی پیغه مبهر ﷺ بانگی بۆ ده کا مایه ی خوشبه ختی و کامه رانی دونیاو ژیانی پر له زه تی نه پراوه ی روژی دواپی به، که وایی پیویسته هه موو خاوه ن

باوه ریکی ژيرو هوشمەند بە ئەمویەری دلسۆزی و پەرۆشی و لیبرانەوه بەپیر ئەم بانگەوازییەوه بێت، چونکە بانگەوازییەکه بۆ وەرگرتنی نایینیکیە که پەرۆگرامی ژيانە، مەنەهەجیکی واقعی و عەمەلییە لەژێر سایە ی دا ژيان گەشە دەکا و پیش دەکەوی کەوابی بانگەوازییەکه بۆ زیندووبوونەوه و گەشە پێدانی ژيانە بەهەموو جوو شێوەکانیەوه، لەهەموو بارو زروقیەک دا. خودای گەورە میهرەبانو بەلوتفە بمرامبەر بەندەکانی بۆیە: بەو ئوسلوویە ناسکئو هەستە هەژنە بانگیان دەکا؛ که بەویستو ئیرادە ی خۆیان وەلامی بانگەوازی خودا و پیشەمبەر بەدەنەوه، پیی خوشە بەندەکانی بەخواهیش و پیشخوشبوونی خۆیان بەپیر بانگەوازییەکهوه بچن و گوێپایەلی پیشەمبەر بکەن، ئەگینا خودا دەتوانی بەزۆر بروایان پیی بهینی و ملی رێگای راستیان پیی بگریتهبەر. واتە: خودا ریزی بەندەکانی دەگری و کەسایەتییان دەدات پیی که بانگیان لی دەکا بەویستو ئارەزوی خۆیان بەپیر بانگەوازی پیشەمبەرەوه سین و ئەرکی سەرشانی خۆیان ئەنجام بەدن تاشاییستە ی پاداش ببن، کەسایەتی و مەرۆفایەتییان بەرز بێتەوه و شیاوی ئەوه بن پلە ی ئەمینداریەتی و جینشین ی سەر زەویان ئەنجام بەدن، ئەو سپاردە ی که خودا پیی داو بەجێگای خۆی بگەینن! ئەرکی سەرشانیان ئەنجام بەدن.

هەر کاتی پیشەمبەر بانگی کردن هەل لەکیس مەدەن ﴿وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ﴾ بزانن: که خودای خاوەن دەسەلات دەتوانی بەزۆر بتانخاتە سەر رێگای راست و گوێپایەلی فرمانەکانی بن، دەتوانی بکەوتە ئێوان مەرۆئو دڵەکە یەوه، دڵەکه لەمەرۆث داگیر دەکا و چۆنی بۆی ئاوا هەڵیدەسوورپێی، خاوەنەکە ی هیچ دەسەلاتیکی بەسەردا نیە. بەراستی ئەمە وێنەکیشانیکی قورئانییە، وێنەکیشانیکی داخوازی ئەوه یە ئادەمیزاد هەمیشە هۆشیارو بەناگا بی، وریا بی ئەو دڵە لەجوارچێه ی فرمانی خودا دەرئەچێ، لەخودا بی ناگا نەبی، هەمیشە ئەو دڵە حەساسە پە یوەست بی بەپەرەدگەرەوه وەرئەگەری و بەخوداوه پە یوەست بی، هەر بۆیەش پیشەمبەر بەزۆری ئەم نزایە ی دەکرد و دەپارایەوه ﴿هَیْ فَرَمَوُ: اَللّٰهُمَّ﴾

يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ ثَبِّتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ) په روه ردگارا! نهی شو که سهدی دله کان ده گورې! دلّم له سهر نایینی خوت دامه زراو بکهو مه هیله لهو چوارچیوه ده رچی! هاوه لان عمر زیان کرد: نهی پیغه مبهری خودا نیتمه پروامان به خوتو په یامه کت هدی، نایا ترسی نهوت لیمان هدی په پاشگزی بینه وه؟ فهرموی به لی: ﴿إِنَّ الْقَلْبَ بَيْنَ أَصْبَعَيْنِ مِنْ أَصَابِعِ اللَّهِ تَعَالَى يُقَلِّبُهَا﴾ دل له نیوان دوو په نچه ی قودرته تی خودا دایه چونی بوئی تاوا هدی ده سورپنی.

نهمه رای زوری هدی رافه کهرانی قورنانه بو مانای نهم نایه شو زوریاش ده چیته دله وه طه بیری و قورطوبی په سندیان کرده! رافه کهرانی قورنانه تهفسیری تریان بو نایه تی ﴿وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ﴾ کرده. وه کو:

۱- په له بکهن بو «لامدانده وه به پیره وه هاتنی بانگه وازی پیغه مبهری» هه تا به هوی ته قلتانده ده سه لاتان به سهر خوتان دا ده شک، لهم روه وه که دل کانی عه قلو تی فکری نه. موجهید ده فهرموی: واته خودا ده که ویتنه نیوان مرؤو دله که یوه تاوای لی دی هیچ تی ناگا، واته: خودا ده که ویتنه نیوان مرؤو عه قلیوه، تاوای لی دی نازانی چی ده کاوچ ناکا. نهم که مه له ده لین: (قلب) واته: (عقل) وه کو له شونینکی تردا ده فهرموی: ﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرًا لِمَنْ كَانَ لَهُ قَلْبٌ﴾ واته: عه قل.

۲- هندیکی تریان ده فهرموی: خودا به مردن نیوانی مرؤو دله که ی ده کا، ناتوانی تازه شتی له ده دستچووی بو خوی ده سته بهریکا، زومه خشهری ده فهرموی: واته: ده یمرنی و فرسه تی له کیس ده دا.

۳- هندیکی تر له روانگهی جه برو نیختیار وه نایه ته کیان مانا کرده نهوانی پروایان به جبر هدی: ده لین: مانای ﴿إِنَّ اللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ﴾ واته: خودا ده که ویتنه نیوان ناده میزادی کافرو طاعه تکردنی دا، ده که ویتنه نیوان ناده میزادی خودا پهرستو تاوانه کانی دا، پیاری چاک شو که سدی خودا چاکی بکا، گومرا شو که سدی خودا گومرای بکا.

نمودی که ده بیته پالپشتو پشتگیری نموده ده کا: که مده بست
به نایه ته که هه لئانی ناده میزادانه بۆ به ندایه تیکردنو خودا پهرستی پیش
نمودی هه لئان له کیس بجی! نمو رسته یی کوتایی نایه ته که ده فمرموی:
﴿وَأَنَّهُ إِلَيْهِ مَحْشُرُونَ﴾ واته: په له بکمن له چاکه کردنو تیشوو ناماده بکمن
بۆ روژی قیامت، چونکه نیوه دلتان له نیو په نجه ی خودا دایه، پاشانیش
گهرا نه وه و کۆبونه وه تان لای پهره و دگاره، پاداش و سزای کرده وه کانتان
ده داته وه. چارتان ناچاره هه بۆ لای نمو ده گه پنه وه ده راوی رونی تر تان نیه،
نه له دونیا دا، نه له قیامت دا په نای تر تان نیه، که چی له گه ل نموده ش دا
بانگتان لی ده کا بۆ نموده ی به پیر بانگه وازی به که یه وه بچن؛ به پیر وه چوونی
تازادانو سه ربه ستو پاداشیش په زمه نده و مده چمن! نه که به پیر وه چوونی
زۆره ملی و توپزی!

ته مجار پهره و دگاره موسولمانان ده ترسینی له وازه یان له جیهاد و
پال دانه وه ته مبه لی، به پیر وه نه چوونی بانگه وازی ژپازو هوی سه رکه و تنو
سه رفرازی و ده فمرموی: ﴿وَاتَّقُوا فِتْنَةً لَا تُصِيبُنَ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْكُمْ خَاصَّةً﴾.
ده رباره ی هوی هاتنه خواره وه ی نه نایه ته، زویه روی کوری
عه و او حه سه نی به صری و سوددی هی تریش فمرمو یانه ده رباره ی شه ری
(جه مه ل) هاتۆ ته خواری که سالی سی وشه شی کۆچی وروی دا، زویه ر
«ده فمرموی: نه نایه ته ده رباره ی تیمه هاتۆ ته خواری سالی عه یامیک
ده مان خوینده وه و نه مانده زانی مده بست کی به! که چی کاتی که زانیان: خۆمان
مده بستین.

حسه نی به صری ده فمرموی: نه نایه ته ده رباره ی عه لی و عه م مارو
طه لحه و زویه ر نازل بووه.

سوددی ده لی: ده رباره ی جهنگاوه رانی به در نازل بووه که هه مان
جهنگاوه ران دوا یی له جهنگی روژی (جه مه ل) دا شه ری برا کوژی و خۆخوریان
کرد،

ریوایه ت کراوه ده لئین: روژی که زویه ر له خزمه ت پیغه مبه ر دا بوو
پیاسه ی کرد، حه زره تی عه لی هات بۆ لایان، زویه ر به ده میه وه پیکه نی،

پیغمبر ﷺ فرمودی خوشه و یستیت بۆ عه لی چۆنه؟ زوبهیر وتی: به باو کئو دایکموه به قوریانت بم، من عه لیم به نه ندازه ی کوره کهم خوش دهوی به لکو زیاتریش. پیغمبر ﷺ فرمودی: تۆ ده لئی چی که روژیک دابی تۆ له دژی بجهنگی؟!

ئیبنو عه بیاس ده فرموی: نهم نایه ته ده رباره ی هاوه لانی پیغمبر ﷺ هاتۆته خواری، ده لئی: پهروه رگار فرمانی به موسولمانان کرد که نه هیلن مونکمه و خراپه کاری له ناویان دا بجه سپی، نه گمر ریگه بدهن خراپه کاری جیگیر بیی خودا به گشتی سزایان ده دا.

حوزه یه کوری (الیمان) ده لئی: پیغمبر ﷺ فرمودی شهرو ناشوب له ئیوان کۆمه لیک له هاوه لانی من دا به ریا ده بی، خودا به هوی هاو پیه تییان بۆ من لییان خوش ده بی، پاشان خه لکی تر چاریان لی ده که نو له ناو خویان دا ناشوب به ریا ده کهن خودا ده یا نخاته دۆزه خه ره^۱

نهم ته ئویلاتو بیرو بۆ چوونانه به فرموده ی صه حیحو راست پشتگیری ده کرین؛ له صه حیحو موسلیم دا فرموده یه که له خاتو زهینه بی کچی جهش ده گیر نه ده: که پر سیاری له پیغمبر ﷺ کردو عمرزی کرد: نه ی پیغمبریه ی خودا! نایا ئیمه به هیلاک ده چین وه له حال پیاو چاکیشمان تیدا هه بن؟ پیغمبر ﷺ فرمودی (نعم اذا کثر الخبث) به لئی: هه رکاتی خراپه زۆر بوو!

له صه حیحو تیرمیزی دا هاتوه: ((هه رکاتی خه لک سته مکاریان بییو به رچیان نه دایه وه ده ستیان نه گرت، نزیکه خودا به گشتی هه موو خه لکه که؛ بی تاوانو تاوانبار، سته مکارو سته م لیکراو سزا بدا؟!))

له صه حیحو بوخاریو تیرمیزی دا هاتوه: نوعمانی کوری به شیر له پیغمبریه وه ره ویه ده که: که فرموده تی: (مَثَلُ الْقَائِمِ عَلَى حُدُودِ اللَّهِ وَالْوَاقِعِ فِيهَا كَمَثَلِ قَوْمٍ اسْتَهْزَأُوا عَلَى سَفِينَةٍ فَأَصَابَ بَعْضُهُمْ أَعْلَاهَا، وَبَعْضُهُمْ أَسْفَلَهَا، فَكَانَ الَّذِينَ فِي أَسْفَلِهَا إِذَا اسْتَقَوْا مِنَ الْمَاءِ مَرُّوا عَلَى

^۱ ته فسیری قورطوبی ج ۳۹۱/۷.

مِنْ قُوَّتِهِمْ، فَقَالُوا لَوْ أَنَا خَرَقْنَا فِي نَصِيبِنَا خَرْقًا وَلَمْ نُؤْذِ مَنْ قُوَّتِنَا، فَإِنْ يَتْرَكُوا وَمَا أَرَادُوا، هَلَكُوا جَمِيعًا، وَإِنْ أَخَذُوا عَلَىٰ أَيْدِيهِمْ نَجَوْا وَنَجَّوْا جَمِيعًا).

﴿وَاتَّقُوا فِتْنَةً لَا تُصِيبَنَّ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْكُمْ خَاصَّةً﴾ نسی کۆمهلی موسولمانان! وریابن، خۆبیاریزن له هۆکاری ستمو تاوانیک که تۆلهو سزاکی به تایبه تی دوو چاری نهوانه تان نابێ که ستمو تاوانه که ی کردوه، به لکوه سزاو تۆله که گشتی ده بی و تهروپوش پیکه وه ده سوتینی، چاکو خراب ده گرتیه وه بهر هه مووتان ده که وی. له هه موو تاوانیکیش گه وه تر که نارگیر کردنی شه رعه تی خودایه و کار پێ نه کردیه تی.

نهمه ش وه کوو وازه یان له جیهادو تیکوشان له ریگهی خودا دا. بیده نگه بوون له ناست خراپه کارانو جله وگیری نه کردن له خراپه و بهر بهرچ نه دانه وه ی ناشوبگیران، هه رکا تی کۆمه لگا وای لی هات فه رمان به چاکه وه نه هی له خراپه ی تیدا نه ما، که س نه بوو بهر ه نگاری خراپه و خراپه کاری بوه س تی چ خودا سزاو تۆله ی له هه موو خه لکه که ده س تینی، چاکو خراب پیکه وه تووشی سزاو نار هه تی ده کا، هه موویان دوو چاری نه گبه تی و سزا ده بن.. که واته: نه و که سانه ی خۆیان به پیاوی چاکه ده زانوه له ناستی خراپه ی خراپه کاران بیده نگه ده وه ستنه گوئی خۆیان که ده که نه و گۆشه گیری ده که نه، ناگره سووره له خۆم دووره، شیاوی نه وه ن دوو چاری نه و سزایه ببین که تووشی خودی خراپه کاره کان ده بی، چونکه بیده نگه ی گۆشه گیری نه وانیش به شی که له خراپه کاری به که، نه وانیش وه کوو نه وان تاوانبارن!

نه گه ر هه رله یه که م رۆژه وه ها وه لانی پیغه مبه ره نه و بی ده نگه ی گۆشه گیریه یان نه بوایه و چاکه کانیا ن بهر گری و بهر ه لستی نه فامو ناشووبگیره کانیا ن به کردایه یه که م به لا و سه ر لی شیوانو دوو بهر ه کی و شهرو ناژا وه کوشتنه برین پهیدا نه ده بوو، نه و هه موو به لا و ناخۆشییانه به سه ر کۆمه لی موسولمانان نه ده هات، تاوا کار نه ده گه ییشته نه و راده یه به نار وه خه لیفه ی سییه م هه زره تی عوسمان شه هید بکری: که به راستی فیتنه ی هه زره تی عوسمانو شه هید کردنی به و جو ره یه که م فیتنه ی هه لگیر ساوی ناو

موسولمانان بوو تا نیستاش ناسه‌واری ماوه‌ته‌وهو روؤلی گرنگی هدیسه
له‌پهرته‌وازه بوونی موسولمانان!

هر نهم فیتنه‌یدی عوسمان بوو سهر کی‌شا به به‌ریابوونی جه‌نگو
کوشتار له‌نیوان هاوه‌لانی پیغه‌مبهر ﷺ کار گه‌ییشه نه‌وه هاوه‌لانی وه‌کوو
(طه‌لحمو زویه‌رو عه‌ممار) به‌ده‌ستی هاوه‌لانی تر شه‌هید بکرتن، شیری
مه‌یدانی نه‌بهردی و ناموزاو زاوی پیغه‌مبهر شه‌هید بکری! ده‌یانو صه‌دان
له‌هاوه‌لانی پیغه‌مبهر ﷺ له‌جه‌نگی جه‌مه‌لو صه‌فین دا شه‌هید بکرتن!!!

نه‌مجار کار گه‌ییشه نه‌وه پیسو ناپاکان ده‌ستیان چوو زاتیکی وه‌کوو
هه‌زرتی حوسه‌ینو شه‌هیدیان کرد! تیتر فیتنه‌و ناشووب به‌زنجیره به‌دووی
یه‌ک دا هاتن، شهر و نا‌اوه له‌نیوان موسولمانان دا به‌بهرده‌وامی و نه‌پچراوه‌یی
دری‌ه‌یان کی‌شاو له‌چه‌ند شی‌وهو شی‌وازی‌ک دا سهریان هه‌لداو خویان نواند
شهری ره‌گه‌زایه‌تی و چینایه‌تی، دروسبوونی پارتی نایینی و رامیاری جو‌راو‌جو‌ر،
تاوای لی‌هاتووه نه‌م‌و به‌چاری خومان ده‌بینینو به‌گو‌یچکه‌ی خومان
ده‌بیسین کۆمه‌لگای موسولمانانو تۆمه‌تی نیسلامی پارچه‌پارچه بووه به‌سهر
چه‌ند حکومه‌تو ده‌ولت دا، هر حکومه‌تو هه‌رم‌یکیش چه‌ندان پارتو
ری‌ک‌خراوی نایینی و سیاسی تیدن هه‌ریه‌که‌یان به‌خوینی سهری نه‌وی تریان
تینووه. تالانو برۆ، کوشتن برین گرانی و برسیایه‌تی چه‌وسانه‌وهو ژیرده‌سته‌یی،
خه‌مو خه‌فتو دل‌هراو‌کی شهر و هه‌راو‌راوه‌دونانو بگره‌ویهرده هه‌موو کونو
قور‌نیکی جیهانی نیسلامی گرتۆته‌وهو چاکو خراپ تی‌کرا دوو‌چاری سزاو
تۆله‌ی خودایی بوون،

﴿وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ﴾ بزائن: که خودای په‌روه‌ردگارو
بالاده‌ست سزای توندو به‌نیشه له‌دونیاو قیامت دا بو نه‌و گه‌لو نه‌ته‌وهو تا‌کو
کۆمه‌لانه‌ی سهر‌پیچی فهرمانه‌کانی ده‌که‌نو به‌گو‌یره نایینی خوداو شهر‌عو
یاسای بی‌خه‌وشی ره‌فتار ناکهن!

نهم هه‌ره‌شه‌و ترسانده هاوه‌لانی پیغه‌مبهر و غه‌یری نه‌وانیش ده‌گر‌یت‌ه‌وه
هه‌رچه‌نده یه‌که‌م جار خیطابه‌که ناراسته‌ی نه‌وان کراوه.

نه‌وی نه‌م هه‌ره‌شه ده‌یگه‌یه‌نی نه‌ویه: موسولمانان هه‌ول بده‌ن نه‌هیلین
نه‌و شتانه بینه کایه‌وه که سه‌ر ده‌کیشن بۆ هاتنی سزای گشتی، هه‌ول بده‌ن
خرابه‌کاری و مونکمر قه‌لاچۆ بکه‌ن، جیه‌ادو تیکۆشان پاشگوئی نه‌خه‌ن،
یه‌کیه‌تی و ته‌بایی ریزه‌کانی خۆیان بیاریزن، فه‌رمان به‌چاکه‌و نه‌هی له‌مونکمر
واز لی نه‌هینن!!

بیگومان زۆر فه‌رمووده‌ی پیغه‌مبهر ﷺ هه‌ن موسولمانان له‌به‌ریابوونی
فیتنه‌و ناشووب ده‌ترسینن، یه‌کیک له‌و فه‌رموودانه نه‌و فه‌رمووده‌یه‌یه که
نیامی نه‌حه‌دو نه‌بوداوود له‌مونژی‌ری کوپی جهریر نه‌ویش له‌باوکییه‌وه
ده‌لی: پیغه‌مبهر فه‌رموی: (مَآئِنُ قَوْمٍ يَعْمَلُونَ بِالْعِصَايِ، وَفِيهِمْ رَجُلٌ
أَعَزَّ وَآمَنَعَ لَا يَغْفِرُ إِلَّا عَنْهُمْ اللَّهُ بِعِقَابٍ أَوْ أَصَابَهُمُ الْعِقَابُ) هه‌رگه‌لو
نه‌ته‌وه ۱ کۆرو کۆمه‌لیک تاوان کردنیان تیدا بلاو بیه‌وه، پیاویکیان تیدا بی
ده‌ست رویشتو ۲ به‌توانا، نه‌و پیاوه به‌رگری له‌بلاو بوونه‌وه‌ی مونکمر و تاوان
نه‌کاو بی ده‌نگ بی نیلا خودا هه‌موو خه‌لکه‌که سزا ده‌داو چاکو خراب
به‌یه‌که‌وه تووشی نه‌و سزایه ده‌بن.

نه‌مجار په‌روه‌ردگار سه‌رنجی به‌نده‌کانی راده‌کیشی و هۆشیاریان
ده‌کاته‌وه که نیعه‌ت و چاکه‌ی خودای خۆیان که به‌سه‌ری دا رشتوون بینه
به‌رچاوو سوپاسگوزار بنو ده‌فه‌رموی: ﴿وَأَذْكُرُوا إِذْ أَنْتُمْ قَلِيلٌ مُسْتَضْعَفُونَ
فِي الْأَرْضِ تَخَافُونَ أَنْ يَتَخَفَتَكُمْ النَّاسُ فَأَوَّاكُمْ وَأَيَّدَكُمْ بِنَصْرِهِ وَزَرَقَكُمْ
مِنَ الطَّيِّبَاتِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾ بیری نه‌و سه‌رده‌و روژگارانه بکه‌نه‌وه که
تیوه ژماره‌تان که‌م بوو خودا زۆری کردن، بی ده‌سه‌لات و نه‌دارا بوون، ترسی
دوژمنتان هه‌بوو، له‌مه‌دینه هه‌واندینه‌وه ۱ له‌جه‌نگی به‌درو جه‌نگه‌کانی تردا
خودا به‌هیزی کردو یارمه‌تی دان، هه‌ژارو نه‌بوو بوون، خودا ۲ هه‌له‌مه‌ندی
کردن، رزق و روژی به‌سه‌ردا رشتن ۳ واته: نه‌وه حالو چۆنه‌تی موسولمانان بوو
پیش کۆچکردنیان له‌مه‌که‌که‌وه بۆ مه‌دینه، پاش نه‌وه‌ی په‌روه‌ردگار فه‌رمانی
به‌موسولمانان کرد به‌به‌ندایه‌تی کردن بۆ خوداو گوپرایه‌لی بۆ نامۆژگاری
پیغه‌مبهر ﷺ نه‌مجار فه‌رمانی پی کردن به‌خۆپاراستن له‌تاوان و سه‌ری‌بچی

کردن؛ نه مجار جهخت له سهر نمو تهرکانه ده کاته‌وه «هفرمووی: نهی کۆمه‌لی کۆچهران! یان نهی گروهي موسولمانان! یادی نمو سهرده‌بو روژگاره بکه‌نده، که ئیوه که‌بو بی نمو او بی ده‌سه‌لاتو هه‌زار بوون له‌مه‌که‌که دا» موشریکه‌کان زۆرو به‌هه‌یزو خاوه‌ن ده‌سه‌لات بوون، سزایان ده‌دان، به‌هه‌موو جوړیک ناره‌هه‌تیان ده‌کردن، ئیوه ده‌ترسان دله راوکی‌تان بوو، له‌خۆتان دنیایا نه‌بوون، ده‌ترسان که له‌ناکاو موشریکه‌کان بتانفرێن، بتان به‌ن بو کوشتن، یان پی‌نه سهرتان بو روتکردنه‌وه مال تالان کردنتان، وه‌کوو چۆن له‌ده‌ره‌وه‌ی شاری مه‌که‌که وا با‌وبوو خه‌له عهر به‌که‌کان به‌غافلگیری یه‌که‌ریان تالان ده‌کرد، له‌یه‌که‌ریان ده‌فراند، شه‌و کووتی یه‌که‌ریان ده‌کرد، وه‌کوو له‌شوینیکی تردا ده‌فرمووی: ﴿أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا حَرَمًا آمِنًا، وَيَتَخَفُّ النَّاسُ مِنْ حَوْلِهِمْ﴾ العنکبوت/ ۶۷ یان ده‌فرمووی: ﴿أَوَلَمْ نَمُكِّنْ لَهُمْ حَرَمًا يُجْبَىٰ إِلَيْهِ ثَمَرَاتُ كُلِّ شَيْءٍ﴾ القصص/ ۵۷.

نه‌ی کۆمه‌لی موسولمانان! بیر له‌و روژگاره بکه‌نده، بو نه‌وه‌ی باش دنیایا بن: که بانگه‌وازی پی‌غه‌مبهر ﷺ بو ژیا‌نه‌وه‌تان بو کاریکه پی‌ی زیندو ده‌بنه‌وه، بیری لی بکه‌نده بو نه‌وه‌ی به‌رامبهر خراپه‌و خراپه‌کاران، له‌ناست سته‌بو سته‌مکاران له‌رووی ناشووی‌گی‌یان ده‌سته‌و نه‌رتو دانه‌نیشن!

بیر له‌سهرده‌می زه‌بوونی و که‌م ده‌سه‌لاتیتان بکه‌نده‌وه بیر له‌ترسو له‌رزى پيش نه‌و کاته‌تان بکه‌نده‌وه که هه‌شتا فرماتان پی نه‌که‌رابوو به‌کۆچکردن و ئیزن نه‌درا بوون شه‌ر له‌گه‌ل دوژمن بکه‌ن، پيش نمو کاته که پی‌غه‌مبهر دا‌وا‌ی لی کردن له‌به‌در له‌گه‌ل له‌شکری کوفر دا بجه‌نگزو ئیوه‌ش پیتان ناخۆش بوو! پاشان پروانن: گه‌یه‌شته‌نه چ ناستیکو چۆن به‌هۆی به‌پیره‌وه چو‌نتان بو بانگه‌وازی پی‌غه‌مبهر ﷺ ئیوه ژیا‌نه‌وه، به‌هه‌یز بوون، سهرکه‌وتن، لای خودا پاداشی باشتان بو نووسرا، رزق روژی زۆرو زه‌به‌نده‌تان به‌سهردا ر‌ژا، خودا رزقو روژی پاکو خا‌وینی به‌سهردا رشتن بو نه‌وه‌ی ناماده‌باشیتان تیدا بخولقینی بو سوپاسگوزاری سوپاسی نیعمه‌ته‌کانی بکه‌نو پاداشتان بداته‌وه له‌سهر سوپاسه‌که.

ئیبنو جهریری طه‌بهری له‌قه‌تاده‌ی کورپی ده‌عامه‌ی سه‌دوسی‌یه‌وه ده‌گیر‌یت‌م‌وه: که ده‌ریاره‌ی نایه‌تی ﴿وَاذْكُرُوا اِذْ اَنْتُمْ قَلِيلٌ مُّسْتَضْعَفُونَ﴾ وتوویه‌تی: ئەم خێل‌ه‌ی عه‌ره‌ب له‌هه‌موو که‌س زیاتر ژێر هه‌ست‌ه‌و چه‌وساوه بوون، ژانیان به‌کوله‌مه‌رگی به‌سه‌ر ده‌برد، له‌هه‌موو که‌س زیاتر برسی و تین‌وو بوون، له‌هه‌موو که‌س روت‌و ره‌جال‌تر بوون، له‌هه‌موو که‌س زیاتر گوم‌پ‌راو سه‌ر لی شێواو بوون، له‌نیوان فارس‌و رۆم‌دا ب‌سته‌ خاکیکی به‌رده‌لانیان به‌ده‌سته‌و بوو، سوێند به‌خودا له‌ولاته‌که‌یان‌دا شتیکیان نه‌بوو هه‌سوودییان پی به‌بری، ته‌وی ده‌ژیا ژیا‌نی به‌دبه‌ختی و چاره‌ ره‌شی و کوله‌مه‌رگی بوو، ته‌وی لییان ده‌مه‌ر یه‌که‌سه‌ر بۆ ناو سه‌زاو نه‌ندیشه‌ گلۆر ده‌کرایه‌وه. هه‌خوران که‌سیان نه‌ده‌خوار و ده‌لله‌ی له‌و رۆژگاره‌ دا خێل‌یک نه‌بوو له‌سه‌ر زه‌وی به‌نه‌ندازه‌ی ته‌وان ژیا‌نی کوله‌مه‌رگی بی!!^۲

که‌نیسه‌لام هات حال‌و وه‌زعی ته‌وانی گۆپی، وایان له‌په‌ات له‌ولات دا جێگیر و سه‌رفراز و خاوه‌ن هه‌لات بن، رزق‌و رۆژیان زۆرو زه‌به‌نده‌و ولاتیان پر له‌نا‌سایش و نارامی بوو، بوون به‌پادشاو فه‌رمان‌په‌رای جیهان. که‌وابی ته‌ی کۆمه‌لی موسولمانان بینیتان به‌هۆی نیسه‌لام‌وه چیتان پی دراو چ پله‌ویا‌یه‌که‌تان به‌ده‌ست هینا! چ نازو نیعه‌تیکتان ده‌سه‌که‌وت ده‌سپاسی خودا بکه‌ن له‌سه‌ر نیعه‌ته‌کانی، چونکه‌ خودای ئیوه خاوه‌ن نیعه‌ته‌، پی‌ی خۆشه‌ شوک‌رو سپاسی بکه‌ن. شوک‌رو سپاسیش هه‌موو کاتی نازو نیعه‌ت زیاد ده‌کا!

بیگومان هاوه‌لانی پیغه‌مبه‌ر ﷺ له‌گه‌ل ئەم دیمه‌نه‌ دا ژیا‌بوونو ده‌ژیان، هه‌میشه‌ بیریان له‌رابورد‌ووی خۆیان ده‌کرده‌وه‌و سه‌یری وه‌زعو حال‌ی خۆشیان ده‌کر. دوا‌ی به‌هره‌مه‌ند بوونیان به‌نیسه‌لام، که‌ رابورد‌وو حازری خۆیان به‌رامبه‌ری ده‌کرد، هه‌ستیان به‌نیعه‌ت و فه‌ضلی خودا ده‌کرد له‌سه‌ر خۆیان،

^۲ ئەمه به‌نیسه‌بت ته‌و حاله‌یان‌وه که‌ له‌سایه‌ی نیسه‌لام‌وه به‌سه‌ریان هات‌و ته‌و ریزو شکۆمه‌ندی‌یه‌ی ده‌ستیان که‌وت ته‌گینا ته‌وان ته‌و کاته‌ خاوه‌نی (به‌یت) بوون (رحله‌ الشتاء والصیف) یان هه‌بوو، حالیان له‌عه‌ره‌به‌کانی ده‌ورو به‌ریان باشت‌ر بوو!!

بۆیه ئەم قورئانە تەم چۆنێکی تاییبەتی هەبوو لە هەستو فیکرییان داو
 لەزەتێکی تاییبەتیان لی دەکرد!! ئەمپۆش کە ناخروئۆخری سەدە ی بیستەمەو
 رابووئێکی نیسلا می لە سەرتاسەری جیهان دا هەستی پی دەکری. ئەرکی
 سەرشانی ئەو کۆمەلە موسوڵمانە یە کە خۆیان لە گۆرەپانی رابوونە کە دا
 دەبیننە وە تێدەکشێن بۆ گیرانە وە ی ئەم نایینە بۆ واقعی ژانی
 موسوڵمانانو دەیانەوی مەنەجی خودا پەیرەو بکری و یاسای دەستکردو
 دانراوی رۆمانو فەرەنسا وە لا بخری و قورئان بگەڕیتە وە بۆ شوئنی سروشتی
 خۆی بپیتە سەرچاوە ی حوکمو یاسا! ئەو کۆمەلە لە خۆی رەو موسوڵمانە
 هەرچەندە وێدەچی ئەو دوو قۆناغە ی بە سەر هاوەلانی پیغمبەر ﷺ هاو
 پییدا تێپەر بوون، ئەمان پییدا نەرویشتبێن! یان ئەو چۆنە ی لی نەکەن، وە لی
 پیوستە کە ئەم قورئانە بەم حەقیقەتە لە گەلیان دەوی و بانگەوازیان دەکا بۆ
 بەپێرە وە چوونی ئەم نایینە کە مایە ی ژیاوە وە زیندو بوونە وە یانە، بە پی
 سی و دوو بە پیر بانگەوێزی یە کە و بچن و بە دنیایی و بتمانە ی تەواوە تێبکشێن و
 چاوەروانی ئەو وادە و بە لێنانە بن کە خودا بۆ موسوڵمانانی پیشووی هیانە
 دیو سەرفرازی کردن، دلیا بن هەمان وادە و بە لێن بۆ ئەمانیش دینیتە دیو
 هەرتاقم کۆمەلێک بە لیبوردووی و راستالی ریبازی شەقامەری خودا بگرە
 بەرو لە پێناو ئەنجامدانی ئەرکەکانی سەرشانیان خۆگرو بارقوول بن بێگومان
 هەمان سەرفرازی و شکۆمەندیی کە دای بە هاوەلانی پیغمبەر ﷺ دەیدا
 بە ئەمانیش!

دەبا هەلگەرانێ مەشخەلی رابوونی نیسلا می لە هەموو پەناو
پاساریکی سەر زەوی چاوەروانی هاتنی یارمەتی و کۆمەکی و رزق و
رۆژی خودا بن کە بە لێنی خودایە و بە لێنی خودای پەرورەدکاریش
هەرگیز پاش و پیش ناکا و بە درۆ دەرنای!

خیانه تکرردن له خوداو پیغه مبهرو خیانه ت له سپارده

يَتَّيِّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَخُونُوا آلَّهَ وَالرَّسُولَ وَتَخُونُوا أَمْنَتَكُمْ
وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٧﴾ وَأَعْلَمُوا أَنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَأَنَّ
آلَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٢٨﴾

له نایه ته کانی پیښودا پوره دگار نه وهی راگیانده: که رزقو روزی پاکو
خاوتنی داوه به بنده کانی، نازو نیعمه تی جوړاو جوړی به سهردا رشتوون..
نه مجار لیره دا جله وگیری نه ویا ن لی ده کات. که نه چن خیانه ت
له ده سکه و ته کانی جهنگو نمرکه نایینه کان دا بکهن....

هوی هاتنه خواره وهی نهم نایه تانه، وه کوو: سه عیدی کوری مه نصورو
هی تریش له عه بدولای کوری نه بو قه تاده ده گیر نه وه، ده فمر موی: نایه تی
﴿لَا تَخُونُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ﴾ ده ربار ده بولوبایه کوری عه بدولم ونذیر هاتو ته
خواری، که هار په یمانی هوی قوره یظه ی جوله که بوو؛ کاتیک پیغه مبهرو
هوی به نو نه ضمیری شارب ده دکر، نه مجار نوره ده دکر دنی به نو قوره یظه
هات، دواي قور میتنه خستنه سریان بو مار په کی درېژ، ویستیان له سهر
له سهر حوکم شمره فی سه عدی کوری مدعاز که نه ویش له وه پیش
هار په یمانیان بوو، له قه لاکه یان بیته ده ری. جا له ته بولوبایه یان پرسى: وتیان:
ده بی سه عده ده ربار ده نیمه چ حوکمیک بدا؟ نه بولوبایه ده ستی بو ملی
خوی برد. ناما وهی به وه کرد: که سه عده حوکمی سهر برین ده ربار هیان ده دا.
تیتر نهم نایه ته هاته خواری. نه بولوبایه ده لی: که نه ویشاره یه م بو
جوله که کان کر هیشتا له شویننی خو م نه جوولابووم یه کسهر هه ستم به وه کرد:
که خیانه ت له گهل خوداو پیغه مبهرو خودا دا کرده.

ده گیر نه وه ده لین: پیغه مبهرو پرسیری له خیزانی نه بولوبایه کرد: نایا
نه بولوبایه به رزوو ده بی، نوژ ده کا؟ غوسلی له شپیسى له خوی ده ده کا؟

خیزانه کدی وتی: بهائی قوریان رۆژوو ده گرتو نوژ ده کار غوسل له خوی ده رده کا! خوداو پیغه مبهیری زۆر خوش ده وین.

تیمامی زوهری ده فرموی: که نه نایهته هاته خوار: نه بولویابه خوی به کۆله کیه کی مزگهوتیه پیچا، وتی: وه لاهی خواردن ناخۆمو هیچ ناخۆمهوه تا هه مریم یان خودا تۆبه می لی قبول ده کا، نۆ رۆژ بهو حالهوه مایهوه، له ربویابه تیک دا حموت رۆژ مایهوه، هیچی نه خوارد تا له هۆش خوی چوو، نه مجار خودای میهره بان تۆبه می لی قبول کرد، پیمان گوت: نهی نه بولویابه تۆبه می لی وه رگیرا، وتی: وه لاهی خۆم ناکه مهوه تا پیغه مبهیری ته شریفی نهیه به دهستی خوی نه مکاتهوه، ئیتر ته شریفی هاته به دهستی موباره کی کردیهوه.

نه بولویابه به مالو سامانی و خیزانو مندالی له ناو جوله که کانی به نه قوره یظه دابوو که تۆبه می لی وه رگیرا وتی: ده بی به مه بهستی ته واد کردنی تۆبه کهم نهو خانوهی تاوانه کهم تییدا نه انجام دا چۆلی بکهه هه رچی مالو سامانیشم ههیه بیبه خشم. پیغه مبهیری فرموی نه خهیر سییه کی ماله کهت بکه به خیر بهسه!

ربویابه تی تریش ههیه ده رباره ی هۆی هاتنه خواره وهی نایهته که به لام موفه سسیرین به لایانهوه به هیژ نیه و ئیمهیش پاشگویمان خست:

به هه ر حال هۆی هاتنه خواره وه که چیرۆکی نه بولویابه بی، یان هۆی ترین. چ له مه زوعه که ناگوپی، وه کوو چهند جاری تر گوتراوه (ههیرهت به عومومی له فظه نه که به خووه و صیه تی سه به ب.). ده که کهش سه رله نوی بانگه وازی کردنو هوتافه بۆ موسولمانان: که وریابو سوورین بۆ به پیره وه چوونی بانگه وازی خوداو پیغه مبهیری خوا.....

چونکه مالو مندال زۆر جار ده بنه کۆسپو ته گه ره له به رده م به پیره وه چوونی بانگه وازی به که دا، ترسو به خیلی ده خه نه دلی ناده مه زاده وه. پیغه مبهیری ده فرموی: (الْوَلَدُ مُجْبَنَةٌ مُبْخَلَةٌ) واته: مندال پیاو ترسنۆک ده کاتو رۆژو چروکی ده کا.

ناشکراشه نمو ثایینهی پیغه مبر ﷺ بانگهوازی بۆ ده کاو هۆی ژیانده وه
 زیندو بوونه وه یه وه، ژبانی سدر فرازی بۆ مرۆف دهسته مبر ده کا له همدرو جیهان
 دا، پتویستی به فیداکاری و له خۆبوردنه، پتویستی به گیانبهخشین و مالبهخشین
 هیه، بۆیه قورئانی پیروژ چاره سهری حیرصو ته ماعی ناده میزاد ده کا به وه
 که ناگاداریان ده کاته وه: مالو منداڵ کاریان تی نه که نو پالیان پی له جیهاد
 لی نه ده نهمه، «فهرموئ: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا﴾ تهی نمو که سانهی پرواتان
 به خوداو پیغه مبر که یو به قورئان هیناوه: ﴿لَا تُخُونُوا اللَّهَ﴾ خیایانهت
 له گهل خودا مه کهن، بهم جوړه نمو ئه کرانهی خسته یه تیه سهر شانتان
 نه نجامیان نه ده ن، یان سنووره کانی بشکینزو سنوور به زینی بکه ن،
 ﴿وَالرَّسُولَ﴾ همدرو ها خیایانهت له گهل پیغه مبر مه کهن، بهم جوړه شوین
 ناموژگاریه کانی نه که نو نو پابه ندی فرمانو نه هیه کانی نه بنزو شوین هه واو
 ناره زوی خۆتان بکه نو لاسای باوکنو با پیرانتان بکه نه وه. ﴿وَلَا تُخُونُوا
 أَمَانَتَكُمْ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾ همدرو ها خیایانهت له سپادهی ناو خۆشستان
 مه کهن، بهم جوړه پاریزگاری سپارده و شتی له لا دائراواتان نه که نو گرنگی پی
 نه ده ن، به لکو پیویسته و تپرای خیایانهت نه کردن له گهل خوداو پیغه مبر ﷺ
 ناگاداری سپاردهی نیوان خۆشستان بنو خیایانهت له نه مانهت مه کهن. نه مهش
 سپارده و (وه دیعه) ی مادی هه والی نهینی گشتی په یوه ند به گهل و لات ه وه
 نهینی تایبته به تاکه کانی کو مه ل ده گرته وه. نابئ ریگا بده ن دوژمن به سهر
 نهینی گهل و لات دا ناگادار بی، همدرو ها نابئ بهیلن نهینی تاکه کان بده ناو
 خه لک دا بلاویته وه.

نه مانهت هه موو نمو گوفتارو کرده وانه ده گرته وه: که خودا به بهنده کانی
 سپارد و نو له سهری پیویست کرد و نو بۆ دیاری کرد و ن، خیایانهت له نه مانهتیش
 بریتیه له به جی نه هینانی ئه که پیویستی به کانی ئایین و پابه ند نه بوون
 به برپاره کانی خوداو پیغه مبر و شوین نه که و تنی سونته کانی پیغه مبر و
 پیشیل کردنی مافی خه لک.

﴿وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾ وه لحال تیوه که نهو خییانه ته نه نجام ده دهن ده زانن: که خییانه ده که نهو ده زانن سزا که ی به تی شو سامنا که، تیوه جیاوازی چاکنو خراب ده که نهو ده زانن: ناکامی خییانه چونه، واته: تیوه که خییانه ده که نه به نه نقه ست ده ی که نه نه که به نه زانی.

خییانه گونا همی بچو کتو گهور: ده گرتیه وه، جا گونا ه که زیانی همر بو خودی گونا ه کاره که بی، یان زیانه که ی بو خه لکانی تریش بی، خییانه ره وشتی دو ورو خوانه ناسانه، همر وه کوو چون نه مانه ره وشتی موسولمانانه. نیمامی نه حمده له نه نه سی کوری مالی که وه ده گپرتیه وه ده لی: کهم جار وا بو وه پیغه مبر و تاری خوندیتیه وه نه یفرموو بی (لا ایمان لمن لا عهد له) نیمانی نه که سی که واده و به لینی خوی به جی نه هی تی.

همر دوو پیری فرمووده (موسلیم بوخاری) له نه بو هوره یرو وه فرمووده یه که ده گپرتیه وه ده لی: پیغه مبر و فرموو: (آیه المنافق ثلاث: إذا حدث کذب، وإذا وعد أخلف وإذا أؤتمن خان، وان صام وصلی وزعم انه مسلم) نیشانه ی دو ورو سی شته: که قسه ی کر درو بکا، که واده و به لینی دا نه بیاته سهر، که سپارده ی لا دانرا خییانه تی لی بکا، نهو که سده ی نه مه ره فتاریه تی دو ورو ته مانه با رزووش بگری و نوژ بکا و پی و بی موسولمانه.

جا چونکه هیه که له هیه کانی خییانه تکردن، خوشه ویستی مالو منداله، پروه ره گار به نه دکانی هوشیار ده کاته وه، که خویان له زیانو ناکامی نهو خوشه ویستی به یاریزنه فرموو: ﴿وَأَعْلَمُوا أَنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ﴾ واته: باش بزائن که بیگومان مالو ساماتان نه مزونو تاقیکردنه وه بو تیوه، پروه ره دگار به تاقیتان ده کاته وه؛ بو نه وه ی بوتانی ده ربخا چون یاریزگاری سنوره کانی خودا ده که نهو ره فتارتان چون ده بی، که سی که له تاقیکردنه دا سهر که وتو نه بی، تووشی تاوانو سزا لی ستانن ده بی، چونکه مالو مندال و له تاده میزاد ده کا به ته وای هله وگیری دنیا بی و، واز له هملدان بو قیامت بی تی: لهم رووه وه که تاده میزاد به سروشت مالو

سامانی خوش دهوی، به‌ته‌ماع و هله‌یه بۆ و ده‌ست هیئانی و کۆکردنه‌وی و پهمه‌نده کردنی، جا رژدی و چروکی تیدا ده‌نویئو حه‌قی خودای لی ناداو، زه‌کاتو سهرفیتره‌ی واجبو خیری تری لی ناکا، یارمه‌تی هه‌ژاران ناداو، له‌ریگه‌ی خێرو چاکه دا له‌مالو سامانی نابه‌خشی!

هه‌روه‌ها خوشه‌ویستی (مندال) یش یه‌کیکه له‌و شتانه‌ی له‌سروشستی ناده‌میزاد دا ره‌گی داکوتاه، وا ده‌بی نهم خوشه‌ویستییه ناده‌میزاد هه‌لده‌نی بۆ «ده‌سته‌یئانی مالو سامان له‌ریگه‌ی نابه‌جیوه بۆ به‌خێوکردنی خاوه‌ خیزانی، بۆیه پێویسته موسولمان وریا بی، بۆ مالو مندال خۆی نه‌خاته به‌ر لێپرسینه‌وه و سزاو تۆله. به‌لکو پێویسته موسولمان هه‌ول بدا مالو سامان له‌ریگه‌ی هه‌لالو مه‌شروعوه پیدای بکا، نه‌مجار به‌شی لێقه‌وماوانی لی بدا، له‌ریگه‌ی خێرو چاکه دا لی بیبه‌خشی، مالو مندالی به‌شتی هه‌لال پهره‌رده بکا، هه‌ول بدا به‌خواردنو خواردنه‌وی هه‌لالو زو‌لال جه‌سته‌ی مالو مندالی گه‌شه بکا و پهره‌رده ببین، بۆ شه‌وه‌ی منداله‌کانی نه‌بنه هه‌وی ترسنۆکی و رژدی و چروکی!

له‌هه‌مان کات دا پێویسته موسولمان له‌ناست پهره‌رده‌ی مندالی دا که‌متر خه‌می نه‌کا. هه‌ول بدا له‌سه‌ر ره‌وشتی به‌رزو پابه‌ند بوون به‌نه‌حکامی شه‌رع نایینه‌وه مالو مندالی پی بگه‌یه‌نی و نه‌هێلی نزیک شتی حه‌را و یاساغ بکه‌ونه‌وه.

نه‌مجار پهره‌ردگار به‌رسته‌یه‌کی سه‌رنج راکیش کۆتایی به‌نایه‌ته‌که ده‌هینی و ده‌فرموی: ﴿وَأَنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ﴾ خودا خۆی مالو مندال ده‌به‌خشی به‌ناده‌میزاد، هه‌رته‌و خودایه‌ی مالو مندال به‌ناده‌میزاد ده‌به‌خشی، پاداش و ته‌جریکی گه‌وره‌و فره‌ مه‌زنی لایه بۆ ته‌و که‌سانه‌ی که‌ به‌هه‌وی مالو منداله‌و تووشی کاری خراپ نابن و له‌تاقیگه‌و ته‌زمونی مالو مندال به‌سه‌ر به‌رزیی ده‌رده‌چو سه‌رکه‌وتوو «هین، مالو مندالیان نایته‌ کۆسپو ته‌گه‌ره له‌به‌رده‌م به‌جیه‌یئانی شه‌رکی سه‌رشانیانو له‌خۆبه‌ختکردنو جیهاد ساردیان ناکه‌نه‌وه.

واته: بزائن: که پاداشو به خششی خوداو به هشتی ره گینو رازاوهی
خودا زور باشره بۆ ټیوه له مالو مندان، ناگاتان له خوتان بی بۆ مالو مندان
نمو پاداشو به خششه له کیس خوتان مدهن، هممیشه همل بدن ره زامه ندیی
خودا بده ست بینن، پابه ندی هوکمو شریعتو نایینی خودا بن؛ به گوږه ی
نایینی خودا مالو سامان پهیدا بکهنو خمرجی بکهن مندانان پمروه ده
بکهنو پتیا بگه یهن. چونکه سامانو مندان تاقیکردنه وهی ناده میزادن،
که سیک له ریگهی حه لاله وه مال پهیدا بکاو له خیر چاکه دا خمرجی بکا،
خاوه نه که ی له تاوانو طوعیان رزگار ده بی. همروه ها نه گهر بارک مندانه کانی
به پمروه ده یه کی نایینی و رهوشی جوان پمروه ده بکا، خواره مهنی پاکو
حه لالیان دهر خوارد بدا رۆزی قیامت له لیکو ټینه وهو حیساب دهر یاره ی خاوه
خیزانی رزگاری ده بی، نه گهر به پیچموانه بوو نموه خوی تووشی سه خترین
سزاه ټوله ده کا!

ته قوا ی خوداو پله و پایه ی ته قوا و ته قواکاری

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اِنْ تَتَّقُوا اللّٰهَ يَجْعَلْ لَّكُمْ فُرْقٰنًا وَيُكَفِّرْ عَنْكُمْ

سَيِّئَاتِكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيْمِ ﴿٢٩﴾

له نایه ته کانی پیشودا، پمروه دگار ناده میزادانی ترساندن له فیتنه ی
سامانو مالو مندان. نه مجار لیږده دا خه لک هه لده نی بۆ ته قواو خودا
په رستییه ک که مروث والی ده کا واز له زنده په ویکردن له خوشیستنی مالو
مندان دا بینو ده فرموی: ﴿يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اِنْ تَتَّقُوا اللّٰهَ يَجْعَلْ لَّكُمْ
فُرْقٰنًا﴾ نه ی نمو که سانه ی پرواتان به پیامی نیسلام کردوه! نه گهر له خودا
بترسن؛ پابه ندی فرمانه کانی بنو خۆ بیاریزن له جله وگیریه کانی، به گوږه ی
یاسای پمروه دگار ره فشار بکهن، له ناو دهر وونی خوتان دا، زانیاری
مه له که یه کتان بۆ دهره خسینی ده توان به هویه وه حه قو به تال لیک جیا
بکهنه وه، قازانچو زیانی خوتان بزائن، هم زانیاری مه له کهو روناکییه به بی

ته قواو له خودا ترسان ده سته بر نابیی، کهوا بوو زانیارییه ک که له ته قواوه
 سهرچاوه بگری بریتیه له حیکمه تو دانایی، که سیکیش حیکمه تی بدریتی
 خو شیه ختو کامه رانه، وه کوو له نایه تیکی تردا ده فرموئ: ﴿وَمَنْ يُؤْتَ
 الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا﴾ البقرة/۲۶۹ یان ده فرموئ: ﴿وَيَجْعَلُ
 لَكُمْ نُورًا تَمْشُونَ بِهِ﴾ الحديد/۲۸. که سیک ته قواي هه بی، له خودا بترسی،
 پهره ردگار زانستو زانیارییه کی پی ده به خشی که ریگای ژبانی بو روناک
 بکا، جیاوازی نیوان گومرایو هی دایه ت بکا، حقو به تال لیک جیا بکاته وه
 نیسلامی راستو کوفر لیک هه لهاویری، به جوړیک حقانی وره بانی بی به مو
 له شریعه تی خودا لا نه داو پابه ندی فرمانو جلهوگیرییه کانی نایینی نیسلام
 بی. ﴿وَيُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ﴾ هه وه ها نیوه نه گدر ته قواي
 خوداتان هه بی، تاوانه کاتان داده پوشی و لیتان خوش ده بی، له سهر تاوانی
 له وه پیشتان سزاتان ناداو توله تان لی ناسینی: ﴿وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ﴾
 پهره ردگار که نه م هه موو چاکه یه تان له گهل ده کا، فضلو نیعمه تی گه وه
 گه وه ی به سهر نیوه غهیری نیوه ش دا هه یه، نیعمه تو به خششه کانی هینده
 زورو به رفراوانن به شی هه موو کهس ده کا!!!

تیبینی:

له قورثانی پیروژ دا فرمان به ته قوا زور جار دووباره بوته وه، به لام لیړه دا
 فرمان به ته قوا له شیوه ی مخرج دا هاتوه، پهره ردگار له م نایه ته دا وا
 خیطابی ناراسته ی بهنده کانی کردوه ده لی ی خویان له گهل یه کتری دا
 ناخواتن ده کهن..

هه رکاتی بهنده ته قواي خودای خوی کرد؛ به م جوړه پابه ندی فرمانو
 جلهوگیرییه کانی بی، واز له شتی گومان لیکراویش بی نی له ترسی نه وه ی
 تووشی حرام نه بی، دلو ده روونی خوی شه حن بکاته وه به نیازی پاکو
 مه به سستی خاوین، نه ندامه کانی جهسته ی له کارو کرده وه ی باش دا به کار
 بهینی، خو بیاریزی له هه رشتیک که بونی شیرکی نهینی و ناشکرای لی بی!
 خودا پاداشتی باشی ده داته وه:

لییره‌دا قورنانیس پیروژ سن جور پاداشی بو ته‌قواکارن دیاری
کردوه:

۱- فرموی ﴿يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا﴾ فرقان: وشه‌یه‌که زیده موباله‌غدی
تیدایه، مه‌به‌ست پی‌ی هدرشتیکه که جوداوازی له‌نیوان حدقو به‌تال دا بکا،
زانباری به‌سوود، سمرکه‌وتن به‌سمر دوژمن دا پییان ده‌گوتری: (فرقان) شم
وشه‌یه بو قورنانش به‌کاره هیئر! چونکه هۆکاری سمره‌کی جیا‌کردنه‌وی
نیوان حدقو به‌تالی له‌خوگر‌توه.

۲- فرموی ﴿وَيُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ﴾ واته پمروه‌دگار پاشماوه‌ی
تاوانه‌کانی له‌وه پیشیان (به‌گه‌وره‌و بچو‌وکه‌وه) پاک ده‌کاته‌وه‌و له‌دو‌نیا دا
پمروه‌پیشیان ده‌کا، به‌م‌رجی تۆبه له‌و تاوانانه بک‌نو جار‌یکی تر بۆیان
نه‌گه‌ر‌ینه‌وه.

۳- فرموی ﴿وَيَغْفِرْ لَكُمْ﴾ واته: له‌روژی قیامت دا له‌تاوانه‌کانتان
خوش ده‌بی؛ سزاو تۆله‌ی به‌رام‌بهرتان لی ناستینی!

به‌گورتی و پوختی ته‌قوا نوورو روناکییه له‌دو‌نیا و له‌قیامت دا، هۆی
خوشبه‌ختی و کامه‌رانی همر‌وو دنیا‌یه، که‌شتی رزگار بو‌ونه له‌ه‌موو خراپه‌و
شم‌و گیزاو‌یک بۆیه پمروه‌دگار له‌شو‌نیک‌ی تردا ده‌فرموی: ﴿وَتَزِدُوا
فَإِنَّ خَيْرَ الْغَاثِ الْقَوَى، وَاتَّقُوا يَا أُولِي الْأَلْبَابِ﴾ البقرة/۱۹۷.

فیل و پیلانه جوراو جو‌ره‌کانی موشریکه‌کان دزی

پیغه‌مه‌ره

وَإِذْ يَمْكُرُ بِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِيُثْبِتُوكَ أَوْ يَقْتُلُوكَ أَوْ يُخْرِجُوكَ
وَيَمْكُرُونَ وَيَمْكُرُ اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَكْرِينَ ﴿٣٠﴾ وَإِذَا تُثْلَىٰ عَلَيْهِمْ
عَايِنْتَنَا قَالُوا قَدْ سَمِعْنَا لَوْ نَشَاءُ لَقُلْنَا مِثْلَ هَذَا إِنْ هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ

الْأُولَىٰ ﴿٣١﴾

نیمامی نه‌حمده ده‌فهرمووی: عه‌بدورره‌زاق بۆی گیراینه‌وه: که نه‌ویش له‌مو‌عمره‌وه ده‌گیریتنه‌وه: نه‌ویش له‌عوسمانی نه‌لجهریری نه‌ویش له‌مه‌قسم که مه‌ولای نیبنو‌عه‌بباسه، ده‌لی: نیبنو‌عه‌بباس ﷺ ده‌ریاره‌ی نایه‌تی ﴿وَإِذْ يَمْكُرُ بِكَ...﴾ بۆی گیرامه‌وه فهرمووی: شه‌ویک قوره‌یشی‌یه‌کان له‌ناو خۆیان دا له‌مه‌ککه ده‌ریاره‌ی پیغه‌مبهر ﷺ راوژیان کرد: هه‌ندیکیان وتیان: به‌یانی که رۆژ بووه‌وه ده‌یگرینو پیوه‌ندی ده‌که‌ین، برتیکیان وتیان: نا، وا باشه بیکوژین: کۆمه‌لێک‌یشیان وتیان: نه‌خه‌یر له‌وه‌لات ده‌ری بکه‌ینو نه‌هتێلین له‌ناومان دا دانیشی!

په‌روه‌ردگار پیغه‌مبهری خۆی له‌م پیلانو که‌ینو‌به‌ینه‌ ناگادار کرده‌وه.. پیغه‌مبهر ﷺ بریاری کۆچکردنی دا بۆ مه‌دینه‌ عه‌لی کوری نه‌بو‌طالیبی له‌جیگه‌ی خۆی نواند: پیغه‌مبهر ﷺ له‌مه‌ککه ده‌رچو به‌ره‌و نه‌شکه‌وتی حیرا که‌وته رۆو گه‌یشته ناو نه‌شکه‌وته‌که:

له‌لایه‌کی تره‌وه موشریکه‌کان ئێشکیان له‌عه‌لی ده‌گرتو وایان زانی پیغه‌مبهر له‌ناو جیگه‌که‌دا، که رۆژ بووه‌وه دونیا روناک بوو هه‌له‌تیا بۆ برد بیه‌گرن، که لی‌ی نزیک بوونه‌وه بۆیان ده‌رکه‌وت عه‌لی کوری نه‌بو‌طالیبه. وتیان: کوا موحه‌مه‌د؟ کوا خاوه‌نی نه‌م جیگه‌یه؟ وتی: نازانم بۆکوی چووه. ئیعر شوین پێیان هه‌لگرت تاگه‌یشته‌نه کۆی حیرا، له‌وێ لێیان تیکچوو به‌کۆیه‌که هه‌لگه‌ران، به‌بهر ﷺ هه‌لگه‌وته‌که‌دا رۆیشتن بێیان جال‌جالۆکه ده‌رگای نه‌شکه‌وته‌که‌ی ته‌نبوه، له‌دلی خۆیان دا وتیان: نه‌گه‌ر به‌جوابه‌ ناو نه‌شه‌که‌وته‌که، ده‌رگا‌که‌ی ناوا به‌ته‌ندراوی جال‌جالۆکه نه‌ده‌مایه‌وه، سێ رۆژ له‌و شاخو کۆی مانه‌وه هیه‌چیان ده‌س نه‌که‌وت.^۲

نیبنو ته‌بی حاته‌مو نیبنو ئیسحاق له‌تییبنو عه‌بباسه‌وه ده‌گیرنه‌وه: که فهرموویه‌تی: چهند که‌سیک له‌قوره‌یشی‌یه‌کانو له‌پیاو ماقولانی هه‌رخێلێک کۆبوونه‌وه بۆ نه‌وه‌ی بچن بۆ (دار القدوة) شه‌یتان له‌شیوه‌ی پیاو ماقولێکی ریش سه‌پی پیشی پێ گرتن، که چاویان پێ که‌وت، وتیان: جه‌نابت کۆی؟ وتی:

من پیریکي نه جییم، زانیومه بۆ چ مهبه سستیگ کۆده بنهوه، ویستم منیش ناماده بېم، راو بۆچوونو نامۆزگاری خۆم بخه مه پیش چاوتان، وتیان باشه فرموو: تۆش وهره ژووره وه، له گه لیان چووه ناو (دار الغدوة) نه مجار وتی: دهی بابزانین ده رباره ی نهم پیاوه (واته پیغه مېهر) چیتان برپار داوه؟ یه کیکیان وتی: پیوهندی ده کهینو بهندی ده کهین تاده مری. وه کوو چۆن شاعیره کانی پیشوو (زوهیر، نایغه) له ناو چوون!

شهیتان که له شیوه ی پیاوکی پیر دا بوو، وتی: نا نهم رایه په سندنیه، چونکه خزمه کانی کۆده بنهوه و بهزۆر له بهند رزگاری ده کهنو له وانه یه یارمه تی بدهنو ئیوه له ولات ده ریکن، بزائن چاره یه کی تر بۆ نهم کابرایه بدۆزنه وه!! یه کیکی تر وتی: له ولات ده ری بکه نو مه هیلن پیته وه ناو ولاتو بۆخوتان نیستراحت دابنیشن. چونکه نهو که له ولات ده رکرا هرچی بیکا زیان به ئیمه ناگه یه نی!!

پیره میړدی نه جدی (شهیتان) وتی: نه وه لالا نه وه په سندنیه، ئیوه نازان چهند زمانی لوسه؟ چهند گوشتوگو خۆشه؟ چۆن دلۆ ده روون داگیر ده کات، سویند بۆ، ته گهر ئیوه نه وه بکه ن په یوهندی به عمره به کانی تره وه ده کار کۆیان ده کاته وه و پاشان هه لمه تتان بۆ دینن و له ولات ده رتان ده کهن، پیاو ماقوله کاتتان ده کوژن!! وتیان: راسته و قسه کهت به جییه، بزائن شتیکی تر بدۆزنه وه، نه بوجه هل وتی: به خودا من ریگا چاره یه کم دۆزیوه ته وه باشتین ریگایه و تا ئیستا که ستان په یتان پی نه برده وه، وتیان: نهو ریگا چاره یه چی یه؟ وتی: بینن له هه موو خیل و بنه ماله یه ک گه نجیکی به هیزو توانا و نازا هه لبرژن، نه مجار هه ریبه که یان شمشیریکی برنده ی ده دینه ده ست، هه موویان بچن په لاماری بدهنو به یه که وه لی راکیشنو بیکوژن، جا که کوشتیان خوینه که ی ده که ویته سهر هه موو خیله عمره به کان، پروانا کهم به نوو هاشم دواپی بتوانن شهر له گه ل نهم هه موو خیله عمره بهانه بکه ن، خۆ ته گهر ویستیان خوینه که ی ده د هیزو به نیستراحت دواپی داده نیشن.

پیره پیاوی نه جدی، وتی: نافهرین نهو رای باشو ریگا چاره ی چاکه، ته گبیر له وه باشت نابی!

همو له سر نه په پیک هاتزو رایان له سر بوو: که نه نجامی بهن. نیر حه زره تی جویرانیل هاته لای پیغه مبرو هوالی ته گبیری کافره کانی پی دا، پروه ردگار ریگهی به پیغه مبر دا: که کوچ بکا بو مه دینه، جا که پیغه مبر ﷺ کوچی کرد بو مه دینه و پاش گیشستی، پروه ردگار نیعمه تی خوی وه بیر ده هیئتیه وه نه م نایه ته ی بو ده نیتری که ده فرموی: ﴿وَإِذْ يَمْكُرُ بِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا... (الآیة)﴾.

په یوه ندی نه م نایه تانه به نایه ته کانی پیشیانوه نه وه یه: که پروه ردگار له وه پیش نیعمه ته کانی خوی به سر موسولمانان دا به گشتی وه بیر هیئانه وه فرموی: ﴿وَإِذْ كُرُوا إِذْ أَنْتُمْ قَلِيلٌ.....﴾ (انفال ۲۶) گونجاو بوو که نیعمه ته تایه ته کانی به سر پیغه مبر ﷺ خوی دا وه بیر بینیتیه: که بریتیه له پوچهل کردنه ی قیلى موشریکه کان که ویستیان پیغه مبر تیورر بکن. خدا پیلانه که یانی پوچ کرده ده. ده فرموی: ﴿وَإِذْ يَمْكُرُ بِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا﴾ نه ی پیغه مبری خوشه ویست! نه م نیعمه ته گرنگه یاد بکړه وه که خدا پی پی دای، بیری نه و کاته بکړه وه که موشریکه کان کویونه وه بو دپشتنی پیلانیکی خه ترو سامناک دژى شه خصی خوتو په یامه کت، بیگومان پوچله کردنه ی نه و پیلانه نیعمه تیکی نه ونده گرنگه شیای نه وه یه: تو همیشه سواسگوزار بی؛ روداو یک بوو په ندو عیبره تی لی وده گیری، به لگه یه له سر راستی بانگه وازی په یامه کت، نیشانه ی نه و بوو خودا له کاتی ته نگانو ناخوشی دا پشتگیری ده کا، ناهیل دژمن فرستت لی بین بیگومان موشریکه کان نه خشه و پیلانیان له دژ دپشتی، همو یان له سر نه و ریکه وتزو به نه یی له ناو خویان دا پرپاریان دا ﴿لِيُثَبِّتُكَ أَوْ يَقْتُلُكَ أَوْ يُجْزِجُكَ﴾ که به یه کی که له م سی جوړه زیانت پی بگه یه نن، یان بتخه نه به ندی خانه وه نه هیلن په یامه کت به خه لکی بگه یه نن، یان که له کومه کیت لی بکړه و بتکوژن، یان له وه لات دهرت بکړه و نه هیلن له زیدی خوت دابنیشی.

﴿وَمَعْكُرُونَ﴾ نهوان به نهی نی پیلانیان له دژ داده پستی به جوړیک که تو ناگات لی نه بوو، ﴿وَمَعْكُرُوا لِلَّهِ﴾ به لام پهروه ردگار پیلانه که یانی پوچ ده کرده وه فرتو قیلله کانیانی هه لوه شانده وه، چ پیلانو نه خشی کیشابوویان به فیرو چوون، چونکه کوچکردنی بو مه دینه به ساغو سه لامه تی بو ره خساندیو به ناو نهوان دا له مال هاتیه ده ریو پییان نه زانیو له دهستیان رزگارت بوو؛ له مه که مه کوچت کرد بو مه دینه. ﴿وَاللَّهُ خَيْرٌ أَلْمَاكِرِينَ﴾ پیلانی خودا باشتر جی ده گریو کاریگه تره به لکوو هه رنه خشی خودا جی به جی ده بیو هه ر پیلانی نهو سه رکه وتوو ده بی!

به راستی نهو تابلزیی لیته ده قورئان کیشابویه تی: ﴿وَمَعْكُرُونَ وَمَعْكُرُوا لِلَّهِ﴾ تابلزیی کی سه رنج راکیشو کاریگه ره، ده تو به خه یال کوو کووونه وهی قوره یشییه کان یینه وه بهرچاوو تییان بفکره که پیلانو نه خشه کان داده ریژن، ته گبیر ده که نهو راوو بووونه ده گورنه وه، پهروه ردگاری بالا ده ستو زانو به توانا له پشستیانه وه پیلانو نه خشه کانیان پوچ ده کاته وهو ریه که یان ده کاته وه به خوریو نهوان به خویان نازانو هه ست به نه خشی خودا ناکه نو ناگیان له هیه نه!!

نه تابلز قورئانییه له سه ری که وه «قه شمیری لاقرتییان پی ده کار له لایه کی تره وهو له هه مان کات دا وینه یه کی تر سناکتو دل دا خورینه! چونکه نهو ناده میزاده نه زانو زه بوونو بی ده سه لاتانه ده بی چی بنو بتوان چی بکه نه؟! زانیو توانای نهوان له کوئیو تواناو زانیاری پهروه ردگار له کوئی؟! ده بی نهو نه فامانه چییان پی بکری بهرام بهر زانیاری ده سه لاتی پهروه ردگاری به دیهینه ری بونه وه؟

نه به جار سییاقی ثایه ته که دریژه بهر اواندنی ره وشتی کافره کان ده ده نو ره فتارو کرده وه کانیان «هه نه پرو، پرویا گهندهو دروو بوختانیان دیاری ده که نه، لافو که زافو خوه لکیشانی نهو موشریکانه ده گاته ناستیک؛ که بلین: جا قورئان چیه؟ نیمه ش (نه گهر بمانه وی) ده توانین پهراویکی ناوا بخهینه پرو!

قورئان بیریتییه له داستانو چیرۆکی گه‌له‌پیشینه‌کانو ئیمه‌ش ده‌توانین له‌و
چیرۆکئو داستانانه‌ بلّین!!

بۆیه قورئانی پیروژ دوا به‌دوای باسکردنی پیلانو نه‌خشه‌کێشانی
کافره‌کان دژی خودی پیغه‌مبەر ﷺ خۆی، دیته سەر باسکردنی پیلانه‌کانیان
دژی ئایینو قورئانه‌که‌ی «فهرموی: ﴿وَإِذَا تَنَلَّى عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا قَالُوا قَدْ
سَمِعْنَا﴾» نه‌گهر ئایاتی قورئانی پیروژ به‌سەر ئهو موشریکانه‌ دا
بخویندرتیه‌وه، (هه‌رچه‌نده‌ نایه‌ته‌کان وه‌کوو خۆری روناک وان، ناشکراو
نومایانن) ئه‌وانه له‌بهر نه‌فامی و سهره‌قه‌ی و بی‌هۆشی و لوتبه‌رزی خۆیان
ده‌لّین: گوئمان لی بوو بیستمان، جا ئه‌وه چیه‌و گرنگی له‌چی دایه؟ ﴿لَوْ
نَشَاءُ لَقُلْنَا مِثْلَ هَذَا﴾ نه‌گهر ئاره‌زوئمان لی بی، ئیمه‌ش کتیبی وه‌ک ئهم
قورئانه‌ داده‌ئێین، ده‌توانین ئایاتی ئاوا بلّین!! ئهمجار بایبسی وته‌که‌ی
خۆیان ده‌ده‌نه‌وه‌و ده‌لّین: ﴿إِنْ هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ﴾ ئهم قورئانه‌ بریتیه
له‌کومه‌لێک درۆو ده‌له‌سه‌و چیرۆکئو داستانی پیشینان، جگه‌ له‌مه‌ هیه‌چی تری
تیدا نیه.

مامۆستا سه‌یید ده‌فهرموی: ئیبنو که‌ثیر له‌سه‌عیدی کوپی جوهره‌یره‌و له
(السّدی) و له‌ئیبنو جوهره‌یج و که‌سانی دیکه‌شه‌وه‌ ریوایه‌تی کردوه‌ که‌ بیژهری
ئهم وته‌ نابه‌جییانه‌ (الغضبی) کوپی (الحارث) ده‌لّی: ئهم پیاوه‌ نه‌فهرت
لێکراوه‌، له‌کاتی خۆی دا چوو به‌ «لاتی فارسو هه‌ندی چیرۆکئو داستانی
پادشاکانی ئێرانی بیستبوو له‌بهری کردبوون، بری سهرگوزشته‌ی روسته‌مو
نه‌سفه‌ندیاری ده‌زانین. که‌ گه‌راپۆوه‌ بۆ مه‌که‌که‌ دیتی تازه‌ پیغه‌مبەر ﷺ
ره‌وانه‌کرا بوو، قورئانی پیروژی بۆ قوره‌یشی‌یه‌کانی ده‌خوینده‌وه‌» و ده‌بوو
(الغضبی) ئهم ماده‌ ده‌بوو، جا که‌ پیغه‌مبەر ﷺ ئهو کوپێ کۆبوونه‌وانه‌ی
به‌جی ده‌هێشتن ئهمجار (الغضبی) مه‌لعوون چیرۆکی پاشاو پاله‌وانه‌کانی
فورسی بۆ ده‌گیرانه‌وه‌و دوایی ده‌یگوت: ده‌ی توخوا کێمان چیرۆک بیژترین؟
من یان موحه‌مه‌د؟

بۆیه که له‌جەنگی به‌دردا خودا کردی (الضم) به‌دیلی گیراو که‌وته به‌رده‌ستی پیغه‌مبەر ﷺ فرمانی دا که به‌شمشیر له‌ملی بدرۆ و بکوژری!! فرمانه‌که جی‌به‌جی کراو کوژرا. نه‌و که‌سه‌ی (الضم) ی دیل کردبوو (المقداد) ی کوری (الاسود) بوو..... جا که پیغه‌مبەر فرمانی دا به‌تبع‌دام کردنی (الضم). (المقداد) وتی: نه‌ی پیغه‌مبەری خودا! نه‌وه من به‌دیل گرتوومه! بۆ ده‌یکوژن؟ پیغه‌مبەر ﷺ فرمووی: (ئه‌مه ده‌رباره‌ی که‌لامی خودا وار وای ده‌گوت). ئیتر فرمانی به‌کوشتنی دا، میقداد دوباره‌ی وتی: نه‌ی پیغه‌مبەری خودا! نه‌وه دیلی منه! پیغه‌مبەر ﷺ فرمووی: خودایه! به‌فضل و به‌خششی خۆت میقداد ده‌وله‌مەند بکه‌و ئاتاجی نه‌میێی) میقداد وتی: نه‌وه‌ی من ده‌مه‌ویست نه‌مه‌ بوو...

ئه‌م ئایه‌ته ده‌رباره‌ی (الضم) ی ناویراو هاتۆته‌ خوارۆ. بیگومان چه‌ند جار له‌قورئان دا نه‌وه‌ دووباره‌ بۆته‌وه: که‌ موشریکه‌کان قورئانیان به‌وه‌ عەبیدار ده‌کرد که‌ چیرۆکێو داستانی پیشینه‌، وه‌کو له‌شوئینیکی تردا ده‌فرمووی: ﴿وَقَالُوا اسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ اكْتَتَبَهَا فَهِيَ تُمْلَى عَلَيْهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا﴾ الفرقان/۵. یان ده‌فرمووی: ﴿..... يَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا: انْ هَذَا إِلَّا اسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ﴾ الانعام/۲۵.

ئا ئه‌م پرۆپاگه‌نده‌و له‌دژ دوانه‌ی موشریکه‌کان زنجیره‌یه‌که‌ بوو له‌زنجیره‌ دورو درۆه‌کانی درۆو بوختانو چارو راوی کافره‌کان که‌ دژی پیغه‌مبەر و په‌یامه‌که‌ی نه‌نجامیان ده‌داو ■ هیانه‌ویست به‌م هه‌وله‌ بیهوده‌و تیکۆشانه‌ بۆ ئاکامه‌یان به‌ریه‌تیشکی خۆری روناک بگرنو په‌یامی ئیسلام به‌درۆ بخه‌نه‌وه‌، قورئان له‌پیش چاوی خه‌لک سووک بکه‌نو، بۆ بایه‌خ سه‌یری بکه‌نو له‌کارگیری به‌خن!!

بیگومان پیار ماقولانی قوره‌یش سروشتی بانگه‌وازی پیغه‌مبەریان ده‌ناسی، مانای رسته‌و شه‌کانی زمانی خۆیان تیده‌گه‌یشتن، ده‌یانزانی شایه‌تیدانی (أشهد ان لا اله الا الله، اشهد ان محمد رسول الله) مانای وایه: مافی ته‌شریع و فرمانه‌وایی هەر بۆ خودایه‌و پێویسته‌ ناده‌میزاده‌کان

همه‌مویان تی‌کرا ئیعلانی یاخی بوون له‌فهرمان‌پ‌ه‌وایی ناده‌میزاد بکمن! بچنه ژیر خیمه‌ی فهرمان‌پ‌ه‌وایی و پ‌ه‌ره‌رد‌گارییه‌تی ره‌هاو بی سنووری یه‌زدان! نه‌مجار شیوه‌ی نه‌نجامدانی نه‌و به‌ندایه‌تییه بو خودا له‌ریگه‌ی پیغه‌مبهری خوداوه؛ هه‌زهره‌تی موحه‌مه‌ده ﷺ وهریگری، نه‌ک له‌وانه‌ی به‌ناوی خودا درۆز نه‌کان، یان به‌ناوی خوداوه قسه‌ده‌کهن!

به‌لێ قور‌ه‌یشیه‌کان ده‌یان‌زانی که‌سیک نه‌و شایه‌تییه بدا ئیعر له‌ژیر ده‌سه‌لاتی مله‌وره‌کانی قور‌ه‌یش دا نامینیت‌ه‌وه، رابهرایه‌تی و حاکمیه‌تی نه‌وان ره‌فض ده‌کاو پال به‌نه‌و کۆمه‌لو گرۆهه رابهریوانه ده‌دا که هه‌زهره‌تی موحه‌مه‌ده رابهرایه‌تییان ده‌کاو گهردنکه‌چی فهرمانو ده‌سه‌لاتی نه‌و ده‌بنو خۆیان له‌کۆتو زنجیری دابو نه‌ریتی تایه‌فه‌گری و خێلایه‌تی و سه‌رکردایه‌تی نه‌زانی رزگار ده‌کهنو وه‌لاو گهردنکه‌چی خۆیان بو پیغه‌مبهر ئیعلان ده‌کهنو سه‌رکردایه‌تی تازه هه‌ل‌ده‌بژیرنو ده‌چنه ریزی نه‌و کۆمه‌له‌ موسولمانه‌ی که نه‌و سه‌رکردایه‌تییه تازه رابهرایه‌تی ده‌کا!!

نه‌مه بوو مه‌عنای شایه‌تیدانو وتنی: (أشهد ان لا اله الا الله، اشهد ان محمد رسول الله) نه‌مه واقعیک بوو، مله‌وره‌کانی قور‌ه‌یش هه‌ستیان پی کردبوو، ده‌یان‌زانی چ خه‌ته‌ریکی هه‌یه بو سه‌ر کییانو باری کۆمه‌لایه‌تی و رامیاری و ئابوری و بیرو باوه‌ریان که کۆمه‌لگاکه‌یان له‌سه‌ری دامه‌زرا بوو!

نه‌وان له‌مانای (أشهد ان لا اله الا الله، اشهد ان محمد رسول الله) نه‌و مانا بی هیزو بۆشه تینه‌گه‌یشته‌بوون که نه‌م‌پ‌ۆ هه‌ندی که‌سی خۆ به‌موسولمان زان تیی گه‌یشته‌وونو هه‌ر به‌وه‌نده که به‌زمان نه‌م شایه‌تییه ده‌ده‌نو به‌رێ شه‌عائیر و طوقوسی خودا په‌رستی نه‌نجام ده‌ده‌ن، له‌کاتییک دا حاکمیه‌تو خودایه‌تی خودا له‌سه‌ر زه‌وی به‌رچاو نه‌گیراوه له‌ژیانی خه‌لکه‌که‌ دا ره‌نگی نه‌داوه‌ته‌وه؛ سه‌رکردایه‌تی نه‌زانو یاسادانه‌ری نه‌زان فهرمان‌پ‌ه‌وایی کۆمه‌لو کاروباریان ده‌کا!!

له‌راستی دا هه‌رچه‌نده نه‌و کاته له‌مه‌که‌که ئیسلام نه‌شه‌ریعه‌تی هه‌بوو نه‌حکومه‌تی هه‌بوو، به‌لام نه‌وانه‌ی که نه‌م شایه‌ت‌مانه‌یان ده‌هینا، یه‌کسه‌ر

جمله وی خویان ده دایه ده ست رابرایه تی حه زره تی موحه مده ده
خوشه ویستی و وه لای خویان بۆ کومه لی موسولمان راده گه یاندو، خویان
له هه موو وه لای خوشه ویستی خیزانو بنه ماله و خیل و هوزو ره گه زیهرستی
سهرده می نه زانی و له وه پیشیان رزگار ده کرد، نه وان که ده یانگوت: (أشهد ان
لا اله الا الله، اشهد ان محمد رسول الله) له ناخی دلیانه وه ده یانگوتو
به کرده وه مانا که یان ده سه لماندو له ژیانو هه لئسو که وتو ره فتاریان دا رهنگی
ده دایه وه.

نه مه بوو هوی نه وهی که قوره یشیه کان به بلاو بوونه وهی نایینی نیسلام
قه لئس ده بوونو به بیستنی قورئان تهنگه تاو «بوونو حه جمینیان لی
هه لده گیرا، ده یاتزانی چ خه تهرتکیان له سه ره و چون ده سه لاتو
فرمانه وایییان له کیس ده چی!

نه وان له پیش هاتنی نیسلام بهو خودا پرستانه قه لئس نه بوون که خویان
به (هونه فا) ده زانی وازیان له بیرو باوه ری موشریکه کان هینابوو بته پرستیان
نه ده کردو خودا پرست بوون، چونکه گۆشه گیری و دیر نشینی نه وه هونه فایانه
خه تهری بۆ فرمانه وایی مله وری موشریکه کان نه بوو (کوردوته نی زه ره ری بۆ
په زه کان نه بوو)! نا نه وه به نایینی خودا حلیب نا کری!

که وایی نه نیسلامه ی که نه مه و بۆ بری سوفیلکه و به ناو موسولمان
ده یانه وی جۆریکه له و نایسینه ی که هونه فاو دیرنشینه کانی پیش هاتنی
نیسلام په یه ویان ده کردو به نیسلامی راسته قینه ناژمه ردی، نیسلامی
راسته قینه بریتیه له و رابونو بزوتنه وه نیسلامیه ی که وپای گوتنی
شایه تمان (أشهد ان لا اله الا الله، اشهد ان محمد رسول الله) خو له هه موو
بیرو بۆ چونو دابو نه بریتی کومه لگای نه زانی ده پاریزی، هه موو ته سه وراتو
یاساو شه ریعتو فرمانه وایی و رابرایه تی جاهیلییه ت ره ت ده کاته وه،
(وه لای) ره هاو بی سنوو بۆ کومه لی موسولمانان راده گه یه نی و ملکه چی
فرمانه وای بانگه وازی نیسلامی ده بی وده یه وی به کرده وه نیسلام له ژانی
کومه ل دا رهنگ بداته وه و شه ریعتی قورئان پایه دار بی، کومه لگایه ک

بخولقی خودایهتی و پوره دگاریهتی؛ (ربوبیه تو نولو هییهت) تییدا تنها بز
خاوه نی بوونه وهر بی!

تا نهم نیسلامه بوو قوره ییشیه کانی تهنگه تاو کردبوو حمراسانی لی
هه لگرتبون، بویه بهه موو جوریک بهرنگاری بوونه و دژی وهستان،
جوریک له شتیه بهرنگار بوونه و کهیان بلاو کردنه و هی نمو پروپاگهنده و چاوو
پاوو دروو بوختانانه برون که دژی قورشان نه نجامیان ده دا. هه میک
ده یانگوت: قورشان چیرۆکنو داستانی هه لیه ستر اوو سرگوزشته ی پیشینانه.
چاخیک ده یانگوت: نه گهر بمانه ی قورناتیکی ناوا ده خینه رو، یان
ده یانگوت: شیعه و موحه ممد شاعیره، بری کاتیش پیغه مبهریان به شیت
له قه لهم ده داو ده یانگوت: قوتاییه کی قیرکراوی شیتو پیته، هندی جاریش
ده یانگوت: جندۆکه ده رسی پی دلی و قیری ده کا!

پیروسته نموه بزانی که بلاو کردنه و هی نمو پروپاگهنده و چاوو پاره له ناو
کومه لگای نه فام ره شه خه لکه که ی مه که دا کاریگری خوی هه بوو،
به تاییه تی له سهره تاوه پیش نموه ی جوداوازی نیوان نوسلووی قورشانو
چیرۆکنو داستانه کانی که هی وه کوو نه مضری کوپی حاریت ده یانگیرانه و
ده ریکه وی. نه گینا بۆچی که نه مضری کوپی حاریت له جهنگی به دردا دیل کرا،
پیغه مبهر ﷺ فرمانی دا به کوشتنی و وه کوو گیراوه کانی تر فیدییه لی
وه رنه گیرا. به لام نهم حالته هینده درتیه نه کیشا، بهری خور به پیژنگ
نه گیراوو نمو پروپاگهنده و چاوو راوه کاریگری خویان له دست داو، قورشان
پیروژ به هیزی به لاغته و روانی و له بهر نموه ی له خوداوه هاتوه و گونجاو بوو
له گهل سروشتی ناده میزاد داو پیداویتی دهرونی ناده میزادی دابین ده کردو
ده چوه دلانه و له ناخمو ههستی خه لکه که ی ده هژاند، هه موو نمو کۆسپو
ته گهرانه ی رامالینو گهسکی لیدان، نیتر موشریکه کان نیان توانی چی دی
به م چاوو راوه خه لکی هه لیه لمتین!!

ته مجار مله و ره کانی قوره یش بهه ناسه سواری دله تمپه و لیه له رزه و
ده یانگوت: ﴿لَا تَسْمَعُوا هَذَا الْقُرْآنَ وَالْغَوْا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَغْلِبُونَ﴾ گوی بز
نهم قورنانه مه گرن، که خوتندرا بیکه نه گالو بوغل و گرمه گرم، با کهس لی

تی نه گا، به لکو نه هیلین بلاو بیتوهو و سمرکه وتن به ده ست بینین! لهه مان
کاتدا پیامو قولو سمرانی قوره یش؛ هی وه کوو نه بو سوفیانو نه بو جه هلو
نه خنسی کوری شوره یق، همریه که یان به دزی نه می تریان گویان بو قورنان
ده گرتو به بیستنی دلیان داده خوریاو ترسو له رزیاو پی ده که وتو نه ژتویان
نه ده کردن شه ویکي تر بچنهو^۱ بو نهو شوینو به دزییه وه گوی
له قورنان خویندنی پیغه مبر^۲ بگرن؛

نه مجار په یمانیان به ده کتری داو له سمر خویان پیویست کرد؛ که جاریکی
تر نه چنهو^۳ بو نهو شوینو به هیچ شیوه ده ک گوتی بو قورنان نه گرن، نه وه کوو
کور^۴ گه نه جه کانیان بیان بینن که ده چن بو گویگرتن له قورنانو نه وانیش
چاویان لی بکه نو نه قورنانو نایینه کاریان لی بکه نو موسولمان ببن!
نه ناندت قورنان خویندنی پیغه مبر^۵ نه وه نده کاریگر بوو له سمر
ههستی وه لیدی کوری موعیره (که په کییک بوو له مله وره کانی قوره یش)
به ناشکرا له وه سپی قورنان دا، وتی: (اِنَّهُ یَعْلُوْا وَلَا یُعْلٰی عَلَیْهِ وَاِنَّهٗ یُحْطِمْ
مَا تَحْتَهٗ) نیتر عمره به کان ترسان که نه و ته دی وه لید بلاویته وه و کار
له خه لک بکا، داویان له وه لید کر^۶ که و ته ده کی وا بلی؛ خه لک له قورنان دوور
بکه ونه وه، نه وه بوو خوی جه بابا به داو ده روونی خوی هه لپشکنی تاتوانی نه و
وته مه شه وره ی بلی؛ که گوتی: (اِنَّهٗ سَحَرٌ یُّؤْثِرُ) به راستی نه قورنانه ی
موحه مده ده یخوینیتوه سیحریکی کاریگره^۷.

پیویسته ناماژه بو نه وه ش بکه ین که هه ولو ته قه لای نه ضری کوری
حاریت بو دوور خستنه وه ی خه لک له قورنان دوا هه ولو ته قه لای نه بوو، دایین
هه ولو ته قه لای نه نابی..... پیگومان نهو هه ولو ته قه لایانه چه نده ها جاری تر
به لکو میلوننه ها جاری تر دووباره بوونه وه به لام به شیوه و شیوازی جوړاو
جوړو له بمرگتو پو شاکی تردا...

به لی دوژمنانی نایین به درژیایی میژووی پر له شانازی و سمره ری
نیسلامی، هه میشه له هه ولو ته قه لای جوړاو جوړدا بوون بو نه وه ی خه لکی

^۱ ته فیری مه نار ج ۹/۶۵۴-۶۵۵

له قورثان لاسوهنو نه هیلن کاریگرمی هبې له ژبانیان دا، به تهاوی له کوره پان
دووری بڅه نه وه. که نه مهیان بڅ نه کړا، نه مجار هملیان دا قورثان بکمن
به کمره سهی تهراتیلو شپوه کورانی که قورثان خوښه کان له کورو فیستیقالو
نیزگه و ته له فیزیون دا بریک له قورثانه به دهنگی بهرز به خوښنو دهنگی
خوښانی تیدا به تاقی بکمنه وه و گوښگره کان به ده م (نه که به دل) (الله الله) یان بڅ
بکمن، یان هندی له نایه ته کانی بکمنه نوشته و دعا خه لکی بیخاته باخه لی،
یان به سهر سنگی خوښان یان له ژر سهرینی نووستانی هلی بگرنو پییان وا
بی موسولمانی نه مهیدو نه وه مافی قورثانه و قورثان بڅ نه وه هاتوه که به م
جوړانه ره فتاری له گهل بکړی. به لی قورثان ته مړو له ژبانی شاده میزادان دا،
به کازو سهرچاوهی ته و جیهو ناموژگاری حلیب ناکړی، دوژمنانی نایین وایان
کردوه موسولمانان ته و جیهات دهریاره ی کاروباری ژبانیان له سهرچاوهی تره وه
راگوږنو له دادگا و بازارو فرمانگه و قوتا بڅانه و ناو خیزانو دهره وهی خیزان
دا قانونو یاسا ده سکرده کان له گمړداینو کاریان پی بکړی و قورثان وه لاسبری و
کاری پی نه کړی، نه مجار بڅ له خسته بردنو هله خه له تاندن ده لپن: نیسلام
نایینی ره سمی حکومه ته و نه م نایینه پیروزه و قورثان په پراوکی
موقه ده سه و ریزداره، نهی نه وه نیه به یانی و نیواره و هه موو کاتیک به بڅنه ی
جیا جیاوه قورثان ده خوښندری و قورثان خوښه کان به دهنگی بهرز له ته عزیمو
فیستیقالو کورو کویونه وه جوړاو جوړه کان دا ده یخوښن؟ نیتر موسولمانان
چی تریان دهوی؟ نهی نه وه نیه که نافرته مندالی ده بی خه لکه که قورثانی
نه وه نه ده لاهه پیروزو موقه ده سه ده یخه نه په پویه که وه و له ژور سهری ژنه
زه بیستانه که وه دایده نین؟ نهی نه وه نیه له دادگا دانراوه (نه که بڅ حوکم پی
کردن به لکو بڅ سوښد پی خواردن) همر شایه تیک بانگ ده کړی ده بی
سوښدی پی بخوا؟؟ جا شایه ده که باوه ری پییه، ده ستوږی هیه، دادگایه کی
نیسلامیه نه مانه گرنک نین؟! به لی: نه مانه هه موویان نمونه و لاسایی
ته فسیری ره وان

کردنه‌وی چاوو راوه‌که‌ی نه‌ضری کورپی حاریشه به‌لام به‌شیوه‌یه‌کی ترو
له‌بهرگنو پۆشاکێکی تردا! به‌لام نه‌وه‌ی سهر سورپه‌ینه‌ره‌و جیگای سهرنجه،
نهم قورنانه پیرۆزه له‌گه‌ل نه‌وه‌وه‌موو پیلانو نه‌خشانه‌ی دژی داده‌پۆژرین،
وێپرای نه‌وه‌وه‌موو قیلو چاوو راوه‌ی دژی ده‌کرین، تانیستا له‌وه‌وه‌موو
ململانیو زۆرانبازییه‌ی دا سهرکه‌وتوه‌و، نه‌وه‌وه‌موو یاسا ده‌سکردو بیرو
بۆچوونو فله‌سه‌فه‌و تیۆره‌ی بۆرداون!!

به‌لێ: نهم قورنانه تایبه‌تمه‌ندییه‌کی سهرسورپه‌ینه‌ری هه‌یه، به‌جۆرێک که
توانیویه‌تی و ده‌توانی هه‌موو فرتو قیلێ سهرپوی زه‌وی، فرتو قیلێ شه‌یتانه
جوله‌که‌و ماسوونی و سه‌لیبی و دارو ده‌سته‌کانیان بۆر بداو له‌گۆرنی!!

به‌لێ: وێپرای نه‌وه‌وه‌موو پرپیاگه‌نده‌و چاوو راوه‌ی که ده‌زگا جۆراو
جۆره‌کانی کوفری عاله‌می دژی قورنان بلاری ده‌که‌نه‌وه، له‌گه‌ل نه‌وه‌وه‌موو
دارایی و هێزو توانایی خراوه‌ته‌ گه‌ر بۆ گۆشه‌گیر کردنی قورنانو
دوورخستنه‌وه‌ی له‌گۆرپه‌پانی ژبانو هه‌ولدان بۆ وه‌لاخستن و ریشه‌کێش کردنی
کاریگه‌ری قورنان له‌سهر دلی موسولمانان، هێشتا له‌هه‌موو کونو قورنیکی
سهر زه‌وی کۆمه‌لێک موسولمان هه‌ن یه‌کیان گرتوه‌و کار ده‌که‌ن بۆ
گه‌رانوه‌ی قورنان بۆ گۆرپه‌پانی ژبانو ره‌نگدانوه‌ی له‌ژیانی ناده‌میزاده‌کان
داو له‌هه‌لسو که‌وتو ره‌فتار و ره‌وشتیان داو چاوه‌پوانی واده‌و به‌لێنی خودانو
هه‌رده‌بێ بێته‌ جێ هه‌ر ده‌شه‌هێته‌ جێ، نه‌مڕۆ نا سه‌به‌ینی نهم رابوونه
ئیسلامی به‌ سهرانه‌رییه‌ی نهم رۆژگاره‌ش که ئیستا کۆتایی سه‌ده‌ی بیسته‌مه
دیاردیه‌کی دلخۆشکه‌ریه‌و پشتیوان به‌خودا سه‌رده‌تاو پێشه‌تای نه‌وه‌ واده
خوداییه.

موشریکه کان داوای سزای ناسمان ده کهنو پهروه ردگار له بهر
خاتری پیغه مبهدر سزایان نادا

وَإِذْ قَالُوا اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ هَذَا هُوَ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِكَ فَأَمْطِرْ عَلَيْنَا حِجَارَةً
مِّنَ السَّمَاءِ أَوْ آتِنَا بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٣٢﴾ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ
وَمَا كَانَ اللَّهُ مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ ﴿٣٣﴾ وَمَا لَهُمْ أَلَّا يُعَذِّبَهُمُ اللَّهُ
وَهُمْ يَصُدُّونَ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَمَا كَانُوا أَوْلِيَاءَهُ إِنْ أُولِئَاؤُاهُ
إِلَّا الْمُتَفَقِّهُونَ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٤﴾ وَمَا كَانَ صَلَاتُهُمْ عِنْدَ
الْبَيْتِ إِلَّا مُكَاءً وَتَصْدِيَةً فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٣٥﴾

دەربارەى ھۆى ھاتنە خوارەوہى نایەتى (۳۲) ئیبنو جەدرى طەبەرى
لەسەعیدى كورې جوبەیر رىوایەت دەکا دەلى: نایەتى ﴿وَإِذْ قَالُوا
اللَّهُمَّ.....﴾ لەشانی نەضرى كورې حاریث دا ھاتۆتە خواری، کاتى كە
گوتى: (إِنْ هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ) پیغه مبهدر ﷺ فەرموى: مالىزانو
بەدبەخت ئەمە كەلامى خودای بوونەوہرە، نەویش وتى: (اللهم ان كان هذا
هو الحق....)!!

دەربارەى نایەتى ﴿وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ﴾ ئیمامى بوخارى و موسلىم
لەئەنەسەو رىوایەت دەکەن، دەلى: ئەبو جەھلى كورې ھیشام وتى: (اللَّهُمَّ إِنْ
كَانَ هَذَا هُوَ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِكَ، فَأَمْطِرْ عَلَيْنَا حِجَارَةً مِّنَ السَّمَاءِ أَوْ آتِنَا
بِعَذَابٍ أَلِيمٍ) ئیتر نایەتى ﴿وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ﴾ ھاتە
خواری.

ئىبنو ئەبى حاتم لەئىبنو عەباسەو رىوایەت دەکا و دەلى: موشریکه کان
بەدەورى كەعبەدا دەسورانەوہو دەیانگوت: (غُفْرَانُكَ غُفْرَانُكَ) ئیتر
پەروەردگار ﴿وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ﴾ نەاردە خواری، داوای لیخوشبوون

هرچهنده لهو بی‌دینو کافرانوه بووه، وه‌لی بووه‌ته هۆی جورّیک له‌لاچوونی زیانو عمزایی دونیایی!!

به‌کورتی دهریاره‌ی بیژهری ﴿وَإِذْ قَالُوا: اَللّٰهُمَّ...﴾ راجیایی همیه، موجاهیدو سه‌عیدی کوری جوبه‌یر: ده‌لّین بیژهره‌که نه‌ضری کوری حاریشه. نه‌هسی کوری مالیک ده‌لّی بیژهره‌که نه‌بو جه‌هل بووه.

دهریاره‌ی نایه‌تی ﴿وَمَا كَانَ صَلَاتُهُمْ...﴾ واحیدی له‌نییبنو عومره‌وه ریوایه‌ت ده‌کا ده‌لّی: موشریکه‌کان طه‌وافی که‌عبه‌یان ده‌کردو فیکه‌یان ده‌کیشاو چه‌لّیه‌یان لی ده‌دان، نیتر نه‌م نایه‌ته هاته خوارّی.

نییبنو جه‌دیری طه‌بری له‌سه‌عیدی کوری جوبه‌یروه ریوایه‌ت ده‌کا: ده‌لّی: قوره‌یشیه‌کان موعاره‌ضه‌ی پیغه‌مبه‌ریان ده‌کره له‌ته‌واف کردن داو گالته‌یان پی ده‌کردو فیکه‌یان ده‌کیشاو چه‌لّیه‌یان لی ده‌دا. نیتر نه‌م نایه‌ته نازل بوو: به‌هر حال سیاقی نایه‌ته‌کان درّژه به‌رانواندن چۆنیه‌تی عه‌نادو رقه‌بری موشریکه‌کان ده‌دن، نه‌و رون ده‌که‌نه‌وه: که لوتبه‌رزییو مله‌پوری نه‌و کافران به‌جورّیکه: که ریگا به‌خویان ناده‌ن گمردنکه‌چی حق ببنو مل شۆرکه‌ن له‌به‌رامبه‌ری راستی پیغه‌مبه‌رایه‌تی موخوممه‌ده ﴿نِیْمَانِ یٰنِیْنِ!﴾ ته‌نانه‌ت سمر رقه‌ییان گه‌یشتوته ناستیک له‌جیاتی نه‌وه داوای هیدایه‌ت بکه‌ن، ناواته خوازن خودا له‌ناسمانه‌وه به‌مرد به‌ارانیان بکاو به‌سزا له‌ناویان به‌ری به‌لام نیمان نه‌هینن.

وه‌کوو ده‌فرموی: ﴿وَإِذْ قَالُوا اَللّٰهُمَّ اِنْ كَانَ هٰذَا هُوَ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِكَ﴾ نه‌ی پیغه‌مبه‌ری خۆشه‌ویست! یادی نه‌و به‌کره‌وه، نه‌و کاته‌ی قوره‌یشیه‌کان وتیان: په‌روه‌ردگارا! نه‌گمرد راسته هر نه‌م قورنانه جه‌قه‌و له‌تۆوه هاتوه، ﴿فَاَمْطَرْنَا عَلَيْنَا حِجَارَةً مِّنَ السَّمَاءِ اَوْ اٰتٰنَا بِعَذَابٍ اَلِیْمٍ﴾ ده‌سزامان بده به‌به‌رده به‌ارانکردنو له‌ناسمانه‌وه به‌مرد به‌ارانمان بکه، وه‌کوو چۆن له‌شکری (نه‌بره‌هه) ت به‌مرد به‌اران کرد، یان عه‌زاییکی ترمان به‌سهردا بده، به‌سزایه‌کی کوشنده له‌ناومان به‌ره.

نهمه هه‌والدانی په‌روهر د‌گاره، هه‌والی کوفر و سهره‌قی قوره‌شیه‌کانو
یاخی بوونو پشت هه‌ل‌کردنیان له‌کاتی بیستنی نایاتی قورنان دا بۆ ئیمه‌ به‌یان
ده‌کا.

به‌راستی د‌وعاو پارانه‌وه‌که‌یان شتیکی سه‌یرو سه‌مه‌ره‌یه، ره‌نگ‌دانه‌وه‌ی
چۆنیه‌تی سهره‌قی و چه‌موشیانه، که به‌هیلاک‌چوونو فه‌وتانی خۆیان به‌لاوه
باشتر له‌وه‌ی گهر‌دنکه‌چی حق ببنو ب‌روا به‌نایین بکه‌ن (په‌ندیکی کوردی
هه‌یه: ده‌لی: که‌ری د‌یز به‌تێزینی خۆی و زهره‌ری خاوه‌نی رازییه)!!
بیگومان سهره‌شتی سه‌لیم کاتی ده‌که‌وتنه‌ شکو گومانه‌وه، داوا له‌خودا
ده‌کا که رینگای راستی نیشان بدرۆ به‌حق بگا. به‌لام که سهره‌شت تیک چوو
لوتبه‌رزی و سهره‌کشی و سهره‌قی تیدا په‌یدا بوو، نه‌وه‌ فه‌وتانی خۆی به‌لاوه
باشتر ده‌بی له‌گهر‌دنکه‌چ کردن بۆ حق، نه‌وه‌تا کافره‌کانی مه‌که‌که. سزادانو
تیدا چوونی خۆیان به‌لاوه باشتر بوو له‌وه‌ی ئیمان به‌ئینو نایینی حق قبول
بکه‌ن!!

تا به‌م جۆره سهره‌قی و عه‌نادییه، موشریکه‌کانی مه‌که‌که به‌ره‌نگاری
بانگه‌وازییه‌که‌ی پیغه‌مبه‌ر بوونه‌وه، به‌لام سوپاس بۆ خودا له‌سه‌ره‌نجام دا
بانگه‌وازییه‌که سهره‌کوت.

بیگومان نه‌وان که ده‌لێن: (خودایه! نه‌گهر راسته، ههر نه‌م قورنانه
حه‌قه‌و له‌تۆوه هاتوه ده‌بدرده بارانمان بکه....) مه‌به‌ستیان نه‌وه‌یه: که ب‌روا
به‌قورنان ناکه‌نو به‌حه‌قی نازانو پێیان وانیه: له‌خوداوه هاتبی. ته‌نانه‌ت
نه‌گهر له‌خوداوه‌ش هاتبی، نه‌وان ههر باوه‌ری پی ناکه‌ن، به‌لکو تیدا چوونی
خۆیان به‌لاو باشتره، له‌وه‌ی که ب‌روای پی بکه‌ن!! گالته‌یان به‌و که‌سانه‌ دی که
ده‌لێن: قورنان حه‌قو راسته! نه‌مه‌ش نه‌وه‌سهری سهره‌قی و ئینکارییه. نه‌وان
به‌هۆی نه‌زانی و به‌درۆ خه‌ستنه‌وه‌یان بۆ پیغه‌مبه‌رو په‌یامه‌که‌ی له‌نه‌حه‌قی و
خراپه‌کارییان دا گه‌یه‌شتوونه ناستیک داواي پێش وه‌خت هاتنه‌ سزا ده‌که‌ن.
وه‌کو له‌شوئینیکی تر دا ده‌فه‌رموی: ﴿وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ، وَلَوْلَا أَجَلٌ
مُّسَمًّى لَّجَاءَهُمُ الْعَذَابُ، وَلَيَأْتِيَنَّهُمْ بَغْتَةً، وَهُمْ
لَا يَشْعُرُونَ﴾ العنکبوت/ ۵۳

ته‌مجار پەروەرە گار هۆی مۆلەتدانو گیرانه‌بوونی دو عاکەیانو سزانەدانی
 دونیان رون دەکاتەوه، دەفەرموی: ﴿وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ﴾
 ئەو پیغەمبەر! دابو نەڕیتی خودا وا نەهاتووە باوی وانیه، رەحمەتو
 دانایی خودا داخوازی ئەو نیه: کە عەزاب بۆ ئەوانە بنێری، بەبەردەباران، یان
 بەسزای تر لەناویان بەری لەکاتیەک دا ئەتۆ پیغەمبەریان بۆ بانگەوازییان
 دەکەو بۆ ئیمان هێنان، مادام پیغەمبەر لەناویان دا بۆ بانگەوازییان بکا بۆ
 ئیمان هێنان، هومیدی ئەو هەیه: بڕیکیان ئیمان بهێنن؛ ئەوان کە مۆلەت
 دەدرێنۆ لەدوینا دا عەزابی ریشەکێش کەریان ناتێردرێتە سەر، لەبەر خاتری
 پیغەمبەر ﷺ و بۆ ریز لێنان لەو خوشەوێستەیه، ئەگینا لەناومان دەبەردن.
 چونکە پیغەمبەر ﷺ مایە رەحمەتە بۆ ئادەمیزد بەگشتی ناییتە هۆکاری
 زەحمەت..

﴿وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ﴾ پەروەردگار لەرووی
 رەحمەت و فەضلو بەخششی خۆیەوه مامەلە لەگەڵ تۆمەتی پیغەمبەر ﷺ
 بەو شێوە ناکا کە لەگەڵ گەلەپیشینه‌کان دا کردیو لەبێخی دەرھێنان؛
 لەحالیەک دا ئەوان داوای لێخۆشبوونو چاوپۆشیکردن لەتاوان دەکەن.
 لێرەدا پرسیارێک دێتە پیشەوه دەگوتری: ئەوانە کێ بوون داوای
 لێخۆشبوونو چاوپۆشی لێ کردنیان دەکرد؟!

ئێبنو عەبباس دەفەرموی: مەبەست کافرەکانن، کە لەکاتی تەواف کردن
 دا دەیانگوت (غفرانک) خودایە! لێخۆشبوونی تۆمان دەوی: داوای
 لێخۆشبوون هەر چەندە لەکافرو بێدینانەوه دەرچوو، وەلی بڕی شەڕ ناخۆشی
 لێ لاداون... هەندێکی تر دەڵێن: داوای لێخۆشبوونە کە ئەو موسوڵمانانە
 کردیانە کە لەناو کافرەکان دا بوون؛ ئەو کاتە مانای نایەتە کە بەم جۆرە
 دەبی:

پەروەرە گار ئەوان بەسزا ریشەکێش ناکا، لەحالیەک دا لەتێوانیان دا
 کەسانێک هەبن موسوڵمانو خودا پەرستو داوای لێخۆشبوون دەکەن! چا کە
 ئەوانە لەناویان دەرچوون کۆچیان کرد بۆ مەدینە، خودا کافرەکانی سزا داو
 تووشی چەند ناخۆشی و لەناوچوونی وەکوو هی رۆژی بەدری کردن!

هه‌ندیک‌ی تر ده‌لین: ﴿يَسْتَغْفِرُونَ﴾ به‌مانا ﴿يَسْلُمُونَ﴾ هیه، واته: یه‌ک به‌دوای یه‌ک دا موسولمان ده‌بن، یان من‌دالو وه‌چه‌کانیان تیمان ده‌هینو داوای لی‌خوشبوونو لی‌بورن له‌خودا ده‌کمن!

نه‌مجار دوای نه‌وه‌ی که پ‌روهر‌دگار نه‌وه‌ی را‌گه‌یاند که سزای ریشه‌کیشیان نادا له‌دونیا دا ئی‌حتمال‌یک‌ی تر ده‌چه‌سپین‌ی نه‌ویش نه‌وه‌یه: که دوور نیه له‌کاتی پ‌ویستی و دا‌خوازی دا جوړه سزایه‌کی تر یان به‌سمر‌دا بدا، ده‌فرموی: ﴿وَمَا لَهُمْ آلَا يَعَذِّبَهُمُ اللَّهُ وَهُمْ يَصُدُّونَ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ﴾ چ شتیک هیه بیته کوسپو ته‌گه‌ره که خودا به‌جوړه سزایه‌کی تر سزایان نه‌دا؟؟ ک‌ی هیه بتوان‌ی نه‌هیل‌ی: خودا نه‌و جوړه عذاب‌ه‌یان به‌سمر بدا؟ له‌حالتیک دا نه‌وان موسولمانان منع ده‌کمن له‌مال‌ی خودا و ناهیل‌ن بچنه ناوی شه‌عائیری خودا پ‌رستی تپ‌دا ته‌نجام بده‌ن! ناماژیه به‌وه که کافره‌کان نه‌یاند هیشته موسولمانه‌کان بچنه ناو که‌عبه‌وه، پی‌غه‌مب‌ر و هاوه‌لانی‌شیان له‌مال‌ی خودا ده‌رکردو چوونه ناو که‌عبه‌یان لی‌قه‌ده‌غه کردن. له‌راستی دا نه‌وان شیایو نه‌وه‌ن که خودا سزایان بدا، به‌لام که سزایان نادا له‌م‌ر ریز لی‌نانه‌تی له‌پی‌غه‌مب‌ر ﷺ که له‌ناوایاندایمو بان‌گه‌وازیان ده‌کا بو تیمانه‌یتان.

جا که ساتیک نه‌مه حالو ره‌فتاریان بی، شیایو نه‌وه نین خاوه‌زو س‌رپ‌رشتیارو لی‌پ‌ر‌س‌راوی که‌عبه‌بن، به‌لکو نه‌وانه شیایو نه‌وه‌ن به‌شم‌شیر لی‌یان بدری و بکوژین، شه‌ریان له‌گ‌ل بکری، بویه پ‌روهر‌دگار له‌جه‌نگی به‌دردا به‌ده‌ستی موسولمانان به‌کوشتی دانو سزای مادی و معنوی لی‌ستاندن، زوری‌ه‌ی زوری سهرانی مله‌وپ‌یان کوژرانو به‌دیل گیران، ریسوای دونیا و قیامت بوون!

﴿وَمَا كَانُوا أَوْلِيَاءُ﴾ نه‌وانه خاوه‌زو س‌رپ‌رشتیاری که‌عبه‌ن نین، نه‌وانه شیایو نه‌وه نین. کافره‌کان ده‌یان‌گوت: ئیمه خاوه‌زو س‌رپ‌رشتیاری حم‌ره‌مین، هم‌ره‌سیک حم‌زمان لی‌بی ناهیل‌ن بیته ناوی، حم‌ریشمان لی‌بی ده‌هیل‌ن، ئی‌تر خودا ره‌دی دان‌ه‌وه و فرموی: نه‌وانه شیایو نه‌وه نین کاروباری که‌عبه‌یان به‌ده‌سته‌وه بی و خاوه‌ن حم‌ره‌م بن، له‌کاتیک دا نه‌وان شه‌ریک بو خودا داده‌نین و دژایه‌تی پی‌غه‌مب‌ر ده‌کمن. نه‌وانه دوژمنی که‌عبه‌ن

دوژمنی خاوه‌نی که‌عبه‌ن، داگیرکری که‌عبه‌ن. خانه‌ی خودا که‌له‌پوور نیه به‌میراتی و‌ه‌یگیرئ، داهاتوو له‌رابوردوان به‌میرات و‌ه‌ری بگرن ﴿إِنَّ أَوْلِيَاءَهُ إِلَّا الْمُتَّقُونَ﴾ که‌عبه‌خانه‌ی خودایه، خانه‌ی خوداش همر خوداپه‌رستو ته‌قوا کار خاوه‌نو سهرپه‌رشتیارینی، نه‌م ده‌عوایه‌شیان و‌ه‌کوو ده‌عوای نه‌و و‌ایه: که ده‌لئین: نیمه‌ میراتگری حمزه‌تی شیراهیمین، نه‌وانه درؤ ده‌کمن میراتگری حمزه‌تی شیراهیم نین، خو‌میراتی شیراهیم که‌له‌پوور لیگرتنی خو‌ینو ره‌چه‌له‌ک نیه به‌لکو میراتی شیراهیم نایینو بیرو باو‌په‌ره، که‌وابئ ته‌نها خودا په‌رستان میراتگری شیراهیمین، خاوه‌نی خانه‌ی خودان، سهرپه‌رشتیاری نه‌و خانوه‌ن که‌ شیراهیم دروستی کرده! ده‌ی نه‌و کافرانه سهریاری نه‌وی که خاوه‌نی که‌عبه‌ن نین خاوه‌نه ته‌صلیه‌کانیشی لی‌ منه‌ع ده‌کمن، په‌په‌وکارانی ریبازی شیراهیم له‌و خانوه‌ یاساغ ده‌کمن، ناهیلن بچنه ناوی شه‌عائیری خو‌یانی تیدا ته‌نجام بدن.

نه‌وانه خاوه‌نی که‌عبه‌ن نین همرچه‌نده له‌په‌نایمه‌ نو‌ئژی خو‌یان بکمن، نه‌وی ده‌یکمن نو‌ئژ نیه، به‌لکو به‌ده‌م فیکه‌و فیتیه‌یان لی‌ ده‌داو به‌ده‌ست چه‌له‌یه‌یان لی‌ ده‌دا، غالو بو‌غلو تیکه‌وه‌هاویشتنو هاتو‌چو‌یان بوو، کاره‌که‌یان ریز گرتنی که‌عبه‌و ترسی خودای تیدا نه‌بوو!

نیبنو عوممر ؓ ده‌فرموی: دابو نه‌ریتیان وا بوو، رومه‌تیان ده‌خسته سهر زه‌وی و چه‌له‌یه‌یان لی‌ ده‌داو ده‌یانقولاندو فیکه‌یان ده‌کیشا!

به‌راستی نه‌مه‌ نه‌وه‌مان بیر ده‌خاتمه‌ که‌ له‌م روژ‌گاره‌ دا، هه‌ندی سوفیلکه‌و ده‌رویشی نه‌قام ده‌و چاوی خو‌یان له‌دارو دیواری گۆپو نارامگان ده‌خشینو ده‌ست ده‌کمن به‌ (هاووه‌و حایووه‌و لرفه‌ لرفه‌)!!

﴿وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ﴾ به‌لام زوریه‌یان نازانن که‌ نه‌وان خاوه‌نو سهرپه‌رشتیاری مالی خودا نین، نازانن که‌ ته‌قواکاران خاوه‌نی که‌عبه‌نو خو‌شه‌ویستی خاوه‌نی که‌عبه‌ن که‌ خودایه، نه‌وان له‌سزاو عه‌زایی خودا نه‌مینو نه‌و خوداپه‌رستانه‌ شیایو نه‌وه‌ن سهرپه‌رشتیاری که‌عبه‌ بن!

جا که نه‌وه هه‌لسو کومتو ره‌فتارتان بی نه‌ی بی باوه‌ران! ﴿فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنتُمْ تَكْفُرُونَ﴾ ده‌بچیژن سزای کوشتنو دیل کردنو ریسوا بوون، وه‌کوو نه‌وه‌ی رۆژی جه‌نگی به‌در تووشیان هات به‌ده‌ستی کۆمه‌لیک موسولمان. به‌هۆی کوفرو کرداری وا هه‌ر له‌کافران په‌یدا ده‌بی، به‌لام عه‌زایی ریشه‌کیش‌که‌رو له‌بیخ ده‌ره‌ینهر نه‌وه دوا خراوه لییانو ره‌حمه‌تی خودایه پییانو له‌به‌ر ریزی پیغه‌مبه‌ره ﴿﴾.

به‌فیرۆ چوونی ماله‌به‌خشینی کافره‌کان بۆ کۆسپ دانان

له‌ریگه‌ی خودا دا

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ لِيَصُدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ فَسَيُنْفِقُونَهَا ثُمَّ تَكُونُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً ثُمَّ يُغْلَبُونَ وَالَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ يُخْشَرُونَ ﴿٣٦﴾ لِيَمِيزَ اللَّهُ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَيَجْعَلَ الْخَبِيثَ بَعْضُهُ عَلَىٰ بَعْضٍ فَيَرْكُمَهُ جَمِيعًا فَيَجْعَلَهُ فِي جَهَنَّمَ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٣٧﴾

ده‌باره‌ی هۆی هاتنه‌ خواره‌وه‌ی نایه‌تی ﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا.....﴾ موحه‌مه‌دی کوپی نیسحاق له‌زوه‌ری که‌سانی دیکه‌شوه‌ ده‌گیریتسه‌وه، ده‌لین: کاتی‌ک قوره‌یشیه‌کان له‌جه‌نگی به‌دردا تووشی نه‌و شکسته‌یه‌ بوونو سوپای تی‌کشکا‌وو شه‌که‌تیان گه‌راپه‌وه‌ بۆ مه‌که‌که، نه‌بو سوفیانیش کاروانه‌که‌ی گه‌یا‌نده‌وه‌ بۆ مه‌که‌که، عوبدولای کوپی ره‌بیعه‌و عه‌که‌مه‌ی کوپی نه‌بو جه‌هل‌و سه‌فوانی کوپی نومه‌یه‌یه، له‌گه‌ل چه‌ند که‌سیکی تردا که‌ باوک‌ئو کوپیان له‌جه‌نگی به‌دردا کوژرابوون، رۆشتن چوون ناخاوتیان له‌گه‌ل نه‌بو سوفیانی کوپی حه‌ره‌بو نه‌و قوره‌یشیه‌یه‌ی که‌ مال‌و سامانیان له‌ناو کاروانه‌که‌ دا هه‌بوو، کرد وتیان: نه‌ی کۆمه‌لی قوره‌یش! نه‌وه‌تا: موحه‌مه‌د ناوای لی کردن، هه‌رچی پیاو ما‌قول‌و نه‌شرافتان هه‌یه کۆمه‌کیمان بکه‌ن،

به‌لکو بتوانین تۆله‌ی خۆمان له‌موحه‌مه‌دو هاوه‌لانی بکهینه‌وه. نه‌وانیش رازی بوون. جا وه‌کوو ئیبنو عه‌بباس فهرموویه‌تی: نه‌م نایه‌ته‌ ده‌رباره‌ی نه‌وان هاتۆته‌ خواری، واته: ده‌رباره‌ی پیتاکو کۆمه‌کی کردن بۆ جه‌نگی ئوحوود هاتۆته‌ خواری.

ئیبینو نه‌بی حاتم ده‌لی: ده‌رباره‌ی نه‌بو سوفیان هاتۆته‌ خواری: که‌ چل ثوقیه‌ زێری به‌کافره‌کان به‌خشی بۆ شه‌ر.

ئیبینو جهریر له‌ئیبینو نه‌بزی سه‌عیدی کۆری جویه‌یره‌وه‌ ریوایه‌ت ده‌کا: که‌ گوتیانه: نه‌م نایه‌ته‌ ده‌رباره‌ی نه‌بو سوفیان هاتۆته‌ خواری که‌ رۆژی ئوحوود دوو هه‌زار نه‌جاشی به‌کری گرت بۆ نه‌وه‌ی دژی پیغه‌مبه‌رو هاوه‌لانی شه‌ری بۆ بکه‌ن، نه‌مه‌ جگه‌ له‌و عه‌ره‌بانه‌ی به‌شداریان کرد.

موقتیلو کوله‌بی ده‌لین: نایه‌ته‌که‌ ده‌رباره‌ی نه‌وانه‌ هاتۆته‌ خواری: که‌ رۆژی به‌در خۆراکیان بۆ شه‌رکه‌ره‌ کافره‌کانیان دابین کرد.

﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يَنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ لِيَصُدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ﴾ نه‌وانه‌ی کافرو خودا نه‌ناسو پیغه‌مبه‌ر به‌درۆ ده‌خه‌نه‌وه، مالو دارایی خۆیان ده‌به‌خشن بۆ نه‌وه‌ی خه‌لک له‌ربازی خودا مه‌نع بکه‌ن، نه‌هێلن ئایینی خودا بلاو بیه‌نه‌وه، کۆسپ به‌خه‌نه‌ به‌رده‌م نه‌وانه‌ی که‌ ده‌یان‌ه‌وی شوین پیغه‌مبه‌ر بکه‌ون! هه‌ر چۆنیک بۆیان بکری ئاده‌میزادان له‌ربازی خودا لابده‌ن. جا نه‌وانه‌ که‌ نه‌مه‌ ره‌فتارو کرده‌یه‌انه‌ ﴿فَسَيُنْفِقُونَهَا ثُمَّ تَكُونُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً، ثُمَّ يَغْلِبُونَ﴾ ماله‌که‌یان ده‌به‌خشن، سه‌ره‌نجامی ماله‌به‌خشینه‌که‌یان بۆ دژایه‌تیکردنی پیغه‌مبه‌رو خه‌لک لادان له‌تایین ده‌یه‌ته‌ په‌شیمانی و خه‌مو خه‌فەت بۆیان، هیه‌چیان ده‌ست ناکه‌ویو مه‌به‌ستیان نایه‌ته‌ دی، به‌لکو پیچه‌وانه‌ی مه‌به‌ستیان دێته‌ دیو په‌نجده‌ی په‌شیمانی ده‌گه‌زن! مالی خۆیان له‌پێنا شه‌یتان دا ده‌به‌خشنو ماله‌به‌خشینه‌که‌شیان سه‌رکه‌وتیان بۆ وه‌دی ناهێنی، به‌لکو به‌پچه‌وانه‌وه‌ ﴿ثُمَّ يَغْلِبُونَ﴾ ناکامی ماله‌به‌خشینه‌که‌یان تیکشکانو ژێر که‌وته‌، نه‌مه‌ سزای دونیا‌یانه: مال له‌کیس چوونو تیشکان. ﴿وَالَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ يُحْشَرُونَ﴾ جا نه‌وانه‌ی له‌سه‌ر کوفرو بی‌دینی

دہمئینمہوہ موسولمان نابن لہرژوی قیامت دا راکیشی دۆزخ دہکرتو فری دہدرینہ ناو ناگرہوہ. بہلام نہوانہی موسولمانن نہگہر مالو دارایی خویان لہرئنگہی خودادا بیدہخشن نہوہ یان لہدونیا دا سرکہوتو دہبن، یان لہقیامت دا پاداشی باشیان دہست دہکہوی، یان لہہردو دویا بہہرہمہند دہبنو بہختہوہری دویا و قیامت بہدہست دینن!

بیگومان نہمہ بریاری پەرہردگارہ. سرکہوتنی بۆ موسولمانان داناوہو تیشکانی بۆ کافران بریار داوہ. ویرای مال لہکیس چوونپانو خدمو خدہتباریان، بۆ؟ ﴿لِيُمِيزَ اللَّهُ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَيَجْعَلَ الْخَبِيثَ بَعْضَهُ عَلَى بَعْضٍ فَيَرْكُمَهُ جَمِيعًا، فَيَجْعَلُهُ فِي جَهَنَّمَ، أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ﴾. بۆ نہوہی کۆمہلو تاقمی پیس لہکۆمہلی پاک جیا بکاتہوہ، کافرہکان لہخوداناسہکان ہلہاویری، گروی خوشبہختو کامہران لہگروی بہدبہخت جیا بکاتہوہ، نہمجار پیسہکان ہموو یہک دہخاو دہیانختہ سرہککو لہدۆزہخیان دہخزینی. نا نہوانہ خہسارہتمہندو مالویرانی دویا و قیامت، رەنج بہخہسارو مایہ پووجن!!

بہلی: نہم مالہی دہبہخشن بہتال کۆدہکاتہوہ بہہیزی دہکا دژی حق، مۆلہتیان دہدری بۆ دہستدریژی و خراپہکاری، لہبہرامبہریشی دا حق دہکہوتہ کارو ہولو تیکۆشان، بۆ نہوہی ہیزی بہتال لہپہلوپۆ بخاو جولہی لی ببری، لہم بہرامبہری بہگژیہکدا چوونہ دا حقو بہتال لیک جیا دہبنہوہ، تہنانت و رہو توانای نہوانہش دہردہکہوی کہ ہمر لہسہرہتاوہ لہژیر نالای حقو راستی دا پیش تاقیکردنہوہ بہگۆدا چوونی بہتال، خویان پۆلین کردبوو، خۆراگرو جہرہزہو مہردو نہبہردییان دہردہکہوی، دہردہکہوی کئی شیایوی یارمہتی خودایی یہو بہکاری ہلگرتنی تہمانت دی! کئی پیایوی نہو گۆرہپانہنہ!

لِیُخْشِبُوْهُنَّ بِوْیَ کَافِرِهِ کَانَ نَهْگَرِ مُوسُوْلَمَانِ بِنِ،
 به پیچیده وانه و به شهر کردن له گه لیان بو نه و هی فیتنه به ریا نه بی
 قُلْ لِلَّذِیْنَ کَفَرُوْا اِنْ یَنْتَهُوْا یُعْفَرْ لَّهُمْ مَا قَدْ سَلَفَ وَاِنْ یَعُوْذُوْا
 فَقَدْ مَضَتْ سُنَّتُ الْاَوَّلِیْنَ ﴿۳۸﴾ وَ قَتِلُوْهُمْ حَتّٰی لَا تَکُوْنَ فِیْئَنَّةٌ وَ یَکُوْنَ
 الَّذِیْنَ کُلُّهُ لَیْلَةٍ فَاِنْ اَنْتَهُوْا فَاِنَّ اِلٰهَ یَمَا یَعْمَلُوْنَ بَصِیْرٌ ﴿۳۹﴾ وَاِنْ
 تَوَلَّوْا فَاَعْلَمُوْا اَنَّ اِلٰهَ مَوْلٰکُمْ نِعَمَ الْمَوْلٰی وَ یُعِظُمُ النَّصِیْرُ ﴿۴۰﴾

جا که سیاقی نایه ته کانی پیشو گمیشته نه م ناکامه یه کالا کمره ویه،
 ناکامو سمره نجامی کوفری هاریکارو سمره نجامی پیسی کوبیوه و هی دیاری
 کرد، خطاب ناراسته ی پیغه مبهر ﴿۳۸﴾ ده کاو ده فرمودی: ﴿قُلْ لِلَّذِیْنَ
 کَفَرُوْا اِنْ یَنْتَهُوْا یُعْفَرْ لَّهُمْ مَا قَدْ سَلَفَ﴾ نه ی پیغه مبهری خو شه و یست!
 له ژیر روشنایی بریاری پدرو دگار: که له نایه ته کانی پیشو دا را گه یاند،
 دهر باره ی مالتو رانی کافره کانو خه ساره تمه ندی خه فته تباری و بیهوده یی
 مالبه خشینیان، و پرای ریسوایی و تزیه لکردنی کاره پیسه کانیاو له ناکام فری
 دانیان بو ناو دوزه خ به خزیانو کرده و یانه و، له ژیر روشنایی نه م بریاره دا به و
 کافرو خودانه ناسانه بلئ: نه گمر واز له کوفرو بییدینی خزیان بینن، چی دی
 دزایه تی پیغه مبهر ﴿۳۹﴾ نه که نو بیننه ژیر نالای نیسلامو موسولمان ببنو
 گمردن که چی خزیان رابگه یه نن، نه و گونا هو تاوانی رابوردو یان ره ش
 ده کرینه و، له گونا هه کانیاو خوش ده بین. نیسلام تاوانو گونا هی رابوردو ی
 پاک ده کاته و ده کوو: نه و روژه ی که له دایک ده بی تاوا بی تاوانه، به لام
 ﴿وَاِنْ یَعُوْذُوْا فَقَدْ مَضَتْ سُنَّةُ الْاَوَّلِیْنَ﴾ نه گمر دوی نه م رونکرده و
 بگمردینه و بو سمر کوفرو بییدینی واته: له سمر کوفرو بمرده وام بن، نه و دابو
 نه ریتی خودا دهر باره ی پیشینان به موو پاشو پیشی نه کرده، با نه وانیش
 دلنیا بن که هه مان دابو نه ریتی خومانیاو به سمر دا جی به جی ده که یی، دوی

نهم پیراگه یاندنو رونکردنوهیه: به درۆ خمره وهو سهریپچیکاران له ناا دهبهینو
 «هیانقه و تینین. نهمه دابو نه پیتی خودایه، هیچ گۆرانکاری به سهردا
 نه هاتوه و نایه، دهی با نهو کافرانه بۆخویان سهریشک بنو کام ریبازه
 هه لده بۆترین با هه لیبۆترین.

نهمجار خیطاب ناراستهی موسولمانان ده کاو ده فرموئ: ﴿وَقَاتِلُوهُمْ
 حَتَّى لَا تَكُونَ فِئَةً وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ﴾ نهی کۆمه لی موسولمانان!
 دژی دوژمنه موشریکو خودانه ناسه کان بجه نگی، بۆ نه وهی به ترستی و
 شمریک بۆ خودا دانان نه میئ، جگه له خودا هیچ شتیکی تر نه پهرسهری،
 هیچ موسولمانیک تووشی فیتنه نه بی، تنها خودا پهرسهری و به س. ئالای
 (لا اله الا الله، محمد رسول الله) بهرز بکریته وه، هه موو شیعارو پهره وه
 پرۆگرامی تر پپو و چینه وه، نایینه به تالو ده س لیدراوه کان نه میئن: جگه
 له نایینی ئیسلام هیچ نایینیکی تر پهره وه نه کری. به تاییه تی نهمه له که عبه
 ده ورو بهری دا، له ئیوه دورگهی عهره ب ده بی ته نجام به ری.

نیامی بهیه قی له مالیکه وه نهویش له زوهریه وه فرموده یه کی
 پیغه مبهری ﴿رَبِّكَ﴾ ریاویدت کردو فرمویه تی (لا یجتمع دینان فی جزیره
 العرب) له ریاویه تیکی تر (لا تبقی فی جزیره العرب دینان) هه بۆ
 جی به جی کردنی نهم فرمانه هه زه تی عومر له سهرده می خه لافه تی خۆی دا
 جوله که وه مسیحی به گانی ده ورو بهری مه دینه شوینه کانی تری ده ورو بهری
 راگۆزان بۆ باشووری ئیوه دورگهی عهره ب. له ده ره وهی ئیوه دورگهی عهره ب دا
 نیشته جی کردن.

نیامی رازی ده فرموئ: ناگونجی نهم نایه ته وا مانا بکهین هه موو
 جیهان بگریته وه، چونکه ته گهر نه وه مه به ست بوایه، ده بو له هیچ شوینیکی
 کوفر ناسه واری نه مایه، به تاییه تی پاش ته نجام دانی نهو جهنگهی خودا
 فرمانی کرد به ته نجام دانی.

که وایی مه به ست له جهنگازو جیهادو تیکۆشان، دابین کردنی نازادی
 خودا پهرستییه، واته: کهس به زۆر له سهر نایین لانا بری، وه کوو له شوینیکی

تردا ده فرموي: ﴿لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ﴾ البقرة/۲۰۶.

بيگومان نايینی نیسلام راگیانندیکی گشتی به بۆ نازادی ناده میزاد لهسر زهوی لهبندایه تی کردنی هه موو شتی که جگه لهبندایه تی کردن بۆ خودا، نه مهش لهبرنگی راگیانندی کورته له پانی (ئولووهیه ته و ربووبیه ته) بۆ زاتی پروهردگارو بهس، نه م راگیانندنهش بهم جوړه شوړشیکي گشتی هه مه لایه نه دژی فرمانپه وایی ناده میزاد به هه موو جوړه کانیوه.

ناشکراشه بۆ چه سپاندنو دهسته بهر کردنی نه م نامانجه گرنگه پیوستیمان به دوو شتی بنه ماو سه ره کی هیه:

یه که میان رامالینی نه زیه ته و فیتنه یی له بهر ده م نهوانه ی نه م نایینه قبول ده کهن، نازادی و سه رفرازی خویان له ناستی حاکمیه تی ناده میزاد راده گیه نه ن. بهندایه تی خویان بۆ خودا راده گیه نه نو به هیچ شیوه یه که بهندایه تی غهیری خودا ناکه ن. نه مهش به بی بزوتنه وه یه کی نیسلامی یه که گرتووی تیکوشه ر له ژیر فرمانده ی سه رکر دایه تی به کی پروا پته و بهو راگیانندنه، هه سه بهر نابی. ده بی کومه لیک به واقعی نه م نه رکه نه نجام به دنو کاری بۆ بکه ن.

دوه میان وردوخاش کردنی هه موو هیژیکي سه ر زهوی که له سه ر بناغه ی بهندایه تی کردنی ناده میزاد بۆ ناده میزاد دامه زرا بی به هه موو جوړه کانیوه، نه مهش به مه به سه تی زه مینه خوشکردنو پارێزگاری کردنی نامانجی یه که به راگیانندی ئولووهیه ته ته نها بۆ خوداو بهس! ئولووهیه تی موته له قو بی سنوو.

﴿فَإِنْ أَنْتَهُوَ فَإِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ بَصِيرٌ﴾ جا نه گه نه م کافرا نه وازیان له کو فرو بی دینی خویان هی ناو دژی موسو لمانان نه جه نگانو گه ر دنکه چی خویان بۆ نایین راگیانند، نه وه تی وهش وازیان لی بینو شهریان دژ مه کهن، له نه ته و مه به ستیان مه کو لته وه، پیوست ناکا بزانه چی له دلیان دایه، نه وه ده و آله ی خودا بکه ن، چونکه خودا ناگادارو بیناو بی سه ره به وه ی له دلیان دایه، پراو سه سزاو پاداشیان له سه ر نه وه ده داته وه، هیچی لی گوم نابی و هیچی لی تیک ناچی.

﴿وَإِنْ تَوَلَّوْا فَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَوْلَاكُمْ. نِعَمَ الْمَوْلَىٰ وَنِعَمَ النَّصِيرِ﴾

ته‌گمر پشتیان هه‌ل‌کردو رویان وه‌ر‌گی‌را له‌بیستنی بانگه‌وازی ئیوه‌و وازیان له‌کوفرو بی‌دینی خۆیان نه‌هینا، نه‌وه بایه‌خیان پی مه‌ده‌ن، بزانی: که‌خودا سه‌ره‌ر‌شتیاری ئیوه‌یه‌و یار‌مه‌تیده‌رتانه، که‌سی‌کیش خودا سه‌ره‌ر‌شتیارو یار‌مه‌تیده‌ری بی، له‌هیچ ناترسی. بی‌گومان خودا باشترین سه‌ره‌ر‌شتیارو یار‌مه‌تیده‌رو پشتیوانه. هه‌ر‌که‌سی‌ک پشتی پی ببه‌ستی ره‌نج‌ه‌ر‌و نابی، که‌سی‌ک خودا یار‌مه‌تیده‌ری بی که‌س به‌سه‌ریا زال نابی!

به‌لام یار‌مه‌تیدانی خودا پابه‌نده به‌دوو شت:

۱- ناماده‌کردنی نامیری مادیو مه‌عنه‌وی بۆ به‌ره‌نگار بوونه‌وی کوفرو به‌ره‌وانی، ده‌بی به‌گوته‌ری تواناو رۆژگار پیداو‌یستی جیهادو تیکۆشان ده‌سته‌به‌ر بکری، وه‌کوو به‌ره‌ردگار ده‌فرموی: ﴿وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ.....﴾ الانفال/۶۰

۲- یار‌مه‌تیدانی نایینی خوداو تیکۆشانو خۆبه‌ختکردنو مال به‌ختکردن له‌پیناوی دا، هه‌م‌ل‌دان بۆ جی‌به‌جی کردنی شه‌ریعه‌تی خودا حوکه‌و به‌پاره‌کانی وه‌کوو ده‌فرموی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ تَنْصَرُوا لِلَّهِ يَنْصُرْكُمْ وَيُخْرِجَكُمْ مِنْ دُونِهَا﴾ محمد/۷

به‌پشتیوانی خودا لێ‌به‌دا جزمی نوییم ته‌واو بوو..

دوا به‌دوانی نه‌مه جزمی ده‌ییم ده‌ست پێ ده‌کات

پیرستی سهره باسه کان

لاپه ره	بایه ت
۳	باقی مهنده ی چیرۆکی حه زره تی شوعه یب
۱۱	پهروه ردگار پێش نهوه ی نه ته وه یه ک له ناوه ری به خوشی و ناخوشی به تاقیبیان ده کاته وه
۱۵	هه ئه نانی ئاده میزادان بو ئیمان و ترساندنیان له کوفر!
۲۱	په ندوه رگرتن له چیرۆک و به سه رهاتی دانیش توهانی شارو شارو چکه کان
۲۶	چیرۆکی حه زره تی مووسا له گه ئ فیرعه ونو پیاوماقوولانی تاقمی فیرعه ون
۳۹	ئیمان هێنانی ساحیره کان به خودای مه زن
۴۱	هه ره شه ی فیرعه ون له ساحیره کانو سووریوونیان له سه ر بپوا به خودا
۴۵	وتو ووێژی فیرعه ونو داروده سه ته که ی ده ربازه ی مووسا شوینکه وتوانی، ئامۆزگاریکردنی مووسا بو قه ومه که ی
۴۹	جوړه کانی سزادانی پهروه ردگار له دونیادا بو فیرعه ونو داروده سه ته که ی
۵۶	هه نابردنیان بو مووسا بۆلابردنی به لآو په یمان شکینی یانو خنکاندنی فیرعه ونو قه ومه که ی
۶۳	نه ته وه ی ئیسرائیل دوا ی فیرعه ونه کانو عه مالیه کان خاکی میسرو شام به میرات ده گری
۶۹	سپله یی نه ته وه ی ئیسرائیل به رامبه ر نیعه ته کانی خودا
۷۵	گفتوگۆکردنی حه زره تی مووسا له گه ئ پهروه ردگاردا
۸۳	سزای لووتبه رزیو کوفر نه وه یه که دئی لووتبه رزو کافره کان لاده دری له تیگه یشتنی به لگه کانی نیشانه ی خودایه تی
۸۷	چیرۆکی به خودا دانانی گۆله که له لایه ن سامیری یه وه

لاپهره	بابهت
۹۲	رق هه لسانی مووسا سهره نشت کردنی بۆ هارون له سهر گویره که پهرستی نهتهوهی ئیسرائیل!!
۹۸	سزای سته مکاری گویره که پهرستو قبولکردنی تۆبهی تۆبه کاران
۱۰۲	کوئیی چیرۆکی گویره که پهرستی
۱۰۳	هه لێزاردنی موسا <small>عليه السلام</small> که ههفتاکه سی هه لێزارد بۆ چوون بۆ میقات و ناخوتن و گفتوگو له گهڵ خودادا
۱۰۸	باقی مهندهی دوعا و پارانهوهی هه زه رتی موسا له ناکامی راتله قاننده که داو، په یوه ندی ئیمان به پیغه مبه رایه تی هه زه رتی موسا هه زه رتی موحه ممد <small>عليه السلام</small> .
۱۱۴	پیغه مبه رایه تی هه زه رتی موحه ممد گشتی یه و بۆ هه موو که سه
۱۱۸	نهتهوهی ئیسرائیل هه ندیکیان شوین حه ق کهوتن، په روه ردگار له جوئه وانیه که دا نیعمه تی خوێ به سهر نهتهوهی ئیسرائیل دا رشت
۱۲۲	هه رمانکردن به نهتهوهی ئیسرائیل که (بیت المقدس) بکه ن به نیشته مهنی خوێان
۱۲۶	فرت و فیلی جووله که بۆ راوکردنی ماسی له روژی شه ممه داو سزای سه ریچیکاران!!
۱۳۵	به رزکردنه وهی کی، بۆ سهر سهری به نو ئیسرائیلی و ژێرده ستی و په رته وازه بوونیان به سهر زه وی دا
۱۴۳	به ئینی گشتی که له ناده میراد وه رگیراوه
۱۵۰	چیرۆکی به لعمی کوری باعوراء و هاوینهی گومراکان
۱۵۸	هوکاری هیدایهت و گومرای
۱۶۲	ناوه جوانه کانی په روه ردگار
۱۶۸	برواداران و به دروخه روه کان له نومه تی بانگ لیکراو به بانگه وازی ئیسلام
۱۷۶	زانینی هاتنی قیامهت هه ر لای په روه ردگار

لاپهره	بابهت
۱۸۱	هه موو شتیك به ده ست خودایه، عیلمی غهیب تاییه ته به پهروه ردگاروه
۱۸۴	یادکردنه وهی پهیدا بوونی ئاده میزانو فه رمان به یه کتاپه رستیو شوینکه وتنی قورئان
۱۹۲	پیناسه کردنی بت و صه نه مه کان
۱۹۸	بنه ماکانی رهوشتی کۆمه لایه تیو خو پاراستن له شهیتان
۲۰۴	پیغه مبه ر پابه ندی نیگای خودایه و شوین قورئان ده که وی
۲۰۷	گوی گرتن بو قورئانو شیوه ی یادکردنی خودا
۲۱۹	سووره تی نه نفال
۲۲۴	یاسای دابه شکردنی ده سه که وتی شهرو ده ستیشا نکردنی رهوشتی موسولمانان
۲۳۶	پی ناخوش بوونی بری له هاوه لان ده رباره ی شه رکردن له گه ل قوره شیهه کان له به دردا
۲۳۹	کورتبه باسیك ده رباره ی چۆنیه تی به ریابوونی جهنگی (به در)
۲۴۶	کۆمه کی کردنی فریشته له جهنگی به دردا، هه نوۆو خه وه نوچکه ی هاوه لان و بارانبارین به سه ریاندا
۲۶۱	هه له اتن له به رامبه ر له شکری کوفر حه رامه و، یارمه تی له خودا وه
۲۶۸	فه رمان به رداری بو خودا و پیغه مبه ری خودا و سه ریچی نه کردنی فه رمانه کانیا ن
۲۷۱	به پیروه چوونی نه و ئایینه ی مایه ی ژیا نی خو شه ختی هه تا هه تاییه
۲۸۴	خیانه تکردن له خودا و پیغه مبه رو خیانه ت له سپاره
۲۸۹	ته قوای خودا و پله و پایه ی ته قوا و ته قوا کارلی
۲۹۱	فیل و پیلانه جوړاو جوړه کانی موشریکه کان دژی پیغه مبه ر ﷺ
۳۰۴	موشریکه کان داوای سزای ئاسمان ده که نو پهروه ردگار له به ر خاتری پیغه مبه ر سزایان نادا
۳۱۰	به فیرو چوونی ماله خشی نی کافره کان بو کۆسپ دانان له ریگه ی خودا دا
۳۱۳	لیخو بوون بو کافره کان نه گه ر موسولمان بن، به پیچه وان هوه شه رکردن له گه لیان بو نه وه ی فیتنه به ریا نه بی